

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Α'

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΤΗΣ ΤΕ ΚΟΙΝΩΣ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΒΛΕΦΑΡΙΔΑ - Γ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

βλεφαρίδα - γάργαρας

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

“ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΤΑΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ,,

1953

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Α'

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

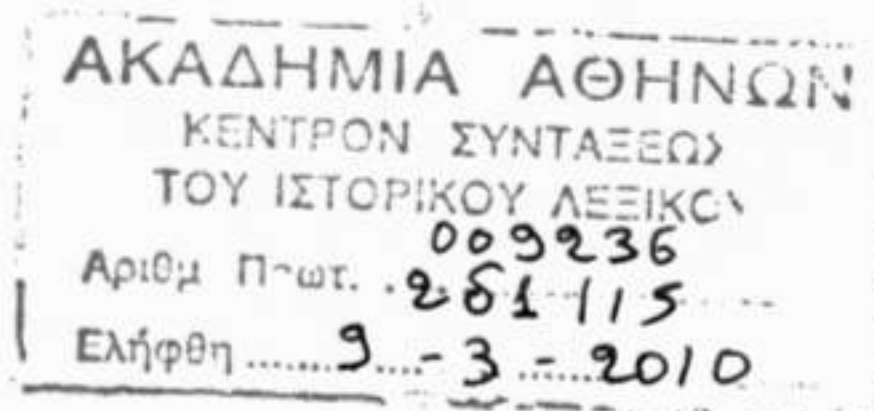
ΤΗΣ ΤΕ ΚΟΙΝΩΣ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΒΛΕΦΑΡΙΔΑ - Γ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

βλεφαρίδα - γάργαρας

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
"ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΤΑΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ,"

1953

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπὸ τοῦ 1942 μέχρι τοῦ 1953 ἔγιναν αἱ ἑξῆς μεταβολαὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Λεξικοῦ. Ἀπεχώρησαν ὁ Νικόλαος Ἀνδριώτης τὸ 1944, ὁ Στυλιανὸς Καψωμένος τὸ 1944, ὁ Διονύσιος Τριβόλης τὸ 1944, ὁ Σταμάτιος Καρατζᾶς διορισθεὶς τὸ 1941 ἀπεχώρησε τὸ 1946 καὶ ὁ Γεώργιος Κουρμούλης τὸ 1949. Νέοι συντάκται διωρίσθησαν τὸ 1951 ὁ ἀπὸ τοῦ 1944 ἀπεσπασμένος συντάκτης Ἰωάννης Καλλέρης καὶ τὸ 1945 ὁ Δικαῖος Βαγιακάκος. Ὡς ἀπεσπασμένος συντάκτης εἰργάσθη ἀπὸ τοῦ 1946 μέχρι τοῦ 1953 ὁ Σταῦρος Μάνεσης.

Τοῦ πρώτου τεύχους τοῦ τετάρτου τόμου τοῦ Λεξικοῦ αἱ συντακτικαὶ σειραὶ συνετάχθησαν καὶ ἀνασυνετάχθησαν καὶ συνεπληρώθησαν ὑπὸ ἀλληλοδιαδόχων συντακτῶν ὡς ἀκολούθως.

βλεφαρίδα – **βόλος** Β. Φάβης — Γ. Κουρμούλης — Α. Α. Παπαδόπουλος.

βολούλλα – **βουλγαγμός** Σ. Δεινάκης — Σ. Καψωμένος — Α. Α. Παπαδόπουλος.

βουλιάζω – **βουριστῶντα** Σ. Δεινάκης — Α. Α. Παπαδόπουλος.

βουρκάδα – **βρακωτός** Π. Λορεντζάτος — Ν. Ἀνδριώτης — Ι. Ποῦλος — Α. Α. Παπαδόπουλος.

βραναιά – **βρόμος** Α. Α. Παπαδόπουλος.

βροντάδα – **βροντόφωνος** Ι. Βογιατζίδης — Ν. Ἀνδριώτης — Γ. Κουρμούλης — Δ. Βαγιακάκος — Α. Α. Παπαδόπουλος.

βροντοφωνῶ – **βρωωτός** — Ι. Βογιατζίδης — Δ. Βαγιακάκος — Α. Α. Παπαδόπουλος.

βρῶμα – **βρωμωσκανῶ** Α. Α. Παπαδόπουλος.

βρῶσι – **βῶτσος** Ι. Βογιατζίδης — Δ. Βαγιακάκος — Α. Α. Παπαδόπουλος.

γ – **γαλανοχρυσωμένος** Σ. Ψάλτης — Α. Α. Παπαδόπουλος.

γαλατάντερο – **γάρο** Σ. Ψάλτης — Ι. Ποῦλος — Α. Α. Παπαδόπουλος.

γαρλαῖα – **γάργαρος** Σ. Ψάλτης — Κ. Ρωμαῖος — Σ. Μάνεσης — Α. Α. Παπαδόπουλος.

Τὰ ἄρθρα τοῦ φυσικοῦ κόσμου τὰ φέροντα εἰς τὸ τέλος δύο ἀστερίσκους [**] συνετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Μ. Στεφανίδου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Αὐγούστου 1953.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΘΙΜΟΣ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΟΙΚΙΑΙ 'ΑΓΙΑΣ 'ΑΝΝΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ: Λαογρ. 14 (1952)

33 - 168.

Καλλέρης 'Ιωάννης

Αί πρώται ὕλαι τῆς ὑφαντουργίας εἰς τὴν Πτολεμαϊ-

κὴν Αἴγυπτον: 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 6 (1951) 78 - 230.

'Εκθεσις γλωσσικοῦ διαγωνισμοῦ τοῦ ἔτους 1951: 'Αθηνᾶ 55 (1951) 344 - 369.

Κανδηλάπτης Γεώργιος

Δημοτικά ᾄσματα Χαλδίας: 'Αρχ. Πόντ. 12 (1946)

21 - 226.

Σύμμεικτα λαογραφικά Χαλδίας: αὐτόθ. 13 (1948)

1 - 133.

Λαογραφικά Χαλδίας: αὐτόθ. 15 (1950) 98 - 136.

Καραναστάσης 'Αναστάσιος Μ.

Οἱ ζευγᾶδες τῆς Κῶ, ἡ ζωὴ καὶ οἱ ἀσχολίαι τῶν: Λαογρ. 14 (1952) 201 - 303.

Καρατζᾶς Σταμάτιος Κ.

Sull'etimologia di ἄτσαλλος: «Aevum» 52 (1951) 97-113.

Καργωτῆς Γ. Ι.

Κυπριακά τοπωνύμια: Κυπριακ. Σπουδ. 9 (1945) 65

-76 καὶ 10 (1946) 85 - 94.

Καφάλης Γεράσιμος

Σύμμεικτα Λακωνικά λαογραφικά: Λαογρ. 13 (1950)

115 - 124.

Καθωμένος Στυλιανός Γ.

Κρητοφύγετον: 'Αθηνᾶ 52 (1948) 244 - 253.

Κεραμόπουλλος 'Αντώνιος

Αἰκατερίνη - 'Εκατερίνη: 'Αθηνᾶ 51 (1941) 128.

Κληρίδης Ν.

Τοπωνυμικὸ Δαλιού: Κυπριακ. Σπουδ. 6 (1942) 45-64.

'Ονομασίαι τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος στὴν

Κύπρον: αὐτόθ. 8 (1944) 99 - 126.

'Ιστορίαι τῶν ζώων τῆς Κύπρου: αὐτόθ. 13 (1949)

σελ. α - ρμα.

Κουκουλᾶς Φαίδων

Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός, ἐν 'Αθήναις, τόμ. Α' 1948, τόμ. Β' 1948, τόμ. Γ' 1949, τόμ. Δ' τόμ. Ε',

Παράρτημα.

Θεσσαλονίκης Εὐσταθίου τὰ Λαογραφικά, τόμ. Α' 1950

καὶ τόμ. Β' 1950.

Δημῶδεις παροιμίαι καὶ παροιμιώδεις φράσεις παρὰ

Χρυσοστόμου: Τεσσαρακονταετ. Θ. Βορέα, Α' (1940)

355 - 368.

Αἱ ὑποκοριστικαὶ καταλήξεις - ὕλλιον καὶ - ὕφιον ἐν τῇ

μεσαιωνικῇ καὶ νέᾳ 'Ελληνικῇ γλώσσῃ: 'Αθηνᾶ 51 (1941)

120 - 124.

Συμβολὴ εἰς τὴν Βυζαντινὴν παροιμοιογραφίαν: αὐτόθ.

52 (1948) 87 - 112.

Νεοελληνικῶν τινῶν ἐπιθέτων σημασία καὶ ὀρθογρα-

φία: αὐτόθ. 53 (1949) 202 - 225.

'Εκθεσις περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1952 τελεσθέντος δια-

γωνισμοῦ τῆς ἐν 'Αθήναις Γλωσσικῆς 'Εταιρείας: αὐτόθ.

56 (1952) 361 - 374.

Τὰ οὐ φωνητὰ τῶν Βυζαντινῶν: αὐτόθ. 85 - 124.

Βιβλιοκρισία: Ν. Π. 'Ανδριώτη, 'Ετυμολογικὸ Λεξικὸ

τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, 'Αθήνα 1951, σελ. 312 + ιδ:

αὐτόθ. 310 - 323.

Κουρμούλης Γ. Ι.

'Ομηρικά: 'Αθηνᾶ 52 (1948) 65 - 86.

Γλῶσσα καὶ λατρεία: Λεξικογρ. Δελτ. 'Ακαδ. 'Αθην.

4 (1942 - 48) 5 - 85.

Καὶ πάλιν περὶ τοῦ τοπωνυμίου Χαννιά: αὐτόθ. 137-148.

Κουρτίδης Κων. Γ.

Περὶ καταγωγῆς τῶν Σουφλιωτῶν: 'Αρχ. Θρακ. Θησ.

10 (1943 - 44) 221 - 224.

Κρητικὸς Παν. Γ.

Τὰ «σκολειὰ τῆς κάρτσας» εἰς τὴν Πάτμον: Λαογρ.

14 (1952) 125 - 132.

Κριαρᾶς 'Εμμανουήλ

Κριτικά καὶ λεξιλογικά εἰς τὰ «'Ερωτοπαίγνια»: 'Α-

θηνᾶ 51 (1941) 5 - 14.

Κοριακίδης Στίλπων

Σημειώματα: Byzant. Zeitschr. 44 (1951) 358 - 361.

Κωνσταντινίδης Γ.

Παραμῖθι 'Αδριανουπόλεως: Θρακικά 18 (1943) 308-323.

Λαμφίδης Γεώργιος Ν.

Λαογραφικά τῆς Σαράκοστῆς Χαλδίας καὶ Τραπεζούν-

τος: 'Αρχ. Πόντ. 17 (1952) 220 - 221.

Λαμφίδης 'Οδοσσεὺς

Γλωσσικά σχόλια εἰς μεσαιωνικά κείμενα τοῦ Πόντου:

'Αρχ. Πόντ. 17 (1952) 227 - 238.

Λουκάτος Δημήτριος Σ.

Κεφαλονίτικα γνωμικά, 'Αθῆναι 1952.

Ζητήματα κατατάξεως παροιμιῶν: 'Επετ. Λαογρ.'Αρχ.

6 (1951) 245 - 296.

Λουκόπουλος Δημήτριος

'Η λαϊκὴ λατρεία τῶν Φαράσων (Δ. Λουκοπούλου - Δ.

Πετροπούλου), 'Αθῆναι 1949.

Παροιμίαι τῶν Φαράσων (Δ. Λουκοπούλου - Δημ. Σ.

Λουκάτου), 'Αθῆναι 1951.

Σύμμεικτα: Λαογρ. 13 (1950) 141 - 144.

Μάνεσης Σταύρος

'Η κατάληξις -ιδι ὡς περιληπτικὴ ἐν τοπωνυμίοις:

Λεξικογρ. Δελτ. 'Ακαδ. 'Αθην. 4 (1942/48) 149 - 153.

Οὐσιαστικά οὐδέτερα εἰς -ον: αὐτόθ. 5 (1950) 123 - 128.

Μανούσας Μ. Ι.

'Ανέκδοτα ἰντερμέδια τοῦ «Κρητικοῦ Θεάτρου»: Κρη-

τικὰ Χρονικά 1 (1947) 525 - 580.

Τὸ 'Ελληνικὸ δημοτικὸ τραγούδι γιὰ τὸ βασιλιά 'Ερ-

εῖκο τῆς Φλάντρας: Λαογρ. 14 (1952) 3 - 52.

Μελανοφρόδης Παντελῆς

Παιγνίδια Χαλδίας: 'Αρχ. Πόντ. 11 (1941) 97 - 107.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Φράσεις και σύνθετα αριθμητικῶν τοῦ χωρίου Ἰδισα: αὐτόθ. 13 (1948) 228 - 230.

Παροιμίες καὶ παροιμιώδεις φράσεις τοῦ χωρίου Ἰδισα: αὐτόθ. 14 (1949) 108 - 123.

Μιχαηλίδης Νουάρος Μιχ.

Περὶ τινων ἐνδιαφερόντων φαινομένων τοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος τῆς Καρπάθου: Ἀθηνᾶ 55 (1951) 19 - 42.

Μπόγκας Εὐάγγελος

Τσίγδαλα ἢ τούγδαλα: Ἀθηνᾶ 54 (1950) 226.

Τὰ εἰς τὴν Τουρκικὴν, Περσικὴν καὶ Ἀραβικὴν δά-
νεια τῆς Ἑλληνικῆς: αὐτόθ. 55 (1951) 67 - 113.

Ὁρθὴ ἐρμηνεία τῆς σημασίας Τουρκικῶν τινων λέ-
ξεων περιλαμβανομένων εἰς τὰ «Ἀπομνημονεύματα τοῦ
Στρατηγοῦ Μακρυγιάννη»: αὐτόθ. 56 (1952) 275 - 277.

Μοριανθόπουλος Κων.

Ξενικαὶ λέξεις ἐν Κύπρῳ: Κυπριακ. Σπουδ. 12 (1948)
113 - 121.

Μορίδης Χρυσόστομος

Λαογραφικά Λιβερᾶς: Ἀρχ. Πόντ. 13 (1948) 137 - 207.

Νυμφόπουλος Μιλτιάδης Κ.

Λαογραφικά Σάντας: Ἀρχ. Πόντ. 14 (1949) 240 - 247
καὶ 15 (1950) 170 - 194.

Προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες Σάντας: αὐτόθ. 16
(1951) 245 - 254.

Ξιούτας Παῦλος.

Ξέναι λέξεις στὴ γλῶσσα μας: Κυπριακ. Σπουδ. 1
(1937) 133 - 174.

Οἰκονομίδης Δημήτριος Β.

Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος Ἀπεράθου Νάξου:
Ἀθηνᾶ 56 (1952) 215 - 273.

Οἰκονομίδης Δ. Η.

Δίστιχα Χαλδίας καὶ Τραπεζοῦντος: Ἀρχ. Πόντ. 17
(1952) 222 - 225.

Πανάρετος Α.

Κυπριακὰ μέτρα, σταθμά, μονάδες χρόνου καὶ σχετι-
καὶ πρὸς αὐτὰ λέξεις: Κυπριακ. Σπουδ. 8 (1944) 61 - 82.

Κυπριακὲς γεωργικὲς παροιμίες: αὐτόθ. 9 (1945) 77
- 112 καὶ 12 (1948) 29 - 56.

Κυπριακὲς γεωργικὲς λέξεις: αὐτόθ. 12 (1948) 57 - 100.

Κυπριακὴ γεωργικὴ λαογραφία: αὐτόθ. 14 (1950) 105
- 159 καὶ 15 (1951), λαογραφικὸ παράρτημα II, ιε' - λε'.

Παπαδόπουλος Ἀνθίμος Α.

Γεώργιος Ν. Χατζιδάκις: Ἀθηνᾶ 52 (1948) 9 - 48.

Ἑτυμολογικά καὶ γραμματικά: αὐτόθ. 53 (1949) 195 - 201.

Ἐκκλησιαστικαὶ λέξεις ἀθησαύριστοι: αὐτόθ. 54 (1950)
202 - 225.

Γλωσσικαὶ ἐρευναι: αὐτόθ. 55 (1951) 114 - 124.

Τὰ Λατινικά τοῦ Πλουτάρχου: αὐτόθ. 57 (1953) 78 - 82.

Περὶ τῆς προφορᾶς τοῦ ἠ ἐν τῇ Ποντικῇ διαλέκτῳ:
Ἀρχ. Πόντ. 11 (1941) 170 - 185.

Γλωσσικαὶ ἐρευναι, σημασιολογικά καὶ ἑτυμολογικά:
αὐτόθ. 12 (1946) 6 - 64.

Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἰς παραμύθια: αὐτόθ. 12
(1946) 196 - 207.

Βιβλιοκρισία: Ν. Π. Ἀνδριώτη, Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα
τῶν Φαράων, Ἀθήνα 1948: αὐτόθ. 13 (1948) 35 - 48.

Γλωσσικαὶ ἐρευναι, ἑτυμολογικά, σημασιολογικά καὶ
φωνητικά: αὐτόθ. 14 (1949) 3 - 35.

Γλωσσικαὶ ἐρευναι, ἑτυμολογικά καὶ σημασιολογικά:
αὐτόθ. 15 (1950) 3 - 31.

Λαογραφικά ζητήματα: αὐτόθ. 15 (1950) 254 - 259.

Γλωσσικαὶ ἐρευναι, ἑτυμολογικά καὶ σημασιολογικά:
αὐτόθ. 16 (1951) 3 - 61.

Ὁ τσιτακισμὸς τοῦ σ: αὐτόθ. 16 (1951) 62 - 68.

Γλωσσικαὶ ἐρευναι, ἑτυμολογικά καὶ σημασιολογικά:
αὐτόθ. 17 (1952) 55 - 91.

Ὁ Ζάρπη - Κωσταντίνον: αὐτόθ. 17 (1952) 226.

Χαρακτηριστικά τῆς Ποντικῆς διαλέκτου: αὐτόθ. 18
(1953) 83 - 93.

Πόθεν τὸ ὄνομα Ὑψηλάντης: αὐτόθ. 94 - 95.

Πορτάροι δίκλωποι τῆς Κωνσταντινουπόλεως: αὐτόθ. 96.

Φρασεολογικά: Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 4 (1942)
- 48) 93 - 128.

Φρασεολογικά: αὐτόθ. 5 (1950) 3 - 52.

Κρίσις Ἑτυμολογικοῦ Λεξικοῦ Ν. Π. Ἀνδριώτη, Κα-
θηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: αὐτόθ. 5
(1950) 129 - 147.

Φρασεολογικά: αὐτόθ. 6 (1953) 3 - 88.

Παπαδόπουλος Δημήτριος Κ.

Παραμύθια τοῦ χωρίου Σταυρίν: Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946)
171 - 196.

Ἄσματα τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐτόθ. 13 (1948) 215 - 220.

Ἄσματα τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐτόθ. 14 (1949) 64 - 74.

Λεξιλόγιον τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐ-
τόθ. 15 (1950) 32 - 83.

Αἰνίγματα τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐτόθ. 14 (1949)
235 - 239.

Παροιμίες καὶ παροιμιώδεις φράσεις τῆς περιφερείας
τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐτόθ. 15 (1950) 32 - 83.

Ἔθιμα καὶ δοξασίαι περὶ τοὺς νεκροὺς τοῦ χωρίου
Σταυρίν: αὐτόθ. 16 (1951) 179 - 204.

Λεξιλόγιον τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐ-
τόθ. 205 - 237.

Λεξιλόγιον τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Σταυρίν: αὐ-
τόθ. 17 (1952) 92 - 154.

Παπαϊωαννίδου Κων.

Λαογραφικά Σωζοπόλεως: Θρακικά 19 (1944) 268 - 298.

Παπαχαλαμάπου Γ. Χ.

Ἑτυμολογικά: Κυπριακ. Σπουδ. 2 (1938) 67 - 80.

Ὀμηρικαὶ λέξεις ἐν Κύπρῳ: αὐτόθ. 4 (1940) 1 - 16.

Ἰδιωματικαὶ φράσεις ἐν Κύπρῳ: αὐτόθ. 6 (1942) 65 - 69.

Παπαχριστοδούλου Πολύδωρος

Λαογραφικά: Ἀρχ. Θρακ. Θησ. 9 (1942/43) 157 - 180.

Παπαχριστοδούλου Χρίστος Ι.

Τοπωνυμικὸ τῆς Ρόδου: Ρόδος 1951.

Παρχαριδης Ἰωάννης

Ποντικά παραμύθια: Ἀρχ. Πόντ. 16 (1951) 80 - 114.

Πετρόπουλος Δημήτριος

Λαογραφικά Μαίστρου Ἀν. Θράκης: Ἀρχ. Θρακ. Θησ.
9 (1942 - 43) 181 - 220.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λαογραφικά Σκεπαστού 'Αν. Θράκης : αυτόθ. 10 (1943-44) 186 - 217.

'Εθιμα συνεργασίας και ἀλληλοβοηθείας τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ : 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 4 (1943 - 44) 59 - 85.

Μιλαδάκης Κ. Α.

'Ετυμολογικά : Κυπριακ. Σπουδ. 9 (1945) 57 - 63.

Προυσῆς Κώστας.

Τὰ ἱστορικά Κυπριακά τραγούδια : Κυπριακ. Σπουδ. 7 (1943) 21 - 46.

Ρωμαῖος Κ. Α.

Λαϊκὲς λατρεῖες Θράκης : 'Αρχ. Θρακ. Θησ. 11 (1944-45) 1 - 130.

Οἱ Καλικάντζαροι : Byzant. Neugr. Jahrb. 19, 49 - 78.

Τὰ Λυκοχάντζια τοῦ Πόντου : 'Αρχ. Πόντ. 17 (1952) 247 - 253.

Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος

Περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως Χανιά : 'Αθηνᾶ 51 (1941) 95 - 112.

Σῦκον, συκοφάντης καὶ παράγωγα : Λεξικογρ. Δελτ. 'Ακαδ. 'Αθην. 4 (1942 - 48) 129 - 136.

Παρατηρήσεις εἰς Βυζαντινὰς παροιμίας : 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 6 (1951) 68 - 77.

Τὸ τραγούδι τῆς 'Απαρνημένης : Mélanges Merlier, 1953.

Σαμαρᾶς Π. Ι.

Τοπωνυμικά Λέσβου, γλωσσολογικὴ μελέτη : Μυτιλήνη 1947.

Σαμοθράκης 'Αχιλλεὺς

'Η Θρακικὴ κατάληξις - παρα : Θρακικά 20 (1944) 93 - 96.

Σουμελίδης Γεώργιος

'Ἀσματα : 'Αρχ. Πόντ. 12 (1946) 65 - 116.

Σοφοκλέους Θ.

Πάρεργα ἐτυμολογικά : Κυπριακ. Σπουδ. 12 (1948) 103 - 109.

Σπανάκης Στέργ. Γ.

Τὸ οἰκογενειακὸ ἐπίθετο Μιλιαρᾶς : Κρητικά Χρονικά 3 (1949) 204 - 207.

Σποριδάκης Γεώργιος Κ.

Συμβολὴ εἰς τὸ τοπωνυμικὸν τῆς ἐπαρχίας Σητείας : 'Αθηνᾶ 52 (1948) 221 - 223.

Σταμούλη Σαραντῇ 'Ελπινίκη

Παραμῦθια τῆς Θράκης : Θρακικά 16 (1941) 89 - 190 καὶ 17 (1942) 97 - 187.

'Απὸ τὰ φυτὰ τῆς Θράκης : αυτόθ. 20 (1944) 9 - 72.

Προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες τῆς Θράκης : Λαογρ. 13 (1950) 100 - 114 καὶ 14 (1952) 169 - 200.

Σταμούλης Α. Α.

Τοπωνύμια ἐπαρχίας Σηλυβρίας : Θρακικά 16 (1941) 306 - 310.

'Επωνυμίας Παναγίας ἐν Θράκῃ : αυτόθ. 17 (1942) 222 - 226.

Στεφανίδης Μιχαήλ

'Ορολογικά δημῶδη Β', 1944.

Γλωσσικά φαινόμενα, Α) Νέος γλωσσικὸς νόμος, Β) ἀγούδουρας καὶ βουδόρος : Πρακτικά 'Ακαδ. 'Αθην. 27 (1952) 188 - 192.

Τσοπανάκης 'Αγαπητὸς

Τὸ τοπωνυμικὸ ἰδίωμα τοῦ 'Αταβύρου : Βουνό (1947-48) 153 - 161.

Κοινὴ - Ροδιακά ἰδιώματα, Ρόδος 1948.

Μία Δωρικὴ ἀντωνυμία (αὐταυτὸς - ἀπατός μου, σου, του, ὁ ἀπατός), Ρόδος 1948.

Μαρίτσα - Καλυθιές : Περιοδ. 'Τέχνη' Ρόδου, 1948.

Τὸ Σιατιστινὸν ἰδίωμα : Μακεδονικά 2 (1950) 266 - 298.

Συμβολὴ στὴν ἔρευνα τῶν ποιητικῶν λέξεων 'Αἱ Γλῶτται', Ρόδος 1949.

Τσαούσης 'Αγαθάγγελος

Ποικίλα λαογραφικά τοῦ χωρίου Χόψα : 'Αρχ. Πόντ. 12 (1946) 208 - 220 καὶ 15 (1950) 137 - 169.

Φάδης Βασίλειος

'Αντιπαρατηρήσεις : 'Αθηνᾶ 51 (1941) 55 - 56.

Σαββούρα)σάβουρρος : αυτόθ. 113 - 120.

Περὶ τοῦ λεγομένου ἀλόγου ἐνρίνου : αυτόθ. 52 (1948) 271 - 277.

'Ανάλεκτα φιλολογικά : αυτόθ. 53 (1949) 270 - 296.

Ὁ δυναμικὸς τόνος τῆς βορείου 'Ελληνικῆς καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ : αυτόθ. 55 (1951) 3 - 18.

Κριτικά καὶ παλαιογραφικά εἰς τὸν 'Ησύχιον : Λεξικογρ. Δελτ. 'Ακαδ. 'Αθην. 5 (1950) 53 - 122.

Φωστήροπουλος 'Αγαθάγγελος

Τὸ χωρίον 'Ιμερα : 'Αρχ. Πόντ. 11 (1941) 146 - 163

Λεξιλογίου 'Ιμερας : αυτόθ. 164 - 169.

Γεωργία καὶ κτηνοτροφία 'Ιμερας : αυτόθ. 14 (1949) 169 - 191.

Λεξιλογίου 'Ιμερας : αυτόθ. 15 (1950) 206 - 240 καὶ 16 (1951) 115 - 173.

Λεχώνα καὶ νεογέννητο : αυτόθ. 17 (1952) 239 - 240.

Φωστήροπουλου Δέσποινα

Παραμῦθια, ἀνέκδοτα καὶ παραδόσεις 'Ιμερας : 'Αρχ. Πόντ. 11 (1941) 130 - 145.

Φωστήροπουλου Σωτηρία

Ποικίλα λαογραφικά 'Ιμερας : 'Αρχ. Πόντ. 12 (1946) 227 - 231.

Τοπωνύμια καὶ ὀνόματα τοῦ χωρίου 'Ιμερα : αυτόθ. 13 (1948) 231 - 232.

Χατζηγιάννου Κ. Π.

Ξόρκια ἀπὸ τὴν Κύπρο : Λαογρ. 13 (1950) 12 - 27.

Χατζῆς 'Αντώνιος Χ.

Οἱ Σλάβοι ἐν 'Ελλάδι : 'Αθηνᾶ 56 (1952) 69 - 84.

Χουρμουζιάδης Κ.

Παροιμίας καὶ παροιμώδεις φράσεις Πετροχωρίου (Τσακηλίου) Μετρῶν : Θρακικά 16 (1941) 191 - 266.

Χρυσάνθης Κύπρος

Οἱ ὀνομασίες τῶν νόσων παρὰ τοῖς σημερινοῖς Κυπρίοις : Κυπριακ. Σπουδ. 7 (1943) 71 - 94.

2. ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Βαγιακάκος Δικαῖος Β.

Γλωσσικά ἐκ Βορείου Ἡπείρου, 1951.

Βογιατζῆς Ἀθανάσιος Π.

Τὰ Χωριάτικα, ἥτοι γλωσσικὸν ὕλικὸν Βρύσεως Καρυστίας νομοῦ Εὐβοίας, 1951.

Γιαννακάκου - Παπαμανώλη Ἀργυρῶ

Συλλογὴ λαϊκῶν ὀνομάτων φυτῶν τῆς Ρόδου, 1949.

Βυζαντιναὶ λέξεις καὶ Βυζαντινὰ ἔθιμα τῆς νήσου Ρόδου, 1951.

Γεωργακάς Δημήτριος

Μεσσηνιακὸν γλωσσάριον (Σιδηρόκαστρον Τριφυλίας), 1945.

Διαλεκτὸς Ντορῆς

Οἱ Παροιμίαι ἐπὶ Λέσβῳ, 1949.

Καλλέρης Ἰωάννης Ν.

Γλωσσάριον τοῦ χωρίου Ἀκρὲς Χαλκίδος, 1949.

Κασιμάτης Ἰωάννης

Συλλογὴ Κυθηραϊκοῦ λαογραφικοῦ ὕλικου, 1952.

Κλαφινῶ Αἰκατερίνη

Γλωσσάριον τοῦ χωρίου Μαλάκι τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνου, 1952.

Κοθρεωτῆς Ἰάκωβος

Λαογραφικὰ Κύπρου, 1951.

Λαζάνης Ἀλέξανδρος Γ.

Τοπικὸν λεξιλόγιον περιφερείας Καστανοχωρίων Ἰωαννίνων, 1948.

Λάζαρης Κωνσταντῖνος

Δημῶδες γλωσσικὸν ὕλικὸν τῆς νήσου Λευκάδος, 1949.

Λαζαρίδης Κωνσταντῖνος Π.

Τὸ χωριό μου Κουκούλι Ζαγορίου ἀπ' τῆ γλωσσικῆ του πλευρά, 1949.

Μάνεσης Σταῦρος

Λεξιλόγιον καὶ δημοτικὰ ᾄσματα τῶν χωρίων Γράμμου Ἡπείρου, 1952.

Μαυροειδῆς Θεόδωρος

Λεξιλόγιον τοῦ χωρίου Δυρραχίου Μεγαλοπόλεως, 1952.

Μπεναρδῆς Μελέτιος

Γλωσσάριον καὶ γραμματικὴ τοῦ Μεγαρικοῦ ιδιώματος, 1952.

Μπόγκας Εὐάγγελος

Γλωσσικὸν ἰδιῶμα Ἰωαννίνων μετὰ λαογραφικοῦ ὕλικου, 1951.

Συλλογὴ Τουρκοπερσασαραβικῶν λέξεων τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς, 1952.

Ντινόπουλος

Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ Βαλτετσινίκου Ἀρκαδίας, 1949.

Παπαγρηγοράκης Ἰδομενεὺς Ι.

Γλωσσάριον, ἥτοι συλλογὴ λέξεων καὶ φράσεων τοῦ χωρίου Ροδοβάνι (Σελίνου) Κρήτης, 1949.

Συλλογὴ ξενογλώσσων λέξεων τῆς ὁμιλουμένης ἐν Κρήτῃ, 1951.

Παπαδόπουλος Ἀνθιμος Α.

Λέξεις καὶ φράσεις τῆς κοινῆς, 1949.

Παπαθανασίου Μαρουδῆς

Συλλογὴ λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐξ Ἀρναίας καὶ περικύρων Χαλκιδικῆς, 1949.

Παπανικολάου Φωτ.

Ἰδιοματικὸν λεξικὸν τῆς ἐπαρχίας Βοΐου νομοῦ Κοζάνης, 1949.

Σανιδᾶς Ν.

Γλωσσάριον Τοπολίων Παρνασσίδος, 1949.

Σεραμῆς Κατίνα Ν.

Ἐπιβάντες Ἀνατολ. Θράκης, ἱστορία, ἥθη καὶ ἔθιμα, γλωσσάριον, 1951.

Σταυρακάκης Ἰωάννης Ε.

Πρινιανὰ γλωσσικά, ἥτοι περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος τοῦ χωρίου Πρινὲ Μυλοποτάμου Κρήτης, 1951.

Τσαντίλης Χαράλαμπος Ι.

Συμβολὴ στὰ γλωσσικά ἰδιώματα τῆς Εὐβοίας (χωρίων Ἀνω Κουρουνίου - Πύργου, ἐπαρχίας Καρυστίας), 1949.

Λαογραφικὰ καὶ γλωσσικά ἰδιώματα Εὐβοίας, 1951.

Φραγκάκη Εὐαγγελία Κ.

Γλωσσικά μνημεῖα Κρήτης, 1949.

Γλωσσικά μνημεῖα Κρήτης, 1951.

Φωστέρης Δημήτριος Π.

Γλωσσάριον Ἀραβανίου, ἥτοι ἥθη καὶ ἔθιμα Ἀραβανίου καὶ πῶς ὠμιλεῖτο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς τὰ βάθη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, 1943.

Ἀραβανιώτικα παραμύθια, 1946.

Ψοχογιῶς Κωνσταντῖνος Δ.

Γεωργικά Ἡλείας, 1949.

βλεφαρίδα ἡ, λόγ. σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βλεφαρίς.

Ἡ τρίχα ἡ φυομένη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βλεφάρου. συνών. ματόκλαδο, ματοτσίνουρο.

βλέφαρο τό, βλέφαρον Πόντ. βλέφαρο κοιν. βλέφαρον βόρ. ιδιώμ. γλέφαρον Κύπρ. Πόντ. γλέφαρο πολλαχ. γλέφαρον πολλαχ. βορ. ιδιωμ. γλέφαρο Μέγαρ. γλέφαρον Μακεδ. Σάμ. γλέφαρον Μακεδ. βλέφαρο Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) βλέφαρον Θεσσ. φλέφαρο Ἀθῆν. (παλαιότ.) γλέφαρους ὁ, Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ. Μαρών.) Μακεδ. (Σέρρ. Χαλκιδ.) κ. ἄ. γλέφαρους Θεσσ. Σάμ. ἀγλέφαρους Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἀγλέφαρους Θεσσ. ἀγκλέφαρους Μακεδ. (Ἀρν.) ἀγκρέφαλους Μακεδ. (Χαλκιδ.) κλέφαρος Μέγαρ. ἀδλέφαρος Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βλέφαρον, παρ' ὃ καὶ Δωρ. γλέφαρον. Διὰ τὸ γλέφαρο, βλέφαρο ἰδ. γράμμα β 5 α καὶ 4.

1) Δερματομυώδης πτυχή ἀποτελοῦσα κινητὸν παραπέτασμα πρόσθεν τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ κοιν. καὶ Πόντ.: Ποίημ.

Ἐγὼ τὰ μάτια δάανοιχα καὶ δὲ σὲ βλέπ' ὁ μαῦρος, μὲν κόμην τὰ βλέφαρα ἐνὶ μετ' ἐν μαχαίρῃ καὶ μὲν τὰ σκαπιδάσανε μετ' αἰδερὸ ἀναμμένο

ΑΒαλαωρ. Ἐργ. 2, 107. β) Μεταφ. ἡ ἔκφρασις τῶν ὀφθαλμῶν Κέρκ.: Κατάλαβα τὴν ὁρεξί του ἀπὸ τὸ βλέφαρό του. 2) Συνεκδ. τὸ μέτωπον Ἀθῆν. (παλαιότ.) Εὐβ. (Ἀκρ. Αὐλωνάρ. Κάρυστ. Κουρ. Ὁρ. Στρόπον.) Ἡπ. Θεσσ. (Ἄλμυρ. Ζαγορ. Ὀλυμπ. κ. ἄ.) Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ. Μαρών.) Ἰμβρ. Μακεδ. (Ἀρν. Βελβ. Θεσσαλον. Σέρρ. Χαλκιδ. κ. ἄ.) Μέγαρ. Σκῦρ. Στερελλ. (Ἀράχ. Εὐρυταν.) κ. ἄ.: Φύτρουσι ἕνα κέρατον 'ς τὸν γλέφαρον τ' ἀπ' πάν' ἀπ' τοῦ φρύ' τ' (ἐκ παραμυθ.) Αἰν. || Φρ. τό 'χον γυαλί ἢ παστρικὸ τοῦ γλέφαρον μ' (δὲν δύναται κανεῖς νὰ με ψέξη διὰ κακὴν προᾶξιν) Ἀράχ. Τὸν γλέφαρον μ' εἶνι παστρικὸ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἰμβρ. Ἐχ' τ' ἀστέρ' 'ς τὸν γλέφαρον (εἶναι εὐδιάκριτος) Ἀλμυρ. || Ἄσμ.

Ἐχει τὸν γλέφαρον πλατὺν | σὰν ἕνα Τούρκικον χαρτί Χαλκιδ. 3) Ἡ κορυφή τῆς κεφαλῆς Σάμ. 4) Τὸ λίθινον ἐπιστύλιον θύρας ἢ παραθύρου Πελοπ. (Λακων. κ. ἄ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γλέφαρο καὶ ὡς τοπων. Νάξ. (Φιλότ.)

βλέψι ἡ, Κέρκ. Λευκ. — Λεξ. Βλαστ. 388 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βλέψις.

1) Ὁρασις Λευκ. — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.: Ἐχασε τὴν βλέψιν του Λευκ. Ἀδυνάτισε ἡ βλέψις του αὐτόθ. β) Βλέμμα Κέρκ.: Ἐχει μὲν βλέψιν ποῦ σὲ σκαΐζει. Συνών. μάτι. 2) Ὁψις Κέρκ.: Ἡ βλέψις του δὲ μ' ἀρέσει, μοῦ 'κάζεται ποῦ εἶναι ἀνήμερος (μοῦ 'κάζεται ἀντὶ μοῦ εἰ- κάζεται = νομίζω, μοῦ φαίνεται).

βλέψιμο τό, Λεξ. Βλαστ. 388 γλέψ'μον Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ παλαιοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βλέψιμον παρὰ τὸν ἀόρ. ἔβλεψα τοῦ βλέπω. Ὁ τύπ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Τὸ νὰ βλέπη τις ἐνθ' ἄν.: Φρ. Τρανὸ γλέψ'μον (ὅταν βλέπουν οἱ συμπθέροισι διὰ πρώτην φορὰν ἐπισήμως παρυσιαζομένην τὴν νύμφην) Βλάστ. Συνών. κοίταγμα, ξάνοιγμα.

βλημίδιν τό, Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ.) βλημίδ' Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) φλημίδ' Πόντ. (Λιβερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλημὶν κατὰ τύπ. ὑποκορ. διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — ἰδιν.

Ὁ δακτυλιόλιθος ἐνθ' ἄν.: Ἡπάστριπα κ' ἔκαμά του βλημίδιν (τὸ ἑκαθάρισα καὶ τὸ ἔκαμα νὰ λάμπῃ ἀπὸ τὴν καθαριότητα, ὅπως λάμπει ὁ λίθος τοῦ δακτυλίου) Λιβύσσ. Συνών. βλημίν.

βλημὶν τό, Πόντ. (Χαλδ. κ. ἄ.) βλεμὶν Πόντ. (Οἶν.) βλεμὶ Πόντ. (Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βλήμα κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν.

1) Βλημίδιν, ὁ ἰδ., Πόντ. (Οἶν. Χαλδ. κ. ἄ.) β) Μετων. ὁ ἀπαστράπτων ἐκ καθαριότητος ὡς ὁ δακτυλιόλιθος Πόντ. (Σινώπ.) 2) Ἡ σφενδόνη τοῦ δακτυλίου Πόντ. (Οἶν.) 3) Ἐξάνθημα τοῦ ὀφθαλμοῦ Πόντ. (Σινώπ.)

βληχιάζω Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βληχιάζω. Ὁ μεταπλασμός κατὰ τὸ βραχνιάζω.

1) Βληχῶμαι ἐπὶ προβάτων. 2) Γίνομαι βραχνός: || Ἄσμ.

Μὴ μοῦ παραπονέεστε, γιὰτ' εἶμαι βληχιασμένος, ἦμα νερὸ τοῦ πηαδοῦ κ' ἠβλήχασ' ὁ καθημένος. Συνών. βραχνιάζω.

βληχον τό, Ἰκαρ. βληχα ἡ, Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βληχνον.

Τὸ φυτὸν πτέρεις.

βληχωνάκι τό, ἀμάρτ. γληφωνάκι ΓΚαμπούρογλ. Ἀναδρομάρ. 100 καὶ 107 — Λεξ. Βλαστ. 461. γληφω- νάτσι Ἀθῆν. (παλαιότ.).

Ἐκ τοῦ οὐσ. βληχώνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — ἀκι κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

Ὁ ἄγριος ἡδύοσμος.

βληχωνεᾶ ἡ, ἀμάρτ. γληφωνεᾶ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βληχώνι κατὰ τὰ ἄλλα εἰς -εᾶ ὀνόματα φυτῶν.

Βληχώνι, ὁ ἰδ.

βληχώνι τό, ΠΓεννάδ. 409 — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 461 βληχούνι Εὐβ. (Κουρ. Ὁξύλιθ. Ὁρ.) Κάρπ. Σκῦρ. κ. ἄ. — ΠΓεννάδ. 409 — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. βληχούν' Στερελλ. (Ἀράχ.) βλεχούνι Πελοπ. (Πάτρ.) βλοχών' Πόντ. (Τραπ.) βλουχούν' Θράκ. (Αἰν.) γληφώνιν

(Κύπρ. Γερμασ. κ. α.) γληφώνι Ρόδ. Σύμ. κ. α. — ΠΓεννάδ. 409 γληχώνιν Κύπρ. γληχούνι ΠΓεννάδ. 409 γληχούνι Θράκ. (Αίν.) γλεχούνι Σίφν.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βλήχων, παρ' ὃ καὶ γλήχων. Πβ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1, 8.

Τὸ φυτὸν ἡδύσμος ὁ γλήχων (mentha pulegium) τῆς τάξεως τῶν χειλανθῶν (labiatae), βότανον λαϊκὸν κατὰ τῆς δυσπεψίας καὶ τῶν κωλικῶν (πβ. Γεωπον. 12, 33 «γλήχων πέψεως ἐστὶν ἐργάτης») ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. φρ. Ἡ μέλισσα πίασε καρπὸν πορθάνω 'ς τὸ γληφώνιν (εἰρων. διὰ τὴν βαρεῖαν ὁσμὴν τοῦ βλήχωνος). Συνών. βρωμοδυσόσμος. [**]

* βληχωνία ἢ, βληχουνία Εὐβ. (Κύμ. Ὁξύλιθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλήχωνι.

Τὰ πολλὰ τέκνα (ἐκ μεταφορᾶς τῶν πυκνοτάτων ὑπογείων βλαστῶν τοῦ φυτοῦ).

βληχωνόλαδο τό, ἀμάρτ. γληφωνόλαδο Ρόδ. κ. α. γληφωνόλαδο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γληχώνι, παρ' ὃ καὶ γληφώνι, καὶ λάδι.

Ἐλαιον ἀπεσταγμένον ἀπὸ τοῦ φυτοῦ βλήχωνι. Συνών. βληχωνόνερο.

βληχωνόνερο τό, ἀμάρτ. γληφωνόνερο Ρόδ. γληφώνερο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλήχωνι, παρ' ὃ καὶ γληφώνι, καὶ νερό. Τὸ γληφώνερο κατ' ἄνομ.

Βληχωνόλαδο, ὁ ἰδ.

βληχωνόρρακο τό, ἀμάρτ. βληχουνόρρακο Κάπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλήχωνι καὶ ρακί.

Ρακὶ ἀπεσταγμένον ἀπὸ τοῦ βλήχωνι.

βλίτο τό, βλίτον Ἰκασ. Κάπρ. Πόντ. (Οἶν.) βλίτο κοιν. βλίτον Πόντ. (Ἀμισ.) βλίτον βόρ. ἰδιώμ. βλίτ-το Κάπρ. βλίτρο Ζάκ. Ἡπ. Ἰθάκ. Κέοκ. (Ἀργυροῦδ.) Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Μεσσ.) κ. α. — ΠΓεννάδ. 199 — Λεξ. Περίδ. Βλαστ. 447 καὶ 450 Δημητρ. βλίτρον Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. α.) Θεσσ. Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. Βελβ. Βερ. Κοζ. Σισάν.) κ. α. βλιότρο Ἡπ. γλίτον Κύπρ. γλίτον Λέσβ. βλίτος ὁ, Κύθηρ. βλίτος Πόντ. (Ἀμισ.) βλίτους Θράκ. γλίτος Κύπρ. γλίτρος Κρήτ. ἁβλίτα Τσακων. βλίτα ἢ, Σύμ. βλίτη Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βλίτον. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ρ εἰς τὸν τύπ. βλίτρο ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 85. Ὁ τύπ. ἁβλίτα ἐκ τοῦ πληθ. τὰ βλίτα διὰ τοῦ μεταβατικοῦ τύπ. βλίτας.

Εἶδη τοῦ φυτικοῦ γένους ἀμαράντου (amarantus) τῆς τάξεως τῶν ἀμαραντωδῶν (amarantaceae) καὶ ἰδίως ἀμαραντον τὸ βλίτον (amarantum bletum) ἐκ τῶν κοινῶν ἀγριολαχανικῶν δύο ποικιλιῶν, ἥτοι μὲ φύλλα τεφροπράσινα ἢ ὑπερυθρίζοντα κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.) Τσακων.: Φρ. Τρώει βλίτα (ἐπὶ τοῦ εὐήθους, δι' ὃ πβ. καὶ τὸ ἀρχ. βλιτομάμας = εὐήθης) πολλαχ. Εἶναι χαζὸς σὰν τὰ βλίτα Εὐβ. || Παροιμ.

Ἀνάθεμα τὰ βλίτα | καὶ ποῦ τὰ κάνει πίττα

(τὸ βλίτον θεωρεῖται ὡς εὐτελὲς ἐδώδιμον φυτὸν) πολλαχ. Δόξα νὰ 'χουνε τὰ βλίτα | ποῦ 'φτειασε κ' ἡ χήρα πίττα (εἰρωνικῶς ὡς ἡ προηγουμένη) Πελοπν. (Ἀργ.) Συνών. ἀτσιγγανάκι 2. Πβ. ἀγριόβλιτο. Ἡ λέξις ὑπὸ τὸν τύπ. Βλίτος καὶ ὡς παρων. Κύθηρ. [**]

βλίτος - βλίτος μόρ. Πόντ.

Λέξις πεποιημένη.

Λέγεται πρὸς δήλωσιν ἤχου, ὅστις παράγεται, ὅταν ρίπῃ τις ἐντὸς ὑγρῶν πρᾶγμα τι ἢ μασσῇ μαστίχην κττ. Πβ. βλάτσα - βλούτσα.

βλίτσα ἢ, Μακεδ. (Σισάν.)

Λέξις πεποιημένη. Πβ. βλάτσα - βλούτσα.

Τὸ κατερρυπόμενον πρᾶγμα (κυρίως τὸ προπηλακισμένον): Φρ. Μ' ἔκαμι βλίτσα (μὲ κατερρύπανε).

βλιτσίνι τό, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ' ἔγκυκλ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Τὸ φυτὸν ἱρίς ὁ ψευδάκορος (iris pseudacorus) τῆς τάξεως τῶν ἱριδωδῶν (iridaceae) Λεξ. Ἐλευθερουδ.

2) Τὸ φυτὸν κρίνον τὸ Γερμανικὸν (iris Germanica) τῆς τάξεως τῶν ἱριδωδῶν Λεξ. Μ' ἔγκυκλ.

βλόγα ἢ, εὐλόα Νάξ. βλόγα Εὐβ. (Πλατανιστ.)

Θήρ. Θράκ. (Κασταν.) Κρήτ. Μήλ. Πάρ. Τήν. Φολέγανδρ. κ. α. — Λεξ. Βλαστ. 410 βλόα Ἄνδρ. Θήρ. Κύθν. Μύκ. Πάρ. Σίφν. κ. α.

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,76.

Ἡ θρησκευτικὴ τελετὴ τοῦ γάμου, ἡ στέψις ἐνθ' ἄν.: Ἡτυχα 'ς τὴ βλόγα τοῦ δεῖνα Κρήτ. || Ἄσμ.

Τὸ Μά' ἀρραβωνιάζεται, τὸ Μάι βλόγα κάνει Κρήτ.

Ἄς εἶναι καλορρίζικα κ' ἄς εἶν' καλὴ ἡ ὥρα, ἢ Παναγὰ καὶ ὁ Χριστὸς νὰ εἶναι μέσ' 'ς τὴ βλόγα Κασταν.

Πέες μου, νὰ ζῆς, 'ερόντισσα, προφταίνω 'ς τὴν εὐλόα, προφταίνω καὶ 'ς τὰ στέφανα, 'ς τὴν πρώτη ἀρρεβῶνα; Νάξ. Συνών. βλόγημα 2, βλόγησι 2, βλογήσι, βλογίδι 2, στεφάνωμα, στεφάνωσι.

βλογεῦω Καπρ. (Σίλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιά.

Βεγγῶ (ἐκ τῆς ἐννοίας ὅτι ἡ γέννησις τέκνου εἶναι εὐλογία, εὐτυχία διὰ τὴν οἰκογένειαν): Νύφ' μας βλόγεψεν.

βλογή ἢ, Θράκ. (Φανάρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ.

Εὐλογία: Ὁ σκύλλος ἔχει βλογή κ' εἶναι καλὸ νὰ τὸν δίν' ὁ καθένας ψωμί. Συνών. βλογιά.

βλόγημα τό, εὐλόγημαν Πόντ. (Κολων.) εὐλόεμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. α.) εὐλόγημα Νάξ. βλόγημα σύνθη. βλόγημα Καπρ. (Σίλ.) Κρήτ. Μέγαρ. Μεγίστ. Πάρ. Σαλαμ. κ. α. βλόγημα Καλαβρ. (Μπόβ.) βλόγ'μα βόρ. ἰδιώμ. βλόγημα Εὐβ. εὐλόεμαν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπ. εὐλόεσμαν ἐκ τοῦ εὐλοῖζω παρὰ τὸ βλογῶ.

1) Εὐλογία ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐννοίᾳ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κολων. Τραπ. Χαλδ.) — Λεξ. Δημητρ.: Ἄσ' σὴ Χριστοῦ τ' εὐλόγημαν ἐχρυσώθεν τὸ νερὸν (ἐκ παραμυθ.) Κολων. || Παροιμ. Γὰ νερὸ ποῦ σάπιε δὲ φεῖλ' τὸ βλόγημα (ἐπὶ κακοῦ ἀνεπανορθώτου) Λεξ. Δημητρ. 2) Συνήθως κατὰ πληθ. βλόγα, ὁ ἰδ., σύνθη. καὶ Καπρ. (Σίλ.): Καλὰ βλογήματα! (εὐχὴ) σύνθη. Λήγοντα βλογήματα Στερελλ. (Ἀράχ.) || Ἄσμ.

Πέρασα κανάλι κ' ἄγρια κύματα

γὰ νὰ 'ρθω 'ς τὴ χαρά σας καὶ τὰ βλογήματα

Πάρ.

* βλογημία ἢ, βλογημία Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ κατὰ τὸ ἀντίθετον βλαστημία.

Εὐλογία. Συνών. βλόγημα 1, βλογιά.

βλόγησι ἡ, Καππ. (Σιλ. Σιλαν.)—Λεξ. Βλαστ. 13, 75 καὶ 273 Δημητρ. βλόγησι Καππ. (Ἀνακ.) Κρήτ. Σκῦρ. Λεξ. Δημητρ. βλόγησ' Εὐβ. (Στρόπον.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. εὐλόγησις ἀπὸ τὸ ρ. εὐλογῶ.

1) Εὐλογία, εὐχή τοῦ ἱερέως Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. Δημητρ. 2) Βλόγα, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Στρόπον.) Καππ. (Σιλ. Σιλαν.) Κρήτ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ. Σκῦρ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημητρ.: Πῆγα 'ς τὴ βλόγησι, φίλ'κα τὰ στεφάνια τσ' ἔφ'γα Εὐκῶρ. Τίμνις βλόγησις, χαρούμεν' (εὐχή πρὸς μνηστευθέντα. τίμνις = τίμιος) Στρόπον. || Φρ. Μ' ὁ βλόγησ' (ὁ ἀρ-μυών) Χαλκιδ. || Ἄσμ.

Τὴ νύφη μας τὴν πήρανε | καὶ 'ς τὴ βλόγησι τὴν πήγανε (ἰλ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Βέλθανδρ. καὶ Χρυσάντζ. στ. 1031-2 (ἐκδ. ΔΜαυροφρύδ. σ. 246) «ἐποῖκαν, ἐξεφάντωσαν, ἐπαίξαν, ἐχορέψαν, | μετὰ δὲ τὴν εὐλόγησιν ἀπεμερίμνησάν τους».

βλογήσι τό, ἀμάρτ. βλόγησι Πελοπν. (Μεσσ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ. Περί τοῦ ἐτύμου ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 66 κέξ.

Συνήθως κατὰ πληθ., βλόγα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: 'Σ τὰ βλοήσιμα σας! (εὐχή εἰς τοὺς μνηστευομένους).

βλόγησος ὁ, Κύθηρ. βλόγησος Κύθηρ.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λέξεως εὐλόγησον.

Τὸ πτηνὸν ψάρ ὁ ροδόχρους (pastor roseus) (ἡ ὀνομασία ἐκ τοῦ ὅτι τὸ πτηνὸν κινεῖ τὴν κεφαλὴν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὡς ὁ εὐλογῶν ἀρχιερεὺς). Συνών. ἀγιοπούλλι, διαβολοπούλλι.

βλογητάρης ὁ, ἀμάρτ. βλοητάρης Παξ. βλοητάρης

τό, Θήρ. Παξ. Ἐκ τοῦ οὐσ. βλοητῶς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ἄρις.

1) Ὁ ἱερεὺς (ὡς ἐκφωνῶν πρὸ πάσης ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς ἢ ἀκολουθίας ἢ εὐχῆς τὴν φράσιν «εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν κτλ.») Παξ. β) Οὐδ., ἡ ἀρχὴ (διότι ἡ εἰρημένη φράσις ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν πάσης τελετῆς κτλ.) Παξ.: Κάνω τὸ βλοητάρη (κάμνω τὴν ἀρχήν). II) Οὐδ., μεγάλη οὐλὴ τῆς νόσου εὐλογίας κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μικρὰς Θήρ.

βλογητής ὁ, ἀμάρτ. εὐλοητής Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. εὐλογητῆ - βλογητῆ, δι' ὃ ἰδ. βλογητὸς.

Ὁ σύζυγος: Ἄσμ.

Ὁλόχρυσέ μ' εὐλοητῆ, | αἱ 'ς τὴ βρύσι γὰ νερό, γματ' ἢ ψυχὴ μου βγαίνει.

Συνών. βλογητικὸς 2 α, βλογητὸς 2 α.

βλογητίκι τό, ἀμάρτ. βλοητίτσι Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογητὸς καὶ τῆς καταλ. -ίκι.

Ἡ ἄδεια τοῦ γάμου. Συνών. βλογητοχάρτι, στεφανοχάρτι.

βλογητικός ἐπίθ. εὐλοητικός Κάρπ. Κάσ. Κορσ.

Κρήτ. Κύπρ. Νίσυρ. Πελοπν. (Μάν. Τριφυλ.) Σῦρ. Χίος κ. ἄ. εὐλοητικός Κάρπ. Κέρκ. Κρήτ. Κύπρ. Νάξ. Νίσυρ. Ρόδ. Τήλ. κ. ἄ. βλογητικός Κάρπ. Κρήτ. Πελοπν. (Γερμ. Λακων. Μάν. Τριφυλ.) Σῦρ. Χίος κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 411 βλοητικός Ἄνδρ. Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ. βλοητῶς Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. Πληθ. οὐδ. βλοῖστικὰ τά, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπίθ. εὐλοητικός. Πβ. Χρον. Μορ. Η στ. 3272 κέξ. (ἐκδ. JSchmitt) «ὅστις εἶχεν τοῦ μισέρ

Ντζιάν ντὲ Πασσαβᾶ θυγάτηρ | γυναῖκαν τοῦ εὐλοητι-κὴν καὶ μετὰ ἐκείνον ἀπῆρεν | εἰς ἄντρα εὐλοητικὸν τὸν μισέρ Ντζᾶ ἐκείνον». Τὸ βλογιστικὰ κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρ. παραγόμενα.

1) Νόμιμος, ἐπὶ συζύγου Κέρκ. κ. ἄ.: Ἄσμ.

Γυναῖκα τοῦ εὐλοητικεῖα γλήγορα νὰ τὴν πάρη

Κέρκ. 2) Οὐσ. α) Νόμιμος σύζυγος ἐνθ' ἄν.: Καλὸς κακὸς, εἶναι βλοητικός (ἐπὶ συζύγου τὸν ὅποιον ἢ σύζυγος ὀφείλει ὅπωςδῆποτε ν' ἀνέχεται) Ἄνδρ. || Ἄσμ.

Τοῦτος εἶναι κί ὁ ἄντρας μου κί ὁ ἀγαπητικός μου

κ' ἡ δεξιὰ μου ἀγκαλᾷ κί ὁ εὐλοητικός μου

Χίος

Δράκω, νὰ φᾶς τὴν φάουσαν, νὰ φᾶς τὴν τσεφαλὴν σου,

παρὰ νὰ φᾶς τὸν ἄντραν μου, τὸν εὐλοητικὸν μου

Κύπρ.

Μὴν ἔχης εὐλοητικεῖα, μὴν εἶς ἄλλου ταμένος;

— Δὲν ἔχω γὼ βλοητικεῖα, δὲν εἶμ' ἄλλου ταμένος

Κάρπ.

Τὴν κόρη ποῦ 'δα σήμερα γεναῖκα θὰ τὴν πάρω,

γεναῖκα κ' εὐλοητικὴ μὲ τὸ χρυσὸ στεφάνι

Νίσυρ. Συνών. βλογητῆς, βλογητὸς 2 α. β) Μνηστήρ Στερελλ. (Αἰτωλ.) Χίος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρραβωνιαστικός. γ) Οὐδ. πληθ. βλογιστικά, ἡ χρηματικὴ ἀμοιβὴ ἢ διδομένη εἰς τὸν εὐλογοῦντα τὸν γάμον ἱερέα Κρήτ.

βλογητὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. εὐλοητὸς Προπ. (Κύζ.)

εὐλοητὸς Τσακων. βλοητὸς Τσακων. εὐλοητὸς ὁ, σύνθη. καὶ Πόντ. (Χαλδ.) εὐλοητὸς Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) εὐλοητὸς τό, Κεφαλλ. Κέρκ. κ. ἄ. βλοητὸς Παξ. κ. ἄ. εὐλοητὸς Βιθυν. (Καπιο.) Κύθν. κ. ἄ. εὐλοητὸς Θήρ. βλοητὸς Λεων. κ. ἄ. βλοητὸς Λέσβ. βλοητὸς Εὐβ. Θήρ. Κρήτ. Μεγάρ. κ. ἄ. βλοητὸς Εὐβ. (Ἄκρ.) Ἐκ τοῦ μεταγ. ἐπίθ. εὐλοητὸς = εὐλοημένος.

1) Ὁ φέρων τὴν εὐλογίαν, τὴν εὐτυχίαν Τσακων.: Φρ. Οὐρα καὶ εἶναι βλοητᾶ! (ὦρα καλὴ καὶ εὐλοημένη, εὐχή κατὰ τοὺς ἀρραβῶνας, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς τελέσεως τοῦ γάμου καὶ εἰς ταξιδεύοντα). 2) Οὐσ. α) Νόμιμος σύζυγος Προπ. (Κύζ.): Ἄσμ.

Ὅχι γυναῖκα μοναχὴ, ἀλλὰ κ' εὐλοητὴ μου.

Συνών. βλογητῆς, βλογητικός 2 α. β) Ἄρσεν. καὶ οὐδ., ἑναρξίς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας σύνθη. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): Φρ. Βάζω εὐλοητὸ (ἐπὶ ἱερέως, ἀρχίζω τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν ἢ τὴν ἀνάγνωσιν εὐχῆς μὲ τὴν καθιερωμένην ἐκφώνησιν «εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων» καὶ κατ' ἐπέκτασιν κάμνω ἀρχὴν γενικῶς πράξεώς τινος, ἀρχίζω) σύνθη. Κάνω εὐλοητὸς (ἀρχίζω τὴν ἀκολουθίαν) Κεφαλλ. Σηκώνω εὐλοητὸς (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Βασαρ.) Ὁ πομπᾶς ἐδέκεν εὐλοητὸν (ὁ παμπᾶς ἔδωκε εὐλοητόν, ἄρχισε τὴν ἀκολουθίαν) Χαλδ. γ) Ἐναρξίς, ἀρχὴ ἐργασίας τινὸς σύνθη.: Εἴμεθ' ἀκόμα 'ς τὸ εὐλοητὸς. δ) Ἀφθονία ἀγαθῶν Παξ.: Σ' αὐτὸ τὸ σπῖτι βρίσκεται τὸ βλοητὸς. ε) Οὐδ. βλοητὸ τό, ἀσθένειά τις δερματικὴ προσβάλλουσα συνήθως τὸ πρόσωπον Κρήτ.

βλογητοχάρτι τό, ἀμάρτ. βλοητουχάρτ' Εὐβ.

(Ἄκρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογητὸς καὶ χαρτί.

Ἡ ἄδεια τοῦ ἐπισκόπου πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου. Συνών. βλογητίκι, στεφανοχάρτι.

βλογητόχορτο τό, ἀμάρτ. βλοητόχορτο Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογητό, δι' ὃ ἰδ. βλογητός, καὶ χόρτο.

Φυτόν χρησιμοποιούμενον ὡς φάρμακον κατὰ τῆς ἀσθενείας βλοητό (ἰδ. βλογητός 2ε).

βλόγι τό, ΜΦιλήντ. Γλωσσογν. 3,77 βλόγ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ.

Συνήθως κατὰ πληθ., προσευχή.

βλογιά ἡ, εὐλογία λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) εὐλοῖα Μεγίστ. Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) εὐλογία Τσακων. εὐλογιά Ἄνδρ. Ἡπ. Θήρ. Θράκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. κ.ά. — Λεξ. Μπριγκ. ἰβλογιά Θράκ. (Αἰν.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σισάν.) κ.ά. βλογία Καλαβρ. (Μπόβ.) Μέγαρ. Πόντ. (Ἀμισ. κ.ά.) βλουγίγα Λήμν. βλογιά κοιν. βλογιά Πελοπν. (Μεσσ.) βλουγιά βόρ. ἰδιώμ. βλουγιά Β.Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον. κ.ά.) Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. βουλουγιά Μακεδ. (Βελβ.) βλόγισ Χίος ἀβλοῖα Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀβλογιά Σύμ. ἀβλουγιά Λήμν. ἀβλουγιά Ἡπ. Μακεδ. (Βλάστ. Σιάτ.) κ.ά. ὀβλογιά Καππ. (Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. εὐλογία = τὸ εὖ λέγειν, καλλιλογία, ἔπαινος.

1) Εὐλογία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τῶν ἱερέων πρὸς τοὺς ἰδιώτας καὶ τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ μαζί σου! Τὴν εὐλογία σου, δέσποτα! (ἐπίκλησις πρὸς ἱερέα) κοιν. || Γνωμ. Ἀπ' ὁσπιτ' πομπᾶς εὐλοῖαν κ' εἶδ' (ὁ παππᾶς διὰ τὸ σπῖτι του δὲν ἔχει εὐλογίαν, δηλ. δὲν κάμνει ἱεροτελεστίας εἰς τὸ ἰδικόν του σπῖτι) Χαλδ. || Ἄσμ. Ἐλα εὐχὴ τῆς μάνας μου καὶ τοῦ γονεοῦ μου βλόγια Χίος. Ἡ σημ. εἶναι καὶ μεταγν. Πβ. Π. Δ. (Δευτερον. 23, 5) «καὶ μετέστρεψε Κύριος ὁ Θεός σου τὰς καταράς εἰς εὐλογίαν, ὅτι ἠγάπησέ σε» καὶ (Γένεσ. 27, 12) «μη ποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν καὶ ἐπάξω ἐπ' ἑμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν». β) Εὐτυχία συνισταμένη ἐν τῇ πλησμονῇ ὑλικῶν ἀγαθῶν κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Οἰν. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἐχει τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ὅς τὸ σπῖτι του κοιν. Καλὴν εὐλογίαν! (εὐχὴ πρὸς τὸν λιγκμῶντα) Κύπρ. Ὁ Θεός νὰ δῇ σε τὰ ἐφτά εὐλοῖας! (ὁ Θεός νὰ σοῦ δώσῃ τὰς ἐπτὰ εὐλογίας, νὰ σὲ ἀμείψῃ πλουσίως) Τραπ. Χαλδ. Ἐχάθαν τὰ παλὰ τὰ εὐλοῖας (ἐχάθηκαν αἱ παλαιαὶ εὐλογίαι, δηλ. τώρα ὑπάρχει πενία) Χαλδ. || Φρ. Ὑαν κ' εὐλοῖαν (εὐχὴ τοῦ εἰσερχομένου εἰς ξένην οἰκίαν. ὕαν = ὑγείαν) Χαλδ. Διὰ τὴν σημασίαν πβ. Π. Δ. (Γένεσ. 39, 5) «ἐνύλογησε Κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ καὶ ἐγενήθη εὐλογία Κυρίου ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ». 2) Δύναμις, ζωτικότης, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Ὁ δεῖνα εὐλοῖαν κ' εἶδ' (δὲν εὐδοκιμεῖ, δὲν προκόπτει). Τὸ βούτυρον εὐλοῖαν κ' εἶδ' (τὸ βούτυρο δὲν ἔχει εὐλογία, δὲν πιάνει ὡς μὴ καλῆς ποιότητος). 3) Ἰερωσύνη Μακεδ. (Σισάν.): Νὰ χαρῆς τὴν ἰβλογιά σ'! (πρὸς ἱερέα). 4) Δῶρον ἀναμνηστικὸν προσφερόμενον ὑπὸ μοναστηρίου ἢ μοναχοῦ (δῶρον οἶονεῖ εὐλογημένον) Ἀθ.: Μοῦ ἔδωσε τὸ σταυρὸ γὰ εὐλογία. Τοῦ ἔδωσε εὐλογία ἓνα κομπολόι. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Π. Δ. (Γένεσ. 33, 10-11) «εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν... λάβε

τὰς εὐλογίας μου, ὥς ἡνεγκά σοι». 5) Μισθὸς μοναχοῦ ἢ ἀμοιβὴ διὰ συμβολὴν εἰς κοινὴν ἐργασίαν καὶ πᾶν ὅ,τι παρέχεται εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς μονῆς του πρὸς διατροφήν Ἀθ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Πρόδρομ. 3, 124 (ἐκδ. Heselting - Pernot) «καυκὶν κρασὶν οὐ δίδουν με τὸ λέγουν εὐλογίαν». β) Πᾶν τρώφιμον παρεχόμενον ὑπὸ μονῆς εἰς οἰονδήποτε Ἀθ. γ) Ἐλεημοσύνη Ἀθ.: Δὲν κόφτομε τὴν εὐλογία (δὲν παύομεν παρέχοντες ἐλεημοσύνην). Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μόσχ. Λειμωνάρ. 85 «κατὰ οὖν τὴν συνήθειαν οὐ δέδωκε τὴν εὐλογίαν τῇ ἀγίᾳ Πέμπτῃ καὶ τῇ ἀγίᾳ Παρασκευῇ». 6) Ἀρχιερατικὴ ἐπιχορήγησις παρεχομένη εἰς τὸν ἀρχιερέα παρ' ἐκάστης οἰκογενείας (ἢ σημ. διὰ τὴν παρεχομένην ὑπ' αὐτοῦ εὐλογίαν) Σύμ.

7) Ἀδεια παρεχομένη εἰς μοναχὸν ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου διὰ νὰ κάμῃ τι (δηλ. ἄδεια τοῦ νὰ κάμῃ τι διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ ἡγουμένου) Ἀθ.: Πῆρα τὴν εὐλογία νὰ λείψω ἀπὸ τὸ μοναστήρι κάμποσες μέρες - νὰ κόψω ξύλα κττ. || Φρ. Ἐχει εὐλογία; (εἶναι ἐπιτετραμμένον ἢ ὑπάρχει καλὴ διάθεσις, οἶον: ἔχει εὐλογία νὰ μοῦ δώσῃς κρασί - τυρί - ψωμί; κττ.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. 8) Ὁ προσφερόμενος εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἄρτος πρὸς τέλεσιν τῆς λειτουργίας Ἀνδρ. Εὐβ. (Ἀνδρων. Αὐλωνάρ. Κάρυστ. Κονίστρ. Πλατανιστ.) Ἡπ. Θεσσ. Θήρ. Κέως Κύθν. Λέσβ. Πάρ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Σάμ. Σκυρ. κ.ά. — Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ.: Παροιμ. Μῆτι σύ, παππᾶ, βλογιά μῆτι μεῖς ἀντίδουρον (ἐπὶ στερήσεως πράγματος ὠφελίμου εἰς ὅλους) Σάμ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Συνών. ἀμνός 2, β, ἄρτος 2, ἀχράντα (ἰδ. ἀχραντος 2), βλογίδι, λειτουργιά, πρόσφορο. β) Τεμάχιον ἄρτου, ἐξ οὗ προσεκομίσεν ὁ ἱερεὺς τὰ ἅγια, φέρον τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ ἢ τῆς Παναγίας Ἀθ. γ) Ἀντίδωρον Ἀθ. Εὐβ. (Ἀνδρων. Κονίστρ. Κουρ. Κύμ. Ὁξύλιθ.) Μέγαρ. Σκυρ. κ.ά. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρτος 4. 9) Κατ' εὐφημισμόν λοιμικὴ ἐξανθηματικὴ νόσος προσβάλλουσα ἀνθρώπους καὶ ζῶα κοιν.: Ἐπесе βλογιά. Τὸ παιδί ἔβγαλε - ἔχυνε τὴ βλογιά κοιν. Κακὴ βλογιά νὰ σὲ πιάσῃ! (ἀρά) Πελοπν. Συνών. ἀργυρῇ (ἰδ. ἀργυρός 4), βλάττα 3, βλογημένη (ἰδ. βλογῶ), βράσα, γλυκαμένη, γλυκειά (ἰδ. γλυκός), γλυκισμένη, μελιτάτη. Πβ. ἀγελαδοβλογιά, ἀνεμοβλογιά, ἀραποβλογιά. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Λουκ. β) Κατὰ σημασιολογικὴν ἐπέκτ. ἢ οὐλή τοῦ ἐξανθήματος τῆς βλογιάς κοιν.: Τὸ πρόσωπό του εἶναι γεμάτο βλογιές κοιν. || Ἄσμ.

Θέλω νὰ βγάλῃς εὐλογιές, μὰ ὄχι τὸ θάνατό σου, νὰ λειώσουνε οἱ - ὦ - ὁμορφιές ποῦ ἔχει τὸ πρόσωπό σου Κρήτ. Συνών. βλογιοκομμάδα, βουλλοκομμάδα.

10) Νόσος τῆς ἀμπέλου καθ' ἣν γεννῶνται μελανὰ στίγματα ἐπὶ τῶν νεαρῶν βλαστῶν ΠΓεννάδ. 95 ΓΣακελλοπ. Παθήσεις στ' ἀμπέλι 57 — Λεξ. Βλαστ. 447 Πρω. Δημητρ.

11) Νόσος τῶν μελισσῶν Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἡ λ. ὡς κύριον ὄν. ὑπὸ τὸν τύπ. Εὐλογία Κεφαλλ. Βογιά Πελοπν. (Ἡλ.) Ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βλογιά τοῦ Ἀγίου Κρήτ.

βλογιάζω, εὐλογιάζω Κεφαλλ. — ΔΠαχτίκ. Δημῶδ. Ἄσμ. 49 — Λεξ. Μπριγκ. βλογιάζω Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ἡπ. Πελοπν. (Λιγουρ.) κ.ά. βλονγιάζον Στερελλ. (Ἀράχ.) κ.ά. βλουγιάζον Ἡπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Παθ. εὐλογιάζομαι Κύπρ. Μετοχ. βλογιασμένος σὺνήθ. βλονγιασμένους βόρ. ἰδιώμ. βλουγισμένους Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιά.

1) Ἐνώνω διὰ γάμου, ὑπανδρεύω ΔΠαχτίκ. ἐνθ. ἀν.:

Τώρα τὰ σπίτζα μου πουλοῦν, τ' ἀμπέλια μου μοιράζουν, τὴν ἀγάπη μου μ' ἄλλον τὴν εὐλογάζουν.

Συνών. βλογῶ, παντρεύω, στεφανώνω. 2) Ἀμτβ. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) Κεφαλλ. Πελοπ. (Διγούρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.) κ. ἄ.—Λεξ. Μπριγκ. καὶ παθ. Κύπρ. προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς νόσου βλογιάς: Ἄσμ.

Τὴ φετινὴ τὴν ἀνοιξί, τοῦτο τὸ καλοκαίρι, μᾶσε βλογιάσαν τὰ παιδιὰ καὶ οὐλα τὰ παλληκάρια Διγούρ. Καὶ μετβ. προσβάλλω τινὰ διὰ τῆς νόσου βλογιάς Ἡπ.: Ἄσμ.

Νὰ μὴν εἶχ' ἔρθῃ ὁ Θεριοτῆς ὁ θλιβερός ὁ μῆνας, ποῦ βλόγισ' ὅλα τὰ παιδιὰ, ὅλα τὰ παλληκάρια.

Μετοχ. 1) Ὁ προσβεβλημένος ὑπὸ τῆς εὐλογίας σύνηθ. 2) Ὁ ἔχων μικρὰ ἐκφύματα ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ, συνήθως ἐπὶ ἐλαιῶν Μακεδ. (Χαλκιδ.): Βλογγασμένοις Ἰλαιές.

βλογιάρεις ἐπίθ. εὐλογαίς Μεγίστ. Νάξ. (Δαμαρ.) —Λεξ. Περιδ. Βυζ. Μπριγκ. ἰβλογιάρεις Λυκ. (Διβύσσ.) βλογιάρεις σύνηθ. βλογιάρ'ς βόρ. ἰδιώμ. βλουιάρ'ς Εὐβ. (Στρόπον.) Μακεδ. (Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. ἀβλογιάρεις Σύμ. ἀβλουιάρ'ς Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αίς.

1) Ὁ φέρων ἐπὶ τοῦ προσώπου οὐλὰς τῆς νόσου εὐλογίας σύνηθ. Συνών. βλατ-τοκομ-μένος, βλογγασρός, βλογιδοκομμένος, βλογιοκομμένος (ἰδ. βλογιοκόβομαι), *βλογιοκομμενομούρης, βλογιδομούρης, βλογιοκοφτός, βλογιομούρης. 2) Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον λειχήνας Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀβλουιάρ'ς καὶ ἐπών. Μακεδ. (Βλάστ.)

βλογγασρός ἐπίθ. Νίσυρ. ἀβλουιάρ'ς Μακεδ. (Βλάστ.) εὐλογγασρός Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βλογιάρεις κατὰ μετεπλάσμον.

Βλογγάρεις 1. ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐλένη, τὸν σιχαμερὸν | Τοῦρκον ἀγαπᾷ τὸν βλογγασρόν; Νίσυρ.

βλογιδᾶς ὁ, ἀμάρτ. βλοιδᾶς Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

Ἀσθένεια τῶν χοίρων γεννώσα εἰς τὸ δέρμα κηλίδας ὡς τὰ ἐξανθήματα τῆς νόσου εὐλογίας (τὸ α' συνθετικὸν βλογίδι ἐπὶ τῆς ἀμαρτ. σημ. τῆς βλογιάς 9, δι' ὃ πβ. βλογιδοκομμένος καὶ βλογιδομούρης): Ἐχονσι τὸ βλοιδᾶ τὰ γουρούνια καὶ δὲ βοροῦμε νὰ δᾶ πουλήσωμε.

βλογιδᾶτος ἐπίθ. ἀμάρτ. βλοιδᾶτος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

Ὁ φέρων ποικίλματα ὅμοια πρὸς τὴν σφραγίδα, διὰ τῆς ὁποίας σφραγίζονται τὰ βλογιδᾶ, ἦτοι οἱ εἰς τὴν ἐκκλησίαν προσφερόμενοι ἄρτοι: Βλοιδᾶτη βεσέττα Συνών. βλογιδωτός.

βλογίδι τό, Θράκ. (Κασταν. Σιρέντζ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Χίος κ. ἄ. βλοῖδι Ἀμοργ. Ἰων. (Σμύρν.) Πάρ. κ. ἄ. βλοῖδ' Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Εὐχὴ ἐκκλησιαστικὴ Θράκ. (Κασταν. Σιρέντζ.): Ἄσμ.

Φτάνουν, παπᾶ, τὰ γράμματα, φτάνουν καὶ τὰ βλογιδᾶ

Κασταν. 2) Πληθ., ἡ τελετὴ τῆς στέψεως Ἰων. (Σμύρν.) Χίος κ. ἄ.: Φρ. Ὁ τὰ βλογιδᾶ σου! (εὐχὴ πρὸς τοὺς

μνηστευθέντας, συνών. φρ. Ὁ τὰ στέφανά σου!) Χίος. || Ἄσμ.

Ἀνοίξετε τοῖς ἐκκλησίαις, ν' ἀνοίξουν τὰ μνημόρμα, ἴσως προφτάξ' ἡ μάνα της ἀπάνω Ὁ τὰ βλοῖδᾶ Σμύρν.

Γὰ πέ μου πέ μου, γέροντα, πλακώνω Ὁ τὰ βλοῖδᾶ; —Ἄν εἴν' ὁ μαῦρος σου γοργός, πλακώνεις Ὁ τὰ βλοῖδᾶ Χίος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλόγα. 3) Ὁ εἰς τὴν ἐκκλησίαν προσφερόμενος ἄρτος πρὸς τέλεσιν τῆς λειτουργίας φέρων τὴν καθιερωμένην σφραγίδα Ἀμοργ. Πάρ. (Λεῦκ.) κ. ἄ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιὰ 8.

βλογιδοκομμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. βλοῖδοκομμένος Ἀμοργ. Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογίδι καὶ τοῦ κομμένος μετοχ. τοῦ ρ. κόβω.

Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον τὰς οὐλὰς τῆς εὐλογίας (ἐν τῷ ἐπίθ. τούτῳ τὸ α' συνθετικὸν βλογίδι ἔχει τὴν ἀμάρτ. σημ. τῆς βλογιάς 9). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιάρεις.

βλογιδομούρης ἐπίθ. Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογίδι καὶ μούρη.

Βλογιδοκομμένος, ὁ ἰδ. (τὸ α' συνθετικὸν βλογίδι ἐπὶ τῆς ἀμαρτ. σημ. τῆς βλογιάς 9): Δὲ δὸνε θεοῦ ἄδρα ἐκείνονε τὸ βλογιδομούρη (θεοῦ = θέλω).

βλογιδόσυκο τό, ἀμάρτ. βλοῖδόσυκο Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογίδι καὶ σῦκο.

Εἶδος σῦκου μικροῦ, στρογγύλου καὶ λευκοῦ.

βλογιδόχορτο τό, ἀμάρτ. βλοῖδόχορτο Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογίδι καὶ χόρτο.

Τὸ φυτόν κυκλάμιναν.

βλογιδωτός ἐπίθ. ἀμάρτ. βλοῖδωτός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτός.

Βλογιδωτός, ὁ ἰδ.: Βλοῖδωτὴ βεσέττα.

βλογικός ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. βλοῖτσά Σῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Εὐλογημένος, καλός, εὐοίωνος: Ἡ Τετάρτη εἶναι μέρα βλοῖτσά.

*βλογιόγυρος ὁ, βλόγγους Στερελλ. (Καλοσκοπ.) βλόγγους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογιὰ καὶ γῦρος. Τὸ βλόγγους κατ' ἄνομ.

Ἡ κυκλικὴ ξυλίνη σφραγὶς διὰ τῆς ὁποίας σφραγίζεται ὁ ἄρτος τῆς λειτουργίας. Συνών. *βλογιστερό.

βλογιοκόβομαι ἀμάρτ. βλουκόβουμι Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μετοχ. βλογιοκομμένος κοιν. εὐλοκομμένος Ζάκ. βλογιουκομμένους βόρ. ἰδιώμ. βλογοκομμένους ἐνιαχ. βλογιουκομμένους Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.) κ. ἄ. βλογιουκομμένους Θεσσ. βλοῖκομμένος Ἡπ. βλουῖκομμένους Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ. ἄ. βλογιοκομμένος Πελοπ. (Ἀρκαδ. Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ. κ. ἄ.)—Λεξ. Βλαστ. 396

Δημητρ. βλουκομμένους Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. ἀβλογιουκομμένους Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τοῦ ρ. κόβομαι, δι' ὃ ἰδ. κόβω. Τὸ βλουκόβουμι, εὐλοκομμένος καὶ βλουκομμένους κατ' ἄνομ.

βλογιόκοβομαι ἀμάρτ. βλουκόβουμι Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μετοχ. βλογιοκομμένος κοιν. εὐλοκομμένος Ζάκ. βλογιουκομμένους βόρ. ἰδιώμ. βλογοκομμένους ἐνιαχ. βλογιουκομμένους Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.) κ. ἄ. βλογιουκομμένους Θεσσ. βλοῖκομμένος Ἡπ. βλουῖκομμένους Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ. ἄ. βλογιοκομμένος Πελοπ. (Ἀρκαδ. Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ. κ. ἄ.)—Λεξ. Βλαστ. 396

Δημητρ. βλουκομμένους Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. ἀβλογιουκομμένους Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τοῦ ρ. κόβομαι, δι' ὃ ἰδ. κόβω. Τὸ βλουκόβουμι, εὐλοκομμένος καὶ βλουκομμένους κατ' ἄνομ.

Ἀποκτῶ εἰς τὸ πρόσωπον οὐλὰς τῆς εὐλογίας Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τοῖν κόλλ' οἱ ἡ βλουγὰ κι βλουκόφκι τοῦ πρόσουπου τ'.

Μετοχ. βλογιάρεις 1, ὁ ἰδ., κοιν.: Βλογιοκομμένος ἄντρας. Βλογιοκομμένη γυναῖκα. Βλογιοκομμένο κορίτσι - παιδί - πρόσωπο κττ.

Πβ. βλογιοχτυπιέμαι.

βλογιοκομμά ἡ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλογιοκόβομαι.

Βλογιοκομμάδα, ὁ ἰδ.: Ἐναι ἡ μούρη του γιομάτη βλογιοκομμές.

βλογιοκομμάδα ἡ, πολλαχ. βλογιοκομμάδα Ἰμβρ. κ. ἄ. βλογιοκομμάδα Μέγαρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογιὰ καὶ κομμάδα.

Ἡ οὐλή τῆς νόσου εὐλογίας ἐνθ' ἄν.: Ὅλο βλογιοκομμάδες εἶν' τὰ μοῦτρα του Κρήτ. || Ἄσμ.

Ψηλὲ λυγνέ μου τσελεπὴ μὲ τσοὶ βλογιοκομμάδες, πέρασ' ἀπὸ τῇ δόρτα μου καὶ πὲ δγὸ μαδινάδες Κρήτ. Συνών. βλογιὰ 9 β, βλογιοκομμά, βουλλοκομμάδα.

* **βλογιοκομμενομούρης** ἐπίθ. βλογιοκομούρης Κρήτ.

Ἐκ κοῦ βλογιοκομμένος μετοχ. τοῦ βλογιοκόβομαι καὶ τοῦ οὐσ. μούρη.

Βλογιάρεις 1, ὁ ἰδ.

βλογιοκοφτὸς ἐπίθ. ἁμάρτ. βλογιοκοφτὸς Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τοῦ ἐπίθ. κοφτὸς.

Βλογιάρεις 1, ὁ ἰδ.

* **βλογιομάννα** ἡ, βλογιομάννα Λήμν.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογιὰ καὶ μάννα.

Μέγα ἐξάνθημα γεννώμενον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πάσχοντος ἀπὸ εὐλογίαν (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ μικρὰ ἐξανθήματα).

βλογιομούρης ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογιὰ καὶ μούρη.

Βλογιάρεις 1, ὁ ἰδ.

βλογιοτάψι τό, ἁμάρτ. βλογιοτάψ' Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βλογιὰ καὶ ταψί.

Μετάλλινον σκεῦος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ψήνεται ὁ ἄρτος τῆς ἐκκλησίας.

βλογιοχτυπιέμαι ἁμάρτ. εὐλογιοχτυπιέμαι Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τοῦ ρ. χτυπιέμαι, δι' ὁ ἰδ. χτυπῶ.

Προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας. Πβ. βλογιοκόβομαι.

* **βλογιστερὸ** τό, φλονίστιρον Θράκ. (Κωστ. Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βλογιστῆς < βλογίζω < βλογῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερό, δι' ἣν ἰδ. -ερός.

1) Ἡ ξυλίνη σφραγὶς μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίζεται ὁ ἄρτος τῆς λειτουργίας, τὸ πρόσφορο Σουφλ. Συνών. βλογιόγυρος. 2) Ἀντίδωρον ἀπὸ τὸν ἄρτον τῆς λειτουργίας Κωστ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιὰ 8 γ.

βλογίτσα ἡ, Πελοπν. (Κίτ. Λιγούρ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλογιὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

1) Μικρὸν πρόσφορον τῆς λειτουργίας Πελοπν. (Κίτ.

Μάν.) 2) Εὐφημητικῶς ἡ νόσος εὐλογία Πελοπν. (Λιγούρ.): Ἄσμ.

Μᾶσε βλογιάσαν τὰ παιδιὰ κι οὐλὰ τὰ παλληκάρια, ψιλὴ βλογίτσα τὰ πιασε, ψιλὴ σὰν τὸ πιτέρι.

βλογούδι τό, ΑΠαπαδιαμ. Χριστουγεννιάτ. Διηγ. 86 βλογούδ' Σχιάθ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βλογιὰ διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Μικρὸς σφραγισμένος διὰ σταυροῦ ἄρτος προσφερόμενος ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν εἰς τὸν ἱερέα κατὰ τὴν προηγουμένην τῶν Χριστουγέννων νηστείαν.

βλογῶ, εὐλογῶ λόγ. σύνηθ. καὶ Καππ. (Φάρασ.) Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) εὐλογῶ Εὐβ. (Κάρυστ.) εὐλοῶ Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γλυναῖδ.) Νίσυρ. Ρόδ. κ. ἄ. εὐογοῦ Τσακων. βλογῶ κοιν. βλογῶ σύνηθ. βλογοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βλογῶ βόρ. ἰδιώμ. βλογῶ Πελοπν. (Κόκκιν. Μεσσ.) βλογῶ βόρ. ἰδιώμ. βλοῶ Ἄνδρ. Θήρ. Κάρπ. Κάσ. Κίμωλ. Κρήτ. Κύθν. Μεγίστ. Μῆλ. Σκυρ. Σύμ. κ. ἄ. βλοοῦ Σκυρ. βλοῶ Κεφαλλ. κ. ἄ. βλοῦν Εὐβ. (Στρόπον.) κ. ἄ. βλογῶ Ἀπουλ. βλογῶ Καλαβρ. (Μπόβ.) ὀβλογῶ Καππ. (Σινασσ.) βογοῦ Τσακων. εὐλογίζω Καππ. (Σίλ.) Πόντ. εὐλοῖζω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) βλογίζω Καππ. (Ἀνακ. Σίλ. Φερτ.) βλογίζω Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. εὐλογῶ = λέγω περὶ τινος καλοῦς λόγους, ἐπαινῶ. Ὁ τύπ. εὐλογίζω καὶ μεταγν. Πβ. Π. Δ. (Γωβ. 4, 12) «ἐυλογίσθησαν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῶν».

1) Ἐκφέρω λόγους εὐχαριστίας, εὐχαριστῶ Ἄνδρ.: Ἰε βλοῦς, μόνε θαυμάζει. 2) Πιστεύω Πελοπν. (Κορινθ.): Αὐτὸς δὲ βλογᾷ Θεὸ - Χριστῷ. 2) Μετ' ἀντικ. ἡ ἀπολυτῶς παρέχω τὴν εὐλογίαν μου, εὐλογῶ κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.): Ὁ Θεὸς εὐλόγησε τοὺς κόπους του λόγ. σύνηθ. || Φρ. Εὐλογεῖτε (χαίρετιστήριος προσφώνησις πρὸς ἱερέα συνοδευομένη πολλάκις καὶ μὲ τὸ καλημέρα κττ.) πολλαχ. || Γνωμ. Τὸ ἄδικον οὐκ εὐλογεῖται σύνηθ. || Παροιμ. Ἐμπρὸς 'ς τὸν μπαμπᾶ ὁ γιὸς δὲ βλογᾷ (παρόντος ἀρχηγοῦ ὁ ὑφιστάμενος οὐδὲν ἐνεργεῖ) Ζάκ. Ἰγὼ παππᾶς τῷ ἰσὺ βλογᾷς; (πρὸς τὸν προλαμβάνοντα νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἐνώπιον εἰδικοῦ) Λέσβ. || Ἄσμ.

Κυρά μου, τὰ παιδάκια σου τὰ μωσκαναθρεμμένα, ὁποῦ τὰ βλόγαγ' ὁ Χριστὸς κ' ἡ Παναγὰ ἡ μεγάλη Πελοπν.

Χριστέ μας, βλόγα τὰ σπαθιά, βλόγα μας καὶ τὰ χέρια Πελοπν. (Ὀλυμπ.)—Ποίημ.

Βλογᾷ τὸ πετραχήλι του, τὸ βάνει 'ς τὸ λαιμό του, γυρεύει νεκρολίβανο, φυσᾷ τὸ θυμιατό του

ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2, 168. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. β) Ὑψώνω τὴν δεξιὰν χεῖρα μὲ τὸν ἐκκλησιαστικῶς καθιερωμένον σχηματισμὸν τῶν δακτύλων πρὸς παροχήν εὐλογίας κοιν.: Ὁ δεσπότης βλογᾷ τὸ λαό. 3) Εὐδοκῶ, συγκατανεύω Νάξ.: Ἡ ἐλόησεν ὁ Θεὸς νὰ πάω 'γὼ (ἐκ παραμυθ.) 4) Συνάπτω ἀνδρόγυνον εἰς γάμου κοινωνίαν, στεφανώνω σύνηθ. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σίλ. Σινασσ. Φερτ.): Ἄσμ. Ὡς τρέμ' ἡ γῆς μὲ τὸ σεισμό καὶ τὰ βουνὰ χαλοῦνε, ἐτοῦ θὰ κάμω ταραχὴ, ὁδὸ θὰ σὲ βλογοῦνε (ὁδὸ = ὁταν) Κρήτ.

Τοῦρκος νὰ γίνῃ ὁ παππᾶς, ὁποῦ θὰ σὲ βλογῇ καὶ νὰ καῇ τὸ χεῖλὲ του, ὁποῦ θὰ σὲ φιλήσῃ

Χίος

ᾠ Παναγὰ καθολικὴ καὶ Παναγὰ ᾠεῦσα,
τὴν κόρην, ὅπου ἀγαπῶ, νὰ μοῦ τὴν βλοῦσα

ῥδ.
Ἄλλος παπᾶς τὴν βλογάει καὶ ἄλλος ἄντρας τὴν παίρνει
ελοπν. Καὶ ἄνευ ἀντικ.: Ἡύλοήσανε ᾠ τοῦ δεῖνα Ἄνδρ.
τὰ βλοήσανε ᾠ τὴν ἐκκλησὰ Σκῦρ. Οὐλ' ᾠ τοῦ πουνδάρ'
τὰ νὰ βλουγήσιν Λέσβ. β) Ὑπανδρεύω, νυμφεύω Νί-
ρ.: Ἄσμ.

Μάννα, γιατί δὲ μ' εὐλοῖς, γιατί δὲ μὲ παντρεύεις;
καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. νυμφεύομαι πόλλαχ.: Τὴν βλο-
γηκε τὴ δεῖνα πόλλαχ. Τὴ βλόησι τὴ δεῖνα Εὐβ. (Στρό-
φην.) || Ἄσμ.

Ἀσπρη μου διαμαντόπετρα ᾠ τῆς Βλαχιάς τὰ μέρη,
χαρά του ποῦ σὲ βλοηθῇ καὶ ὅπου σὲ κάνει ταίρι
Νίσυρ.

Τὸ προξενεῖο μοῦ φέρανε γυναῖκα γὰ νὰ πάρω
καλλὰ ἦτανε, μάθια μου, νὰ βλοηθῶ τὸ Χάρω

Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σαχλίκ. Στίχ. 419 - 420 (ἐκδ.
GWagner σ. 94) «κι ἀφοῦ γνωστοῦν οἱ ἄτυχες καὶ ἀπὴν φα-
νερωθοῦσιν, τότε γυρεύουν ἀφορμὴν νὰ τοὺς εὐλογη-
θοῦσιν». 5) Ἀρχίζω (εἰς τὴν γένεσιν τῆς σημασίας
συνετέλεσεν ἡ συνήθης φρ. βάζω βλογητὸ = ἀρχίζω,
δι' ἣν ἰδ. βλογητὸς 2 β) Εὐβ. (Ἄκρ.) Ἡπ.: Παροιμ.
φρ. Νὰ νογᾶς καὶ νὰ βλογᾶς (νὰ νοῆς, ἦτοι νὰ σκεφθῇς
πρῶτον καλῶς ὅ,τι μέλλεις νὰ ἐπιχειρήσῃς καὶ ἔπειτα νὰ
ἀρχίσῃς) Ἡπ. || Παροιμ. Κάποιον παντρεύαν καὶ ἰκεῖνους
ἔλυ, βλουγάτι καὶ ἔρχουμι (ἐπὶ τοῦ ραθύμου καὶ εἰς σοβα-
ρωτάτην ὑπόθεσιν) Ἄκρ. 6) Κατὰ γ' ἐν. πρόσ. ὑπάρ-
χει, εὐρίσκεται, ὑφίσταται Ζάκ. Κεφαλλ. Κέρκ. (Ἀργυ-
ράδ.) Πελοπν. (Αἰγ. Ἀρκαδ. Δημοτσίαν. Καλάβρυτ. Κο-
ρινθ. Κόρκιν. Μεσσο. Τρίκκ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.
Γ' Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1.250 - Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δη-
μητρ.: Δὲ βλογάει ἄνθρωπος - ψυχὴ γεννημένη - λεπτὸ
κττ. Κεφαλλ. Δὲ βλογάει πουλλὶ πουνθενὰ Τρίκκ. Δὲ βλο-
γάει τέτοιο πρᾶμα ᾠ τὸ παζάρι Αἰγ. Βλουγάει λιμόν' νὰ μ'
δώκ' ᾠ γὰ γειτρικό; - Βλουγάει καὶ παραβλουγάει, νὰ σὶ
δώκουν Αἰτωλ. || Ἄσμ.

Ἐδῶ νερὸ δὲ βρίσκεται καὶ βρούσι δὲ βλογάει
Πελοπν.

Ἰκεῖ κλαράκι δὲ βλουγάει γὰ ν' ἀπουσκιώσ' ἡ κόρη
Αἰτωλ.

Μετοχ. Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ἔχων εὐλογίαν ἢ ὁ
ἄξιος εὐλογίας (ἢ σημ. ὁρμηθεῖσα ἐκ τῆς εὐφημητικῆς
χρήσεως πρὸς ἀποφυγὴν λέξεως κακοσημάντου προσέλαβε
γενικωτέραν χρῆσιν λεγομένη καὶ ἀντὶ τοῦ ἁμοιρος, ἄτυ-
χος, καημένος κττ.) κοιν.: Εὐλογημένο ἀντρόγυνο - σπῖτι
κττ. Ὡς καλὴ καὶ εὐλογημένη! (τύχη ἀγαθῇ!) Ὁ βλογη-
μένος, δὲν καθόταν ἥσυχος, τί ἤθελε ν' ἀνακατεντῇ σὲ τέ-
τοιες βρωμοδοσιεῖς καὶ νὰ βρίσκεται τώρα ᾠ τῇ φυλακῇ!
πόλλαχ. Βλοημένο μονάρι - παιδί κττ. Μέγαρ. Βλοημένο
πρᾶμα (ἐπὶ ζῶον μὴ δυστρόπου) Κορινθ. Βλοημένον
πρᾶμα (τὸ εὐκόλως ἀμελγόμενον) Αἰτωλ. || Φρ. Καλὸ
καὶ βλοημένο (ἐπὶ ὄνειρου) πόλλαχ. β) Εὐτυχισμένος
πόλλαχ.: Βλοημένα χρόνια. 2) Νόμιμος σύζυγος Εὐβ.
(Ἄκρ.): Τ'ν ἔχ' βλοημένην.

Β) Οὐσ. 1) Θηλ., ἡ δοξολογία (διότι εὐθὺς μετ' αὐ-
τὴν ἐκφωνεῖ ὁ ἱερεὺς «εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πα-
τρὸς κτλ.» καὶ ἀρχίζει ἡ λειτουργία) Ρόδ.: Ἐσήμανεν ἡ
βλοημένη. 2) Θηλ., μοναχὴ Παξ. Συνών. καλογραῖα.

3) Θηλ., ἡ νόσος εὐλογία Ζάκ. Ἰκαρ. Καππ. (Ἀνακ.)
Κωνπλ. Μύκ. Παξ. Πελοπν. (Σουδεν.) κ. ἄ.: Σαράντα μέ-
ρες εἶχε τὸ παιδί τὴ βλοημένη Σουδεν. Συνών. ἰδ. ἐν λ.

βλογὰ 9. 4) Οὐδ., ἡ νόσος ἐπιληψία Ρόδ. (Ἀπολακ.)

5) Οὐδ., ἡ νόσος ἐρυσίπελας Σάμ. 6) Οὐδ., ἀπό-
στημα ὑπὸ τὴν μασχάλῃ τῶν πανωλοβλήτων σημαῖνον
ἱασιν καὶ ἀνοσίαν Θράκ. (Αἰν.) Ρόδ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Εὐλοημένη καὶ ὡς τοπων. Κύπρ.

* βλόμιθας ὁ, βλόμ'θας Σκῦρ. βλούμ'θας Σκῦρ.
Ἀγνώστου ἐτύμου.

Βαθὺ χάσμα ἐντὸς τῆς θαλάσσης: Ἐπεσε μέσ' ᾠ τὸ
βλόμ'θα τσαὶ πνίη.

βλούξα ἡ, Πόντ. (Ὁφ. Σαράχ.)

Λέξις πεποιημένη.

Τὸ φλέγμα τὸ ὁποῖον ἀποχρέμπεται ὁ βήχων.

βλουξιστέρα ἡ, Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. * βλουξίζω < βλουξῶ.

Ἀντλία τῶν παιδῶν ἐκ καλάμου δι' ἧς ἀναρροφῶντες
ὕδωρ ἐκτοξεύουν κατ' ἄλλων.

βλουξῶ Πόντ. (Ὁφ. Σαράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βλούξα.

Ἀποχρέμπτομαι.

βλυσίδι τό, Δαρδαν. Ἡπ. (Τσαμαντ.) Θράκ. Ἰων.

(Κρήν.) Κεφαλλ. Κορσ. Μακεδ. (Καστορ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.
Βούρβουρ. Γέριμ. Λάστ. Μάν. Μεσσο. Οἶν. Τριφυλ.) Στερελλ.
(Μεσολόγγ.) Τσακων. κ. ἄ. — Αἰασκαράτ. Ποιήμ. 148
Γ' Βλαχογιάν. Γύροι ἀνέμ. 58 — Λεξ. Δεξ. Αἰν. Λάουνδ.
Βυζ. Μπριγκ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημοτρε. βλυσίδ' Ἡπ.
(Ἀστ. Δρόβιαν. Ζαγόρ. Ἰωάνν.) Μακεδ. (Βλάστ. Κατα-
φύγ. Καστορ. Σέερ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. βλυσίδι Πε-
λοπν. (Κίτ. Μάν.)

Κατὰ Γ' Χατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 38 (1936) 6 ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ.
βλυσίς κατὰ τύπον ὀνομαζ., κατὰ Β' Φάβην ἐν Λεξικογρ.
Ἀρχ. 5 (1918 20) 179 κεξ. ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βλυσίδιον.

1) Θησαυρὸς κεκοσμημένος ἐν τῇ γῇ ἢ ἀλλαχοῦ Ἡπ.
(Ἀστ. Δρόβιαν. Ζαγόρ. Τσαμαντ. Θράκ. Μακεδ. (Βλάστ.
Καταφύγ. Καστορ. Σέερ.) Πελοπν. (Μεσσο.) Τσακων. κ. ἄ.
— Λεξ. Λάουνδ. Βυζ. Μπριγκ.: Ἄσμ.

Ἀνάθεμα τὸν Ντζοροτᾶν ὅπ' ἦδρε τὸ βλυσίδι

καὶ τό ὅωκε τοῦ βασιλεῖ καὶ πῆρε τὸ Μισοῖρι

Πελοπν. Συνών. βίος 7. β) Ἐν γένει θησαυρὸς, πλού-
τος Ἡπ. Μακεδ. (Καστορ.) κ. ἄ.: Φρ. Νὰ γέν' ᾠ βλυσίδ'!
(νὰ εὐτυχίσῃς!) Ἡπ. || Ἄσμ.

Δὲ θέλει γλόν τοῦ βασιλεῖ, δὲ θέλει γλόν τοῦ ρῆγα,
μόν' θέλει γλόν τοῦ καπετάν' πῶχει πολὺ βλυσίδι

Καστορ. γ) Χρυσὸς Ἡπ.: Ἄσμ.

Θέ μου, νὰ γίνῃ βασιλεῖς, θέ μου, νὰ γίνῃ ρῆγας,
νὰ γίνῃ καὶ ἀρχοντόπουλλο μ' ἐννεὰ λογῶ βλυσίδι.

2) Συνεχδ. τόπος εὐφορος, τόπος πλούσιος (ὅπου δηλ.
δύναται τις ν' ἀνεύρῃ τρόπον τινὰ θησαυρὸν) Ἡπ. (Ἰωάνν.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.): Πάει κατὰ τὴ Βλαχιά ποῦ εἶνι βλυσίδ'
Ἰωάνν. Τοῦτον τοῦ μαναστήρ' νὰ βονλά ἦταν βλυσίδ' Αἰ-
τωλ. 3) Νόμισμα συνήθως χρυσοῦν προσφερόμενον εἰς
τὴν νύμφην Μακεδ. (Καταφύγ.) Ἡ σημ. καὶ ἐν κώδικι
τοῦ 17ου αἰῶνος. Πβ. ΠΠαπαγεωργ. ἐν Byz. Zeit. 3
(1894) 284 Πβ. καὶ ΙΒισβίτζ. ἐν Ἐπετ. Ἀρχ. Δικαίου 1,
47 - 48.

4) Κέρδος, εἰσόδημα Ἡπ. (Δρόβιαν. κ. ἄ.) Ἰων. (Κρήν.)
Κεφαλλ. Κορσ. κ. ἄ. — Αἰασκαράτ. ἐνθ' ἄν.: Ποιήμ.

Κι ὁποιος γὰ ἀγάπη τοῦ Ὑψίστου | δὲν ἔτρωε παρὰ ξίδι,
τὸ λάδι ποῦ ἐστερήθηκε | τό ἔβαλε ᾠ τὸ βλυσίδι

Αἰασκαράτ. ἐνθ' ἄν. 5) Ἀφθονία, πλῆθος (ἡ λ. κατη-

γορείται ἐπὶ πραγμάτων ἐν ἐννοίᾳ περιεκτικῇ, ἡ δὲ σημασία αὕτη κατ' ἐπίδρασιν τῶν εἰς - ἰδι ὀνομάτων, περὶ ὧν ἰδ. Γ' Χατζιδ. ἐν 'Επιστ. 'Επετ. Πανεπ. 13(1916/17) 168 - 9) Δαρδαν. Θράκ. Πελοπν. ('Αρκαδ. Βούρβουρ. Γέριμ. Λάστ. Μάν. Μεσσ. Οἶν. Τριφυλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. — Γ' Βλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Αἰν.: Οἱ ἐλαῖες εἶναι χάμου βλυσίδι Γέριμ. Βοήκε βλυσίδι θησαυρὸς Οἶν. Βλυσίδι τὸ γέννημα - τὸ λάδι κττ. Βούρβουρ. Εἶναι οἱ ψεῖρες βλυσίδι ἀπάνου του Κίτ. Μάν. Τοῦ γένν'μα πάει βλυσίδ' Αἰτωλ. Κεῖ ποῦ πετοῦσε ἡ πεταλούδα φύτρωνε τὸ χαμόμηλο βλυσίδι Γ' Βλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν. || * Ἄσμ.

Πόλεμος βαρὺς ἐγένη, | ἐσκοτώθηκε βλυσίδι

'Αρκαδ. Συνών. βίος 8, *βλυσούρι. 6) 'Επιρρηματ. ἐν πλησμονῇ ἀφθόνως Πελοπν. (Μάν. Μεσσ.) κ. ἄ.: Τὰ 'χει βλυσίδι, λάδι, τυριά, ἀπ' οὐλα Μεσσ. 6) Τὸ ἔργον τοῦ ἐργολαβικῶς ἀναλαμβάνοντος τὴν μεταπώλησιν ἰχθύων ἰχθυοτροφείου (ἡ σημασία πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀποκομιζομένου μεγάλου κέρδους) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) 7) 'Η χρηματικὴ ἐγγύησις ἡ παρεχομένη εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἰχθυοτροφείου ὑπὸ τοῦ προαγοράζοντος τὴν ἰχθυοπαραγωγὴν ἐμπόρου (ἡ σημ. κατὰ συνεκδ.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βλυσίδι *Ηπ. Σίφν. Βλυσίδ' Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασσ.) Βλυσίδα Μακεδ. (Πελεκᾶν.) 'Αβλυσίδι Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Γλυσίδα Πάρ.

βλυσιδιάρης ὁ, Στερελλ. (Μεσολόγγ.) Πληθ. βλυσιδιάραιοι Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βλυσίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιάρης.

'Ο προαγοράζων ἡ ἀναλαμβάνων ἐργολαβικῶς τὴν πώλησιν ἰχθύων ἰχθυοτροφείου.

* **βλυσούρι** τό, φλυσοῦρ' Στερελλ. ('Αχαρν.)

'Εκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βλυσίς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούρι.

Βλυσίδι 5, ὁ ἰδ.: Φλυσοῦρ' κόσμους ἦταν σημα.

* **βλυσουριάζω**, φλυσουριάζου Στερελλ. ('Αχαρν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βλυσούρι.

Βρίθω: Φλυσοῦριος οὐ δέντρον ἀπὸ μυρμηγκία.

βλυτούρα ἡ, Εὔβ. (Κύμ.)

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βλυτός < βλύω ἀρχ. καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούρα.

*Υδωρ πολὺ εἰς κοίλωμα γῆς.

βλυτουριάζω Εὔβ. (Κύμ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βλυτούρα.

Μένω ἀκίνητος, στάσιμος, ἐπὶ ὕδατος.

βλωμος ὁ, Ρόδ.

'Εκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βλωμός.

'Οση ποσότης τροφῆς ἐφάπαξ χωρεῖ εἰς τὸ στόμα: Γνωμ. Μεγάλο βλωμο φάγε καὶ μεγάλο λόγο μὴν πῆς. Συνών. μπουκξά, χαψξά.

βοάζω Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Χαλδ.) κ. ἄ. βουάζω Κύθηρ. βουάζου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βοή, δι' ὃ ἰδ. βουή. 'Η λ. καὶ παρὰ τῷ Μ'Ετυμολ. 325, 37 καὶ 441, 10.

1) Παράγω ἤχον, βοῶ ἐνθ' ἄν.: Βουάζει ἡ θάλασσα - ὁ τόπος κττ. Κίτ. Κύθηρ. Βουάζουσι τ' ἀφτία μου Κίτ. Τὸ σπέλον τ' ἀπέσ' ἐβόαξεν (ἀντήχησε τὸ ἔνδον τοῦ σπηλαίου) Χαλδ. || * Ἄσμ.

'Ολημερὶς μαλώνουνε καὶ ὁ πόλεμος δὲ βδάζει καὶ τὰ βουνὰ ταράζονται κ' ἡ θάλασσα βοάζει. (βδάζει = εὐδιάζει, μεταφ. παύει) Μάν. Συνών. ἀντιβογγῶ, ἀντιβοτίζω, ἀντιβροντῶ 1, ἀχῶ, βουτίζω.

2) Οἶονεῖ ὡς διὰ βοῆς προτρέπω, παρορμῶ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Τὸν ἐβούαζε τὸ αἷμα του κ' ἐβδάζη κ' ἐσκοτώθη. Ζε βουάζει τὸ αἷμα ζου γὰ φάγης ξύλο (ζε = σέ, ζου = σου).

βοανειτός ὁ, ἀμάρτ. βουγανειτός Πόντ. (Οἶν.)

'Εκ τοῦ ρ. βοανίζω.

Βοή, θύρυβος.

βοανίζω Πόντ. ('Αμισ.) βουγανίζω Πόντ. ('Αμισ. Οἶν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βοή, δι' ὃ ἰδ. βουή, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ανίζω, περὶ ἧς ἰδ. *Ανθ' Παπαδόπ. ἐν 'Αρχ. Πόντ. 12 (1946) 59 κέξ.

1) Κραυγάζω 'Αμισ.: Κλαίει, βοανίζει, χουλίζει. 2) Βοῶ 'Αμισ. Οἶν.

βοάνισμα τό, ἀμάρτ. βουγάνισμα Πόντ. (Οἶν.)

'Εκ τοῦ ρ. βοανίζω.

Κραυγή: Πολλὰ ἐπόνησεν ἡ καρδιά 'τες ἀσ' σὰ κλαψίματα καὶ τὰ βουγανίσματα (ἐκ παραδ.)

βογάρισμα τό, ὡς ναυτικὸς ὄρ. πολλαχ.

'Εκ τοῦ ρ. βογάρω.

'Ο ἄνευ διακοπῆς κατ' εὐθείαν πλοῦς.

βογάρω, ὡς ναυτικὸς ὄρ. πολλαχ.

'Εκ τοῦ Ἰταλ. *vogare* = κωπηλατῶ, πλέω δι' οὐρίου ἀνέμου. Πβ. O Hesselting, *Mots maritimes* 16.

1) Πλέω κατ' εὐθείαν καὶ ἄνευ διακοπῆς πολλαχ. 2) 'Εκκινῶ πολλαχ. 3) Κινῶ με δύναμιν ἐπὶ τῶν κωπῶν Ζαχ.: Βογάρω τὰ κουπιά. 3) 'Ενεργῶ Λεξ. Μ'Εγκυχλ.

βογγαριάζω ἀμάρτ. βογαριάζω Κεφαλλ.

'Εκ τοῦ οὐσ. *βογγάρα < βόγγος. Διὰ τὴν πιθανότητα τοῦ τύπ. *βογγάρα πβ. φωνάρα < φωνή κττ.

Βογγῶ, ἐπὶ ἀσθενούς.

βογγερὸς ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ. 64 Δημητρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόγγος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ερός.

1) 'Ο συνοδευόμενος ὑπὸ στεναγμῶν Λεξ. Δημητρ.: Βογγερά ἀναφωνητά. 2) 'Ο παράγων ἤχον ἰσχυρόν, ἡχηρός ἐνθ' ἄν.: Βογγερὴ καμπάνα Λεξ. Δημητρ.

βόγγημα τό, γόγγυσμα πολλαχ. καὶ Πόντ. (Οἶν.) γόγγυσμα Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) γόντῶσμαν Κύπρ. κούντῶσμαν Κύπρ. βόγγημα πολλαχ. γόγγημα Πελοπν. (Κυνουρ.) γόγγημα Πόντ. (Κοτύωρ.) κόντῶσμαν Κύπρ. γκόγγ'μα Σκόπ. βούγγυμα *Ηπ.

'Εκ τοῦ ρ. βογγῶ, παρ' ὃ καὶ γογγύζω. 'Ο τύπ. γόγγυσμα καὶ παρὰ Σομ.

Στεναγμὸς ἐνθ' ἄν.: Ἄλλος ἤχος δὲν ἀκούγονταν τριγῶρο παρὰ τὸ βόγγημα τῆς θειακούλλας καὶ τὸ ρουχαλητὸ τῆς γάττας Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 241. || Ποίημ.

Χωρὶς γόγγυσμα καὶ ἀντάρα, παρὰ ἐκείνη μοναχὴ, ὁποῦ ἐκάναν με τὴν κἀρα, με τὰ στήθηα 'ς τὰ γκρεμὰ ΔΣολωμ. (ἐκδ. Πολυλ.) 64. Συνών. ἀναστενάγμα, ἀναστεναγμός, βογγημάρα, βογγητέος, βογγητό, βόγγος, στεναγμός.

'Εκ τοῦ ρ. βογγῶ, παρ' ὃ καὶ γογγύζω. 'Ο τύπ. γόγγυσμα καὶ παρὰ Σομ.

Στεναγμὸς ἐνθ' ἄν.: Ἄλλος ἤχος δὲν ἀκούγονταν τριγῶρο παρὰ τὸ βόγγημα τῆς θειακούλλας καὶ τὸ ρουχαλητὸ τῆς γάττας Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 241. || Ποίημ.

Χωρὶς γόγγυσμα καὶ ἀντάρα, παρὰ ἐκείνη μοναχὴ, ὁποῦ ἐκάναν με τὴν κἀρα, με τὰ στήθηα 'ς τὰ γκρεμὰ ΔΣολωμ. (ἐκδ. Πολυλ.) 64. Συνών. ἀναστενάγμα, ἀναστεναγμός, βογγημάρα, βογγητέος, βογγητό, βόγγος, στεναγμός.

βογγημάρα ἡ, ἀμάρτ. βογγομάρα Ἡπ. (Ζαγόρ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βόγγημα καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άρα.

Βόγγημα, ὁ ἰδ.

βογγητὰ ἐπίρρ. ἀμάρτ. γογυχτὰ Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)
Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βογγυχτὰ Πελοπ. (Ἀρκαδ.)—Λεξ.
Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βογγητός.

Με στεναγμὸν ἐνθ' ἄν.: Μοῦ τό 'πε βογγυχτὰ Ἀρκαδ.
Εφορτώθεν ἀτο καὶ γογγυχτὰ γογγυχτὰ ἐπῆεν 'ς ο' ὁσπὶτ'
ὁ φορτώθηκε καὶ στεναζὼν ὑπὸ τὸ βάρος ἐπῆγε εἰς τὸ
ἐπίτι) Τραπ. Συνών. *βογγητῶντα.

βογγητιδὸ τό, ἀμάρτ. γογγυτιδὸ ΚΠασαγιάνν. Πα-
ραμύθ. 6 γογγυτιδὸ ΚΠασαγιάνν. Μοσχ. 45 βογγυτιδὸ
Πελοπ. (Μεσο.) βογγυτιδὸ Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βογγητό.

Βόγγημα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Κατὰ τὸ μεσονύχτι ἀκούει
ἡ χήρα γογγυχτὰ βαρὲ καὶ κούφια ΚΠασαγιάνν. ἐνθ'
ἄν. Καθὼς στεκόμαστε λαφιασμένοι, ἀκούμε βογγυτιδὸ ...,
τὸ βάλαμε 'ς τὰ ἴσα, ἀκούμε μεγαλύτερο βογγυτιδὸ (ἐκ
παραδ., δι' ἣν ἰδ. ΝΠολίτ. Παραδ. 1, 297).

βογγητό τό, γογγητό Πελοπ. γογητό Πελοπ.
(Βούρβουρ. Μάν.) γουττυχτό Κυδων. κοντῶντὸν Κύπρ.
βογγητό σύννηθ. βογγητό πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βουγγ'τό
Β. Εὔβ. Σάμ. βουγητό Ζάκ. κ. ἄ. βογγυχτό Λεξ. Δη-
μητρ. βογυχτό Κέρκ. βογγυχτό Λεξ. Βλαστ. 104 Δη-
μητρ. βουγυχτό Θράκ. (Αἰν.) βογγυχτός ὁ, Πελοπ.
(Ἀρκαδ.) βογγυχτός Κάσ. βογγητός Κάσ.

Ἐκ τοῦ ρ. βογγῶ.

Βόγγημα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἀκούεται βογγητό σύννηθ.
Ἐβγαίνε τὸ γογητό του ἀπὸ τῆς Μάν. Κάθε πύχτα ἀκού-
εταὶ βουγητό, τοῦ σου παίρνεται ἡ καρδιά (ἐκ παραδ., δι'
ἣν ἰδ. ΝΠολίτ. Παραδ. 1, 565) Ζάκ. Τὰ κοντῶντά του
ἀκούονταν ἔναν μίλιν τόπον Κύπρ. Τὸ ἄγριο βουγγητό τοῦ
ἀνέμου ΔΒουτυρ. Διωγμέν. Ἀγάπ. 25 || Ποιήμ.

Καὶ εἶχε μάρτυρα εἰς τὸ βράχο | τοῦ Θεοῦ τὸν ὀφθαλμὸ
καὶ τριγῦρο του μονάχο | τοῦ πελάου τὸ γογγητό
ΔΣολωμ. (ἐκδ. ΙΠολυλ.) 72.

Ἀκούει βοή καὶ βογγητό, περπατησὰ 'ς τὸ δῶμα
χωρὶς νὰ βλέπη καὶ κορμί, χωρὶς σκιά νὰ βλέπη
ΙΠολέμ. Χειμῶνανθ.² 135.

* **βογγητῶντα** ἐπίρρ. κοντῶνσιῶντα Κύπρ.

Ἐκ συμφύρ. τῶν ἐπίρρ. βογγητὰ καὶ *βογγῶντα
<βογγῶντας μετοχ. τοῦ βογγῶ μετ' ἀναπτύξεως τοῦ
ο πιθανῶς κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γόντιδυσμαν-κούντιδυσ-
μαν, δι' ὃ ἰδ. βόγγημα.

Βογγητὰ, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Νά σου τῶαι τὸν Σαρατῶνόν τὸ' ἔρκετον κοντῶνσιῶντα.

βογγιάζω Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόγγος.

Δυσανασχετῶ, στενοχωροῦμαι: Μ' ἔκαμε νὰ βογγιάσω
τοῦτο τὸ φόρτωμα.

βογγολόγος ὁ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόγγος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-λόγος.

Ἀνθρωπος ἐκβάλλον ὀγκηθμοὺς ἰσχυροὺς: Γνωμ.
Βογγολόγο ἀγόραζε καὶ πορδοκόπο πούλειε (ἐπὶ ὄνου).

βογγολογῶ Δαρδαν. κ. ἄ. — ΠΠαπαχριστοδ. Θράκ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ἡθογραφ. 2, 101 βογγολογῶ (Ν. Ἑστία 11, 149) βογ-
γολογῶν Πελοπ. (Καλάβρυτ.) βογγουλουγῶν Εὔβ.
(Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βογγολόγος.

1) Ἐκβάλλω ἰσχυρὰν φωνὴν ΠΠαπαχριστοδ. ἐνθ' ἄν.:
'Ο φάλτης με τὴν τετράγωνη καὶ ἀλύγιστη φωνή του τὸ
βογγολόγησε. 2) Ἀναστενάζω, βογγῶ Δαρδαν. Πελοπ.
(Καλάβρυτ.) κ. ἄ. — (Ν. Ἑστία ἐνθ' ἄν.): 'Ο δυνατὸς ἀέρας
βογγολογᾷ μέσα 'ς τὰ ξερολάγκαθα καὶ τὰ ριζοσπῆλαια
(Ν. Ἑστία ἐνθ. ἄν.) 3) Ἀντηχῶ ἰσχυρῶς Εὔβ. (Ἀκρ.):
Βογγουλουγᾷ τὸν ρέμα ἀπ' τὰ σκούματά τ'ς.

* **βογγομανηταρεῖο** τό, βογομανηταρεῖο Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόγγος, μάνητα καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -αρεῖο.

'Ο κεκλεισμένου τοῦ στόματος ἐκβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ
ἀσθενοῦς ἀναστεναγμὸς (οἶονεὶ μανίας δηλωτικὸς).

βόγγος ὁ, Κέρκ. Κύθν. κ. ἄ. — ΔΒουτυρ. Εἴκοσι
Διηγῆμ. 17 ΚΜπαστ. Ἀλιευτ. 8 ΓΣτρατήγ. Τραγούδ. 74
— Λεξ. Αἰν. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ βογγῶ.

1) Βόγγημα, ὁ ἰδ., Κέρκ. κ. ἄ. — ΚΜπαστ. ἐνθ' ἄν.
— Λεξ. Αἰν.: Πῶς μιλῶντας κάνεις γὰ θάλασσα καὶ ψα-
ρικὴ νὰ λησμονήσῃ τούτους τοὺς δουλαιεὺς ἢ νὰ καμωθῇ
πῶς ὁ βόγγος τους δὲ σούβλισε τ' ἀπὸ τὸν; ΚΜπαστ. ἐνθ'
ἄν. 2) Βοή, ἡχος ΔΒουτυρ. ἐνθ' ἄν. ΓΣτρατήγ. ἐνθ'
ἄν. Ἡ θάλασσα, τοῦ ἄλλοτε τόσο θορυβοῦσε, φώναζε, εἶχε
βουβὰ καὶ κῶμα, ὁ βόγγος της, ἡ φωνή της δὲν ἐρχότανε
ΔΒουτυρ. ἐνθ' ἄν. Ὁ βόγγος τοῦ ἀγέρα ΓΣτρατήγ. ἐνθ'
ἄν. 3) Ἀγρία μέλισσα (πιθανῶς διὰ τὸν βόμβον ποῦ
παράγει ΠΒ. Μ'Ετυμολ. 699 «αἰ αἰθυσιαὶ αἰ κληθεῖσαι
βούγγες κατὰ τὴν βοήν») Κύθν.

βογγῶ, γογγύζω Θηρ. Μήλ. Πόντ. (Κερασ. Κο-
τῶρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) γογγύζω Κρήτ. κ. ἄ.
γογγύζω Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) γογγύζου Θράκ. (Μάδυτ.)
κ. ἄ. γογγύζου Σκόπ. γογγύζω Πόντ. (Ὁφ.) γογ-
γύζου Λέσβ. γογγύζου Λέσβ. κοντζύζω Κύπρ. κονν-
τζύζω Κύπρ. κοντζύζου Τσακων. γογγῶ Σκόπ. Στε-
ρελλ. (Λοκρ.) γογγῶ Ἰμβρ. γογγῶ Ἡπ. Σάμ. γο-
γοῦ Πελοπ. (Μάν.) γγογγῶ Αἰγιν. γογγῶ Πελοπ.
(Μάν.) γγογγῶ Μακεδ. (Χαλκιδ.) κογγῶ Κύπρ.
κογγῶ Κύπρ. γογγῶ Ἡπ. Πελοπ. (Βούρβουρ. Οἶν.)
κ. ἄ. γογγῶ Κεφαλλ. κ. ἄ. γγογγῶ Μακεδ. (Χαλ-
κιδ.) Σκόπ. βογγύζω Θράκ. (Σαρεκκλ.) Προπ. (Ἀρτάκ.
Πάνοριμ.) κ. ἄ. — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2, 64 βογγύζω Κρήτ.
βογγύζου Θεσσ. (Καρδίτς.) βογγύζου Θράκ. (Αἰν.)
βογγύζω Σύμ. βογγύζω Μεγίστ. κ. ἄ. βογγῶ κοιν.
καὶ Πόντ. (Οἶν.) βογγῶ πολλαχ. βογγῶ βόρ. ιδιωμ.
βογγῶ πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βογγῶ σύννηθ. βογγῶν
Πελοπ. (Καλάβρυτ. Τριφυλ.) βογγῶν βόρ. ιδιωμ.
βογγῶ Ζάκ. βογγῶν Εὔβ. (Ὁρ.) βογγῶν πολλαχ.
βορ. ιδιωμ. 'ογγῶ Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. βρογγῶ
Τήλ. 'οβογγῶ Ἡπ. (Πρέβ.) βόγγω Λευκ. — ΑΒαλαωρ.
Ἔργα 2, 113 καὶ 128 ΣΜελᾶ Κόκκιν. Πουκάμ.² 24 ΙΤυπάλδ.
Ποιήμ. 79 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ βογγύζω, ὁ ἐκ τοῦ μεταγν. γογγύζω κατὰ
παρετυμολογίαν πρὸς τὸ βοῖζω — βοῦτζω. Πβ. καὶ ΓΧα-
τζιδ. ΜΝΕ 2, 326 καὶ γράμμα β βῆτα (τοῦ παρόντος Λε-
ξικοῦ) 5 α. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπ. βογγύζω
ἀπαντᾷται καὶ ἐν Πεντατεύχῳ (ἐκδ. Hesseling) Δευτερο-
νόμ. 32, 10.

1) Ἀγανακτῶ, δυσφορῶ Κῶς Πελοπ. (Βούρβουρ.)

ΤΟΜ. Δ' — 2

Σκόπ. Τσακων. κ. α.—Λεξ. Βυζ.: Ἡ καρδιά της γόγγυζε γιὰ τὰ προικιά πῶθκε Βούρβουρ. Τὴ μάλουσαν τὴ γραῖα κι γουγγάει Σκόπ. || Φρ. Γογγύζω τὸ ψωμί (δυσφορῶ προσφέρων αὐτὸ εἰς τινά) Θήρ. Τρώει ψωμί γογγυσμένο (διὰ τὸ ὅποιον δυσφορεῖ ὁ προσφέρων αὐτό, πβ. ψωμί γαναχτεμένο ἐν λ. ἀγαναχτῶ Α 1 β) Κρήτ. 2) Παραπονοῦμαι, διαμαρτύρομαι Θήρ. Σάμ. κ. α.—Κθεοτόκ. Καραβέλ. 14: Θέλεις ἀκόμα νὰ βογγάη κι ὁ ἀδερφός σου ἐναντίον σου, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι ποῦ τοὺς ἀδίκευες; Κθεοτόκ. ἐνθ' ἀν. || Παροιμ. φρ. Ἄλλους σχοινεῖ κι ἄλλους βουγάει (ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητος) Σάμ.

3) Δὲν προθυμοποιοῦμαι νὰ πράξω τι, δυσχεραίνω Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.): Εἶπα 'τον νὰ πάη 'ς τὸ σχολεῖον καὶ γογγύζ' ἀπο καὶ 'κι θέλ' νὰ πάη Χαλδ. 4) Ἐπιπλήττω Πειρ. Σκόπ.: Ὅποιους ἔκανι ἀταξίς τὸντι βόγγαϊ Σκόπ. 5) Στενάζω ἰσχυρῶς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βογγάει ἀπ' τὸν πόνο κοιν. Γογγύζ' ἀσ' σὴν 'νεγκασίαν (ἀπὸ τὴν κόπωση) Τραπ. Χαλδ. || Παροιμ. Ἀντίς νὰ βογγάη τὸ γαϊδούρι, βογγάει τὸ σαμάρι (ἐπὶ τοῦ ἄνευ λόγου παραπονουμένου ἀντὶ τοῦ δικαιουμένου μὲν, ἀλλὰ σιωπῶντος) Πελοπν.

Ὅπου σκάφτεις καὶ βογγᾷς, | ἐκεῖ τραγῆς καὶ τραγουδᾷς (ἀνταπόδοσις τῆς ἐπιμόχθου καλλιεργείας εἶναι ἡ εὐχαρίστησις τῆς ἀφθόνου συγκομιδῆς) Ζάκ. || Ἄσμ.

Τ' ἔχεις, λεβέντη μ', καὶ βογγᾷς καὶ βαρβαναστενάζεις;
μήνα κεφάλι σὲ πονεῖ, μήνα καρδιά σὲ σφάζει;

Ἡπ. (Κόνιτς).—Ποιήμ.

Θ' ἀναστενάξ' ἡ λαγκαδιά, θανά βογγύξη ὁ βράχος
θὰ βαρκομήσουν τὰ στοιχεῖα, οἱ βρύσες θὰ βολλοῦσαν
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. 2, 64.

Τάτε χαρούμενο κ' ἐγὼ τὸ στόμα, π' ἔλα βογγεῖ,
θ' ἀνοίξω καὶ τὴ δόξα σου γλυκὰ θὰ τραγουδήσω
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. 2, 128.

Καὶ βόγγει βόγγει ὁ δύστηνος ἀπ' τὴν πολλὴν τὴν πίκρα
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. 2, 113. Συνών. ἀγκομαχῶ 2, ἀγκα-
κάω Β 2. β) Οἶονεὶ στενάζω πιεζόμενος ὑπὸ βάρους,
εἶμαι ὑπερπλήρης (διὰ τὴν σημ. πβ. Ξενοφάν. 1, 10 «τρά-
πεζα μέλιτος καὶ τυροῦ ἀχθομένη») Εὐβ. (Ἄκρ. κ. α.)
Ἡπ. (Ζαγόρ.) Τσακων.: Βογγάει τὸν πουρτουφόλ' τοῦ
δεῖνα Ἄκρ. 1' ἀμπάρεα βογγοῦν Ζαγόρ. 6) Παράγω
ἦχον ὅμοιον πρὸς στεναγμόν, ἦχῳ Ἡπ. (Πρέβ.) Μακεδ.
(Σισάν.) Στερελλ. (Λεπεν.) Τσακων. κ. α.—ΓΒιζυην. ἐν
Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 43 ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2, 54 ἸΤυ-
πάλδ. Ποιήμ. 79: Βογγάει τὸν πουτάμ' Λεπεν. Σβογγάει
ἡ πέτρα (ριπτομένη γεννᾷ βόμβον) Πρέβ. || Ἄσμ.

Ἀκούγον τὰ πεῦκα πῶς βογγοῦν κ' οἱ ὀξυῖες ποῦ βάζουν
Σισάν.—Ποιήμ.

Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχεῖα, σηκώνουν κῆμα βροντερό
ΓΒιζυην. ἐνθ' ἀν.

Ἀγέρας δέρνει τὰ κλαδιά τοῦ λόγγου καὶ βογγᾷ
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν.

Εἶναι 'ς τὴ λίμνη ταραχή, θολούρα καὶ φοβέρα
νὰ βόγγη ἀκούω μέσ' 'ς τὰ κλαδιά τοῦ λόγγου τὸν ἀέρα
ἸΤυπάλδ. ἐνθ' ἀν. Συνών. ἀντηχῶ 2, ἀντιβροντῶ 1,
ἀντιλαλῶ 2. β) Ἀντηχῶ Ἡπ. (Κούρεντ. κ. α.) Πόντ.
(Οἶν).—ΣΜελᾶς ἐνθ' ἀν.: Βογγᾷ ἡ ἐγκλεισία—ἡ κάμαρα
Οἶν. Τὰ λαγκάδια βόγγουνε 'ς τὸ δγάβα τοῦ βορεᾶ ΣΜελᾶς
ἐνθ' ἀν. || Ἄσμ.

Στριγγὰ φουνὴν ἰφώναξι, βογγᾷν βουτὰ κι ράχισ
Κούρεντ. Συνών. ἀντηχῶ 1, ἀντιβογγῶ, ἀντιβροντῶ
2, ἀντιβοῖζω. 7) Βοῶ, κραυγάζω Κέρκ.: Βογγάει ἡ
ἀλήθεια. Συνών. φωτάζω.

βογγωβολούσα ἐπίθ. θηλ. Πειρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βογγωβολῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-οῦσα.

Ἡ ζωηρῶς ἠχοῦσα: Θάλασσα βογγωβολοῦσα.

βογγωβολῶ Πειρ. γογγωβολῶ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βογγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -βολῶ.

1) Ἡχῶ ζωηρῶς, ἐπὶ τῆς θαλάσσης συνήθως ἐνθ' ἀν.

2) Βογγῶ, στενάζω διαρκῶς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.):
Ἐγογωβόλα ὅλη τὴ νύχτα ἀπὸ τὸ δόνο.

βογγωμανῶ ΑΜαβίλ. Ἔργα 56 γογγωμανοῦ Πε-
λοπν. (Κίτ. Μάν)

Ἐκ τοῦ ρ. βογγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μανῶ.

Στενάζω ἰσχυρῶς ἐνθ' ἀν.: Ποιήμ.

Σεισμός, φωτιά, βογγωμανοῦν καὶ βούναροι σκισμένοι.

ΑΜαβίλ. ἐνθ' ἀν. Συνών. βογγωμαχῶ.

βογγωμαχῶ ΑΚαρχαβίτς. Ζητιάν. 79 βογγουμαχῶ
Θράκ. (Αἶν.) βογγουμαχῶν Εὐβ. (Ἄκρ.) γογωμαχοῦ
Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) κοτζωμαχοῦ Τσακων.

Ἐκ τοῦ βογγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μαχῶ.

Βογγωμανῶ, ὁ ἰδ.

βογγωτρίζω ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. * 110.

Ἐκ τῶν ρ. βογγῶ καὶ τρίζω.

Παράγω τριγμόν ὥς βόγγον: Ποιήμ.

Σκάπτουν τ' ἄλογα τὸ χῶμα καὶ τ' ἀμάξια βογγωτρίζουν.

βοδιάζω Τήν.

Ἐκ τοῦ μεταγν. εὐοδιάζω = βᾶλλω τι οὕτως, ὥστε
νὰ εὐρὴ εὐκόλως τὸν δρόμον του.

Προχωρῶ.

βοδῶ ἀμάρτ. βοιδῶ Σύμ. Μέσ. βοιδιοῦμαι Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. εὐοδῶ = ἔχω ἐλευθέραν ὁδόν.

1) Βλέπω: Ἐν βοιδῶ καλά. 2) Μέσ. κινουμαι:

Ἐν βοιδιέται καθόλου (εἶναι δυσκίνητος).

βόδωμα τό, ἀμάρτ. βγόδωμα Κρήτ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βοδώνω.

1) Πρόοδος, προκοπή Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Γνωμ. Ἡ
κουβέδα 'ς τὴ δουλειὰ βγόδωμα δὲ γάνει. Συνών. βοδω-
σιά. 2) Πᾶν χρήσιμον πρᾶγμα τῆς οἰκίας, ἐπιπλόν,
σκεῦος μαγειρικόν κττ. Κρήτ.: Φτωχή 'ναι, μὰ μὲ τὴ φτώ-
χεια τῇ ἀγόρασε ὅλα τὰ βγοδώματα καὶ δὲ τῇ λείπει
πρᾶμα. Δῶσ' ἐδῶ, δῶσ' ἐκεῖ, μοῦ σπάσαν ὅλα τὰ βγοδώ-
ματα τοῦ σπιτιοῦ. Συνών. βύδωσι, βοδωσιά.

βοδώνω, ἐβγοδώνω Κάρπ. κ. α. ἐβγοώνω Κάρπ.

βοδώνω Εὐβ. (Καλύβ. Κάρυστ. Πλατανιστ) Ἡπ. Πελοπν.
(Βούρβουρ).—Λεξ. Αἶν. βοιδώνων Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.)
Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον.) Θεσσ. (Ἀλμυρ κ. α.) Μακεδ. (Κα-
ταφύγ. Κοζ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Εὐρυταν.
Λαμ. Λοκρ.) κ. α. βγοδώνω Ἄνδρ. Ἴος Κέως Κίμωλ.
Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Μῆλ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλα-
νᾶδ. Ἐγκαρ. Φιλότ.) Πάρ. Σίφν. Σύρος Τήν. Χίος κ. α.
βγοώνω Κάρπ. βγοιδώνω Κρήτ. βγοιδώνω Κάλυμν.
ἀβγοδώνω Χίος ἀβγοώνω Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. εὐοδῶ. Ὁ τύπ. ἐβγοδώνω καὶ μεσν.
ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐπίρρ. ἐβγοδωμένα, δι' ὁ ἰδ. Λαογρ.
1 (1909) 569 «νὰ ποίσωμεν τὸν κύρι μου ὅμοιον ὡς ἐμένα
| καὶ νὰ τὸνε βαπτίσωμεν καλὰ ἐβγοδωμένα». Ὁ τύπ.
βγοδώνω καὶ ἐν Φωσκόλ. Φορτουν. Ἰντερμέδ. Δ' (ἐκδ.
ΣΞανθοῦδ.) στ. 177 «καὶ ἡ εὐκή μου μετὰ σᾶς νὰ 'ναι
νὰ σᾶς βγοδώνη».

Α) Ἀμτβ. 1) Προάγομαι, προοδεύω, προκόπτω Κρητ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τήν. κ. ἄ.: Βγοδώνουν τὰ φύ-
τα Τήν. Νὰ μὴ σώῃς κὶ νὰ μὴ βουδῶῃς! (ἀρά) Αἰτωλ.
Συνών. προκόβω. 2) Προχωρῶ ταχέως Ἀνδρ. Εὐβ.
(Καλύβ. Κάρυστ. Πλατανιστ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάρ. κ. ἄ.:
Βοδώνει τὸ μουλάρι Πλατανιστ. 3) Συντελοῦμαι ταχέως
Ἀνδρ. Εὐβ. (Καλύβ. Κάρυστ. Πλατανιστ.) Κάλυμν. Κέως
Καμωλ. Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ. Ἐγκαρ. Φιλότ.)
Παρ. Σάμ. Σίφν. Σῦρ. Τήν. Χίος κ. ἄ.: Βγοδώνει ἡ
δουλειὰ Ἀνδρ. Ὁ δρόμος ποῦ φτειάνουνε δὲ βοδώνει Κα-
λύβ. Τὸ καρτσούνι δὲ βγοδώνει Μῆλ. Καὶ μετβ. συντελῶ
ταχέως Ἀνδρ. Εὐβ. (Πλατανιστ.) Μύκ. κ. ἄ.: Βγοδώνω
γρήγορα τὴ δουλειὰ Μύκ. Βοδώνει ὁ μύλος Πλατανιστ.
Βοδώνει, γιατί δὲν ἔχομε ὦρα Ἀνδρ. Συνών. φρ.
κάνω γρήγορα. Μετοχ. βγοδωμένος, προκομμένος Πάρ.

β) Παθ. διευθετοῦμαι, τακτοποιοῦμαι Κρητ.: Παροιμ.
Ἀπὴς ἡ γὰρ βγουνδῶθηκε, | ἐσφιχτομαδαλῶθηκε
(εἰρωνικῶς ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸ πάθημα λαμβάνοντος τὰς
ἀναγκαίας προφυλάξεις). 4) Προφθάνω Ἀνδρ. Θεσσ.
(Ἄλμυρ. κ.ἄ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.
Εὐρυταν. Λαμ.) Σῦρ. κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν.: Δὲ βόδουσα νὰ τοῦ
κάνου Ἀράχ. Βόδουσα νὰ πάρου ἀράδα Αἰτωλ. Συνών.
προφταίνω. 5) Εὐκαιρῶ Ἀνδρ. Κάμπ. Πελοπν. (Βούρ-
βουρ.) Χίος κ. ἄ.: Δὲν ἐβγόδωσα ποῦ τοῖς δουλειῆς Κάμπ.
Δὲ βόδωσα νὰ ῥθω Βούρβουρ.

Β) Μετβ. 1) Ἀποκτῶ Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.):
Δ'λεύ' δ'λεύ' κὶ δικάρα δὲ βουδῶν' Ἀκρ. Ἀμα τοῦ βου-
δῶσου γὼ δὲν τοῦ ξιτουλάου ἴστερα Στρόπον. Συνών.
ἀποτάζω (**Δ**) **Α** 1, ἀποκτῶ 1, πῆάνω. 2) Συλλαμ-
βάνω Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Εὐβ. (Ἀκρ.): Τὴν βόδουσ'
ἀπ' τὰ μαλλιά Φιλιπούπ. Ἀν αἱ βουδῶσου 'ς τὰ χέρια μ',
θα σὶ τρακίσου 'ς τοῦ ξύλου Ἀκρ. Συνών. ἀρπάζω
Α 1, ἀρταχοπῶ 4, ἀρπακῶνω, βουτῶ, τραπῶνω.
3) Ἀπατῶ Μακεδ. (Κοζ.): Σὶ βουδῶν' χουρὶς νὰ τοῦ
καταλάβ'ς.

βόδωσι ἡ, ἀμάρτ. ἐβγόδωσι Κρητ.—ΝΜαράντ.
Κρητ. Ἀποσπερ. 42.

Ἐκ τοῦ ρ. βοδώνω.
1) Εὐκολία ΝΜαράντ. ἐνθ' ἄν.: Ἐτουλόγου σας ἀποῦ
ζήτε 'ς τὴ χώρα ἔχετε καὶ ὅλες σας τοὶ ἐβγόδωσες.
2) Βόδωμα 2, ὁ ἰδ., Κρητ.: Δὲ τζῆ ξαναδίδω προᾶμα,
γιατὶ μοῦ ζήτηξε μὲν ἐβγόδωσι καὶ δὲ μοῦ τὴν ξανα-
γάγειρε.

βοδωσιὰ ἡ, ἀμάρτ. βγοδωσιὰ Νάξ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βόδωσι ἡ τοῦ ρ. βοδώνω.
Βόδωμα 1 καὶ 2, ὁ ἰδ.

βοδωσύνη ἡ, ἀμάρτ. βγοδωσύνη Μύκ.
Ἐκ τοῦ ρ. βοδώνω.
Προθυμία πρὸς ἐργασίαν: Μεγάλη βγοδωσύνη τὴν ἔχει.

βοδωτικὸς ἐπίθ. βγοδωτικὸς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τοῦ ρ. βοδώνω.
Ἐκεῖνος ποῦ εὐοδώνει, εὐκολύνει, ἡ ὁ παρέχων εὐκο-
λίαν εἰς ἐνέργειάν τινα: Στράτα βγοδωτικεῖα. Δουλειὰ βγο-
δωτικεῖα.

βόεικος ἐπίθ. Κεφαλλ.
Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. βοεικός. Διὰ τὸν ἀναβιβασμὸν
τοῦ τόνου πβ. Τούρκικος, Φράγκικος κττ.
Ὁ ἐκ βοὸς προερχόμενος: Βόεικο κρέας. Συνών.
βοιδήσιος, βοιδινός.

βοήθεια ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) βοήθεια κοιν.
βοήθεια Πελοπν. (Κορινθ.) βοήθεια Τσακων. βοήθειγία
Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) βουήθεια βόρ. ἰδιώμ. καὶ
Κρητ. βοήθεια Χίος βόθεια Κύπρ. βούθεια Κύπρ.
βοήθεια Μεγίστ. βοηθεία Μέγαρ. γόθεια Ρόδ. γόθ-
κεια Ρόδ. ἀφουδεῖα Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀφηδεῖα Ἀ-
πουλ. βησεῖα Ἀπουλ. ἀβησεῖα Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.)
βοήθειο τό, Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κέρκ.—Λεξ. Δημητρ.
βουήθειον Ἡπ. (Ζαγόρ.) βόηθειο Πελοπν. (Βούρβουρ.)
βόηθειον Εὐβ. (Ἀκρ.) Μακεδ. (Κοζ.) ἀβόηθειον Θεσσ.
Σάμ. ἀβούηθειον Σάμ. βούχθειον Σάμ. βόηθο Πε-
λοπν. (Ἀρχαδ. Κυνουρ. Μάν.) βόθειο Θράκ. (Σαρεκκλ.)
βόθειον Θράκ. (Αἰν.) βοήθειος ὁ, Θράκ. (Βιζ.) Πόντ.
βοήθειγος Πόντ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βοήθεια. Ὁ τονισμὸς βοηθεία κατ'
ἀναλ. τῶν εἰς -ία, οἶον κακία, σοφία, φιλία κττ.,
περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 104. Εἰς τὸ βησεῖα Ἀ-
πουλ. πρόκειται φωνητικὴ τροπὴ τοῦ θ εἰς σ, ὡς μαρτυ-
ροῦν καὶ ἄλλα ὅμοια αὐτόθι, ὡς ἀλήσειο, ὄρνισα κττ.
Ὁ τύπ. βοήθειο κατὰ τὰ ὅμοια ἀλήθειο - ἀλήθειο,
σμπάθειο - σμπάθειο, συνήθειο - συνήθειο κττ.
περὶ ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 65. Ὁ τύπ. βούθεια καὶ
μεσν. Ἰδ. Σαχλίκ. Γραφ. καὶ ἀφηγ. στ. 381 (ἐκδ. G Wa-
gner σ. 92) «καὶ τὸν αὐθέντην τὸν Χριστὸν εἰς βούθεια
μου νὰ κράζω».

1) Πᾶσα ἀρωγὴ πνευμ. καὶ ἠθικὴ κοιν. καὶ Ἀπουλ.
Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ἄ.) Τσα-
κων.: Δὲ μπορεῖ νὰ τὸ κάνω μόνος μου, θέλω καὶ βοή-
θεια. Δὲν ἔχω βοήθεια ἀπὸ κανένα. Ἐχω βοήθεια ἀπὸ τὸν
δεῖνα. Βοήθεια! (ἐπὶ κλησὶς τοῦ κινδυνεύοντος) κοιν. ||
Γνωμ. Ὁποῖος εἶναι τὴν ἀλήθεια ἔχει τὸ Θεὸ βοήθεια πολ-
λὰ. β) Τὸ πνευμ. μεσὸν τῆς ἀρωγῆς πρὸς τὸν αἰ-
τούντα, ἐλεημοσύνη κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.
κ. ἄ.): Βοήθεια, Χριστιανοί! (ἐπὶ κλησὶς ἐπαίτου) κοιν. Ὁ
χριστιανὸς πάλαι βοήθειαν (ὁ ἐπαίτης ζητεῖ ἐλεημοσύνην)
Τραπ. Τὴν ὁρᾷς Θεοῦ, δότε με ἕναν βοήθειαν! (ἐπὶ κλη-
σὶς ἐπαίτου αὐτοῦ. γ) Στήριγμα κοιν.: Ἐχω τὸ παιδί
μου βοήθεια. Βοήθεια μας ὁ ἅγιος ἡ βοήθεια μας ἡ χάρις
του (εὐχὴ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐορτῆς ἀγίου λεγομένη συ-
νήθως μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν). 2) Συνεργασία
πολλῶν προσώπων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου χάριν ἄλλου
Θράκ. (Αἰν. κ. ἄ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀργατεῖα 2.
Πβ. ἀναβάσταμα, βοήθημα, βοηθημός.

βοήθημα τό, σύννηθ. βοήθειμαν Πόντ. (Τραπ.)
βοήθημα Εὐβ. (Κονίστρ.) βόθημα Θράκ. βούθημα
Κάλυμν. βόηθ'μα βόρ. ἰδιώμ. βούθ'μα Ἰμβρ. ἀ-
βούθ'μα Σάμ. ἀβούθημα Νάξ. (Γαλανᾶδ.) βοήθισμα
Παξ. Πελοπν. (Ἀρχαδ.) ἀβούθισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Τὸ ἀρχ. οὐσ. βοήθημα.

1) Βοήθεια 1, ὁ ἰδ., σύννηθ.: Κάλλω νὰ 'λειπε τὸ βο-
ήθημά του. 2) Βοήθεια 1β, ὁ ἰδ., σύννηθ.: Τὸ Ὑπουργεῖο
δίνει βοηθήματα 'ς τοὺς τραυματίες.

βοηθημός ὁ, ἀμάρτ. βοηθ'μός Θράκ. (Αἰν.)
Ἐκ τοῦ ρ. βοηθῶ.
Βοήθεια 1, ὁ ἰδ.

βοηθητής ὁ, .Λεξ. Δημητρ. βοηθιστής Πελοπν.
(Οἰν.) βοθιστής Θράκ. (Μέτρ. Σαρεκκλ.) βοθιστής
Θράκ. (Αἰν.) ἀβουθιστής Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τοῦ ρ. βοηθῶ, παρ' ὁ καὶ βοηθίζω.
1) Βοηθός, ὑπηρετὴς ἐνθ' ἄν. 2) Θηλ. βοηθίστρα,

μέρος ύψηλόν, ὅπου ἀναβιβάζουν τὰ φορτία διὰ νὰ ἀναλαμβάνωνται εὐκολώτερα.

βοηθητικός ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθετον **βοηθητικός**.

1) Ὁ ἱκανὸς μόνον διὰ βοηθητικὰς ὑπηρεσίας, ὡς ὁρ. στρατιωτικὸς λόγ. σύνηθ. 2) Ἐλεήμων Πόντ. (Χαλδ.): *Βοηθητικέσσα γυναῖκα*.

βοηθός ἐπίθ. κοιν. **βοηθός** βόρ. ιδιῶμ. **βοηθός** Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. **βοηθός**.

1) Ὁ παρέχων βοήθειαν, ἀρωγὸς κοιν.: Φρ. Ὁ Θεὸς βοηθός (ἐκ τοῦ πληρεστέρου «ὁ Θεὸς εἶη βοηθός») κοιν. || Ἄσμ.

Καὶ τὴν εὐχή μου νὰ ἔχετε καὶ τὸ Θεὸ βοηθός σας Κρήτ. (Σφακ.) 2) Ὁ ἱκανὸς μόνον διὰ βοηθητικὰς ἐργασίας, ἐπὶ μαθητευομένου τεχνίτου κοιν.

βοηθῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) **βοηθῶ** κοιν. **βοηθάω** κοιν. **βοηθάω** σύνηθ. **βοηθάω** βόρ. ιδιῶμ. **βοηθῶ** Κρήτ. **βοηθάω** βόρ. ιδιῶμ. **βοηθῶ** Καπ. (Σινασσ.) Λευκ. **βοηθῶ** Τσακων. **βοηθῶ** Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) **βοηθάω** Κεφαλλ. **βοηθάω** Κεφαλλ. **βοηθάω** Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) **βοηθῶ** Ἀστυ. **βοηθάω** Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κάλυμν. Καπ. Κύπρ. Κῶς Λέσβ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. **βοηθάω** Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπ. (Κάμπος Λακων. Μάν.) **βοηθῶ** Ἀμοργ. Ἀστυ. **βοηθάω** Θήρ. **βοηθάω** (Αἰν.) Ἰων. (Σμύρν.) Κάρπ. Κίμωλ. Κύπρ. Κῶς Λέσβ. Λέσβ. Λήμν. Λυκ. (Λιβύσσ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ. **βοηθάω** Μακεδ. (Ἀρν.) **βοηθάω** Σάμ. **βοηθάω** Λυκ. (Λιβύσσ.) **βοηθάω** Πελοπ. (Μάν.) Τήλ. **βοηθάω** Σικιῶν. **βοηθάω** Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ.) Μύκ. **βοηθάω** Κεφαλλ. **βοηθάω** Κέως. **βοηθάω** Ἄνδρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος (Πύργ.) **βοηθάω** Κάρπ. **βοηθάω** Ρόδ. **βοηθάω** Μακεδ. (Βελβ.) Σύμ. Τήλ. **βοηθάω** Σίφν. **βοηθάω** Σίφν. **βοηθάω** Κύθν. **βοηθάω** Ἰος Κύθν. **βοηθάω** Νάξ. (Γαλανᾶδ.) **βοηθάω** Ἀπουλ. **βοηθάω** Ἰμβρ. **βοηθάω** Λέσβ. **βοηθάω** Λέσβ. **βοηθάω** Ἀπουλ. **βοηθάω** Καλαβρ. (Μπόβ.) **βοηθάω** Καλαβρ. (Μπόβ.) **βοηθάω** Ἀπουλ. **βοηθάω** Ἀπουλ. **βοηθάω** Ἀπουλ. **βοηθάω** Θράκ. (Σαμακόβ.) **βοηθάω** Καλαβρ. (Καρδ.) Μέσ. **βοηθίζομαι** Σῦρ.

Τὸ ἀρχ. **βοηθῶ**. Οἱ τύπ. **βοηθῶ**, δι' ὃν πβ. καὶ τὸ ἀρχ. Ἰων. **βοηθέω**, **βοηθῶ** καὶ **βοηθίζομαι** καὶ μεσν. Πβ. Προδρόμ. 3, 10 κῶδ. g (ἐκδ. Hesselings-Pernot) «κατάβαινε εἰς τὴν τράπεζαν καὶ βόθα τὸν κελλάρην» καὶ Μαχαιρ. 1, 514 (ἐκδ. R.Dawkins) «νὰ σᾶς βοηθήσῃ ὁ Θεός» καὶ Μαχαιρ. 1, 200 «θωρῶντα οἱ κλέφτες τὰ δύο κάτεργα ἐβάλαν ἀπάνω πολλοὺς ἄλλους Σαρακηνοὺς διὰ νὰ βοηθιστοῦσιν». Διὰ τὸν τύπον Ἀπουλ. **βοηθῶ** πβ. **βοησεῖα** ἐν λ. **βοήθεια**.

1) Παρέχω εἰς τινα ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ἀρωγὴν, ἐπικουρῶ κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Καρδ. Μπόβ.) Καπ. (Σινασσ. κ.ά.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ὁ Θεὸς νὰ σὲ βοηθήσῃ. *Βοηθῶ τὸν ἀδερφό μου - τὸ σπῖτι μου - τοὺς φτωχοὺς* κττ. κοιν. *Ἀδερφός τ' ἀδερφοῦ δὲ βοηθῆ ἡμέτερο* Κρήτ. *Νὰ βοηθῇ!* (εὐχὴ λεγομένη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐορτῆς ἀγίου) Ἰνέπ. *Νὰ μᾶς βοηθήῃ κ' ἡ σημερὴν* (ἐνν. ἡμέρα, συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἀρν. || Γνωμ. *Μὲ τὴ μοῖρα τῶν παιδιῶ βοηθεῖται κ' ὁ πατέρας* Σίφν. || Παροιμ. *Ἀι - Γεώργι, βόθηθαι με, κούνα κ' ἐσὺ*

τὸ χέρι σου (συνών. τῇ ἀρχ. «σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει», ἢ παροιμ. ἐν παραλλαγαῖς πολλαχ.) κοιν. *Βόθηθαι με, φτωχέ, νὰ μὴ σοῦ μοιάσω* (εἰρων. πρὸς πλούσιον ἐπικαλούμενον τὴν βοήθειαν πτωχοῦ, ἢ παροιμ. ἐν παραλλαγαῖς πολλαχ.) σύνηθ. *Εἴχαμε σκύλλο κ' ἐβόθαε τὸ λύκο* (ἐπὶ ἀπίστου φίλου, συγγενοῦς ἢ ὑπηρέτου) Κάμπος Λακων. || Ἄσμ.

Ἡ τύχη σὰ δὲ μοῦ βοηθῆ, ψυχὴ, γιάδα δὲ βγαίνεις; βασανισμένο μου κορμὶ καὶ γιάδα δὲ βοθαίνεις;

Κρήτ. — Ποίημ.

Ποῖος ἔς τὸ σνέτροφον ἀπλώνει | χέρι ὡσὰν νὰ βοηθηθῇ, ποῖος τὴ σάρκα του δαγκώνει | ὅσο ποῦ νὰ νεκρωθῇ; ΔΣολωμ. 23 2) Ἀνασηκώνω τι, συνήθως ἐπὶ βάρους Κεφαλλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Κοιτάμον θεόσακκα καὶ τ' ἀβουχτάει μονάχος του Κεφαλλ. Τ' ἀβουθῆ ἔς τὸν ὦμο του Ἀπύρανθ.* 3) Ἐπιφορτίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Ἐσὺ τὴν εἶπες τὴ γουβέδα ὀτὶ κ' ὕστερα τὴν ἐβούθησες ἐμένα.* || Φρ. *Τοῦ τὴν ἀβουθοῦσι* (τὸν ὑπανδρεύουν μαζί της, συνών. φρ. τοῦ τὴν φορτώνουν).

βόθα ἢ, Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Εἶδος δακτυλιολίθου σχήματος τριγωνικοῦ φέροντος δώδεκα μικροὺς ποικιλοχρῶμους λίθους Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Ἄσμ.

Ἀφίνω σε χρυσὸν σταυρὸν καὶ βόθαν δακτυλίδην (δηλ. δακτυλίδι με βόθαν) ἐνθ' ἄν. 2) Ἀργυροῦν ψέλιον φέρον ἐξηρημένα δι' ἀλύσεων ἀργυρᾶ δακτυλίδια Πόντ. (Κερασ.) 3) Δερματίνη δακτυλήθρα τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, τὴν ὁποῖαν φοροῦν αἱ γυναῖκες, ὅταν πλέκουν Πόντ. (Κρώμν.)

βόθρακας ὁ, Λέσβ. (Αἰγιάσ.) Ρόδ. Χίος (Βολισσ. Πιτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βόθρος** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. **ρακας** κατὰ τύπον μεγεθυντικόν.

1) **Βόθρος** 1, ὁ ἰδ., Ρόδ. 2) Λάκκος ἀβαθὴς εἰς τὸν ὁποῖον λιμνάζει ὕδωρ Χίος (Βολισσ. Πιτ.) 3) Ὑπόγειον ἀνήλιον καὶ ὑγρὸν Λέσβ. (Αἰγιάσ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ρόδ.

* **βοθρακώνω**, **βαθρακώνω** Εὐβ. (Κύμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βόθρακας**. Τὸ **βαθρακώνω** κατ' ἀφομ. προληπτικὴν.

Ρίπτω εἰς βάραθρον.

βοθρί τό, Ἀμοργ. Κάλυμν. Κρήτ. (Σέλιν.) Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ. (Ἀρχάγγελ.) Σῦρ. Χίος κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. 299 Δημητρ. **βοθρί** Κρήτ. Νάξ. (Βόθρ.) **βοχθί** Νάξ. (Ἀπύρανθ.) **βυθρί** Πάρ. **ὄρθρι** Νίσυρ. **γυθρί** Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. **βοθρίον**. Τὸ **βυθρί** πιθανῶς κατ' ἐπίδρασιν τοῦ **βυθός** ἢ **βύθος**.

1) Μικρὸς λάκκος, **βόθρος** Σάμ. Σῦρ. κ.ά. β) Ὁ λάκκος τῆς ἀσβεστοκαμίνου Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ.) Πάρ.

γ) Ὁ λάκκος τοῦ ὑποληνίου, ὅπου ρεεῖ τὸ γλεῦκος Χίος κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. δ) Μικρὸς λάκκος παρὰ τὸ στόμιον τοῦ φούρνου ἢ ἐντὸς αὐτοῦ, ὅπου συσσωρεύεται ἡ ἀνθρακία Ἀμοργ. Κάλυμν. Κρήτ. Κῶς κ.ά. — Λεξ. Δημητρ. ε) Ἡ λάρναξ τοῦ ἐλαιοτριβείου, εἰς τὴν ὁποῖαν ρεεῖ τὸ ἔλαιον ἀπὸ τὴν πιεστικὴν μηχανὴν Κρήτ. (Σέλιν.) Σάμ. Χίος.

ς) Ἡ δεξαμενὴ τῆς ἀποστακτικῆς μηχανῆς Ρόδ. (Ἀρχάγγελ.) 2) Πᾶν κοῖλον μέρος, ὅπου συναθροίζεται ὕδωρ Νίσυρ.

Πβ. **βόθρος**.

βοθρίζω Ἀμοργ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημητρ. βουθρίζω
Κάλυμν.—Λεξ. Δημητρ. γιοθρίζω Κάρπ. γιοθρίζω
Σύμ. γιοθρίν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.)

Τὸ μεταγν. βοθρίζω = σκάπτω βόθρον.

Α) Κυριολ. **1)** Πληρῶ βόθρον καὶ γενικώτερον
πληρῶ τόπον διὰ χώματος ἢ ἄλλης ὕλης, ἐπιχώνω Κάρπ.
Σύμ. κ. ἄ.: Ἐγιοθρίσεν τὸν δρόμον ἀπὸ φρόκαλα Σύμ.

β) Φράττω δι' ἐπισωρεύσεως χώματος ἢ ἄλλης ὕλης
Κάρπ. Σύμ. Καὶ ἀμτβ. φράττομαι Κάρπ. Σύμ.: Ἐγιοθρί-
ν τ' ἀντάκμα Κάρπ. Ἐγιοθρίσε ἡ πόρτα ἀπὸν τοῖς κο-
μῆς καὶ ἔν-ἐν-νοιε Σύμ. **2)** Κατασκευάζω εἰς τὴν
ἐκπλασσαν προβλήτα δι' ἐπιχώσεως Λυκ. (Λιβύσσ.)

Β) Μεταφ. **1)** Ρίπτω τινὰ πρηνὴ Κάλυμν.—Λεξ.
Δημητρ. **β)** Μέσ. κατέρχομαι κατωφερῇ τόπον Κάλυμν.

2) Ἀτιμάζω Ἀμοργ.—Λεξ. Δημητρ.: Τὸ βούθρισαν
τὸ κορίτσι Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.

Ἐσὲ καὶ τὴ βασίλισσα ἤθελε νὰ βοθρίσω

καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι χοίρους νὰ τὴ γεμίσω

Ἀμοργ.

* **βόθρικας** ὁ, βόθρικας Χίος—Λεξ. Βλαστ 373
Δημητρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. * βοθρίκι.

Λάκκος ἐνθ' ἄν.: Ἐπσε 'ς τὸ βόθρικα Λεξ. Δημητρ.
Πβ. βόθρος.

* **βοθρίκι** τό, βοθρίκι Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόθρος ἢ βοθρί καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίκι. Περί τῆς ἀναπτύξεως ἐρρίνου εἰς τὸν τύ-
πον βοθρίκι ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνῶ 49 (1939) 79 κέξ.

Βοθρί 1 γ, ὁ ἰδ. Πβ. βόθρος.

βόθρος ὁ, κοιν. βόθρους βόθ, ἰδιωμ. βοῦθρος
Κάλυμν. βόθρος Νάξ. κ. ἄ. βόροθρος Ἀθην. βόθος
Μύκ. βότος Χίος.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βόθρος ὁ τύπ. βόροθρος ἐκ συμφύρ.
πρὸς τὸ βάραθρο. Τὸ βόθος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βό-
θρονος, δι' ὃ ἰδ. βόθυνας.

1) Λάκκος, ὄρυγμα Κάρπ. Μύκ. Χίος κ. ἄ. **β)** Λάκ-
κος ἐν τῇ κοίτῃ ποταμοῦ ἢ ἐν τῷ πυθμένι θαλάσσης
Λεσβ. Χίος. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βόθρος
Κάρπ. Νίσυρ. Βόθροι Νάξ. Βόθροι Νάξ. (Ἄνω Ποταμ.
Βόθρ. Φιλότ.) **2)** Ὁ ὑπόγειος λάκκος οἰκίας, εἰς ὃν
ἀποχετεύεται ὁ ἀπόπατος καὶ τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα κοιν.

Πβ. βόθρακας, βοθρί, *βόθρικας, *βοθρίκι, βό-
θρουλας, βόθυνας.

βόθρουλλας ὁ, Ρόδ. (Κάστελλ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *βοθρουόλλι.

Χάσμα γῆς, λάκκος. Συνών. βύθουλλας. Πβ.
βόθρος.

βόθυνας ὁ, Κέρκ. (Ἀργυράδ.) βόθονας Κέως Πάρ.
Πελοπν. (Οἶν.) βόθονας Εὐβ. (Στρώπον.) Ἡπ. Θεσσ.
βούθονας Ἡπ.—Λεξ. Βλαστ. 373 βούθ'νας Στερελλ.
(Αἰτωλ. Ἀρτοτ.) βόθονας Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Θράκ. (Αἰν.)
Σάμ. βόθυνε Τσακων. βουθῆνα ἢ, Β. Εὐβ. βόθυνο
τό, Κῶς.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βόθυνος. Τὸ βόθονας κατ' ἀνα-
λογικὴν ἐπίδρασιν τοῦ βόθρος.

1) Βόθρος 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. **β)** Βόθρος 1 β, ὁ
ἰδ., Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.): Παροιμ. Τὸν ρέμα
κάρ' ἀδέλ' κὶ τὸν βόθονον βαρέλ' (ἐπὶ τερατολόγου) Σάμ.

γ) Μικρὸς λάκκος ἐν τῷ λιμνάζει ὕδωρ τῆς βροχῆς

Κέρκ. (Ἀργυράδ.) **2)** Τὸ μεταξὺ δύο λόφων βαθὺ μέ-
ρος Θεσσ. (Ἀλμυρ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βόθονας Εὐβ. Θήρ.
Κρήτ. Μήλ. Μύκ. Βούθονας Ἀμοργ. Βοθόνοι Ἀμοργ.
Κάλυμν. Χίος (Καρδάμ. Λιθ.) Βόθυνα ἢ, Κέρκ.

βοιβόδας ὁ, πολλαχ. βομβόδας πολλαχ. βορ.
ἰδιωμ. καὶ Πελοπν. (Λακων.) βόιβοδας πολλαχ. βόι-
βουδας πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοιβοδᾶς Πελοπν. (Καλάμ.)
Σκίαθ. βοιβόδας Σκίαθ. βοιβοδᾶς Λεξ. Μ'Εγκυκλ.
βοιβόδος Πελοπν. (Μεσσ.) βοιβόδας Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
βόιβοδας Θράκ. (Μέτρ. Τσακίλ.) βόιβοτας Πόντ. (Τραπ.)
βόιβοντας Ἡπ. (Δρόβιαν. κ. ἄ.) Πελοπν. (Ἀρχαδ. Καλά-
βρυτ. Λάστ. Οἶν. Σουδεν. κ. ἄ.)—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δη-
μητρ. βόιβοντας Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Στε-
ρελλ. (Παρνασσ.) βοιβῆς Πελοπν. (Μάν.) Θηλ. βοιβο-
δίνα πολλαχ. βομβουδίνα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοιβον-
τίνα Ἀθην. Αἰγιν. Θήρ. Πελοπν. Σίφν. κ. ἄ.—Λεξ. Δη-
μητρ. βομβουντίνα Ἡπ. Θεσσ. Σάμ. Στερελλ. (Παρ-
νασσ.) βοιβίνα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Σλαβ. voi-voda. Ὁ τύπ. βοιβόδος καὶ
μεσν. Πβ. ΚΠορφυρογ. 3, 168 (ἐκδ. Βόννης) «ἀρχοντα δὲ
εἰς αὐτοὺς εἶτε ἰδιον εἶτε ἀλλότριον ποτε οὐκ ἐκτίσαντο,
ἀλλ' ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς βοιβόδοι τινες, ὧν πρῶτος βοέ-
βόδος ἦν ὁ προορηθεὶς Λεβεδίας». Ὁ τύπ. βοιβῆς κατ'
ἀνομ. ἐκ τοῦ ἁμαρτ. βοιβοδῆς.

1) Διοικητὴς ἐπαρχίας ἢ πόλεως πολλαχ.: Ἄσμ.
Θέλω νὰ γίνω βοιβόντας 'ς τὴν Ἀρτα καὶ 'ς τὸ Λοῦρο

Ἡπ.

Πέντε πασιδὸς τὸν κρατοῦν κὶ δέκα βομβουντᾶδς
Μακεδ.

Ἀναθεὶς τῇ ἐν ἀρχῇ | τὸν ἐπαρχο καὶ τὸ βοιβῆ
Μάν. **β)** Διοικητικὸς ἢ ἐφοριακὸς ὑπάλληλος (ἐπὶ τὸν-
κοκρατίας) πολλαχ. **2)** Πρόκριτος, ἀρχὼν πολλαχ.:
Παροιμ.

Ἀς με ἔπει βοιβοντίνα | κὶ ἄς ψοφῶ ἀπὸ τὴν πείνα
(ἐπὶ τοῦ χάριν ἐπίδειξεως κοινωνικῆς ἀδιαφοροῦντος διὰ
οὐσιώδεις ὑλικὰς ἀνάγκας) Ἀθην. κ. ἄ. **β)** Ὁ ἔχων
ἥθος ἀρχοντικόν, εὐγενὴς Ἡπ. (Ζαγόρ.): Τί βοιβοντα
πού 'χασι ἢ δεῖνα! (σύζυγον εὐγενῆ). **3)** Ἀρχηγὸς κα-
κοποιῶν Θράκ. (Μέτρ.)

Ἀς με ἔπει βοιβοντίνα | κὶ ἄς ψοφῶ ἀπὸ τὴν πείνα
(ἐπὶ τοῦ χάριν ἐπίδειξεως κοινωνικῆς ἀδιαφοροῦντος διὰ
οὐσιώδεις ὑλικὰς ἀνάγκας) Ἀθην. κ. ἄ. **β)** Ὁ ἔχων
ἥθος ἀρχοντικόν, εὐγενὴς Ἡπ. (Ζαγόρ.): Τί βοιβοντα
πού 'χασι ἢ δεῖνα! (σύζυγον εὐγενῆ). **3)** Ἀρχηγὸς κα-
κοποιῶν Θράκ. (Μέτρ.)

βοιδάγγελος ὁ, Πελοπν. (Οἶν.) βοιδάγγιλους
Θεσσ. Στερελλ.
Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ ἄγγελος.
Ἀνθρωπος ἔχων ὠραίαν μορφήν καὶ ὠραῖον παρά-
στημα, ἀλλὰ ἡλίθιος.

βόιδακας ὁ, Πελοπν. (Μάν.) βούιδακας Κρήτ.
(Κίσ. Σέλιν. κ. ἄ.) βούδακας Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ακας.

1) Μέγας βοῦς ἐνθ' ἄν. Συνών. *βόιδακας, *βοι-
δάνος, βόιδαρος. **2)** Μετων. ἄνθρωπος εὐήθης,
βλάξ. Συνών. βοιδάκι, βοιδαλᾶς, βοιδαρᾶς, βόι-
δαρος, βοιδέλλα, βόιδι. Πβ. βοιδινός, βοιδόβοιδο.

βοιδάκι τό, κοιν. βοιδάκι Κρήτ. κ. ἄ. βοιδάκ'
βόρ. ἰδιωμ. βοδάκι πολλαχ. βοιδάκι πολλαχ. βοι-
δάκ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοδάτσι Μεγίστ. βοιδάτσι
Σῦρ. βοιδάκι Κεφαλλ. βοάκι Ρόδ. βονάκι Κάρπ.
βονάτσι Χίος βοιδάκι Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ ἄγγελος.
Ἀνθρωπος ἔχων ὠραίαν μορφήν καὶ ὠραῖον παρά-
στημα, ἀλλὰ ἡλίθιος.

βόιδακας ὁ, Πελοπν. (Μάν.) βούιδακας Κρήτ.
(Κίσ. Σέλιν. κ. ἄ.) βούδακας Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ακας.

1) Μέγας βοῦς ἐνθ' ἄν. Συνών. *βόιδακας, *βοι-
δάνος, βόιδαρος. **2)** Μετων. ἄνθρωπος εὐήθης,
βλάξ. Συνών. βοιδάκι, βοιδαλᾶς, βοιδαρᾶς, βόι-
δαρος, βοιδέλλα, βόιδι. Πβ. βοιδινός, βοιδόβοιδο.

βοιδάκι τό, κοιν. βοιδάκι Κρήτ. κ. ἄ. βοιδάκ'
βόρ. ἰδιωμ. βοδάκι πολλαχ. βοιδάκι πολλαχ. βοι-
δάκ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοδάτσι Μεγίστ. βοιδάτσι
Σῦρ. βοιδάκι Κεφαλλ. βοάκι Ρόδ. βονάκι Κάρπ.
βονάτσι Χίος βοιδάκι Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ ἄγγελος.
Ἀνθρωπος ἔχων ὠραίαν μορφήν καὶ ὠραῖον παρά-
στημα, ἀλλὰ ἡλίθιος.

1) Μέγας βοῦς ἐνθ' ἄν. Συνών. *βόιδακας, *βοι-
δάνος, βόιδαρος. **2)** Μετων. ἄνθρωπος εὐήθης,
βλάξ. Συνών. βοιδάκι, βοιδαλᾶς, βοιδαρᾶς, βόι-
δαρος, βοιδέλλα, βόιδι. Πβ. βοιδινός, βοιδόβοιδο.

βοιδάκι τό, κοιν. βοιδάκι Κρήτ. κ. ἄ. βοιδάκ'
βόρ. ἰδιωμ. βοδάκι πολλαχ. βοιδάκι πολλαχ. βοι-
δάκ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοδάτσι Μεγίστ. βοιδάτσι
Σῦρ. βοιδάκι Κεφαλλ. βοάκι Ρόδ. βονάκι Κάρπ.
βονάτσι Χίος βοιδάκι Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ ἄγγελος.
Ἀνθρωπος ἔχων ὠραίαν μορφήν καὶ ὠραῖον παρά-
στημα, ἀλλὰ ἡλίθιος.

Πβ. Διηγ. παιδιόφρ. στ. 591 (ἐκδ. GWagner σ. 161) «ὥσάν ἐσέν κακότυχον, μωρόλαλον βοδάκιν».

1) Μικρὸς βοῦς κοιν. Συνών. βοιδέλλι, βοιδό-
πουλλο, βοιδούδι, βοιδούλλι. 2) Βόιδακας 2, ὁ ἰδ.,
κοιν. 3) Πληθ. βοιδάκι, παιδιὰ καθ' ἣν τὰ μέλη τῆς
ἡττημένης ομάδος δέχονται εἰς τὴν ράχιν των τὰ μέλη
τῆς νικητρίας Σάμ. 4) Τὸ ἔντομον μηλολόνηθ ἢ κοινή
(melolontha vulgaris) Ἄνδρ. Κύθν.

Ἡ λ. ὑπὸ τοὺς τύπ. Βουάκι καὶ Βουάτοι καὶ ὡς το-
πων. Κάμπ.

* βόιδακλας ὁ, βούδακλας Μύκ. βούακλας Ρόδ.
βούακλος Ρόδ. βούδακλος Χίος.

Μεγεθ. τοῦ οὐς. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκλας, παρ' ἣν καὶ -ακλος.

Μέγας βοῦς. Συνών. βόιδακας, *βοιδάνος, βόι-
δαρος.

βοιδαλαῖς ὁ, Πελοπν. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βόιδι. Ὁ μεταπλασμός διὰ τοῦ -αλαῖς
κατὰ τὸ συνών. μπουνταλαῖς.

Βόιδακας 2, ὁ ἰδ.

βοιδαλειψέα ἡ, Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Ἐκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ *ἀλειψέα < ἀλείφω.

Τὸ μέρος τῆς κόμης τὸ φερόμενον ἀπὸ τοῦ μετώπου
πρὸς τὰ ἄνω (κατὰ μεταφ. ἀπὸ τῆς πώας, τὴν ὅποιαν ὁ
βόσκων βοῦς κατακλίνει ὑγραίνων διὰ τῆς γλώσσης του).
Συνών. βοιδόγλειμμα, βοιδογλειψά, βοιδογλειψιά,
βοιδολειψιά, βοιδολειψιά.

βοιδάλετρο τό, Πελοπν. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ἀλέτρι.
Ἄροτρον συρομένο ὑπὸ βοῶν.

* βοιδαλιὰ ἡ, βουδαλιὰ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βόιδι κατὰ τὸ σκορδαλιὰ.
Βόειον κρέας.

βοιδάλογα τά, Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ἄλογα.

Βόες καὶ ἄλογα μαζί: Ἄσμ.

Ἡῦρα κοπάδια ἀλόγιστα, βοιδάλογα ἀγέλες.

βοιδάμαξα ἡ, σύννηθ. βοδάμαξα σύννηθ. βοιδά-
μαξο τό, πολλαχ. βοιδάμαξον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ἀμάξι.

Ἄμαξα συρομένη ὑπὸ βοῶν. Συνών. ἀραμπᾶς 1.

* βοιδάνος ὁ, βουδάνος Πόντ. (Τραπ.) βουδᾶνος
Πόντ. (Τραπ.) βουδανὸς Πόντ. (Τραπ. κ. ἄ.) βουδᾶνὸς
Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῶν καταλ. -άνος -ᾶνος,
αἵτινες ἀπεσπᾶσθησαν ἀπὸ τὸ κοτζαμάνος καὶ πεζιρ-
κῆνος ἐκ τῶν Τουρκ. kocaman = μεγαλόσωμος καὶ
bezirgân = πραγματευτής. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ.
Πόντ. 12 (1947) 60. Ὁ τονισμὸς τοῦ βουδανὸς κατ' ἀνα-
λογίαν τῶν εἰς -ανός.

Μέγας βοῦς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐκόδευεν τὸν βουδανὸν καὶ κουβαλεῖ λιθάρα
(ἐκόδευεν = ἔξευξε) Τραπ.

Ἄν ἀποστέκ' ὁ βουδᾶνόν, κρούγ' ἄτον τῆς τουκῆας
(τῆς τουκῆας = κτυπήματα βέργας) αὐτόθ. Συνών. βόι-
δακας, *βόιδακλας.

βοιδαράκι τό, ἀμάρτ. βοδαράκι Κῶς.

Ἐποκορ. τοῦ οὐς. βοιδαράς ἢ βοιδάρις.

Παῖς βουκόλος. Συνών. βοιδαρέλλι, βοιδοσκαροῦδι.

βοιδαράς ὁ, Πελοπν. (Καλάμ. Μεσσ.) βοιδαράς
Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῆς καταλ. -αράς.

1) Φύλαξ ἀγέλης βοῶν, βουκόλος ἐνθ' ἄν. Συνών.
ἰδ. ἐν λ. βοιδάς. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουδαράς καὶ
ὡς παρωνύμ. Θήρ. 2) Μετων. ἄνθρωπος δύσνους, εὐή-
θης Πελοπν. (Καλάμ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βόιδακας 2.

βοιδαρέλλι τό, ἀμάρτ. βοιδαρέλλι Δαρδαν. (Κα-
λαφατ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὐς. βοιδαράς ἢ βοιδάρις διὰ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Βοιδαράκι, ὁ ἰδ.

βοιδάρις ὁ, Ἡπ. βοιδαράς Μακεδ. βοδάρης
ἀγν. τόπ. βουδαράς Μακεδ. β'δάρ' ὁ θάσ. βουδάρης
Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις.
Βοιδαράς 1, ὁ ἰδ.

βόιδαρος ὁ, Πελοπν. (Κορινθ. Λάστ.) βούδαρος
Κρήτ. βόδαρος Μακεδ. βούδαρος Κρήτ. Σῦρ. Θηλ.
βουδάρα Κρήτ Σάμ.

Μεγεθ. τοῦ οὐς. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-αρος.

1) Μέγας βοῦς ἐνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βόι-
δακλας. 2) Μετων. ἄνθρωπος εὐήθης, βλάξ Κρήτ.
Πελοπν. (Κορινθ.) Συνών. βόιδακας 2.

βοιδάς ὁ, Μακεδ. Πελοπν. (Κορινθ. Τριφυλ.) Τήν.
κ. ἄ. βουδᾶς Εὐβ. βουγδᾶς Σίφν. βοᾶς Ρόδ. βούι-
δας Μύκ. Θηλ. βουγδοῦ Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλή-
ξεως -ας.

Α) Κυριολ. 1) Φύλαξ βοῶν, βουκόλος ἐνθ' ἄν. Συ-
νών. βοιδαράς, βοιδάρις, βοιδοβοσκός, βοιδολά-
της, βοιδοσκάρης, βοιδοφυλάχτης. 2) Κτήτωρ
βοῶν Σίφν. 3) Ἐμπορος βοῶν Μακεδ. 4) Κρεοπώλης
Πελοπν. (Τριφυλ.) 5) Ταῦρος Ρόδ.

Β) Μεταφ. 1) Σκαιὸς τοὺς τρόπους, ἀγενὴς Σίφν.

2) Εὐήθης, ἡλίθιος Μύκ. Σίφν. Τήν.: Τί βοιδᾶς ποῦ
εἶναι αὐτός, νὰ μὴ καταλαβαίνῃ τόσον καιρὸ τί τοῦ γίνεται!
Τήν. Ἄ, μαρὲ βοιδᾶ, ποῦ νοιῶθ' ἐσύ! Μύκ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βοιδᾶς παρωνύμ. Λέρ. Βουδᾶς το-
πων. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος.

βοιδάσκι τό, Ἡπ. βοιδασκι Κρήτ. βοδάσκι Ρόδ.
(Ἀπόλλων.) βουδάσκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ἄσκι.

1) Ἀσκὸς ἐκ δέρματος βοῦς Ἡπ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) β) Μέγας ἀσκὸς ἐξ ἄλλου δέρματος Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) 2) Βάτραχος μικρός, ὅστις τραγόμενος ὑπὸ
τῶν βοῶν προξενεῖ τὸν θάνατον αὐτῶν Ρόδ. (Ἀπόλλων.)

βοιδάφτι τό, ἀμάρτ. βοιδαφτί Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ἀφτί.

Τὸ ἀφτί τοῦ βοῦς.

βοιδάχναρο τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ. βοιδά-
χναρο Πελοπν. (Ἀνδροῦς.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ ἀχνάρι.
Ἰχθυος ποδῶν βοός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδοπάτημα.

βοιδεα ἡ, ἀμάρτ. βουδέα Πόντ. βουιδέ Δ. Κρήτ. βουδέα Θήρ. Κύθν. Λήμν. Τήν. βουτσέα Κάρπ. Κύθηρ. Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εά. τύπ. βουτσέα ἐκ τοῦ βουδέα τοῦ ξ ἀναπτυχθέντος διὰ τὴν συνίτησιν τοῦ βουδγὰ καὶ ἀναβιβασθέντος ἔπειτα τὸν τόνου διὰ τὴν σημασίαν. Πβ. βοιδεά.

1) Δέρμα βοός Δ. Κρήτ. Λήμν. 2) Ὁσμὴ βοός Θήρ. Κάρπ. Κύθηρ. Κύθν. Πόντ. Τήν.: Βουδέαν ἢ βουδέας μὲν Πόντ. Συνών. βοιδίλα, βοιδουλεά, βουνεά.

βοιδέλλα ἡ, ἀμάρτ. βουιδέλλα Κρήτ. (Κία. Σέλιν.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλα.

Μετων. ἄνθρωπος βλάξ, μωρός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδάκας 2.

βοιδέλλι τό, ἀμάρτ. βουδέλλι Κυθων. Λέσβ. Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Μικρὸς βοῦς. Συνών. βοιδάκι 1, βοιδόπουλλο.

βοιδελλίνα ἡ, ἀμάρτ. βουδελ-λίνα Κύπρ. Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδελλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίνα.

Θήλεια βοῦς, δάμαλις, ἐν ἐπιδ., ἦν ἰδ. ἐν λ. βόιδελλος.

βόιδελλος ὁ, ἀμάρτ. βούδελ-λος Κύπρ. Μεγέθ. τοῦ οὐσ. βόιδέλλι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ος. Μέγας βοῦς. Ἐπιδ. Ἐβαλέ με ἡ μάν-ρα μου γὰ βλέπω βούδελ-λους τῶν βουδελ-λίνες.

βοιδήσιος ἐπίθ. κοιν. βουιδήσιος Κρήτ. βουιδήσιους βόρ. ἰδιώμ. βοιδήσιος Σκυρ. κ. ἀ. βοιδήσιος πολλαχ. βοιδήσιος Πελοπν. (Μάν.) βουιδήσιους πολλαχ. βορ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἐκ τοῦ βοός προερχόμενος, βόειος: Βοιδήσιο ἀσκή-κρέας-τομάρι κττ. κοιν. Συνών. βόεικος, βοιδινός.

βόιδι τό, κοιν. καὶ Καππ. (Φάρας. Φερτ.) βόιδ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Καππ. (Σίλατ. Τελμ.) βόιδ' Καππ. βόιχ' Καππ. (Ἀξ.) βόιτ' (Καππ.) βόιδι Εὐβ. (Ὁρ.)—Λεξ. Δεὲκ Μπριγκ. βουγιδ' Λέσβ. βόιδι Λυκ. (Λιβύσσ.) βόιδι σύνθηθ. βόι Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. Κάλυμν. Καππ. Κεφαλλ. Κῶς βόιδ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Καππ. βόιδ' Θράκ. (Διδυμότ.) Καππ. βόιδι Πελοπν. (Καλάβρυτ. Σουδεν.) βόιδι Καππ. (Ἀραβάν.) βόιδ' Καππ. (Ἀραβάν.) ὅι Κάρπ. γόιδ' Θράκ. γόι Ρόδ. βούιδιν Κάρπ. Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σαράχ.) βούιδι πολλαχ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) βούιδ' Ἰμβρ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βούιδι Κύθηρ. βούιδ' Θράκ. (Αἰν.) Μύκ. Τένεδ. Τήν. βουτὶδ' Πόντ. (Ὁφ.) βούιδι Ἀπουλ. βίδι Ἀπουλ. βούιν Κύπρ. Χίος βούι Κάλυμν. Κάρπ. Κρήτ. Κῶς Πόντ. (Σινώπ.) Χίος (Διδύμ.) ὀύιδι Κάρπ. ὀύιδ' Τήν. βούγιδι Σίφν. γούιδιν Χίος (Πυργ.) Πληθ. βόγιδι Πελοπν. (Κυνουρ.) βούγιδι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βοῖδιον. Οἱ τύπ. βούιδιν καὶ βόιδιν ἐκ τῶν μεταγν. βούδιον καὶ βόδιον. Διὰ τὸ δεύ-

τερον ἰδ. Ἡσυχ. λ. βώδιον. Ὁ πληθ. βούγιδι ἐκ τοῦ βούι, ὁ πληθ. τοῦ βούι.

1) Ὁ ἄρρην βοῦς κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ἀξ. Ἀραβάν. Σίλατ. Τελμ. Φάρας. Φερτ. κ. ἀ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Τρώει ἴσαμε ἓνα βόιδι (ἐπὶ πολυφάγου). Εἶναι σὰν βόιδι (ἐπὶ μεγαλοσώμου καὶ παχυσάρκου). Κοιμᾶται σὰν βόιδι (ἐπὶ τοῦ βαθέως κοιμωμένου) κοιν. || Φρ. Βόιδι τῆς κυρᾶς τῆς Παναγίας ἢ βόιδι τῆς Ἀνατολῆς (ἐπὶ ἡλιθίου) Πελοπν. Σπάζω τὸ βόιδι (τὸ θέτω ὑπὸ ζυγόν) Κύθν. Τοὺς ἔχει βόιδι καὶ ἄλογο (τοὺς διατάσσει κατὰ βούλησιν) Θράκ. (Καλλίπ.) || Παροιμ. φρ. Ἀλλοῦ ὁ ζευγᾶς καὶ ἄλλοῦ τὰ βόιδια του (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀκαταστάτου) πολλαχ.

Ὁσ' ὁ νοῦς μου 'ς τὸ ζευγάρι, ! τόσο προκοπὴ 'ς τὰ βόιδια (ἐπὶ τοῦ ἀδιαφόρου καὶ ὀκνηροῦ) Μέγαρ. || Ἀσμ.

Ὁ Κώστας ἐπαινεύτηκε πῶς Χάρω δὲ φοβάται, γιὰτ' ἔχει στήθος σὰ βογιοῦ, καρδιά σὰν τὸ λεοντάρι Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Ἡ λ. ἀπαντᾶται καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Βόιδι Ζάκ. Σέριφ. Βόιδι Σῦρ. Βούδι Μήλ.

β) Μετων. ἄνθρωπος βλακώδης, μωρός κοιν.: Εἶν' ἓνα βόιδι καὶ μισὸ (βλακίστατος). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βόιδάκας 2. 2) Εἶδος θαλασσίου κοιλίου Λήμν. 3) Ὑπὸ τὸν τύπ. βοιδιοῦ γλῶσσα, τὸ φυτὸν βοιδόγλωσσα, ὁ ἰδ., Μεγίστ.

βοιδιά ἡ, ἀμάρτ. βουιδιά Μύκ. Τήν. βοιδιά Μεγίστ. Ρόδ. Σῦρ. βουιδιά Ἀμοργ. Θήρ. Κύθν. Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Μήλ. Μύκ. Νάξ. Νίσυρ. Πάρ. Ρόδ. Σύμ. Σῦρ. Τήλ. Τήν. Φολεῖ. Χίος κ. ἀ.—Λεξ. Πρω. βουιδέ Ἰκαρ. βουιδιά Σίφν. βόιδι Πάρ. (Λεῦκ.) βουζιά Κάλυμν.—Λεξ. Πρω. βουιδιά Ἀ. Κρήτ. βουτσά Ἀ. Κρήτ. Κάρπ. βουτσά Κάρπ. βουτσά Κάρπ. Κύθηρ. βουτσά Δ. Κρήτ. βουτσά Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εά. διὰ τὸν τύπ. βουτσά πβ. βοιδεά. 1) Ἡ κόπρος τοῦ βοός ἐνθ' ἄν. Συνών. *βοιδοβοιδιά, βοιδοβουγιά, βοιδοκοπριά, βοιδόκοπρο, βοιδοχέσει, βουνιγιά. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουιδες καὶ ὡς τοπων. Χίος (Βολισ.) II) Μεταφ. ἀνοησία. Σκυρ.: Ὁ δεῖνα ἔκαμε βοιδιά.

βοιδιάς ὁ, Δαρδαν. (Ὁφρύν.) βουιδιάς Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εας.

1) Γεωργὸς Δαρδαν. (Ὁφρύν.) 2) Μεταφ. ἄνθρωπος ζωφώδης Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν.

βοιδιάτικο τό, Πελοπν. (Οἶν.) βουιδιάτικον Εὐβ. (Ἀκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς καταλ. -εάτικο, δι' ἣν ἰδ. -εάτικος.

1) Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ βουκόλου ἐνθ' ἄν. 2) Τὸ ποσὸν τοῦ μισθώματος τῶν λιβαδίων διὰ τὴν βοσκὴν βοῶν Εὐβ. (Ἀκρ.), Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Ὁ ἐπὶ τῶν βοῶν φόρος ἐνθ' ἄν.

βοιδικός ἐπίθ. ἀμάρτ. βοιδικὸ τό, Πελοπν. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Οὐδ. οὐσ., βοῦς Πελοπν. (Οἶν.) Συνών. βόιδι 1.

βοιδίλα ἡ, Αἰγιν. Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

1) Ὁσμὴ βοὸς Αἰγίν. Συνών. βοῖδεα 2. 2) Ὁσμὴ βοείου κρέατος Ἄνδρ.

βοιδινός ἐπίθ. κοιν. βοιδινός Ἄνδρ. βοιδ'νός βορ. ιδιώμ. βοιδινὲ Τσακων. βουνὲ Τσακων. βοιδινός σύννηθ. βοδ'νές Σκῦρ. βοῖνός Ζάκ. Θήρ. Ρόδ. βοιδινός Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ.) βουῖνός Κρήτ. βουνός Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινός. Οἱ τύπ. βοιδινός καὶ βουδινός καὶ παρὰ Σομ.

1) Βόειος κοιν. καὶ Τσακων.: Βοιδινὸ κρέας - τομάρι κτ. Συνών. βόεικος, βοιδήσος. 2) Μεταφ. κουτός, μωρὸς Πελοπν. (Ὀλυμπ.) Πβ. βόιδακας 2.

βοιδίτσι τό, Καππ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσι κατὰ τύπ. ὑποκορ.

Βούς: Ἄσμ.

Ἐχει καὶ τὰ βοιδίτσα του παράδεισου πουλίτσα, ἔχει καὶ τὸ τσιφτοῦ του πανώραιον παλληκᾶρι (τσιφτοῦ = γεωργόν).

* **βοιδοβοιδιά** ἡ, βοιδοβουτσα Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ βοιδιά.

Βοιδιά I, ὁ ἰδ.

βοιδόβοιδο τό, Πελοπν. (Ἠλ. κ. ἄ.) βοιδόβουδου Σάμ. βουδόβουδο Πάρ.

Ἐκ συνθέσεως ἀναδιπλωτικῆς τοῦ βοιδι καὶ βοῖν ἐπίτασεως τῆς ἐννοίας.

Ἀνθρωπος εἰς μέγαν βαθμὸν ἡλίθιος. Πβ. βοιδόβουδο 2.

βοιδοβοσκός ὁ, πολλαχ. βοιδουβοσκός πολλαχ. βορ. ιδιώμ. βοδοβοσκός Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Σκῦρ. — Λεξ. Δεῖκ Μπριγκ. βοιδοβοσκός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ βοσκός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. Παρὰ Σομ. τύπ. βοιδόβοσκος.

Βοσκός βοῶν, βουκόλος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδάς I.

βοιδοβότανο τό, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ βοτάνι.

Εἶδος βοτάνης. Συνών. πεντάνευρο.

βοιδοβούβαλο τό, (Ὁ Ἀγελαδάρ. 16) Πληθ. βοιδοβούβαλα τά, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ βουβάλι, βόιδεα καὶ βουβάλα.

1) Ἀγρον ζῶον γεννώμενον ἐκ διασταυρώσεως βουβάλου καὶ ἀγελάδος (Ὁ Ἀγελαδάρ. ἐνθ' ἄν.) Συνών. βουβαλόβοιδο. 2) Πληθ., βόες καὶ βούβαλοι ὁμοῦ Κεφαλλ.

βοιδοβουνιά ἡ, ἀμάρτ. βοιδουβουνιά Θεσσ. (Καλαμπάκ.) βοδοβουνιά Πελοπν. (Μάν.) βοιδουβ'νιά Ἰμβρ. βοιγδοβουνιά Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ βουνιά.

Βοιδιά I, ὁ ἰδ.

βοιδογάιδουρα τά, Κρήτ. βοιγγογάιδουρα Κρήτ.

Ἐκ τῶν πληθ. τῶν οὐσ. βόιδι καὶ γαιδούρι.

Βόες καὶ ὄνοι ὁμοῦ.

βοιδογέλαδα τά, Ἠπ. (Βούρμπ.) Πελοπν. (Οἶν.)—

ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1, 221 — Λεξ. Δημητρ. βουδαέλαδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν πληθ. τῶν οὐσ. βόιδι καὶ γελάδι, δι' ὁ ἰδ. ἀγελάδι.

Βόες καὶ ἀγελάδες μαζί ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Βάζει στάνη τὰ πρόβατα κι ἀγέλη τὰ γελάδα, κοπὴ τὰ βοιδογέλαδα σαντὶ νὰ ἦτανε κύμα (σαντὶ = σαμπῶς) Οἶν.—Ποίημ.

Κοπάδα βοιδογέλαδα κι ἄλογα καὶ φοράδα ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν.

βοιδόγλειμμα τό, Πελοπν. (Ὀλυμπ. Πύλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ γλεῖμμα.

1) Τὸ μέρος τῆς κόμης τὸ ἀπὸ τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ἄνω διευθυνόμενον Πελοπν. (Ὀλυμπ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδαλειψέα. 2) Τὸ γυμνὸν τριχῶν μέρος τοῦ μετώπου Πελοπν. (Πύλ.) 3) Ἀσθένεια τοῦ τριχωτοῦ μέρους τῆς κεφαλῆς Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

βοιδογλειμμένος ἐπίθ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ὀλυμπ.) βοιδουγλειμμένος Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τοῦ γλειμμένος μετοχ. τοῦ γ. γλείφω.

1) Ὁ στρωμένος κατὰ τρόπον ὥστε νὰ διευθύνεται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἐπὶ κόμης τοῦ μετώπου (οἶονεῖ γλειμμένης ὑπὸ βοός) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μαλλὰ βοιδουγλειμμένα. 2) Ὁ ἔχων τὰς κατὰ τὸ μέτωπον τρίχας διευθυνομένας πρὸς τὰ ἄνω Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ὀλυμπ.)

βοιδογλειψιά ἡ, Πελοπν. (Πύλ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ *γλειψιά < γλείφω.

Βοιδαλειψέα, ὁ ἰδ.

βοιδογλειψιά ἡ, ἀμάρτ. βοιδαγλειψιά Εὐβ. βοιδουγλειψιά Στερελλ. (Αἰτωλ.) βοιδογλειψέα Εὐβ. (Κουρούν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ γλειψιά.

1) Βοιδαλειψέα, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Κουρούν. κ. ἄ.) 2) Πληθ., αἱ κηλίδες τῆς σελήνης Στερελλ. (Αἰτωλ.)

βοιδόγλωσσα ἡ, πολλαχ. καὶ Λεξ. Ἐλευθερουδ.

Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βοιδόγουσσα Τσακων. βοιδόγλωσσα Ἠπ. Κρήτ. Κύθηρ. βοιδόγλουσσα Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ναύπακτ.) κ. ἄ. βοιδόγουσσα Τσακων. βοιδόγλωσσα Καππ. (Ἀνακ.) Μεγίστ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Σκῦρ. βοιδόγλωσσα Ἀθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος κ. ἄ. — Λεξ. Βλαστ. 449. βοιδόγλουσσα Θράκ. Ἰμβρ. Λέσβ. βιδόγλωσσα Νάξ. (Μέλαν.) μοιδόγλωσσα Κύπρ. βοιδόγλωσσο τό, Ζάκ. Ἠπ. Κέρκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Τριφυλ. κ. ἄ.) Σίφν. Σκῦρ. βοιδόγλωσσαν — Κορ. Ἄτ. 5,19 — Λεξ. Ἐλευθερουδ. βοιδόγλωσσο Κρήτ. βοιδόγλουσσου Β. Εὐβ. Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Εὐρυταν.) βοιδόγλωσσο Κῶς Ρόδ. (Σάλακ.) — Λεξ. Δεῖκ Μπριγκ. βοιδόγλωσσο Ἀθ. Θήρ. Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. βοιδόγλωσσαν Κορ. Ἄτ. 5,19. — ΠΓενάδ. 205 Λεξ. Βλαστ. 449. βοιδόγλουσσου Λῆμν. β'δ'όγλωσσο Πάρ. (Λεῦκ.) βοιδόγλωσσο Κρήτ. μοιδόγλωσσο Ρόδ. μοιδόγλωσσο Κύπρ. — ΠΓεννάδ. 205. βοιδόγλωσσος ὁ, Πελοπν. (Γέρμ. Δημητσάν.) — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3, 265 βοιδόγλουσσους Σαμοθρ. βοιδόγλωσσος Σίκιν. μοιδόγλωσσος Κύπρ. μοιδόγλωσσος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ γλῶσσα. Παρὰ Δουκ. τύπ. βοιδόγλωσσον. Πβ. ἀρχ. βούγλωσσον καὶ βούγλωσσος.

1) Ἡ γλῶσσα τοῦ βοός πολλαχ. 2) Ἀγριολαχανικά

της τάξεως τῶν τραχυφυλλωδῶν (boraginaceæ) φέροντα ἄλλα τραχέα, ὅμοια δ' ἐντεῦθεν πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ βοῦς (ιδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδη 1, 6). α) Τοῦ γένους τῆς ἀγχούσης (anchusa), συνών. *λυκόχορτα*, καὶ ἰδίᾳ ἀγχουσα ἡ Ἰταλική (anchusa Italica), συνών. *κυλλόγλωσσα*, ἀγχουσα ἡ φαρμακευτικὴ (anchusa officinalis), ἀγχουσα ἡ ποικίλη (anchusa variegata), ἀγχουσα τὸ ἀρβένιον (anchusa arvensis) καὶ ἀγχουσα κυματώδης (anchusa undulata) πολλαχ. β) Τοῦ γένους τοῦ ἐχίου, οἷον ἐχίον τὸ ἀρνόγλωσσον (echium plantagineum) καὶ ἐχίον τὸ κοινὸν (echium vulgare). γ) τοῦ γένους τοῦ καρδιαγωγοῦ (borago) καρδιαγωγὸν τὸ φαρμακευτικόν (borago officinalis) πολλαχ. Συνών. *ποράντζα*. [* *]

βοιδογλωσσάκι τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. *βοιδόγλωσσα* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Τὸ φυτὸν ἐχίον τὸ ἀβρὸν (echium elegans).

βοιδογλώσσι τό, Πελοπν. (Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. *βοιδόγλωσσα*.

Τὸ φυτὸν *βοιδόγλωσσα* 2, δ ἰδ.

βοιδογλωσσίδα ἡ, ἀμάρτ. *βουδογλωσσίδα* Ἀμοργ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βοιδόγλωσσα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γλωσσίδα.

Χόρτον τι δηλητηριώδες.

βοιδογλωσσῖνα ἡ, ἀμάρτ. *βουδογλωσσῖνα* Νάξ.

(Βόθρ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. *βοιδόγλωσσα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῖνα.

Βοιδόγλωσσα 2, δ ἰδ.

βοιδογύρισμα τό, Πελοπν. (Κίτ. Μεσσ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *γύρισμα*.

1) Τὸ μῆκος τῆς βουστροφηδὸν χαρασσομένης σπορέας ἀγροῦ, ὅστις κατὰ τὴν σπορὰν χωρίζεται εἰς διάφορα τμήματα διαδοχικῶς σπειρόμενα, ἐφόσον προχωρεῖ ἡ ἀροτρίασις Πελοπν. (Μεσσ.) 2) Ἀγρὸς συνήθως ἀκαλλιέργητος περιφραγμένος, ὅπου βόσκουν βόες Πελοπν. (Κίτ.).

βοιδοδάμαλο τό, ἀμάρτ. *βουιδουδάμαλον* Στερελλ.

(Λεπεν.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *δαμάλι*.

Βοὺς εὐνούχισμένος, ἀλλὰ μὴ χρησιμοποιοῦμενος εἰς τὴν ἀροτρίασιν.

βοιδοδουλειά ἡ, Ἦπ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *δουλειά*.

Βαρεῖα καὶ καταθλιπτικὴ ἐργασία (ὅποια εἶναι ἡ ἐργασία τοῦ βοός).

βοιδοδουλεύω Ἦπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βόγδι* καὶ τοῦ ρ. *δουλεύω*. Διὰ τὴν ἐπιρρηματ. σημ. τοῦ πρώτου συνθετικοῦ πβ. καὶ *βοιδόκοιμοῦμαι*.

Ἐργάζομαι ὡς βοὺς, ἤτοι ἐπιμόνως καὶ ὑπερμέτρως.

βοιδοέμποδο τό, ἀμάρτ. *βουιδόεμποδο* Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *έμποδο*.

Ἰχνος ποδὸς βοός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βοιδοπάτημα*.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βοιδοζεύγαρο τό, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ.)

κ.ά. *βουιδουζεύγαρον* Στερελλ. (Ἀράχ.) *βουιδοζόβγαρο* Κύθηρ. *βουιδουζόβγαρον* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *ζευγάρι*.

Ζεύγος βοῶν.

βοιδοθέμι τό, ἀμάρτ. *βουδοθέμι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. *βόγδι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -θέμι.

Πλήθος βοῶν. Συνών. *βοιδολάσι*.

βοιδοκάλυβο τό, Εὐβ. (Κάρυστ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *καλύβι*.

Στάβλος βοῶν. Συνών. *ἀγελαδόστανη βοιδοκέλλι*, *βοιδολάσι*, *βοιδολέστεκο*, *βοιδόμαντρα*, *βοιδομάντρι*, *βοιδόσπιτο*, *βοιδόσταβλος*, *βουκολεῖο*.

βοιδοκαματιὰ ἡ, ἀμάρτ. *βουιδουκαματιὰ* Στερελλ.

(Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *καματιὰ < *κάματος*.

1) Ἡ εἰς εἶδος ἀμοιβὴ γεωργοῦ διὰ τὴν ἐκμίσθωσιν παρ' ἄλλου τῶν ἀροτῆρων βοῶν του. 2) Ἀγρὸς καλλιεργηθεὶς παρὰ ξένου γεωργοῦ ἐπὶ ἀμοιβῇ εἰς εἶδος γεωργικῶν προϊόντων.

βοιδοκάματο τό, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κάματο* < *κάματος*.

Ἡμερησίᾳ ἐργασία ζεύγους βοῶν.

βοιδοκέλλι τό, ἀμάρτ. *βουιδοκέλλ'* Μύκ. Τήν.

βουιδοκέλλ' Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κελλι*.

1) *Βοιδόκαλυβο*, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἂν 2) Μεταφ. οἰκία ἀκαθάριτος καὶ ἀκατάστατος Μύκ.

βοιδοκέντρι τό, ἀμάρτ. *βουιδουκέντρ'* Στερελλ.

(Δωρ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κεντρί*.

Βουκέντρον Φρ. *Εἶνι βουιδουκέντρ'* (ῶρα καθ' ἣν ὁ ἥλιος ἀπέχει τοῦ σημείου τῆς δύσεως ὅσον εἶναι τὸ μῆκος βουκέντρον). Πβ. *βοιδόσκοινο*.

βοιδοκέρατο τό, ἀμάρτ. *βουιδουκέρατον* Στερελλ.

(Αἰτωλ.) κ.ά. *βοδοκέρατο* Νάξ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κέρατο*.

1) Κέρατον βοός ἐνθ' ἂν. : Ὁ τοῦ *βουιδουκέρατον* γὰ τρυπῶς, ἰγὼ θὰ σὶ ξιτρυπώσου Αἰτωλ. 2) Εἶδος μελιτζάνας ἐπιμήκους καὶ κυρτῆς ὡς κέρατον βοός Νάξ.

βοιδοκεφάλας ὁ, ἀμάρτ. *βοδοκεφάλας* Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κεφάλας*.

Ὄνομα δαιμονίου, τὸ ὅποιον πιστεύεται ὡς στοιχεῖον ποταμοῦ. Θηλ. *Βοδοκεφάλα* τοπων. Ἰκαρ.

βοιδοκεφαλή ἡ, ἐνιαχ. *βουδοσεφαλή* Θήρ. (Οἶα).

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κεφαλή*.

Κεφαλή βοός. Συνών. *βοιδοκέφαλο*.

βοιδοκέφαλο τό, Ἦπ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ.)

κ.ά. *βουιδουκέφαλον* Θεσσ. κ.ά. *βοδοκέφαλο* Λεξ.

Περίδ. Βυζ. Μπριγκ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βόγδι* καὶ *κεφάλι*.

Βοιδοκεφαλή, ὁ ἰδ.

βοιδοκέφαλος ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ.ά.

βουιδοκέφαλος Κρήτ. *βουιδουκέφαλος* Εὐβ. (Ἀκρ.) Θεσσ.

ΤΟΜ. Δ' - 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μακεδ. Στερελλ. κ. ἄ. βοδοκέφαλος Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ. βουδοκέφαλος Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾷδ. Κινίδ. Τσικαλαρ.) Πόντ. (Οἶν. κ. ἄ.) βογδοκέφαλος Κεφαλλ. βουδοτοσέφαλος Θήρ. Νάξ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κεφαλὴ ἢ κεφάλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ος.

1) Ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλὴν ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ ἔχων νοημοσύνην ἴσην μετὰ τὴν τοῦ βοός, ἡλίθιος, μωρὸς ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Βρῆκα πιθιρὰ σκύλλα μὴ νουρά, βρῆκα πιθιρὸ βουιδουκέφαλου, βρῆκ' ἀντράδιωφα κουντουήμια (ἐπὶ τῶν δυσμενῶν αἰσθημάτων τῆς νύμφης πρὸς τοὺς οἰκείους τοῦ συζύγου) Μακεδ. Συνών. χοντροκέφαλος. Πβ. βόξδακας 2.

βοιδοκοίλης ἐπίθ. ἀμάρτ. βουιδουκοίλ'ς Στερελλ. (Ἀράχ.) βουδοκοίλης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βοιδοκοιλιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

Ὁ ἔχων ἐξωγκωμένην κοιλίαν. Συνών. βοιδοκοιλιάς. Πβ. βοιδοκοιλιά 2.

βοιδοκοιλιά ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μεσσ.) βουιδουκ'λιά Εὐβ. (Ἀκρ. κ. ἄ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) βουιδουτσ'λιά Στερελλ. (Ἀράχ.) βουδοκοιλιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βοδοκοιλιά Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κοιλιά.

1) Ἡ κοιλία τοῦ βοός Εὐβ. (Ἀκρ.) Νάξ. Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 2) Μετῶν. ἄνθρωπος ἔχων τὴν γαστέρα ἐξωγκωμένην Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) Πβ. βοιδοκοίλης. β) Ἀνθρωπος πολυφαγός Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) Πελοπν. (Μεσσ.) 3) Τὸ κακὴ ποιότητος ὕψισμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπῶν. Πελοπν. (Μεσσ.)

βοιδοκοιλιάς ἐπίθ. ἀμάρτ. βουιδουκ'λιάς Στερελλ. (Δεσφ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοιδοκοιλιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

Βοιδοκοίλης, ὁ ἰδ.

βοιδοκοιμοῦμαι Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόξδι καὶ τοῦ ρ. κοιμοῦμαι. Διὰ τὴν ἐπιρρηματικὴν σημασίαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ πβ. καὶ βοιδοδουλεύω.

Κοιμῶμαι ὡς βοῦς, κοιμῶμαι βαθέως.

βοιδοκοπή ἡ, Δλουκοπ. Γεωργ. 93 βουιδουκουπή Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κοπή.

Ἀγέλη βοῶν. Συνών. ἀγελαδοκοπή.

βοιδοκοπριά ἡ, πολλαχ. βουιδουκοπριά Ἀνδρ. κ. ἄ. βουιδουκουπριά Εὐβ. (Ἀκρ.) βοδοβοπρέα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κοπριά. Τὸ βοδοκοπρέα κατὰ τὰ εἰς -έα.

Κόπρος βοός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδια I.

βοιδόκοπρο τό, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κόπρι.

Βοιδοκοπριά, ὁ ἰδ.

βοιδοκουλούρα ἡ, ἀμάρτ. βοδόκ'λορα Σκῦρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κουλούρα.

Κουλούρα τὴν ὁποίαν τὴν πρώτην τοῦ ἔτους κρεμοῦν ἀπὸ τὰ κέρατα τοῦ βοός, ὅστις τὴν ἀποτινάσσει καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς πτώσεως αὐτῆς μαντεύουν διὰ τὴν ἐπιχειμένην ἐσοδείαν, π. χ. ἂν πέσῃ ἀπὸ τὴν καλὴν ὄψιν, θὰ γίνῃ πολὺ σιτάρι, ἂν πέσῃ ἀνάποδα, θὰ γίνῃ πολὺ κριθάρι κττ.

βοιδοκουτσούρα ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κουτσούρα.

Ξηρὰ κόπρος βοός χρησιμοποιοιμένη ὡς καύσιμος ὕλη. Συνών. βοιδοκούτσοιρο, βοιδόξυλο.

βοιδοκούτσοιρο τό, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κουτσούρι ἢ κούτσοιρο. Βοιδοκουτσούρα, ὁ ἰδ.

βοιδοκράτης ὁ, Εὐβ. (Κουρ.) Μέγαρ. βουιδουκράτ'ς Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Ἡπ. Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ *κράτης < κρατῶ.

Χόρτον μετὰ πυκνάς καὶ σκληράς ρίζας, εἰς τὰς ὁποίας προσκρούει τὸ ὕνιον τοῦ ἀρότρου καὶ δυσχεραίνεται ἡ ἄροσις. Συνών. βοιδοκράτι.

βοιδοκράτι τό, ἀμάρτ. βουιδουκράτ' Β.Εὐβ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Δεσφ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοιδοκράτης.

1) Βοιδοκράτης, ὁ ἰδ., Β.Εὐβ. 2) Φυτόν τρωγόμενόν εὐχαρίστως ὑπὸ τῶν ζώων Στερελλ. (Αἰτωλ. Δεσφ.) Συνών. βουκράτι.

βοιδοκρίθαρ τό, Λεξ. Βλαστ. 459.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ κριθάρι.

Κριθὴ ὠρισμένη ὡς τροφή βοῶν.

βοιδολάσι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) βουιδουλάς Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόξδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λάσι, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 457 - 8.

1) Πλήθος βοῶν Ζάκ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Συνών. βοιδοθέμι. 2) Στάβλος βοῶν Στερελλ. (Ἀράχ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδοκάλυβο. 3) Μεταφ. οἰκογένεια κατωτάτης κοινωνικῆς τάξεως μὴ ἀπολαμβάνουσα ἐκτίμησιν Στερελλ. (Ἀράχ.)

βοιδολάτης ὁ, σύνθη. βουιδολάτης Κρήτ. βουιδουλάτ'ς πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βουδολάτης Πελοπν. (Λακων.) κ. ἄ. βουολάτης Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόξδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λάτης καθὼς καὶ εἰς τὸ ἀλογολάτης, γαιδουρολάτης κττ. Ὁ τύπ. βουιδολάτης καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Ὁ ἀροτριῶν διὰ βοῶν Κάρπ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. 2) Φύλαξ βοῶν, βουκόλος σύνθη.: Παροιμ. Ἄλλα μελετοῦν τὰ βούδια καὶ ἄλλα ὁ βουιδολάτης (συνών. τῇ ἀρχ. «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει». Ἡ παροιμ. ἐν παραλλαγαῖς πολλαχ.) Λακων. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδαῖς Α 1.

βοιδολειξιά ἡ, ἀμάρτ. βοιδολειξιά Πελοπν. (Μάν. Κίτ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ λειξιά.

Βοιδαλειψέα, ὁ ἰδ.

βοιδολειχιά ἡ Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόξδι καὶ λειχιά.

Βοιδαλειψέα, ὁ ἰδ.

βοιδολέστεκο τό, Κύθηρ.
 Ἐκ τοῦ οὐσ. βόζει καὶ λέστεκο.
 Στάβλος βοῶν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοξδοκάλυβο.

βοιδολίβαδο τό, πολλαχ. βοιξδουλίβαδον βόρ.
 ζιῶμ.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ λιβάδι.
 Λιβάδιον πρὸς βοσκήν βοῶν ἐνθ' ἄν.: Κόβου βοι-
 ξδουλίβαδον (ὀρίζω τὸ πρὸς βοσκήν βοῶν λιβάδιον) Εὐβ.
 (Ἀκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βγάζου τοῦ βοιξδουλίβαδον (ἐκ-
 τὴν εἰς δημοπρασίαν τὸ λιβάδιον πρὸς ἐνοικίασίν του)
 Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ.
 βοιδολίβαδο Ἀττ. Βοιξδουλίβαδον Ἡπ. Στερελλ. (Παρνασσ.)

βοιξδόλουρα ἡ, ἀμάρτ. βοιξδόλουρα Εὐβ. (Σφόπον.)
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ λούρα.
 Ἰμάς διὰ τοῦ ὁποίου κατευθύνεται ἡ κίνησις βοῶν
 ἐξευγμένων. Συνών. βοιξδόσκοινο, ζεύτης.

βοιξδόμαντρα ἡ, πολλαχ. βοιξδόμαντρα Θράκ. (Ἀ-
 θριανούπ.) κ. ἄ. — Λεξ. Μπριγκ. βοιξδόμαδρα Κύθν.
 β'δόμαδρα Πάρ. (Λεῦκ.) βοιξδόμαντρα Κύπρ. βόμαντρα
 Κύπρ. βοιξδομάντρα Κύπρ.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ μάντρα.
 Μάνδρα βοῶν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοξδοκάλυβο. Ἡ
 λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βοιξδόμαντρα Ἀνδρ. Σκῦρ.
 Βοιξδόμαδρες Μύκ. Βοιξδόμαδρα Κεφαλλ. Βοιξδόμαντρα
 Σκῦρ. Βοιξδόμαντρα Ἀνδρ. Ἰων. (Κρήν.) Κύθν.

βοιξδομάντρι τό, ἀμάρτ. βοιξδομάντρι Λεξ. Βλαστ.
 286.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ μάντρι.
 Βοιξδόμάντρα, ὁ ἰδ.

βοιξδομματεᾶ ἡ, ἀμάρτ. βοιξδομματεᾶ Θήρ.
 Ἐκ τοῦ οὐσ. βοιξδομμάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
 ταλ. -εᾶ.
 Τὸ κλῆμα τὸ παράγον τὴν σταφυλὴν βοιξδομμάτι.

βοιξδομμάτης ἐπίθ. Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) Ζάκ.
 Λευκ. Πελοπν. (Ἀρχαδ. Καλάβρυτ. Μεσσ. Πάτρ. Σουδεν.)
 κ. ἄ. βοιξδομμάτης Κεφαλλ. Κρήτ. κ. ἄ. βοιξδομμάτ'ς
 Ἡπ. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Δεσφ.) κ. ἄ. βοιξδομμάτης
 Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βοιξδομμάτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ.
 βοιξδομμάτ'ς Θράκ. (Καλλιπ. Μάδυτ.) βοιξδομμάτης Κε-
 φαλλ. βοιξδόματος Κύθηρ. βοιξδόματος Κεφαλλ.
 Θηλ. βοιξδομμάτα Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) Πελοπν.
 (Αἰγ.) κ. ἄ. βοιξδομμάτα Κρήτ. κ. ἄ. βοιξδομμάτα
 Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) βοιξδομμάτα Χίος
 Οὐδ. βοιξδομμάτικο Τήν. βοιξδομμάτ'κο Μύκ. βοιξδομ-
 μάτικο Τήν. βοιξδομμάτικο Κύθν.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ μάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς
 καταλ. -ης.

1) Ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς μεγάλους ὡς τοῦ βοός Εὐβ.
 (Ἀκρ. Κάρυστ. Πλατανιστ. Ψαχν.) Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ.
 Μακεδ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μεσσ. Σου-
 δεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Δεσφ.) Χίος κ. ἄ. Ἡ λ. καὶ ὡς πα-
 ρων. Ἡπ. Στερελλ. Ὡς τοπων. Ἡπ. 2) Οὐσ. α) Εἶ-
 δος σταφυλῆς με ῥῶγας μαύρας καὶ μεγάλας Ζάκ. Κε-
 φαλλ. Κρήτ., Κύθηρ. Κύθν. Μύκ. Πελοπν. (Αἰγ. Ἀρχαδ.
 Καλάβρυτ. Μεσσ. Πάτρ.) Τήν. κ. ἄ. Συνών. βοιξδοστά-
 φυλλο. Πβ. ἀβρουλλᾶτος. β) Εἶδος λαχάνου Λευκ.
 Πβ. βοιξδομμάτι.

βοιξδομμάτι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Λογγ. Πυλ. Οἶν.
 Χατζ.) κ. ἄ. βοιξδομμάτ' Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.
 βοιξδομμάτι Κεφαλλ. βοιξδόματο Λεξ. Βλαστ. 280 βοιξ-
 δόματο Ἀνδρ. κ. ἄ. βοιξδόματος Λέσβ. Στερελλ.
 (Αἰτωλ.) κ. ἄ. βοιξδόματο Κρήτ. βοιξδόματο Θήρ. Λέρ.
 Νάξ. Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.) βοιξδόματο Ἀμοργ. Θήρ.
 Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων. Σκαδ. Φιλότ.) κ. ἄ. βοιξδόμ-
 ματου Λέσβ. βούδομμα Θήρ.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ μάτι. Ὁ τύπ. βούδομμα
 ὑποχωρητικῶς ἐκ τοῦ πληθ. βοιξδόματα κατὰ τὸ ἀν-
 τίστροφον σχῆμα γράμματα - γράμμα, πράματα
 - πρᾶμα κττ.

1) Ὁφθαλμὸς βοός Στερελλ. (Αἰτωλ. κ. ἄ.) 2) Βοι-
 ξδομμάτης 2 α, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.
 Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἡπ. Πελοπν. (Μαζαίικ.)

βοιξδομματοῦσα ἐπίθ. Θηλ. Στερελλ. (Ἀράχ.)
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βοιξδομμάτης καὶ τῆς παραγωγικῆς
 καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37
 (1925) 137.
 Ἡ ἔχουσα ὀφθαλμοὺς μεγάλους: Ἀσμ.
 Βοιξδομματοῦσα κττ. ὁμορφη, ποιῶς τὴ δική σου χάρι!

βοιξδόμουτρο τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ μοῦτρο.
 Μέγα πρόσωπον.

βοιξδόμνιγα ἡ, σύνθηθ. βοιξδόμνιγα πολλαχ. βοι-
 ξδομνιγα Κέως.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ μνίγα.
 Ἐντομὸν παρασιτὸν ἐπὶ τοῦ βοός με ἐνοχλητικὰ κεν-
 τήματα. Συνών. ἀλογόμνιγα, ὁ ἰδ.

βοιξδονέρι τό, ἀμάρτ. βοιξδονέρι Στερελλ. (Αἰτωλ.)
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ νερό.
 Ὑδροπρεπὲς ἀσβεστούχους οὐσίας πινόμενον μό-
 νον ὑπὸ τῶν βοῶν.

βοιξδόνευρο τό, ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 37.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ νεῦρο.
 Τὸ γεννητικὸν ὄργανον τοῦ βοός, ὅπερ ξηραϊνόμενον
 χρησιμοποιεῖται ὡς μαστίγιον. Συνών. βοιξδόπουτσα,
 βοιξδοτσούλι, βούνευρο, βούρδουλας.

βοιξδονοιώθω ἀμάρτ. βοιξδονοιώθω Κρήτ. (Σφακ.)
 Ἐκ τοῦ οὐσ. βόζει καὶ τοῦ ρ. νοιώθω.
 Ἐννοῶ ὅσον ἐννοεῖ ὁ βοῦς, ἔχω τὴν ἀντίληψιν βοός.
 Συνών. βοιξδοπεικάω.

βοιξδόξυγγο τό, Πελοπν. (Ἀράχ.) κ. ἄ.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ ξύγγι.
 Λίπος βοός.

βοιξδόξυλο τό, ἀμάρτ. βοιξδόξ'λον Λήμ.
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ ξύλο.
 Βοιξδοκουτσούρα, ὁ ἰδ.

βοιξδοοπλή ἡ, ἀμάρτ. βοιξδοοπλή Ἡπ. (Τσαμαντ.)
 βοιξδοομπλή Ἡπ. (Ζαγόρ.)
 Ἐκ τῶν οὐσ. βόζει καὶ ὀπλή.
 Ἰχνοὺς ὀπλῆς βοός ἐνθ' ἄν.: Ἡῦρατε μιὰ βοιξδοοπλή
 ποῦ ἦτανε γιομάτη νερὸ (ἐκ παραμυθ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ.
 βοιξδοπάτημα.

βοιδοουρά ή, πολλαχ. βοιδοουρά Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Εὐβ. (Ἄκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) βοιδοουρά Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ οὐρά, παρ' ὃ καὶ *νουρά*.

Τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς βοός, τὸ ὅποιον ξηραίνονμενον χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀποδιώξιν μυιῶν.

βοιδοπαίδο τό, ἀμάρτ. βοιδουπαίδον Σάμ. βοιδοπαίδο Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ παῖδι.

Πλευριαῖον ὁστοῦν βοός μετὰ τοῦ κρέατός του.

βοιδοπανούκλα ή, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πανούκλα.

Ἐπιδημικὴ νόσος τῶν βοῶν.

βοιδοπατειέμαι ἀμάρτ. βοιδουπατειῶμι Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τοῦ ρ. πατειέμαι < πατῶ.

Πατῶμαι ὑπὸ βοῶν, ἐπὶ ἀγροῦ: *Βοιδουπατήθ' κ'ι τοῦ χουράφ'.* *Βοιδουπατ' μένου χουράφ' δὲ φνιγρῶν'.*

βοιδοπάτημα τό, Μέγαρ. βοδοπατ'μα Σκῦρ. βοιδοπατημά ή, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πάτημα.

Ἰχνος διαβάσεως βοός. Συνών. βοιδάχναρο, βοιδόεμποδο, βοιδοοπλή, βοιδοπατημασιά, βοιδόπατησιά, βοιδοπατησοῦλλα.

βοιδοπατημασιά ή, ἀμάρτ. βοδοπατ'μασιά Σκῦρ. βοιδουπατ'μασιά Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πατημασιά.

1) *Βοιδοπάτημα*, ὃ *ἰδ.* ἐνθ' ἄν. 2) Μετῶν. ἄνθρωπος περιπατῶν σκυμμένος καὶ σύρων βαρῶς τὰ βήματα Σκῦρ.: Σὰ τὸ ζῶ περιπατεῖ ή βοδοπατ'μασιά. Ἡ βοδοπατ'μασιά ἂν σὲ πατήση, θὰ σὲ ξεπ'χιάση.

βοιδοπατησιά ή, ἀμάρτ. βοιδοπατησιά Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βοιδουπατ'σιά Στερελλ. (Αἰτωλ.) βοιδοπατησιά Μέγαρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πατησιά.

Βοιδοπάτημα, ὃ *ἰδ.*

βοιδοπατησοῦλλα ή, βοιδουπατ'σοῦλλα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοιδοπατησιά καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -οῦλλα.

Ἰχνος ποδὸς μικροῦ βοός. Συνών. *ἰδ.* ἐν λ. βοιδοπάτημα.

βοιδόπαχο τό, ἀμάρτ. βοιδόπαχο Κρήτ. (Μεραμβ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πάχος.

Βουβωνικὸν ἀπόστημα σκληρόν.

βοιδοπικάζω Πελοπν. (Βούρβουρ. Κορινθ. Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τοῦ ρ. πικάζω, δι' ὃ *ἰδ.* ἀπικάζω.

Ἐννοῶ βραδέως. Συνών. βοιδονοιῶθω.

βοιδόπεινα ή Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πείνα.

Μεγάλῃ πείνῃ, βουλμία.

βοιδοπέτσι τό, σύνηθ. βοιδουπέτσι πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοῖοπέτσι Τσακων. βοιδοπέτσιν Πόντ. βοι-

δοπέσι Μύκ. βοιδόπετσο πολλαχ. βοιδοπέτσο Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πετσί.

1) Τὸ δέρμα τοῦ βοός σύνηθ. καὶ Πόντ. Τσακων. Συνών. βοιδοτόμαρο. 2) Μετῶν. ἄνθρωπος ἰσχυρογνώμων, πείσμων (ή μεταφ. ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς δυσκόλου κατεργασίας τοῦ δέρματος τοῦ βοός). Κρήτ.

βοιδόπηλος ὁ, ἀμάρτ. βοιδοόπηλος Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοιδιά, παρ' ὃ καὶ βοιτσά, καὶ πηλός.

Μεῖγμα κόπρου βοός καὶ χρώματος, δι' οὗ χρίουν τὴν κυψέλην.

βοιδόπιττα ή, ἀμάρτ. βοιδοόπιττα Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πίττα.

Ἄρτος εἰδικῶς παρασκευαζόμενος μετὰ σταφίδων καὶ προσφερόμενος εἰς τοὺς γεωργοὺς τὴν ἡμέραν τῶν Φώτων.

βοιδοπόδαρο τό, ἀμάρτ. βοιδουπόδαρον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ ποδάρι.

Ὁ πούς τοῦ βοός.

βοιδόπολι ή, Πελοπν. (Τρίκκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πόλι.

Οἶονεῖ ή τῶν βοῶν πόλις: Παροιμ. Ἄλλοι πάν' εἰς τὴν πόλιν τῶ' ἄλλοι εἰς τὴν βοιδόπολιν (εἰρωνικῶς ἐπὶ ἐκείνων, οἵ ὅποιοι, ἂν καὶ ἔχουν ξενιτευθῇ καὶ ζήσῃ εἰς μέρη πολιτισμένα, ἐξακολουθοῦν ἐν τούτοις νὰ εἶναι μωροὶ καὶ νὰ φερόνται ἀγροίκως).

βοιδόπωνος ὁ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πόνος.

Ἡ νόσος ἀνθρώπου.

βοιδόπουλλο τό, Ἄνδρ. κ. ἂ. βοιδοόπουλλο Ἄνδρ. κ. ἂ. βοιδοόπουλλο Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. κ. ἂ. βοιδοπούλλι Τῆλ. βοιδοόπον. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) βοιδοόκ-κο Καπ. βοιδοόκ-κο Καπ. βοιδοόκ-κο Καπ. βοιδοόκ-κο Καπ. βοιδοόκο ὁ, Πόντ. (Ὀφ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι καὶ τῆς καταλ. -πουλλο, δι' ἣν *ἰδ.* -πουλλός. Ὁ τύπ. βοιδοόπουλλο καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπ. βοιδοόπον ἐκ τοῦ διαμέσου ἀμάρτ. βοιδοόπ'λον. Διὰ τοὺς τύπ. εἰς -όκ-κο *ἰδ.* ΔΟΙΚΟΝΟΜΙΔ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 8 (1938) 71 κέξ.

Μικρὸς ἄρσεν βοῦς, μόσχος. Συνών. *ἰδ.* ἐν λ. βοιδοδάκι 1.

βοιδόπουτσα ή, πολλαχ. βοιδοόπ'τσα Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ πούτσα.

Βοιδόνευρο, ὃ *ἰδ.*

βοιδοσκάρης ὁ, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόιδι τοῦ ρ. σκαρίζω.

Βουκόλος. Συνών. *ἰδ.* ἐν λ. βοιδᾶς A 1.

βοιδοσκαρούδι τό, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοιδοσκάρης καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦδι.

Παῖς βουκόλος, Συνών. βοιδαράκι, βοιδαρέλλι.

βοιδόσκοινο τό, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ἀνδρίτσ. Γορτυν. Καλάβρυτ. Λάστ. Μεσσ. Παππούλ. Ὀλυμπ. Σαραντάπ. Τρίκκ. Χατζ.) κ. ἂ. — Λεξ. Δημητρ. βοιδόσδοινο

Πελοπν. (Κλουτσινοχ.) βοιδόσκοινο Πελοπν. (Όλυμπ.)
 α. βοιδόσκοινο Λεξ. Αίν.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σκρινί. Περί τοῦ μεταπλα-
 οῦ τῆς λέξεως ἀπὸ τοῦ βοιδόσκοινο ἰδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ
 70-3 καὶ 179 κέξ.

1) Σχοινίον προσδεδεμένον εἰς τὰ κέρατα τῶν ἀρο-
 τῶντων βοῶν, διὰ τοῦ ὁποίου ὡς χαλινοῦ ὁ γεωργὸς
 ἡγεῖ αὐτὰ ἐνθ' ἄν.: Φρ. Ὁ ἥλιος πῆρε - σηκώθηκε ἕνα
 βοιδόσκοινο (ἀνῆλθεν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ὅσον εἶναι τὸ
 σκοπὸς ἐνὸς βοιδόσκοινο) καὶ Ὁ ἥλιος θέλει ἕνα βοιδό-
 σκοινο νὰ πέσῃ (ἀπέχει κατὰ τὴν δύσιν ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα
 ὅσον ἕνα βοιδόσκοινο) Ἀνδρίτσ. Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ.
 Όλυμπ. Παππούλ. Σαραντάπ. Τρίκκ. Χατζ. κ. α. Συ-
 νων. βοιδόλουρα, βοιδοτριχιά, ζεύτης. Πβ. βοι-
 δοκέντρι. 2) Μονὰς μήκους δύο ὀργυιῶν Πελοπν.
 (Κλουτσινοχ. Λάστ.)

βοιδοσκολή ἡ, ἀμάρτ. βοιδουσκουλή Εὐβ. (Ἄκρ.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σκολή.

Οἶονεὶ τὸ σχολεῖον τῶν βοῶν, εἰρωνικῶς ἐπὶ ἀνθρώ-
 που ὅστις δὲν ἐφοίτησε καθόλου εἰς σχολεῖον, ἀλλ' ἡσχο-
 λεῖτο μόνον εἰς τὴν φύλαξιν τῶν βοῶν εἰς τὴν ἡλικίαν
 καθ' ἣν ἐπρεπε νὰ μάθῃ γράμματα: Ξέρ' οὐ δεῖνα γράμ-
 ματα; — Πῶς; ἔχ' βγάν' τ' βοιδουσκουλή. Πέρασι πού
 τ' βοιδουσκουλή, γι' αὐτὸ εἶναι ἔτσ' ξιφτέρ' ἔς τὰ γράμματα.

βοιδόσπιτο τό, Εὐβ. (Κάρυστ.) Μέγαρ. βοιδόσπιτο

Ἄμοργ. β'δόσπιτο Πάρ. β'δόσπ'το Πάρ. (Λεῦκ.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σπιτί.

Βοιδοκάλυβο, ὁ ἰδ.

βοιδόσταβλος ὁ, Λεξ. Μπουκ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ στάβλον.

Βοιδοκάλυβο, ὁ ἰδ.

βοιδοσταλειὸ τό, Εὐβ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σταλειό.

Τόπος σκιερὸς, ὅπου καταφεύγουν οἱ βόες κατὰ τὰς
 καυστικὰς μεσημβρινὰς ὥρας τοῦ θερούς. Συνών. βοι-
 δοσταλός.

βοιδοσταλὸς ὁ, Λεξ. Βλαστ. 290 Δημητρ. βοι-

δοσταλὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.) βοιδόσταλὸς Εὐβ. (Ἄκρ.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σταλός.

Βοιδοσταλειό, ὁ ἰδ.

βοιδοσταφύλο τό, ἀμάρτ. βοιδουσταφ'λου Στε-

ρελλ. (Καλοσκοπ.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σταφύλι.

Σταφύλι μὲ μεγάλας μαύρας ρῥιγας. Συνών. βοι-
 δομμάτη: 2 α, βοιδομμάτι 2.

βοιδόστομα τό, Πελοπν. (Τρίκκ.) βοιδόστομα Χίος

— Λεξ. Βλαστ. 296 βοιδόστομα Λέσβ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ στόμα.

1) Στόμα βοὸς Πελοπν. (Τρίκκ.): Φρ. Κλείσε τὸ βοι-
 δόστομά σου! (πρὸς τὸν ἔχοντα στόμα ἀκρατὲς καὶ διαρ-
 κῶς φλυαροῦντα). 2) Τὸ φέμωτρον τῶν βοῶν Λέσβ.
 Χίος — Λεξ. Βλαστ. 296.

βοιδουσνκᾶ ἡ, ἀμάρτ. βοιδουσντᾶ Πελοπν.

(Γελίν.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σνκᾶ.

Σνκῆ παράγουσα μεγάλα σῦκα.

βοιδόσνκο τό, ἀμάρτ. βοιδόσνκο Πελοπν. (Γελίν.)
 βοιδόσνκο Θήρ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σῦκο.

Ὁ καρπὸς τῆς βοιδουσνκᾶς. Πβ. τὸ παρ' Ἡσυχ.
 «βούσνκα» τὰ μεγάλα σῦκα.

βοιδοσύρτης ὁ, ἀμάρτ. βοιδοσύρτης Πελοπν. (Κα-
 λάβρυτ. κ. α.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ σύρτης.

Κλέπτης βοῶν. Συνών. βοιδοφάγος. Πβ. ἀλο-
 γοσύρτης 1.

βοιδοτόμαρο τό, σύννηθ. βοιδουτόμαρον Εὐβ.

Ἄκρ.) Ἡπ. Μακεδ. κ. α. βοιδουτόμαρο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βοιδουτόμαρο Πελοπν. (Μάν.) κ. α. — Λεξ. Δημητρ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τομάρι.

Τὸ δέρμα τοῦ βοός. Συνών. βοιδοπέτσι 1.

βοιδότοπος ὁ, ἀμάρτ. βοιδότοπος Μῆλ. βοινότο-
 πος Κάρι.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τόπος.

Μέρος τοῦ στάβλου, ὅπου μένουν οἱ βόες. Ἡ λ.
 ὑπὸ τὸν τύπ. Βοινότοπος καὶ ὡς τοπων. Χίος.

βοιδοτούλουμο τό, ἀμάρτ. βοιδουτούλουμο Ρόδ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τουλούμι.

Λακὸς ἀπὸ δέρμα βοός: Ἄσμι.

Ἄσμι παρὰ τὸ χερὶ καὶ μάτια τὸ λιβάνι
 καὶ μετὰ βοιδουτούλουμα ἂν κονβαλῶ τὸ λάδι
 (ἂν θά).

βοιδοτριχιά ἡ, Πελοπν. (Βοσθ.) βοιδουτριχιά

Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τριχιά.

Σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου δεδεμένοι ἀπὸ τῶν κεράτων
 κατευθύνονται οἱ ἀροτῆρες βόες. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοι-
 δόσκοινο 1.

βοιδουτάρουχο τό, πολλαχ. βοιδουτάρ'χου Εὐβ.

(Ἄκρ. Στρόπον. Ψαχν.) Μακεδ. κ. α.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τσαρούχι.

Ὑπόδημα ἀπὸ δέρμα βοός.

βοιδουτσούλι τό, Ἡπ. βοιδουτσούλ' Ἡπ. βοι-
 δουτσ'λι Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τσουλί.

Βοιδόνευρο, ὁ ἰδ.

βοιδότσουλο τό, ἀμάρτ. βοιδότσ'λου Θράκ. Σουφλ.
 βοιδότσουλον Θράκ.

Έκ τῶν οὐσ. βόιδι καὶ τσουλί.

Τρίχινον ὕφασμα, διὰ τοῦ ὁποίου σκεπάζουν τὴν ρά-
 χιν τοῦ βοός κατὰ τὸν χειμῶνα διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ
 τὸ ψῦχος.

βοιδούδι τό, ἀμάρτ. βοιδούδ' Μακεδ. (Χαλκιδ.

κ. α.) βοιδούδ' Μακεδ. (Χαλκιδ. κ. α.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
 ταλ. — οὐδι.

Μικρὸς βοῦς: Ἄσμι.

Τί νὰ ξίρα, πουλλοῦδι μου, νιγὼ πῶς θὰ πιθάνον
 νὰ σφάζον τὰ βοιδούδια μου ἄλλους νὰ μὴν τὰ ζέψη.
 Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδάκι 1.

βοιδουλεα ή, άμάρτ. βοδουλεα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)
Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ουλεα, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,245.

Όσμη βοός. Συνών. βοιδεα 2, βοιδίλα 1, βουνεα.

βοιδούλλι τό, άμάρτ. βοιδούλλ' Θεσσ.
Υποκορ. τοῦ οὐς. βόιδι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ούλλι.
Βοιδούδι, ὁ ἰδ.

βοιδουρος ὁ, Πελοπν. (Καλάμ. Όλυμπ.) Θηλ.
βοιδούρω Πελοπν. (Άρχαδ.)

Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦ-
ρος, δι' ἣν πβ. τὰ ἐπώνυμα Γιαννακοῦρος, Κακοῦ-
ρος, Κωστοῦρος, Μπακοῦρος κττ.

Άνθρωπος μωρός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βόιδακας 2.

βοιδοφάγος ὁ, άμάρτ. βοιδουφάγους Εὐβ. (Άκρ.)
βουδοφάς Νάξ. (Άπύρανθ.)

Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-φάγος, ἡ ὁποία ἐκ τοῦ ἔφαγα ἄορ. τοῦ ρ. τρώγω.

1) Βοιδοσύρτης, ὁ ἰδ., Νάξ. (Άπύρανθ.) 2) Λίαν
φιλόπονος γεωργός (ὁ οἶονεϊ τρώγων τοὺς βοὺς καταπο-
νῶν αὐτοὺς εἰς τὴν γεωργικὴν ἐργασίαν) Εὐβ. (Άκρ.)

βοιδοφέρνω Πελοπν. (Οἶν.) κ.ά.—Λεξ. Δημητρ.
Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τοῦ ρ. φέρνω, περὶ οὗ ὡς β.
συνθετ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶ 22 (1910) 252.

Εἶμαι ὀλίγον τι μωρός. Συνών. ἀγαθοφέρνω,
ἀλαφροφέρνω, ἀπλοφέρνω, κουτοφέρνω, χαλο-
φέρνω.

βοιδοφτειασμένος επίθ. άμάρτ. βοιδουφτεια-
σμένος Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.)

Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τοῦ φτειασμένος μετοχ. τοῦ
ρ. φτειάνω.

Άκομπος εἰς τὴν σωματικὴν διάπλασιν, τὴν περιβο-
λὴν κττ. Συνών. χοντροκαμωμένος, χοντροφτεια-
γμένος.

βοιδοφυλάχτης ὁ, Λεξ. Δημητρ. βοιδουφ'λάχτ'ς
Σάμ. Θηλ. βοιδοφυλάχτρα ΓΞενοπ. Άναδυομ. 187.

Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τοῦ ρ. φυλάγω.

Βουκόλος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδας Α 1.

βοιδοχέρα ή, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Έκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ χέρα.

Μεγάλη χεῖρ. Συνών. χειρούκλα.

βοιδοχέσει τό, άμάρτ. βοιδουχέσει Μύκ.

Έκ τοῦ οὐς. βόιδι καὶ τοῦ ἔχεσα ἄορ. τοῦ ρ. χέζω.

Ἡ κόπρος τοῦ βοός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδία Ι.

βοιδοχέστης ὁ, άμάρτ. βοιδουχέστ'ς Μύκ. Θηλ.
βοιδοχέστρα Μύκ.

Έκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ χέστης.

1) Άρσεν., πρᾶγμα πλατὺ ἢ κοῖλον κρατούμενον ὑπὸ
τοῦ ἀλωνίζοντος ἐκάστοτε ὑπὸ τὸν ἀφεδρῶνα τοῦ βοός
διὰ νὰ πέσῃ ἐκεῖ ἡ κόπρος του. 2) Θηλ., τὸ βουστάσιον
(ὡς τόπος ὅπου ἀποπατοῦν οἱ βόες). Τὸ ἄρσεν. Βουοχέ-
στης τοπων. Χίος.

βοιδόχορτο τό, άμάρτ. βοιδόχορτο Κρήτ. κ.ά.
βουδόχορτο Φολέγ. Χίος.

Έκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ χόρτο.

1) Φυτόν τὸ ὁποῖον τρώγουν εὐχαρίστως οἱ βόες ἐνθ' ἄν.
2) Μετων. ἄνθρωπος ἀνόητος Φολέγ. Συνών. ἰδ.
ἐν λ. βόιδακας 2.

βοιδόχτενο τό, άμάρτ. βοιδόχτινον Θράκ. (Αἰν.)

Έκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ χτένι.

Σιδηροῦν κτένιον, διὰ τοῦ ὁποῖου ξύνουν τὸ σῶμα τῶν
βοῶν καὶ ἄλλων ζῴων.

βοιδόψαρο τό, άμάρτ. βοδόψαρο Λεξ. Δεξ. Λά-
ουνδ. Μπριγκ. Βλαστ. 431.

Έκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ψάρι.

Ίχθυς τοῦ γένους σελαχίου.

βοιδόψωμο τό, άμάρτ. βουδόψωμο Νάξ.

Έκ τῶν οὐς. βόιδι καὶ ψωμί.

Άρτος μετὰ σταυροῦ ἐκτύπου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του
προσφερόμενος εἰς τοὺς βοὺς τὴν χαραυγὴν τῶν Χρι-
στουγέννων πρὸς συμβολισμὸν τοῦ ὅτι βόες ἔλειχαν τὸν
Χριστὸν μετὰ τὴν γέννησίν του.

βόιδωμα τό, άμάρτ. βούδωμα Νάξ. (Άπύρανθ.
Δαμαρ.)

Έκ τοῦ ρ. βοιδώνω.

Επίχρισις διὰ κόπρου βοός. Συνών. βοιδωμός.

βοιδωμός ὁ, άμάρτ. βουδωμός Νάξ. (Άπύρανθ.)

Έκ τοῦ ρ. βοιδώνω.

Βόιδωμα, ὁ ἰδ.

βοιδώνω άμάρτ. βοιδώνω Μύκ. βουδώνω Κύθν.

Μήλ. Νάξ. (Άπύρανθ. Δαμαρ. Κινίδ. Κορων. Σαγκρ. Φι-
λόκ.) βουτσώνω Κρήτ. βουτσώνω Κρήτ.

Έκ τοῦ οὐς. βοιδάω παρ' ὁ καὶ βουτσάω

Α) Ένεργ. 1) Χρίω διὰ διαλύματος ἐν ὕδατι κό-
πρου βοός ἐνθ' ἄν.: Βουδώνω τ' ἁλώνι Άπύρανθ. Δα-
μαρ. Κύθν. Μήλ. κ.ά. 2) Ρυπαίνω Κρήτ. Νάξ. (Άπύ-
ρανθ.): Παροιμ. φρ. "Οποῖος ρίχνει πέτρες 'ς τὰ πηλὰ
βουτσώνεται Κρήτ.

Β) Μέσ. 1) Άναμειγνύομαι Κρήτ.: Ξάνοιξε νὰ μὴ
βουτσωθῇς 'ς τὰς δουλειάς τως, γιατί θὰ βρῇς τὸ δελᾶ σου.

2) Εμπλέκομαι Κρήτ.: Έδουτσώθηκε 'ς τὰ χρέητα.

βολα ή, σύνηθ. καὶ Τσακων. βουλα βόρ. ἰδιώμ.

βο^{ον}α Νάξ. (Σκαδ.) 'ολὰ Κάρπ. Μεγίστ. Πόντ. (Ἰνέπ.)

'ουλά Μακεδ. (Κοζ.) βοὰ Τσακων. φολά Σύμ. φουλά

Λυκ. (Λιβύσσ.) φόλα Κρήτ. (Σφακ. κ.ά.) βολέα Αἰ-
γιν. Κάρπ. Κύθηρ. Κύμ. Μέγαρ. Χίος ἀβολέα Πελοπν.

(Λεῦκτρ.) βολιά Ἀθῆν. (παλαιότ.) Μακεδ. (Γκιουβ.)

Χίος βουλιά Μακεδ. (Βλάστ. Χαίκιδ.)

Έκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βολή = τὸ ρίψιμον ἢ τὸ κτύπημα

βλήματος πολεμικοῦ καὶ τὸ ὡς βέλος βαλλόμενον. Ἡ μετα-

βολή τῆς καταλ. κατὰ τὸ συνών. φορά. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ

1, 17 καὶ ἐν Ἀθηνῶ 24 (1912) 32. Τὸ φορά ὁμοίως κατὰ

τὸ φορά, τὸ δὲ βολέα κατὰ τὰ πολλὰ εἰς -έα. Ἡ σημ.

τῆς λέξεως βολή = φορά, περίστασις μεσν. πβ. Παπαδοπ.

—Κεραμ. Varia Graeca Sacra 48 «ἐπὶ τρεῖς καθόδους

τοῦτο ποιήσας καὶ εἰς τὴν τρίτην βολὴν ἔφη μοι».

1) Τὸ ἀπαξ βαλλόμενον, ἡ δόσις, ἐπὶ ποτῶν Εὐβ.

(Κονίστρ.) Πελοπν. (Άρχαδ. Δημητσάν.) κ.ά.: Πίνω τὴ

βολά μου Κονίστρ. Μὲ βολὰ κρασί Δημητσάν. β) Τὸ

μέρος ὅπου τρώπον τινὰ βάλλεται, ἐγκαθίσταται τι Κρήτ.:

Ἐπῆγε τὸ βούι 'ς τὴ βολά του (εἰς τὸν στάβλον του).

2) Ἐποχή, περίστασις, φορά σύνηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν.)

Τσακων.: Μὲ βολὰ κ' ἔναν καιρό. Μὲ -δγὸ -τρεῖς βολές

την ημέρα - τη βδομάδα - το μήνα κττ. σύννηθ. *Μιά βοῶν* αἰεεεε να λιοθυμήση Σκαδ. || Φρ. *Βολά σου και βολά μου* (με την σειράν σου και με την σειράν μου, τότε εσύ, πότε εγώ). *Βολές βολές* (ἄλλοτε μὲν, ἄλλοτε δέ, οἶον: *Βολές βολές εἶμαι καλά και βολές βολές ὑποφέρω*). *Μιά βολά ποῦ* (ἀφοῦ, ἐπειδή, οἶον: *μιά βολά ποῦ τὸ θέλεις, γίνῃ, μιά βολά ποῦ ἦρθες, μείνε μαζί μας κττ.*) *Κάμμι βολά* (ἐνίοτε, κάπου κάπου, οἶον: *κάμμι βολά μαλώμε, κάμμι βολά τὸν βλέπομε να ἔρχεται*). *Κάμμι βολά* (ἰφνης, οἶον: *κάμμι βολά γυρίζει και μοῦ λέει*) σύννηθ. *Βουλές βουλές* (ἐνίοτε) *Βλάστ.* Ἀπὸ βολᾶς (εἰς ἄλλην περὶ τῆς ἀνδρ. Κατὰ ὥρα και κατὰ βουλᾶ (εἰς τὸν κατὰ ἄλλον χρόνον) *Εὔβ.* (Στρώπον.) || *Γνωμ.* Τοῦ παιδιοῦ *ὡς τὸ παιδί οὐδὲ βολές παιδί μου Μεγίστ.* || Ἄσμ.

Πέραν τῆ νύχτα τρεῖς βουλές κι τὴν ἡμέρα πέντε κι οὐδὰς πιονῆς με τοῖς πονῆλ'νοί, κάμι του πῶς δὲν ξέρεις Χαλκιδ.

Μιά φόλα ἐγεννήθηκα, μιά φόλα θὰ 'ποθάνω Κρήτ.

Βολές με κάνεις και γελῶ, βολές βολές και κλαίω Πελοπν. (Δημητσάν.)

βολάδα ἢ, Κύνθ. Νάξ. (Κορων.) Σέριφ. Σκῦρ. κ. ἄ. *βουλάδα* Λέσβ. κ. ἄ. *ἀβολάδα* Κύνθ. Κύνθ. Μῆλ. Νάξ. Σίκιν. Σίφν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. παλαιοῦ οὐς. *βολᾶς* παρὰ τὸ βάλλω καθ' ὃν τρόπον τὸ καταβολᾶς παρὰ τὸ καταβάλλω.

1) Λίθος χειροπληθῆς κατάλληλος εἰς τὸ νὰ βάλλῃ νὰ πετροβολήσῃ τις Κύνθ. Κύνθ. Λέσβ. κ. ἄ.: *Μοῦ πέταξένε μιά βολάδα Κύνθ.* β) Ἐπιρρηματ., κατὰ μέτωπον (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ βάλλειν, τοῦ πετροβολεῖν κατὰ πρόσωπον) Κύνθ.: *Πάω βολάδα (ἀντιμετωπίζω τινὰ ἐχθρῶς κατὰ μέτωπον κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πλήττειν αὐτὸν ἄλλοθεν).* 2) Σωρὸς μικρῶν λίθων Νάξ. (Κινίδ. Κορων.) β) Πληθ., οἱ ἐξωγκωμένοι βουβωνικοὶ ἢ τραχηλικοὶ ἀδένες Σκῦρ.: *Πρηστήκανε οἱ βολάδες μου. Πο- νοῦνε οἱ βολάδες τοῦ λαιμοῦ μου.* 3) Μέγας λίθος ἢ βράχος Κύνθ. Κύνθ. Λέσβ. Μῆλ. Νάξ. Σέριφ. Σίκιν. Σῦρ. κ. ἄ. Συνών. *βολάδι.* β) Σκόπελος θαλάσσης Σίκιν. 4) Μετῶν. ἄνθρωπος παχὺς και ἄκομπος Σίφν.

Ἡ λ. και ὡς τοπων. Ἀνδρ. Πάρ. Πελοπν. (Ἀργολ.) Σέριφ. και ὑπὸ τοὺς τύπ. *Βολάδες* Ἀνδρ. Σῦρ. Ἀβολά- δες Μῆλ. *Βολάδα* Ἐπισκόπου Κύνθ. Ὁρθή *Βολάδα* Σῦρ. Ἀσπρη Ὀλὰ Κάμπ. *Σβολάδα* Πελοπν. (Τριφυλ.)

βολαδεᾶ ἢ, Κύνθ. *βουλαδεᾶ* Λέσβ. *ἀβολαδεᾶ* Ἰων. (Κρήν.) Σίκιν.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βολάδα* και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ.

1) Βολή λίθου, πετροβολισμὸς ἐνθ' ἄν.: Φρ. *Βάζου 'ς τὴ βουλαδεᾶ* (πετροβολῶ) Λέσβ. 2) Πληγὴ ἐκ βολῆς λίθου Ἰων. (Κρήν.)

βολάδι τό, Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βολάδα.*

Λίθος μέγας, βράχος. Συνών. *βολάδα* 3. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ὀλάδια τοπων. Κάμπ.

βολαδιάζω ἀμαρτ. *βουλαδιάζου* Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βολάδα.*

Ρίπτω κατὰ τινος λίθους. Συνών. *πετροβολῶ.*

βολάζω, Ἀνδρ. Βιθυν. Θράκ. (Ἐπιβάτ. Μυριόφ.) Κύνθ. Κωνπλ. Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. Πελοπν. (Πυλ. κ. ἄ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Κούταλ. Κύζ. Πά-

νορμ.) Σέριφ. Σῦρ. Τῆλ. Τῆν. Χίος κ. ἄ. - ΑΜαμμέλ. Θα- λασσιν. 32 και 107. - Λεξ. Πόππλετ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. Μ'Εγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 310 Προ. Δημητρ. *βου- λάζου* Λῆμν. Μακεδ. (Καστορ.) Σάμ. Τῆν. *βαλάζω* Εὔβ. (Ὀκτον.) *βολάσσω* Εὔβ. (Κουρ.) Ἰκαρ. Κρήτ. Κύνθ. Σέριφ. Χίος κ. ἄ. *βολάτω* Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βόλος.* Τὸ *βαλάζω* κατ' ἀφομ. προ- ληπτικὴν. Τὸ *βολάσσω* κατὰ τὰ ἀρχαιοτέν διασωθέντα εἰς -σσω, ὡς *ἀράσσω*, δι' ὃ ἰδ. *ἀράζω* κττ.

Α) Μετβ. 1) Ρίπτω τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀλιεῖαν Θράκ. (Ἐπιβάτ. Μυριόφ.) Ἰκαρ. Κύνθ. Κύνθ. Κωνπλ. Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. Προπ. (Ἀρτάκ. Κούταλ. Κύζ. Πάνορμ.) Σέριφ. Τῆλ. Τῆν. Χίος κ. ἄ. - Λεξ. Πόππλετ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. Μ'Εγ- κυκλ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. Προ. Δημητρ. Συ- νών. *βολιάζω* (Ι), *βολίζω.* β) Ἀλιεύω διὰ βολῶν, ἦτοι ρίπτων και ἀνασύρων ἀμέσως τὸ δίκτυον Βιθυν. Μακεδ. (Καστορ.) κ. ἄ. - ΑΜαμμέλ. ἐνθ' ἄν. 107. 2) Ἀνακινῶ, πλήττω τὴν θάλασσαν με τὴν *βολαχτήραν* ἐκατέρωθεν τῶν δικτύων, ἵνα πτοηθέντες οἱ ἰχθύες ἐμ- πέσουν εἰς αὐτὰ Ἀνδρ. Κρήτ. Μύκ. Πελοπν. (Πυλ. κ. ἄ.) Σάμ. Σίφν. Σύμ. Τῆν. κ. ἄ. Καὶ ἀμτβ. ἀνακυκῶμαι, ἀνα- ταράσσομαι, ἐπὶ τῆς θαλάσσης Σύμ. Συνών. *βολίζω.*

3) Κτυπῶ τὸ γάλα πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ βουτύρου Εὔβ. (Ὀκτον.) 4) Ἀνακινῶ τὸ ἐντὸς δοχείου ὑγρὸν διὰ νὰ σχηματισθῇ καθίζημα Σῦρ. 5) Δέρνω, κτυπῶ Λῆμν.: Ὅμοιος πρὸς αὐτὴν τὴν σπιτόμαδρα τὸν πιάν'νι κι τὸν *βουλά* κ.

Β) Ἀμτβ. 1) Βουλίζομαι Εὔβ. (Κουρ.): *Πὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βολᾶν βολάσσει μέσ' 'ς τὰ νερά.* 2) Ἀνα- κινῶ εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, ἐπὶ ἰχθύων Κρήτ.: *Βολάσσει ἡ βολᾶ (ἡ γῶπα).* 3) Διατελῶ ἐν κινήσει πε- ριστρεφόμενος πάντοτε πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον Ἀνδρ. Κρήτ. Μύκ. Χίος κ. ἄ. Συνών. *ἀναβολιάζω* 6, *στριφογυ- ρίζω.* 4) Πλανῶμαι ἀσκόπως Μύκ. - ΑΜαμμέλ. ἐνθ' ἄν. 32: Ποιημ.

*ἀκρογῆλα τραυῶ κ' ἔτοι ὡς βολάζω
τῆς μοῖρας μου πικρὰ κατὶ τῆς κράζω*

ΑΜαμμέλ. ἐνθ' ἄν.

βόλακας ὁ, Κάμπ. Κρήτ. Χίος κ. ἄ. - Λεξ. Βλαστ. 481.

Μεγεθ. τοῦ οὐς. *βόλος* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ακας.

1) Λίθος χειροπληθῆς Κρήτ. Χίος - Λεξ. Βλαστ.: *Τοῦ 'συρε ἕνα βόλακα Χίος Τοῦ τρανοῦσε κατὶ βολάκους!* αὐτόθ. 2) Ὀγκόλιθος, βράχος Κάμπ. Κρήτ. Χίος κ. ἄ. Ἡ λ. και ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βόλακας* Κάμπ. Κρήτ. Μακεδ. (Δράμ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. Τῆν. Χίος *Βολά- κοι* Ἀντικύθ. Ἀσπρος *Βόλακας* Κάμπ. Σουβλιωτός Ἀβόλα- κας Κρήτ. Χοντροὶ *Βολάκοι* Κρήτ.

βολακᾶ ἢ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βόλακας* και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ. Κτύπημα διὰ λίθου. Συνών. *βολακίδι, πετρεᾶ.*

βολάκι τό, σύννηθ. *βουλάκ'* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *ἀβολάκι* Κύνθ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βόλος* διὰ τῆς παραγωγικῆς κα- ταλ. -άκι.

1) Σφαιρίδιον με τὸ ὅποιον παίζουν τὰ παιδιά και γενικῶς πᾶν μικρὸν σφαιρικὸν πρᾶγμα σύννηθ. Συνών. *βολαράκι.* 2) Παραθαλασσία ἢ παραποταμία ψῆφος Κύνθ. Κύνθ. Προπ. (Ἀρτάκ.) Τῆν. κ. ἄ.: *Μαζεύει βο- λάκια 'ς τὴν ἄμμο* Τῆν. || Ἄσμ.

Εἶχε τὸν ἄμμο πάπλωμα, τὴ μαύρη γῆ σεντόνι
καὶ τὰ βολάκια τοῦ γιалоῦ τὰ ᾗχε προσκέφαλό του
Ἄρτάκ. Συνών. βόλι, βότσαλο. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ.
Σβολάκια καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Μαζαίικ.) 3) Νόμι-
σμα ἀξίας τριῶν λεπτῶν (παλαιότ.) Πελοπν. (Σουδεν.).

4) Πληθ., εἶδος φαγητοῦ ἐκ ψιλοκομμένου κρέατος,
ὁρύξης καὶ διαφόρων καρυκευμάτων παρασκευαζόμενον
εἰς σφαιρικά σχήματα Θράκ. (Μυριοφ. Περίστασ. Στέρν.)
Συνών. βόλοι (ιδ. βόλος), γιουβαρλάκια.

βολακιᾶς ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόλακας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιᾶς.

Τόπος ὅπου ὑπάρχουν λίθοι πολλοὶ χειροπληθεῖς.
Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.

βολακίδι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόλακας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδι.

Κτύπημα διὰ λίθου. Συνών. βολακιά, πετρεᾶ.

βολάκος ὁ, Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόλος καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ.
-άκος.

Ὁ στρουμπουλὸς ἄνθρωπος ὁμοιάζων μὲ βόλον, συ-
νήθως ἐπὶ παιδίον: Καλῶς μου τὸ βολάκο μου! (θωπευ-
τικῶς πρὸς παιδίον). Πβ. βόλι. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπων.
Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

* **βολάκριδας** ὁ, βολάκριδας Λεξ. Βλαστ. 437 βολ-
λάκριθους Λέσβ.

Ἐκ συμφύσε. τοῦ ἀρχ. οὗσ. βολακρία καὶ τοῦ οὗσ.
ἀκριδα. Ἰδ. Μ. Στεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5.71

Ἡ ἐντὸς βόλου (ἀρχαῖοι πῶδους γῆς) παραμένονσα ἀπτε-
ρος ἔτι ἀκρίς τοῦ γένους τῶν ἀκριδίων (acridii). [**]

βολαράκι τό, σύνθηθ. σβολαράκι πολλαχ. βολα-
ράτσι Μεγίστ. κ. ἀ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗσ. βολάρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκι.

Βολάκι 1, ὁ ἰδ.

βολάρι τό, Θήρ. κ. ἀ. βουλάρ' Θάσ. σβολάρι Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι.
Πᾶν πρᾶγμα σφαιρικὸν ἢ παραπλησίον σχήματος ἐνθ' ἂν.
Ἐνα βολάρι ζάχαρι Θήρ. Συνών. βόλι.

βολαρίδα ἡ, Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βολαρίδι ὡς τύπος μεγεθυντικός.

Βόλος συνήθως μαστίχας.

βολαρίδι τό, Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βολάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Μικρὸς βόλος συνήθως μαστίχας.

βόλασμα τό, Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Μύκ. κ. ἀ. — Λεξ.
Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. βόλαγμα Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.
Ἐκ τοῦ ρ βολάζω.

1) Ἡ βολή τῶν δικτύων πρὸς ἀλιεῖαν ἐνθ' ἂν. 2)
Μέρος κατάλληλον πρὸς ἀλιεῖαν διὰ τῆς βολαχτήρας
Μύκ.: Τὸ μέρος αὐτὸ ἔχει καλὸ βόλασμα.

βόλασσος ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολάζω, παρ' ὁ καὶ βολάσσω. Διὰ τὸν
σχηματισμὸν πβ. τὸ ἀρχ. οὗσ. πέτασος ἀπὸ τὸ πε-
τάννυμι.

Πτήσις πολλῶν πτηνῶν ὁμοῦ (διὰ τὴν σημ. πβ. βο-
λάζω Β 2): Βόλασσο κάνουνε οἱ πέρδικες.

βολάτορας ὁ, Κύθν. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βολή (Ι) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άτορας.

1) Ὁ ἔχων ἀγρόκτημα εἰς τὴν αὐτὴν μὲ ἄλλον γαιο-
κτήμονα περιοχὴν, ὁ συνορεύων μὲ ἄλλον Σίφν. 2) Ὁ
βόσκων τὸ ποιμνιὸν τοῦ εἰς περιοχὴν συνήθως ὠρισμέ-
νην Κύθν.

βολαχτήρα ἡ, Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Μεγίστ. Πελοπν.
(Ἄγιος Ἄνδρ. Λακων. Μεσσ. Πυλ.) Σύμ. Τήν. κ. ἀ. —
Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 310 Δημητρ. βουλαχτήρα Σάμ.
Σκῦρ. κ. ἀ. βολοχτήρα Χάλκ. βολαχτήρα Εὔβ. (Ὁ-
κτον.) βολαστήρα Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 310 Δημητρ.
βολατήρα Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. βολάζω, παρ' ὁ καὶ βαλάζω, ὅθεν τὸ
βαλαχτήρα.

1) Ἀλιευτικὸν ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποῦ οἱ ἀλιεῖς πλήτ-
του ἰσχυρῶς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης διὰ νὰ πτοή-
σουν τοὺς ἰχθύς καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ προωθηθοῦν
πρὸς τὰ δίχτυα Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Μεγίστ. Πελοπν.
(Ἄγιος Ἄνδρ. Λακων. Μεσσ. Πυλ.) Σάμ. Σίφν. Σύμ.
Τήν. Χάλκ. κ. ἀ. — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 310 Δημητρ.
Συνών. βολαχτήρι, βολεᾶς 1, βολιαχτήρα. 2) Τὸ
ἔμβολον διὰ τοῦ ὁποῦ πλήττουν τὸ γάλα ἐντὸς τοῦ κά-
δου διὰ νὰ ἀποχωρίσουν τὸ βούτυρον Εὔβ. (Ὁκτον.) Σκῦρ.

βολαχτήρι τό, ἀμάρτ. βολατήρι Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. βολάζω.

Βολαχτήρα 1, ὁ ἰδ.

βολεᾶ ἡ, βολέα Κύθηρ. Μεγάρ. ἀβολέα Πελοπν.
(Λεῦκτρ.) βολεᾶ Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν.
(Καλάβρυτ. Μεσσ.) Χίος κ. ἀ. — Ἀρχ. Ρώμ. 2, 263 ΣΠε-
ρεσιᾶδ. Σκλάβ. 73 — Λεξ. Αἰν. Δημητρ. βουλεᾶ Μακεδ.
(Ὁλυμπ. Χαλκιδ.) Τήλ. κ. ἀ. βολία Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ.

1) Βολὴ σφαίρας πυροβόλου ὅπλου Κύθηρ. Μακεδ.
(Ὁλυμπ. Χαλκιδ.) Μεγίστ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λεῦκτρ.)
Τσακων. Χίος κ. ἀ. — ΣΠερεσιᾶδ. ἐνθ' ἂν. — Λεξ. Δη-
μητρ.: Κακὴ βολεᾶ! (ἀρᾶ) Καλάβρυτ. Νά ντι ντῆ ἂ βο-
λία! (νὰ σὲ κτυπήσῃ τὸ βόλι! ἀρᾶ) Τσακων. || Παροιμ. φρ.

Βολεᾶ νὰ σὲ βρῇ, κάουρα, | μὲ τὰ στραβὰ τὰ πόδια!
(πρὸς τὸν ἀποστελλόμενον εἰς ἐργασίαν ἐπείγουσαν καὶ
βραδύνοντα νὰ ἐπανέλθῃ) Μεγίστ. || Ἄσμ.

Βολεᾶ τοῦ ῥτενε ῥς τὸ πλευρό, βολεᾶ ῥς τὴν ἀμασκάλη
Χίος

Πικρὴ βουλεᾶ τὸν χτύπησι, πικρὴ φαρμακουμένη

Ὁλυμπ. Χαλκιδ. — Ποίημ.

— Βαστῆς ἀκόμα ῥς τοῖς βολεῖς καὶ ῥς τοῖς σπαθεῖς ἀντέχεις.

— Ἄν τοῖς βαστάω τοῖς βολεῖς καὶ τοῖς σπαθεῖς τὸ ξέρεῖς

ΣΠερεσιᾶδ. ἐνθ' ἂν. β) Βολὴ σφαίρας παιδιᾶς Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) γ) Βολή, κτύπημα διὰ ριπτομένου λίθου
Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἰεᾶ βολεᾶ μοῦ ἴδωκε καὶ κόδευγε
νὰ μοῦ σπάσῃ τὴ γεφαλὴ μου. δ) Ὁ ριπτόμενος λίθος
Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐπέταξα τὴ βολεᾶ καὶ λάβωσά τον.

ε) Μολύβδινος βόλος δικτύου Πελοπν. (Μεσσ.) Τήλ.

2) Ἀπόστασις βολῆς Ἀρχ. Ρώμα ἐνθ' ἂν.: «Ἀφοῦ
δὲ ἐπλησίασεν [ὁ ἐχθρὸς] εἰς μίᾳς βολεᾶς τόπον, ἤρχισεν
ὁ πόλεμος». 3) Τοπικὸν σημεῖον, εἰς ὃ βάλλει τις
Λεξ. Αἰν.

βολεάδι τό, Λεξ. Βλαστ. 481 βουλζάδ' Στερελλ. (Αιτωλ.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. βολεός διὰ τῆς παραγωγικῆς κατ. -άδι.

Μικρὸς σωρὸς λίθων. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουλζά-
δα τοπων. Ζάκ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

βολεζὰς ὁ, Πελοπν. (Λακων.) Σίφν.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἀμαρτ. οὐσ. βολέας, τοῦ ὁποίου τὴν
ὑπαρξιν πιστοποιεῖ τὸ ἐπών. Βολέας, περὶ οὗ ἰδ. ΦΚου-
ουλ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 250.

1) Βολαχτήρα 1, ὁ ἰδ., Σίφν. 2) Ὁ μόλυβδος
τοῦ ἀλιευτικοῦ ὄργανου καθεστὴ Πελοπν. (Λακων.)
Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Σκῦρ.

βολεζάμενος ἐπίθ. Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Μῆλ.—ΝΤε-
φαρ. Λιανοτρ. 104 βουλιζάμινου Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.)

Μετοχ. τοῦ ἀμαρτ. ρ. βολέζω, καθὼς καὶ μπορεζώ
-μπορεζάμενος, φοβίζω -φοβιζάμενος κττ., περὶ
ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 14.

Δυνατός, ἐφικτός ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Πῶς εἶναι βολεζάμενο τὸ ξύλο νὰ μιλήσῃ;
Μῆλ.

Νὰ 'ταν βολεζάμενο ἡ νεότη νὰ πουλιέται!
ΚΤεφαρ. ἐνθ' ἀν. Συνών. βολετός 1 β, βολετούμενος.

βόλεμα τό, σύνθηθ. βόλιμα βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολεύω (1).

Τακτοποίησις, διευθέτησις: Δὲν παίρνει βόλεμα τὸ
πρᾶμα (δὲν τακτοποιεῖται).

βολεμός ὁ, Εὐβ. βουλιμός Εὐβ. (Ψαχν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βολεύω (1).

Πουχία: Βουλιμός δὲν ἔχ' τοὺς τ'ς πόν'ς.

βολένω ἀμαρτ. βουλένου Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βολή.

1) Διευθετῶ: Βουλένου τ' φουτιά. 2) Διευκολύνω:
"Ενα βαναθυρέλλ' βόλινι φέξ' πόξου (ἓνα παραθυράκι δι-
ηυκόλυνε τὸ φῶς ἀπέξω).

βολεός ὁ, Ζάκ. Κεφαλλ. Λευκ. κ. ἄ.—Λεξ. Μ'Εγ-
κυκλ. Δημητρ. βουλζός Θεσσ. (Μαγνησ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.
Ἀκαρναν. Λεπεν.) κ. ἄ. ὀβολεός Πελοπν. (Βασαρ. Βούρ-
βουρ. Κορινθ. Κυνουρ. Μεγαλόπ. Οἶν.) κ. ἄ.—Λεξ. Μ'Εγ-
κυκλ. Δημητρ. οὐβουλζός Στερελλ. (Αἰτωλ.) ὀβεζὰς
Κεφαλλ. νουβουλζός Θεσσ. (Μαγνησ.) βολζὸ τό, Ἡπ.
(Πρέβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀμαρτ. οὐσ. βολεός, οὗ τὴν ὑπαρξιν
πιστοποιεῖ τὸ τοπων. Βολεοί. Πβ. Πausan. 2, 36, 3 «οἱ
δὲ Βολεοὶ οὗτοι λίθων εἰσὶ σωροὶ λογάδων».

1) Σωρὸς λίθων συνήθως σχηματιζόμενος κατὰ τὴν
ἐκχέρσωσιν ἀγρῶν ἐνθ' ἀν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Λευκ.
καὶ κατὰ πληθ. Βολεοὶ Πελοπν. (Οἶν.) 2) Μετων. ἀν-
θρωπος παχύσαρκος ἢ νωθρὸς δυσκόλως μετακινούμενος
ἐνεκα τοῦ βάρους ἢ τῆς ὀκνηρίας του Λεξ. Δημητρ.

βολεσιὰ ἡ, Εὐβ. βουλισιὰ Εὐβ. (Στρόπον. Ψαχν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βολεύω (1).

1) Εὐκαιρία ἐνθ' ἀν.: Βρίσκου βουλισιὰ Ψαχν. 2)
Τόπος ἐλεύθερος παρέχων εὐκολίαν εἰς ἐκτέλεσιν ἔργου
ἐνθ' ἀν.: Πῆγα 'ς τὸν ρέμα νὰ πλύνου, ἀλλὰ δὲ βρῆκα
βουλισιὰ.

βολετὰ ἐπίρρ. Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολετός.

Κατ' εὐχὴν, εὐστόχως ἐνθ' ἀν.: "Αμα ζε 'ρθῇ βολετὰ
νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ σπίτι (ἅμα σοῦ ἔρθῃ εὐκολία κτλ.)
Μάν. "Αμα βγῇ βολετὰ τ' ἀρδύκι νὰ δὲ βαρήσῃς (ὅταν θὰ
πετάξῃ τ' ὀρτύκι κατὰ τρόπον εὐστοχον κτλ.) Συνών.
βολετινὰ, βολικὰ.

βολετινὰ ἐπίρρ. Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βολετινός.

Βολετὰ, ὁ ἰδ.: Βολετινὰ ἔρθεν ἡ δουλεία (κατ' εὐχὴν
μοῦ ἦρθε ἡ δουλεία).

βολετός ἐπίθ. βολητός Πελοπν. (Ἀρκαδ.) βο-
λετός σύνθηθ. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σινασσ.) Πόντ. (Τραπ.)
βουλιτός βόρ. ἰδιώμ. βουλετός Α.Ρουμελ. (Καρ. Φιλιπ-
πούπ.) Δαρδαν. Θράκ. (Γέν.) Ἰων. (Σμύρν.) Κύπρ. Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολῶ. Ἡ λ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Α 1687
(ἔκδ. ΣΞανθοῦδ.) «καὶ βάνω κόπο, μὰ θαρῶ καὶ βολετὸ
δὲν εἶναι».

1) Εὐκόλος, εὐχερὴς Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ.: "Εναι βο-
λετός ὁ δρόμος, βορεῖς νὰ περάσῃς Μάν. β) Δυνατός,
πιθανός, κατορθωτός, τοῦ οὐδ. ἐκφερομένου συνήθως μό-
νου κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. πρᾶμα σύνθηθ. καὶ Καππ.
(Σινασσ.) Πόντ. (Τραπ.): Εἶναι πρᾶμα βολετό. "Αν σοῦ
εἶναι βολετό, ἔλα-πῆγαινε κττ. Δὲν εἶναι βολετὸ νὰ μὴ τὸ
κάνῃ -νὰ κατασταλάξῃ πονθενὰ κττ. σύνθηθ. Μοῦ 'ρχεται
βολετὸ νὰ περάσω ἀποκεῖ Ἀρκαδ. || Φρ. Κάνω βουλετόν
τ' ἀβόλετον (κάνω τ' ἀδύνατα δυνατὰ) Κύπρ. || Ἄσμ.

Νοστιώνει ζημερώνει, δὲν εἶναι βολετὸ
νὰ μὴν ἀναστεινάξω, τὸ ἄχ νὰ μὴν τὸ πῶ

Δαρδαν.

"Αχ κι ἄς ἦτο βολετὸ νὰ σὲ θωρῶ, δὲς θέλω
νὰ μὴν θωροῦναι τὴν γαροδὶα ποῦ δὲ θωρῶ νὰ κλαίω

Κρήτ.

Δὲν εἶναι πρᾶμα βολετόν ἡ παντρεία νὰ λείψῃ,
ἐπὶ τοῦ ἡλίου πὸ τὴν γῆν τὸ φῶς του δὲ θὰ κρύψῃ

Κῶς. Συνών. βολεζάμενος, βολετούμενος, ἀντίθ.
ἀβόλετος 1. 2) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δύναται τις νὰ
μεταχειρίζεται κατὰ βούλησιν, προσηνὴς Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.): Εἶνι βουλιτός ἀνθρουπάξ'ς, τὸν κάθ'ς ὅπου θέλ'ς.
Βουλιτὴ γ'ναῖκα. Συνών. βολικός 1.

βολετούμενος ἐπίθ. Βιθυν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολετός. Ἡ παρέκτασις κατὰ τὰς με-
τοχ. εἰς -ούμενος.

Βολετός 1 β, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Νὰ ἦταν βολετούμενο τὰ λόγια νὰ πετοῦνε

ἀπὲ τὰ ξένα κι ὡς ἐδῶ νὰ μάσε χαιρετοῦνε.

βολεύτρα ἡ, Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολεύω (1).

Τὸ μέρος τῆς αὐλακος, ὅθεν παροχετεύεται τὸ ἀρ-
δευτικὸν ὕδωρ.

βολεύω (1) κοιν. βολεύου Πελοπν. (Κίτ. Μάν).

βουλεύου βόρ. ἰδιώμ. βολεύω Ἀνδρ. Κρήτ. Μῆλ. Νάξ.
(Γαλανᾶδ.) Ρόδ. Σίφν. Σύμ. βολεύου Εὐβ. (Κύμ.)
βουλεύω Ἰκαρ. Μεγίστ. βολεύω Κύπρ. μπολεύω Πε-
λοπν. (Ἀνδρίτσ.) Μετοχ. βολενάμενος Ζάκ. ἀβολεμέ-
νος Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. παλαιοῦ ρ. εὐβολεύω, ὃ ἐκ τοῦ με-
ταγν. ἐπιθ. εὐβολος=ἐπιτυχής, ἡ τοῦ ρ. εὐβολέω=ἐπι-
τυγχάνω εἰς τὸ ρίψιμον τοῦ βόλου, τοῦ κύβου, μετασχη-

ματισθέντος εἰς εὐβολεύω κατά τὰ συνών. εἰς - εὖω ρήματα. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 20 (1908) 103. Ἡ μετοχ. βολευάμενος κατά τὰς εἰς - άμενος ἀρχαιοῦθεν κληρονομηθεῖσας μετοχάς.

Α) Κυριολ. 1) Τοποθετῶ, βάλλω ἓνα πράγμα εἰς τὴν προσήκουσαν θέσιν, τακτοποιῶ κοιν.: Βολεύω τὰ ζῶα - τὰ πράγματα - τὰ φορέματα κττ. Βρῆκα σπῖτι καὶ βολεύτηκα καλὰ κοιν. Δὲν ἔχον τόπον νὰ βουλέψω τὰ τσ'καλουδάρδακα Ἰμβρ. Ὁ γρὸς ἔτανε βολεμένες, ὅπου βολεύ'νε τὰ λείψανα, τοαὶ κατὰ τὸ τσεφάλ' του ἔτανε ἀναμμένες λαμπάδες τσ' ἔτσαιε λ'βάβ' Σκῦρ. 2) Τοποθετῶ κατὰ μέρος, ἀποκρύπτω Εὐβ. (Ἀκρ.): Βουλεύον τὰ λιφτά. Ἐχον βουλιμένον τοῦ μέλ'. 3) Φέρω εἰς αἴσιον πέρας, διεκπεραιώνω κοιν.: Βολεύω τὴ δουλειά μου. 4) Ἐξοικονομῶ κοιν.: Τὰ βόλεψα (ἐνν. τὰ πράγματα). 5) Διευθετῶ πολλαχ.: Φρ. Βολεύω τὸ σκοινί (τὸ περιτυλίσσω εἰς σχῆμα σπείρας) Ναύστ. Βολεύω τοῖς θάλασσης (διὰ καταλήλου πηδαλιουχίσεως τῆς λέμβου ἀποτρέπω τὰ κύματα νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτὴν) Μύκ. || Παροιμ. φρ.

Ποῦ βρίσκει καὶ βολεύεται | τύφλα του ποῦ παρρεύεται (ἐπὶ τοῦ ἐπιτυχάνοντος εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν χωρὶς νὰ ἀναλάβῃ ὑποχρεώσεις) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 4) Διορθώνω, ἐπισκευάζω πολλαχ.: Βολεύω τὸ σπῖτι νὰ μὴ χαλάσῃ. Δὲν τὸν βόλεψαν τὸ δρόμο καὶ χάλασε ὁλότελα.

5) Προετοιμάζω, εὐπρεπίζω σύνθη.: Βολεύω τὸ παιδί γὰρ νὰ πάῃ 'ς τὸ σχολεῖο. Πρέπει νὰ βολευτῶ λυγὰ καὶ νὰ βγῶ ἔξω. 6) Συμβιβάζω τὰ διεστῶτα, συμφιλιώνω Σῦρ. Χίος κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ. 6) Φιλεῖται, φιλεῖται Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) Σίφν.: Βολεύω τὰ παιδία Σίφν. Ἄντ' ἐκεῖ, καὶ θὰ σὲ μπολέψουν Ἀνδρίτσ. 7) Ἀποστέλλω, καὶ μέσ, ἔρχεται βολικά, εἶναι εὐκόλῳ, εὐχερὲς Μακεδ. (Θεσσαλον.) Νάξ. (Μον.) Σίφν. κ. ἄ.: Ἐν ποῦ βολεύεται Σίφν. Δὲ μοῦ βολεύεται νὰ τὸ πῶ Μον. 8) Ἀντιβ. στρέφομαι Σκῦρ.: Βόλεψε! (παρόρμησις πρὸς ἀποτροπὴν τας βούς νὰ κάμουν στροφὴν κατὰ τὴν ἀροσίαν).

Β) Μεταφ. 1) Διορθώνω, σωφρονίζω διὰ πειθούς ἢ τιμωρίας πολλαχ.: Ξέρει νὰ βολεύῃ τὰ παιδία του. 2) Ὑπανδρεύω πολλαχ.: Τὰ βόλεψε ὅλα τὰ κορίτσια του. 3) Μοιχεύω Πάρ. Χίος κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ.: Ἡ δεῖνα βολεύεται μ' ὅποιον τύχη Λεξ. Δημητρ. 3) Ὁδηγῶ, καθοδηγῶ Σῦρ.: Νὰ σᾶσε βολέψω ἐγὼ νὰ πάτε.

Γ) Μετοχ. 1) Δυνατός, ἐφικτός Ζάκ.: Ἄσμ. Νὰ 'ταν τὸ βολευάμενο, νὰ 'ρχόταν ἡ κυρά μου, ν' ἀφήσῃ τ' ἀδελφάκια τση, νὰ 'ρθῇ 'ς τὴν ἀγκαλιά μου.

II) Ὁ προσβεβλημένος ὑπὸ νόσου, ἐπὶ ζῶων (ἢ σημ. κατ' ἀντίφρασιν) Νάξ. (Φιλότ.): Ἀβολεμένο ζῷ.

βολεύω (II) Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὖς. βολή (I).

Ἀφίνω τὸ ποῖμνιον νὰ βόσκη εἰς τόπον ὠρισμένον διὰ νομὴν.

βολή (I) ἢ, λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Βιθυν. Θράκ. Καππ. (Σίλ.) Κέως Κύθν. Λευκ. Πάρ. Προπ. (Ἀρτάκ. Κύζ.) Σίφν. — Λεξ. Βυζ. Βλαστ. 310 Πρω. Δημητρ. βουλή Θεσσ. (Ζαγορ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Τὸ ἀρχ. οὖς. βολή = ρίψιμον ἢ κτύπημα πολεμικοῦ ὅπλου.

1) Ρίψιμον λίθου χειροπληθοῦς κττ. Λευκ. 2) Εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν ρίψιμον σφαίρας πυροβόλου ὅπλου λόγ. κοιν.: Βολή πυροβολικοῦ. Ἐχουνε βολή οἱ στρατιῶτες. 3) Ἀπόστασις ἢ ἔκτασις γῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὠρισμένη λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Λευκ. Μα-

κεδ. (Χαλκιδ.) Σίφν. — Λεξ. Βυζ. Βλαστ. 310: Φτάνω σὲ ἀπόστασι βολῆς λόγ. κοιν. Μὰ βολή τόπος Λευκ. 2) Ἡ βολή τῶν δικτύων εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀλιεῖαν Βιθυν. Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. Πάρ. Προπ. (Ἀρτάκ.) — Λεξ. Βυζ. Βλαστ. 310 Πρω. Δημητρ. 3) Τὸ μέρος ὅπου συνήθως ἀθροίζονται οἱ ἰχθύες Προπ. (Κύζ.) 4) Συνάντησις Καππ. (Σίλ.) 5) Ἡ ὁδοντοφυΐα ἰδίᾳ ἢ δευτέρα μετὰ τὴν πτώσιν τῶν πρώτων ὁδόντων Λεξ. Δημητρ.: Ποῦ τὸ παιδί ἀπὸ τῆ βολῆ. 6) Τόπος συνήθως χέρσος κατὰλληλος ἢ ὠρισμένος πρὸς νομὴν Κύθν. Πάρ. Σίφν.: Θὰ τὸ ξαπολύσωμε τὸ ζωντανὸ 'ς τὴ βολή του Σίφν. 7) Τὸ μέρος ὅπου ἔχει τις κτήματα καὶ ὅπου συχνάζει Σίφν.

8) Ἀγροτικὴ ιδιοκτησία περιφρακτος Κύθν. 9) Τὸ δικαίωμα τῆς νομῆς, τὸ ὅποιον ἔχει τις εἰς κτήμα ἀνήκον εἰς ἄλλον ἔχοντα καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας Κέως.

βολή (II) ἢ, κοιν. βουλή βόρ. ἰδιώμ. ὅλη Κάρπ. βόλ' Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βολεύω (I).

1) Εὐκολία, εὐχέρεια κοιν.: Ἐχω βολή. Βρίσκω βολή. Χάνω τὴ βολή μου κοιν. || Φρ. Μὲ τὴ βολή μου (ἄνευ σπουδῆς, μὲ τὴν ἡσυχίαν μου) σύνθη. Δὲ μοῦ 'ρχιτ' 'ς τὴ βουλή (δὲν τολμῶ) Λέσβ. 2) Εὐκαιρία Σέριφ. Σκῦρ.: Ἄν βρῆς βολή, πῆς το του Σκῦρ. 3) Ἡ κατάλληλος θέσις πραγμάτων τινος κοιν.: Βρῆκα τὴ βολή του. Ἐχασα τὴ βολή του. 4) Τόπος ἐλεύθερος διὰ νὰ βολευθῇ τις Εὐβ. (Ἀκρ.): Δὲ βρίσκου βουλή νὰ κάτσω. 5) Κατάστασις κανονικὴ, συνήθεια Θήρ. Σέριφ. κ. ἄ.: Ἡ βολή μου εἶναι νὰ κοιμᾶμαι ἀνάσκελα Θήρ. Πολλὰ βόδια ἔχουνε βολή (δηλ. προτιμοῦν εἰς τὸν ζυγὸν νὰ ζευγνύωνται ἢ μόνον δεξιὰ ἢ μόνον ἀριστερά) Σέριφ. 6) Ἡ κυρία ἢ καὶ καλύτερα ὅψις πραγμάτων τινος, συνήθως ἐπὶ ὑφασμάτων καὶ ἐνδυμάτων Θράκ. (Τσακίλ.) Κάρπ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ. Δαμαρ.) Πελοπν. (Λακων.) Σίφν. Σκῦρ. κ. ἄ.: Τὸ παννὶ ἔχ' βολή κ. ἀνάποδ' Τσακίλ. Ἡ βολή του 'ναι, ὅχι ἡ ἀνάποδη Ἀπύρανθ.

Βάνω τὸ κουμάσι ἀ τὴ βολή (κουμάσι = ὑφασμα) αὐτόθ. Δὲ ἤβαλε τὸ πονκάμισό του ἀπὸ τῆ βολῆ, μόνο τὸ 'βαλε ἀπὸ τὴν ἀξανάστροφη Δαμαρ. Τοῦ φόρισα τοῦ πονκάμισου ἀπ' τὴ βόλ' Χαλκιδ. || Φρ. Τὸνε ξέρω μόνε ἀπ' τὴ βολή (γνωρίζω μόνον τὴν καλὴν του διάθεσιν) Τσακίλ. Ἀ τὴ βολή (κατ' ἀντίφρ. = ἀπὸ τὴν κακὴν ὄψιν, οἶον: τὸν ξέρω ἀ τὴ βολή του, τὸν ἔμαθα ἀ τὴ βολή του, συνών. φρ. ἀπὸ τὴν καλή, δι' ἣν ἰδ. καλός) Ἀπύρανθ. || Παροιμ. φρ. Δὲν ἔχει μήτε βολή μήτε ξανάστροφη (ἐπὶ ἀνθρώπου δυστρόπου, μεθ' οὗ εἶναι ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῇ τις) Λακων. Δὲν εὐρίσκει' ἢ ὁλὴ του | μίτ' ἢ καλὴ μήτ' ἢ κακὴ του (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κάρπ. Ἀντίθ. ἀνάποδη, δι' ὃ ἰδ. ἀνάποδος **A 1 β**, ξανάστροφη, δι' ὃ ἰδ. ξανάστροφος. 7) Διάθεσις Νάξ. (Γαλανᾶδ.): Φρ. Εἶναι τῆς καλῆς βολῆς (εἶναι καλόβολος, καλόγνωμος). 8) Τάξις, ἀρμονία Κρήτ. Λέσβ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σέριφ.: Ξέρω τὴ βολή τοῦ σπιτιοῦ μου Κρήτ. Ἀβουλον σπῖτ', χουρὶς βουλή, χουρὶς φ'κουτσουργὸ Λέσβ. 9) Σειρὰ Λήμν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος κ. ἄ.: Δὲ ξέρων νὰ τοῦ πῶ μὴ τ' βουλή τ' Λήμν. || Φρ. Ἀπὸ βολῆς (κατὰ σειράν, ἄνευ διαλογῆς, οἶον: Μαζώνω τὰ φασόλια ἀπὸ βολῆς Ἀπύρανθ. Βάνω ἀπὸ βολῆς τὰ καλάμια αὐτόθ. Μάζεψα τὰ λεμόνια - πούλησα τὰ μῆλα ἀπὸ βολῆς Χίος κττ.) 10) Ἀναγκαῖον οἰκιακὸν σκεῦος ἢ ἐπιπλὸν Χίος: Ἐχω ὅλες τοῖς βολές μου. 11) Κατὰ πληθ., εὐμάρεια Χίος — Λεξ. Βλαστ. 502: Ἐχάσαμε τοῖς βολές μας Χίος Ἐχει ὅλες τοῖς βολές του Λεξ. Βλαστ.

άν. VIII) Ἀρχὴ Σέριφ. : Ἡ βάρκα θέλει ἀπὸ βολῆς (ἔχει ἀνάγκη ἀνακαινίσεως ἐξ ἀρχῆς). Συνών. βόλιος A XIII.

- βολητὸς κατάλ. παραγωγικὴ πολλαχ. - βολητὸ πολλαχ.

Ἀπεχωρίσθη ἐξ οὐσιαστικῶν παραγῶγων ἀπὸ ρήματα - βολῶ, ὡς ἀφροβολῶ - ἀφροβολητός, ἀστραβολῶ - ἀστροποβολητός, πετροβολῶ - πετροβολητός κττ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα πλησμονὴν τοῦ πρωτοτύπου, οἷον: πόδι - ποδοβολητός καὶ ποδοβολητό (θόρυβος πολλῶν ποδῶν, ἥτοι πολλῶν ἀνθρώπων ἢ ζώων βαδιζόντων συνήθως ταχέως) κττ.

- βόλι κατάλ. παραγωγικὴ πολλαχ. - βολὸ ἐνιαχ. - βόλιν ἐνιαχ. - βολο πολλαχ.

Ἐκ παλαιῶν εἰς - ιον οὐσιαστικῶν σημασίας περιεκτικῆς, οἷον: σιτοβόλιον, σταφυλοβόλιον, τυροβόλιον κττ. ἀπεχωρίσθη τὸ - βολγὸ - βόλιν - βόλι ὡς ἰδίᾳ παραγωγικὴ κατάληξις. Τὸ - βολο οὐχὶ ἐξ ἀμέσου μεταπλασμοῦ τοῦ - βόλι, ἀλλ' ἐκ τῶν παραγῶγων, ἅτινα μετεπλάσθησαν κατ' ἀναλογίαν τῶν συνθέτων εἰς - ι καὶ - ο οὐδετέρων οὐσιαστικῶν, οἷον: ἀποπαίδι καὶ ἀπόπαιδο, ἀρχοντοπούλλι καὶ ἀρχοντόπουλλο, παραθύρι καὶ παράθυρο, περὶ ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 171 κέξ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐνίοτε καὶ ἐξ ἐπιθέτων, δηλοῦντα πλησμονὴν τοῦ πρωτοτύπου, οἷον: ἀθράκι - ἀθρακοβόλι, ἀλάτι - ἀλατοβόλι, ἄνεμος - ἀνεμοβόλι καὶ ἀνέμη - ἀνεμοβόλι, ἀνοιγούρι - ἀνοιγοροβόλι, ἀπόκρισι - ἀποκρισοβόλι, ἀποχτενίδι - ἀποχτενιδόβλι, ἀσκημος - ἀσκημοβόλι, χτήνος - χτηνοβόλι κττ. καὶ γαιδοῦρι - γαιδοροβόλο, γυναῖκα - γυναικοβόλο καὶ γυναικόβολο, χαλάζι - χαλαζόβολο κττ.

βόλι τό, βόλγο Κεφαλλ. βόλιν Πόντ. (Οἶν.) βόλι κοιν. βόλ' βόρ. ἰδιώμ. βουλί Στερελλ. Τήν. β'λι Τήν. σβόλι Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Δημητσάν. Καλάμ.) κ.ά. σβόλ' Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ. Φλόρ.) Στερελλ. (Ἀμφ.) σβολὶ Κεφαλλ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πελοπν. (Αἶγ. Γέρμ.) Στερελλ. (Ἀμφ.) σβουλί Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) ζιβόλι Τσακων. ζιβολὶ Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. βόλιον = κύβος. Τὸ ζιβόλι ἐκ τοῦ σβόλι κατ' ἀνάπτυξιν τοῦ συνοδίτου φθόγγου ι.

1) Σφαῖρα ἐκ λίθου ἢ σιδήρου χρησιμοποιοῦμένη εἰς τὴν σφαιροβολίαν πολλαχ.: Παίζω - ρίχνω βόλι. β) Πρᾶγμα σφαιρικὸν ἢ παραπλησίον σχήματος πολλαχ. καὶ Τσακων.: Ἐνα σβόλι τυρὶ Ἀνδροῦς. Δημητσάν. Καλάμ. Ἐνα σβολὶ ζάχαρι Αἶγ. Κεφαλλ. Συνών. βολάρι.

γ) Μετων. ἄνθρωπος, μικρόσωμος Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πβ. βολάκος. 2) Σφαῖρα μικρὰ ἐξ ὑάλου ἢ ἄλλης ὕλης, διὰ τῆς ὁποίας παίζουν οἱ παῖδες πολλαχ.: Φρ. Παίζω τὰ βόλια (παίζω τὴν παιδιὰν τῶν πεντοβόλων) πολλαχ. Συνών. ἀλεκατρίδα. Ὑπὸ τὸν τύπ. βόλγο τῆς μάντρας, ὁ πρῶτος λίθος τῆς παιδιᾶς τῶν πεντοβόλων, βόλγο τοῦ κούκου, ὁ δεύτερος λίθος καὶ βόλγο τῶν πουλλιδῶν, ὁ τρίτος λίθος Κεφαλλ. β) Τὸ βλήμα παντὸς πυροβόλου ὄπλου κοιν.: Ἐνα βόλι τὸν χτύπησε 'ς τὸ στήθος. Τὸν ἔφαγε τὸ βόλι. Σφύριξε 'ς τ' ἀπτί μου τὸ βόλι. Πέφτουν βροχὴ τὰ βόλια κοιν. || Φρ. Κακὸ βόλι (ἀποτελεσματικόν, θανατηφόρον) πολλαχ. Φυτεύω βόλι (πληγώνω) Λεξ. Βλαστ. 341 Ποτίζω βόλια (στενοχωρῶ, λυπῶ, συνών. φρ. ποτίζω

φαρμάκια) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Τοῦ Θεοῦ τὸ βόλι (ὁ κεραυνὸς) ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 207 Ἐνα βόλι μακρὰ (εἰς ἀπόστασιν βολῆς πυροβόλου ὄπλου, συνών. φρ. ματὰ του-φεκὰ μακρὰ) Α' Εφταλ. Μαζώχτρ. 118 Τὴν ἔκαμι βόλ' (ἔφαγε κατὰ κόρον, ὥστε ἐξωγκώθη ἡ κοιλία του ὡς σφαῖρα, συνών. φρ. τὴν ἔκαμε τόπι) Στερελλ. (Δεσφ.) Τὰ σκάγια πάνε βόλι (συγκεντρωμένα ὡς ἓνα βλήμα) Πελοπν. (Καρυὰ Κορινθ.) || Παροιμ. φρ. Τὸ βόλι μέρες δὲν κόβει (ἐπὶ τοῦ φυλαττομένου ὑπὸ τῆς τύχης) Πελοπν. (Λακων.) || Παροιμ.

Ἄλλου βροντοῦν οἱ κανονεὲς κὲ ἄλλου χτυποῦν τὰ βόλια (ὅταν ἄλλος πταῖη καὶ ἄλλος τιμωρῆται) Λακων. || Γνωμ. Καλύτερα νὰ σὲ περάσῃ βόλι παρὰ κατάρα, τὸ βόλι φεύγει κ' ἡ κατάρα μένει Αἶγιν. γ) Ἡ ἱρις τοῦ ὀφθαλμοῦ Θράκ.: Τὸ βόλ' τοῦ ματιοῦ. 3) Παραθαλασσία ψήφος Ζάκ. Θράκ. Κύθηρ. Κύθν. Τήν. Χίος κ.ά. Συνών. βολάκι 2, βότσαλο. 4) Λίθος σφαιρικὸς χρησιμεύων εἰς θραῦσιν σκληρῶν πραγμάτων Ἴων. (Κρήν.) Τήν. 5) Ὁ κόπανος τοῦ ἰγδίου Μεγίστ. Συνών. βόλος A 12, γουδοχέρι. 6) Τὸ πληκτρὸν κώδωνος Πάρ. Συνών. βαρίδι 3. 7) Τὸ κινητὸν ἀντίβαρον τοῦ ζυγοῦ Κρήτ. Συνών. βαρίδι 1. β) Πληθ., οἱ ὄρχεις Χίος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχίδι 1, ἔτι δὲ βαρίδι 1 δ. 8) Μέγας κύλινδρος ἐκ λίθου, διὰ τοῦ ὁποίου ἰσοπεδῶνουν καὶ στρώνουν τὰς χωματοσκεπεῖς στέγας διὰ νὰ καταστοῦν ἀδιαπέραστοι ὑπὸ τῆς βροχῆς Ἄνδρ. 9) Ὁ ἀλέτης λίθος τοῦ μύλου ἢ τοῦ ἐλατοτριβείου Ἄνδρ. Εὔβ. (Κάρυστ. Πλαταιστ.) 10) Σιδηρὰ σφαῖρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας περιστερεῖται τὸ κέντρο τῆς φτερωτῆς τοῦ ὑδρομύλου Πελοπν. (Βουρβουρ.) XI) Κέρδος ἀνέλπιστον, εὖρημα Πόντ. (Οἶν.)

Ἡ λ. κατὰ πλῆθ. Βόλια ὡς τοπων. Εὔβ. Ἡπ. Μήλ. Πβ. βόλος.

βολιάζω (I) κοιν. βουλιάζου βόρ. ἰδιώμ. βολιάζω Ρόδ. βολιάζου Λυκ. (Λιβύσσ.) σβολιάζω πολλαχ. Ἐκ τοῦ οὐς. βόλος, παρ' ὃ καὶ σβόλος, ὅθεν ὁ τύπ. σβολιάζω.

1) Βολιάζω A 1, ὁ ἰδ., Νάξ. Χάλκ.—Λεξ. Ἐλευθεροῦδ. Πρω. Δημητρ. 2) Πλήττω τὴν θάλασσαν μετὰ τὴν βολαχτήραν ἢ ρίπτω λίθους περὶ τὰ δίκτυα διὰ νὰ πτοηθοῦν οἱ ἰχθύες καὶ νὰ ἐμπέσουν εἰς αὐτὰ Κάρπ. Χάλκ.—Λεξ. Δημητρ. 3) Μεταβάλλομαι εἰς θρόμβους κοιν.: Βόλιασε ἡ ζύμη—ἡ σούπα κττ. Βόλιασαν τὰ μακαρόνια κοιν. β) Σχηματοποιῶμαι εἰς βόλον Ἀμοργ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά.: Ἡρχεψε νὰ βολιάζῃ τὸ βυζὶ τοῦ κοριτομοῦ Ἀπύρανθ. 4) Μετοχ. βολιασμένος, ὥριμος Χίος: Σῦκα βολιασμένα.

βολιάζω (II) Κεφαλλ. Λευκ. κ.ά. βουλιάζου Λέσβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλι.

1) Ρίπτω κατὰ τινος λίθους, λιθοβολῶ Κεφαλλ. Λευκ. κ.ά. Συνών. βολαδιάζω, πετροβολῶ. 2) Τραυματίζω διὰ σφαίρας Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Πληγώνω ἠθικῶς, στενοχωρῶ, λυπῶ Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τοῦν βόλιασι μὴ τὰ λόγια π' τοῦ 'πι. Καὶ ἀμτβ. στενοχωροῦμαι, λυποῦμαι Λέσβ.: Βόλιασι ἡ καρδιά μ'—ἡ ψή μ'.

βολιάς ὁ, ἀμάρι. σβολιάς Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλι ἢ βόλος, παρ' ὃ καὶ σβόλος, καὶ τῆς παραγωγικῆς κατάλ. - εἰς.

Σωρὸς λίθων. Πβ. βολακιάς.

βόλιασμα τό, σύνθηθ. βόλγισμα Ρόδ. σβόλιασμα πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολιάζω (I), παρ' ὃ καὶ βολγιάζω.

1) Ὁ σχηματισμὸς θρόμβων, συνήθως ἐπὶ φαγητῶν σύνθηθ. 2) Τὸ ὑπὸ τοῦ ψύχους προκαλούμενον χείμετλον τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν Κύθν. Συνών. χερνίστρα.

βολιαστήρι τό, ἀμάρι. βουλιαστήρ' Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολιάζω (I).

Τὸ ξύλον μὲ τὸ ὁποῖον πατοῦν τὰ στέμφυλα εἰς τὸν ληνόν. Πβ. βολιαχτήρα 2.

βολιαχτήρα ἡ, ἀμάρι. βουλιαχτήρα Ἀθῆν. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) β'λιαχτήρα Σκόπ. β'λιαχτοῦρα Σκόπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βολιάζω (I).

1) Βολιαχτήρα 1, ὁ ἰδ., Σκόπ.: Χτύπα μὶ τ' β'λιαχτοῦρα νὰ σκιαχτοῦνι τὰ ψάρια. 2) Ξύλινος κοντός, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀναδεύονται τὰ ὑγρά τὰ ἔχοντα ἀνάγκην ἀνακινήσεως καὶ ἀναταράσσονται ἢ συμπιέζονται τὰ ἐντὸς αὐτῶν πράγματα, οἷον στέμφυλα εἰς τοὺς ληνούς, δέρματα εἰς τὰ βυρσοδεψεῖα, ἀσβέστης κττ. ἔνθ' ἂν. Πβ. βολιαστήρι.

βολίδα ἡ, Θήρ. Κέρκ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐς. βολίς = βλήμα, ἀκόντιον, τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποῖου βυθομετρεῖται ἡ θάλασσα καὶ τὸ ρίψιμον τῶν κύβων.

1) Ὁ βόλος τὸν ὁποῖον βάλλει ὁ παίχτης κατὰ τῶν κατὰ σειρὰν στημένων ἄλλων βόλων τοῦ παιγνιδίου Θήρ.

2) Ἐπιρρηματ., κατὰ δόσεις Κέρκ. Ρίχτω τὰ κάρβουνα βολίδα βολίδα γὰρ ν' ἀνάψουν.

βολιδάζω Πόντ. (Κερασ)

Ἐκ τοῦ οὐς. βολίδα.

Βυθίζω τινὰ εἰς τὸ ὕδωρ προσδένων βάρος εἰς τὸν λαιμόν του διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ: Ἐβολιδάξα τὴν κάτταν.

βολιδάκι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βολίδα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὸν βλήμα, μικρὰ ριπτομένη πέτρα: Μ' ἕνα βολιδάκι τοςάκι τοῦ ὅσως μιά. || Ἄσμ.

Ρίχτω βολιδάκι, | παίρνει τὸ πουλλάκι
ἀπάνω 'ς τὸ ποδαράκι.

Συνών. βολίδι 1.

βολίδι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βολίδιο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) σμουλίδι Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βολίδα.

1) Βολιδάκι, ὁ ἰδ., Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἦουχα νὰ μὴ σοῦ δώσω κἀνένα βολίδιο νὰ σὲ κάτσω κάτω. 2) Μικρὸς βόλος τυροῦ Παξ.

βολίζω Κρήτ. (Κατσιδ.) — Λεξ. Δεῖκ Βλαστ. 310 Δημητρ.

Τὸ μεταγν. βολίζω = μετρῶ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης.

1) Βολάζω A 1, ὁ ἰδ., Λεξ. Δεῖκ Βλαστ. 310 Δημητρ.

2) Βολάζω A 2, ὁ ἰδ., Λεξ. Βλαστ. 310 3) Περνῶ κατὰ τὸν ἄλωνισμὸν τὰ χονδρὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸ εἰδικὸν κόσκινον βολίστην διὰ νὰ χωρισθῇ ὁ σῖτος Κρήτ. (Κατσιδ.): Βόλισε τοῖς κοντύλους νὰ διαχωρίσῃ τὸ στάρι ἀπὸ τὸ χοννε.

βολίκα ἡ Κύπρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐς. βολίκιν.

Μεγάλη δοκὸς τῆς στέγης. Συνών. βόλικος.

βολικά ἐπίρρ. κοιν. καὶ Πόντ. βολ'κά Τήν. βουλικά Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πόντ. (Οἶν. Σινώπ.) βουλ'κά βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολικός.

1) Κατὰ τρόπον ἄνετον, καλῶς κοιν.: Κάθομαι βολικά κοιν. Μὴ γρέμ'οἱ τοῦ μ'λάρ', μὰ ἔπισα βουλ'κά καὶ δὲν ἔπαθα τίποντα Μακεδ. (Χαλκιδ.) Συνών. *ἀπενδιδερά, καλὰ, ἀντίθ. ἀνάξερβα B 1, ξερβά. 2) Ἀνέτως, σιγά, ὄχι βιαστικά Σέριφ.: Πορπατῶ βολικά βολικά. γ) Κατὰ σειρὰν Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Βολικά βολικά τρώω ὅλα τὰ φαειά. 3) Κατὰ τρόπον ἐπιθυμητόν, κατ' εὐχὴν, εὐθέτως, καλῶς κοιν. καὶ Ποντ. (Οἶν. Σινώπ.): Μοῦ ῥθαν τὰ πράματα βολικά. Ἡ δουλειά μου πάει βολικά κοιν. Ἦθρα τον βολικά (εἰς εὐθετον στιγμὴν) Σύμ. Τὰ κατὰφερε βολικά (ἐπιτηδεῖως) αὐτόθ. Συνών. βολετά, δεξιά, καλὰ, ἀντίθ. ἄβολα 2, ἀβόλετα 2, ἀνάξερβα B 2, ἀναμπάμπουλα 2, ἀνάποδα 10, ἀνάστροφα 2, ἀντίξερβα 2, ζαβά, κακότυχα, στραβά.

βολικάρις ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βολίκιν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις.

Ὁ τοίχος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου στηρίζονται αἱ δοκοὶ τῆς στέγης.

βολίκιν τό, Κύπρ. βολίτδιν Κύπρ. γολίτδιν Κύπρ.

Τὸ μεσν. οὐς. βολίκιν, ὁ ἐκ τοῦ Γαλλ. volige. Ἰδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνῶν 12 (1900) 366.

1) Ἡ ἀνέχουσα τὴν στέγην τῆς οἰκίας δοκός. 2) Πᾶσα δοκός. 3) Συνεχὸς ἡ στέγη.

βόλικος ὁ, Κύπρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐς. βολίκιν διὰ τῆς καταλ. -ος.

Βολίκα, ὁ ἰδ.

βολικός ἐπίθ. κοιν. βολ'κὸς Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ. βουλικός Μεγίστ. Νίσυρ. βουλ'κὸς βόρ. ἰδιώμ. ὀβολικός Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *εὐβολικός, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. εὐβολος, Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶν 20 (1908) 102 κέξ.

1) Ἐκεῖνος μεθ' οὗ δύναται τις νὰ συνεννοηθῇ εὐκόλως, φιλόφρων, προσηγνὴς κοιν.: Βολικός ἄνθρωπος. Βολικεῖα γυναῖκα. Συνών. βολετὸς 2. 2) Πρόσφορος, κατάλληλος σύνθηθ.: Καιρὸς βολικός γὰρ ταξίδι. Τόπος βολικός γὰρ νὰ κάτῃ κανεῖς καὶ νὰ ἡσυχάσῃ. β) Οὐριος, ἐπὶ ἀνέμου Κρήτ. Σύμ. κ. ἄ. 3) Ὁ δυνάμενος νὰ εὐθετηθῇ εὐκόλως ἢ ὁ εὐκολίαν καὶ ἀνεσιν παρέχων κοιν.: Βολικὸ μαγαζὶ - σπῖτι κττ. 4) Ὁ δυνάμενος νὰ διευθετηθῇ κατ' ἐπιθυμίαν, ὁ κατ' εὐχὴν ἀποβαίνων κοιν.: Βολικὴ δουλειά - ὑπόθεσι κττ. Μοῦ ῥθε βολικὴ ἡ δουλειά. Δὲ μοῦ εἶναι βολικὸ τὸ πρᾶμα.

βολικότρυπα ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐς. βολίκιν καὶ τρυπα.

Ἡ ὀπή τοῦ τοίχου, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται καὶ στηρίζεται τὸ ἄκρον τῆς δοκοῦ τῆς στέγης.

βολικούριν τό, Κύπρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βολίκιν διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούριν.

Μικρὰ δοκός.

βολικώνω (I) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολικός.

Πλησιάζω τινά (ἢ λ. θὰ ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς καθι-
σθεῖν τινὰ βολικόν, εὐπροσήγορον, προσιτόν): *Μ' ἐβολί-
κασε καὶ καί μοῦ 'πε. Δὲ ἀρομῇ νὰ μὲ βολικώσῃ (ἀρομῇ
= τολμῇ). Βολίκωσε νὰ ζὲ ποῦ μὲ κουβέδα (ζὲ = σέ,
πῶ = πῶ).*

βολικώνω (II) Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βολίκιν.

Θέτω τοὺς δοκοὺς τῆς στέγης, στεγάζω.

βολικωσύνη ἡ, ἀμάρι. βολ'κωσύν' Σκυρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολικός.

Ἐπιδεξιότης, ἐπιτηδειότης: *Ἡ βολ'κωσύν' τ'' 'ς τσοὶ
κατεργαγές ἐναι μέα πρᾶμα.*

Βολισσιανός ὁ, Χίος—Λεξ. Βλαστ. 415 *Βολισσα-
νός* Θήρ. Θηλ. *Βολ'σσιανή* Μύκ.

Τὸ ἐθνικὸν ὄνομα *Βολισσιανός* ἀπὸ τὸ τοπων. *Βο-
λίσσος*.

1) Εἶδος χοροῦ Χίος—Λεξ. Βλαστ. 2) Ὁ προσποι-
ούμενος τὸν μωρὸν Θήρ. 3) Θηλ., γυναῖκα προσωπιδο-
φόρος φέρουσα χιτῶνα ἐκ σινδόνης πορπομένης καθὼς
ὁ ἀρχαῖος χιτῶν.

βολιστήριν τό, Πόντ. (Οἶν.) *βολιστήρ'* Καππ.
(Ἀνακ. Σίλατ.).

Ἐκ τοῦ ρ. βολίζω.

I) Ὁργανον τῶν χρυσοχόων, διὰ τοῦ ὁποίου στρογγυ-
λαίνουν τι Πόντ. (Οἶν.) II) Κόσκινον μὲ μεγάλας ὀπὰς,
διὰ τοῦ ὁποίου ἀποχωρίζεται ὁ σίτος ἀπὸ τὰ χονδρὰ
ἀχυρά Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Σύνων. *βολίστης* 1, *βο-
λίτσα*.

βολίστης ὁ, Κρήτ. *βολίστης* Κρήτ. (Κατοιδ. Σητ.)
βολίστρας Δ.Κρήτ. Θηλ. *βολίστρα* Κρήτ.—Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. βολίζω. Ὁ τύπ. *βολίστης* κατὰ τὸ θηλ.
βολίστρα.

1) *Βολιστήριν* II, ὁ ἰδ. 2) Θηλ., πλεκτὸν λίκνον
Κρήτ. 3) Θηλ., πολεμικὴ μηχανή, διὰ τῆς ὁποίας ἐρ-
ριπταν ταυτοχρόνως πολλὰ βόλια.

βολιστικός ἐπίθ. Σίκιν. Τήν.

Ἐκ τοῦ ρ. βολίζω.

Ὁ πρόσφορος πρὸς βολήν, πρὸς σποράν ἐνθ' ἀν.:
Κρομμύδι βολιστικό (ἐπὶ κρομμύου, τὸ ὅποιον φυτεύεται
ἐπίτηδες μεγάλο διὰ νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτοῦ σπόρος ἀνα-
παραγωγῆς).

βολίστρι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βολίστρης*, δι' ὃ ἰδ. *βολίστης*.

Βολιστήριν II, ὁ ἰδ.

βολιτάρι τό, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βολίτης < *βόλος* καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - *άρι*.

I) Ὁ ἀλιευτικὸς βόλος, τὸ δίκτυον. II) Πᾶν τὸ
ὡς βόλος στρογγύλον: Ὁ *δεῖνα* εἶναι σὰν *βολιτάρι* (πα-
χύσαρκος παρέχων τὴν ἐντύπωσιν τοῦ στρογγύλου). Ἡ λ.
καὶ ὡς παρων.

βολίτσα (I) ἡ, Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βολά* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίτσα*
κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Φωσκόλ. Φορ-

τουν. Δ στίχ. 591 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «ἔλα κ' ἐσύ, κυρά Πε-
τροῦ, νὰ πιοῦμε μιὰ βολίτσα».

Φορά (ἡ χρονικὴ ἔννοια νοεῖται μετὰ τινος ὑποκο-
ρισμοῦ).

βολίτσα (II) ἡ, Θράκ. (Σαμάκ.) Πελοπν. (Αἰγ. Κα-
λάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- *ίτσα* κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

1) Εἶδος σταφυλῆς μὲ σφαιρικὰς ρᾶγας Πελοπν. (Αἰγ.
Καλάβρυτ.) 2) Εἶδος μύκητος Θράκ. (Σαμάκ.)

Βολιώτικος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βολιώτης*.

Ὁ ἐκ Βόλου προερχόμενος: *Βολιώτικη* ἐλαιά - *μη-
λὰ* κττ.

βολκός ὁ, Πελοπν. (Μεσσο. Ὀλυμπ. Πυλ.) κ. ἄ.—Λεξ.
Ἐλευθεροῦδ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 311 Πρω. Δημητρ. *βουλ-
κός* Ἡπ. Στερελλ. (Ἀρτοτ.)—Λεξ. Βλαστ. 311 *βορ-
κός* Λευκ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *βολκός* παρὰ τὸ ὀλκός. Ἰδ. ΑΣκιάν
ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7(1910/11) 219 κέξ., 10(1913/14)
157 κέξ. καὶ 15-17 (1918/21) 135 κέξ. Κατὰ ΜVasmer
ἐν Rocznik Slawistyczny 5 (Revue Slavistique 1913) 182
ἐκ τοῦ Σλαβ. *vlak*. Κατὰ PKretschmer ἐν Glotta 5 (1914)
291 κέξ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολικός. Ἰδ. καὶ KDieterich ἐν
Byzant. Zeitschr. 21 (1912) 286.

Ἀλιευτικὸν δίκτυον ἔχον σχῆμα μακροῦ βαθμηδὸν
στενωμένου σωλήνος ὡς αὐλοῦ καταλήγοντος εἰς σάκκον.

βολοβόλι τό, Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *βόλι*.
Πλήθος βόλων. Σύνων. *βολοθέμι*.

βολόδιχτο τό, Κύνθη.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόλος καὶ δίχτυ.
Δίκτυον εἰς τὸ ὅποιον ἐμπίπτουν οἱ ἰχθύες συναγελα-
ζόμενοι μετὰ τὴν βολαχτήραν.

βολοθέμι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *θέμι*.
Βολοβόλι, ὁ ἰδ.

βολοκόφινο τό, Παξ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόλι ἢ βόλος καὶ *κοφίνι*.
Κόφινος διὰ τοῦ ὁποίου μεταφέρονται μακρὰν τοῦ
ἀγροῦ οἱ ἐξ αὐτοῦ συναγόμενοι ἄχρηστοι λίθοι.

βολορριχτημός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βολορρίχτω*.
Ἐκφυσις, ἀπόλυσις βολβῶν: *Εἶναι 'ς τὸ βολορριχτημὸ*
οἱ πατάτες.

βολορρίχτω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μετοχ. *βολορρι-
χτημένος* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τοῦ ρ. *ρίχτω*, δι' ὃ ἰδ. *ρίχρω*.
Ἐκφύω, ἀπολύω βολβούς: *Βολορρίχτουν οἱ πατάτες*.
Εἶναι βολορριχτημένες οἱ πατάτες.

- **βολος** κατάλ. παραγωγικὴ σύνηθ.

Ἐξ ὀνομάτων παλαιῶν εἰς - *βόλος* συνθέτων μετὰ
τοῦ ρ. *βάλλω*, οἶον: *πυροβόλος*, *φεγγοβόλος* κττ.,
ἀπεχωρίσθη τὸ - *βολος* ὡς ἰδίᾳ παραγωγικὴ κατάλη-
ξις. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 242 κέξ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ὀνόματα δηλοῦντα πλησμο-

νήν του πρωτοτύπου 1) Ουσιαστικά, οἶον: ἐσμός - ζιμύβολος κττ. 2) Ἐπίθετα, οἶον: κακός - κακόβολος, καλός - καλόβολος κττ.

βόλος ὁ, κοιν. βόλους βόρ. ιδιῶμ. ὀβόλος Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.) ὄβολος Πελοπν. (Οἶν.) ἀβόλος Πελοπν. (Ἀρκαδ.) ὀλος Κάρπ. σβόλος σύνθηθ. σβόλους Β.Εὔβ. Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.) κ. ἀ. σβοῦλος Ἀθην. (παλαιότη.) Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κύμ.) ζιβόλε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βόλος. Ὁ τύπ. σβόλος ἐκ τῆς αἰτίας τοῦ πληθ. τοὺς βόλους καὶ ἐκ πλημμελοῦς χωρισμοῦ τοὺς σβόλους. Τὸ ζιβόλε ἐκ τοῦ σβόλος κατ' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγου.

Α) Κυριολ. 1) Ἡ βολή τῶν δικτύων εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀλιεῖαν Αἰγίν. Θήρ. Ἰων. (Κρήν.) Κάρπ. Κέρκ. Κύθν. Λέρ. Λευκ. Μεγίστ. Νάξ. Πάρ. Στερελλ. (Μεσσολόγγ.) Σύμ. Τήν. κ. ἀ.—Λεξ. Αἰν. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ.: Βούλην τὴ νύχτα ἐκάαμεν δγὸ βόλους Μεγίστ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Ἀριστοτ. Ζῶων ἱστορ. 8, 15, 47 «φασὶ δὲ πολλάκις τριβομένου τοῦ βυθοῦ ἀλίσκεσθαι πλείους ἐν τῷ αὐτῷ βόλῳ τὸ δεύτερον ἢ τὸ πρῶτον».

2) Τὸ ποσὸν τῶν ἐν μιᾷ βολῇ ἀλιευομένων ἰχθύων Κέρκ. κ. ἀ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. ΧΜυτιλιν. (ἐκδ. Kurtz σ. 87) «τοὺς ἐξωνηθέντας βόλους τοῦ δικτύου». 3) Τὸ δίκτυον Θήρ. Μύκ. Πάρ. κ. ἀ.: Ἐβάλαμεν τόσους βόλους καὶ δὲν ἐπγάσαμεν τίποτε. 4) Ὁ διὰ δικτύου ἀποκλείσμος τοῦ στομίου τοῦ ἰχθυοτροφείου Στερελλ. (Μεσσολόγγ.)

5) Τὸ νὰ διώκῃ τις τοὺς ἰχθύς διὰ τῆς βολῆς πρὸς τὰ δίκτυα Πάρ. 6) Τόπος κατάληψης διὰ βολῆν δι' ἀλιεῖαν Θήρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βόλος πολλάχ. Ἀπάνας Βόλος Θήρ. Ἐξως Βόλος Θήρ. Μέσα ἢ Μεσσὸς Βόλος Θήρ. 7) Σφαῖρα μικρὰ ἀπὸ θαύου ἢ ἄλλης ὕλης, μὲ τὴν ὁποῖαν παίζουν οἱ παῖδες κοιν. Παίζω - ρίχνω βόλους. β) Σφαῖρα γενικῶς Θεσσ. Πελοπν. (Σουδεν.) κ. ἀ.—Λεξ. Περιδ.: Στρογγυλὸς σάν βόλος Περιδ. Σάν σβόλους (ἐπὶ ἀνθρώπου μικροῦ ἀναστήματος καὶ χονδροῦ) Θεσσ. || Φρ. θὰ γυρίσῃ ὁ σβόλος (θὰ γυρίσῃ ὁ τροχὸς τῆς τύχης καὶ οἱ εὐτυχοῦντες τώρα θὰ δυστυχήσουν καὶ τανάπαλιν) Σουδεν. γ) Λίθος χειροπληθὴς σφαιρικὸς ἢ σφαιροειδοῦς σχήματος χρησιμποιούμενος εἰς σφαιροβολίαν ἢ ἄλλας χρήσεις πολλάχ.: Ἄσμ.

Θὰ τοῦ δείρου πῖσ' ἔς τὸν κόλιν | μὲ οὐχτὼ οὐκάδεις βόλον (νανούρ.) Λήμν. δ) Πᾶν πρᾶγμα σφαιρικὸν ἢ σφαιροειδοῦς σχήματος κοιν. καὶ Τσακων.: Ἐνας βόλος ἀσβέστι - ζάχαρι - τυρὶ κττ. ε) Πληθ. βόλοι, εἶδος φαγητοῦ ἀπὸ χονδραλεσμένον σίτον καὶ ἄλλα καρυκεύματα πολτοποιούμενα καὶ σχηματιζόμενα εἰς τεμάχια στρογγυλὰ Ρόδ. Συνών. βολάκια (ἰδ. βολάκι 4), γιουβαράκια. ς) Θρόμβος σχηματιζόμενος συνήθως εἰς φαγητὰ μὴ καλῶς ἀναδευόμενα ἐν τῇ παρασκευῇ ἢ τῷ βρασμῷ πολλάχ. καὶ Τσακων. 8) Τὸ σῦκον Χίος (Καρδάμ.) 9) Μικρὸν καὶ σκληρόν ἐξόγκωμα τοῦ δέρματος ἢ ἐν γένει πᾶν ἐξοίδημα δερματικὸν Σκυρ. Σύμ. 10) Λίθος σφαιροειδὴς ἐπιπολάζων, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ ἔχει κοίλωμα πλήρες ἀλευρώδους οὐσίας νομιζομένης ὡς φάρμακον κατευνάζον τοὺς πόνους τοῦ στομάχου Λευκ. β) Μαγικός τις λίθος θεωρούμενος ὡς φάρμακον εἰς διαφόρους ἀσθενείας τῶν ζῴων (τὸ πάσχον ζῶον ποτίζεται μὲ νερό, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναμειγνύεται σκόνη ἀποξεομένη ἐξ αὐτοῦ) Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Δλουκοπ. Ποιμ. 197. 11) Ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ Λεξ. Αἰν. 12) Τὸ πληχτρον τοῦ

ἰγδίου Θράκ. (Μυριόφ.) Συνών. βόλι 5, γουδοχέρι.

ΧΙΠ) Ἀρχὴ Κύπρ.: Ἐχάλασεν τὸ σπῖτιν ἀπὸ βόλον (ἐκ βάθρων, ἐκ θεμελίων). Συνών. βολή (Π) VIII.

Β) Μετων. 1) Ἀνθρώπος χαμηλοῦ ἀναστήματος, ἀλλὰ εὐτραφής, παχύσαρκος Εὔβ. Ἡπ. Θεσσ. Νάξ. Πελοπν. (Γορτυν. Σουδεν.) κ. ἀ.: Εἶναι σωστὸς βόλος Σουδεν. Ἰ'ναῖκα σβόλους Ἡπ. Αὐτὸς οὐ σβόλους μᾶς κἀν' τὸν παλῖ'καρᾷ Θεσσ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Σβόλος καὶ ὡς παρων. 2) Ἀνθρώπος μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του Σύμ.: Τὸν ἔφεραν βόλο.

Πβ. βόλι.

βολούλλα ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. βολὰ διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούλλα.

Ἐπὶ ποσότητος, ὀλίγον τι: Πίνω νὰ βολούλλα.

βόλτα ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ.) Τσακων. βουόλτα Μακεδ. (Καστορ.) βόλιτα Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.) κ. ἀ.—Λεξ. Μπριγκ. βόρτα Ἀστυπ. Θήρ. Ἰος Κάλυμν. Κάρπ. Κάσ. Κέρκ. Κίμωλ. Κύθηρ. Κύθν. Κύπρ. Κῶς Λέρ. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Ἐγκαρ.) Νίσυρ. Σίφν. κ. ἀ.—Λεξ. Μπριγκ. βόρτα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βότ-τα Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. Χίος (Ὀλυμπ. Χαλκ.) βόττα Ἰκαρ. Ἰων. (Κρήν.) Σάμ. Σκυρ. κ. ἀ.—Λεξ. Βλαστ. 320 βόλτος ὁ, Ἀνδρ. Λευκ. Μύκ. Τήν. κ. ἀ. βόρτος Νάξ. (Δαμαρ.) Σέριφ. κ. ἀ. βόλτο τό, Ἀνδρ. Μύκ. Συρ. Τήν. κ. ἀ. βόλιτο Ἀνδρ. βόρτο Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθηρ. Κύθν. Νάξ. (Ἀνω Ποταμ. Ἀπύρανθ. Βόθρ. Δαμαρ. Κορινθ. Μον.) Σέριφ. Σίφν. κ. ἀ. βόττο Τήν.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *volta*, παρ' ὃ καὶ διαλεκτικὸν *votta*. Ἡ λ. καὶ ἐν Ἀποκόπ. Βεργαδὴ στ. 382 (ἐκδ. Εἰς Legrand Biblioth. 2, 110) «ἐκάμαν βόλταν λάρνακας κ' ἐσωσαν εἰς τὴν φόρσαν». Ὁ τύπ. βόττα καὶ μεσν. Ἰδ. Μαχάρι. 1, 50 καὶ 580 (ἐκδ. R. Dawkins).

1) Στροφή, περιστροφή κοιν. καὶ Τσακων.: Γυρίζω τὴ βίδα δγὸ βόλτες. Παίρνει τὴ βόλτα τῆς ἡ βίδα (προχωρεῖ ἀκωλύτως ἢ κοχλίωσις). Τὸ κλειδί κάνει - παίρνει μόνο μὰ βόλτα. Ἡ ρόδα κάνει τόσες βόλτες ἔς τὸ λεφτό. Τυλίγω τὴν κλωστή τόσες βόλτες κοιν. Τὸ φεγγάρι παίρνει βότ-τα (εἰσέρχεται εἰς νέαν φάσιν) Χίος Εἶναι ἔς τὴ βόρτα τὸ φεγγάρι (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Κίμωλ. || Φρ. Παίρνω τὴν κάτω βόλτα - τὴν ἀπάνω βόλτα (χειροτερεῖ ἢ βελτιώνεται ἡ κατάστασίς μου. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. 4 (1948) 108). Παίρνω τὴ βόλτα μου (φεύγω, ἔξαφανίζομαι ἢ ἀνατρέπομαι, ἀναποδογυρίζομαι) κοιν. Δὲν παίρνω μῆτε βόλτα (δὲν προφθάνω οὔτε νὰ στραφῶ) Ἀνδρ. Ἐν τὸν ἔπιασεν ἡ βόλτα του (δὲν ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του) Μεγίστ. Ἐπῆρε τὴ βόλτα (παρεφρόνησε, τοῦ ἔστριψε) Κρήτ. Ἐπῆρε τὴ βόλτα τὸ κρέας - τὸ ψάρι κττ. (ἤρχισε νὰ σήπεται) αὐτόθι. Τοῦ τό φερε ἀπὸ βόρτα (τοῦ τὸ ἀνεκοίνωσε κατὰ πλάγιον τρόπον) Κίτ. Μάν. || Ἄσμ.

Καὶ ράβγει του τὰ μ-μάτια του τρεῖς σόρτες τὰ προνοσούμα καὶ δέν-νει του τὰ χέρια του τρεῖς βόρτες τ'ἀλεσιόμα (προνοσούμα=μυρίσιμα) Νίσυρ.

Ξύπνησε, χαδεμένη μου, καὶ πρόβαλε ἔς τὴν πόρτα, ποῦ 'καμες τὴν καρδούλλα μου καὶ πῆρε μέσα βόλτα (ἐμαράνθη ἢ ἐσάπισε) Ἀνδρ.

Ὡ λογιόμε μου, μὴ χαθῆς, καὶ νοῦ, μὴν πάρης βόττα (μὴ παραφρονήσης) Κρήν. β) Ἐπιρρηματ., στροφηδόν, περιστροφικῶς κοιν.: Φρ. Πᾶω βόλτα. Φέρνω βόλτα τὸ δωμάτιο (τακτοποιῶ, εὐπρεπίζω). Φέρνω βόλτα τὸ σκοινὶ (περιελίσσω). Τὸν φέρνω βόλτα (κάμνω τινὰ νὰ περιστρέ-

φεται ἡ οἶονεϊ περιστρεφόμενος περί τινα προσπαθῶ νὰ πλησιάσω μὲ σκοπὸν νὰ τὸν καταφέρω συνήθως πρὸς οικονομικὴν ἐξ αὐτοῦ ὠφέλειαν). Τὸνε φέρνον βόρτα (τὸν νῆα) Κίτ. Μάν. Τὰ φέρνω βόλτα (ἐνν. τὰ λόγια, δηλ. ἐκφράζομαι διὰ περιστροφῶν καὶ ὄχι ἀπροκαλύπτως καὶ σαφῶς). Τὰ φέρνω βόλτα (ἐνν. τὰ πράγματα, δηλ. ἐξοικονομῶ τὰ ἐξοδα τῆς ζωῆς) κοιν. Τοῦ φέρνον βόλτα (ἐνν. τὸ πρᾶγμα, δηλ. ἀνακυκλῶ ἐν τῇ σκέψει μου, τὸ διαλογίζομαι) Στερελλ. (Αἰτωλ.). 2) Περιφορά, περίπατος (ἀτυπονοουμένης συνήθως τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀφετηρίας) κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ.): Κάνω βόλτα. Κάνω τὴ βόλτα μου. Κάνω βόλτες. Κάνε μὰ βόλτα ἀπὸ ἐκεῖ νὰ δῆς τί γίνεται. Φέρνω βόλτες 'ς τὸ σπίτι - 'ς τὸ χωριό - ἀπάνω κάτω κττ. κοιν. Βόρτες μοῦ κλώνει 'ς τὴ δόρτα Ἀπύρανθ. Κόβγει βότ-τες Χίος Κρούω βόλταν Τραπ. Χτυπῶ βόλταν Ἀμισ. || Ἄσμ.

Βάρ' τὸ μάνταλο 'ς τὴν πόρτα
κ' ἔβγα ξέν-ροιαστη 'ς τὴν πόρτα

Μεγίστ.

Καράβι πεντακούβερο ἦβγε νὰ ρίξῃ βόρτα,
τὴν ἄγκουρά του ἔρριξεν εἰς τοῦ πασά τὴν πόρτα
Νίσου.

Νὰ κάμω κύκλο 'ς τὸ βουνό, βόλτα 'ς τὴ μαδάρια
Κρήτ. Συνών. ἀναγυρίδα 1 δ, ἀπογυρίδα 2, γῦρος.

β) Ἐπιρρηματ., κατὰ περιφορὰν οἶονεϊ περιστροφικὴν κοιν.: Φρ. Παίρνω βόλτα τὰ σπῖτα - τὰ χωριά - τοῖς ἐκκλησίαις κττ. (περιέρχομαι αὐτὰ κατὰ σειράν). 3) Καμπή, στροφή ὁδοῦ κοιν.: Ἀνήφορος - δρόμος - κατήφορος μὲ βόλτες κοιν. Τὸν ἀπάδηξα 'ς τὴ βόλτα τοῦ δρόμου Κρήτ. || Φρ. Παίρνω τὴ βόλτα (πορεύομαι οὐχὶ τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ἀλλὰ τὴν κυκλικὴν) κοιν. Συνών. ἀναγυρίδα 1 β. Ἡ

Λαὶ ὡς τοῦτων. ὑπὸ τὸν τυπ. Βόλτα Εὐβ. Βόλτες Σῦρ. Βόλτα Σαμουθρ. Βόλτες Κρήτ. (Βιάνν.) Βόλτα Ρόδ. Βόλτες Χίος Μεγάλη Βόλτα Κύθηρ. Πβ. ἀναγυρίδα 1, ἀγάγυρος (1) 1, ἀπογύρι 1, ἀπογυρίδα 1, ἀπογύρισμα 1, ἀπόγυρος 1. β) Λοξοδρομία πλοίου πλαγιάζοντος πρὸς τὸν ἀντιθέτως πνέοντα ἄνεμον σύννηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Τὸ καῖκι κάνει βόλτες - ταξιδεύει μὲ βόλτες σύννηθ.

γ) Ἐπιρρηματ., κατὰ πορείαν λοξοδρομικὴν, ὄχι εὐθεῖαν Ἀνδρ.: Τὸ καῖτοι πάει βόλτα. 4) Ἡ σπείρωσις τοῦ κοχλίου κοιν.: Ἀνοίγω - κόβω βόλτες. Βόλτα βαθεῖα - ρηχὴ. Φαγώθηκαν οἱ βόλτες τῆς βίδας. 5) Εἶδος πτυχῆς τοῦ γυναικείου ἐνδύματος Σκῦρ.: Ἐρχονται ἴσα οἱ βόλτες. 6) Ἀνθος προσαρμοζόμενος ὡς κόσμημα εἰς τὸ ἀπτὶ ἢ τὸ στηθος ἢ τὴν ζώνην (ἢ λ. παλαιότερον θὰ ἐδήλωνε κόσμημα ἔχον βόλτας, δηλ. σπειροειδές) Σκῦρ.: Βάζω βόττα 'ς τὸ 'φτί. || Ἄσμ.

Βόττες λογοῦν τῶνε λογοῦ τὴ μέση σου ζωσμένη
(λογοῦν τῶνε λογοῦ = λογιῶν λογιῶν).

Βάλε βόττα μελικάρι | νὰ σὲ ποῦνε παλληκάρι
(μελικάρι = νάρκισσος). 7) Ἀψίς, τόξον γενικῶς, ἰδίᾳ δὲ τὸ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν οἰκοδομῆς ὑποβαστάζον τὴν ὀροφήν τόξον Ἰων. (Κρήν.) Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθηρ. Κύθν. Κύπρ. Νάξ. (Ἄνω Ποταμ. Ἀπύρανθ. Βόθρ. Δαμαλ. Δαμαρ. Κορων. Μον.) Σέριφ. Σίφν. Τήν.: Τὸν εἶδα ποῦ περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὰ βόρτα Κέρκ. Τὸ μαγερεῖο ἔχει μέσα βόρτο Ἀπύρανθ. Γεφύριν μὲ βότ-ταν Κύπρ. β) Θόλος οἰκοδομῆς Κύπρ. Νάξ. (Βόθρ.) Σίφν. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 320: Ἄσμ.

Μὲν ἐκκληθῶν ἐφτάτρον-λ-λην 'πουπάνω μὲ τὴν βότ-ταν
Κύπρ. γ) Κοίλωμα τοξοειδές εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας συνήθως ὑπερθεῖν τῆς θύρας ἢ παραθύρου χρη-

σιμοποιούμενον πρὸς φύλαξιν ἄρτου ἢ ἄλλου πράγματος Ἀνδρ. Ἰκαρ. Μύκ. Σίφν. Σῦρ. Τήν. δ) Σανὶς κρεμαμένη μὲ δύο σχοινία ἐκ τῆς ὀροφῆς πρὸς ἀπόθεσιν ἄρτου Μύκ. κ. ἀ. 8) Θολωτὴ οἰκοδομὴ Κύπρ. Χίος κ. ἀ.: Ἄσμ.

Ἐπῆασιν 'ς τὴν βότ-ταν τοὺς τὴν τῆνονορκοχτισμένην
Κύπρ. β) Ἐξοχικὴ λιθόκτιστος καλύβη Λευκ. Χίος (Χαλκ.) κ. ἀ. 9) Ἀλιευτικὸν ὄργανον συνιστάμενον ἐκ μακροῦ στερεοῦ νήματος φέρσαντος ἐν μόνον ἄγκιστρον, δι' οὗ ἀλιεύονται εὐμεγέθεις ἰχθύες Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κωνπλ. Μακεδ. (Καστορ.) Πόντ. (Ἀμισ.) κ. ἀ. — Λεξ. Περιδ. Πρω. Δημητρ. 10) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν σμυριδωρύχων, δώδεκα σωροὶ σμύριδος Νάξ. (Βόθρ.).

βολτάγιο τό, ὡς ὄρος ναυτικὸς πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *voltaggio*.

Ἀναστροφή τοῦ πλοίου ὥστε τὰ ἱστία νὰ κολποῦνται ἀντιθέτως.

βολτάρι τό, ἀμάρι. βουλτάρ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βόλτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἀρι. Σιδηροῦν ὄργανον βοηθητικὸν τοῦ κατασκευάζοντος βίδας.

βολταρίσκω ἀμάρι. βροτ-ταρίσκω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ βολτάρω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰσκω. Τριγυρίω τινὰ προσπαθῶ νὰ πλησιάσω καὶ νὰ προσοικειωθῶ τινὰ. Ἐβροτ-τάρισκέν τὴν κάμποσον τῶναιρόν, ἀμ-μὴ τὸν ποῦ τὴν ἐδῶσαν. Πβ. βολτάρω, βολτετίζω.

βολτάρω συνήθ. βουλτάρων βόρ. ἰδιῶμ. βολτάρω Κρήτ. βολτάρω Κρήτ. βουλτάρω Α. Ρομμελ. (Σαζόπ.) βολτάρω πολλαχ. βουλτάρων Λέσβ. (Πάμφιλ.) βολτάρω Κρήτ. βολτάρω Ζάκ. Κύπρ. Νάξ. (Ἄνω Ποταμ. Βόθρ. Κινίδ.) Σέριφ. βολτάρω Μεγίστ. βολτάρω Κῦθν. Νάξ. (Βόθρ.) βουλτάρω Σάμ. βολταρίζω Παξ. κ. ἀ. βολταρίζω Σέριφ. βολτ-ταρίζω Χίος βουρ-τουράων Μακεδ. (Βέρ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *voltare*. Οἱ τύπ. βολιτζάρω καὶ βολτίζάρω κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βολτετίζάρω.

Α) Κυριολ. 1) Κάμνω στροφήν, στρέφομαι Ζάκ. Κρήτ. κ. ἀ.: Ἄσμ.

Καὶ ξανακρούει τ' ἄλλη μὰ ὄγμὰ νὰ βολιτάρῃ
καὶ καταφτάνουν δὸν ἐκεῖν, κρεῖμας 'ς τὸ παλληκάρι
Κρήτ.

Τὸ φεγάρι κάνει βόρτα | τοῦ τσαγάραινας τὴ δόρτα
κὲ ἂ γυρίσῃ καὶ βολτάρῃ, | τὴ τζαγάραινα θὰ πάρῃ
Ζάκ. β) Πηγαίνω οὐχὶ κατ' εὐθεῖαν, ἀλλὰ μὲ στροφὰς Κρήτ. Κύπρ. Μακεδ. (Βέρ.) Νάξ. (Βόθρ. Γαλανῶδ.) κ. ἀ.: Βολτάρει νὰ προφτάξῃ τὸ ζῶ Βόθρ. || Ἄσμ.

Κὲ ἀπῆς ἐκατεβήκανε κάτω 'ς τὸ περιγιάλι,
καράβι ἐβολίταρε ὄγμὰ νὰ τοῖ βαρκάρῃ
Κρήτ. 2) Περιέρχομαι τινὰ ἢ τι κύκλῳ Κύπρ. Κῦθν. Νάξ. (Βόθρ.) Σέριφ.: Βολτάρω τὸ νηοὶ Σέριφ. Πήραμε ἀπάνω καὶ τοὺς βολτάρουμε Βόθρ. Βολτέρνω τὸ χωράφι (πηγαίνω ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρον εἰς τὸ ἄλλο ἐνεργῶν τὸν θερισμόν) Κῦθν. β) Περιφέρω τινὰ κύκλῳ Νάξ. (Βόθρ.)

γ) Περιστρέφω, περιελίσσω τι, οἶον σχοινίον Σύμ. κ. ἀ. 3) Περιέρχομαι, περιφέρομαι, περιδιαβάζω πολλαχ.: Τῆς ἀρέσει νὰ βολτάρῃ ὅλη τὴν ὥρα. Πάμε νὰ βολτάρουμε λιγάκι. Τὰ καῖκια βολτάρουν.

Β) Μεταφ. 1) Διαφεύγω, ἐκφεύγω, ἐξολισθαίνω Νάξ. (Ἄνω Ποταμ. Βόθρ. Κινίδ.): Ὁλο καὶ μοῦ βορ-

τάρεις. β) Φεύγω, εξαφανίζομαι Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Φρ. Θὰ βορτάρη ὁ νοῦς μου (θὰ τρελλαθῶ). γ) Ἀποχωρῶ, ὑποχωρῶ, ἐπὶ δημοπρασίας Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) 2) Ἀναλαμβάνω ἀπὸ ἀσθένειαν, ἀναρρώνω Πελοπν. (Βυτίν.) κ. ἄ. 3) Ἐξοικονομῶ τὰ ἐξοδά μου Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τὰ βουλτάρου ἔτο' κ' ἔτο'. Πῶς νὰ τὰ βουλτάρουν μὴ τ'ν ἀκρίβεια; 4) Ἐνεργῶ τι διὰ περιστροφῶν, παρελκύνω Σίφν.: Τὸ βορτάρει καὶ τὸ βορτάρει ὁ δεινα.

Πβ. βολταρίσκω, βολτετζάρω.

βολτᾱς ὁ, ἀμάρτ. Θηλ. βολτοῦ Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾱς. Θηλ., γυνὴ ἀεικίνητος καὶ πολυπράγμων.

βολτατζῆς ὁ, Λεξ. Βλαστ. 309 Δημητρ. βόλτα-τζῆς ΑΜαμμέλ. Θαλασσιν. 49.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τζῆς.

Ὁ ἀλιεύων διὰ τῆς ὁρμῆς βόλτα.

βολτᾱτος ἐπίθ. ἀμάρτ. βορτᾱτος Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾱτος.

Ὁ ἔχων σχῆμα βόλτας (πβ. σημ. 7), κυρτός.

βολτετζάρω Ἰθάκ. Κεφαλλ. — Λεξ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. βολτετζάρου Σκῦρ. βολτατζάρω Ἀθῆν. Ἀνθολ. Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Μάδυτ.) Πελοπν. Ἀργολ. Ἀρχαδ.) κ. ἄ. — ΑΜαμμέλ. Σκοποὶ 73 Θαλασσιν. 51 καὶ ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. 225 — Λεξ. Περίδ. Βυτ. Μπριγκ. Βλαστ. Δημητρ. βολτατζάρου Τσακων. βολτατζάρου Θεσσ. (Ζαγορ.) βολτατζάρου Μύκ. βολτατζάρου Βιθυν. βολτατζάρου Λυκ. (Λιβύσα) βολτατζάρου ΝΞαντοριν. Ἀγγελοκ. 5 βολτατζάρου Σκιάθ. βορτετζάρου Κέρκ. βορτετζάρου Νάξ. (Τσικαλαρ.) βορτατζάρου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορτατζάρου Κάσ. βορτατζέρω Κάσ. βορτατζέρω Μεγίστ. βοτ-τατζέρω Σύμ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *volteggiare*.

1) Προχωρῶ οὐχὶ κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ με στροφάς, λοξοδρομῶ, ἰδίᾳ ἐπὶ πλοίων ἐνθ' ἄν.: Τὸ καίκι βολτατζάρει Λεξ. Δημητρ. Τὸ καράβι βολτατζάρει ΑΜαμμέλ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. ἐνθ' ἄν. 2) Κάμνω περιφορὰν, περιδιαβάω, περιφέρομαι, περιπατῶ Θράκ. (Μάδυτ.) Ἰθάκ. Κάσ. Κεφαλλ. Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Τσικαλαρ.) Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρχαδ. Κίτ. Μαν.) Σύμ. Τσακων. κ. ἄ. — ΑΜαμμέλ. Σκοποὶ 73 — Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.: Ἄσμ.

Βίρα νὰ βιράρονμε | καὶ νὰ βολτετζάρουμε

Ἰθάκ.

Ὁ νοῦς μου πρὸ ἐμίκρυνε ὡς γουκκὶ πιπέρη

κὲ ὅπου κὲ ἄν πάης καὶ σταθῆς, μαζί σου βορτατζέρει

Κάσ. 3) Μεταφ. μεταβάλλομαι Ἀθῆν. κ. ἄ.: Σάμπως τὰ πράματα βολτατζάρουν.

Πβ. βολταρίσκω, βολτάρω.

βολτι τό, Τῆν. Τσακων. βοτ-τίν Χίος.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βόλτα, παρ' ὃ καὶ βότ-τα.

1) Βολτίτσα, ὁ ἰδ., Τσακων.: Ἐμπούτζερε τὸ βολτι ρτι (ἔκαμες τὴ βολτούλλα σου). 2) Μικρὸς θόλος Χίος.

β) Θολωτὸν οἰκοδόμημα Χίος. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βολτί Πελοπν. (Μάν.) Βοτ-τὰ Χίος. 3) Τὸ στόμιον τοῦ φούρνου Τῆν.

βολτίτσα ἡ, σύννηθ. βολιτίτσα Κρήτ. βορτίτσα Μεγίστ. κ. ἄ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βόλτα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Ὀλίγης διαρκείας περίπατος, μικρὰ διαδρομὴ ἐνθ' ἄν.: Ἐκατα μὲ βολτίτσα. || Φρ. Ὅλο βολτίτσες κάνει (ἐπὶ τοῦ ἀργοσχόλου). Συνών. βολτι 1, βολτούλλα.

βολτογύρης ἐπίθ. ἀμάρτ. βορτογύρης Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τοῦ ρ. γυρίζω.

Ὁ συνηθίζων νὰ περιφέρεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

βολτογύρι τὸ, Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βολτογυρίζω ἢ ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τοῦ ρ. γυρίζω.

Περιφορὰ, περιδιάβασμα, περίπατος: Ὀλημερεῖς βολτογύρι 'ς τοῖς ἀκροθαλασσές.

βολτοκατεχάρις ἐπίθ. ἀμάρτ. ὀρτοκατεχάρις Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τοῦ ἐπίθ. κατεχάρις.

Ὁ γνωρίζων νὰ ἐκφεύγῃ μὲ λοξοδρομίας: Ἄσμ.

Ἡ Φτέρ' ἀγρίμα κυνηᾷ κ' ἡ Γερακὰ περδίκμα κὲ ὁ Φλόος γεροντολαὸν καὶ ὀρτοκατεχάριν.

βολτοκόβω ἀμάρτ. βορτοκόβω Ἀστυπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τοῦ ρ. κόβω.

Κόβω βόλτες, περιφέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ: Κεῖ τοῦ βορτόκοβγε ἦθεκε τὸ κουτάκι 'πάνω 'ς τὸ ραφάκι (ἐκ παρὰ μὲν). Συνών. βολτοφέρνω.

βολτόξυλο τό, ἀμάρτ. βορτόξυλο Σίφν.

Ἐκ τῶν οὐς. βόλτα καὶ ξύλο.

Ξύλον κατάλληλον διὰ κατασκευὴν θόλου.

βολτόπετρα ἡ, ἀμάρτ. βορτόπετρα Σίφν.

Ἐκ τῶν οὐς. βόλτα καὶ πέτρα.

Λίθος κατάλληλος πρὸς κατασκευὴν θόλου.

βολτούλλα ἡ, σύννηθ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βόλτα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλα.

Βολτίτσα, ὁ ἰδ.

βολτοφέρνω Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλτα καὶ τοῦ ρ. φέρνω.

Φέρω, ἦτοι κάμνω βόλτες, περιφέρομαι. Συνών. βολτοκόβω.

-**βολῶ** κατάλ. παραγωγικὴ σύννηθ. βουλῶ βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ παλαιῶν παρασυνθέτων ρημάτων ληγόντων εἰς -βολῶ ἀπεχωρίσθη τὸ -βολῶ ὡς ἰδίᾳ παραγωγικὴ κατάληξις. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 243 κέξ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ρήματα ἐκφράζοντα θαμιστικὴν ἢ ἐπιτατικὴν ἐνέργειαν ἢ πρᾶξιν 1) Ἐξ ὀνομάτων, οἷον: ἄσπρος - ἄσπροβολῶ, μόσκος - μοσκοβολῶ, πέτρα - πετροβολῶ, χαλάζι - χαλαζοβολῶ κτι. 2) Ἐκ ρημάτων, οἷον: ἀστράφτω - ἀστραφτοβολῶ, ἄφτω - ἄφτωβολῶ, ξερνῶ - ξερνωβολῶ κτι.

βολῶ σύννηθ. βουλῶ βόρ. ἰδιώμ. βουλίζου Θάσ. Μέσ. βολειοῦμαι Θήρ. Κάλυμν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βολειῶμαι Κάλυμν. βουλειοῦμαι Ἡπ. γ' ἐνικ. πρὸς. βουῶντα ἔγι Τσακων.

Τὸ μεσν. βολῶ, ὃ ἐκ τοῦ μεταγν. εὐβολῶ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 3 (1906/7) 95. Περὶ τοῦ μέσ. βολειοῦμαι πβ. ΓΧατζιδ. ἐνθ' ἄν. 4 (1907/8) 87 κέξ.

1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. παρέχω εὐκολίαν, εὐχέριαν, εἰ-

αι βολικός πρὸς τι πολλαχ. : Δὲ μὲ βολεῖ ἐμένα τὸ χω-
 ρόν, ἀλλεῶς θὰ τὸ ἀγόραζα Πελοπν. Μᾶς βολεῖ ὁ καιρὸς
 τὸ μέρος κττ. Σύμ. Θὰ πάρω τὸ γιαντικό, ὅταν βολήσῃ
 ὦρα Κέρκ. Τοῦ βόλεσε ἡ δουλειὰ ποῦ ἄρχισε Χίος
 ῥανίος' ἀπ' αὐτοῦ, γιὰτὶ δὲ μὴ βουλεῖς νὰ κάνου τὴ δου-
 λειά μου Ἡπ. Δὲ μοῦ βολεῖ τὸ σπῖτι Λεξ. Πρω. Δὲ μοῦ
 βολεῖται τὸ σπῖτ' ἐτοῦτο. — βολεῖται σου δὲ βολεῖται, ἐπὶ
 τὰ κάθουσι Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Πολλὰ θωρῶ καὶ δὲ μιλῶ καὶ γλέπω καὶ σωπαίνω,
 γιὰτὶ ὁ τόπος δὲ βολεῖ καὶ πρέπει νὰ 'πομένω

ἱκ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. Η 1669 (ἐκδ.
 Schmitt) «εἰς τὸ μέρος ποῦ μᾶς βολεῖ καὶ μᾶς ἐνὶ ἐπι-
 ρεῖον». Καὶ ἀπροσ. εἶναι εὐκολον, ἐρχεται κατὰ βού-
 λην, κατ' ἐπιθυμίαν σύνθηθ. καὶ Τσακων. : Μοῦ βολεῖ
 τοῦ ἐρχεται βολικά). Ἄν μοῦ βολέσῃ, θὰ ῥθω. Δὲ
 μοῦ βολεῖ νὰ περάσω ἀπὸ τὰ δικὰ σας. Δὲ μοῦ βολεῖ νὰ
 μένω σ' αὐτὸ τὸ μέρος σύνθηθ. Ὅρι βοοῦντα μὴ μ' ἔνταγι
 τὰ χέρια (δὲ μὲ βολεῖ, δὲ μὲ εὐκολύνει μὲ αὐτὸ τὸ χέρι)
 Τσακων. || Παροιμ. Ὅπου δὲ βολεῖ τοῦ διαόλου νὰ πάῃ ὁ
 ἴδιος, δέδει μὰ γερόδισσα (δέδει=πέμπει) Κρήτ. β) Εὐ-
 νοῶ Λέσβ. : Αὐτὸς οὐ τόπους βουλεῖ ἱλαιὸς-κλήματα κττ.

2) Μέσ. αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν Θήρ. : Ἄ δὲ σὲ
 δῶ, δὲ βολειοῦμαι (ᾱ=ᾱν). β) Μοῦ προξενεῖ τι εὐχα-
 ρίστησιν, ἀπολαμβάνω τι Θήρ. : Δὲ σὲ βολειοῦμαι ἔτσι
 ποῦ εἶσαι ἀνυμένῃ. 3) Ἐνεργ. καὶ μέσ. δύναμαι Θήρ.
 Θράκ. (Αἰν.) : Δὲ βουλῶ νὰ τὸν κάμω Αἰν. Δὲ βολειοῦμαι
 νὰ τρώγω μὲ τὸ ζερβὶ μου Θήρ. Καὶ ἀπροσ. εἶναι δυ-
 νατὸν Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σκυρ. κ.ά. :
 Βολεῖ νὰ περῇς ἀποδῶ Σκυρ. Δὲ βολεῖ νὰ γίνῃ ὁ γάμος
 Ἡπ. Κεφαλλ. || Παροιμ.

Σὰ δῆς τρεῖς καπαρή, | πῶς βολεῖ νὰ 'γαι καλή;

(καπαρή=κόκκινη) Κρήτ. || Ἄσμ.

Ἄν μ' ἀγαπᾷς καὶ σ' ἀγαπῶ, τί μοῦ βολεῖ νὰ κάμω;

Ἡπ. || Ἀπὸ πλήρεις ἐκφράσεις, οἷαι : δὲ βολεῖ νὰ γίνῃ ἀλ-
 λεῶς, δὲ βολεῖ νὰ μὴ ἐφυνε, δὲ βολεῖ νὰ μὴ εἶναι ἔτσι κττ.
 προηλθεν ἐν Ἀπυράνθῳ ἡ βραχυλογία δὲ βολεῖ=ὠρι-
 σμένως, χωρὶς ἄλλο : Ὅσκαιροι δὲ βολεῖ εἴμαστε (Ὅσκαι-
 ροι=ὁμήλικοι). Δὲ βολεῖ δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ τὴ δάρῃ καὶ
 παῖζει τὴν. Δὲ βολεῖ οἱ ποδικοὶ πῆρασι τὸ φτιρὶ τοῦ φα-
 ναριῶ. Δὲ βολεῖ δὲν ἔχω πιπιλᾶ αἱμ' ἀπάνω μου καὶ 'γὰ
 κεῖνο κρυώνω. 4) Ἀπροσ. ἀρμόζει, πρέπει Πελοπν.
 (Μάν.) : Δὲ βολεῖ νὰ τὸ κάμῃς, γιὰτὶ θὰ πικράνης πολλούς.

5) Χωρῶ Μακεδ. (Βελβ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ. : Δὲ
 μὴ βουλάει οὐ τόπους Ἀράχ. Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ.
 Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ. Χαλκιδ.) : Δὲν εἶνι τόπους ποῦ θὰ
 βουλέσῃς Βελβ. Δὲ βουλειοῦμι νὰ κάτσουν Ἡπ. Καὶ
 ἀπροσ. ὑπάρχει χώρος Εὐβ. (Ἄκρ. Κύμ. Στρόπον.) Ἡπ.
 Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. Δὲ βολεῖ νὰ
 περάσω - νὰ πατήσω κττ. Ἡπ. Δὲ βουλεῖ νὰ μπῆς κ' ἐνὶ
 Στερελλ. Δὲ βουλεῖ νὰ κάτσουν - νὰ κοιμ'θοῦ - νὰ πιράσου
 κττ. Ἄκρ. Στρόπον. || Φρ. Δὲ βολεῖ νὰ ρέξῃς μῆλο (ἐπὶ
 συνωστισμοῦ πληθύος ἀνθρώπων) Ἀρκαδ. 6) Ταχτο-
 ποιῶ, στολίζω Θάσ. : Ἀκόμα δὲ βόλ'σαμ'. Θὰ βουλ'στοῦ
 καὶ θὰ 'ρθον.

βολώνω ἀμάρτ. σβολώνω Ρόδ. (Κάστελλ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόλος, παρ' ὃ καὶ σβόλος.

Συμπεζών τι ἐλαττώνω κατ' ὄγκον, τὸ κάμνω μικρό-
 τερον. Μετοχ. σβολωμένος, συμπεπιεσμένος καὶ ἐλαττωμέ-
 νος κατ' ὄγκον.

βομβόνι τό, Καππ. (Φάρασ. κ. ἄ.)

Λέξις πεποιημένη.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ἡ κοινὴ μέλισσα ἐν τῇ ἀγρία καταστάσει ἢ ἡ ὁμοία πρὸς
 τὴν μέλισσαν μικρὰ σφήξ. Συνών. ἀγριομέλισσα 1 καὶ 2.

βόμπιρας ὁ, Εὐβ. (Ἄκρ.) Μακεδ. (Βλάστ. Θεσσαλον.)

Πελοπν. (Κορινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Καλοσκοπ.
 Ναύπακτ. Παρνασσ.) κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν. Δημητρ. Βλαστ.
 487 βόμπ'ρας Β.Εὐβ. Μακεδ. Στερελλ. κ.ά. βόμπιρας
 Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ. βόμπιρας Εὐβ. (Κουρ.) κ. ἄ.
 βόμπιρας Κύπρ. μπόμπιρας Εὐβ. (Αὐλωνάρι.) Κύθν. κ.
 ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 487 Δημητρ. δόβιρας Κεφαλλ. μπόμ-
 πιρας Παξ. γόμουρας (Ἐφημερ. Ἐμπρὸς 22-9-1920)
 Θηλ. βομπίρα Πελοπν. (Κορινθ.) βομπίρα Στερελλ.
 (Αἰτωλ. Ναύπακτ.) μπομπιροῦ ΔΒουτυρ. Μέσ' στοὺς ἀν-
 θρωποφ. 68.

Ἐκ τοῦ Σλαβ. vampir.

1) Βρικόλακας (ἰδ. λ.), περὶ τοῦ ὁποίου πιστεύεται
 ὅτι τρώγει σάρκα καὶ πίνει αἷμα ἀνθρώπου καὶ ὅτι κα-
 κοποιεῖ τοὺς οἰκείους Β.Εὐβ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Στε-
 ρελλ. (Αἰτωλ. Ναύπακτ.) κ. ἄ. (Ἐφημ. Ἐμπρὸς ἐνθ. ἀν.)
 ΔΒουτυρ. ἐνθ' ἀν.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. ἐνθ' ἀν. : Βομπίρα
 γίν'κ'ις, σκύλλα, νὰ μὴ φάς! Αἰτωλ. Βομπίρα, ἔφαῖς τὰ
 πιδιά σ' καὶ θέλ'ς νὰ φάς κ' ἱμένα! (ὑβρις πρὸς γυναῖκα,
 τῆς ὁποίας ἀπέθανον τὰ τέκνα) Ναύπακτ. β) Παιδίον
 ὀρφανὸν νομιζόμενον ὡς αἰτία θανάτου τῶν γονέων του
 (ὅτι δηλ. ἔφαγε τοὺς γονεῖς του) Στερελλ. 2) Ἀνθρω-
 πος βραχὺς τὸ ἀνάστημα, ἀδύνατος καὶ ἔχων σῶμα ἀκα-
 λαίσθητον, κακοπλασμένον, ἀλλὰ καὶ κακός, μοχθηρὸς
 Εὐβ. (Ἄκρ. Αὐλωνάρι.) Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Κορινθ.)
 Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Καλοσκοπ. Παρνασσ. κ.ά.—Λεξ.
 Αἰν. Δημητρ. Πβ. βομπιράρις. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών.
 Παξ. β) Παιδίον μικρὸν, ἀλλὰ ζωηρὸν καὶ ἄτακτον
 Εὐβ. (Κουρ.) Κύθν. Μακεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)
 κ. ἄ. γ) Ἀνθρώπος δύστροπος Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3)
 Τὸ δαιμόνιον καλὶκάντζαρος Κύπρ.

βομπιράζω Πελοπν. (Κορινθ.) βομπιράζον Στε-
 ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόμπιρας.

1) Γίνομαι βόμπιρας 1, ὁ ἰδ., Στερελλ. (Αἰτωλ.) :
 Βομπιράσις λότηλα, πιδάκι μ', θὰ φάς κ'ἀνένα! 2) Γί-
 νομαι κακόσωμος, συνήθως ἐπὶ παιδίων Πελοπν. (Κορινθ.) :
 Βομπιράσε ἀπὸ τὸ κακό του. Ἡ μετοχ. συνήθως ἀρα-
 τικῶς Πελοπν. (Κορινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Μωρὲ βομ-
 πιρασμένο! Κορινθ. Βομπιρασμένου γ'ροῦν' Αἰτωλ.

βομπιράκος ἐπίθ. ἀμάρτ. βομπιράκος Στερελλ.
 (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόμπιρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
 -ζακός.

Κατηραμένος : Δὲ καμώνιτι αὐτὸ τοῦ χουράφ' τοῦ βομ-
 πιράκο. Δὲ σκάβιτι τοῦ βομπιράκο τ' ἀμπέλ'.

βομπιράρις ἐπίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. βομπιράρικο Πε-
 λοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόμπιρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
 -ζαρίς.

Ὁ ἔχων σῶμα ἀδύνατον καὶ ἀκαλαίσθητον. Πβ.
 βόμπιρας 2.

βομπίρικος ἐπίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. βομπίρ'κου Ἡπ.
 (Ζαγόρι.) Θεσσ. (Νευρόπ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Αἰ-
 τωλ. Γαρδίκ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. βόμπιρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
 -ικός.

1) Ζωηρός, δύστροπος, δυσμεταχειρίστος · Ήπ (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Αίτωλ.): Πιδί βουμπέρ'κον Αίτωλ. Ἀργὰ βουμπέρ'κα Βλάστ. 2) Ὁ ἀπολέσας τοὺς γονεῖς του καὶ καταστάς ὄρφανός ἐπὶ παιδίου Στερελλ. (Γαρδικ.) 3) Ἀσθενής, καχεκτικός Θεσσ. (Νευρόπ.)

βόμπυκας ὁ, ἀμάρτ. βόβυκας Κύθν. βέμπ'κας Στερελλ. (Καλοσκοπ.) μπέμπ'κας Εὐβ. (Ἀκρ.) βόμπυκο Ἀπουλ. (Καλημ.) βούμπυκο Ἀπουλ. (Κοριλ.) βούμπυκο Ἀπουλ. (Κοριλ.) βούμπυκος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βόμβυξ. Πβ. Ἡσύχ. «βόμβυκες... εἶδος ζῳου πτερωτοῦ κατὰ σφήκα».

Εἶδος ἐντόμου διπτέρου μεγαλυτέρου ἀπὸ τὸν σφήκα βομβοῦντος κατὰ τὴν πτήσιν ἐνθ' ἀν.: Ἐπεσε ὁ βόβυκας μέσ' ἑς τὸ σπῖτι τ' ἐποθάνανε οὗλοι Κύθν. Συνών. βομπύκι. Πβ. μπούμπουρας.

βομπύκι τό, ἀμάρτ. μπιμπύκ' Εὐβ. (Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόμπυκας.

Βόμπυκας, ὁ ἰδ.: Τὰ μπιμπύκια μᾶς φάγαν τὰ μιλίσσια.

* **βομπυκίζω**, βουμπατίζω Κύπρ. βουμβοντίζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόμπυκας.

Βομβῶ: Οὐλ-λην νύχταν ἐν ἐπιδιμήθηκα, γιατί ἐβουμπατίζαν μέσ' ἑς τ' ἀγκιά μου τὰ κουνούπκια. Συνών. βαβουρίζω 1, βάζω (I) 4 δ.

* **βομπύκισμαν** τό, βουμπάτμισμαν Κύπρ. βουμπουτῖσμαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βομπυκίζω.

Ὁ βόμβος ὁ παραγόμενος ὑπὸ ἐντόμου

βόντινα ἡ, βόνινα Θράκ. (Μάδυτ.) Ἰμβρ. βόντινα Ἡπ. Ἰων. (Κρήν.) Σαμοθρ. βόδινα Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Λήμν. βοδινα Θράκ. (Μάδυτ.) Νάξ. βοδινα το Θράκ. (Αἰν.)

Πιθανῶς ἐκ τοῦ Σλαβ. *vodna* = ὑδροδοχεῖον.

1) Εἶδος πέπονος συνήθως ἐπιμήκους σχήματος Ἡπ. Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.) Ἰων. (Κρήν.) Ἰμβρ. Νάξ. 2) Εἶδος κολοκύνθης μεγάλου μεγέθους καὶ χρώματος κιτρινοῦ Σαμοθρ.

βόξα ἡ, Καππ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν μάρathon.

βοούρα ἡ, Κάρι.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοή, δι' ὁ ἰδ. βουή, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούρα.

Θόρυβος μέγας, ὀχλαγωγία. Συνών. βαβούρα 1, βαβουρανιά.

βορά ἡ, Χίος.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βορά.

Τροφή.

βόρα ἡ, Πόντ. (Οἰν.) ἀβόρα Πόντ. (Σινώπ.) ἐβόρα Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) ἡβόρα Πόντ. (Ζησιν. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ.) ληβόρα Πόντ. (Κερασ.) ἀβόρας ὁ, Πόντ. (Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βορίζω, παρ' ὁ καὶ ἐβορίζω καὶ ἡβορίζω, ὅθεν οἱ τύπ. ἐβόρα καὶ ἡβόρα. Περί τοῦ σχηματισμοῦ ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 76. Τὸ ἀβόρα καὶ ἀβόρας

κατὰ τὸ συνών. ἀέρας καὶ ἀέρα Πβ. καὶ ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 16 (1951) 4.

1) Ἀήρ, ἄνεμος (ἐν τῇ σημ. ταύτῃ τὸ ἀρσεν. ἀβόρας) Πόντ. (Σινώπ.) 2) Καιρὸς δροσερός, δροσιὰ Πόντ. (Κοτύωρ. Οἰν. Ὁφ. Σινώπ. Τραπ.): Παίρω βόραν Οἰν. Ὁσήμερο ἐν' ἡβόρα Ὁφ. || Φρ. Πῆρε βόραν ἡ καρδιά μου (ἐπὶ ψυχικῆς γαλήνης, εὐχαριστήσεως) Οἰν. Ἐσῆβεν ἔναν βόραν ἑς σὴν καρδιά μ' (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Τραπ.

3) Τόπος δροσερὸς ὡς ὑπόσκιος, σκιερὸς Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὁφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ.): Ντό στέκουμε ἑς σὸν ἥλεν, ἄς πάμε κάθουμε ἑς σὴν ἐβόραν Τραπ. Χαλδ. Ἐστάθα ἑς σὴν ἐβόραν κ' ἐπιδρωσα (ἐξιδρωσα) Τραπ. Κοιμάται ἑς σὴν ἐβόραν Χαλδ. || Παροιμ. Φρ.

Φαεῖν, ποτὶν, ἀνάπαισιν κ' ἐβόραν καλωσύναν

(ἐπὶ πλησμονῆς βιοτικῶν ἀγαθῶν καὶ μακαρίας ἀπολαύσεως αὐτῶν) Τραπ. || Παροιμ. Ἄλλοι κάμνοννε ἑς σὸν ἥλὸν κ' ἄλλοι τρώγουν ἑς σὴν ληβόραν (ἄλλοι μοχθοῦν καὶ ἄλλοι ἀπολαμβάνουν τοὺς κόπους των) Κερασ. Ἐς σὸν ἥλὸν ἦντοαν κ' ἔκαμεν, οὐδὲ ἑς ἐβόραν ἔφαγεν (ὅστις δὲν εἰργάσθη ὑπὸ τὸν ἥλιον, δὲν ἔφαγεν ὑπὸ τὴν σκιάν, ἐπὶ ὀκνηροῦ) Κρώμν. || Ἄσμι.

Ὁ πρόσωπο σ' τραντάφυλλον, ἡ κάρδᾶ σ' ἐν' ἐβόρα, μυρίσκουμει τραντάφυλλον, κοιμοῦμαι ἑς σὴν ἐβόραν Κρώμν. 4) Ἡ ὀπισθεν ἀντικειμένου σχηματιζομένη σκιά Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.): Ἄσμι.

Πουλλὶν πετᾷ ἑς σὸν οὐρανόν, ἑς σὴν γῆν εὐτάει ἐβόραν (εὐτάει = κάμνει) Κρώμν.

βοράζω ἀμάρτ. ἐβοράζω Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρα, παρ' ὁ καὶ ἐβόρα.

Ἀναρρίπτων εἰς τὸν πνέοντα ἀέρα χωρίζω τὸν οἶτον ἀπὸ τοῦ ἄχυρα, λιχμῶν. Συνών. ἀνερίζω (I) A 3, βορίζω B 3.

βόρακας ὁ, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ λογίου οὐσ. βόραξ.

Τὸ διβορικὸν νάτριον χρησιμοποιοῦμενον τῇ χαλκευτικῇ εἰς συγκολλήσεις καὶ ἐν τῇ οἰκιακῇ οἰκονομίᾳ μετὰ τῆς ἀμυλόκολλας πρὸς στίλβωσιν ἀσπρορρούχων. [**]

βορατζά ἡ, ἀμάρτ. ἀορατζά Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρατο κατὰ τὰ εἰς -τζά ὄν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν βόρατο, ὁ ἰδ.

βόρατο τό, Καππ. βόροτο Καππ. ἀβόρατος ὁ, Κρήτ. Κύπρ. ἀβόραδος Κρήτ. ἀορατος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βόρατον.

Τὸ φυτὸν ἄρκευθος ἡ Φοινικικὴ (juniperus Phoenicea) τοῦ γένους τῆς ἀρκεύθου (juniperus) τῆς τάξεως τῶν κωνοφόρων (coniferae). Συνών. βορατζά. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀόρατοι καὶ ὡς τοπων. Κύπρ. [**]

βορατούδι τό, ἀμάρτ. ἀορατούιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρατο καὶ τῆς ὑποκοροστικῆς καταλ. -ούδι.

Μικρὰ ἄρκευθος. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀορατούδκια καὶ ὡς τοπων. Κύπρ.

βόρβα ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορβός.

Εἶδος λαχάνου: Γνωμ. Βορβὸς κ' ἡ βόρβα λάχανα καὶ τὸ σπανίκα βότανο καὶ ὅλα τ' ἄλλα χόρτα.

βορβάκι τό, ἀμάρτ. βαρβάκι Σίφν. Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

1) Φυτόν βολβώδες Χίος. 2) Ὁ πρῶτος καρπὸς τῆς ἀνίας συκῆς Σίφν.

βορβακίδι τό, ἀμάρτ. βαρβακίδι Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗς. βορβάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς κατὰ -ίδι.

Φυτόν τι μὲ μικροὺς βολβούς.

βορβᾶς ὁ, Πελοπν. Θηλ. βορβοῦ Πελοπν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς.

Ὁ ἀσχολούμενος εἰς τοὺς βορβούς (ιδ. λ.), δηλ. τὴν συλλογὴν, πώλησιν κττ.

βορβάσταχο τό, Ἴων. (Κρήν.) Χίος.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ στάχυ, παρ' ὃ καὶ ἀστάχυ.

Εἶδος φυτοῦ μὲ βολβώδη ρίζαν.

βορβέλλα ἡ, Πελοπν. (Γέρμ.) βερβέλλα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλα.

Φυτόν συγγενὲς πρὸς τὸν βορβόν, ὃ ιδ.

βορβί τό, Πελοπν. (Οἶν.) βορβί Πελοπν. (Κόκκιν.)

βρουβί Πελοπν. (Κόκκιν.) Πληθ. βορβιά Πελοπν. (Ἀνδρουσ. Κλουτσινοχ. Κορινθ. Τρίκκ.) κ. ἄ. βορβιά Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἄ. βρουβιά Πελοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. βολβίον. Τοῦ πληθ. βορβιά καὶ βουρβιά ὡς ἐνικ. εὐχρηστεῖ τὸ βορβός, ὃ ιδ.

1) Τὸ φυτόν βορβός 2 α, ὃ ιδ., ἐνθ' ἄν. 2) Φυτόν παράσιτον τοῦ σίτου Πελοπν. (Οἶν.)

βορβίδι τό, ἀμάρτ. βορβίδ' Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι. Πβ. καὶ ἀρχ. βολβίδιον = εἶδος μικροῦ θαλασσίου πολύποδος.

1) Βορβός 2 α, ὃ ιδ. 2) Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου.

βορβιθιά ἡ, Ἄνδρ. βορβιθιά Κέως.

Ἐκ τοῦ οὗς. βόρβιθο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Ὁ μεταπλάσμος κατὰ τὸ κοπεριά.

Ἡ κόπρος τοῦ βοός ἐνθ' ἄν. Συνών. βοεδιά, βοεδροβουνιά, βοεδροκοπεριά, βοεδρόκοπρο, βοεδροχέσει, βόρβιθο, *βορβιθωνία, βουλιθιά, βούλιθο, βουνιά.

βορβιθίζω Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βορβιθιά ἢ βόρβιθο.

Ἐπαλείφω, ἐπιχρίω τι, ὅσον ἁλώνι, ἄγγειον κττ., μὲ κόπρον βοός διαλελυμένην δι' ὕδατος: Βορβιθίζω μὲ βόρβιθο.

βόρβιθο τό, Ἄνδρ. βούρβιθο Καλαβρ. (Γαλλικ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) βούρβιθο Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗς. βόλβιτον.

Βορβιθιά, ὃ ιδ.

* **βορβιθωνία** ἡ, βουρβουθουνία Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βόρβιθο καὶ τῆς μεταγν. καταλ. -ωνιά, περὶ ἧς ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 14. Πβ. διὰ τὴν κατάλ. καὶ τὸ συνών. βουνιά.

Βορβιθιά, ὃ ιδ.

βορβιλίδι τό, Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βορβός διὰ τοῦ διαμέσου τύπ. *βορβίλι.

Βλαστὸς ἐκφυόμενος ἀπὸ τὸν βολβὸν φυτοῦ. Συνών. βορβοβλάσταρο.

βορβοβλάσταρο τό, ἀμάρτ. βορβοβλάσταρο Πελοπν. (Παππούλ.) γρουβοβλάσταρο Πελοπν. (Λογγ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ βλαστάρι.

Βορβιλίδι, ὃ ιδ.

βορβογέλαδο τό, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ ἀγελάδι.

Ἀγελᾶς (τὸ α' συνθετ. ἄνευ ἰδιαιτέρας σημ.) Ἡ λ. ἐν λογοπ.: Ὁ μάρκας ὁ βορβᾶς πῆρε τὸ βορβοτοέκουρο καὶ πάει 'ς τὸ βορβόλογγο νὰ κόψη βορβοπάλουκα νὰ φράξη τὸ βορβόκηπο νὰ μὴ μποῦν τὰ βορβογέλαδα καὶ φάν τὰ βορβολάχανα.

βορβοκαλογραιά ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ καλογραιά.

Φυτόν ὁμοιάζον μὲ βορβόν.

βορβοκάρν τό, Εὔβ. (Ὁξύλιθ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ κάρν.

Εἶδος ὑπογείου κονδύλου ἐδωδίου.

βορβοκαρυά ἡ, Εὔβ. (Ὁξύλιθ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ καρυά.

Τὸ φυτόν τὸ παράγον τὸ βορβοκάρν.

βορβόκηπος ὁ, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ κῆπος.

Κῆπος βορβόν. Ἡ λ. ἐν λογοπ., ὃ ιδ. ἐν λ. βορβογέλαδο.

βορβολάχανο τό, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ λάχανο.

Ἡ λ. ἄνευ ὁρισμένης σημ. ἐν λογοπ., ὃ ιδ. ἐν λ. βορβογέλαδο.

βορβολίθι τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ λιθί.

1) Παραβλάσσις ἢ παραποτάμιος ψῆφος (ἢ σημ. διὰ τὸ στερογγίον τοῦ σχήματος). 2) Μικρὸς καρπὸς φυτοῦ μὴ ἀναπτυχθεὶς ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ κανονικὸν μέγεθος.

βορβόλογγος ὁ, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ λόγγος.

Δάσος, δρυμός, ἐν ᾧ φύονται βορβοί. Ἡ λ. ἐν λογοπ., ὃ ιδ. ἐν λ. βορβογέλαδο.

βορβολούλουδο τό, Ζάκ. Κέρκ.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ λουλούδι.

Εἶδος ἀγρίου χόρτου ἐδωδίου.

βορβομάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. βορβουμάτ'ς Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ μάτι.

Ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς ὡς βολβούς, ἐξωθηκός.

βορβοουρά ἡ, ἀμάρτ. βορβουουρά Πελοπν. (Κυνουρ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ οὐρά, παρ' ὃ καὶ νουρά.

Τὸ στέλεχος τοῦ φυτοῦ βορβοῦ ἀπὸ τῆς ὑπογείου κεφαλῆς μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὅποθεν ἀρχίζει ἡ ἔκφυσις τῶν φύλλων.

βορβοπάλουκο τό, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὗς. βορβός καὶ παλούκι.

Πάσσαλος (τὸ α' συνθετ. ἄνευ σημ. ἰδιαιτέρας). Ἡ λ. ἐν λογοπ., ὃ ιδ. ἐν λ. βορβογέλαδο.

βορβόρι τό, ἀμάρι. *βουρβούρι* Λεξ. Βλαστ. 374.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βόρβορος*.

Ὑδωρ βορβορώδες. Ἡ λ. κατὰ πληθ. *Βορβόρια* τῶν. Ρόδ.

βορβοροκαλόγυρος ἐπίθ. ἀμάρι. *βορβοκαλόγυρος* Κύπρ. Οὐδ. *βορβοκαλούριν* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *καλόγυρος.

Ὁ ἔχων χρώμα βορβορώδες, ἥτοι φαιόν, καὶ τὰ κέρατα κυκλικά, συνεστραμμένα, ἐπὶ αἰγῶν καὶ τράγων.

βορβοροκαύκαρος ἐπίθ. Κύπρ. Οὐδ. *βορβοκαυκάριν* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *καύκαρος*.

Ὁ ἔχων χρώμα φαιόν ὡς ὁ πηλὸς καὶ στερούμενος κεράτων, ἐπὶ αἰγός.

βορβορολούβξας ἐπίθ. ἀμάρι. *βορβορολούκξας* Κύπρ. Θηλ. *βορβορολουβέ* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *λουβξάς*. Τὸ βορβορολούκξας ἐκ τοῦ ἀμαρτ. διαμέσου τύπου βορβορολούβκξας.

Ὁ ἔχων χρώμα φαιόν ὡς ὁ βόρβορος καὶ φέρων δύο λοβοειδῆ σαρκώματα παρὰ τὰς παρειάς, ἐπὶ αἰγός.

βορβορολουβετούδιν ἐπίθ. οὐδ. Κύπρ. *βορβορολουβετούιν* Κύπρ.

Ὑποκορ. τοῦ ἀμαρτ. οὐδ. ἐπίθ. *βορβορολουβετού*, ὃ ἐκ τοῦ ἐπίθ. *βορβορολούβετος.

Ἡ σημασία τοῦ ἐπιθέτου τούτου λεγόμενου ἐπὶ μικρᾷ αἰγός εἶναι ἢ τοῦ οὐδετέρου τοῦ βορβορολούβξας, ὃ ἰδ.

βορβορόπηλα τά, Κύπρ. *βορβόπηλα* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *πηλά*, ὃς ὁ ἰδ. *πηλός*. Ὁ τύπ. βορβόπηλα κατ' ἀνομ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 224.

Λάσπη ἀκάθαρος, βρωμερά, βόρβορος. Ἐπενοῦσεν ἕνα ἀμάξιν τὸ ἐπιτύλησέν με βορβόπηλα. || Παροιμ. Ὁπκοῖος ἀνακατών-νει τὰ βορβόπηλα μπαίννον μετ' ἐν τῇ μούτ-την του. Συνών. βορβοπηλιά, 1, βορβοροπηλός, βόρβορος Α 1.

βορβοροπηλιά ἡ, Κύπρ. *βορβοπηλιά* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορβορόπηλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Τὸ βορβοροπηλιά κατ' ἀνομ.

1) Βορβορόπηλα, ὃ ἰδ. 2) Μεταφ. ἠθικὸς ρύπος, φαυλότης. Συνών. βόρβορος Β 2.

βορβοροπηλός ὁ, Κύπρ. *βορβοπηλός* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *πηλός*.

Βορβορόπηλα, ὃ ἰδ.

βόρβορος ὁ, λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Κύπρ. Πόντ. (Τραπ.) Θηλ. *βούρβουρη* ΚΘεοτόκ. Γεωργ. Βιργιλ. 7 καὶ 66 *βορβόρα* Κύπρ. *βορβοροῦ* Κύπρ. Οὐδ. *βορβόριν* Κύπρ. Πληθ. *βόρβορα* τά, Κυπρ. *βούρβουλα* Θράκ. (Αἰν.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *βόρβορος*.

Α) Κυριολ. 1) Ἀκάθαρος καὶ βρωμερά λάσπη Θράκ. (Αἰν.) Κύπρ.—ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἀν. 66: Ἐπ-πεσεν ἔς τὸν βόρβορον τὸ ἐγίνηκεν σὰν τὸν δοῖρον (χοῖρον) Κυπρ. Ἀπ-πέξω πὸ τὸ στενὸν μας ἐνὶ οὐλ-λον βόρβορα αὐτόθ. Βαρειὰ εἶναι ἡ μυρωδιά τῆς βούρβουρης ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἀν. || Παροιμ. Ὁπκοῖος ἀνακατών-νεται μετὰ τὰ βόρβορα τρώων τον οἱ δοῖροι (ὅτι κακὰ τὰ ἐπακόλουθα τῆς μετὰ τῶν φαύλων συναναστροφῆς) Κύπρ. || Ἄσμ.

Δὲν τὰ θάψαν μὴ παππάδεις, δὲν τ' ἀνάψαν κιριά, μόν' τὰ πῆραν καὶ τὰ ρίξαν μέσ' ἔς τὰ βούρβουλα

Αἰν. Συνών. βορβορόπηλα, βορβοροπηλιά 1. 2) Ἴλὺς ποταμίου ὕδατος ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἀν. 7: Σεχειλισμένο χύνεται καὶ πλημμυράει τὰ πάντα σκεπάζοντας με βούρβουρες.

Β) Μεταφ. 1) Ἀνάμειξις πραγμάτων, ἀταξία, κυκεῶν Πόντ. (Τραπ.) 2) Ἠθικὸς ρύπος, φαυλότης λόγ. σύνηθ.: Σ' αὐτῇ τῇ δουλειᾷ εἶναι βόρβορος. Συνών. βορβοροπηλιά 2.

Γ) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ἔχων χρώμα φαιόν, ἐπὶ ζώων Κύπρ. 2) Πελώριος Πόντ. (Τραπ.)

βορβοροτράχηλος ἐπίθ. ἀμάρι. *βορβοροτράδηλος* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *τράχηλος*.

Ὁ ἔχων κατάστικτον καὶ βορβορώδες χρώμα τοῦ τραχήλου, ἐπὶ βοδὸς ἢ τράγου.

βορβορότρουλ-λος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βόρβορος* καὶ *τροῦλλος*.

Ὁ ἔχων χρώμα φαιόν κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἐπὶ αἰγός.

βορβορράβδι τό, Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βορβός* καὶ *ραβδί*.

Τὸ ξύλον διὰ τοῦ ὁποίου ἐξορύσσουν ἀπὸ τὴν γῆν τοὺς βολβούς.

βορβορώνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βορβορῶ = μαιίνω, μολύνω.

Καταβαραθρῶ, ἐξοντώνω (ἀρχικῶς θὰ ἐσήμαινε καταβρίπτω εἰς βόρβορον): Ἐβορβορώσαμε τζοῖ (τοὺς ἀντιπάλους μας). Συνών. *χαρτακίωνω*.

βορβός ὁ, βολβός Ἰθάκ. Πελοπ. (Δακων.) βελβός Ἀστυπ. βορβός σύνηθ. βορβό Τσακων. βουρβός

πολλὰ, βερβός Ἀστυπ. βορβός Κέως Πελοπ. (Καλάβρυτ. Παππούλ.) βρουβός Πελοπ. κ. ἄ. Πληθ. βορβά τά, Εὐβ. (Κάρυστ. Ὁξύλιθ.) Κύθν.—Λεξ. Δημητρ. βορβά Εὐβ. (Κάρυστ.) βρουβά Εὐβ. (Πλατανιστ.) Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βολβός, παρ' ὃ καὶ μεσν. βουλβός.

1) Ὁ ὑπόγειος κορμὸς τῶν φυτῶν τῆς τάξεως τῶν λειριωδῶν (liliaceae) σύνηθ.: Φρ. Ἀναχλὸς βορβός (ἀτροφυκὸς βολβός καὶ μεταφ. ἐπὶ ἰσχυροῦ ἀνθρώπου) Πελοπ. Συνών. *κρεμμύδι*. 2) Τὰ κεφαλόρριζα ἢ βολβώδη φυτὰ τῆς ἀνωτέρω τάξεως α) Τοῦ γένους τῆς Λεοπολδίας (Leopoldia) Λεοπολδία ἢ Ἑλληνική (Leopoldia Graeca), Λεοπολδία ἢ Χολτσμάνειος (Leopoldia Holzmanii) καὶ Λεοπολδία ἢ πολύκομος (Leopoldia comosum), τῶν ὁποίων οἱ βολβοὶ εἶναι ἐδωδιμοὶ, συνήθη ζιζάνια τῶν σιτηρῶν (πβ. Θεοφρ. Ἱστορ. φυτ. 8, 8, 3 «φιλεῖ δὲ μάλιστα ἐν τοῖς πυροῖς γίνεσθαι τὸ τῶν βολβῶν σπέρμα») σύνηθ. β) Τοῦ γένους τοῦ βοτρυάνθου (botryanthus) βοτρυάνθος ὁ βοτρυώδης (botryanthus racemosus) πολλὰ. Συνών. *καλογραιά*, *ψωμί τοῦ κόκκου*. γ) Ὑάκινθος ὁ σταχυερὸς (hyacinthus spicata) πολλὰ. 3) Ψευδοβρουωνία ἢ δίοικος (bryonia dioica) καὶ ψευδοβρουωνία ἢ Κρητικὴ (bryonia Cretica) τῆς τάξεως τῶν κολοκυνθωδῶν (cucurbitaceae) πολλὰ. Συνών. *ἀγριοκλήμα* 3, *ἀγριοκολοκυνθιά* 1 καὶ 2. 4) Ὁ βολβός τοῦ ὀφθαλμοῦ Ἀμοργ. Εὐβ. (Κάρυστ. Ὁξύλιθ. Πλατανιστ.) Κέρκ. Κύθν, Κύπρ. Νάξ. (Δαμαρ. Καλόξ. Κορων. Μον. Φιλότ.) Πελοπ. (Ἀρχαδ. Κίτ. Κορινθ. Παππούλ.) Σάμ. Τσακων. Χίος: Πονῶ τοὺς βορβούς μου Χίος Νά βγουν οἱ βορβοὶ τῶνε ματιῶ σου! (ἀρά) Δαμαρ. Νά βγάλῃ τὰ βορβά του:

αρά) Ὁξύλιθ. Τηγανίζω ἀβγά βορβούς (συνών. ἀβγά ἀττά) Χίος || Φρ. Ἐχούθησα οἱ βορβοί του (ἐχούθησαν οἱ βολβοί του, ἦτοι ἐτυφλώθη) Κίτ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. 5) ὁφθαλμός τῶν φυτῶν ἰδίᾳ ὁ ἐξωγκωμένος Κύθν. συνών. μάτι, μπουμπούκι.

Πβ. βορβέλλα, βορβί, βορβίδι, βορβούλλι, βορ-ούτσι. [**]

βορβοτσέκουρο τό, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὐσ. βορβός καὶ τσεκούρι.

Πέλεκυς, τσεκούρι (τὸ α' συνθετ. ἄνευ σημ.). Ἡ λ. λογοπ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βορβογέλαδο.

βορβοτσιά ἡ, Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορβός.

Φυτὸν μὲ ὑπόγειον βολβὸν μικρότερον τοῦ κοινοῦ βολβοῦ καὶ μὴ ἐδώδιμον.

βορβούλλι τό, ἀμάρτ. βουρβούλλι Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλι.

Βορβός 2 α, ὁ ἰδ.

βορβούτσι τό, ἀμάρτ. βουρβούτσι Πελοπν. (Κόκκιν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούτσι.

Βορβός 2 α, ὁ ἰδ.

βορδεύω ἀμάρτ. βορδεύγω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρδως.

1) Γίνομαι ὡς ἡμίονος, παχύνομαι πολὺ: Ἐβόρδεψε καὶ δὲ βορεῖ νὰ κουνήσῃ βλεθ. Συνών. βορδωνίζω 1.

2) Ἐξοιδαίνομαι, φουσκώνω, συνήθως ἐπὶ ὀσπρίων διαπριζομένων ὑπὸ ὕδατος: Ἄρησ' τσοὶ φαρῶλλες νὰ βορδέψουνε, γιατί ἀλλεῶς δὲ βράζονε.

βορδί τό, ἀμάρτ. βορτὶν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρδως.

Μικρὸς ἀρσενικὸς ἡμίονος. Συνών. βορδοῦδι.

βόρδος, ἰδ. βόρδως.

βορδοῦδι τό, ἀμάρτ. βορτούν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρδως καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -οῦδι.

Βορδί, ὁ ἰδ.

βορδωκεντρέα ἡ, ἀμάρτ. βουρδωκεντρέα Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορδωκεντρέας.

1) Ἡ ράβδος διὰ τῆς ὁποίας ἐλαύνει τοὺς ἡμίονους ὁ ἡμιονηγός. 2) Συνεκδ. τὸ βούκεντρον.

βορδωκεντρέας ὁ, ἀμάρτ. βουρδωκεντρέας Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόρδως καὶ κέντρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έας, δι' ἣν ἰδ. -ξάς.

1) Ὁ ἡμιονηγός. 2) Συνεκδ. ὁ ζευγολάτης.

βορδωκοίλης ἐπίθ. Κρήτ. βουρδωκοίλης Ἰων. (Πέργαμ.) Οὐδ. βορδωκοίλι Προπ. (Ἀρτάκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόρδως καὶ κοίλῃ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης. Περὶ τοῦ οὐδετέρου βορδωκοίλι πβ ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνῶν 37(1925) 137 κέξ.

1) Ὁ ἔχων κοιλίαν ἐξωγκωμένην, γάστρων Κρήτ. Συνών. ἀσκοκοίλης, βατραχοκοίλης 1, βορδοκοίλης, βορδοκοίλῃ, κοίλαρᾶς. β) Ὁ κοντὸς τὸ ἀνάστημα καὶ χονδρὸς Ἰων. (Πέργαμ.) 2) Οὐδ., τὸ ἐντελὲς στρογγύλον, ὀλοστρόγγυλον Προπ. (Ἀρτάκ.)

βορδωνάκι τό, ἀμάρτ. βουρδωνάτσι Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορδώνι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὸν φυτὸν ἀσφοδέλου.

βορδωναρεῖο τό, Ἀθ. βορτωναρκὸν Κύπρ. βουρδωναρεῖο Ἀθ. Σχίαθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδως, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρεῖο.

Στάβλος ἡμίονων.

βορδωνάρι τό, Ἀνδρ. Μέγαρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Καλόξ. Κορων.) Πάρ. Πελοπν. (Μάν.) Ρόδ. Σῦρ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Πρω.Δημητρ. βουρδωνάρι Σῦρ. — Λεξ. Μπριγκ. βουρδωνάρι Σάμ. Σχίαθ. βορδωνάρι Πόντ. (Ἀμισ.) βερδωνάρι Χίος βοθωνάρι Χίος βουρδωνάρι Ἡπ. βουρδωνάρι Κύθηρ. βουλδωνάρι Κέρκ. μπουντουνάρι Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ μεταγν. ἀμάρτ. οὐσ. βορδωνάριον, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξὶς πιστοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν παπύροις βουρδωνάριον = ἡμίονος. Ἰδ. Λεξ. FPreis. ἐν λ.

A) Κυριολ. 1) Ἡ μεγάλη κορυφαία δοκὸς τῆς στέγης, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζονται αἱ ἐκατέρωθεν μικρότεροι δοκοὶ Ἀνδρ. Ἡπ. Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Καλόξ. Κορων.) Πάρ. κ.ἀ. Συνών. ἀξόνι 1 β. 2) Ἡ μεγάλη δοκὸς ἢ ὑπανεχούσα τὸ πάτωμα Πελοπν. (Τριφυλ.) 3) Ἡ μεγάλη ὀριζοντία δοκὸς τοῦ ἐλαιοτριβείου, εἰς ὅπῃ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται ἡ κορυφή τοῦ στρεφομένου κολλίου τοῦ πλέοντος τὰς ἐλαίας Κέρκ. Σχίαθ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Πρω.Δημητρ. Συνών. βορδωνάρις 2. 4) Δοκὸς παχία Μέγαρ. Πελοπν. (Μάν.) Σῦρ. κ.ἀ. — Λεξ. Μπριγκ. Φρ. Μπρισίμι βορδωνάρι (πολὺ χονδρὸν) Σῦρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Δοκ. 5) Στενὸν καὶ μακρὸν ξύλον Νάξ. (Ἀπύρανθ.) β) Ράβδος Ρόδ. 6) Στενὸς καὶ μακρὸς λίθος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 7) Εἶδος εὐμεγέθους δαμασκήνου Πόντ. (Ἀμισ.) 8) Τὸ μὴ καλῶς ἐψηθὲν ἢ τὸ κοκκινιστὸν ὄσπριον Χίος.

B) Μετων. 1) Ζῶν μεγαλόσωμον ἢ ἄνθρωπος μεγαλόσωμος Σάμ. 2) Ἀνθρωπος ἀδέξιος ἢ ἀμβλύνοος Σάμ. Χίος.

Πβ. βορδωνάρις, βορδώνι.

βορδωνάρις ὁ, Ἀθ. Κρήτ. Ρόδ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Δημητρ. βουρδωνάρις (Πανδῶρ. 8,423). βουρδωνάρις Ἀθ. Καπ. Τήν. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. βουρδωνάρις Ἀθ. βουρδωνάρις Μακεδ. (Κασσάνδρ. Χαλκιδ.) βορτωνάρις Κύπρ. βορτωνάρις Κύπρ. Πληθ. βορδωναραῖοι Ἀθ. βουρδωναραῖοι Ἀθ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βορδωνάριος, παρ' ὃ καὶ βουρδωνάριος καὶ βουρδωνάριος, ὁ ἐκ τοῦ Λατιν. *burdonarius*. Περὶ τῆς λ. ἰδ. PKretschmer ἐν Byzant. Zeitschr. 7,399. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Τὸ βουρδωνάρις καὶ παρὰ Βλάχ. Ὁ πληθ. βορδωναραῖοι καὶ παρὰ Δαπόντε (ἐκδ. ÉLegrand Biblioth. 3,225).

A) Κυριολ. 1) Ὁ ἔχων τὴν φροντίδα τῶν ἡμίονων ἢ ὁ δι' ἡμίονων ἐνεργῶν μεταφοράς, ἰδίᾳ ἐπὶ μοναχοῦ ἢ ὑπηρέτου μοναστηρίου Ἀθ. Καπ. Κρήτ. Κύπρ. Μακεδ. (Κασσάνδρ. Χαλκιδ.) Ρόδ. Χίος. κ.ἀ. — (Πανδῶρ. ἐνθ' ἄν.) — Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. β) Καθόλου ὁ ἐνεργῶν μεταφοράς ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων διὰ ζῶων φορηγῶν, ἀγωγιάτης Κρήτ.: Παροιμ. φρ. Ὁποῖος γάδαρος κ' ἐγὼ βορδωνάρις (ἀρκεῖ νὰ μὴ παρακωλύωμαι ἐγὼ εἰς τὸ ἔργον μου καὶ ἀδιαφορῶ ποῖος κυβερνᾷ). 2) Ὑπὸ τὸν τύπ. ἀπάνω βορδωνάρις ἢ βουρδωνάρις, ἡ μεγάλη

ὀριζοντία δοκὸς τοῦ ἐλαιοτριβείου, διὰ τῆς κεντρικῆς ὀπῆς τῆς ὁποίας στρέφεται ἡ κορυφή τοῦ κοιλίου τοῦ πιέζοντος τὰς ἐλαίας Ἀθ. Συνών. βορδωνάρι 3. 3) Ὑπὸ τὸν τύπ. κάτω βορδωνάρις ἢ βορδουνάρις, ἢ ὡς βάσις τοῦ ἐλαιοτριβείου χρησιμεύουσα παχεῖα δοκὸς Ἀθ.

Β) Μετων. 1) Ἀνθρωπος ἀγροῖκος καὶ βάναντος Κρήτ. Τήν. κ. ἀ.—(Πανδῶρ. ἐνθ' ἀν.) Συνών. βόρδω B 2. 2) Ἀνθρωπος σωματώδης καὶ χοντροκαμωμένος Τήν. κ. ἀ. 3) Ἐπιθετικ. ρωμαλέος Τήν.

Πβ. βορδωνάρι, βορδώνι.

βορδωνεά ἢ, ἀμάρτ. βορδουνεά Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορδώνι καὶ τῆς παραγωγικῆς κατλ. -εά.

Τὸ φυτὸν ἀσφοδέλος 1, ὁ ἰδ.

βορδώνι τό, βορδώνιν Κύπρ. βορδώνι Ἀθ. Καπ. Κάρπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων.) Πάρ. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) Σίφν. Χίος κ. ἀ.—Λεξ. Πρω. Δημήτρ. βορδών' Καπ. (Ἀραβάν.) βορδών' Καπ. (Ἀνακ. Τελμ.) βορτώνιν Κύπρ. βορτών' Καπ. (Σίλατ. Σινασσ.) ὀρδώνι Κάρπ. βορδών' Στερελλ. (Αἰτωλ.) βορδώνι Καπ. Φάρασ.) βορδών' Καπ. (Φερτ.) βορτώνι Καπ. (Φάρασ.) βορδούνι Καπ. Μεγίστ. Νάξ. μουρδώνι Θράκ. Κεσάν.) ὀρδώνι Χίος.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βορδώνιον, παρ' ὃ καὶ βορδώνιον καὶ βορδώνιν. Ὁ τύπ. μουρδώνι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνών. μουλάρι.

Α) Οὐσ. 1) Ἡμίονος ἀλλαχοῦ μὲν ὁ συνήθως μεγέθους, ἀλλαχοῦ δὲ ὁ μικροῦ Ἀθ. Θράκ. (Κεσάν.) Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σίλατ. Σινασσ. Τελμ. Φάρασ. Φερτ.) Κύπρ. Πάρ. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) κ. ἀ.—Λεξ. Πρω. Δημήτρ. Ἀσμ.

Ἀτ. Βασιλεὺς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρίαν, σέρνει μουλάρια δώδεκα, βορδώνια δεκατρία (ἐν παραλλαγῇ ἀντὶ βορδώνια λέγεται μουρδώνια) Κεσάν.

Ἐφτά βορτώνια φόρτωσεν ὠτίτσα καὶ μυτίτσα (ὠτίτσα = ὠτα, μυτίτσα = μύτες) Σίλατ. 2) Ἡμίονος τερατώδης ἐξ ὄνου πατρὸς καὶ μητρὸς ἀγελάδος (πεπαισμένως) Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Ἴππος ἐνορχίς, ἐπιβήτωρ Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων. κ. ἀ.) 4) Ράβδος Κύπρ.

5) Ἡ μεγάλη κορυφαία δοκὸς τῆς στέγης ἢ στηρίζουσα τὰς ἐκατέρωθεν μικροτέρας δοκοὺς Χίος—Λεξ. Πρω. Δημήτρ. 6) Τὸ φυτὸν ἀσφοδέλος Μεγίστ.

Β) Ἐπιθετικ. 1) Μεστός, ἐπὶ γεννήματος Κάρπ.: Τὸ σιτάρι εἶναι ὀρδώνι σὰ φασούλι. 2) Στερεὸς Κάρπ.: Ὅργον βορδώνι. β) Σκληρὸς, μὴ βρουσμένος καλῶς, ἐπὶ ὀσπρίων Σίφν.: Κουκχιά βορδώνια. 3) Ἀνεπτυγμένος, ζωηρὸς, σπαργῶν, ἐπὶ φυτῶν ἐν γένει Κάρπ.

Πβ. βορδωνάρι, βορδωνάρις.

βορδωνιάζω Βιθυν. Ρόδ. βορδωνιάττω Σίφν. βορδωνιάζω Πελοπ. (Συκεά Κορίνθ.) βορδωνιάζω Κρήτ. βορδουνιάζω Θράκ. (Σουφλ.) βορτωνιάζω Κύπρ. βορτουνηιάζω Κύπρ. γορδωνιάζω Σύμ.

Τὸ μεσν. βορδωνιάζω. Περί τῆς λ. ἰδ. ΣΔεινάκ. ἐν Λαογραφ. 7(1923) 283 κέξ.

1) Σκληρύνομαι ἔνεκα βράσεως ἀτελοῦς, ἐπὶ ὀσπρίων ἢ λαχανικῶν Πελοπ. (Συκεά Κορίνθ.) Σίφν.: Ἡβορδωνιάσανε τὰ φασόλια Σίφν. Βορδωνιάσαν τὰ κολοκύθια—τὰ χόρτα Συκεά Κορίνθ. Συνών. ἀγουριδιάζω 3. 2) Σήπομαι Κρήτ. Κύπρ.: Βορδίνιασα δὲ σπαρμένα ἀπὸ τῆ βροχῇ Κρήτ. Οἱ ἐλαῖες ἐβορδουνιάσασιν (ἐπὶ ἐλαίων συσσωρευμένων ἐτοιμῶν πρὸς ἔκθλιψιν) Κύπρ. β) Ἀνα-

δίδω κακὴν ὁσμὴν Ρόδ.: Ἐβορδώνισαν τὸ φαεῖ. γ) Μαραίνομαι, κιτρινίζω Κύπρ.: Ἐβορτωνιάσαν τὰ κολότθα (κολοκύθια). 3) Σχηματίζονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας μου τραχεῖαι πτυχαί, ζαρώνω Σύμ.: Ἐγορδινιάσαν ἀπὸ τὸ νερὸ τὰ δαχτύλια μου—τὰ χέρια μου. Ἐγορδινιάσαν τὰ κουκχιά. IV) Κοκκινίζω ἀπὸ ἑξαψιν ὀργῆς Θράκ. (Σουφλ.): Τί ἑπαθίς κι βορδούνισας; V) Κατέχομαι ὑπὸ ἀϋπνίας Βιθυν.: Ἀπόψε ὡς τὸ πουργὸ βορδώνισα.

βορδωνίζω ἀμάρτ. βορτωνίζω Κύπρ. βορτωνῶ Κύπρ. Μέσ. βορδωνίζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδω.

1) Γίνομαι ὡς ἡμίονος, παχύνομαι: Παροιμ.

Ἀλ-λοι ἀπέρουν τῶν θερίζουν | τῶ ἄλλοι τρῶν τῶν βορτωνίζουν

(ἐπὶ τῶν ζώντων εἰς βάρος ἄλλων). Συνών. βορδεύω

1. 2) Μέσ. παραφέρομαι, ἐξοργίζομαι.

βορδωνόμουλος ὁ, ἀμάρτ. βορτωνόμουλος Κύπρ. βορτωνόμουλον τό, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδω, καὶ μουλός.

Μέγας ἡμίονος: Ἀσμ.

Τῶν με τ' ἀμάξα τὸ τερὲν τῶν με τ' ἀδ-σὰ τὸ λάδιν τῶν με τὸ βορτωνόμουλον νὰ φέρνης τὸ λιβάνιν (ἀδ-σὰ = ἀσκιά).

βορδωνόμυλος ὁ, ἀμάρτ. βορτωνόμυλος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόρδωνας, δι' ὃ ἰδ. βόρδω, καὶ μύλος.

Μύλος κινούμενος δι' ἡμίονου: Φρ. Ὁ δεῖνα γυρίζει βορτωνόμυλον (ἀσχολεῖται διαρκῶς μὲ τὰ ἴδια πράγματα).

βορδωνόσπορος ὁ, ἀμάρτ. βορδωνόσπορος Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βορδώνι καὶ σπόρος.

Ὁ σπόρος τοῦ φυτοῦ ἀσφοδέλου.

βορδωρρούθουνος ἐπίθ. ἀμάρτ. βορδωρρίφουνος Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόρδω καὶ ρουθούνι, παρ' ὃ καὶ ριφούνι.

Ὁ ἔχων διεσταλμένους τοὺς ρώθωνας.

βόρδω ὁ, Κρήτ. Κύπρ. βόρτω Κύπρ. βόρδωνας Βιθυν. Κέρκ. σβόρδωνας Κέρκ. βορδώνια ἢ, Κρήτ. Πελοπ. (Μάν.) βορτώνια Κύπρ. (Πάφ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βούρδων, παρ' ὃ καὶ μεσν. βόρδων, ὁ ἐκ τοῦ Λατίν. *burdo*.

Α) Οὐσ. 1) Ἡμίονος ἄρρην Κύπρ. ἢ θήλυς Πελοπ. (Μάν.) β) Τὸ παιδί ὑβριστικῶς Κρήτ. Συνών. παλαιόπαιδο. 2) Μεγάλῃ πέτρα Κρήτ. 3) Σκληρὸν ἔκφυμα τοῦ δέρματος Κέρκ.: Ἐβγαλαν τὰ χέρια μου ἔνα ξαφνικὸ βορδώνους (ἔνα ξαφνικὸ = πληθος).

4) Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κλήματος ὅταν φουσκώσῃ Κέρκ.

β) Ἡ τρυφερά κληματὶς τῆς ἀμπέλου Κύπρ. (Πάφ.)

5) Τρυφερὸς κλάδος δένδρου Κύπρ. (Πάφ.)

Β) Μετων. 1) Ἀνθρωπος βράδυκίνητος Κύπρ. 2) Ἀνθρωπος νωθρὸς τὸν νοῦν, ἀγροῖκος, ἀπαιδευτος Κύπρ. Συνών. βορδωνάρις B 1. 3) Ἐπιθετικ. ὁ μὴ κοιμώμενος, ἄυπνος Βιθυν.

βορδώχειλας ἐπίθ. ἀμάρτ. βορδάχειλας Πελοπ. (Οἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βόρδω καὶ χεῖλος, παρ' ὃ καὶ ἀχείλη,

ἀντὶ βορραδωχείλης. Ὁ μεταπλασμός εἰς -ας διὰ τὴν γεγενημένην ἔννοιαν τοῦ ἐπιθέτου.

Ὁ ἔχων μεγάλα καὶ προεκτεταμένα χεῖλη ὡς τοῦ μιόνου.

βορραδάκι τό, κοιν. βορραδάκ' βόρ. ιδιὼμ. βορραδάκι Κρήτ. κ. ἄ.—Μποῆμ Ζωγρ. 40 βορραδάκι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βορραδᾶς ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδᾶδες.

Ἐλαφρὸς βόρειος ἄνεμος κοιν.: Πῆρε - φυσάει βορραδάκι κοιν. Κρυερὸ βορραδάκι Μποῆμ ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Φύσησε, βορραδάκι μου, καὶ σύ, νοθιά μου, κόψε νὰ ῥθονε δὰ Πολίτικα αὔριο ἢ ἀπόψε Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. βορραδέλλι, βόρισμα.

βορραδέλλι τό, ἀμάρτ. βορραδέλλ' Ἰμβρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βορραδᾶς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδᾶδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Βορραδάκι, ὁ ἰδ.: Κόπ'κι τὸν βορραδέλλ' κι πῆρι πάλ' νότους.

βορραδῶ Λευκ.—Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. Βλαστ. 362 βορραδῶν Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Μέσ. ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) βορραδῶμαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορραδᾶς.

Α) Ἐνεργ. **1)** Ἀπροσ. πνέει βόρειος ἄνεμος Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. **2)** Κυμαίνομαι ὑπὸ τοῦ βορείου ἀνέμου Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Λευκ.: Ἄσμ.

Ἐνα καράβ' ἀρμένιζι μὴ γριουτραμονάνα

κ' ἰκεῖ βορραδᾶς ἢ θάλασσα, κονάει νὰ τοῦ πνίξη

Αἰν. **3)** Κατευθύνομαι πρὸς βορρᾶν Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.

Β) Μέσ. **1)** Πρήσκουμαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπὸ τῆς ψυχρᾶν πνοῆς τοῦ βορείου ἀνέμου Κύπρ. **2)** Δροσίζομαι Πόντ. (Χαλδ.): Ἄσμ.

Ἐρχονται τρώγ' ἀσ' σὸν καρπὸ μ' καὶ πίν' ῥ' ἀσ' σὸ νερόπο μ' καὶ κείνταν κ' ἐβορρασκονταν ῥ' σὴ κλωναρί μ' τὰ ῥίζας (ἔρχονται τρώγουν ἀπὸ τὸν καρπὸν μου καὶ πίνουν ἀπὸ τὸ νεράκι μου καὶ κείνται καὶ δροσίζονται εἰς τὰς ῥίζας τοῦ κλωναριοῦ μου).

βορραδᾶς ὁ, βορραδᾶς Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Οἰν.) βορραδᾶ Καλαβρ. (Μπόβ.) βορραδᾶς κοιν. καὶ Καππ. (Σίλ.) βορραδᾶς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορραδᾶς βόρ. ιδιὼμ. βορραδᾶς Σκῆρ. βορραδᾶς Σαμοθρ. βορραδᾶς Λέσβ. (Τελών.) βορραδᾶς Ζάκ. βορραδᾶς Τσακων. βορραδᾶς Καλαβρ. (Κοντοφ.) βορραδᾶς Δ. Κρήτ. Ἰκαρ. βορραδᾶς Α.Κρήτ. βορραδᾶς Κρήτ. (Κίσσαμ.) βορραδᾶς Κύπρ. βορραδᾶς Κύπρ. βορραδᾶς Μακεδ. (Καστορ.) βορραδᾶ ἢ, Καππ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βορραδᾶς, παρ' ὁ καὶ βορραδᾶς. Τὸ θηλ. βορραδᾶ κατὰ τὸ νοτιᾶ.

1) Βόρειος ἄνεμος κοιν. καὶ Καλαβρ. (Κοντοφ. Μπόβ.) Καππ. (Σίλ. κ. ἄ.) Πόντ. (Οἰν.) Τσακων.: Πῆρε - φυσάει βορραδᾶς. Κρύος βορραδᾶς ποῦ παγώνει τὸν ἄνθρωπο. Φυσᾶν βορραδᾶδες δυνατοὶ κοιν. Βορραδᾶ μέγα (λαῖλαψ, καταιγὶς) Μπόβ. || Φρ. Βορραδᾶς δαγκανομύτης - κοκκαλωτής - καλαρμενιστής (ὅστις οἶονεὶ δάκνει διὰ τῆς δριμύτητός του τὴν μύτην, ὅστις καταψύχων κοκκαλώνει, ὅστις κάμνει τὰ πλοῖα νὰ οὐριοδρομοῦν) Λεξ. Βλαστ. 362 Ἐρχεται σὰ δὸ βορραδᾶ (βιαίως) Πελοπν. (Κουτήφαρ.) Τ' βορραδᾶ τοῦ πιδι (συνών. διαβολόπαιδο) Καστορ. Θὰ κάμ' τοῦ βορραδᾶ νὰ σκάσ' (ἐπὶ τοῦ ἐνεργοῦντος ἐκ πείσματος πρὸς ἰδίαν ζημίαν) Θράκ. Ἡῦρεν τὸν βορραδᾶν μπροστά του (ἐπὶ τοῦ συναντῶντος δυσκολίας, ἐκ μεταφ. τῶν ναυτιλλομένων συναντῶντων

ἀντίθετον τὸν βόρειον ἄνεμον, συνών. φρ. τὰ βορραδᾶ μπαστούντζα) Κύπρ. || Γνωμ. Ἐ βορραδᾶς εἶναι ἄντρας τὸ ἔνοτιά γυναῖκα (ὁ βόρειος ἄνεμος εἶναι ἰσχυρότερος τοῦ νοτίου) Μεγίστ.

Ὁ βορραδᾶς γεννηματᾶς | κὶ ὁ πουνέντες γαλατᾶς (ὁ βόρειος ἄνεμος εὐνοεῖ τὰ σπαρτὰ καὶ ὁ δυτικός τὰ γαλακτοφόρα ζῶα) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Σὰν - ε - βορραδᾶ καὶ κὰν - νη βορραδᾶ, κὶόλα ῥ' τὸ σπιδὶ σουβλίζον τὰ στέα

Μπόβ. || Ἄσμ.

Κλαίω καὶ παραδέρομαι σὰ δοῦ βορραδᾶ τὸ κῦμα, ὥσπον νὰ βορραδᾶ, μελαχρινό, τὸ σκοτεινό μου μνήμα

Α.Κρήτ.

Ἀποῦ ναι νῆος καὶ δὲ δετᾶ μὲ τοῦ βορραδᾶ τὰ νέφη, εἶδα τὴ θέλει τὴ ζωὴ ῥ' τὸ γόσμο νὰ τὴν ἔχη; αὐτόθ. Πολλάκις, πρὸ πάντων ἐν τῇ ποιήσει, προσωποποιεῖται ἡ λέξις, ὅτε συνήθως συνεκφέρεται μετὰ τοῦ προσδιοριστικοῦ ὀνόματος κύρ:

Ὁ κύρ - βορραδᾶς παρᾶγγειλεν οὐλῶ τῶν καραβιῶνε,

— καράβια π' ἀρμενίζετε; κάτεργα ποῦ κινᾶτε;

ἐμπᾶτε ῥ' τὰ λιμάνια σας, γιατί θενὰ φυνήξω...

— Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κύρ - βορραδᾶ, φυνήξης δὲ φυνήξης, τί ἔχω καράβι ἀπὸ καργὰ καὶ τὰ κουμπὰ πυξάρι

ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 128

Θέλει τὴν γερά θάλασσα μ' ὅλα της τὰ καράβια τσαὶ θέλει τὸν κύρ - βορραδᾶ γὰ νὰ τοῦ ἀρμενίξη

Θήρα (Οἰν.)

Φυσᾶν ὁ κύρ - βορραδᾶς τὴ βορραδᾶ, χάλασε τὴ φωλέα μου, λάλησε νότος ῥ' τὴ βορραδᾶ, πνίγανε τὰ πουλλιά μου

Καππ. **β)** Ὑπὸ τῶν τύπ. κύρ - βορραδᾶς, χορὸς τις γινόμενος ἐξω τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Κόχης τὴν 15 Αὐγούστου ἡγουμένου τοῦ ἱερέως Σίφν.

γ) Ὡς γεωγραφικὸς ὅρος τὸ βόρειον σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος κοιν. καὶ Τσακων.: Τὸ αἰεὶ βλέπει ῥ' τὸ βορραδᾶ. Γυρίζω τὸ πρόσωπό ῥ' τὸ βορραδᾶ.

2) Βορειοανατολικὸς ἢ ἀνατολικὸς ἄνεμος Πόντ. (Οἰν.)

3) Ἡ πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ χωρίου τοῦ μύλου εὐρισκομένη ὁπὴ ἢ χρησιμεύουσα ὡς σημεῖον ἀντιστάσεως τοῦ μοχλοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου στρέφεται ὁλόκληρος ὁ κινητὸς τροῦλλος τοῦ ἀνεμομύλου μετὰ τοῦ ἄξονος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύθν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κάπρ. Κρήτ. Λήμν. Σῦρ. καὶ κατὰ πληθ. Βορραδᾶς Ἡπ. Καὶ ὡς ἐπών. Βορραδᾶς Ἀθῆν. (ἡ λ. καὶ μεσν. ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1401, πβ. ΦΚουκουλ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6(1923) 253), Βορραδᾶς Ἀθῆν. Ἰων. (Κρήν.) Κεφαλλ. Μεγίστ. Ὡς παρων. Βορραδᾶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βορραδᾶσμα τό, Ἀθῆν. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Οἰν.) βορραδᾶσμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορραδᾶσμαν Κύπρ. βορραδᾶσμα Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βορραδᾶς ω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Συνήθως κατὰ πληθ., οἱ βόρειοι ἢ βορειοανατολικοὶ ἄνεμοι, ἐτησίαι Ἀθῆν. Ἀνδρ. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Κίτ. Μάν. Οἰν.): Γνωμ.

Τ' Αὐγούστου τὰ βορραδᾶσματα τὸ Μάι ἀναθυμοῦνται (ἡ εὐκρασία τοῦ Αὐγούστου εἶναι ὡς ἡ τοῦ Μαΐου) Κρήτ. Πειρ. **2)** Τὸ ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ βορείου ἀνέμου γεννώμενον οἶδημα ἢ σχίσιμον τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν Κύπρ.

Πβ. βόρισμα.

βορρατζίκος ὁ, Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βορρατζῆς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκος κατὰ τύπον ὑποκοριστικόν.

Βόρειος άνεμος, βορράς: Πήρε ένας βορρατικός τσου-
χτερός. Φ'σάνει βορρατικός και θά λιχνίσ'με.

βορεινά επίρρ. σύνηθ. βορ'νά Εϋβ. (Αύλωνάρ.)
Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Απύρανθ.) κ. α. βορ'νά πολλαχ.
βορ. ιδιωμ.

Έκ του επίθ. βορεινός. 'Η λ. και παρά Σομ. 'Ο
τύπ. βορ'νά και έν έγγραφω Κρήτης του 1623.

Πρός τὸ βόρειον μέρος, βορείως ένθ' άν.: 'Ο δρόμος
τρανάει βορεινά. Τὸ μέρος πέφτει βορεινά σύνηθ. Πάει
βορ'νά Αύλωνάρ. Οί πόρτες του σπιτιοῦ εἶναι βορ'νά
'Απύρανθ. 'Σ τὸ βορ'νό σκεπὸ-τοῖχο κττ. (κατὰ βραχυλογ.
ἐκ του 'ς τὸν σκεπὸ -'ς τὸν τοῖχο τοῦ εἶναι βορ'νά) Μύκ.
|| 'Ασμ.

Τὰ στεῖρα μας ἐχάσαμε κ' ἤρθα νὰ τὰ γυρεύω
κ' ἐγύρεψά τα νοτικὰ και βορεινά δὲ δά 'βρα...
και περπατῶ θλιπτὰ θλιπτὰ και παραπονεμένα
Κρήτ.

βορεινάδα ἡ, Κρήτ.

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άδα (I).

Τὸ πρὸς βορρᾶν μέρος: 'Ασμ.

Αὐτόνο δὸν ἀδῶξαι πίσω 'ς τὴ βορεινάδα.

Πβ. βορεινάδι.

βορεινάδι τό, ἀμάρτ. βορ'νάδ' Μακεδ. (Μάλεν.)

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άδι.

1) Τόπος ἐστραμμένος πρὸς βορρᾶν. Πβ. βορει-
νάδα. 2) Συνεκδ. τόπος ἀνήλιος.

βορεινήθρα ἡ, Τσακων.

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ήθρα.

Μέρος βορεινόν: 'Επαγούκαμε ἀπὸ τα σάνταχα σ'έν-
ταγι τὰ βορεινήθρα.

βορεινιάρικος επίθ. ἀμάρτ. βορ'νιάρ'κος Μύκ.

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιάρικος.

Πετρώδης, ἄγονος (διότι τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου
εἶναι τοιοῦτον): Τόπος βορ'νιάρ'κος.

βορεινιώτης ὁ, ἀμάρτ. βορ'νιώτης Μύκ.

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ιώτης.

'Αγροῖκος χωριάτης (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐθνικοῦ ὄν.
τοῦ δηλοῦντος τὸν κάτοικον τοῦ βορείου μέρους τῆς Μυ-
κόνου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄγριον και ἄγονον). 'Υπὸ τὸν
τύπ. 'Αἰς Λιὰς ὁ Βορ'νιώτης τοπων. αὐτόθ.

βορεινός επίθ. σύνηθ. βορεινὲ Τσακων. βορ'νός
'Αστυπ. Θράκ. (Μέτρ.) Κέως Κρήτ. (και βορεινός) Μύκ.
Νάξ. Πάρ. κ. α. βορ'νός βόρ. ιδιώμ.

Τὸ μεταγν. επίθ. βορεινός. 'Ο τύπ. βορ'νός και έν
έγγραφω Πάρου τοῦ 1733.

'Ο πρὸς βορρᾶν κείμενος ἢ ὁ πρὸς βορρᾶν βλέπων,
βόρειος ένθ' άν.: Βορεινός τόπος. Βορεινὴ μερὰ - πλευρὰ
-πόρτα - σκάλα κττ. Βορεινὸ παράθυρο - σπῖτι κττ. σύνηθ.
|| 'Ασμ.

Παραθυράκι μου βορ'νό, δεῖξε μου τὴ γερά σου,
ποῦ 'ναι χρυσὰ τὰ ξύλα σου κι ἀσήμι τὰ καρφιά σου
Κρήτ. Συνών. βορειός. 'Η λ. και ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν
τύπ. Βορεινός Εϋβ. Ρόδ. Βορεινὲ Τσακων. Βορεινὴ Κί-

μωλ. Ρόδ. Σίφν. Βορ'νὴ Κέως Βορ'νὲς Εϋβ. Νάξ. (Σαγκρ.)
Βορεινὸ 'Αττικ. Εϋβ. ('Ορ.) Κρήτ. (Σέλιν.) Βορ'νὸ Κρήτ.
Βορ'νὸ Στερελλ. Βορεινὰ 'Ανδρ. Κύθν. Βορ'νά Θήρ.
Κρήτ.

βορεινούλλι τό, Τσακων.

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούλλι.

Μικρὸς ἄγρὸς εἰς μέρος βορεινόν: 'Εκαμέκαμε σά-
μερε ἔκει τὸ βορεινούλλι (ὠργώσαμε σήμερα κτλ.)

βορεινούτσικα επίρρ. Νάξ. (Απύρανθ.)

Έκ του επίθ. βορεινούτσικος.

'Ολίγον τι πρὸς βορρᾶν: Βορεινούτσικά 'ναι τὸ πρᾶμα.

βορεινούτσικος επίθ. Νάξ. (Απύρανθ.)

Έκ του επίθ. βορεινός και τῆς ὑποκορ. καταλ. -ού-
τσικος.

'Ο ὀλίγον τι πρὸς βορρᾶν κείμενος ἢ βλέπων: Τὸ
σπιτάκι πέφτει βορεινούτσικο.

βορεινός επίθ. Πελοπν. (Μάν.) βορεινὸς Λῆμν.

Έκ του ἀρχ. επίθ. βόρειος.

Βορεινός, ὁ ἰδ.: Πανεθύρι βορεινὸ Μάν. Τὰ χουρά-
φια εἶναι 'ς τοῦ βορεινὸ μέρους Λῆμν.

βορρολέβαντο τό, Τῆλ.

Έκ των οὖσ. βορράς και λεβάντες.

Άνεμος βορειοανατολικός: 'Ασμ.

Παρά βορράς εἰς τὴ βροχὴ και νότος εἰς τὸ χιόνι,
πέραν τὸ βορρολέβαντο 'ς τὸ σταυρωτὸν χαλάτzi,
χώνει τὸν μαῦρον ὡς τ' ἀφτιά, τὸν νερὸν ὡς τοῖς κουτάλες.

βορρονέρι τό, ἀμάρτ. βορρονέρι Κρήτ. (Σέλιν.)

Έκ των οὖσ. βορράς, παρ' ὁ και βοράς, και νερὸ.
Βόρειος άνεμος μετὰ βροχῆς: Εἰς τὸ δρόμο ἐπιδασί-
μας εἶνα βορρονέρι. Συνών. χιονόνερο.

βορρόσκεπον τό, ἀμάρτ. βορρόσκεπον Κῶς Χίος

βορότσεπο Μύκ.

Έκ των οὖσ. βορράς και σκεπή.

1) Μέρος μὴ προσβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ βορείου ανέ-
μου και γενικώτερον μέρος ὑπῆνεμον ένθ' άν. Συνών.
βορρόσκεπος 2. 2) Μεταφ. τὸ νεκροταφεῖον ὡς εὐρι-
σκόμενον εἰς μέρος ὑπῆνεμον Μύκ.: 'Ο δεῖνα εἶναι γὰ τὸ
βορότσεπο (ἐπὶ τοῦ ἐτοιμοθονάτου, συνών. φρ. εἶναι γὰ
τὰ θυμαράκια ἢ τὰ θυμάρεα).

βορρόσκιος ὁ, ἀμάρτ. βορόσκιος Κρήτ. (Κασιδ.)

βορόσκιον τό, Κῶς βορόσκιο Κρήτ. (Μεραμβ. κ. α.)
βορόσκι Κρήτ. (Λασιθ.)

Έκ των οὖσ. βορράς, παρ' ὁ και βοράς, και σκιά
ἢ ἡσκαος.

1) Τὸ πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένον μέρος τοῦ ἁλωνίου
Κρήτ. (Κασιδ.) β) Φράκτης ἐκ θάμνων τοποθετούμε-
νος εἰς τὸ πρὸς βορρᾶν ἀνοικτὸν μέρος τοῦ ἁλωνίου διὰ
νὰ ἐμποδίζη τὴν ὀρμητικὴν και ἐπιβλαβὴ φορὰν τοῦ βο-
ρείου ἀνέμου Κρήτ. (Κασιδ. Μεραμβ. κ. α.) 2) Βο-
ρρόσκεπον 1, ὁ ἰδ., Κῶς. 3) 'Ημισυς κορμὸς δένδρου
κοῖλος τοποθετούμενος ἐπὶ τῆς καπνοδόχου πρὸς τὸ βό-
ρειον μέρος διὰ νὰ ἐμποδίζεται ὁ άνεμος και νὰ ἀφίνε-
ται ἐλεύθερος ὁ καπνὸς νὰ ἐξέρχεται Κρήτ. (Λασιθ.)

βορεοοκισμάδα ἡ, Χίος.

Έκ του οὖσ. βορράς και σκισμάδα.

'Η σχάσις τοῦ δέρματος ἔνεκα ψυχροῦ βορείου ἀνέμου.

βορειοχειμώνο τό, ἀμάρτ. βοροχειμώνο Σύμ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βορρᾶς καὶ χειμῶνας.

Χειμῶν, κακοκαιρία μετὰ βορείου ἀνέμου: Ἄσμ.

Ἄν εἶναι βοροχειμώνο, βάλε τοῖς γούνες κ' ἔλα.

βορὶ τό, Πελοπν. (Κορινθ. Μεσσ. Τρίκκ. Τριφυλ.)

βορὶ Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἄγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος σιτηροῦ αὐτοφυοῦς ἢ καλλιεργουμένου εὐτελοῦς ποιότητος χρησιμεύοντος ὡς τροφῇ τῶν ζώων ἢ πρὸς παρασκευὴν εὐτελοῦς ἄρτου.

βορίζω Ἀθῆν. Εὐβ. (Κουρ. Ὁρ.) Θήρ. Καπ. (Ἀνακ.

Αραβάν. Σινασσ. Φάρασ. κ.ά.) Κάρπ. Κρήτ. (Κασιδ.) Κύθν.

Λέσβ. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δαμαρ.) Πάρ. Πελοπν.

(Βούρβουρ. Οἶν.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Σάντ.

Τραπ.) Ρόδ. Χίος κ.ά.—Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ.

Βλαστ. 362 Πρω. Δημητρ. βορίζον Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

βορίζον Εὐβ. (Στρόπον.) Λέσβ. Μακεδ. (Βελβ. κ.ά.)

Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. βολίζω Κρήτ. βουλίζον Β. Εὐβ.

ἐβορίζω Πόντ. (Κρώμν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἡβο-

ρίζω Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρούπ. Κοτύωρ. Ὁφ. Χαλδ.)

ἡγβορίζω Πόντ. (Ἀμισ.) βορῶ Ρόδ. βορίζον Τσακων.

Μέσ. βορίζουμι Θεσσ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βορρᾶς. Ὁ τύπ. ἐβορίζω προσέλαβε τὸ ε διὰ τὸν ἀόριστον ἐβόρισα—ἐβόρτσα, ὃ δὲ τύπος ἡβορίζω ὁμοίως διὰ τὸν ἀμάρτ. ἀόρ. ἡβόρισα—ἡβόρτσα.

Α) Ἀπροσ. 1) Πνέει βόρειος ἄνεμος ξηρὸς καὶ ψυχρὸς Εὐβ. (Κουρ. Ὁρ. Στρόπον.) Θήρ. Κάρπ. Κρήτ. (Κασιδ.) Κύθν. Λέσβ. Μακεδ. (Βελβ. κ.ά.) Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δαμαρ.) Πάρ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Κίτ. Μάν. Οἶν.) Πόντ. (Οἶν.) Ρόδ. Χίος κ.ά.—Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. 362 Πρω. Δημητρ.: Ὡστερ' ἀπὸ τῆ βροχῇ θὰ βορίσῃ Πάρ. || Γνωμ. Σὰ βροντήσῃ καὶ δὲ βορίσῃ, γνώριζε νότος εἶναι Κάρπ. Ἔστραψεν το' ἐν ἐβόρισην, πάλι τσουνούργκος νότος Μεγίστ. Καὶ προσωπ. ἐγείρω βόρειον ἄνεμον Ἀθῆν. Εὐβ. (Κουρ.) Πόντ. (Τραπ.) Ρόδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.—Λεξ. Δημητρ.: Βόρισε ὁ καιρὸς Ἀθῆν. Ἐβόρτσεν ὁ καιρὸν Τραπ. || Γνωμ.

Ὁ Φλεβάρης το' ἂν φλεγίσῃ, καλοτσαίρι θὰ μυρίσῃ, ἄμ-μα πάρη τσαὶ βορίσῃ, 'ς τὸ σατοὶ θελὰ μᾶς κλείσῃ Κουρ. 2) Στρέφει τὸν καιρὸν πρὸς τὸν βόρειον ἄνεμον Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ. κ.ά.: Τὸνε βόρισε τὸν καιρὸ Ρόδ. Ταχύτερον 'τονε μαῖστρος, μ' ἀπόψε τὸν ἔχει βορισμένο Ἀπύρανθ. 3) Πνέει βορειοανατολικὸς ἢ ἀνατολικὸς ἄνεμος Πόντ. (Οἶν.)

Β) Προσωπ. 1) Ἀερίζω, δροσίζω Πόντ. (Οἶν. Ὁφ. Τραπ.): Φύσα τὸ' ἐβόρτοο με Ὁφ. Δὸς με ὀλίγο νερὸ νὰ βορίσω τῇ γλῶσσᾳ μ' αὐτόθ. Βόρισε με (κάμε μου ἄερα) Οἶν. Ἐφύσεσεν ἄερας κ' ἐβορίσαμε (ἐβορίσθημεν) Τραπ. Μετοχ. βορισμένος, δροσερὸς Οἶν. Καὶ ἀμτβ. δροσιζομαι Πόντ. (Τραπ.): Ἐναν ξάι ἐβόρτσεν τ' ἀπάν' ἀτ' (ὀλίγον ἐδροσίσθη τὸ σῶμα του). β) Ἀμτβ. σκάζω ἀπὸ τὸν ψυχρὸν βόρειον ἄνεμον Τσακων.: Ἐβορίαῖ τὰ χεῖρα σὶ ἀπὸ τὰν κρᾶδα (ἐσκάσαν τὰ χεῖλη του ἀπὸ τὴν κρυάδα). γ) Μεταφ. παύω οἶονεὶ νὰ πυρέσσω, νὰ εἶμαι ἐρεθισμένος, ἀνακουφίζομαι Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.): Ἐβόρτσεν ἡ γερά μ' (ἡ πληγὴ μου)—ἡ καρδιά μ' κττ. 2) Φυσῶ, ἀναρριπίζω Πόντ. (Τραπ.): Βορίζω τὴν φωτίαν. β) Μέσ. σείομαι ὑπὸ τοῦ βορείου ἀνέμου Θεσσ.: Ἄσμ.

Χρυσὴ καντήλα κρέμιτι ψηλὰ 'πὺν τὰ οὐράνια... δίχους βορρᾶ βορίζετι, δίχους ἄερα σείόταν.

3) Λιχνῶ, λιχνίζω Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σινασσ. Φάρασ. κ.ά.) Κρήτ. Νάξ. (Δαμαρ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Βορίζω τὸ γέννημα Δαμαρ. Ἐβορίζω τὸ σ'τάρ Τραπ. || Παροιμ. φρ. Παλὰ ἀδύρᾳ ἐβορίζ' (παλαιὰ ἄχυρα λιχνίζει, ἐπὶ τοῦ ἀνακινουμένου πράγματα παλαιὰ καὶ λησμονημένα) Χαλδ. Συνών. ἀνεμίζω (I) A 3, βορράζω 4) Λιχνῶ τὸν ἐκλεπισθέντα σῖτον καταρρίπτων αὐτὸν κατ' ὀλίγον ἐξ ὕψους πρὸς ἀποβολὴν τῶν πιτύρων Καπ. (Ἀνακ.) Πόντ. (Κρώμν. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.): Ἐβορίζω τὸ πλουγούρ' (πλιγούρι) Χαλδ. β) Χύνω τὸ γάλα κατ' ὀλίγον ἐξ ὕψους διὰ νὰ κρυώσῃ Καπ. (Ἀνακ.)

5) Καθαρίζω τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ χῶμα με τὴν βοήθειαν τοῦ ἀνέμου Μακεδ. 6) Ἀερίζω ὑγρὰν τροφήν με τὸ κουτάλι διὰ νὰ κρυώσῃ Πόντ. (Ἀμισ. κ.ά.) 7) Ἀμτβ. ξηραίνομαι Πελοπν. (Βούρβουρ.): Τὰ φύλλα βορίζουν.

βορικὸ τό, λογ. σύνθηθ.

Ἐκ τῆς λογίας ἐκφράσεως βορικὸν ὀξύ, ὃ ἐκ τοῦ Γαλλ. *acide borique*.

Φάρμακον ὑπὸ μορφὴν κρυσταλλικῶν λεπιδίων, τὸ ὁποῖον διαλυόμενον εἰς ὕδωρ θερμὸν χρησιμεύει ὡς ἀντισηπτικόν.

βόρινος ἐπίθ. Πελοπν.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βορί.

Ὁ ἐκ τοῦ σιτηροῦ βορί παρασκευαζόμενος: Ψωμί βορίνο. Ἄσμ.

Μοῦ 'βάλε βόρινο ψωμί καὶ τὸ κρασί της ξίδι.

βόρισμα τό, Κόθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Πόντ. (Ἀμισ.) Σίφν. κ.ά.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 362 βόρισμα Εὐβ. (Στρόπον.) κ.ά. βόρισμα Εὐβ. (Ἀκρ.) Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Γκριντ. κ.ά.) βόρισμα Κρήτ. βόρισμα Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.) ἐβορισμαν Πόντ. (Ἀργυρούπ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἐβορισμαν Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. Τραπ.) ἡβορισμαν Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βορίζω, παρ' ὃ καὶ βολίζω, ὅθεν τὸ βόλισμα Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Πνέει βόρειος ἄνεμος Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.) Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Γκριντ. κ.ά.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν. κ.ά.: Ἄσμ.

Τραναίε οὐ νότους 'πὺν μπρουστά, βορρᾶς ἀπὸν κατόπι κὲ ἀπὸν τοῦ βόρ'σμα τοῦ πουλύ... τὰ σίδερα τσακίσκαν Γκριντ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. β) Κλίσις τοῦ ἀνέμου πρὸς τὸν βόρειον Εὐβ. (Ἀκρ.) Σίφν.—Λεξ. Αἰν. γ) Ραγδαία βροχὴ μετ' ἀνέμου οἰουδήποτε Μακεδ. (Βέρ.) Συνών. μπόρα 2) Καθ' ἐνικ. καὶ κατὰ πληθ. βορίσματα, ἄνεμοι ἐτησίου βόρειοι ἢ βορειοανατολικοὶ Κύθν. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Παροιμ.

Τ' Αὐγούστου τὰ βορίσματα τὸ Μάιν ἀνεθυμοῦνται (εἶναι δροσερὰ ὡς ὁ Μάιος) Κύθν. Συνών. μελτέμδα.

3) Ἐλαφρὸς βόρειος ἄνεμος, αὔρα βόρειος Κύθν. Συνών. βορραδάκι, βορραδέλλι. β) Δρόσισμα ἐν γένει, ἐπὶ καιροῦ ἢ πυρέσσοντος Πόντ. (Τραπ.) 4) Φύσημα, ἀναρρίπισμα Πόντ. (Τραπ.): Τῇ φωτίας τὸ βορίσμα. 5) Τὸ λίχνισμα διὰ τοῦ ὁποῖου ἀποχωρίζονται τὰ σιτηρὰ ἀπὸ τὰ ἄχυρα Κρήτ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρούπ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Συνών. βόρος. 6) Τὸ καθάρισμα τοῦ σίτου ἀπὸ τοῦ χῶμα διὰ τοῦ ἀνέμου Μακεδ.

Πβ. βόρρασμα.

* **βορισμάτι** τό, βορισμάτοι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορισμάτοι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βόρισμα*.
Ψυχρὸς βόρειος ἄνεμος ἐνθ' ἄν.: *Φυσᾷ βορισμάται*
Κίτ. Μάν.

βορισμός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βορίζω*.

Ἡ μεταβολὴ τοῦ καιροῦ πρὸς τὸν βόρειον ἄνεμον:
Ἵς τὸ βορισμὸ ποῦ τότε βόρισε ἐχθόνισε κιόλας.

* **βοριστήρα** ἡ, βοριστέρα Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοριστήρι*.

Σκεῦος ἀεριστήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποχωρίζονται τὰ
πίτυρα τοῦ ἐκλεπισμένου σίτου.

βοριστήρι τό, ἀμάρτ. βοριστέρι Πόντ. (Οἶν.) β'ρι-
στέρι Καππ. (Φάρασ.) β'ρισκέρι Καππ. (Φάρασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βορίζω*.

1) Ἀνεμιστήριον, ριπίδιον Πόντ. (Οἶν.) Συνών. βο-
ρίστρα 1. 2) Λιχμητήριον δι' οὗ ἀναρρίπτεται εἰς τὸν
ἀέρα ὁ ἄλωνισθεὶς σῖτος πρὸς ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τὰ ἄχυρα
Καππ. (Φάρασ.)

βορίστρα ἡ, Πελοπν. (Τριφυλ.) βορήστρα Πελοπν.
(Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βορίζω*. Τὸ βορήστρα ἐκ τύπ. *βορῶ*.

Βοριστήρι 1, ὁ ἰδ.

βορκοῦ ἡ, Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Γυνὴ ὀκνηρά.

βόρκωμαν τό, Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βορκώνω*.

Ὀκνηρία. Συνών. *τεμπελιά*.

βορκώνω Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βορκοῦ*.

Καταλαμβάνομαι ἀπὸ ἀφροντισίαν, ὀκνηρίαν. Φρ.
Ἐβόρκωσεν καὶ κάθηται (στρογγυλοκάθισε ἀφροντίς, στρώ-
θηκε ἔς τὴν τεμπελιά).

βορκωτός ἐπίθ. Κύπρ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ρ. *βορκώνω*.

Ὁ ἔχων τοὺς ἐν ἑαυτῷ χάλικας κεκαλυμμένους ὑπὸ
πηλοῦ, ἐπὶ οἰκοδομῆς, ὅταν οἱ χάλικες τίθενται ἐπὶ στρώ-
ματος πηλοῦ καὶ καλύπτονται ἔπειτα δι' ὁμοίου στρώ-
ματος, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐπιτίθενται οἱ μεγάλοι λίθοι: Χτί-
σμαν βορκωτόν.

βόρος ὁ, Καππ. (Ἀνακ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βορίζω*.

Τὸ λίχνισμα τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Συνών.
βόρισμα 5.

βορώνω Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βορβάς*. Διὰ τὸ σύνθετον ἀποβορώνω
ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 16 (1951) 3.

1) Σβήνω (ἐκ τῆς ἀρχικῆς σημ. τοῦ ψύχομαι, κρυώνω).

2) Μαραίνομαι, ἰδίως ἐπὶ λαχανικῶν μαραινομένων
ἐν τῇ βράσει δι' ἀνεπάρκειαν τοῦ πυρός. 3) Μεταφ.
ἀδημονῶ, στενοχωροῦμαι: Ἐβόρωσεν ἡ καρδιά μ'.

βόσκα ἡ, Νάξ. (Γαλανᾶδ. Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βόσκω*.

Βοσκή, νομή: Βγάζω τὰ ζᾶ ἔς τὴ βόσκα. Συνών.
βοσκάδα, *βοσκή* A 1.

βοσκάδα ἡ, Σίφν. Σῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκή* παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. *βο-
σκάδες*.

1) Βοσκή Σίφν.: Κάνει τὴ βοσκάδα του τὸ πρόβατο.
Συνών. *βόσκα*, *βοσκή* A 1. 2) Τὸ πρὸς νομὴν χόρ-
τον ἢ ἄνθος Σῦρ.

βοσκάκι τό, Κρήτ. Ρόδ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *βοσκός* διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άκι.

Μικρὸς βοσκός, ποιμενόπαις: Θωρεῖ ὁ παππᾶς πῶς
τὸ βοσκάκι δὸν δὲν εἶναι τὸ ἴδιο καὶ μὲν ἡμέρα τὸ παίρ-
νει ἀποπίσω (ἐκ παραμυθ.) Κρήτ. || Ἄσμ.

Νὰ βάλω μέσα καλογραιὰς καὶ ἀπόξω καλογέρονς
κ' ἡ ἀπατή μου καλογραιὰ καὶ ὁ ἄντρας μου βοσκάκι
Ρόδ. Συνών. *βοσκαρέτιν*, *βοσκαρίδικο*, *βοσκαρί-
διν*, *βοσκαρόπουλλο*, *βοσκαρουδάκι*, *βοσκαρούδι* 1,
βοσκόπουλλο (ἰδ. *βοσκοπούλλα* 2), *βοσκούνι*, *τσο-
πανάκι*, *τσοπανόπουλλο*.

βοσκάρα ἡ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκάρις*.

Τρυγόνι τὸ ὁποῖον δὲν ἀποδημεῖ αὐθημερόν, ἀλλὰ
μένει ἡμέρας τινὰς εἰς τὴν νῆσον διὰ νὰ βοσκήσῃ. Συ-
νών. *βοσκαρούδα*, *βοσκαρούλλα*.

βοσκαρᾶς ὁ, Κρήτ. Θηλ. *βοσκαροῦ* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκός* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-αρᾶς κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

1) Ποιμὴν ἀτημέλητος καὶ ἄγριος τὴν ὄψιν Κρήτ.
2) Θηλ., γυνὴ βόσκουσα ζῶα Κύπρ.: Ἄσμ.

Ἀν πᾶς ποτᾶει δαιρέτα μου τὴν βοσκαροῦν τὴν κόρην,
δαιρέτα μου τὸν πλάτανον, δαιρέτα μου τὴν βρύσιν.
Συνών. *βοσκαρίδα*.

βοσκαράτσος ὁ, Κύπρ.

Μεγθ. τοῦ οὐσ. *βοσκάρις*.

Μέγας βοσκός.

βοσκαρέτιν τό, Κύπρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *βοσκάρις*.

Βοσκάκι, ὁ ἰδ.

βοσκαριά ἡ, Κρήτ. Πελοπν. κ. ἀ.—Λεξ. Βλαστ.

286 *βοσκαρά* Α.Κρήτ. *βοσκαρέα* Κάπρ. ὀσκαρέα
Κάπρ. (Ἑλυμπ.) *βοσκαρέ* Ἀντικύθ. Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκάρις* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιά. Τὸ βοσκαρέα κατ' ἀναλογικὴν ἐπίδρασιν τῶν εἰς
-έα οὐσ.

1) Τὸ πρὸς νομὴν χόρτον Ἀντικύθ. Κρήτ.—Λεξ.
Βλαστ. ἐνθ' ἄν. Συνών. *αἶτρα* 3, *βοσκή* A 2, *σανός*.

β) Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν εἶναι ἀφθονος ἡ χορτονομὴ
Πελοπν. 2) Τόπος ἔχων χόρτον πρὸς βοσκήν Κάπρ.
(Ἑλυμπ. κ. ἀ.) Κρήτ.: Ἄσμ.

Ποτέ μου νὰ μὴ *δαδρευτῶ*, ἐσένα δὲ σὲ παίρνω,
γιατὶ δὲν ἔχω βοσκαρά νὰ πᾶ σὲ μεταδένω
Κρήτ.

Ποῦ ἔχε καὶ Κωσταντὴν βοσκὸ καὶ Κώσταν τυροκόμο
κ' εἶχε τὴν βοσκαρέα του ἄνω ἔς τὴν Ὑπερῶ
Κάπρ.

βοσκαρίδα ἡ, ἀμάρτ. *βοσκαρία* Κῶς ὀσκαρία
Κάπρ. *βοσκαρ'δ'α* Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκαρίδιν*.

Γυνὴ βόσκουσα ζῶα, ποιμενίς. Συνών. *βοσκαροῦ*,
δι' ὁ ἰδ. *βοσκαρᾶς* 2.

βοσκαρίδικο τό. Νάξ. (Βόθρ. Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκαρίδιν.

Βοσκάκι, ὁ ἰδ.

βοσκαρίδιν τό, Κύπρ. βοσκαρίδι Κάρπ. Πάρ. βο-
σκαρίν Κύπρ. βοσκαρίν Κύπρ. βοσκαρί Κάρπ. Κῶς
βοσκαρί Κάρπ. ὀσκαρί Κάρπ.

Τὸ μεσν. οὐσ. βοσκαρίδιν. Ἰδ. Μαχαιρ. 1,62 (ἐκδ.
Dawkins).

Βοσκάκι, ὁ ἰδ.

βοσκαρίζω Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκάρις.

Τρέχω ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

βοσκάρις ὁ, Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) — Λεξ. Βλαστ. 285

Θηλ. βοσκαρῆς Θήρ. βοσκαρὲ Δ.Κρήτ. βοσκάρισσα
Νάξ. (Γαλανᾶδ.) — Λεξ. Βλαστ. 285. Οὐδ. βοσκάριν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βόσκω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρις.

Βοσκὸς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Λύκος ἄς φάη τὰ πρόβατα κ' οἱ ἀλεπὲς τὰ γίδια
καὶ μὲν μεγάλη ἀρρωστία ἄς πιάσῃ τὸ βοσκάρι
Σωζόπ.

βοσκαρόπουλλο τό, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκάρις διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -πουλλο, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βοσκάκι, ὁ ἰδ.

βοσκαρούδα ἡ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκάρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούδα.

Βοσκάρα, ὁ ἰδ.

βοσκαρουδάκι τό, Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκαρούδι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -άκι.

Βοσκάκι, ὁ ἰδ.

βοσκαρούδι τό, Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κεφαλλ. Κρήτ.
Μύκ. Νάξ. κ. ἄ.—ΚΠασαγιάνν. Μοσκιῆς 69 ΓΒλαχογιάνν.
Μεγάλ. Χρόν. 8 — Λεξ. Βλαστ. 285 βοσκαρούδιν Κύπρ.
βοσκαρούιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκάρις διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ούδι.

1) Βοσκάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Πήγαιναν τὰ βοσκα-
ρούδα νὰ ποτίσουν τὰ ζωντανὰ ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἄν.

β) Οὐδ. ἐπιθετικ., ποιμενικὸν Νάξ.: Κωπέλλια βοσκα-
ρούδα (ποιμενόπαιδες). 2) Μεταφ. ἀλητόπαιδον διημε-
ρεῦον ἔξω τῆς οἰκίας Κεφαλλ.

βοσκαρούδικος ἐπίθ. Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκαρούδι καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ικός.

Ποιμενικός: Κωπέλλια βοσκαρούδικα.

βοσκαρούλλα ἡ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκάρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούλλα.

Βοσκάρα, ὁ ἰδ.

βοσκαρούλλης ὁ, ἀμάρτ. βοσκαρουλ-λου Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκάρις διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ούλλης.

Θηλ., νεαρὰ ποιμενίς. Συνών. βοσκοπούλλα, βο-
σκούλλα.

βοσκέα ἡ, Κρήτ. βοσκῆ Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκὸς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-έα, δι' ἣν ἰδ. -εά.

Ἡ ὁσμὴ τὴν ὁποῖαν ἀποπνέει ὁ βοσκὸς ἐκ τῆς μετὰ
τῶν προβάτων ἀναστροφῆς: Ἄσμ.

Δὲ δόνε θέλω τὸ βοσκό, γκατὶ βγάνει βοσκῆα,
μὰ τόνε θέλω δάσκαλο νὰ βγάνῃ λιβανέα.

βοδκεθίος ὁ, Πόντ. (Τραπ.) βοδκεθί Πόντ. (Ἰφ.)

Ἐκ τοῦ ἐβοδκέθα παθ. ἀορ. τοῦ βόσκω καὶ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. -ίος, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν
Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 62-3.

1) Τὸ βόσκειν, ἡ βοσκὴ Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.): Ἐξέγ-
καμε τὰ ζὰ ἔς σὸ βοδκεθί (βγάλαμε κτλ.) Ἰφ. Συνών.
βοσκὴ Α 1. 2) Τὸ μέρος ὅπου βόσκουν τὰ ζῶα, βο-
σκότοπος Πόντ. (Ἰφ.) Συνών. βοσκὴ Α 3.

βοσκερὸς ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκὴ καὶ τῆς καταλ. -ερός.

Ὁ ἔχων ἀφθονον χόρτον πρὸς νομὴν: Τόπος βοσκε-
ρός. Τὸ οὐδ. Βοσκερὸ τοπων.

βοσκεύω ἀμάρτ. βοσκεύω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκός.

Ἐχω τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βοσκοῦ.

βοσκὴ ἡ, κοιν. βοδκή Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.)

Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.) βοσκή Ἰος Μύκ. βοδκή Πόντ.
(Ἰφ.) βοσκή Εὐβ. (Ἀνδρων. Κύμ. Ὁξύλιθ.) βοδκή
Ἀπουλ. βοσκὴ Βορ. ἰδιώμ. βοδκή Ἡπ. (Ζαγόρ.)
Μακεδ. (Βλαστ.) κ. ἄ. βοσκὴ Μακεδ. βοσκὰ Νάξ.
(Απύρανθ.) κ. ἄ. Ἀρκαλ. Μαζώχτρ. 47 — Λεξ. Βλαστ.
286 βοσκὰ Κάρπ. βοσκὰ Κύπρ. βοσκὴ Νάξ. βο-
σκὰ Ἀμοργ. Χίος (Καρδάμ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βοσκὴ. Τὸ βόσκειν διὰ τὸ βόσκω.

Α) Οὐσ. 1) Τὸ βόσκειν, ἡ βόσκησις κοιν. καὶ
Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.) Ἰφ. Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.): Βγάζω
-πᾶν τὰ ζῶα ἔς τὴ βοσκὴ κοιν. Πάγ'νε τὰ ζὰ ἔς σὴν βο-
δκήν Χαλδ. Ροῦχα τῆς βοσκῆς (ροῦχα ποιμενικὰ καὶ με-
ταφ. παλαιὰ) Νάξ. || Παροιμ. "Ολᾶ τὰ δρῶν ἔς σὴν μονὴν
κὶ ὁ χόχορας ἔς σὴν βοδκήν (ἐπὶ τοῦ δρῶντος καθ' ὃν χρό-
νον οἱ ἄλλοι ἡσυχάζουν. χόχορας=κουκουβάγια). || Ἄσμ.

Πάν τὰ πουλλάκια ἔς τὴ βοσκὴ κ' ἡ-γ-ἀγαπῶ ἔς τὴ βρούσι
Θράκ. (Αὐδήμ.)

Νὰ βγοῦν τὰ λάφια ἔς τὴ βοσκὴ, νὰ βγοῦν κ' οἱ-γ-ἀλαφῖνες
Στερελλ. (Ἀράχ.). Συνών. βοδκεθίος 1. 2) Τὸ πρὸς
νομὴν χόρτον πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.) Σάντ.
Χαλδ.): Ἐβρεξε κ' ἔχουν βοσκὴ τὰ πράματα Πελοπ.
(Βούρβουρ.) Συνών. αἶμα 3, βοσκαρῆς 1, σανός.

3) Ὁ τόπος ὅπου γίνεται ἡ νομή, ὅπου βόσκουν τὰ
ζῶα πολλαχ. καὶ Ἀπουλ. Συνών. βοδκεθίος 2, βοσκὸς
2, βοσκοτόπι, βοσκότοπος.

Β) Ἐπιρρηματ. 1) Βόσκοντας ἀργὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ
Κάρπ. Κύπρ.: Ὀσκὰ Ὀσκὰ τρών τὰ πράματα κ' ὑπὸν
Κάρπ. Ὁ βοῦς φουδ-δᾶν φουδ-δᾶν τρώει τὸ σπαρμένον
Κύπρ. Συνών. βοδκεχτά. 2) Ἀργά, βραδέως Ἀμοργ.:
Τὸ βαπῶρι βόσκα βόσκα μπαίνει μέσ' ἔς τὸ λιμάνι.

Πβ. βόσκα, βοσκάδα, βόσκημα, βοσκησεά, βο-
σκός, βόσκισμα, βοσκισμός.

βόσκηθρο τό, Χίος — Λεξ. Βλαστ. 286.

Ἐκ τοῦ ρ. βόσκω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -θρο
προεκταθείσης εἰς -ηθρο διὰ τὸ βοσκὴ.

Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ βοσκοῦ ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Ὁ λύκος

ἔβοσκε τ' ἀρνὶ κ' ἔφαν το γὰρ βόσκηθρο. Συνών. ιδ. ἐν λ. βοσκιάτικο. Πβ. βόσκιστρο.

βόσκημα τό, Εὐβ. (Ὁρ.) Θράκ. (Αἰν.) Πελοπ. (Καλάβρυτ. Μεσσ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἀ.—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Βλαστ. 286 καὶ 290 Πρω. Δημητρ. βόσκημα Καπ. (Ἀραβάν.) βόσ-θημα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βόσκημα=τὸ βοσκόμενον ζῷον καὶ ἡ τροφή.

1) Βοσκή, βόσκησις Θράκ. (Αἰν.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀραβάν.) Πελοπ. (Μεσσ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἀ.—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Βλαστ. ἐνθ' ἀν. Πρω. Δημητρ.: Βγάζω 'ς τὸ βόσκημα Λεξ. Βλαστ. 290 Κάνουν τὰ πράματα βόσκημα Μεσσ. Πάρ' τὰ βόγδα 'ς τοὺ βόσκημα Ἀράχ. Τὰ κατοίκια ἄφ'σαν τοὺ βόσκημα τ'ς Αἰν. 2) Τὸ μέρος ὅπου βόσκουν τὰ ζῷα Εὐβ. (Ὁρ.) Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) Συνών. βοσκίδι.

Πβ. βοσκή, βοσκησά, βοσκός, βόσκισμα, βοσκισμός.

βοσκησά ἡ, ἀμάρτ. βουσκησά Εὐβ. (Ἀκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βόσκησις=τὸ βόσκειν, ἡ βοσκή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -σά.

Ποσότης ὅση ἀρκεῖ εἰς τὴν βόσκησιν ἐνὸς ζῷου ἐνθ' ἀν.: Τὸν χουράφ' ἔχ' νὰ βουσκησά τόπου.

βοδκηχτά ἐπίρρ. Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. βοδκηχτός.

Βοσκή Β 1, ὁ ιδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Σ' σὰ ψηλασέας βοδκηχτά καὶ 'ς σὰ λιβάδα στερά κ' ἐκεῖ 'ς σὸ τόλ' τὸ Κρεπεγάδ' θ' εὐτάν τὴν ποτιόσαν (εἰς τὰ ψηλὰ μέρη βόσκοντας καὶ εἰς τὰ λιβάδια ἀργὰ ἀργὰ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ ἔρημον τὸ Κρυοπήγαδο θὰ κάνουν τὸ ποτίσμα) Σταυρ.

βοσκιάτικο τό, Ἡπ. Κέρκ. Κρήτ. κ. ἀ. βοσκιάτ'κον Εὐβ. (Ἀκρ.) Σαμοθρ. βουστάτ'κον Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάτικο.

1) Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ βοσκοῦ Κρήτ. κ. ἀ. Συνών. βόσκηθρο, βοσκικά (ιδ. βοσκικός), βοσκική 2, βοσκίστικος 2 α. 2) Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ βοσκοτόπου, ὅπου νέμεται τὸ ποῖμνιον, τὸ τίμημα τῆς βοσκῆς Εὐβ. (Ἀκρ.) Ἡπ. Κέρκ. Λέσβ. Σαμοθρ. κ. ἀ. Συνών. βόσκιστρο.

βοσκίδι τό, Πελοπ. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι. Βόσκημα 2, ὁ ιδ.

βοσκιέρης ὁ, ἀμάρτ. βοστῆιέρη Καπ. βοστῆιέρη Καπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιέρης.

Ποιμήν. Συνών. βοσκός 1.

βοσκική ἡ, Κρήτ.—Λεξ. Βλαστ. 286 βοδ-διτθὴ Κύπρ. 'οσκική Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βοσκικός.

1) Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βοσκοῦ ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ. Ἀνάθεμα τῇ βοσκικῇ κὲ ὅπου τῇ δεθυμήσῃ, γματὶ δὲ βρίσκει κωπελλὰ 'ς τὸ πλάι νὰ φιλήσῃ Κρήτ. 2) Βοσκιάτικο 1, ὁ ιδ., Κρήτ.: Ἄσμ. Δώδεκα χρόνους ἔκαμα βοσκός 'ς τὸ Σαλονίκι κ' ἡ βοσκική μου εἶδα 'τονε, κορίτσι, ἐννεὰ χιλιάδες.

3) Ὁ χρόνος καθ' ὃν διαρκεῖ ἡ βόσκησις τῶν ζῷων Κρήτ.

βοσκικό τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βοσκικός.

1) Ἡ μυζήθρα τὴν ὁποῖαν τρώγουν οἱ βοσκοὶ ἐκεῖ, ὅπου βόσκουν τὰ ζῷα. 2) Πληθ. βοσκικά, ἡ ἀμοιβὴ τοῦ βοσκοῦ. Συνών. ιδ. ἐν λ. βοσκιάτικο 1.

βοσκίό τό, βοδκίον Πόντ. (Ἱμερ. Χαλδ. κ. ἀ.) βοσκίό Ἀμοργ. Θράκ. Σίφν. Σύμ. Σύρ. κ. ἀ. βουσκίό Μακεδ. βουδκίό Μακεδ. (Χαλκιδ. κ. ἀ.) βοστσό Ἴος βοδ-σίο Καλαβρ. (Κοντοφ.) 'οσκίό Κάρπ. βοδκίος ὁ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) βοσκίος Καπ. (Σινασσ.) βουσκίος Θάσ. Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βόσκω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -σό, ὅθεν τὸ -ίος, δι' ὃ ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 8 (1912) 2, 6.

1) Βοσκή Ἀμοργ. Καπ. (Σινασσ.) Κάρπ. Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) Σίφν. Σύρ.: Σήμερα ἔχω βοσκίό (εἶναι ἡ σειρά μου νὰ βοσκήσω τὰ ζῷα) Σύρ. 2) Ἡ νυκτερινὴ βόσκησις τῶν ὑποζυγίων Σαμοθρ. 2) Τόπος βοσκῆς ἐνθ' ἀν.: Ἐκεῖ 'ς σὸ μέρος καλὸν βοδκίος ἐν Κερασ. || Ἄσμ.

Φιγάρι μὲν περὶλαθρον, περικατέβα κάτον νὰ σκοτιδιάσουν τὰ βουνά, νὰ 'σκώσουν τὰ λαγάδια, καὶ τ' ἀγρίμα 'ς τὰ βουδκιά κὲ τὰ πουλλά 'ς τοῖς κοῖταις, καὶ πάη κὲ ὁ νεὸς ὅπ' ἀγαπεῖ 'ς τὴν ἀγαπητικὴν του (κοῖταις=κοῖτες) Χαλκιδ.

Ὅλα τὰ λάφια 'ς τὰ βουσκιά, ὅλα δρουσουλογεῖοντι Μακεδ.

Πάν τὰ πουλλάκια 'ς τὸ βοσκίό κ' οἱ κωπελλίτες 'ς τὴν βοσκή Ἀμοργ.

Τὰ λάφια ἄς τρώνα 'ς τὸ βοσκίό κ' ἐμεῖς ἄς κορυμποιμε Θράκ.

Συνών. ιδ. ἐν λ. βοσκή Α 3. 3) Τὸ μετὰ μίαν βοσκὴν παραγόμενον ὑπὸ τοῦ ποιμνίου γάλα Σύρ.

Πβ. βοσκή, βόσκημα, βοσκησά, βόσκισμα, βοσκισμός.

βόσκισμα τό, Κρήτ. βοδκιγμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βοδκιγμαν Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βοσκίζω, δι' ὃ ιδ. βόσκω.

Βοσκίό 1, ὁ ιδ.

βοσκισμός τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βοσκίζω, δι' ὃ ιδ. βόσκω.

Βοσκίό 1, ὁ ιδ.

βοσκίστικος ἐπίθ. Ἀστυπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βοσκιστικό τό, Σίφν. βοσκιστικά τά, Πελοπ. (Γέρμ. Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκιστής < βοσκίζω < βόσκω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

1) Ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς βοσκὸν Ἀστυπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Βοσκίστικα ροῦχα Ἀστυπ. Βοσκίστικα παπούτσια Ἀπύρανθ. 2) Οὐσ. α) Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ βοσκοῦ Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Σίφν. Συνών. ιδ. ἐν λ. βοσκιάτικο 1. β) Φιλοδώρημα διδόμενον εἰς βοσκὸν ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ ζῷων εἰς ἄλλον ἀνηκόντων Πελοπ. (Γέρμ. Κίτ. Μάν.)

βόσκιστρο τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοσκιστής < βοσκίζω < βόσκω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τρο.

Ἡ ἀμοιβή τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ μέρους, ὅπου βόσκουν τὰ ποίμνια. Συνών. βοσκητάτικο 2.

βοσκήτης ὁ, Ἰων. (Σμύρν.) Μύκ. Πάρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκή και τῆς καταλ. -ίτης.

Εἶδος λάβρακος νεμομένου παρὰ τὴν παραλίαν.

βοσκήτσα ἡ, Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βοσκή διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Χορταράκι πρὸς βοσκήν: Ἀρνίται δίτσι, ἔλ' ἀνοιξε, γλωρὴ βοσκήτσα σ' ἔφερα, νὰ φάς, νὰ πῆς, νὰ κοιμηθῇς (ἐκ παραμυθ.)

βοσκόβεργα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και βέργα.

Ράβδος ποιμενική κυρτή εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον.

βοσκοκουτάλα ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και κουτάλα.

Βοσκοκούταλο 2, ὁ ἰδ.

βοσκοκούταλο τό, Κρήτ. βοσκοκούτα^{ον} Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και κουτάλι.

1) Κοχλιάριον κατασκευαζόμενον ὑπὸ τῶν ποιμένων ἐκ σκληροῦ ξύλου και χρησιμεῖον εἰς αὐτοὺς νὰ τρώγουν τὸ γάλα Κρήτ. Συνών. γαλοκούταλο. 2) Κοχλιάριον ἀπὸ κέρατον κριοῦ Νάξ. (Φιλότ.) Συνών. βοσκοκουτάλα.

βοσκολόγος ὁ, Χίος—Λεξ. Βλαστ. 285.

Ἐκ τοῦ ρ. βόσκω και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος, δι' ἣν ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247 κέξ.

1) Βόσκος ἐνθ' ἄν. 2) Σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου δένουν τὰ ζῶα Χίος.

βοσκολογῶ Κρήτ. Πάρ. Πελοπν. (Τριφυλ.) κ. ἄ.—ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2, 17.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκολόγος.

Α) Μετβ. 1) Βόσκω, νέμω Κρήτ. Πελοπν. (Τριφυλ.) κ. ἄ.: Ἄσμ.

Σὰ μὲ ρωτᾷς, μαννούλλα μου, νὰ σοῦ τὸ μολογήσω, μαῦρα φιδάκια μου ὅσως νὰ τὰ βοσκολογήσω Τριφυλ. Συνών. βόσκω 1. Καὶ ἀμτβ. βόσκω, νέμομαι Πελοπν. (Τριφυλ.): Ἄσμ.

Μαῦρα φιδάκια μου ὅσως νὰ τὰ βοσκολογήσω, ὅς τὰ πόδια μου βοσκολογᾷν, ὅς τὰ στήθη μου κοιμᾶνται καὶ ἀπάνου ὅς τὸ κεφάλι μου ἐφτειάσαν τὴ φωλιά τους. 2) Ἀπομυζῶ ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημ. Πυκνὸ πυκνὸ καὶ ὀλόμαντρο μελισσολόι πετειέται... καὶ τ' ἄνθη τῆς βοσκολογῆ και παίρνει τὸν ἄχνό της (ἐνν. τῆς ἀγρόμπελης)

Β) Ἀμτβ. 1) Βόσκω εἰς τινα τόπον κατ' ἐπανάληψιν, συχνάκις Πάρ. 2) Βόσκω βραδέως και ἐπὶ πολὺν χρόνον Κρήτ.

βοσκομίτατος ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και μιτάτος, δι' ὃ ἰδ. μιτάτο.

Λιθόκτιστον οἶκημα παρὰ τὴν μάνδραν, ὅπου γίνεται ἡ τυροκομία.

βοσκοπούλλα ἡ, κοιν. ὀσκοπούλλα Κάρπ. βοσκοπούλλο τό, κοιν. βοσκόπουλλο Κρήτ. (Σφακ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκός και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πούλλα, δι' ἣν ἰδ. -πούλλος.

1) Θηλ., μικρὰ ποιμενὶς ἡ κορασὶς ποιμένος. Συνών. βοσκαρουλ-λοῦ (ἰδ. βοσκαρούλ-λης), βοσκούλλα.

2) Οὐδ., νεαρὸς ποιμήν, ποιμενόπαις. Συνών. βοσκάκι.

βοσκός ὁ, σύννηθ. και Καππ. (Σίλατ.) βουσκός βόρ. ἰδιωμ. ὀσκός Κάρπ. Κάσ. Θηλ. βόσκισσα πολλαχ. βόσκισ-σα Κάρπ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Σύμ. κ. ἄ. βόδκισ-σα Ρόδ. βόστο'σα Πάρ. (Λεῦκ.) βόδ-δαινα Κύπρ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. βοσκός. Τὸ θηλ. βόσκισσα και ἐν Γύπαρ. πρᾶξ. Γ 222 (ἐκδ. ΕΚριαρᾶ).

1) Ποιμήν σύννηθ. και Καππ. (Σίλατ.): Φρ. Τοῦ βοσκοῦ ἡ καλωσύνη (ἡ μετὰ κακοκαιρίαν ἐπερχομένη καλοκαιρία) Πάρ. Συνών. Βλάχος 5, τσοπάνος. 2) Σχοινίον ἡ ἄλυσις, μετὰ τὰ ὁποῖα δένουν τὸ πρὸς βοσκήν ζῶον Ἰκαρ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) β) Σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου δένεται και ὁδηγεῖται τὸ ζῶον Χίος. γ) Σχοινίον συνδέον πρὸς τὸ μάγγανον τὸ ἐξευγμένον ζῶον διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἀντλητηρίου Σῦρ. 3) Ὁ οἰσοφάγος τῶν ζῶων Ἡπ. 4) Εἶδος πτηνοῦ, πιθανῶς ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους βοσκᾶς ἐκ τοῦ γένους τῶν χηνῶν Μύκ. Σύμ.

βόσκος ὁ, Κορ. Ἄτ. 1,64 βόσκους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βόσκω.

1) Βοσκή Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μὴ τοῦ βόσκου παχαῖν τὸν πρόβατον. 2) Σύνδενδρος τόπος ἔχων καλὴν νομήν Κορ. ἐνθ' ἄν.

βοσκασάκουλλο τό, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και σακκούλλι.

Σακκούλλι, πῆρα τῶν ποιμένων, εἰς τὴν ὁποίαν βάλλουν τὴν τροφήν των. Συνών. ταχάρι.

βοσκόσκυλλος ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και σκύλλος.

Ὁ συνοδεύων τὸν βοσκὸν σκύλλος, κύων ποιμενικός. Συνών. μαντρόσκυλλος.

βοσκόσπιτα τό, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκός και σπίτι.

Καλύβη εἰς χρῆσιν τοῦ ποιμένος.

βοσκοτόπι τό, σύννηθ. βουσκοντόπ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοσκοτόπος.

Τόπος ὅπου βόσκουν ζῶα ἐνθ' ἄν.: Βοσκοτόπια καλοκαιρινὰ - χειμωνιάτικα σύννηθ.

βοσκοτόπος ὁ, πολλαχ. βουσκότουπος πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοσκή και τόπος.

Βοσκοτόπι, ὁ ἰδ.

βοσκούλλα ἡ, ΔΣολωμ. 173 ΣΠασαγιάνν. Ἀντίλ. 53—Λεξ. Βλαστ. 285.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βοσκός διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλα.

Νεαρὰ ποιμενὶς ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Νὰ μὲ βοσκούλλα ὅς τὸ βουνὸ πού κάθεται και κλαίει και τὰ παράπονα ἡ σπηλαῖα γλυκὰ τὰ ματαλέει ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. Συνών. βοσκαρουλ-λοῦ (ἰδ. βοσκαρούλ-λης), βοσκοπούλλα.

βοσκούνι τό, Πελοπν. (Λακων.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βοσκός διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούνι.

Μικρὸς βοσκός, ποιμενόπαις. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βο-
σκάκι.

βοσκοχῆνα ἢ, ἀμάρτ. βοσκουχῆνα Α. Ρουμελ.
(Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βόσκω καὶ τοῦ οὗς. χῆνα.

Γυνὴ βόσκουσα χῆνας: Τοῦ καημένου τοῦ κουρίτῳ
ποῦ ἀδ' κήθ' κι μούλουξι κ' ἴρ' κι βοσκουχῆνα (ἐκ παρα-
μυθ. ἴρ' κι = ἔγινε). Συνών. χηνοβοσκοῦ (ἰδ. χηνο-
βοσκός).

βόσκω κοιν. καὶ Καπ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Κερασ.)
βόσκον βόρ. ἰδιώμ. βόσκον Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά. βόδ-δω
Κύπρ. (καὶ βόσκω) βόσ-σω Εὐβ. (Κονίστρ.) βοσκίζω
σύνηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.) βοδκίζω Καπ. (Ἀραβάν.)
Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Κρώμν. Ὀφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)
Ρόδ. κ.ά. βοδκίζον Ἡπ. κ.ά. βοστίζω Ἀνδρ. Καπ.
(Τσουκούρ. Φάρασ.) Σῦρ. βοστίζον Σκῦρ. βοστίζον
Λέσβ. βοστίζον Λέσβ. βοδ-δίω Κύπρ. βοδ-δίω
Ἀπουλ. βοσκύνω Καπ. (Μισθ.) ὀσκίζω Κάρπ. βο-
σκῶ πολλαχ. βοδκῶ Καπ. (Ἀραβάν.) βοσκῶ Θράκ.
(Ἀδριανούπ.) Λέσβ. Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ. Νάουσ. Σι-
σάν. Χαλκιδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. βοδκῶ Μακεδ.
(Βλάστ.) κ.ά. βοδ-δῶ Ἀπουλ. βοσκῶ Ἡπ. Κεφαλλ.
Μέγαρ. Πελοπ. (Ἀρκαδ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Κορινθ.) βο-
σκῶν Πελοπ. (Μεσσ. Τριφυλ.) βοσκῶν Β.Εὐβ. Θράκ.
Λέσβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) βοσ-σῶν Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Τὸ ἀρχ. βόσκω. Ὁ τύπ. βοσκίζω ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐβό-
σκησα παρασυσχετισθέντος πρὸς τὸν εἰς - τῶν ἀρχ. τῶν
εἰς - ἰζω ρημάτων, καθὼς καὶ πάσχω - ἐπασχῶ - πα-
σκίζω κττ. Ὁμοίως καὶ τὸ βοσκῶ ἐκ τοῦ ἐβόσκησα
κατὰ παρασυσχετισμὸν πρὸς τὸν εἰς - τῶν ἀρχ. τῶν πε-
ρισπωμένων ρημάτων. Ὁ τύπ. καὶ παρὰ Βαλγ.

Α) Μετβ. **1)** Ἐποπτεύω ὡς ποιμὴν τὰ βόσκοντα
ζῶα, ποιμαίνω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καπ. (Ἀραβάν. Μισθ.
Σινασσ. Τσουκούρ. Φάρασ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Κερασ.
Κρώμν. Ὀφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Βόσκω τ' ἀλόγα - γά-
ντα - τὰ γίδια - τὰ πρόβατα κττ. κοιν. Βοσκίζω τὰ ζῶα
σύνηθ. Βοσκῶ τὴν κοπὴν (κοπάδι) Ἡπ. || Φρ. Βόσκει χαί-
ρους (ἐπὶ τοῦ νομιζομένου ἀναξίου) Κρήτ. Βοδκίζω τ' ὀμ-
μάτ' μου (θεῶμαι πρόσωπον λάγνως) Κερασ. Ποῦ βόσκεις
τὰ παπούτσα σου; (ποῦ τὰ ἔχεις πετάξεις;) Πελοπ. || Ποίημ.

Σὲ χωρὶς θὰ μπῶ κωπέλλι, | γίδια θὰ βοσκῶ
κ' ἢ μελαχρινὴ θὰ θέλῃ | τὸν ξανθὸ βοσκὸ

ΓΔροσίν. Ἀγροτ. Ἐπιστ. 171. Καὶ ἄνευ ἀντικ.: Πα-
ροιμ. φρ. Ἐέρου νὰ βοσκῶ κ' ἰγῶ, μὰ δὲν ἔχον πρόβατα
Κοζ. || Ἄσμ.

Σ' οὐ ψηλὰ ψηλὰ βόδκιζα, 'ς οὐ χαμελὰ ἐμέν'να
(εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη ἔβοςκα, εἰς τὰ χαμηλὰ διενυκτέ-
ρευα) Τραπ.

Καὶ 'ς οὐ ραδία βόδκισον καὶ 'ς οὐ κοιλάδ'α μείνον
(καὶ εἰς τὰ βουνὰ βόσκιζε καὶ εἰς τὰς κοιλάδας διανυ-
κτέρευε) Χαλδ. **β)** Παθ. ὑφίσταμαι τὴν βόσκησιν τοῦ
ἐν ἐμοὶ χόρτου, ἐπὶ τόπου Πόντ. (Ὀφ. Χαλδ.) Στερελλ.
(Αἰτωλ.) κ.ά.: Ἐβοδκέθεν ὁ τόπος κ' ἄλλο χορτάρ' κ' ἔδ'
(βοσκήθηκε ὁ τόπος καὶ δὲν ἔχει πλέον χορτάρη) Χαλδ.
Τόπους βοσζ'μένους Αἰτωλ. Βοσζ'μένον ἰβ'άδ' αὐτόθ.

2) Τρώγω, κατεσθίω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ὀφ.): Βό-
σκουνε οἱ μέλισσες τὸ θυμάρι - τὸ ρεῖκι κττ. πολλαχ. Τὴ
βοσκίζει ὁ σκούληκας τὴν ἐλαϊὰ Ἀνδρ. Κατὰ τ' ἀλώνια
φωτὰ ἔβосκε τοῖς θημωνιῆς ΓΒλαχογιάνν. Γῦροι ἀνέμ.
24 Ἀγού τὸ χορτάρ' οὐ βοδκίεται (αὐτὸ τὸ χορτάρη δὲν
τρώγεται) Ὀφ. || Φρ. Χορτάρια βοσκάει (ἐπὶ τοῦ μαται-

οπονοῦντος) Αἰτωλ. Μὶ βοσκάει ἡ θέρμ' (μὲ κατατρώγει,
μὲ ταλαιπωρεῖ) αὐτόθ. || Ποίημ.

Μέσ' 'ς τὸ λαρύγγι ἐνὸς θερμοῦ προσάναμμα, ἀποκλάδι,
χλωροκομμένο φρύγανο, ποῦ τὸ 'βοσκειν ἢ φλόγα
ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,231.

Β) Ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. **1)** Βόσκω, νέμομαι, ἐπὶ
ζῶων κοιν. καὶ Καπ. (Ἀραβάν. Μισθ. Σινασσ. Τσου-
κούρ. Φάρασ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Κερασ. Κρώμν. Ὀφ.
Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Βόσκουν τὰ γίδια - τὰ πρόβατα - τὰ
ζῶα κττ. Τὸ χτήνον βόσκεται ἀπὸς 'ς οὐ χωράφ' Χαλδ.
Βοστίζει τὸ μελίσι Σῦρ. Βοσσημένα εἶναι τὰ ζῶα Νάξ.
(Γαλανῶδ.) || Φρ. Βόσκει (ἐπὶ ἀφρημένου). Ποῦ βόσκουν
τὰ παπούτσα σου; (ποῦ εἶναι πεταμένα;) πολλαχ. Βό-
σκει 'ς τοῖς πέτραις (ἐπὶ ζῶου ἰσχυοῦ) Πελοπ. (Μάν.)
|| Παροιμ. Οἱ στραβὲς κουροῦνες τὴ νύχτα βόσκουνε (οἱ διὰ
τοὺς τυφλοὺς εἶναι ἀδιάφορον τὸ σκότος) Πελοπ. (Βούρ-
βουρ.) Ἡ στραβὴ γαιδούρα, ἡ δὲ βαρέση τὸ φεγγάρι, δὲν
πάει νὰ βοσκήσῃ Πελοπ. (Λάστ.) || Ἄσμ.

Εἰς χωρὶς δὲν ἔπρασσε κ' ἀνθρώπους δὲν ἐθώρον
μὲ τ' ἀγριμάκ'α βόσκονμον, μὲ τοῖς λαγοῦς ὠρχιεύον
(ἔπρασσε = ἐσύχναζε, ἔμενα) Κρήτ. **β)** Ἐνεργ. καὶ μέσ.
περιφέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς τὰ βόσκοντα ζῶα πολλαχ.
καὶ Καπ. (Ἀραβάν.): Ποῦ βόσκεις; πολλαχ. Ἀσ' ταῦ
ὡς ἀργὰ βόσκεις καὶ στέκει (ἀπὸ τὸ πρῶι ἕως τὸ βράδυ
περιπλανᾶσαι) Ἀραβάν. Ὁ δεῖνα οὐλ-λῃ μέρα βόδ-δετα
Κύπρ. **2)** Τρέφομαι ἸΒενίζ. Παροιμ. 206,419: Γνωμ.
Ὅποιος βόσκεται μ' ἐλπίδες ἀποθαίνει καὶ τῆς πείνας.

3) Τρώγω μέχρι κόρου, ἐπὶ ἀνθρώπου πολλαχ.: Βο-
σκήθηκε (ἔφαγε καλά). Εἶναι βοσκημένος (καλοφαγωμένος)
διὰ τὴν σημ. πβ. Ὀμ. ρ 559 «... σίτον δὲ καὶ αἰτίων
κατὰ δῆμον | γαστέρα βοσκήσεις». **4)** Διαβιῶ, ζῶ Κίμωλ.

5) Εἶνομαι βοσκός Νάξ. (Ἀπύρανδ.): Ἡβαίε 'ς τὸ
νοῦ δον νὰ βοσκήσῃ.

Γ) Μεταφ. **1)** Προσπαθῶ νὰ ἐκμαιεύσω, νὰ ἐν-
νοήσω τὰς σχέσεις τινὸς Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἐγὼ
τὸν βοσκήσα καλὰ αὐτόν, ἀλλὰ δὲ μοῦ δείχτηκε Ἡπ. Θὰ
πᾶν νὰ τὸν βοσκήσῃ νὰ ἰδῶ τί γινώμ' ἔξ' Αἰτωλ. Δὲ
βοσκειέτι αὐτὸς αὐτόθ. **II)** Διανοοῦμαι, σκέπτομαι Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.): Τί βοσκάει αὐτὸς οὐ ἀνθρώπους; **III)**
Ἐκτείνωμαι, ἐξαπλοῦμαι διαβρωτικῶς Ἡπ. Μακεδ. (Βλάστ.
κ.ά.): Βόσκει ἢ φωτὰ μέσ' 'ς τὸ χορτάρη Ἡπ. Ἡ πληρὴ
βόδκ' (διὰ τὴν σημ. πβ. Σοφοκλ. Φιλοκτ. 313 «βόσκων
τὴν ἀδηφάγον νόσον» καὶ Ἡρόδ. 3,133 «φῦμα... ἐνέ-
μετο πρόσω»).

βοστιλίδι τό, Κεφαλλ.

Ἀγνώστου ἐτύμου. Κατὰ ΜΣτεφανίδ. πιθανῶς ἐκ τοῦ
*βοτρυλίδι. Ἰδ. Ὀρολογ. Δημῶδ. 9.

1) Εἶδος λευκῆς σταφυλῆς. **2)** Ὁ ἐκ ταύτης οἶνος.

βοστίνα ἢ, Ἡπ. κ.ά. βοστινά Στερελλ. (Αἰτωλ.
Ἀρτοτ. Καλοσκοπ. Κλών.)—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ.
Ἐκ τοῦ Σλαβ. *vostina*.

1) Τυρὸς ἐξ ἀποβουτυρωμένου αἰγείου γάλατος Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Καλοσκοπ. Κλών.) **II)** Τὸ ἄνθος
ζουμπούλι Ἡπ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. **III)** Φόρος
ἐπιβαλόμενος ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς τοὺς ἄρρενας χρυσια-
νόπαιδας ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ δωδεκάτου ἔτους
τῆς ἡλικίας Ἡπ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ.

βοστινόσακκο τό, ἀμάρτ. βοστινόσακκου Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βοστίνα καὶ σάκκος.

Σάκκος εἰς τὸν ὁποῖον τίθεται ὁ τυρὸς βοστίνα.

βοστίτσα ή, Κέρκ. (Ἀργυράδ.)

Ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ ὄν. *Βοστίτσα*, ὡς ἐλέγετο παλαιότερον τὸ Αἶγιον.

Εἶδος σταφυλῆς. Συνών. *Βοστιτσάνικο*.

Βοστιτσάνικο τό, ΠΓεννάδ. 68.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βοστιτσάνος* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ικο*, δι' ἣν ἰδ. - *ικός*.

Βοστίτσα, δ ἰδ.

βότα ή, Σκῦρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἄνθος εὐώδης τιθέμενον ὡς κόσμημα εἰς τὸ οὖς, στήθος ἢ τὴν ζώνην: *Βάζω βότα* 'ς τὸ 'φτί. || Ἄσμ. *Ἦθελα νὰ γινόμενα ἔτσι, ποῦ θ' ἀρμενίζης, κρὺο νερὸ νὰ λούζεσαι τσαὶ βότα νὰ μυρίζης.*

Πᾶρ 'τα, τοῦ λέει, ἀδερφέ, γὰ νὰ τὰ βάλης βότα, πῶς μεθυσμένος ἦσουν καὶ τὰ 'βαζες καὶ πρῶτα (νὰ βάλης ὡς βότα ἐνν. τὰ γαριφαλάκια) 2) Τεχνητὴ πτυχή εἰς τὰ γυναικεῖα φουστάνια ἢ τὸ νυμφικὸν φόρεμα.

βοτανάκι τό, Πάρ. *βοτανάτσ* Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. *βοτάνι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *άκι* κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

Ὑπὸ τὸν τύπ. ἄσπρο βοτανάκι ἢ ἄσπρο βοτανάτσι, φυτόν τι, ἴσως τὸ ἀρχ. λευκόιον.

βοτανεῖα ή, Σῦρ. *βοτανέα* Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὖς. *βοτάνι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *εῖα*.

1) Ἀγρίον τι φυτόν, διὰ τοῦ ὁποίου τρίβουν τὰς κυψέλας διὰ νὰ εὐωδιάζουν Σῦρ. 2) Ἡ ὁσμὴ τῶν βοτανῶν Πόντ.: *Βοτανέαν* μυρίζει.

βοτανεύω Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. *βοτάνι*. *Θλίβω, πικραίνω: Με βοτανεῖς ὁ Χάρως! Μετοχ. βοτανεμένος, τεθλιμμένος: Μαύρη τσαὶ βοτανεμένη γυναῖκα.*

βοτάνη ή, Καπ. (Σίλ.)—Κορ. Ἄτ. 2,85

Τὸ ἀρχ. οὖς. *βοτάνη* = πόα, χόρτον.

Θεραπευτικὸν βότανον τῶν πληγῶν ἐνθ' ἂν: *Βάλε βοτάνην* 'ς τὸ πάθος Σίλ.

βοτάνι (Ι) τό. *βοτάνιν* Πόντ. (Οἶν.) *βουτάνιν* Λυκ. (Λιβύσσ.) *βοτάνι* σύνηθ. καὶ Καπ. (Σίλ.) Πόντ. (Σινώπ.) Τσακων. *βοτάν* Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) *βουτάν* βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ μεσν. οὖς. *βοτάνι*, δ ἐκ τοῦ ἀρχ. *βοτάνιον*.

1) Τὸ χόρτον, τὸ μὲ ποῶδες στέλεχος φυτόν (πόα) καὶ ἰδίως τὸ ἀγριόχορτον (Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολ. Δημῶδ. (1944) 2, 16-19) πολλαχ.: *Ἡ γῆς ἐβγαλε φέτος πολὺ βοτάνι* Κρήτ. || Ἄσμ.

Οὐ δγόνους καὶ οὐ βασιλικὸς καὶ τὸν μακιδοννήσι, τὰ τριὰ βουτάνια μάλουναν, τὰ τριὰ βουτάνια λέγουν Μακεδ. β) Τὸ χορτώδες ζιζάνιον τοῦ καλλιεργημένου ἀγροῦ, τοῦ ἀμπελῶνος καὶ τῆς σιτοφόρου γῆς πολλαχ. καὶ Τσακων. γ) Τὸ πρὸς μεταφύτευσιν καλλιεργούμενον φυτόν Στερελλ. (Ἀράχ.) κ.ά. 2) Τὸ ἐν γένει φαρμακευτικὸν φυτόν, τὸ «βοτανικὸν φάρμακον» τοῦ Διοσκορίδου (Προοίμ. σ. 2) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μεταλλικὸν σύνηθ. καὶ Τσακων.: *Τὸν ἐβαλαν* 'ς τὰ βοτάνια (τὸν ὑπέβαλαν εἰς τὴν διὰ βοτανῶν θεραπείαν) πολλαχ.: Φρ. *Τὰ γιράματα δὲν ἔχ'νι βουτάν* Μακεδ. | Ἄσμ.

Ἄλλοίμονο, δὲ βροίσκεται 'ς τὴ Ρούμελη βοτάνι καὶ ἕνας βασιλικὸς γυατρός τὸν πόνο μου νὰ γιάνη Χίος

Ἐ τοῦ Χάρου τοῖς λαβωματῆς βοτάνια δὲ χωροῦνε οὔτε γυατροὶ γυατρεύουνε οὔτ' ἄγιοι χωροῦνε Αἶγιν.

Ἐρωτα, ποῦ μὲ πλήγωσες, δῶ μου καὶ τὸ βοτάνι Κρήτ.

Ὅπου ὅσσε τὴ μαχαιρεῖ, δίνει καὶ τὸ βοτάνι (Βύρων 3, 375) β) Κάθε θάμνος ἐκ τῶν μελισσοτρόφων χρήσιμος πρὸς παραγωγὴν ἀρωματικῆς ἢ θεραπευτικῆς οὐσίας Σίφν. κ.ά. γ) Ὡς ὄρος συνώνυμος τοῦ φαρμάκου, πᾶσα ἱατρικὴ ὕλη ὀργανικὴ ἢ ἀνόργανος, ἀπλῆ ἢ σύνθετος (σκευασία), τὸ γυατρικὸ ἐν γένει σύνηθ. καὶ Καπ. (Σίλ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Οἶν. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ.): Ἄσμ.

Πᾶρ, γυατρεῖ τὰ γυατρικὰ καὶ τὰ βοτανικὰ σου Κρήτ. 3) Τὸ δηλητηριώδες γενικῶς φυτόν, τὸ φυτικὸν φάρμακι Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Σῦρ. κ.ά.: *Φαρμάκι καὶ βοτάνι νὰ σοῦ γενῇ!* (ἀρά) Μεγίστ. 4) Ἡ μαγικὴ πανάκεια, τὸ θρυλικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ τραγουδιοῦ *βοτάνι* τοῦ ἀνιάτου πάθους καὶ τῆς ἀγιατρεύτου πληγῆς, τὸ φυτικὸν ἀθάνατο νερὸ σύνηθ. 5) Τὸ φίλτρον ἐν γένει καὶ εἰδικώτερον τὸ φίλτρον τοῦ ἔρωτος, τὸ περιληπτικὸν βοτάνι τῆς ἀγάπης σύνηθ. Συνών. ἀγαποβότανο. 6) Ὡς εἰδικὸν ὄνομα ἐνίων φυτῶν κατ' ἀναφορὰν πρὸς μίαν εἰδοποιὸν διαφορὰν α) Μεγάλον βοτάνι, τὸ φυτόν ἀριστολοχία ἢ Κρητικὴ (*aristolochia Cretica*) τῆς τάξεως τῶν ἀριστολοχιωδῶν | *aristolochiaceae*) ΠΓεννάδ. 141 Ἀτ. Βύσσ. 448. β) Τοῦ Χριστοῦ τὸ βοτάνι, εἶδος ἡλιοτρόπιου Ἦπ. Θέρ. Ρόδ. γ) Τοῦ Προδρόμου τὸ βοτάνι, ὑπερικὸν τὸ διάτρητον (*hypericum perforatum*) ἄγν. τόπ. Συνών. *βάλσαμο 25*. δ) Βοτάνι τῆς Ἀνάστασις, φυτόν διὰ τοῦ ὁποίου πιστεύεται ὅτι γίνεται ἀνάστασις νεκροῦ Πελοπ. (Καλάβρυτ.) ε) Βοτάνι γὰ τὰ δόντια, φυτόν τοῦ ὁποίου τὸ ἀφύημα χρησιμοποιοῦνται κατὰ τῆς ὀδονταλγίας [**]

βοτάνι (ΙΙ) τό, ἀμάρτ. *βουτάν* Ἦπ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βοτανίζω*.

Βοτανίσμα, δ ἰδ.: *Τὸν βοουηθάου* 'ς τοῦ *βουτάν*.

βοτανιάζω Ἦπ. *βοτανάζω* Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) *βοτανάζω* Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὖς. *βοτάνι*.

1) Περιποιεῖμαι κλήματα καὶ φυτὰ ἐν γένει διὰ νὰ μὴ πάθουν ἐνθ' ἂν.: *Τὸ βοτανιάσει τὸ δέντρο* Ἦπ. 2) Θεραπεύω μὲ βοτάνια ἢ ἄλλα φάρμακα (κυρίως ἐπὶ τῆς λαϊκῆς θεραπευτικῆς) ἐνθ' ἂν.: *Ἀν βοτανιάσετε τὸν ἀρρωστον, θὰ λαροῦται* (θὰ γίνῃ καλὰ) Τραπ. *Ἐβοτανιάσει με ἡ μάνα μ' κ' ἐλαρώθα* (ἐγίνα καλὰ) αὐτόθ. Συνών. *βοτανίζω 3*. 3) Μαγεύω Ἦπ.: *Τὸν βοτανιάσει ἡ δεῖνα*.

βοτανιάσιμον τό, ἀμάρτ. *βοτανάσιμον* Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βοτανιάζω*.

Θεραπεία. Συνών. *βοτανιάσμα*.

βοτανιάσμα τό, ἀμάρτ. *βοτανιάσμαν* Πόντ. *βοτανιάγμαν* Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βοτανιάζω*.

Βοτανιάσιμον, δ ἰδ.

βοτανίδι τό, ἀμάρτ. *βουτανίδ* Στερελλ. (Ἀράχ. Καλοσκοπ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βοτανίζω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίδι*.

Κατὰ πληθ., τὰ κατὰ τὸ βοτανίσμα τῶν σπαρτῶν ἐκρίζούμενα ἄγρια χόρτα.

βοτανίζω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἄμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὀφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) βοτανίζου Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Σκυρ. Τσακων. βοτανίζ-ζου Εὐβ. (Κουρ.) βοτανίζου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοτανίν-νου Λυκ. (Λιβύσσ. Μάκρ.)

Τὸ μεταγν. βοτανίζω.

1) Ἐκρίζωνω τὰ εἰς καλλιεργημένην γῆν φυόμενα ἄγρια χόρτα πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἄμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὀφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων. : Βοτανίζω τὸν κῆπο — τὸ χωράφι κττ. Βοτανίζω τὰ κουκκιά κττ. πολλαχ. Βοτανίζω τὰ λάχανα Χαλδ. || Ἄσμ.

Τὸ μνήμα μου χορτάρησαι, ἔλα νὰ βοτανίσῃς, νὰ χύσης μαῦρα δάκρυα, ἴσως καὶ μ' ἀναστήσῃς Πελοπ. (Γορτυν.)

Ἄ δὲ δὴς τὸ δάφο μου καὶ βγάλῃ χορταράκι, ἔλα βοτανίσέ μου τον μὲ τ' ἄσπρο σου χερᾶκι Κρήτ.

Οὔτε 'ς τὸ λουτρό τὴν εἶδα οὔτε 'ς τὴν ἐκκλησῶ...

τὰ βασιλικά της ὁρεῦεν καὶ βοτανίζεν

(ὁρεῦεν = ἄρδευεν) Σινώπ. Συνών. ἀγριολογῶ (II), ἀποχορταρίζω 1, βοτανολογῶ 1, ξεβοτανίζω, ξεχορταρίζω, ξεχορταρίζω, ξεχορτίζω. β) Ἀραιώνω τὰ φυτὰ διὰ νὰ δυνηθοῦν ν' ἀναπτυχθοῦν Πόντ. (Τραπ.)

γ) Δρέπω, συλλέγω φυτὰ ἢ ἱαματικά βότανα Πελοπ. (Καλάβρυτ. Λακων.) : Ἄσμ.

Μέσα 'ς τὸν κῆπον ἤμουνα, μέσ' 'ς τὰ κηπουρικά μου, τὰ σέλινα βοτανίζα, τὰ πράσα πρασολόγουν

Λακων. Συνών. βοτανολογῶ 1 β. 2) Σκάπτω τὴν γῆν ἀβαθῶς διὰ νὰ φυτεύσω φυτὰ Θράκ. (Ἀδριανούπ.) 3) Βοτανιάζω 2, ὁ ἰδ., Κέρκ. Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Πόντ. (Κρώμν. Ὀφ. Τραπ. κ. ἄ.) Ἐβοτανίσα τὴ γῆν (τὴν πλῆγῃ) Ὀφ. Ἐβοτανίσαμε τὰ παιδι αὐτόθι. 4) Ἀπλη-τηριάζω Λυκ. (Λιβύσσ. Μάκρ.) Συνών. φαρμακωνώ.

Μετοχ. βοτανισμένος 1) Ναρκωμένος, ἑλισσόμενος Θεσσ. (Ζαγορ.) β) Ἀδιάθετος Θεσσ. (Ζαγορ.) 2) Μεθυσμένος Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) 3) Ὁ πικρὸν μαγικὸν φάρμακον Μακεδ.

βοτανικὸ τό, Κέρκ. Κρήτ. Χίος.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βοτανικός = ὁ ἐκ χόρτων, ὁ ἐκ βοτανῶν.

Φάρμακον ἐνθ' ἄν. : Ἄσμ.

Πᾶρε, γιαιτρέ, τὰ γιαιτρικά καὶ τὰ βοτανικά σου, τὸ νόνο ποῦ 'χω 'ς τὴ γαρδιά δὲ γράφου δὰ χαρδιά σου Κρήτ. Συνών. βοτάνι (I) 4.

βοτανίσμα τό, πολλαχ. βοτανίσμα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοτανίζμα Ἡπ. Θεσσ. (Τίρναβ.) βοτανίσμαν Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) βοτανίγμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Ἐκ τοῦ ρ. βοτανίζω.

Ἡ ἐκρίζωσις ἀγρίων χόρτων ἐκ καλλιεργημένης γῆς. Συνών. βοτάνι (II), βοτανολόγημα, βοτανολόγι, βότανος 1.

βότανο τό, βότανον Πόντ. βότανο σύνθη. βότανου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. σβότανου Σαμοθρ. γότανο Ρόδ. (καὶ βότανο).

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. βότανον.

Βοτάνι, ὁ ἰδ.

βοτανολόγημα τό, ἀμάρι. βοτανολόισμα Θήρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτανολογῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Βοτάνισμα, ὁ ἰδ.

βοτανολόγι τό, Λεξ. Δημητρ. βοτανολοί Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτανολογῶ.

Βοτάνισμα, ὁ ἰδ.

βοτανολογῶ Θράκ. Κύθηρ. Πάρ. Πελοπ. (Καλάβρυτ.)—Λεξ. Δημητρ. βοτανολογῶ Λεξ. Δημητρ. βοτανουλογῶ Μακεδ. (Σισάν.) κ. ἄ.

Τὸ ἀρχ. βοτανολογῶ.

1) Βοτανίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. β) Βοτανίζω 1 γ, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Ἀλιεύω γαρίδας Πάρ.

* **βοτανόπουλλον** τό, βοτανόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βοτάνι καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ὁ ἰδ. -πουλλος.

Μικρὰ ποσότης φαρμάκου : Δός με ἕναν ξάι βοτανόπον ἃς θήκω 'ς σὴ γερά μ'.

βότανος ὁ, Ἡπ. (Κόνιτς. Χιμάρ.) Κύπρ. Πελοπ. (Βούρβουρ. Γέμμ. Γορτυν. Καλάβρυτ. Κίτ. Λακων. Μάν. Μεσσ.)—Λεξ. Βλαστ. 298. βότανο τό, Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βοτανίζω.

1) Βοτάνισμα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. : Πάμε 'ς τὸν βότανον Κύπρ. β) Ὁ χρόνος τοῦ βοτανίσματος Πελοπ. (Βούρβουρ. Γέμμ. Γορτυν. Καλάβρυτ.) 2) Περιληπτικῶς τὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς φυόμενα ζιζάνια Πελοπ. (Μεσσ.) : Τὸ ἔσπειρα μὲ βροχὴ τὸ χωράφι κ' ἔχει πολὺ βότανο.

* **βοτράλι** τό, βοτράλι Τσακων.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βότρος, παρ' ὁ καὶ βότρε, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άλι.

Μικρὰ σταφυλὴ : Ἄ ἀλεποῦ ἐγὶ μπαίνα πάσα 'ργὰ τὰ ἀμπέλι τὸ ἐγὶ ρωγαλίζα τὰ βοτράλια (ἡ ἀλεποῦ μπαίνει καθε βράδυ εἰς τὸ ἀμπέλι καὶ ρωγαλίζει, τρώει τὰ σταφυλάκια).

βότρος ὁ, Ρόδ. βότρε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βότρος.

1) Σταφυλὴ ἐνθ' ἄν. Συνών. βοτρώδι Α 1. 2) Οἶνος Τσακων. : Καλὲ βότρε.

βοτρυνδάκι τό, ἀμάρι. βοτρυνδάτσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βοτρώδι διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Μικρὰ σταφυλὴ. Συνών. *βοτρυνδόπουλλον, τσαμπάκι.

βοτρώδι τό, βοτρώδιν Πόντ. (Κερασ.) βοτρώδι

Ἡπ. Κεφαλλ. Κῶς Ρόδ. κ. ἄ. βοτρώδ' Πόντ. (Ἄμισ. Ἰμερ. Κοτύωρ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) βοτρώδ' Μακεδ. Σέρρ.) βοτρώδι Μακεδ. (Μελέν.) Μεγίστ. βοτρώδιν Λυκ. (Λιβύσσ.) βοτρώδι Πόντ. (Οἶν.) Σύμ. φ'τρώδ' Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Καταφύγ.) βοτρώ Ρόδ. βοτρώρι Πόντ. (Οἶν.) βοτρώλιν Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βοτρώδιον. Τὸ βοτρώ ἐκ τοῦ βοτρώ ἐκπεσόντος τοῦ δ.

Α) Κυριολ. 1) Σταφυλὴ Μακεδ. (Μελέν. Σέρρ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. Σύμ. Συνών. βότρος 1, τσαμπί.

β) Ἡ μετὰ τὸν τρύγον παραγομένη νέα σταφυλὴ μικρὰ τὸ μέγεθος καὶ βραδέως ὀριμάζουσα Ἡπ. Συνών. ἀντιρρίδι 2, ἀποστάφυλο, χαμπανός, κουδούνη.

2) Τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ραγῶν ἀπομένον ξυλῶδες μέρος τῆς σταφυλῆς Κεφαλλ. Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Καταφύγ.) Συνών. βότρυνχος 1, τσαμπουρο.

Β) Μεταφ. 1) Ἐκφυμα σαρκῶδες τοῦ δέρματος μοιον πρὸς σταφυλὴν Κῶς. 2) Ὁ λοβὸς τοῦ ὠτός, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἐνώτιον Πόντ. (Οἶν.) 3) Ὁ μῦς τῆς κνήμης Πόντ. (Ὁφ.): Πολλὰ ἐπορπάτεσα τῶαι ἐπόνεσε τοῦ ποδαρὶ μ' τὸ βοτρυδ'.

βοτρυδολόγος ὁ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδὶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. λόγος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247. Ὁ συλλέγων τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας μι-
κρὰς ὀψίμους σταφυλάς.

βοτρυδολογῶ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδολόγος.

Συλλέγω τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας ὀψί-
μους σταφυλάς.

* **βοτρυδόπουλλον** τό, βοτρυδόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδὶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βοτρυδάκι, ὁ ἰδ.

βότρυχος ὁ, Μεγίστ. βούτρυχος Μεγίστ. βούτρυ-
χας Μεγίστ. βούρυχο τό, Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) βέρυχο
Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) γούρυφο Εὐβ. (Κονίστρ.)

Τὸ ἀρχ. οὗς. βότρυχος = βόστρυχος. Διὰ τὸν τύπ.
βούρυχο πβ. ἄρωπος παρὰ τὸ ἄθρωπος.

1) Βοτρυδὶ **A 2**, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κουρ. Κύμ.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Γαλην. 6,576-7 «τὴν τοῦ στεμφύλου προσηγορίαν ἐπιφέρουσιν αὐτῷ τῶν κλημά-
των ἐκπεφυκῶτι ριζώματι τῶν ραγῶν» τοῦτον ἡμεῖς βό-
τρυχον καλοῦμεν, ὅθεν ἐξήρτηται αἱ ραγάδες». 2)
Σταφυλὴ ἀτροφικὴ μὲ ξηρὰς φάγας Εὐβ. (Κουρ.): Φέτι
ἐν εἰδαμε καλὸ σταφύλι, οὐλ-λο βούρυχα μας-ζέψαμε. 3)
Μεταφ. τὸ περὶ τὰς κνήμας κρέμασμα τῆς βράκας Με-
γίστ.: Ἄσμ.

Ἐκαμα τ' ἀντροῦ μου βράκαν | τσαὶ τοῦ γροῦ μου
'πανωβράκαν
το'ἔλειπεν ἡ σέλλα βούλη | τσαὶ τὰ θυὸ τὰ ποδινάρα,
ἔλειπεν τσ' ἡ βούτρυχος | ἀουπίσω τσ' ἀουμπρός.

βοτσαλάκι τό, βησσαλάτσιν Μεγίστ. βηζαλάτσι
Μέγαρ. βοτσαλάκι σύνηθ.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. βότσαλο διὰ τῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸν θραῦσμα κεραμιδίου, ὄστρακον Μεγίστ.:
Φρ. Τὸν ἐπίασαν μὲ τὰ βησσαλάτσα (τὸν διεπόμπευσαν
διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν). β) Μικρὸν θραῦσμα λι-
θίνης πλακὸς Μέγαρ. 2) Μικρὰ ψῆφος αἰγιαλοῦ ἢ πο-
ταμοῦ σύνηθ.

βοτσαλένιος ἐπίθ. ΝΧαλιορ. Ὑδρέικ. Θρῶλ. 122
βησσαλένιος Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βότσαλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ένιος.

1) Πήλινος, ὄστράκινος Κάλυμν. 2) Στρωμένος μὲ
βοτσαλάκια, μικρὰς ποταμίας ἢ αἰγιαλίας ψῆφους ΝΧα-
λιορ. ἐνθ' ἀν.: Βοτσαλένγα παραλία.

βότσαλο τό, βήσσαλον Κῶς Μεγίστ. Χίος βήσσαλο
Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἄ.) Ζάκ. Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύ-
θηρ. Κύθν. Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Τηλ. κ. ἄ.—Λεξ. Δη-
μητρ. βήσσαλον Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεβάδ.)
βέσσαλον Κύπρ. Πόντ. (Οἶν.) βήσσελο Τήν. βήσσιλον
Θράκ. (Αἰν.) ἦσσαλον Κάρπ. γήσσαλον Κάρπ. βάσ-

σαλο Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπν. (Καλάμ.) βότσαλο σύνηθ.
βότσαλον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. φήσσαλο Ἡπ. μήσσαλο
Εὐβ. (Κύμ.) Ἰκαρ. μέσσαλον Κύπρ. δήσσαλο Σύμ.
βήσσαλε Τσακων. δήσσαλε Τσακων. βήσσαλη ἢ, Ἡπ.
Ἐκ τοῦ μεσν. οὗς. βήσσαλον. Ἰδ. GMeyer ἐν Bezz.
Beitr. 19,54.

1) Ὀπτή πλίνθος, τοῦ βλο Κρήτ. Λευκ. Πόντ. (Οἶν.)
—Λεξ. Δημητρ. 2) Θερμὴ πλίνθος ἢ κεραμὶς ἐπιτιθε-
μένη ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ πάσχοντος ἀπὸ κωλικοπόνον
πρὸς παῦσιν τῶν πόνων. Κρήτ. Κύθν. Τσακων. Χίος.

β) Κεραμὶς θερμὴ τιθεμένη ἐντὸς σίτου πρὸς ἀφαί-
ρεσιν τῆς ὑγρασίας Κρήτ. γ) Κεραμὶς ἐμβαλλομένη εἰς
τὸν φούρνον καθ' ὃν χρόνον ψήνονται οἱ ἄρτοι πρὸς
ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος Ἡπ. Κύπρ. Λευκ.—Λεξ. Δη-
μητρ.: Παροιμ. φρ. Χώνει βήσσαλα καὶ βγάνει καρβέλια ἢ
κουλούρα (ἐπὶ ἀνθρώπου εὐδοκιοῦντος ὑπὲρ πᾶσαν προσ-
δοκίαν) Ἡπ. Λευκ. 3) Τεμάχιον κεραμίδος, ὄστρακον
Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἄ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ.
Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. Κῶς Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Πελοπν.
(Καλάμ.) Πόντ. (Οἶν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τήν. Χίος κ. ἄ.:
Φρ. Τὸν ἐπίασαν μὲ τὰ βήσσαλα (τὸν διεπόμπευσαν διὰ
τὴν κακὴν του διαγωγὴν) Μεγίστ. Νὰ μὴ σοῦ μείνη βήσ-
σαλο! (ν' ἀπολέσης τὰ πάντα, νὰ καταστραφῇς οἰκονομι-
κῶς) Λευκ. κ. ἄ. Νὰ σὲ γράφουνε 'ς τὸ βήσσαλο! (εἶθε
ν' ἀποθάνης! Ἡ φρ. ἐκ τῆς συνηθείας νὰ γράφῃ ὁ ἱερεὺς
τὸ ὄνομα τοῦ ἐνταφιαζομένου ἐπὶ τεμαχίου ὄστράκου καὶ
νὰ ρίπτῃ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ τάφου) Κύμ. || Παροιμ. Ἐχῶσε
τὰ πέταλα κ' ἤρθεκε βήσσαλο (ἐπὶ τοῦ ζημιωθέντος εἰς
ἐπιχείρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατέβαλε μεγάλα κεφάλαια)
Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Ἐς τὸ κεραμίδι γράνεται, 'ς τὸ βήσσαλο δευτῶν

Λευκ.
Παίρνει λιθάρα 'ς τὴν πονδὰ καὶ βήσσαλα 'ς τὰ χέρκα
Αἰτωλ. β) Θραῦσμα, συντριμμα ἐν γένει Θράκ. (Αἰν.)
Λευκ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεβάδ.) Τηλ.—Λεξ. Δημητρ.:
Ἐπίασε τὴν τσανάκα κ' ἔκαμιν τὴν βήσσαλα Τηλ. Συ-
νών. θραῦμα, συντριμμα. 4) Λίθος μικρὸς στρογ-
γυλοειδὴς καὶ λείος τὴν ἐπιφάνειαν ὡς ἡ παραθαλασσία
ἢ ποταμὶα ψῆφος σύνηθ.: Δρόμος στρωμένος μὲ βότσαλα
σύνηθ. || Φρ. Παίζω τὰ βότσαλα (ἐν τῇ παιδιᾷ τῶν πεντο-
βόλων) Πελοπν. (Αἰγ.) || Ποίημ.

Ξανθὸ παιδί 'ς τοῦ ὠραίου γυαλοῦ τὰ βότσαλα γερμένο
ΠΝιρβάν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ'Αποστολίδ. 274. Συνών. βο-
λάκι 2, βόλι 3. β) Λιθάριον ἐν γένει Ἡπ. Σύρ.:
Φρ. Τὸν πῆρανε μὲ τὰ βότσαλα (τὸν ἐλιθοβόλησαν) Σύρ.
Κάη τὸ ψωμί κ' ἐγίν' βήσσαλο (σκληρὸν ὡς λίθος) Ἡπ.
5) Τὸ τμήμα τοῦ φούρνου τὸ μετὰ τὸ στομίον καὶ
τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους Σύμ. 6) Τὸ ἔδαφος τοῦ φούρ-
νου Σύμ. 7) Τὸ μέρος τῆς ἐστίας, ὅπου ἀνάπτεται τὸ
πῦρ Σύμ. 8) Πράγμα κατάψυχρον Κάρπ.—Λεξ. Δη-
μητρ.: Ἐγύριξε 'ς τὸ χόνι κ' εἶναι τὰ πόδια του βήσσαλο
Λεξ. Δημητρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βήσσαλα τοπων. Κέρκ. (Ἀργυραδ.)

βοτδατὲ ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτδίου.

Ὁ κατελιημένος ὑπὸ οἴστρου, ὁ οἰστρηλατούμενος.

βοτδίου Τσακων.

Κατὰ ΜΔέφνερ Λεξ. 76 ἐκ τοῦ ἀρχ. οἰστρω. Κατὰ
Γ'Αναγνωστόπ. ἐν Byzant. Zeitschr. 25,370 ἡ ἐτυμολογία
αὕτη ἀπίθανος.

Καταλαμβάνομαι ὑπὸ οἴστρου, οἰστρηλατοῦμαι, ἐπὶ

ζώων: 'Ο βοῦ ἐβοτῶατ'ε. 'Α μούα ἐγ' θὰ βοτῶαη (ἡ μούλα ἀπὸ τοῖς ἀλογόμυιγες θ' ἀγριέψη).

βότσος ὁ, Ἰκαρ. Χίος (Καρδάμ. κ. ἄ.)

Κατὰ GMeyer Neugr. Stud. 4,20 ἐκ τοῦ Ἰταλ. βοτσο.

1) Φυσικὴ κοιλότης ἐδάφους ἢ βράχου περιέχουσα ὕδωρ ἐνθ' ἀν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Χίος. 2) Φυσικὸς λάκκος ἐν θαλάσῃ ἢ ὁπὴ ἀγνώστου βάθους Χίος.

βοῦ ἐπιφών. Ἀπουλ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Νίσυρ. Πόντ. (Οἶν.) βοῦ Πόντ.

Λέξις πεποιημένη.

1) Ἐκφράζεται δι' αὐτοῦ σχετλιασμός καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὰ ἀρχ. οἰμοί, φεῦ ἐνθ' ἀν.: Βοῦ, εἰντά παθα ἡ κακομοῖρα! Νίσυρ. Συνών. ἀλλοίμονο, βονά. 2) Χρησιμοποιεῖται ὡς κλητικὸν ἐπιφών. Πόντ. (Οἶν.): Μάρια, βοῦ! Συνών. ἔ.

βονά ἐπιφών. Κάμπ. βονὰς Κάσ.

Λέξις πεποιημένη.

Βοῦ 1, ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Βονά τῆς μοίρας τῆς! Κάμπ. || Παροιμ.

Βονὰς τὸν γέρον δεκοχτῶ τὸ ὁ νοῦς του ἐν τὸν γέρει (ἀλλοίμονο ἐκείνου ποῦ τὸν δέρνουν δεκαοχτῶ καὶ ὁ νοῦς του δὲν τὸν δέρνει, ὅτι ἂν δὲν ἔχη τις συνείδησιν τῶν σφαλμάτων του, ματαίως τὸν ἐπιπλήττουν οἱ ἄλλοι) Κάσ.

βούακος ὁ Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. βοῦ τὸν βούβον δηλοῦντος.

Εἶδος βέμβικος, στρόμβου, ἐκ καρυδίου κατασκευαζομένου. Συνώδ. καρυδάς. Πβ. βούβα (I).

βουβά τό, Ἄνδρ. Ἰων. (Κρήν.) Καπ. (Φερτ.) Λέξ.

Λέξις πεποιημένη τῆς παιδικῆς γλώσσης.

I) Ὁ πόνος τοῦ κτυπήματος ἢ τῆς πληγῆς Ἄνδρ. Λέξβ. β) Πληγὴ Ἄνδρ. Ἰων. (Κρήν.): Το μασὸ ἐκάμπε - ἔχει βουβά. II) Εἰς τὴν παιδικὴν γλῶσσαν ὕδωρ Καπ. (Φερτ.)

Πβ. βαβά.

βούβα (I) ἡ, Ἡπ.

Λέξις πεποιημένη.

ΠΑΙΓΝΙΟΝ ἐκ πλακὸς κυκλικῆς ἐξ ἀργίλλου φερούσης δύο ὁπὰς, δι' ὧν διέρχεται σπάγγος κρατούμενος ἐκατέρωθεν διὰ τῶν δακτύλων, συγκλειομένων δὲ καὶ ἀφισταμένων τῶν παλαμῶν περιστρέφεται αὕτη καὶ βομβεῖ. Συνών. βούγκα 1. Πβ. βούακος.

βούβα (II) ἡ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος δένδρου καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ: Γνωμ. Ἦντσαν τρώει βούβας κωφοῦται (ὅστις τρώγει βούβας γίνεται κωφός).

βούβα (III) ἡ, πολλαχ. βούα Κάμπ. γούβα Χίος.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός.

1) Ἑλλειψις λαλιᾶς, ἀφασία, σιωπὴ πολλαχ.: Τὸν ἔπασσε βούβα (ἐπὶ τοῦ σιωπῶντος) πολλαχ. Βούβα νὰ σὲ πιάσῃ! (ἀρά) πολλαχ. Βούα νὰ σὲ κόψῃ! (ἀρά) Κάμπ. Νὰ βάλῃς τὴ βούβα ἔς τὸ στόμα! (ἀρά) Ἡπ. || Φρ. Βούβα τὰ σταφύλια (φράσις συνθηματικὴ=σιώπησε, διότι θὰ μᾶς ἀκούσουν) Θράκ. (Σκοπ.) Συνών. βουβάγρα, βουβάδα, βούβαμα, βουβαμάγρα, βουβαμάρα, βουβαμός, βουβάρα, μουγγαμάρα. 2) Τὸ ἔντομον σκνίψ

(πιθανῶς διότι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν κώνωπα δὲν βομβεῖ) Κρήτ.

βουβά ἐπιθ. σύνθηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Σιωπηλῶς ἐνθ' ἀν.: Βουβά καὶ φοβισμένα Ἰβλαχογιάνν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 50. Τρανοῦσε ἀργ βουβά χωρὶς νὰ ξέρεη ποῦ πηγαίνει Ἰβλαχογιάνν. ἐν Προπυλ. 1, 246. Συνών. μουγγά. 2) Μόλις ἀκουστά, ὑποκώφως πολλαχ.: Μόλις πήραμε τὸ πρωτοῦπνι, ἀκούσαμε νὰ σημαίνει ἡ καμπάνα βουβά (Ἐπετηρ. Βουρβούρ. 2(1925) | 43). || Ποίημ.

Ἡ καταχνὰ πικνώνεται, μαυρίζει,

ἀστράφτει ἀπομακρῆς, βουβά βρονταίει

ΣΜαρτζώκ. Ποιήμ. 66.

βουβάγρα ἡ, Κρήτ. Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. βουβάγρα Εὔβ. (Ὁρ.) βουάγρα Κάμπ. γουβάγρα Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άγρα.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν., συνήθως ἐν ἀραις: Βουβάγρα νὰ σὲ πιάσῃ! Κρήτ. Ποῦ νὰ σῶρθῃ βουβάγρα! Ἀπύρανθ. Γουβάγρα νὰ τὸν εὔρῃ! Καρδάμ.

βουβάδα ἡ Θήρ. Κρήτ. κ. ἄ.—Λέξ. Βλαστ. 393.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ.

βουβαίνω, βωβαίνω Σύμ. βουβαίνω σύνθηθ. βουβαίνω Τσακων. βουαίνω Κάμπ. Μεγίστ. Ρόδ. β'βαίνω Παρ. (Δεῦκ.) β'βαίνω βόρ. ἰδιώμ. γουβαίνω Χίος κ. ἄ. I) Ἐπ'ἀρχῇ. Ἰστορ. 27 γ'βαίνω Στερελλ. (Αἰτωλ.) γουβαίνω Χίος (Καρδάμ.) Παθ. προστ. βουβάσσω σύνθηθ. ουβάσσω Κέρκ. βουάσσω Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Κάμνω τινὰ βωβόν, ἄλαλον σύνθηθ. καὶ Τσακων.: Τοῦ ἔδωσε μὲν ἔς τὸ στόμα καὶ τὸν βούβανε. Βουβάθηκε καὶ δὲ μιλάει. Βουβάσσω! (σιώπα!) Δὲ βουβαίνεσαι! (δὲν σιωπᾷς!) σύνθηθ. Τοῦ παπᾶ τὸ χουλιάρι νὰ σὲ βουβάγῃ! (ἀρά) Βιθυν. (Κατιρ.) Πῆγα νὰ γ'βαθῶ (κόντεψα νὰ βουβαθῶ) Αἰτωλ. || Ἄσμ.

Πουλλά, νὰ μὴ λαλήσῃ, κοῦκοι, νὰ γουβαθῇτι

κ' ἰὸν καημένη Ἀρβανιτά, ἔς τὰ μαῦρα νὰ ντυθῇτι

Αἰτωλ. Μετοχ. βουβαμένος, βωβός, ἄλαλος ἢ ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ μείνῃ ἄλαλος πολλαχ.: Ἄσμ.

Ποιὸς εἶπῃ πῶς δὲ σ' ἀγαπῶ, ποῖο βουβαμένον στόμα, π' νὰ κἀνῃ μῆνις ἔς τὸν γυαῖρό καὶ χρόνῳ μέσ' ἔς τὸ στρώμα

Λέξβ. 2) Ἀναγκάζω τινὰ διὰ τῶν λόγων μου νὰ σιωπήσῃ, ἀποστομῶ πολλαχ.: Τοῦ τὰ πε ἕνα χερᾶκι καὶ τὸν βούβανε. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποστομώνω 1, ἔτι δὲ βουβοστομαζῶ.

βουβαλάκι τό, πολλαχ. βουβαλάτσι Μεγίστ. βουβαλάκι Καλάβρυτ. (Ροχούδ.) βουφαλάκι Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) βουχαλάκι Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. βουβάλι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Τὸ νεογνὸν τοῦ βουβάλου ἢ μικρὸς βούβαλος πολλαχ. Συνών. βουβαλούδι. 2) Εἶδος θαλασσίου ὀστρακοδέερμου Μεγίστ. 3) Κοχλίας Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) Διὰ τὴν σημ. πβ. Δουκ. App. «βουβαλήτσια, τὰ πυρώδη κοχλίδια».

βουβαλάμαξο τό, Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Κα-
παν. κ. ά.) βουβαλάμαξου Θράκ. β'βαλάμαξου Θράκ.
'Εκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ ἀμάξι.

"Αμαξα συρομένη ὑπὸ βουβάλων ἐνθ' ἄν.: "Ἀσμ.
"Αι-Γεώργι, φανέρω με τὴν κόρην π' ἀγαποῦσα
νὰ φέρω λίτρα τὸ κερί καὶ λίτρα τὸ λιβάνι
καὶ μὲ τὸ βουβαλάμαξο νὰ κουβανῶ τὸ λάδι
Σωζόπ.

βουβαλαρᾶς ὁ, ἀμάρτ. β'βαλαρᾶς Μακεδ.
'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -αρᾶς.
Μέγας βούβαλος.

βουβαλάρης ὁ, Λεξ. Δημητρ. β'βαλάρ'ς Μακεδ.
(Χαλκιδ.) βουλουβάρ'ς Μακεδ. (Βέρ.)
'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -άρης.

Βοσκὸς βουβάλων ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. "Ἄλλ' ἀργάζει ὁ
βούβαλος καὶ ἄλλα ὁ βουβαλάρης (ὅταν ἄλλα βούλεται καὶ
διανοῆται ὁ ὑφιστάμενος καὶ ἄλλα ὁ προϊστάμενος μὴ
ὄντα ἀρεστὰ εἰς ἐκεῖνον) Λεξ. Δημητρ. "Ἄλλα λέει ἢ
β'βάλα καὶ ἄλλα ὁ β'βαλάρ'ς (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Χαλ-
κιδ. Συνών. βουβαλᾶς.

βουβαλᾶς ὁ, Θράκ. β'βαλᾶς Θράκ.
'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -ᾶς.
Βουβαλάρης, ὁ ἰδ.

βουβαλᾶτος ἐπίθ. ('Ελεύθερον Βῆμα 19 Αὐγού-
στου 1922).

'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -ᾶτος.
Εὐμεγεθής, χονδρὸς, ἐπὶ εἶδους ἐλαιῶν.

βουβαλῆς ἡ, βουβαλέα Κάμπ. βουβαλῆς Ἀθῆν.
Θεσσ. ('Ἀλμυρ.) Κρήτ. Σάμ. Σῦρ. κ. ά.—Λεξ. Περίδ. Αἰν.
Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. 350 βουβαλὲ Δ.Κρήτ. β'βαλῆς
Σάμ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -ῆς. 'Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Δέρμα βουβάλου Ἀθῆν. Κάμπ. Κρήτ. Σῦρ. κ. ά.—
Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. Συνών.
βουβάλι **Α** 2, βουβαλόδεσμα 1, βουβαλόπετσα 1,
βουβαλοπέτσι 1, βουβαλοτόμαρο 1. **β**) Δέρμα βοῦς
Ἀθῆν. Κρήτ. 2) Ὅσμη βουβάλου Θεσσ. ('Ἀλμυρ.) Σάμ.:
Παροιμ.

Τὸν βουβάλι καὶ ἂν ξιπέση, | πάλι βουβαλῆς μυρίζει
(ὅτι οἱ ἰσχυροὶ ἄνθρωποι καὶ ἐκπεσόντες πάλιν διατηροῦν
δύναμιν) Σάμ.

βουβαλήσιος ἐπίθ. σύνηθ. β'βαλήσιους βόρ. ἰδιώμ.
'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βούβαλον ἢ ὁ ἐκ τοῦ βουβάλου
προερχόμενος ἐνθ' ἄν.: Βουβαλήσιο γάλα - δέρμα - τομάρι
κττ. σύνηθ. Πβ. βουβαλινός.

βουβάλι τό, βουβάλιν Πόντ. (Οἶν. Τραπ. κ. ά.)
βουβάλι σύνηθ. βουάλι Κάμπ. ('Ἐλυμπ.) βουβάλ' Μα-
κεδ. (Βλάστ. Βογατσ.) κ. ά. β'βάλ' βόρ. ἰδιώμ. βάλ'
Καππ. ('Ανακ. Ἀραβάν. Οὐλαγ. Σινασσ. Φερτ. Φλογ.)
βουβάλι Πελοπν. (Μάν.) β'βάλ' Θράκ. ('Αδριανούπ. Σουφλ.)
γουβάλιν Πόντ. (Οἶν.) γουβάλι Πελοπν. ('Αργ. Ἀρχαδ.

Καλάβρυτ. Λάστ. Μεσσ. Ὀλυμπ. Σουδεν. Τρίκκ. κ. ά.)
Πόντ. (Οἶν.) γουβάλ' Καππ. (Φάρασ.) γ'βάλ' Στερελλ.
(Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ μεσν. οὐσ. βουβάλιν, παρ' ὃ καὶ βουβάλι.
Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 543 (ἐκδ. G Wagner σ. 160) «οὐχὶ
νὰ ἔλεγεν ὁ βοῦς καὶ τὸ παχὺν βουβάλιν | ἢ ἄλλο ζῷον
φοβερὸν λέγω ἐκ τῶν μεγάλων».

Α) Κυριολ. 1) Τὸ ζῷον βούβαλος σύνηθ. καὶ
Καππ. ('Ανακ. Ἀραβάν. Οὐλαγ. Σινασσ. Φάρασ. Φερτ. Φλογ.)
Πόντ. (Οἶν. Τραπ. κ. ά.): Φρ. "Ἐγινε σὰν βουβάλι ἢ ἔγινε
βουβάλι (ἐπάχυνε πολὺ) σύνηθ. Τό 'φκείασι βουβάλ' τὸν
τίποντα (ἐπὶ τοῦ μεγαλοποιήσαντος πρᾶγμα ἀσήμαντον)
Βλάστ. || Παροιμ. "Ἀπὸ τ' ἀβγὸ πηγαίνει 'ς τὴν ὀρνιθα
καὶ ἀπὸ τὴν ὀρνιθα 'ς τὸ βουβάλι (ἐπὶ τοῦ προχωροῦντος ἀπὸ
μικρὰ εἰς μεγαλύτερα ἐγκλήματα) ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 227,
345. "Ἡ κάργα ψεῖρ' ζι τοῦ β'βάλ' γὰ νὰ γιμίσ' τὴν κοι-
λιά τ'ς (ἐπὶ τοῦ ποιοῦντος τὰ πάντα πρὸς ἴδιον ὄφελος)
Θράκ. (Καλλίπ.) || Γνωμ.

Τὸν βουβάλι καὶ ἂν ψουφήση, | τὸν τουμάρι του ἀξίζει
Μακεδ. (Βέρ.) || Ἀσμ.

"Ἀν ἀρτυθῶ, νὰ φάω ἀρνί, καὶ ἂν κλέψω, νὰ 'ν' γουβάλι,
καὶ ἂν πιάσω γὰ νὰ παντρευθῶ, νὰ πάρω παλληκάρι
Ἀρχαδ.

Βρίσκω ἓνα φίδι μὲ φτερά, φίδι μὲ δυὸ κεφάλια,
μὰ εἶχε τὰ μάτια γουβαλοῦ, τὸ στηθος σὰ λεοντάρι
Ὀλυμπ.

"Ἐκτὼς τῶν Κωνσταντῆν μὲ τ' ἀγρὸν τὸ βουβάλιν
νὰ κουβαλῆσιν μάσκα ἀπ' τὸ μαρμαροβούγρον

Τραπ. **β**) Βοῦς Ζάκ. Πελοπν. (Μεσσ.) **γ**) Βομβύκιον
μεταξοσκώληκος Πελοπν. (Μάν.) 2) Δέρμα βουβάλου
Ἀθῆν. κ. ά. Συνών. βουβαλῆς.

Β) Μεταφ. 1) Ὁ μέγας ὡς βούβαλος πολλὰ καὶ Ἀσμ.
"Νὰς ζευγάρις ἐσπερὸν σὲ χέρισσο χωράφι,
μὰ εἶχε τ' ἀλέτομα σιδερα, τὰ βόδια του γουβάλια

Πελοπν. (Μανιάκ.) 2) Ἀνθρωπος ἀγροϊκός, ἀνόητος,
βλάστ. σύνηθ. "Ἡ σημ. καὶ μεσν. πβ. Σαχλ. Στ. 212 (ἐκδ.
G Wagner σ. 71) «πιστεύει νὰ 'ναι φρόνιμος καὶ κείνος
ἐν' βουβάλι | τὸν νοῦν του καὶ τὸ πρᾶγμα του 'ς τὰ ζά-
ρια νὰ βάλῃ» 3) Ἀνθρωπος πολυφάγος Πόντ. (Οἶν.)
Πβ. βούβαλος.

βουβαλις ἡ, Κεφαλλ. βουβαλ-λις Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βούβαλος καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -λις.

Ι) Θῆλυς βοῦς, ἀγελάς Κύπρ. Συνών. ἀγελαία. **ΙΙ**)
'Ανοησία, βλακία Κεφαλλ.

βουβαλιζᾶω Κρήτ. Παξ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι.

Γίνομαι ὡς βουβάλι, ἤτοι σωματικῶς μὲν εὐτραφής,
διανοητικῶς δὲ εὐήθης.

βουβαλινός ἐπίθ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Πελοπν. (Μάν.)
κ. ά. βουβαλ'νός Θράκ. Μακεδ. κ. ά. β'βαλ'νός Θεσσ.
(Καλαμπάκ.) κ. ά. γ'βαλ'νός Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -ινός.

1) Ὁ ἐκ βουβάλου προερχόμενος ἐνθ' ἄν.: Βουβα-
λινὴ κοπρὰ Σηλυβρ. Βουβαλ'νὸ βούτ'ρον-κρέας κττ. Μα-
κεδ. **β**) Ὁ ἐκ δέρματος βουβάλου κατεσκευασμένος

Θεσσ. (Καλαμπάκ.): Τσαρούχι β'βαλ'νά. 2) Ἰσχυρός,
δυνατὸς ὡς βούβαλος Πελοπν. (Μάν.): Ζευγάρι βουβαλινό.
Πβ. βουβαλήσιος.

βουβαλόβοιδο τό, (Ὁ Ἀγελαδάς. 16).

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ βόιδι.

Τὸ ἐκ βουβάλου καὶ ἀγελάδος γεννώμενον νόθον ζῷον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄγονον. Συνών. βοῖδοβούβαλο.

βουβαλοβουνιά ἡ, ἀμάρτ. δ'βαλουβουνιά Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ βουνιά.

Κόπρος βουβάλου: Θὰ δ'βαλουβουνιά κάθιτι (ἐπὶ γυναικὸς ὀκνηρᾶς. θά=σάν).

βουβαλογελάδα ἡ, ἀμάρτ. β'βαλουγελάδα Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ γελάδα, δι' ὃ ἰδ. ἀγελάδα.

Θῆλυς βούβαλος, βουβάλα.

βουβαλόδεσμα τό, πολλαχ. γουβαλουδέσματος Στερελλ. (Αἰτωλ.) γ'βαλουδέσματος Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ δέσμα. Τὸ γουβαλουδέσματος ἐκ τοῦ πληθ. γουβαλουδέσματα.

1) Δέσμα βουβάλου ἐνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουβαλῆς 1. 2) Ἀσκὸς ἐκ δέσματος βουβάλου Εὐβ. (Κύμ. κ. ἄ.) Σκῦρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.: Ἄσμ.

Τάξε, μοντοόπουλλο, τάξε ὀκάδες τὸ λιβάνι

καὶ μὲ βουβαλοδέσματα νὰ κουβαλῆς τὸ λάδι

Κύμ.

Νὰ φέρουν ὀκάδες τὸ τοερί τσ' ἀμέτρητο τὸ λάδι

τσαὶ μὲ τὸ βουβαλόδεσμα νὰ κουβαλοῦ τὸ λάδι

Σκῦρ.

Νὰ φέρουν λίτρις τοῦ κιρὶ κὶ λίτρις τοῦ λιβάνι

κὶ 'ς τὰ γουβαλουδέσματα νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι

Αἰτωλ. Συνών. βουβαλόπετσα 2, βουβαλοπέτσι 2, βουβαλοπροβῆ, βουβαλοτόμαρο 2, βουβαλοτοῦλουμο

βουβαλοζεύγαρο τό, Ἄνδρ. (Κόρθ.) βουβαλουζεύγαρον Θεσσ. (Ζαγορ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ ζευγάρι. Ἡ λ. καὶ μεσν.

Πβ. Λαογρ. 1, 571 «ἀπάνω εἰς τὴν ἀπιδεῶν ἀλῶνιζεν ἐκεῖνος | μ' ἑφτά βουβαλοζεύγαρα ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος».

Ζευγὸς βουβάλων: Ἄσμ.

Σφάζει σαράντα πρόβατα κ' ἐξηνταπέντε γίδια,

δέκα βουβαλουζεύγαρα νὰ φάν οἱ καλεσμένοι

Κόρθ.

Ἀχ, αἰ-Γεώργι, κρύψε μὶ κὰμὶ ἓνα θῆμα,

μὲ τὰ βουβαλουζεύγαρα νὰ κουβαλῶ τὸ θυμμάμα

Ζαγορ.

βουβαλοκέρατο τό, Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ κέρατο.

Κέρατον βουβάλου: Ἄσμ.

Σοῦ φέρουν λάδι μὶ τ' ἀσκή, κερὶ μὲ τὸ καλάθι

καὶ 'ς τὸ βουβαλοκέρατο σοῦ φέρνω τὸ θυμμάμα.

βουβαλοκέφαλος ἐπίθ. Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ κεφάλι.

Ὁ ἔχων οἶονεὶ κεφαλὴν βουβάλου, ἀμβλύνους, εὐήθης.

βουβαλοκλέφτης ὁ, Ἰόνιοι Νῆσ. γουβαλοκλέφτης Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ κλέφτης.

Ὁ κλέπτων βουβάλους: Τὸ κάνουνε σὰ τσοῦ βουβαλόκλεφτες (ἐπὶ τῶν φιλονικούντων μὲν εἰς ἄλλα, ὁμονοούντων ὅμως εἰς τὸ ἔγκλημα) Ἰόνιοι Νῆσ. || Φρ. Κάνει τὸ γουβαλοκλέφτη (ἐπὶ τοῦ ὑποκρινομένου ὅτι δὲν ἀναμειγνύεται εἰς μικρὰ παραπτώματα ὥσάν νὰ μὴ τὰ καταδέχεται, ὄντος δὲ τῇ ἀληθείᾳ φαυλοτάτου Λάστ.

βουβαλομόσκαρο τό, ἐνιαχ. βουβαλουμόσκαρον Μα-

κεδ. (Φλόρ.) βουβαλουμούσκαρον Μακεδ. γουβαλομούσκαρο Πελοπν. (Καλάβρυτ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι καὶ μοςκάρι. Ὁ τύπ. γουβαλομούσκαρον καὶ ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1708.

Ὁ μόσχος τοῦ βουβάλου ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Σφάζει βουβαλουμόσκαρα, τριῶν χρονῶ βουβάλα Φλόρ. Συνών. βουβαλοντάναδο.

βουβαλοντάναδο τό, ἀμάρτ. βουβαλοδάναδο

Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ ντανάδι, παρ' ὃ καὶ δανάδι.

Βουβαλομόσκαρο, ὃ ἰδ.:

Ἀδὺς ἀρνὰ παιδὰ σφάζουν κὶ ἀδὺς βουβάλα μάννες κὶ ἀδὺς βουβαλοδάναδα σφάζουν τὰ παλληκάρια.

βουβαλόπετσα ἡ, ἀμάρτ. βουβαλόπιτσα Θράκ.

(Κομοτ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ πέτσα.

1) Δέσμα βουβάλου ἐνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουβαλῆς 1. 2) Ἀσκὸς ἐκ δέσματος βουβάλου ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Θὰ φέρουν ἀμάξι τοῦ κιρὶ κὶ ἀμάξι τοῦ λιβάνι

κὶ μὶ τὴν βουβαλόπιτσα θὰ κουβανήσουν λάδι

Κομοτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουβαλόδεσμα 2.

βουβαλοπέτσι τό, Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ.—Λεξ. Πε-

ρίδ. Αἰν. Μπριγκ. β'βαλουπέτσ' Θράκ. δ'βαλουπέτσ' Θράκ. βαλουπέτσ' Θεσσ. (Μηλ. Τίρναβ.) βουβαλόπετσο

Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἰων. (Κρήν.) Ρόδ. βουβαλ-λόπετσο Χίος (Ὀλυμπ. Πυργ.) βουβαλόπιτσου Θράκ. (Ἀδρια-κούπ.) Λέσβ. βουβαλόπετσο Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ πέτσι.

1) Βουβαλόπετσα 1, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἀγόρασα ἓνα κουμάρι βαλουπέτσ' νὰ κάνου τσιρβούλια (τσαρούχια) Μηλ.

Νὰ στρώση σαράδα βουβαλοπέτσα καὶ νὰ βάλῃ ἀποκάτω τὸ νέο νὰ μὴ δόνε φάῃ ὁ δράκως (ἐκ παραμυθ.) Μάν. 2)

Βουβαλόπετσα 2, ὃ ἰδ., Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἄ.) Ἰων. (Κρήν.) Λέσβ. Μεγίστ. Ρόδ. Χίος (Ὀλυμπ. Πυργ.): Ἄσμ.

Νὰ ῥκεται ἀμάξιν τὸ κερὶν κὶ ἀμάξιν τὸ λιβάνι

καὶ μὲ τὰ βουβαλόπετσα νὰ κουβαλοῦν τὸ λάδι

Ρόδ.

Ὠχ, αἰ-Γεώργι, γλύτω με ἀπ' τῶν Τουρκῶν τὰ χέρια,

νὰ φέρω λίτρα τὸ κερὶ καὶ λίτρα τὸ λιβάνι

καὶ μὲ τὸ βουβαλόπετσο νὰ κουβανῶ τὸ λάδι

Σωζόπ.

βουβαλοπροβῆ ἡ, ἀμάρτ. βουβαλουπροβῆ Μα-

κεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ προβῆ.

Ἀσκὸς ἀπὸ δέσμα βουβάλου: Ἄσμ.

Νὰ φέρουν βάρκις τοῦ κιρὶ κὶ βάρκις τοῦ θυμμάμα

κὶ μὶ τοῖς βουβαλουπροβῆς νὰ κουβανῶ τοῦ λάδι

Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουβαλόδεσμα 2.

βούβαλος ὁ, σύνθη. βούβαλους βόρ. ἰδιώμ. βού-

αλ-λος Κάρπ. Χίος βούφαλο Καλαβρ. (Μπόβ.) γούβα-

λος Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μεσσ. κ. ἄ.) δρούβαλος Κρήτ. (Σέλιν. Χαν. κ. ἄ.) Θηλ. βουβάλα σύνθη. βουάλ-λα

Κύπρ. β'βάλα βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ βούβαλος = εἶδος αἰγάγου. Τὸ θηλ. βουβάλα καὶ μεσν. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 575 (ἐκδ.

GWagner σ. 161) «ἐγὼ γὰρ [ὁ βοῦς] εἶμαι ἥλιος, τὸ φέγγος ἢ βουβάλα».

1) Ζῶον βοοειδὲς τῆς τάξεως τῶν μηρυκαστικῶν σύ-
νηθ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.): Παροιμ. "Ἄλλα λέει ἢ β'βάλα
καὶ ἄλλα ὁ β'βαλάρ'ς (διὰ τὴν σημ. ἰδ. βουβαλάρις) Μα-
κεδ. (Χαλκιδ.) Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Διηγ. παιδιόφρ.
στ. 546 (ἐκδ. GWagner σ. 160) «ὁ βοῦς δὲ καὶ ὁ βούβα-
λος ὡς ἤκουσαν τοὺς λόγους... | ἐξῆλθον καὶ ἐστάθησαν
εἰς δύο εἰς τὸ μέσον». Τὸ ἄρσεν. Βούβαλους καὶ ὡς πα-
ρωνύμ. Μακεδ. (Βλάστ.) Τὸ θηλ. Βουβάλα καὶ ὡς τοπων.
Θεσσ. Κρήτ. Μακεδ. Στερελλ. β) Μετων. ἄνθρωπος
ἀγροῖκος, ἡλίθιος πολλαχ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Φωσκόλ.
φορτουνατ. Πρᾶξ. Β στ. 63 (ἐκδ. ΣΞανθουδίδ. σ. 66)
μαθὲς σὰν εἶσαι βούβαλος καὶ μηδὲ πρᾶξιν ἔχης | καὶ
δὲ διαβάσης γράμματα, πῶς θές νὰ τσοῖ κατέχης;» 2)
Ἀρσενικὴ μέλισσα, κηφήν Κρήτ. (Σέλιν.) 3) Θηλ. βου-
βάλα, ὁ μέγας κώδων τῆς ἐκκλησίας Θήρ. 4) Θηλ., εἰ-
δος οἰδήματος Δ.Κρήτ.

Πβ. βουβάλι.

βουβαλοσυκεῖα ἢ, Πελοπν. (Μάν.) γουβαλοσυκεῖα
Πελοπν. (Λογγ. Μεσσ.) γουβαλοσ'κεῖα Πελοπν. (Μεσσ.
Παππούλ.) γουβαλοσ'κεῖα Πελοπν. (Χατζ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουβαλόσυκο καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -εῖα.

Ἡ συκὴ ἢ παράγουσα τὰ βουβαλόσυκα. Ἡ λ.
ὑπὸ τὸν τύπ. Γουβαλοσυκεῖα καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Μεσσ.)

βουβαλόσυκο τό, Πελοπν. (Καλάμ. Κάμπος Λακων.
Μάν.) γουβαλόσυκο Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κόκκιν. Λογγ.
Παππούλ.) γουβαλόσυκο Πελοπν. (Χατζ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ σῦκο.

Ποικιλία σύκου εὐμεγέθους ὠριμάζοντος περὶ τὸ τέ-
λος Αὐγούστου ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.
Σκοτώνεις μύγες δεκοχτῶ | α' ἐξήντα βουβαλόσυκα
ἀπὸ τῆ βουβαλοσυκεῖα.

(σχωπτικόν) Μάν.

βουβαλοτόμαρο τό, πολλαχ. βουβαλοντόμαρου πολ-
λαχ. βορ. ἰδιωμ. β'βαλοντόμαρου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.
γουβαλοτόμαρο Πελοπν. (Λάστ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τομάρι.

1) Δέρμα βουβάλου πολλαχ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βου-
βαλῆα 1. 2) Ἀσχὸς ἐκ δέρματος βουβάλου Ἡπ. Μα-
κεδ. (Καταφύγ. Φλόρ. Χαλκιδ. κ. ἄ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.
Βούρβουρ. Λάστ. Ὀλυμπ. κ. ἄ.): Πῆρι δὲ β'βαλοντό-
μαρα κὶ τὰ γόμονσι μέλ' (ἐκ παραμυθ.) Ἡπ. || Ἄσμ.

Σοῦ τάζου ἀμάξι τοῦ κιρὶ, ἀμάξι τῆ θυμνῆ
κὶ 'ς τὰ βουβαλοντόμαρα νὰ κουβανῶ τοῦ λᾶδι
Μακεδ.

Νὰ φέρω λίτρες τὸ κερί καὶ ὀκάδες τὸ λιβάνι
καὶ σὲ γουβαλοτόμαρα νὰ κουβαλῶ τὸ λᾶδι
Ὀλυμπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουβαλόδεσμα 2.

βουβαλοτούλουμο τό, πολλαχ. βουβαλ-λοτούλουμο
Χίος (Βίχ.) β'βαλοντούλουμον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὗς. βουβάλι ἢ βούβαλος καὶ τουλούμι.

Βουβαλοτόμαρο 2, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἄγε μου Γεώργι, κρῦψε με ἀφ' τοῦ Τούρκου τὸ χέρι...
μὲ τὸ βουβαλοτούλουμο νὰ κουβαλῶ τὸ λᾶδι
Χίος

Νὰ ζουγραφίσ' τὸν ἄι-Γεώργι μὲ τὸ χρυσὸ κοντάρι
καὶ μὲ τὸ βουβαλοτούλουμο νὰ κουβαλῇ τὸ λᾶδι,
ν' ἀνάφτη τὴν καντήλα μου κάθε πρωὶ καὶ βράδυ
Θράκ.

βουβαλούδι τό, ἐνιαχ. βουβαλούδ' Θράκ. (Ἀδρια-
νούπ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουβάλι ἢ βούβαλος διὰ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Βουβαλάκι 1, ὁ ἰδ.

βούβαμα τό, Λεξ. Αἰν. Μπριγκ. Βλαστ. 393.

Ἐκ τοῦ ρ. βουβαίνω.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ.

βουβαμάγρα ἢ, Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουβαμὸς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άγρα.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ.

βουβαμάρα ἢ, σύνηθ. β'βαμάρα πολλαχ. βορ.
ἰδιωμ. βουβομάρα LRoussel Grammaire 311 γ'βα-
μάρα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουβαμὸς καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άρα.

1) Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ., σύνηθ.: Βουβαμάρα ἔχει καὶ
δὲ μιλάει. Τὸν ἐπῆσε βουβαμάρα σύνηθ. || Φρ. Βουβαμάρα
καὶ δαγκαμάρα! (νὰ βουβαθῇς καὶ νὰ δαγκώσης τὴ
γλώσσα σου!) Θεσσ. β) Σιγὴ πολλαχ.: Θανάτου βουβα-
μάρα ΙΠολέμ. Ἀλάβαστρ. 221 Νέκρα καὶ βουβαμάρα
σ' ὅλη τὴν πόλιν ΧΧριστοβασίλ. Θεσσαλ. 2. 2) Ἐλλειψίς
ἀκοῆς, κωφότης Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἐπαθα 'ς τ' ἀφτιά μ'
νὰ γ'βαμάρα. Μὲ πλάκουνσι νὰ γ'βαμάρα 'ς τ' ἀφτιά κὶ
δὲν ἀκῶ.

βουβαμὸς ὁ, σύνηθ. βουβ-βαμὸς Κῶς βουαμ-
μὸς. Μεγιστ. β'βαμὸς πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουβαίνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-αμὸς.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βουβαμὸς τὸν ἐπῆσε
καὶ δὲ μιλάει σύνηθ. Βουβ-βαμὸς καὶ βουβάγρα σου!
(ἄρα) Κῶς.

βουβαντώνις ὁ, Κωνπλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ ὀνόμ. Ἀντώνις.

Ἀνθρωπος βουβὸς καὶ μεταφ. ἀνόητος (διὰ τὴν σημ.
ἰδ. ἄγλ-Ἀντώνις).

βουβάρα ἢ, ἀμάρτ. βωβάρα Σύμ. βουάρα Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρα.

Βούβα (III) 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βουάρα ἐν' ἡ γειτο-
νιὰ Ρόδ. Βουάρα νὰ σ' εὔρη! (ἄρα) αὐτόθ.

βουβᾶτος ἐπιθ. ἀμάρτ. βωβᾶτος Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς, παρ' ὁ καὶ βωβὸς, καὶ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

Βωβός, ἄλαλος. Συνών. βουβὸς Α 1.

βουβ-βουτῶ Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. βοῦ.

Τρέμω ἐκ τοῦ ψύχους (ὑποτονθορύζων βοῦ βοῦ βοῦ
μορ. δηλωτικῶν ψύχους): Βουβ-βουτῶ 'πὸν τὴν κρυότην.

βούβης ὁ, Κῶς Σύμ. βοῦβος Καππ. (Ποταμ. Σι-
νασο.) βοῦγος Καππ. (Φάρασ.) γούβης Πελοπν. (Ἀρ-
καδ. Λάστ.) γούβ'ς Θράκ. (Αἰν.) βοῦβος τό, Καππ.
(Ἀνακ.)

Λέξις πεποιημένη. Τὸ βοῦβος καὶ παρὰ Σταφίδ. (ἐκδ.
ÉLegrand Biblioth. 2, 15) «τοῦ βούβου ἡγουν τῆς κου-
κουβάγιας». Τύπ. γοῦβις παρὰ Σομ.

Είδος γλαυκός, βύας (bubo maximus) ἐνθ' ἄν.: Γνωμ.
 'Ο γούβης σκούζει γὰ νερὸ κ' ἢ κουκουβάγια ξέρα
 Ἀρχαδ. Συνών. βούβι, μποῦφος.

βούβι τό, ἀμάρτ. γούβι Πελοπ. (Λακων.)
 Ἐκ τοῦ οὐσ. βούβης, παρ' ὃ καὶ γούβης.
 Βούβης, ὁ ἰδ.

βουβὸ τό, Ἀνδρ. Εὐβ. Θήρ. Κρήτ. Μακεδ. (Κατα-
 φύγ.) Ναύστ. Σκιάθ. Σῦρ. κ. ἄ.
 Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἐνδιάμεσος δοκὸς τῆς στέγης μεγάλη καὶ ἀκατέρ-
 γαστος Κρήτ. 2) Μακρὰ καὶ παχεῖα ἀκατέργαστος δοκὸς
 χρήσιμος ἰδίᾳ πρὸς ναυπηγίαν Ἀνδρ. Εὐβ. Θήρ. Μακεδ.
 (Καταφύγ.) Ναύστ. Σκιάθ. Σῦρ. κ. ἄ.: Σκίζουμε ἓνα βουβὸ
 καὶ βγάζουμε πέντε φύλλα Ναύστ.

βουβόδεντρο τό, ἀμάρτ. βουβόδιδρον Λέσβ. (Ἀγιάς.)
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. δέντρο.
 Μεταφ. κοινοποιούμενον μυστικόν: Βουβόδιδρον τοῦ
 ποίκασι (τὸ ἔκαμαν). Βουβόδιδρον γίνῃ (διεδόθη).

βουβόκυλλος ἐπίθ. Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.)
 Ἐκ τῶν ἐπιθ. βουβὸς καὶ κυλλός.
 Ἀλαλος καὶ ἀνάπηρος τὴν χεῖρα: Ἀν εἶδι βουβὴ βου-
 βόκυλλη, δὲν εἶδι κί τυφλὴ τυφλόκυλλη (ἐκ παραμυθ.)

βουβόμουγγος ἐπίθ. (Ν. Ἑστία 11, 194)
 Ἐκ τῶν ἐπιθ. βουβὸς καὶ μουγγός.
 Ὁ τελείως ἄφωνος: Φρ. Βουβόμουγγη σημαίνει (ἐπὶ
 πλήρους σιωπῆς).

βουβοπάζαρο τό, Κύθηρ.
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. πάζαρο.
 Ἀγορὰ ὅπου δὲν ἀκούεται οὐδεμία φωνή, μόνον ἐν
 ἐπφδ.: Πάω 'ς τὸ βουβοπάζαρο νὰ πάρω βουβοσίδεο, νὰ
 δώσω μὲνε τῆς κουφῆς.

βουβόπαιδο τό, Κεφαλλ.
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. παιδί.
 Παιδίον ἄλαλον.

βουβοπόταμο τό, Ἡπ.
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. ποτάμι.
 1) Ποταμὸς ἀθόρυβος. 2) Μετων. ἄνθρωπος κρυ-
 ψίνους: Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάῃ ἀπὸ βουβοπόταμο! Συ-
 νών. βουβόσκυλλο, βουβόσκυλλος.

βουβὸς ἐπίθ. βωβὸς Κύπρ. Σύμ. βωὸς Κάρπ.
 βουβὸς σὺνηθ. καὶ Καππ. (Σινασσ.) βουβὸ Τσακων. βου-
 βὸς Εὐβ. (Στρόπον.) βουδὸς Κάρπ. β'βὸς βόρ. Ἰδιώμ.
 δ'βὸς Θράκ. (Σουφλ.) γουβὸς Πελοπ. (Μάν.) Στερελλ.
 (Αἰτωλ.) Χίος (Καρδάμ.) κ. ἄ. γούβος Ρόδ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. βωβός, παρ' ὃ καὶ βουβός. Πβ.
 Σαχλίχ. Στίχ. καὶ Ἑρμην. στ. 360 (ἐκδ. G Wagner σ. 91)
 «κ' ἐγὼ θωρῶ τοὺς πῶς τρώγουν κι ὡσάν βουβὸς ἰστέκω».

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ μὴ ὁμιλῶν, ἄφωνος σὺνηθ. καὶ
 Τσακων.: Φρ. Ὁ βουβὰ (χωρὶς ὁμιλίαν, σιωπηλῶς) πολ-
 λαχ. Βουβὸς γεννιέται (ἐπὶ ἀποτόμου σιωπῆς διακοπτομέ-
 νης τῆς συνδιαλέξεως) Σῦρ. Β'βὸς πιρνάει (συνών. τῇ προ-
 ηγουμένῃ) Θεσσ. Μακεδ. Παίζουμε τὸ βουβὸ (συνών. τῇ
 προηγουμένῃ) Σῦρ. Τὰ βουβὰ τῇ νυχτὸς (αἱ μεταμεσο-
 νύκτιοι ὥραι) Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) Τὸ θηλυκὸ παιδί γεν-
 νιέται βουβὸ (ὅτι ὁ τοκετὸς τοῦ θήλεος δὲν ἀγγέλλεται
 ταχέως καὶ εὐχαρίστως) Κεφαλλ. Συνών. ἄγλωσσος,
 ἀλάλητος **Β** 1, ἄλαλος 1, ἀμήλαλος, ἀμίλητος **Α** 1,

ἄμιλος, βουβᾶτος, μουγγός. **β)** Ὁ μὴ παράγων θό-
 ρυβον, ἡσυχος πολλαχ.: Βουβὸ ποτάμι. 2) Πλήρης, ἐπὶ
 ξυλίνης ἀποθήκης, τοῦ ἀμπαροῦ, ὅπερ δὲν ἀντηχεῖ,
 ὅταν εἶναι πλήρης Ἡπ.: Φρ. Ἐχει τ' ἀμπάρι βουβὰ (εἶναι
 πλούσιος). 3) Ὁ ἐνεργούμενος ἐν καταστάσει ἀπολύτου
 σιγῆς Θράκ. (Βιζ.) Μακεδ. Τήν.: Βουβὸ νερὸ (τὸ ἄλλως
 λεγόμενον ἀμίλητο νερὸ, περὶ οὗ ἰδ. ἀμίλητος **Α** 2,
 ἀσύντυχος 3. 4) Ὁ ἐνεργούμενος ἀναιμάκτως Ἀνδρ.:
 Βουβὲς βεντοῦξες, συνών. κούφες (ἰδ. κούφιος), ἀντίθ.
 κοφτὲς (ἰδ. κοφτός). 5) Ὁ σκεπασμένος (ὥστε νὰ
 μὴ ἀκούεται ὁ θόρυβός του) Χίος: Βουβὸν κανάλι. Ἡ
 σημ. καὶ ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1759. 6) Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου
 δὲν ἤνοιξαν ἀκόμη οἱ κάλυκες Χίος: Τὰ τριαντάφυλλα
 εἶναι ἀκόμη βουβά. 7) Κωφάλαος Σύμ. Χίος κ. ἄ.
δ) Μεταφ. ἀνόητος, βλάξ Εὐβ. (Κάρυστ.) Συνών.
 ἄλαλος 4.

Β) Οὐσ. 1) Ὑπὸ τὸν τύπ. βουβοί, ὄνομα παιδιᾶς
 Θράκ. (Ἀδριανούπ.) 2) Οὐδ., ὁ τυφλοπόντικος Ἡπ.
 (Ἰωάνν. κ. ἄ.) Κέρκ. Πελοπ. (Μεγαλόπ.) Σῦρ. 3) Οὐδ.,
 εἶδος ἀφώνου μικροῦ σκολόπακος ἄγν. τόπ.
 Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) καὶ ὡς τοπων.
 ὑπὸ τὸν τύπ. Βουβὸς Ἡπ. Θήρ. Βουβὸ Πελοπ. (Ἡλ.)
 Βουβὲς Πάρ. Βουὲς Κάρπ.

βουβοσίδεο τό, Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. σίδεο.
 Τὸ οἶονεῖ ἄφωνον σίδεο. Ἡ λ. μόνον ἐν ἐπφδ., ἦν
 ἰδ. ἐν λ. βουβοπάζαρο.

βουβόσκυλλο τό, Κύθν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. σκυλλί.
 Μετων. ἄνθρωπος κρυψίνους, ὑποκλός. Συνών. βου-
 βοπόταμο 2, βουβόσκυλλος.

βουβόσκυλλος ὁ, Χίος (Νένητ.) γουβόσκυλλος Χίος.
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. σκύλλος.
 Βουβόσκυλλο, ὁ ἰδ.

βουβοστομιάζω Λεξ. Μπριγκ. Μετοχ. βουβο-
 στομασμένος Χίος.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβὸς καὶ τοῦ οὐσ. στόμα. Ἡ λ. καὶ
 παρὰ Σομ.

Ἀναγκάζω τινὰ νὰ σιωπήσῃ, φιμώνω. Συνών. βου-
 βαίνω 2.

βουβὸν τό, Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κουρ. κ. ἄ.)

Λέξις πεποιημένη τῆς παιδικῆς γλώσσης.

Πληγὴ, τραῦμα: Ἐκαμε βουβὸν τὸ μωρό. Συνών.
 βαβὰ 1, βαβάκι, μιμί.

βουβῶνας ὁ, Λεξ. Δημητρ. βούβωνας Κρήτ. βου-
 βῶνα ἢ, (Νουμ. 293, 7)—Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βουβών.

1) Ἡ βουβωνικὴ χώρα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐνθ'
 ἄν. 2) Τὸ βουβωνικὸν οἶδημα Κρήτ.

βουβώνι τό, ἀμάρτ. βουβών' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουβῶνας.

Βουβῶνας 1, ὁ ἰδ.

βουβώνω ἀμάρτ. βωβών-νω Κύπρ. βωών-νω
 Κύπρ. Μέσ. βωβώνομαι Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουβός.

Γίνομαι ἄφωνος: Ἐκαμέν με τῷ 'ἐν ἡξερᾷ εἶντα νὰ
 τῆς ἀποκριθῶ. Ἡ ρκὰ ἐβώβωσεν 'ς τὴν θωρκαν τῆς (ἐκ
 παραμυθ. ρκὰ = γραῖα, θωρκαν = θωριάν). Ἐβώβωσεν ἢ

ώσσα μου 'πὸν τὸν φόνον μου. Καλύτερα ν' εἶεν βωβώσαι
στόμαν μου (ἦτο προτιμότερον νὰ κλείσω τὸ στόμα μου.
εἶεν = νὰ εἶχεν). Τσεῖνη σὰ νὰ ἀῆς εἶπε νὰ βωβωθῇ, δὲν
βοιγε τὸ στόμα ὁλότελα νὰ μιλήσῃ (ἐκ παραμυθ.) Μέγαρ.

βούγι τό, Πελοπ. (Λεοντάρ.)

Λέξις πεπονημένη.

Φωνή, κραυγή: Ἄσμ.

Κε ἀπὸ τὰ βούγια τὰ πολλὰ κεῖ' ἀπ' τοῖς πολλὰς κατάρες
ἀνοίξαν τ' ἀγομάραμα κ' ἐβγήκε ὁ Κωσταντάκης

βούγκα ἡ, Ἡπ. (Ἄρτ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Κλών.) κ. ἄ.

Λέξις πεπονημένη.

1) Παιδικὸν παίγνιον κατὰ τόπους ποικίλλον, ἀποτε-
ρῦμενον δὲ συνήθως ἐκ ξυλίνης ἢ μεταλλίνης κυκλικῆς
πλακὸς φερούσης ὁπὰς, δι' ὧν διέρχεται σπάγγος, τῇ
βοηθείᾳ τοῦ ὁποῖου περιστρεφομένη αὕτη παράγει βόμ-
βον ἐνθ' ἄν. Συνών. βούβα (I), βούζα (I) 3. Πβ.
βούακος. 2) Ἐπιρρηματ. ταχέως Στερελλ. (Αἰτωλ.
Κλών.): Βούγκα πααίβ'. Βούγκα ἡρθι.

βουγκανάου Θεσσ. βουγκανίζου Θεσσ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. βουκανῶ = σαλπίζω. Ὅτι παρὰ τοῦτο
ἐλέγετο καὶ βουκανίζω ἀποδεικνύει τὸ μαρτυρούμενον
οὐς. βυκανισμός = βουκανισμός.

Βομβῶ: Βουγκανίζουν τ' ἀφτιά μου σὰν καμπάνις.
Συνών. βουίζω.

βούγκουρας ὁ, Μακεδ. (Κοζ.)

Λέξις πεπονημένη.

Τὸ ἔντομον κἀνθάρος: Φωνὴ σὰν βούγκουρας (ἐπὶ ἀν-
θρώπου ἔχοντος χονδρὴν φωνὴν ὁμοίαν πρὸς τὸν χον-
δρὸν βόμβον τοῦ κἀνθάρου).

βούγκρα ἡ, Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Μακεδ. (Βλάστ.)
βούγκρα Μακεδ. (Βελβ.)

Ἄγνωστου ἐτύμου.

1) Σκώληξ παράσιτος γεννώμενος εἰς τὸ δέρμα αἰγῶν
καὶ βοῶν Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Μακεδ. (Βελβ.) 2) Σκώ-
ληξ γεννώμενος εἰς τὰ δέρματα συνήθως βιβλίων Μακεδ.
(Βλάστ.)

βουγλώσσειν τό, ἀμάρτ. μονχλούτσιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βούγλωσσο, παρ' ὃ καὶ μούχλουσ-σος.
Βούγλωσσο 2, ὁ ἰδ.

βούγλωσσο ὁ, Κεφαλλ.—Λεξ. Περίδ. μούχλωσ-
σος Κύπρ. μούγλωσσο Καλαβρ. (Μπόβ.) μούχλουζο
Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) ἀγόγλωσσο Κρήτ. ἀβγόγλωσ-
σος Κρήτ. βούγλωσσα ἡ, Χίος βόγλωσσα Ἰων. (Κρήν.)
βούγλωσσο τό, Χίος βούγλουσσου Θράκ. (Αἰν.) βόγλωσσο
Ρόδ. μούγλωσσον Κύπρ. μούγλωσσο Ρόδ. γόγλωσσο
Χίος γβόγλωσσο Χίος (Καλημ.) ἀγόγλωσσο Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. οὐς. βούγλωσσο, παρ' ὃ καὶ βούγλωσσον.

1) Ὁ ἰχθὺς γλώσσα Θράκ. (Αἰν.) — Λεξ. Περίδ. Ἡ
σημ. καὶ ἀρχαία. 2) Τὸ φυτὸν βοιδόγλωσσα 2α β γ,
ὁ ἰδ., Ἰων. (Κρήν.) Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Βουν.) Κε-
φαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Ρόδ. Χίος (Καλημ. κ. ἄ.)

βουερά ἐπίρρ. (Ν. Ἑστία 11, 149) — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουερός.

Μετά βοῆς: Φουγιάζουνε βουερά τὰ κλωνάρια τῶν
δέντρων.

βουερός ἐπίθ. ΚΧρηστομ. Κερέν. Κούκλ. 29 ΜΠΑ-
πανικ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. 330. (Κρητικ. Ἑστ. τευχ.

14, 16) βοερός ΚΚαβάφ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. 109.

Ἐκ τοῦ οὐς. βουή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — ερὸς.

Ὁ παράγων βοῆν ἢ ὁ πλήρης βοῆς ἐνθ' ἄν.: Ποιήμ.

Ἄς τοῦ καφενεῖου τοῦ βοερού τὸ μέσα μέρος
σκυμμένος ἔς τὸ τραπέζι κάθεται ἕνας γέρος

ΚΚαβάφ. ἐνθ' ἄν.

Μὴ μὲ προσμένῃς πρὸς νὰ ῥθῶ ἔς τὸ βουερό ἀκρογιάλι
ΜΠΑπανικ. ἐνθ. ἄν.

Ἀπ' τοῖς φοβέρες π' ὁ οὐρανὸς ὁ βουερός ἀπλώνει
(Κρητ. Ἑστ. 14, 16).

βούζα (βάτραχος), ἰδ. μπούζα.

βούζα (I) ἡ, Θεσσ. Πελοπ. (Τριφυλ.) Στερελλ.
(Κλών.)

Λέξις πεπονημένη.

1) Παιδικὸν παίγνιον ἐκ κομβίου τιθεμένου εἰς τα-
χείαν περιστροφικὴν κίνησιν καὶ παράγοντος βόμβον Πε-
λοπ. (Τριφυλ.) 2) Λεπτὴ σανὶς τιθεμένη διὰ νήματος
εἰς ταχείαν περιστροφικὴν κίνησιν καὶ βομβοῦσα Θεσσ.

3) Βούγκα 1, ὁ ἰδ., Στερελλ. (Κλών.)

βούζα (II) ἡ, Καππ.

Λέξις πεπονημένη.

Τὸ ἔντομον τέττιξ. Συνών. τζίτζικας.

βουζανίζω Πόντ. (Οἶν.) βιζανίζω Πόντ.

Λέξις πεπονημένη ἐκ τοῦ μορ. βουζ ἢ βιζ καὶ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. — ανίζω, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ.
ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 59.

Πληθύνωμαι εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ παράγω θόρυβον
καὶ ἀπλῶς πληθύνωμαι ὑπερβολικῶς ἐνθ' ἄν.: Ἐβουζάνι-
ξαν τὰ μαθήματα τὰ φταῖα κττ. Συνών. βιζιλάτω 1,
βιζινίζω 1, βιζουρίζω.

βουζβουζ μόρ. Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.)

Λέξις πεπονημένη.

1) Ἡ λ. δηλοῖ ἤχον βέμβικος, ἀνέμης, ἐντόμων κττ.
ἐνθ' ἄν.: Τα μελεσιδά εὐτάγ'νε βουζβουζ ἔς σ' ὥτια μ'
κέσ' (αἱ μελισσὲς κάμνουν βουζβουζ εἰς τὰ ὦτα μου)
Χαλδ. 2) Οὐς., εἶδος παιδιᾶς τῶν ἀρρένων παιζομένης
διὰ μᾶστιγος Πόντ. (Ὁφ.)

βουζβουζίκα ἡ, Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ μορ. βουζβουζ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
— ίκα.

Βέμβιξ, στρόμβος ἐκ καρύου διατρήτου κατὰ μήκος,
διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ ὁποῖου περᾶται ξυλάριον ὀξὺ κατὰ τὰ
ἄκρα καὶ στρέφεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δι' ὠθήσεως ὑπὸ
τῶν δακτύλων: Αἰνιγμ.

Ἀνηβαίν' ἢ βουζβουζίκα, | κατηβαίν' ἢ βουζβουζίκα,
ὅλα 'φτάγ' ἢ βουζβουζίκα

(ἢ ἀνέμη. 'φτάγ' = εὐτάγει, κάμνει). Τραπ. Συνών. βουζ-
βουστέρα 1.

βουζβουστέρα ἡ, Πόντ. (Κερασ.) βουζβουτέρα
Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐς. βουζβουστέρα κατὰ παρασυ-
σχετισμὸν πρὸς τὰ εἰς -στέρα λήγοντα, οἷον λαῖστέρα
κττ. Τὸ βουζβουτέρα κατ' ἀνομοίωσιν.

1) Βουζβουζίκα, ὁ ἰδ., Πόντ. (Κερασ.) β) Παί-
γνιον ἀπὸ δύο καρύδια τρυπώμενα καὶ συνδεόμενα κα-
ταλλήλως, ὥστε τὸ δεύτερον νὰ στρέφεται παλινδρομι-
κῶς ἐπὶ τοῦ πρώτου Πόντ. (Χαλδ.) 2) Σφυρίκτρα Πόντ.
(Κερασ.) 3) Ἀνδρείκελον περιφερόμενον εἰς τὰς ὁδοὺς

έν καιρῷ ἀνομβρίας πρὸς μαγικὴν πρόκλησιν βροχῆς Πόντ. (Κερασ.)

βουζεά ἡ, *Ηπ. Θεσσ. κ. ἀ.—Δημάδ. Ζιζάν. Θεσσαλ. ἀγροῦ 8 καὶ 17 ΠΓεννάδ. 39—Λεξ. Βλαστ. 450 ἀβ'—ζεά Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.) ἀβζά Θράκ. (Αἰν.) ἀβιζεά Κεφαλλ.—ΠΓεννάδ. 39 ἀγ'ζεά Στερελλ. (Αἰτωλ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βούζει κατὰ τὰ εἰς—ζα ὄν. φυτῶν. *Η λ. καὶ παρὰ Δουκ. (Appendix) ὑπὸ τοὺς τύπους βούζια καὶ βουζέα ἐν λ. βουζία.

Τὸ φυτὸν βούζει 1, ὁ ἰδ.

[**]

βούζι τό, Μακεδ. (Θεσσαλον.) βούζι *Ηπ. Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Πάγγ. κ. ἀ.) γούζι *Ηπ.

*Εκ τοῦ θέμ. βυζ- τῶν ὄν. βυζι—βύζα—*βούζα. *Ιδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Ἀθηνᾷ 40 (1928) 203 καὶ Ὁρολ. Δημῶδ. 1 (1941) 17—18.

1) Τὸ φυτὸν χαμαιάκτη (sambucus ebulus) τοῦ γένους τῆς ἀκτῆς (sambucus) τῆς τάξεως τῶν αἰγοκληματωδῶν (caprifoliaceae) ἐνθ' ἄν. Συνών. βουζεά, βουζυλγιά, βούζυλο. β) Τὸ ἄνθος τῆς χαμαιάκτης *Ηπ.

2) Τὸ φυτὸν ἀφροξυλγιά, ὁ ἰδ., Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

3) Ὁ καρπὸς τῆς ἀφροξυλγιάς *Ηπ. (Ζαγόρ.)

[**]

βουζλαεύω Πόντ. (Σταυρ.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. βούζ δηλωτικῶν τοῦ ἤχου τῶν ἐντόμων.

Τρέχω ὀρμητικὰ ὥσάν νὰ πετῶ (ἡ σημ. ἐκ τῆς ὀρμητικῆς πτήσεως τῶν ἐντόμων, ὅτε ἀκριβῶς καὶ βομβοῦν ἰσχυρῶς): Τὰ μελίσσιδά βουζλαεύ'νε (αἱ μέλισσαι πετοῦν βομβοῦσαι). *Εβουζλάειν *σ' ὀρμὴν καὶ κα (ἐτρέξεν ὀρμητικὰ κατὰ πρὸς τὴν χαράδραν).

βουζοκρανεά ἡ, ἀμάρτ. βουζοκρανεά Μακεδ. (Βελβ.)

*Εκ τῶν οὗς. βούζει καὶ κρανεά.

Εἶδος θάμνου, ὁ ὁποῖος ἔχει φύλλα ὅμοια μετὰ φύλλα τῆς κρανεΐας καὶ καρπὸν ὅμοιον πρὸς τὸν καρπὸν τῆς χαμαιάκτης.

βουζουνάκι τό, ἀμάρτ. βυζουνάκι Νάξ. (*Απύρανθ.) βουσουνάτσι Εὐβ. (Κονίστρ. Κουρ.)

*Υποκορ. τοῦ οὗς. βούζουνας ἢ βουζούνι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —άκι.

Μικρὸς δοθιὴν ἐνθ' ἄν.: *Ἀσμ.

Βουσουνάτσι μου μικρό, | τὸ καλὸ σου θέλον' γώ, ποῦ *ναί τ' ἀδερφάτα σου | τσαί τὰ ξαδερφάτα σου; (ἐπφδ.) Κονίστρ.

βούζουνας ὁ, βύζουνας Θήρ. Νάξ. (*Απύρανθ.) βούζουνας πολλαχ. βούσουνας Εὐβ. (Κάρυστ. Κουρουν.) Πάρ. ζούζουνας Θεσσ. γούζουνας Πελοπν. (Μάν.) βουζούνα ἡ, Καππ. (Σινασσ.)

Μεγεθ. τοῦ οὗς. βουζούνι, παρ' ὁ καὶ βυζούνι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ας. *Ιδ. καὶ ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1 (1941) 17—18. Τὸ ζούζουνας κατὰ προληπτικὴν ἀφομοίωσιν. Τύπος θηλυκοῦ βουζούνη μαρτυρεῖται ὡς μεσν. ἐν Ἀκολοῦθ. Σπανοῦ (ἐκδ. ἘLegrand Biblioth. 2, 42).

1) Ἐξάνθημα πυῶδες τοῦ δέρματος, δοθιὴν πολλαχ. Συνών. βουζούνι, βούζουνος, καλόγερος, σπυρί.

β) Μετων. ἄνθρωπος παράσιτος Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.): Μᾶς κόλλησε αὐτὸς ὁ βύζουνας. 2) Συρίγγιον

Μακεδ. (Σισάν.) 3) Ἐξοίδημα τοῦ σώματος προερχόμενον ἀπὸ κτύπημα Πελοπν. (Μάν.): Μ' ἐβάρεσε 'ς τὸ σταυρὶ κ' ἔκαμε ἓνα γούζουνα (σταυρὶ=μέτωπο). Συνών. βουζούνι 3.

βουζούνι τό, βυζούνι Χίος βουζούνι πολλαχ. βουζούρ' Θράκ. (*Αδριανούπ. Σαρεκκλ.) β'ζούρ' Θράκ. (Τσακίλ.) βοζούνι Θράκ. (Κασταν.)

*Εκ τοῦ οὗς. *βούζα < βύζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ούνι.

1) Βούζουνας 1, ὁ ἰδ., πολλαχ. 2) Βρογχοκοίλη Θράκ. (Τσακίλ.): *Εβγαν' ἓνα β'ζούρ' 'ς τὸ λαιμό τ'ς. 3) Βούζουνας 3, ὁ ἰδ., Θράκ. (*Αδριανούπ. Σαρεκκλ.): Χτύπ'σε τὸ παιδί κ' ἔβγαλε ἓνα βουζούρ' 'ς τὸ τσακάτ' του (τσακάτι=μέτωπον) Σαρεκκλ. || Φρ. *Εβγαλε δυνὸ βουζούρμα (ἔβγαλε στήθη, ἀνεπτύχθησαν οἱ μαστοὶ τῆς, ἐπὶ κόρης) αὐτόθι.

βουζουνίζω Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη.

*Ηχῶ, κροτῶ: Φρ. *Εβουζούνισέν μου μία 'ς τ' ἀφτιά (μοῦ κατέφερε κτύπημα εἰς τ' ἀφτιά, ὥστε νὰ βομβοῦν).

βουζουνικό τό, Θράκ.

*Εκ τοῦ οὗς. βούζουνας ἢ βουζούνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ικό, δι' ἣν ἰδ. —ικός.

Πᾶν εἶδος ἐξοιδήματος εἰς τὸ σῶμα: *Πε τὸ νερό 'πέ ἀγγάσματα περιχιούδον ὁ κόσμος καὶ γιάνισκάσι τὰ βουζουνικά καὶ ἄλλες ἀστένεις.

βούζουνος ὁ, Θράκ. (Σαρεκκλ.) βύζονος Καππ. (Φερετ.) βυζίνος Καππ. (*Αραβάν.) βούζονο τό, Καππ. (*Ανακ.) βούζ'νο Θράκ. (Σαμακόβ. Σκοπ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βουζούνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ος κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

Βούζουνας 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: *Εχει ἓνα βούζ'νο 'πὰ 'ς τὸ λαιμό.

βουζυλγιά ἡ, Λεξ. Γαζ. (λ. ἀκτέα) Μπριγκ. Βλαστ. 450 βουζ'λγιά Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ.)

*Εκ συμφύρ. τῶν οὗς. βουζεά καὶ κουφοξυλγιά.

Τὸ φυτὸν βούζι 1, ὁ ἰδ. *Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουζ'λγιά καὶ ὡς τοπων. Μακεδ. (Ραδοχώρ.)

βούζυλο τό, Λεξ. Μπριγκ. βούζ'λου Μακεδ. (*Ανασελ. Καταφύγ. Κοζ.) βούζγαλον Μακεδ. (*Ανασελ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βουζυλγιά. Τὸ βούζγαλον κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βουζεά.

1) Βουζυλγιά, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Τὸ ἄνθος τοῦ φυτοῦ τούτου Μακεδ. (Κοζ.)

βουή ἡ, βοή σύννηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ἀ.) βοά Πελοπν. (Λακων.) βουή κοιν. βουγή Κυδων. Λέσβ. Λήμν. Μοσχονήσ. Πελοπν. (Λεντεκ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) βουά Κύθηρ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

*Εκ τοῦ ἀρχ. οὗς. βοή. Ὁ τύπ. βοά πιθανῶς ἀρχ. Δωρικός.

Α) Κυριολ. 1) Κραυγή, φωνή κοιν.: Γνωμ. Βοή λαοῦ, ὀργή Θεοῦ σύννηθ. 2) Θόρυβος συγκεχυμένος καὶ ἀκαθόριστος ἐξ οἰασθήποτε αἰτίας κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ἀ.) Τσακων.: Βουή τῆς θάλασσας—τῶν κυμάτων—τοῦ ποταμοῦ κττ. κοιν. *Ακούω θάλασσας βοήν Κερασ. *Εναν βοήν ἐξέβεν ἀσ' σ' ὀρμάν' ἀπείσ' (μιὰ βοή βγήκε μέσα ἀπὸ τὸ δάσος. *Εκ παραμυθ.) Τραπ. *Ακούι μιὰ βουγή 'πὸν τὰ β'νά Μοσχονήσ. || Παροιμ. φρ.

Πολλή βουά, λίγο νερό (ἐπὶ μεγάλου θορύβου ἄνευ σημαντικοῦ αποτελέσματος, ἐκ μεταφ. ἐλαχίστης βροχῆς κατόπιν ἰσχυρῶν βροντῶν) Κίτ. Συνών. βούησι, βουητός 2 γ, βούισμα 1. β) Ἐπιρρηματ. ταχέως (ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς παραγομένης βοῆς ἐκ τοῦ ταχέως κινουμένου πράγματος) Πελοπν. (Ἄνδρουσ. Ἀργ. Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Καλάβρυτ. Λάσι. Ὀλυμπ. Σουδεν. Τριφυλ.): Τὸ νερὸ πάει βουή (ρᾶει μὲ μεγάλην ὀρμήν) Σουδεν. Τὰ λυκοκάντζαρα ἐρχόντανε βουή (ἐκ παραδ.) Τριφυλ. Νὰ πᾶς βουή Ἀνδρουσ. Ἡρθε βουή ἢ τῆς βουῆς Βούρβουρ. γ) Ὡς σχετλιαστικὸν ἢ θαυμαστικὸν ἐπιφών. Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ.) Πάρ. (Λεῦκ.) κ. ἄ.: Βοή, εἶδα μοῦ λέει νὰ κάμω! Γαλανᾶδ. Ὡ βοή, ἐξέχασα! Ἀπύρανθ. Βουή μ! Λεῦκ. 3) Ὁ ἐκ τῆς πτήσεως τῶν ἐντόμων βόμβος Πάρ. κ. ἄ. Συνών. βουητός 2 δ. 4) Ἡ ἐνεκα ἐρεθισμού τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου ὑποκειμενικὴ ἀντίληψις βόμβου εἰς τὰ ὦτα σύνηθ. Αἰσθάνομαι βουή 'ς τ' ἀφτιά μου σύνηθ. Τ' ἀφτιά μου ἔχουν πολ-λὴν βοήν Κύπρ. Βοή 'ς τ' ἀφτί σου! (ἀρά) Βιθυν. Συνών. βουητός 2 ε, βουῖσμος 3.

Β) Μεταφ. 1) Κακὸν ἄγγελμα Λήμν. κ. ἄ.—Πολυλ. Διηγ. 71: Π' νὰ πᾶς 'ς τοῦ στρατοῦ κί νὰ μὴ γυρί'ς, μόν' νὰ μὴ φέρ'να δ' βουγί σ'! Λήμν. Ἀπλώθηκε ἡ φοβερὴ βοή ἐπάνω κάτω εἰς ὅλες τοὺς γειτονίγες ἸΠολυλ. ἐνθ' ἄν. β) Κακὴ φήμη Ἡπ. Κυδων. Πελοπν. κ. ἄ.—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Πρω.Δημητρ.: Ἡ βγι ἢ βουγί τ'ς (ἡ βγι=διεδόθη) Κυδων. Ἄλλοι 'ς τὴ γυναικα ποῦ τῆς βγι βουή Λεξ. Δημητρ. γ) Ἀτύχημα, συμφορὰ Ἡπ. Κύθν. Λέσβ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δαμαρ. Τρίποδ.) Νίσυρ. Πελοπν. (Ἀνδρουσ. Παππούλ. Τριφυλ.) Σίφν. Σκῦρ. Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ.—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Πρω.Δημητρ.: Ὡ, βοὶ ποῦ μοῦ 'ρθε! Ἀπύρανθ. Κάλλια νὰ σοῦ 'ρθῇ βοή παρὰ νὰ σε τσακώσω Τρίποδ. Μαύρη βοή νὰ σοῦ 'ρθῇ! (ἀρά) Νίσυρ. Βουγὴ νὰ σε βρῇ Λέσβ. Φρ. Θὰ τοῦ κάμω τὴ βοήν τού (θὰ τὸν τιμωρήσω σκληρῶς) Παππούλ. || Ἄσμ.

Παράτα με, Ἀλεξαντρή, κ' ἐγὼ 'χω τὴ βοή μου, ν' ἀκούω λόγια ἄκαρπα δὲν τὸ 'χει ἡ λοί μου

Μύκ.

Βοή νὰ σοῦ 'ρθῇ, κυνηγέ, μὲ τὰ λαγωνικά σου! Σκῦρ. 2) Καλὴ φήμη Κάρπ.—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.: Παροιμ. Βοή τοῦ βγι τοῦ θεριστῆ κὶ ἄς πέση κὶ ἄς κοιμᾶται (ὅταν τις ἀποκτήσῃ φήμην, δύναται καὶ ν' ἀμελῇ τὰ καθήκοντά του) Λεξ. Δημητρ.

βούησι ἢ, Κάλυμν. Χίος.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βόησις. Ἡ τροπὴ τοῦ ο εἰς ου κατὰ τὸ βουή, βουῖζω κττ.

1) Βουή Α 2, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἡ βούησι τῆς θάλασσας Κάλυμν. 2) Διαθρύλῃσις Χίος: Παροιμ. Ὁ κόσμος τὸ 'χει βούησι κ' ἢ γραμὰ κρυφὸ καμάρι (ἐπὶ πράξεως ἐπιμέπτου γνωστῆς εἰς πάντας, νομιζομένης ὁμῶς ὡς ἀπορήτου ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου).

***βουητερά** ἐπίρρ. βοηχτερά ΝΣαντοριν. Ἀγγελοκρούστ. 16.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βουητερός < βουητός, παρ' ὃ καὶ βοηχτός.

Γοερῶς: Βοήθεια! στρέγγισε ξακολουθῶντας βοηχτερά ἢ καπετάνισσα.

βουητός ἐπίθ. βοηχτός ΠΠαχριστοδ. Χριστούγενν. Θράκ. 17 (ἐν Ἀρχ. Θρακ. Θησαυρ. 3) βοηχτός ὁ, Ἴων. (Σμύρν.) κ. ἄ. βοετός Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) βουητός σύνηθ. βοηχτός σύνηθ. βουχτός Λέσβ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βοηχὸ τό, Ἴων. (Σμύρν.) Κρήτ. (καὶ βουητό) Χίος κ. ἄ. βουητὸ κοιν. βουητὸ Ἄνδρ. βουγιατὸ Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βοηχτός=ὁ μεγαλοφώνως ἀδόμενος.

1) Ἐντονος, ἰσχυρός, ἐπὶ ἤχου ΠΠαχριστοδ. ἐνθ' ἄν.: Οἱ γερόσφυλλοι... μέσα 'ς τὴν ἔρημη σιγαλὰ ἀφίγουν... ἀλυχτίσματα βοηχτὰ ποῦ ἤχουν 'ς τοὺς πλαγίγες τῶν βουνῶν. 2) Οὐσ. α) Κραυγὴ Ἡπ. Στερελλ. κ. ἄ.: Φρ. Βάζω τὰ βουητὰ (ἀρχίζω νὰ φωνάζω) Ἡπ. β) Ἀναστεναγμὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.) γ) Βουή Α 2, ὁ ἰδ., σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Ὁ ἄριος βουητός τοῦ ἀνέμου—τῆς θάλασσας κττ. σύνηθ. Ἐξῆβεν ἔναν βοετός Τραπ. || Ἄσμ.

Τὴ θάλασσαν τὸν βοετὸν ἀκούω καὶ τρομάζω, τὰ ἔμορφα τὰ κόραδα 'λέπω κὶ ἀναστενάζω (κόραδα=κοράσια, 'λέπω=βλέπω) Κερασ.

Ἔστραπεν καὶ ν-ἐβρόντεσεν κὶ ὁ κόσμος ἐχαλάεν κὶ ἄς σὸν ἀγνὸν τὸν βοετὸν ὅλεν ἢ γῆ ἐλλάεν

(ἀγνὸν=περίεργον, ἐλλάεν=ἡλλάγη) Τραπ. δ) Βουή Α 3, ὁ ἰδ., Πελοπν. (Βουρβουρ.): Τὸ βουητὸ τῶν μελισσῶν ε) Βουή Α 4, ὁ ἰδ., πολλαχ. ζ) Θόρυβος Ἰκαρ.: Τὸ νερὸ πέφτει 'ς τὸν ἐγκρεμὸ κὶ ἀφίγει ἕνα μεγάλο βουγιατό.

βουθηλεία ἢ, Καλαβρ. (Καρδ.) βουθονλεία Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) βουτονλεία Καλαβρ. (Μπόβ.) βουθονλεία Καλαβρ. (Κοντοφ. Μπόβ.) Ἐκ τοῦ μεσ. οὐσ. βουθηλεία, ὁ ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῆς θήλειας.

Θήλεια βοὴ, ἀνέλας ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Βόδια γὰ ἐργασία καὶ βουθονλεία γὰ σποριά (διὰ τὸν ἄροτον χρειάζονται βοεὶ ὡς ἰσχυρότεροι, ἐνῷ διὰ τὴν σποράν ἀρκούν καὶ ἀγελάδες) Ἀρκαδ. Τί θάλει μουκάρι καλό, κὶ μὴ ἀμύρη τὴν βουθονλεία (ὅποιος θέλει κτλ.) Μπόβ.

βούι ἐπιφών. Πόντ. (Κερασ.)

Λεξίς πεποιημένη.

Ἐκφράζει σχετλιασμόν: Βούι βούι, γιτὸ πόνος ἔν' ἀφροῖτο! (τὶ πόνος εἶναι αὐτός). Βούι, ἐπάνεσα! || Φρ. Ἐπῆρεν ἄτον τὸ βούι βούι (τὸν κατέλαβεν ἀμηχανία). Συνών. ἀλλοίμονο, βᾶι.

βουῖζω, βοῶ λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Κρήτ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ.) βογάω Κεφαλλ. βουῶ Ἡπ. (Ζαγόρ. Χουλιαρ. κ. ἄ.) σβουῶ Κύθν. βοῖζω πολλαχ. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. (Ζησιν. Ὀφ. Σούρμ.) βοῖζον Τσακων. βοῖζω Πόντ. (Σαράχ.) βοῖζω κοιν. καὶ Πόντ. (Σταυρ.) βοῖζον βόρ. ἰδιώμ. βουγίζω Πελοπν. (Λεντεκ.) κ. ἄ. βουγίζον Κυδων. Λέσβ. βουῖζω Ἴων. (Σμύρν.) βουῖντζω Κάρπ. βουῖν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) βουῖζον Στερελλ. (Παρνασσ.) Μέσ. βουῖζομαι Ἰκαρ. Ἀόρ. ἐβόξα Πόντ. (Ὀφ. Σούρμ. κ. ἄ.) ἐβόξα Πόντ. (Ὀφ.) ἐβόαξα Πόντ. (Χαλδ.) Ἀπαρ. βόξαινα Πόντ. (Ὀφ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βοῶ. Διὰ τὸν μεταπλασμόν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,275.

Α) Ἐνεργ. 1) Φωνάζω, κραυγάζω λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. (Ζησιν. Κερασ. Ὀφ. Σαράχ. Σούρμ. Τραπ.)—ΑΚαρκαβ. Ἀρχαιολ. 181: Τοὺς βόησε νὰ κατεβοῦν ἀπὸ τ' ἄλογα ΑΚαρκαβ. ἐνθ' ἄν. Βόα, ἂν ἔρται σε νόστιμον (φώναζε, ἂν σ' ἀρέσῃ) Κερασ. Ὁδᾶντο βοῖζες; (ὁδᾶντο=διατί) Ζησιν. Ἄν εἶχα βόξαινα, εἶπεν ἰδᾶναι με (ἂν εἶχα φωνάξει, θὰ μὲ ἔβλεπε) Ὀφ. Τὸ κορίτ' τὸ ἔτουνε ἀπᾶν 'ς σὸ δεινρὸ ἐβόξαινε καὶ ἔλεγε τὴ γρά (ἐκ παραμυθ.) Σούρμ. || Φρ. Φωνή

ΤΟΜ. Δ'—8

βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ (ἢ φρ. ἐκ τοῦ Εὐαγγελ. Ματθ. 3, 3 καὶ Λουκ. 3, 4 ἐπὶ τοῦ λαλοῦντος χωρὶς νὰ εἰσακούεται). Ἐν τῇ παλάμῃ καὶ οὕτω βοήσωμεν (τῆς φρ. τὸ δεύτερον μέρος ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης, λέγεται δὲ αὕτη πρὸς δῆλωσιν ἀξιώσεως ἀμέσου πληρωμῆς) λόγ. σύννηθ.

2) Παράγω βοήν, ἤχον, βροντῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.): Βοῦίζει ὁ ἀέρας-ἡ θάλασσα-ὁ μύλος-τὸ δάσος-τὸ ποτάμι κττ. Βοῦζον τὰ ἔλατα Παρνασσ. Ὅντα βουάη ἡ φουτῆ, κάποιους μᾶς κρέν' (πρόληψις) Ἡπ. (Ζαγόρ.) || Φρ. Βοῦ ὁ κόσμος (ἐπὶ γενικῆς κατακραυγῆς) Κρήτ. Βοῦίζει τὸ χωρὶς (φέρεται εἰς τὰ στόματα ὄλων τῶν χωρικῶν διάδοσις, φήμη συνήθως κακῇ) κοιν. Βοῦνίτζι μαντζί μου (μὲ καταλαλεῖ, μὲ κακολογεῖ) Κάρπ. Τὸ βοῦίξε 'ς τὸν κόσμο (τὸ ἀπεκάλυψε, τὸ διέδωσε παντοῦ) πολλαχ. Βοῦίξ' ἓνα τούμπανον (ἐπὶ φήμης ἀδεσπότου) Λέσβ. Ἐβούισεν ἡ σουτσά σῦκα (ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς βοῆς ἡ ἐννοια τῆς πληθύος) Μεγίστ. Ἐβούίξε ἡ κάψα (ὑπερενετάθη, ἡ ἐννοια τῆς ὑπερβολῆς ὡς καὶ ἐν τῇ προηγούμενῃ φράσει) Πελοπν. (Αἰγ.) || Ἄσμ.

Ἐχω καρδὰ ποῦ 'ναι βοννό, βοῦ σὰ δὴ καδάνα, σὰ 'νεστενάζω καὶ σὰ δῶ, ὦφον, γλυκειά μου μάννα! Κρήτ.

Ἀκῶ ταβούλια νὰ βαροῦν, καλάμμα νὰ βουίζουν (ἀκούω τύμπανα κτλ.) Πελοπν. (Σουδεν.)

Δέντρα, ντό πρασινίζετε; ποτάμῃ, ντό βοῦτε; Κοτύωρ. Συνών. ἀνασοβῶ 3, ἀνασοβῶ Β1, βάζω (I) 4 γ, βαζωκοπῶ 2, βαζωμαχῶ 2. β) Κροῦτο κοιν. Βοῦίξε τὸ κανόνι-τὸ τουφέκι κττ. 3) Ἀντήχῳ κοιν. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Βοῦίξ' ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ παπά - τοῦ πάλτι κοιν. Ἐβόεσαν τ' ὄρμια (αἱ χαράδες) Σταυρ. Ὁ πάρθον ἄγρᾶ ἄγρᾶ ἐμάϊξεν καὶ τὸ σπῆλαι τ' ἀπὸ ἐβόα-ζεν (ὁ γάτος ἀγρίως ἐμισαύρισε καὶ τὸ σπῆλαιον ἀπο-μεσᾶ ἀντήχησε) Χαλδ. Βοῦ τ' ὄρμιν (τὸ δάσος) Κερασ. || Ἄσμ.

Μοιρολογῇ ἡ μάννα του, βοῦίξ'νε τὰ ραῖα Σταυρ. Συνών. ἀντιβογγῶ, ἀντιβοῖζω, ἀντιβροντῶ, ἀντιδονῶ 1, ἀντιλαλῶ 1, ἀχῶ (I). 4) Βομβῶ, ἐπὶ ἐντόμων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βοῦίζον τὰ μελίσσα κοιν. Ἐβόεσεν ὁ πούμπουρον (ὁ σφήξ) Τραπ. Συνών. ἀνασοβῶ Β 1, βάζω (I) 4 δ. 5) Βομβῶ, ἐπὶ τῶν ὄτων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐξ ὑποκειμενικῆς ἀντιλήψεως κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βοῦίζον τ' ἀφτᾶ μου. Βοῦίξει τὸ κεφάλι μου κοιν. Ἐβούίξεν τ' ὦτί μ' Σταυρ. Ἀ ἀβο-τάνα μι ἔρ' βοῖζα, κάποιε μ' ἔρ' θυνιχούμενε (τὸ ἀφτί μου βοῖζει, κάποιος μὲ θυμάται) Τσακων.

Β) Μέσ. καὶ παθ. 1) Μυκῶμαι Ἰκαρ.: Ἐνα βού-διν ἡβουίστην. 2) Προσβάλλομαι ὑπὸ ἀσθενείας Στε-ρελλ. (Αἰτωλ.): Ἡ λιχῶνα βούισκι (ἐπαθεν ἐκ τῆς βοῆς τοῦ κόσμου. βούισκι = βουίστηκε), Βοῦίζονται τὰ πράματα (τὰ πρόβατα).

Μετοχ. βουϊσμένος, ἐκεῖνος ποῦ εἶθε ν' ἀκουσθῇ ἡ βοή του (πβ. βουή Β 1), ἄθλιος, ἐλεεινὸς Πελοπν. (Τρι-φυλ.): Τί ζημὰ ἔκαμες, ρε βουϊσμένε!

βουίλα ἡ, Πελοπν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰλα. Ἐντονος βοή. Συνών. βουϊσμάρα.

βουίξιμο τό, ἐνιαχ. βούξ'μο Στερελλ. (Παρνασσ.) βούξ'μον Στερελλ. (Αἰτωλ.) βόξιμο Πόντ. (Ὁφ.) Ἐκ τοῦ ρ. βουίζω, οὐ ἀόρ. ἐβόξα.

1) Κραυγὴ ἐνθ' ἀν.: Μὲ τὰ κλαψίματα τῶαί τὰ βοξί-ματα ἐπῆραν ἀτονα τῶαί ἐπῆγαν Ὁφ. 2) Βοή Στερελλ. (Αἰτωλ. Παρνασσ.)

βούισμα τό, βόεμαν Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) βούημα Ἰων. (Κρήν.) βούγεμα ΑΚαρ-καβ. Λόγ. πλώρης 185. βόισμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. βούισμα σύννηθ. βούσμα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουίζω, ὃ ἐκ τοῦ βοῶ, ὅθεν τὸ βόεμαν καὶ βούημα.

1) Βουή Α 2, ὃ ἰδ., σύννηθ. καὶ Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸ βούισμα τῆς θάλασσας. Μεγάλο βούισμα κάνει τὸ ρέμα σύννηθ. || Ποίημ.

Μὰ μέρα μόνος βρέθηκα ἔξω ἀπὸ τὸ βούισμα τοῦ κόσμου ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 46. β) Ὁ ἐκ τινος γεγονό-τος προκαλούμενος ψίθυρος τῶν ἀνθρώπων, θόρυβος Ἰων. (Κρήν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἡπαντρεύτην ὁ δεῖνα κ' ἡγέ-νηνε ἓνα βούημα 'ς τὴ χώρα Κρήν. 2) Βόμβος, ἐπὶ τῶν ὄτων πολλαχ.: Τὸ βούισμα τῶν ἀφτῶν.

βουϊσμάρα ἡ, ἀμάρτ. βουισμάρα Στερελλ. (Παρνασσ.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βούισμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄρα.

Ἰσχυρά βοή. Συνών. βουίλα.

βουϊσμός ὁ, βουημός Σῦρ. βοῖσμός Κύπρ. Πε-λοπν. (Καλάβρυτ.) Ρόδ. κ. ἀ. βουϊσμός Κύθν. Μεγίστ. Σῦρ. κ. ἀ. βουισμός Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Στερελλ. (Παρ-νασσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουίζω. Ὁ τύπ. βοῖσμός καὶ παρὰ Βλάχ. 1) Βοή ἐνθ' ἀν.: Ἀκούω ἓνα βουϊσμό, ἓνα κακὸ Σῦρ. || Ἄσμ.

Σῦρ. μαννούλλα μ', γὰ νὰ ἰδῆς καὶ γύρ'σε πίσω νὰ μοῦ εἰπῆς τί 'ναι ὁ βουισμός ποῦ γίνεται καὶ κουρνιχαχτός δὲ φαίνεται

Παρνασσ. β) Κλαυθμός καὶ ὀδυρμός Κύθν. Κύπρ.: Ἡρχενη ἡ φωνὴ τοῦ δεῖνα το' ἔγινε βουϊσμός μεγάλος (ἦλ-θεν ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου κτλ.) Κύθν. || Ἄσμ.

Ἀν βουληθῆς νὰ μ' ἀρνιστῆς, νὰ σ' ἀρνιστῇ ὁ Χριστὸς σου τῶ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ γυαλοῦ νὰ βκαίν-ν' ὁ βοῖσμός σου Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Βλάχ. 2) Βόμβος, ἐπὶ ἐντόμων κττ. Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Δουκ. (λ. βοῖζειν). 3) Ἡ ὑποκειμενικὴ ἀντίληψις βόμβου εἰς τὰ ὦτα Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.): Πῆρα πέντε κινίνα κ' ἔχ'νι ἓνα βουισμὸ τ' ἀφτᾶ μ'. Συνών. βουή Α 4, βουητός 2 ε. 4) Ἀφθονία, πλη-θος (ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς βοῆς ἡ ἐννοια τῆς πληθύος) Μεγίστ.: Βουϊσμός τὰ πράμα 'ς τὸ γυαλό.

βουίτσα ἡ, Εὐβ. (Κουρ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουή διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἴτσα.

Μικρὰ βοή: Κακὴ βουίτσα νὰ σοῦ 'ρτῇ! (ἀρά).

βουκάμενος ὁ, Πελοπν. (Λακων. Μάν.) βουκάμε-νος Πελοπν. (Γέρμ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν λίνωψις ἡ κυμβαλιοειδὴς (linaria cymbala-ria) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae) (ΠΓεννάδ. 621) χρήσιμον εἰς ἱαματικούς σκοπούς.

βούκανο τό, ἀμάρτ. βούκανου Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βυκάνη.

Κέρας μετασκευασμένον εἰς σάλπιγγα, μουσικὸν ὄργανον. Πβ. βούκινο.

βουκέντρα, ἰδ. βούκιτρο.

βουκεντράκι τό, πολλαχ. βουκεδράκι Κρήτ. φ'κεντράκι Α.Ρουμελ. (Καρ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. βούκιτρο δια τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκι.

Μικρὸ βούκιτρο ἐνθ'. ἀν.: Ἄσμ.

Πρινέμο εἶν' τ' ἀλέτρι μου, δαφνένιος ὁ ζυγός μου, ὡς καὶ τὸ βουκεντράκι μου βασιλικὸν κλωνάρι Πελοπν.

βουκεντρεῖα ἡ, βουκεντρεῖα Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) βουκεδρεῖα Πελοπν. (Λεῦκτρ.) βουτσεντρεῖα Αἰγιν. Μέγαρ. βουρκεντέα Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) βουρκεντέα Πόντ. (Κοτύωρ.) βουκεντρεῖα πολλαχ. βουκεντρεῖα Ἰκαρ. βουκεδρεῖα Δ.Κρήτ. βουκεντρεῖα Κάρπ. Χάλκ. βουκεδρεῖα Α.Κρήτ. φ'κεδρεῖα Θράκ. (Τσακίλ.) βουκεντρεῖα Πόντ. βουρκεντρεῖα Πόντ.

Τὸ μεσν. οὖς. βουκεντρεῖα. Πβ. Σαχλίχ. Στίχ. καὶ ἀφηγ. στ. 459 - 460 (ἐκδ. G.Wagner σ. 95) «ἦλθε κι αὐτὴ εἰς τὴν βουλὴν καλὴ ἀρχοντοπούλλα, | ὅπου ἔχεν χίλιες βουκεντρεῖς ἐπάνω εἰς τὴν καπούλα».

Τὸ διὰ βουκέντρου κτύπημα ἐνθ'. ἀν.: Τὰ καπούλα μου πρήσκανε ἀπ' τοῖς φ'κεδρεῖς (ἐκ παραμυθ.) Τσακίλ. Ἄν' κι τρώῃ τὸ βούδ' τὰ βουκεντρεῖς, ἐμπροστὰ' κι πάει Πόντ. || Ἄσμ.

Ὅπισ', πουλλίν, ὀπίσ', πουλλίν, μὴ τρώς τὴν βουκεντρεῖαν Χαλδ.

βουκέντρι τό, βουκέντρι Πόντ. (Κερασ.) βουρκεντρί Πόντ. βουκέντρι σύνθη. βουκέντρι πολλαχ. βουκέντρι Θράκ. Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) βικέντρι Θράκ. Πόντ. (Χαλδ.) βουρκεντρί Πόντ. (Κοτύωρ.) β'κέντρι Θράκ. βουτσέντρι Κύπρ. ὀυτσέντρι Κύπρ. βουτσέντρι Νάξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Τρίκκ.) Χίος βουτσέντρι Τσακων. βουτσέντρι Κύθν. Πάρ. βουτσέντρι Καππ. βουτσέντρι Καππ. β'τσέντρι Πάρ. (Λεῦκ.) βουκέντρι Καππ. (Ἀραβάν.) βουκέντρι Καππ. (Ἀνακ. Μαλακ. Φλογ.) βουκέντρι Κάρπ. φικέντρι Κάρπ. φ'κέντρι Θράκ. φ'κέντρι Θεσσ. Θράκ. Μακεδ. Στερελλ. φ'κέντρι Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Θράκ. (Σαρεκκλ. Σκοπ.) φουγκέντρι Θράκ. (Σιρέντζ.) φ'κέντρι Θράκ. (Σουφλ.) φουτσέντρι Μέγαρ. φ'τσέντρι Καππ. (Μισθ.) φ'κέντρι Θράκ. (Ἄλμ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὖς. βουκέντρι. Πβ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. Ε 1087 (ἐκδ. J.Lambert) «ἐβάσταζε σπόρον με σακκίν, ραβδὶν με τὸ βουκέντρι».

1) Ράβδος μακρὰ τῶν γεωργῶν φέρουσα εἰς τὸ ἔτερον ἄκρον κέντρον σιδηροῦν, διὰ τοῦ ὁποῖου οὗτοι κεντοῦν τοὺς ἀροτῆρας βοῦς διὰ νὰ προχωρήσουν κατὰ τὸ ὄργωμα ἐνθ'. ἀν. Συνών. ἀποκέντρι, βάτα, βελάτρι, βουκεντρούλλα. 2) Μέτρον μήκους ἴσον πρὸς τὸ βούκιτρον Πελοπν. (Αἰγιάλ. Κορινθ. Τρίκκ.) κ. ἄ.: Ἐρριξε ἓνα βουκέντρι χιόνι Αἰγιάλ. Ὁ ἥλιος εἶναι ἓνα βουτσέντρι ἄνον (ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα) Τρίκκ. Συνών. βουκεντρούλο 2.

Πβ. βούκιτρο, δικέντρι.

βουκεντρίζω ἀμάρτ. βουκεδρίζω Θήρ. φ'κεντρίζω Ἡπ. (Πρέβ.) φ'κεδρίζω Θράκ. (Σαρεκκλ.) βουκεντρώ ΣΠασαγιάνν. Ἀντίλ. 30 φ'κιντρώ Θράκ. (Ἄλμ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βουκέντρι ἢ βούκιτρο.

Νύσσω διὰ τοῦ βουκέντρου ἐνθ'. ἀν.: Ἄσμ.

Μηλὰ μὴλὰ τ' ἀλέτρι σου, τριανταφυλλὰ ὁ ζυγός σου κι τοῦ φ'κιντρί οὐ ποῦ φ'κιντρεῖ τριανταφυλλὰς κλωνάρι Ἄλμ.—Ποίημ.

Ἀργὰ τὰ βοῖδα του ὁ ζευγὰς ζεγμένα ἐκεῖ'ς τ' ἀλέτρι τὰ βουκεντρεῖς ξοπίσωθε κι ἀράθυμα σαλεύουν ΣΠασαγιάνν. ἐνθ'. ἀν. Συνών. βουκεντρώνω.

βούκιτρο τό, βούκιτρον Κάρπ. βούκιτρο σύνθη. βούκεδρο Εὔβ. (Ἀλιβέρ.) βούτσεντρο Εὔβ. (Ὀρ.) Στερελλ. (Δεσφ.) βούτσεντρον Στερελλ. (Ἀράχ.) φούτσενδρο Μέγαρ. βούκεδρος ὁ, Κρήτ. μούκεδρος Πελοπν. (Μάν.) βουκέντρα ἡ, Ἄνδρ. Δαρδαν. Εὔβ. Ἡπ. Κύθηρ. Λευκ. Πελοπν. (Ἀρχαδ. Βούρβουρ. Γορτυν. Ἡλ. Λακων. Λεντεκ. Λεπεν.) κ. ἄ. βουκέντρα Εὔβ. (Στρόπον.) β'κέντρα Β.Εὔβ. Θράκ. (Αἰν. κ. ἄ.) Πελοπν. (Ἡλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Καλοσκοπ. Παρνασσ.) βουκέδρα Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. β'κέδρα Θράκ. (Μάδυτ.) βέδρα Λέσβ. βουτσέντρα Τσακων. φουκέντρα Ζάκ. Θράκ. (Σιρέντζ.) Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Βούρβουρ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Λάστ. Μεσσ. Σπάρτ.) φουκέδρα Κέρκ. (Ἀργυροῦδ.) φικέντρα Θράκ. (Σηλυβρ.) Πελοπν. (Λάστ. Οἶν. κ. ἄ.) φ'κέντρα Α.Ρουμελ. (Καρ.) Β.Εὔβ. Ἡπ. (Πρέβ.) Θεσσ. Θράκ. (Λιμν. Μάλγαρ. Σαρεκκλ.) Πελοπν. (Αἰγ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Κόκκιν. Κορινθ. Μεγαλόπ. Μεσσ. Σουδεν. Φεν.) Στερελλ. (Ἀκαρναν. Λοκρ. Παλαιοχ.) φ'κέδρα Θράκ. Μύκ. Πελοπν. (Ἀνδρούς.) Τήν. φουτσέντρα Εὔβ. (Καρούσι. Κρη. Ὀξύλιθ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Δημητσαν.) φ'τσέντρα Μύκ. Τήν. βουκέντρα Πελοπν. (Ἡλ.) βουκέδρα Λευκ. βουκέντρα Πελοπν. (Γερμ. Λακων.) μούκεδρα Πελοπν. (Κιτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὖς. βούκιτρον. Τὸ βουκέντρα ἐκ παρασυναφισμοῦ πρὸς τὸ κεντῶ.

1) Βουκέντρι 1, ὁ ἰδ., σύνθη. 2) Μειων. ἀνθρωπὸς πονηρός, ραδιούργος, κακὸς Πελοπν. (Μάν.) 2) Βουκέντρι 2, ὁ ἰδ., Ἡπ. (Πρέβ.) Θεσσ. Πελοπν. (Μαυιάχ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Παλαιοχ. Παρνασσ.): Ἐχει πάει ὁ ἥλιος ἀπὸ φ'κέντρες ἀπάνω Πρέβ. Θέλει μὲ φ'κέντρα νὰ μπῇ ὁ ἥλιος ἀπὸ τὸ Ἀπὸ φ'κέντρες ἀνέβ' κι οὐ ἥλιος Θεσσ.

βουκεντρούλο τό, Χίος φουκεντρούλο Ζάκ.

Ἐκ τῶν οὖς. βουκέντρι ἢ βούκιτρο καὶ ξύλο.

1) Τὸ ξύλον ἢ ἡ μακρὰ ράβδος τοῦ βουκέντρου ἐνθ'. ἀν. 2) Ὡς μονὰς μήκους βουκέντρι 2, ὁ ἰδ., Χίος: Ἀπὸ βουκεντρούλου θέλει νὰ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος.

βουκεντρούλλα ἡ, ἀμάρτ. φικεντρούλλα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βουκέντρα, δι' ὁ ἰδ. βούκιτρο, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούλλα κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

Βουκέντρι 1, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Μηλὰ ροιζὰ τ' ἀλέτρι σου καὶ κυδωνὰ ὁ ζυγός σου καὶ τὰ ζυγολουρούδα σου σπυρὶ μαργαριτάρι κ' ἢ φικεντρούλλα ποῦ κρατεῖς ἀπὸ μὴλὰς κλωνάρι.

βουκεντρώνω ἀμάρτ. βουκεδρώνω Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουκέντρι ἢ βούκιτρο.

Βουκεντρίζω, ὁ ἰδ.

βουκέφαλος ἐπίθ. Ἰθάκ. βουκεφάλας Λεξ. Μπριγκ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. βουκέφαλος.

Ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλὴν. Συνών. κεφάλας.

βούκιθρο τό, Κέρκ. Πελοπν. (Ὀλυμπ. Μεσσ. Τριφυλ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Μικρὸς θάμνος χρησιμοποιούμενος ὡς καύσιμος ὕλη.

βουκίνα ἡ, Κύθηρ. Πελοπν. (Λακων.) βουκ-κίνα Ρόδ. γουκ-κίνα Ρόδ. κουκ-κίνα Ρόδ. μπουκίνα Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ Λατιν. *bucina* ἢ *buccina*.
Βούκινο 1, ὁ ἰδ.

βουκινάδα ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούκινο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (I). Εἰς τὴν παραγωγὴν τῆς λέξεως συνετέλεσε καὶ τὸ πρασινάδα.

Συνήθως κατὰ πληθ. βουκινάδες, φύλλα πράσινα στρογγυλά καὶ βαθουλλά, τὰ ὅποια φυτρώνουν εἰς παλαιούς τοίχους (διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ σχήματος πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ βουκίνου).

βουκινάκι τό, Νάξ. (Κορων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούκινο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Εἶδος μικροῦ ἐπιμήκους κοιλίου χρησιμεύοντος εἰς τὴν λαϊκὴν ἱατρικὴν ὡς φάρμακον κατὰ τῶν λειχήνων.

βουκινίζω Κέρκ. Κρήτ. Λευκ. Ρόδ. Χίος — Λεξ. Περίδ.

Τὸ μεταγν. βουκινίζω.

1) Σαλπίζω διὰ βουκίνου Κρήτ. Λευκ. Ρόδ. — Λεξ. Περίδ. 2) Μεταφ. διατυμπανίζω, διαδίδω Κέρκ. Χίος. Ἡ γειτόνισσα ἔς τὸ φόρο τὸ βουκινίζει Κέρκ.

βουκίνισμα τό, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουκινίζω.

Τὸ διὰ βουκίνου σάλπισμα.

βουκίνο τό, πολλαχ. βούκ'νον πολλαχ. βου-κίνο βουκ-κίνο Ρόδ. Χίος (Καρδάμ.) βούκ-κίνο Ρόδ. (Ἀπολακ.) βούτσινο Εὐβ. (Ὁξύλιθ.) Ἴος Κύν. Πάτρ. Πελοπν. (Δημητσάν.) οὐκίνο Κάρπ. βούκινο Κρήτ. καὶ βούκινο Μύκ. βούτσινο Ἀπουλ. μούκινο Ἰκαρ. βούκινος ὁ, Πελοπν. (Μάν.) βούκινος Ἀμοργ. Ἡπ. Πελοπν. (Γέρμ. Μάν. Λακων.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βούκινον.

1) Σάλπιγξ συνήθως ἐκ κέρατος ἢ κόχλου μεγάλου πολλαχ. καὶ Ἀπουλ.: Φρ. Ἐγινε ἢ εἶναι βούκινο (ἐπὶ πράγματος καταστάντος πασιγνώστου) πολλαχ. Ἐβγήκε βούκινο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. || Παροιμ. Ὁ κόσμος τὸ χεὶ βούκινο κ' ἢ γραιὸ κρυφὸ καμάρι ἢ κρυφὸ μυστήριον ἢ κρυφὴ κουβέντα (ἐπὶ τοῦ προσπαθοῦντος νὰ συγκαλύψῃ πράξιν ἐπίμεμπτον ἤδη καταστῆσαν γνωστὴν) πολλαχ. β) Εἶδος θαλασσίου κοιλίου Κύθν. γ) Τὸ κογχύλιον πορφύρεα Ἴος Πάτρ. 2) Δοχεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ἀντλοῦν ἔλαιον Ἀνδρ. 3) Ὁ ὀχετὸς τοῦ ὕδρο-μύλου, διὰ τοῦ ὁποίου καταπίπτει τὸ ὕδωρ κινεῖ τὸν τροχόν, τὴν φτερωτὴν Κάρπ. Χίος. 4) Ὑπὸ τὸν τύπ. βούκινος, φυτὸν ἀκανθῶδες μὲ καυλὸν ὑψηλὸν καὶ κοῖλον (ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1,7) Πελοπν. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) 5) Ὑπὸ τὸν τύπ. βούκινο, ὁ τῶν ἀρχαίων νάρκισσος ὁ κυπελλοφόρος (*narcissus tazetta*), τοῦ ὁποίου τὸ ἄνθος ἐν τῇ μέσῃ εἶναι κοῖλον (ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐνθ' ἀν.) 6) Ὑπὸ τὸν τύπ. βούκινος, εἶδος λαχάνου Ἡπ.

βουκλείδα ἡ, Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βοῦς καὶ κλειδί.

Τὸ ἐξέχον ἄκρον τοῦ ἱστοβοέως τοῦ ἀρότρου, τὸ ὁποῖον ἀγκιστρώνεται εἰς τὰ λουριά τοῦ ζυγοῦ.

βουκόλακας ὁ, ἀμάρι. βουροκόλακας Κέως.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουκόλος, παρ' ὃ καὶ βουροκόλος, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκας κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

Βοσκὸς βοῶν. Συνών. βουκόλος 1.

βουκολάκι τό, Κρήτ. βουκαλάκι Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουκόλος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὸς βοσκὸς βοῶν. Συνών. βουκόλι (I), βουκολίδι, βόκολο (ἰδ. βουκόλος 1 β), βουκολούδι.

βουκολεῖο τό, βουκολεῖον Κύπρ. βουκολεῖο Εὐβ. (Κάρυστ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων. Ὀλυμπ. Πυλ.) κ. ἀ. — ΣΠασαγιάνν. Ἀντίλ. 14—Λεξ. Βλαστ. 286 καὶ 288 Δημητρ. βουκουλεῖο Εὐβ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεπεν.) κ. ἀ. β'κουλεῖο Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἀ. βουροκλεῖο Κέως Πελοπν. (Μαντίν. Μεσσ.) κ. ἀ. βρουκολεῖο Ἡπ. Πελοπν. (Γορτυν. Λάστ. Πυλ.) κ. ἀ. βρουκουλεῖο Εὐβ. (Στρόπον.) Στερελλ. (Λοκρ. Παρνασσ.) βρικολεῖο Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λάστ. Σουδεν.) κ. ἀ. βοκολεῖο Πελοπν. (Μεσσ.) Σκῦρ. βουκολεῖος ὁ, Πόντ. (Ὁφ. Σούριμ. Τραπ.) βοκολεῖος Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βουκολεῖον Πβ. καὶ ἀρχ. βουκόλιον. Διὰ τὴν γένεσιν τοῦ ρ εἰς τὸ βουροκλεῖο ἰδ. ΦΚουκούλ. ἐν Ἀθηνῇ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 83 κέξ.

1) Στάβλος βοῶν, βουστάσιον Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ὀλυμπ. Πυλ.) κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 286 Δημητρ.: Ἄσμι.

Βουβάλα εἶν' ἔς τὸ βουκολεῖο κτ' ἄλλο βουβάλι παίρνω, τίετα ἢ μαντούλλα μου δὲ θὰ μὲ ξανακάνη

Ἀρκαδ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοῖδοκάλυβο. 2) Τόπος ὅπου βοσκουν βόες Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων. Μεσσ. Σουδεν.) Πόντ. (Ὁφ. Σούριμ. Τραπ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἀ. ΣΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν.: Ποίημα.

Κάποτε μέσ' ἔς τὴν φεγγαριὰ μονακὴν τὸ ἀγροικεῖται μακρόθεν ἀπὸ τὰ βουκολεῖα τὰ ξεμοναχισμένα

ΣΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουκολεῖα τά, Ἀνδρ. Ὀυκολεῖ τό, Κάρπ. 3) Ἀγέλη βοῶν, κατ' ἐπέκτασιν δὲ καὶ ἄλλων ζώων (ἵππων κττ.) Εὐβ. (Ἀκρ. Κάρυστ. Στρόπον. Ψαχν. κ. ἀ.) Ἡπ. Κέως Κύπρ. Πελοπν. (Γορτυν. Λάστ. Μαντίν. Μεσσ. Πυλ.) Σκῦρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Λεπεν. Λοκρ. Παρνασσ.) κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 288 Δημητρ.: Ἄσμι.

Βρίσκει τ' ἀρκούδια βρουκολεῖο καὶ τὰ λεοντάδια ἀγέλη Ἡπ.

Τῆς δίνουν βαλμαρεῖο ἄλογα καὶ βουροκλεῖο γελᾶδια Μεσσ.

Γιὰ σήκου ἀπάν', Ἀντόνι μου, γὰ κάρης ἔνα χάξι, πῶς κυνηγᾷ τὴν Τουρκιὰ σὰ βρουκουλεῖο γελᾶδια Παρνασσ. 4) Ἐπιρρηματ., ἀγελήδων Στερελλ. (Παρνασσ.): Βρουκουλεῖο τοὺς πάτρι.

Πβ. βουκολιά.

βουκολεύω Χίος βουκολεύω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουκόλος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ., ὁ δὲ τύπ. βουκολεύω καὶ παρὰ Βλάχ.

Βόσκω βοῦς. Συνών. βουκολιάζω (I).

βουκόλι (I) τό, Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουκόλος.

Παιδίον βόσκον βοῦς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουκολάκι.

βουκόλι (II) τό, ἀμάρι. βουκόλ' Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βουκόλιον.

Ἀγέλη ζώων βοσκομένων.

βουκολιά ἡ, Κάλυμν. Κρήτ. (Κατσιδ. Σητ. κ. ἄ.) Ρόδ. Χίος βουκ-κοιλιά Τήλ. βουκ-κουιλιά Ρόδ. βου-κοιλιά Κῶς βουκολέα Κύθηρ. βουκολέα Κύθηρ. βου-κοιλε Δ.Κρήτ. βουδοκοιλιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βουκολία. Ὁ τύπ. βουδοκοιλιά κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βούδι (ιδ. βόδι).

1) Ἀγέλη βοῶν Δ.Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 2) Ὁ χώρος ἐνθα μένουν οἱ βόες ἐνια-χοῦ ἀσκεπής ἀλλὰ περιφρακτός Κάλυμν. Κρήτ. (Κατσιδ. Σητ. κ. ἄ.) Κύθηρ. Κῶς: Φρ. Σὺν εἶδε τὸ μουσκάρι 'ς τὴ βουκολέα, κατάλαβε πῶς τὸ 'καμε ἡ ἀγέλαδα (εἰρων. ἐπὶ τοῦ ἐπιδεικνύοντος εὐφυΐαν) Κύθηρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Συνών. βουκολιάς. β) Ὁ περιβάλλων τὸ βουστάσιον τοῖχος Τήλ. 3) Ἡ καλύβη τοῦ βουκόλου Χίος.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουκολιά Ἀνδρ. Βουκολιά Κάλυμν. Ρόδ. Βουκολιές Κρήτ. Βουκολιές Ρόδ. Πβ. βουκολιεύω.

βουκολιάζω (I) Χίος βουρκοιλιάζω Κέως.

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκόλος.

Βουκολεύω, ὁ ιδ.

βουκολιάζω (II) Κύθηρ. βουκ-κουιλιάζω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκολιά.

Συνάγω τοὺς βοῦς εἰς τὸ βουστάσιον.

Βουκολιανός ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ τοπων. Βουκολιές, δι' ὃ ιδ. βουκολιά.

Ὁ ἰδιαίων εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Βουκολιές: Φρ. Βουκολιανὸς κουβέδες (αἰσχρολογία).

βουκολιάρης ὁ, Εὐβ. (Κάρυσ.) — Λεξ. Βλαστ. 285

βουκολιάρης Εὐβ. (Κάρυσ.) Ἐκ τοῦ οὐς βουκολιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρης.

Βουκόλος 1, ὁ ιδ.

βουκολιάς ὁ, Κρήτ. (Κατσιδ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκολιά.

Βουκολιά 2, ὁ ιδ.

βουκολιάτικο τό, ἀμάρτ. βουκουλιάτ'κον Στερελλ.

(Ἀράχ.) β'κουλιάτ'κον Στερελλ. (Αἰτωλ.) βρικολιάτικο Πελοπν. (Αἰγιάλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκόλος καὶ τῆς καταλ. -ιάτικο.

Ἡ ἀμοιβή τοῦ βόσκοντος βοῦς, τοῦ βουκόλου. Συ-νών. βουκολικό.

βουκολίδι τό, ἀμάρτ. βουκολίδιν Κύπρ. βουκολίν

Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

-ίδι.

Βουκολάκι, ὁ ιδ. Πληθ. Βουκολίδια τοπων. Κρήτ. (Σέλιαν.)

βουκολικό τό, ἀμάρτ. βουκ-κουιλ-λίκον Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

-ικό, δι' ἣν ιδ. -ικός.

Βουκολιάτικο, ὁ ιδ.

βουκολόγος ὁ, ἀμάρτ. βουκολόος Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βουκόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-ταλ. -λόγος ἀναλογικῶς πρὸς τὰ εἰς -λόγος ἐπαγγέλ-ματος δηλωτικά.

Βουκόλος 1, ὁ ιδ.

βουκολόμαντρα ἡ, ἀμάρτ. βουκολόμαντρα Κύθηρ.

Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐς. βουκολιά καὶ μάντρα.

Μάνδρα βοῶν. Συνών. ιδ. ἐν λ. βοεδοκάλυβο.

βουκόλος ὁ, πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) βουκόλε

Τσακων. β'κόλους πολλαχ. βορ. ιδιωμ. φ'κόλους ΓΧα-τζιδ. ΜΝΕ 1,252 βικόλος Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Βούρ-βουρ. Βρέσθ. Κυνοῦρ. Οἶν.) βουρκόλος Πελοπν. (Ἀργολ. Γορτυν. Καλάμ. Κόκκιν. Κορινθ. Λάστ. Μάν. Μεσσ. Παπ-πούλ. Τριφυλ.) βρουκόλος Πελοπν. (Βασαρ. Γορτυν. Καλάβρυτ. Λάστ. Οἶν.) βρουκόλους Εὐβ. (Στερελλ. (Λοκρ. Παρνασσ.) βρικόλος Πελοπν. (Βαμβακ. Βούρβουρ. Γορτυν. Καλάβρυτ. Κορινθ. Λάστ. Οἶν.) βο-κόλος Κύπρ. Πόντ. (Οἶν.) βούκολος Κρήτ. (καὶ βουκό-λος) Μέγαρ. (καὶ βουκόλος) Ρόδ. Χίος (Καρδάμ. κ. ἄ.) βούκ-κολος Κάλυμν. βούκολος Ρόδ. κ. ἄ. βούκ-κουιλ-λός Ρόδ. βούκοῦλος Ἡπ. βούκοῦλος Ἡπ. (Πρέβ.) Πελοπν. (Μεσσ.) Χίος βούκοῦλος Ἡπ. Ρόδ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.) — Λεξ. Βλαστ. 285 βούκ'λος Ἡπ. βόκολος Ἀστυπ. Κύπρ. Λέρ. Σέριφ. βόκοῦλος Κέως Οὐδ. βόκοῦλο τό, Μήλ. Θηλ. βουκολίνα Μήλ. βουκολίσα Κρήτ. βουκ-κούλ-λίσσα Ρόδ. βουκολούσα Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐς. βουκόλος.

1) Βοσκός βοῶν ἰδίως, κατ' ἐπέκτασιν δὲ καὶ ἄλλων ζώων ἐπὶ ἃν. Φρ. Πούθε πάς, Μαριώ, τὰ βόδια, ποῦ βουκολοῦν; δι' τὰ βόδια (ἐπὶ τοῦ ἐπιμένοντος νὰ ἐξυπηρε-τήσῃ τὸν ἀναμένοντα νὰ δεχθῇ τὴν ὑπηρεσίαν του) Πατ-κούλ. || Φρ.

Ἐνθα βουκολοῦν ἀγρίαζαν ἐννέα οἰλάδες πρόβ'τα (ἀγρίαζαν — ἐβόσκον, ἐποίμεινον) Τραπ.

Ἡ ἀποφάνω, θάψω με 'ς ἓνα μῆλον σαδοῦρον γ' ἀκούω βουκόλ' ἀνέμωσαν καὶ καβαλ' νηρόπον (σαδοῦρον — σαχάπουλο, βουναλάκι, καβαλί(ον) = φλογέρας, νηρόπον — νηρόν) αὐτόθ. Συνών. βουκόλακας, βουκο-λιάρι, βουκολόγος. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἰων. (Σμύρν.) Κάλυμν. ὡς παρων. Στερελλ. (Ἀράχ.) β) Οὐδ. βό-κοῦλο, ὁ μικρὸς βουκόλος Μήλ. Συνών. ιδ. ἐν λ. βου-κολάκι. 2) Ὁ ἡγούμενος τῆς ἀγέλης βοῦς Κύθηρ. Ἡ

σημ. καὶ παρ' Ἡσυχ. «βουκόλοι οὐ μόνον οἱ τῶν βοῶν νομεῖς, ἀλλὰ καὶ ζῳά τινα οὕτω καλοῦνται». 3) Εἶδος μελίσσης Κέως.

βουκολούδι τό, Πελοπν. (Κυνοῦρ.) Τσακων. β'κου-

λούδ' Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) βικολούδι Πελοπν. (Οἶν.) βρου-κολούδι Λεξ. Βλαστ. 285 βρουκουλούδ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) βρικολούδι Πελοπν. (Βούρβουρ. Λακεδ. Οἶν. Τρίκκ. Φεν.) βουκολούιν Κύπρ. βουκολούδι Λεξ. Βλαστ. 285.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βουκόλος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι.

Βουκολάκι, ὁ ιδ., ἐνθ' ἄν.: Χαζέψαν τὰ β'κουλού-δια κί μ' φάγαν τὰ βόδια τοῦ καλαμπόξ' Ἀκρ. Ψαχν.

βούκρανον τό, Κῶς.

Τὸ μεταγν. οὐς. βούκρανον = κεφαλὴ βοός.

1) Τὸ πρόσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς. 2) Μετων. ἄν-θρωπος μωρός, ἡλίθιος (ἡ σημ. κατ' ἐξέλιξιν ἐκ τῆς ἀρχαίας).

βουκράτι τό, ἀμάρτ. βουκράτ' Στερελλ. (Λεσφ.)

Πιθανῶς ἐκ παλαιοῦ ἀμάρτ. οὐς. βουκράτιον.

Φυτὸν ἄγριον τραγόμενον εὐχαρίστως ὑπὸ τῶν ζώων (δηλ. κρατεῖ αὐτὰ ἐπὶ τόπου διὰ νὰ τὸ φάγουν). Συνών. βοεδοκράτι 2.

βούλα ή, Κύπρ. Ρόδ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ πρὸς τὸ ἔλυμα κεκαμμένον τμήμα τοῦ ἱστοβοέως τοῦ ἀρότρου. Συνών. βουλάδα 1, βουλᾶτον.

βουλάδα ή, ἀμάρτ. βουλά Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (1). Τὸ βουλά ἐκ τοῦ διαμέσου τύπ. βουλάα.

1) Βούλα, ὁ ἰδ. 2) Τὸ κάθετον ξύλον τοῦ χειρομύλου, διὰ τοῦ ὁποίου κινεῖται ἡ ἄνω μυλόπετρα.

βούλακας ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὖσ. βούλα <βουλῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ακας κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

Τόπος ὑποστάς καθίζησιν καὶ πλήρης ὑδάτων: Ἡνοῖξε τὸ χωράφι μας κ' ἐγένηκε βούλακας. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.

βουλᾶτον τό, Κάρε.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτον, δι' ἣν ἰδ. -ᾶτος.

Βούλα, ὁ ἰδ.

βούλε ὁ, Τσακων.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Ὁ ἀλέκτωρ. Συνών. κόκορας, πετεινός.

βούλερι ή, ἀμάρτ. βούλερι ἀγν. τόπ. βούλερι

Ἡπ. (Κούρεντ. κ.ά.) βούλερ' Θράκ. (Σουφλ.) βίλαρι Ἡπ. (Κούρεντ.) γούλερ' Μακεδ. ἀγούλερ' Θράκ. (Γανόχ.) βούλαρος ὁ, Λεξ. Βυζ. Μπριγκ. Δημητ. ἀβούλαρος Λεξ. Περίδ. Βυζ. βούλουρας Εὐβ. (Αἰδων. κ.ά.) βίλουρας Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐγκαρ. ἀβούλουρας Σάμ. ἀβίλουρας Νάξ. (Ἐγκαρ.) γούλερας Κεφαλλ. γούλουρας Κεφαλλ. ἀγούλερας Κεφαλλ. βούλαρο τό, Ἡπ. - Λεξ. Δημητ. γούλερο Ἀθ. γούλαρο Λεξ. Δημητ.

Ἐκ τοῦ παρὰ Δουκ. βούλερις. Πβ. Append. «καλὰμος φραγμίτης, ἡ βούλερις». Ἡ λ. ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἀγριοχορτά τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (graminaceae) α) Σόργον τὸ Χαλέπειον (sorghum Helopensis) ἔνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγριοκέχρι. β) Σόργον τὸ κοινόν (sorghum vulgare) ἔνθ' ἄν. Συνών. ἀγριοσκουπα, καλαμπόκι, σκούπα. 2) Ὁ τρυφερός βλαστὸς τῶν δένδρων Νάξ. (Ἀπύρανθ.) [**]

βουλευτής ὁ, λόγ. κοιν. βουλιφτής βόρ. ιδιῶμ.

βουλευτὴ Τσακων. βουλευκὴ Τσακων. βουλευτὰς Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. οὖσ. βουλευτής.

1) Ὁ αἰρετὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ εἰς τὴν βουλὴν ἔνθ' ἄν. 2) Ἀνθρώπος κάμνων σχέδια περὶ τοῦ μέλλοντος Μακεδ. (Κοζ.): Παροιμ.

Ἄλλα βουλέτ' οὐ βουλιφτής κί ἄλλα βουλέτ' οὐ Χάρους.

βουλευτίκι τό, Κεφαλλ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βουλευτής καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκι.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ βουλευτοῦ.

βουλεύω Μποέμ Ἀγριολούλ. 49 βουλεύω Κύπρ.

Τῆλ. Μέσ. βουλεύομαι Πελοπν. βουλεύομαι Κρήτ. βουλεύομαι Ἡπ. Μακεδ. βουλεύομαι Ἐθράκ. (Μάδυτ.) Γ' ἐνικ. πρόσ. βουλέτι Μακεδ. (Κοζ.) Ἀόρ. βουλεύτηκα πολλαχ.

Τὸ ἀρχ. βουλεύω.

1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἔχω κατὰ νοῦν, διανοοῦμαι, σκέπτο-

μαι ἔνθ' ἄν. Βουλεύαμε μὲ τ' ἀοκέρη νὰ πάρη καθένας μας τὸν ἀνθρώπο του καὶ νὰ περάσουμε τὸ Βάλτο Μποέμ ἔνθ' ἄν. || Παροιμ. φρ.

Βουλεύτηκα νὰ παντρευτῶ καὶ δὲ μ' ἀφίρ' ἡ φτώχεια Λεξ. Δημητ.

Σὰ βουλευτῆς 'ς τὸν ὕπνο σου, 'ς τὸν ξύπνιο μὴν προσμένῃς

(μάταιαι αἱ ἐν ἀδρανείᾳ λαμβανόμεναι ἀποφάσεις) αὐτόθ.

|| Ἄσμ.

Ὁ εἷς βουλεύκει τὸ σπαθί κί ὁ ἄλλος τὸ δοξάρι κί ὁ τρίτος ὁ καλύτερος βουλεῖται 'ς τὴν ἀγάπη Τῆλ.

Συνάζουνταν, βουλεύουνταν τῇ Φίφω νὰ παντρεύων

Ἡπ. 2) Δίδω βουλήν, συμβουλεύω Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ.

βουλή ή, κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Μαρτάν.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) β'λή βόρ. ιδιῶμ. οὐλή Κάρε. Πληθ. βουλάες Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. οὖσ. βουλή.

1) Γνώμη, ἐπιθυμία, θέλησις σύνηθ. καὶ Ἀπουλ (Μαρτάν.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Βουλή Θεοῦ. Τὸ παιδί πάει μὲ τὴ βουλή τοῦ πατέρα του σύνηθ. Τὸν ἔβαλε οὐ διὰβούλους 'ς τὴ β'λή τ' Ἡπ. Τὸν πιδὶ ἔχ' β'λή κί θὰ προκόψ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἀπιδάβαίν' ἀσ' σὴν βουλήν τὴν πατέρα τ' (ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν βουλήν τοῦ πατρός του) Τραπ. || Φρ. Εἶμαι 'ς τὴ βουλή τοῦ δεῖνα (ὑπακούω εἰς τὸν δεῖνα). Βγαίνω ἀπὸ τὴ βουλή τοῦ δεῖνα (παρακούω εἰς τὸν δεῖνα). Δίνω βουλή (συμβουλεύω). Παίρνω βουλή (συμβουλεύομαι) πολλαχ. Βάνω ἢ δίνω βουλή (συγκατατίθεμαι) Κάσ. Κρήτ. Τὸν ἔχον β'λή τσ' ἀρώτ'μα (τὸν συμβουλεύομαι εἰς πᾶσαν περιστάσει) Σχῆρ. Παροιμ.

Ὁ ἄνθρωπος κί ἂν ἐνέρασέ κί ἀλλάξῃ τὸ μαλλί του, μὴδὲ τὴ γνώμη ἀλλάξῃ μὴδὲ καὶ τὴ βουλή του («φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ράδιον») πολλαχ. Οὐ ἄνθρωπος μὲ τὴ β'λή τ' κί οὐ θιὸς μὲ τὴ θ'κή τ' («ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει») Ἡπ. || Γνωμ. Ὅπου γέρος κακὸ σκάνταλο, ὅπου γρία κακὴ βουλή Ζάκ. Πὸ οὐλ-λες τὲς βουλάες ἔπαιονε, ποὺ τὴν βουλήν δὲξω μὴν-ι-βκαίν-νης Κύπρ.

Πολλῶν βουλήν ἀγόραζε καὶ τὴ δική σου κρατεῖ Σέριφ.

Ὁ Θεὸς τοῦ κακορρίζικου κακὴ βουλή τοῦ βάνει ΙΒενιζ. Παροιμ. 184, 106. || Ἄσμ.

Ἀγαπημένο μου πουλλά, βουλή ἦρχα νὰ σοῦ πάρω Ἴος

Δοξάζω σε, καλὲ Θεέ, ποῦ 'σαι 'ς τὰ ψηλωμένα, καμμὶὰ βουλή 'ἐν γένεται μὲ δίχως σου ἐσένα Κύπρ.

Ἐγὼ 'ἐν ἦρχα, ρήαινα, νὰ φά', νὰ ξηφαντώσου, παρὰ βουλήν μοῦ ἔστειλες τῶαι ἦρχεν νὰ μὲ πάρῃ (ἦρχε νὰ μὲ πάρῃ ἐνν. ὁ ἀγγελιοφόρος ὁ κοιμιστὴς τῆς βουλῆς) αὐτόθ. Συνών. βούλησι β) Διανόσεις, σκέψεις πολλαχ. καὶ Ἀπουλ. (Μαρτάν.): Βάνω - δίνω - κάνω - παίρνω βουλή (ἀποφασίζω). Βάνω κακὴ βουλή («κακὰ βουλεύομαι») πολλαχ. Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ βάλῃ καλὴ βουλή (εὐχή) Ρόδ. || Παροιμ.

Σ' τοῦ γαμπροῦ βουλή δὲν ἔχουν

καὶ 'ς τὴ νύφη μαγειρεύουν (ἐπὶ προώρου ἐνεργείας) Ἐθράκ. (Σηλυβρ.) || Ἄσμ.

Σήμερα ἔβαλαν βουλήν οἱ ἄνομοι Ἑβραῖοι, οἱ ἄνομοι καὶ τὰ σκυλλιά, οἱ τρισκαταραμένοι πολλαχ.

Βούλη κάμαν ἔτσεινοι οἱ Ἑβραῖοι
να μᾶς πιάκουν τὸ Κριστό

Μαρτάν. 2) Τὸ νομοθετικὸν σῶμα τῶν αἵρετῶν ἀντι-
προσώπων τοῦ λαοῦ λόγ. κοιν.: Ἄσμ.

Δὲ σοῦ 'πα γῶ, Δυσσέα μου, δὲ σοῦ 'πα γῶ, παιδί μου,
μὲ τὴ βούλῃ μὴν πιάνεσαι, μὲ τοὺς καλαμαράδες;

Εὐβ. 3) Τὸ κτήριον ὅπου στεγάζεται τὸ κοινοβούλιον,
βουλευτήριον λόγ. κοιν.

βούλημα τό, Ἰων. (Κρήν.) Ρόδ. Χίος κ. ἄ.—Λεξ.
Περίδ. Βυζ. Βλαστ. 364 βούλ-λημαν Κύπρ. 'ούλημα
Χίος βούλισμα Κρήτ. Σίφν.—Λεξ. Βυζ. βόλιγμαν Πόντ.
(Τραπ.) γούλισμα ἄγν. τόπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλῶ, παρ' ὃ καὶ βουλίζω. Ἡ λ. καὶ
παρὰ Σομ.

1) Βύθις, κατάδυσις, καταποντισμός Πόντ. (Τραπ.)
Λεξ. Περίδ. Βυζ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. β) Πληθ.
βουλήματα ἢ 'ουλήματα, ἢ δύσις τοῦ ἡλίου Χίος—Λεξ.
Βλαστ. γ) Ἡ πλήρωσις τοῦ στόματος δι' ὕδατος
καὶ ἡ ἐκσπενδόνισις αὐτοῦ μεθ' ὀρμῆς Ρόδ. 2) Κατά-
πτωσις, καθίζησις ἐδάφους Κρήτ. Ρόδ. Ἡ λ. καὶ ὡς
τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βούλισμα Κρήτ. Βουλίσματα Κρήτ.
'Ουλίσματα Κάρι. β) Τόπος εἰς τὸν ὅποιον δύναται
τις νὰ βυθισθῇ Κύπρ.: Τὸ χωράφιν ἔδει βούλ-λημαν τσαὶ
βουλ-λοῦν τὰ κτηνά. γ) Ἀγρὸς λιπαρὸς ἔνεκα τῆς συσ-
σφρευμένης ἐν αὐτῷ ἰλύος (κυρίως ἐν ᾧ οἱ πόδες βυθί-
ζονται εἰς τὴν ἰλὺν) ἄγν. τόπ. δ) Βύθις ἐντὸς λάκκου
τοῦ λίνου ἢ τῆς καννάβεως πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἰνῶν
τοῦ φλοιοῦ Κύπρ. ε) Κοιλότης σχηματιζομένη εἰς
πρᾶγμα τι ἐκ πίεσεως ἢ κτυπήματος Κύπρ.: Τὸ βούλ-λη-
μα τοῦ τέξερε. Συνών. βουλημάδα, βουληματιά. 3)
Κατακρήμνις, κατεδάφισις Ἰων. (Κρήν.)—Λεξ. Περίδ.
β) Κατακρήμνισμός τοῖχος ἀγροῦ Σίφν. Συνών.
βουλησιᾶ, βουλιᾶχτρα 4, βουλίστρα.

βουλημάδα ἢ, ἀμάρτ. βουλισμάδα Πάρ. Σέριφ.
βουλ'ομάδα Πάρ. (Λευκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούλημα καὶ τῆς καταλ. -άδα (I).

Βούλημα 2 ε, ὃ ἰδ.

βουληματιά ἢ, Νίσυρ. Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούλημα καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -εᾶ.

Ποσότης ὕδατος ὅση χωρεῖ εἰς τὸ στόμα. Συνών.
γουλζᾶ.

βουληματιά ἢ, ἀμάρτ. βουλ-λημαδικιά Κύπρ. βου-
λισματιά Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούλημα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιᾶ. Ἡ λ. καὶ ἐν τῇ Πεντατεύχ. Hesselting 423.

Βούλημα 2 ε, ὃ ἰδ.: "Ὅσον τῷ ἐδύλωσαμεν τὸ δῶμαν,
ἤρτεν τῷ ἐπάτησεν μέσα 'ς τὸν πηλὸν τῷ ἑκαμέν τον οὐλ-
λον βουλ-λημαδικιὲς Κύπρ. Ἐκαμε βουλισματιά ἐκεῖα ποῦ
χτύπησε Κρήτ. "Ὅλο βουλισματιὲς εἶναι τὸ τοικᾶλι ἀπὸν
τσοὶ χτύπους ἀπὸν τοῦ 'χει δοσμένους αὐτόθ.

βούλησι ἢ, Νίσυρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)—Λεξ. Δη-
μητρ. βούλησ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βούλησις.

Βουλὴ 1, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Τί νὰ κάνουμε, ἔτσι ἦταν
ἡ βούλησι τοῦ Θεοῦ Καλάβρυτ. || Ἄσμ.

Χωρὶς ἀγγέλου βούλησιν ἐμπήκε μέσ' 'ς τὸν Ἄδην
Νίσυρ.

βουλησιᾶ ἢ, Τήν.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλῶ.

Κατερειπωμένος ξερότοιχος. Συνών. βούλημα 3 β,
βουλιᾶχτρα 4, βουλίστρα.

βουλητός ἐπίθ. Σύμ. βουλιστός Μύκ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλῶ, παρ' ὃ καὶ βουλίζω.

1) Βυθισμένος Σύμ.: Βουλητὴ κάεται ἡ βάρκα. 2)
'Ερειπωμένος, κατεστραμμένος Μύκ.: Βλέπει τὴ δουλειά
οὐλῇ βουλιστὴ τσαὶ ἄνθρωπος δὲν ὑπάρχει (ἐκ παραμυθ.)

3) Οὐδ. οὐσ., οἰκία ἐρειπωμένη Μύκ.

βουλι τό, Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουλίε.

Μικρὸς ἀλέκτωρ. Συνών. κοκοράκι, πετειναράκι.

βούλια ἢ, Θεσσ. (Αἰβάν. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω.

1) Τόπος πάσχων συχνὰ καθίζησιν καὶ μάλιστα μετὰ
βροχὴν πολλήν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Εὐβ. 2) Τέλεσμα
Θεσσ.

βούλιαγκας ὁ, Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούλια καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ακας διὰ τοῦ μεταβατικῶς τύπ. βούλιακας.

Βαθὺ μέρος κοίτης ποταμοῦ, ὅπου τὸ ὕδωρ ἀνακό-
πτει τὴν ᾠρὰν τοῦ περιστρεφόμενου.

βούλιαγμα τό, σύνθηθ. βόλιαγμα Πόντ. (Κερασ.)
βούλιαμα Πελοπν. (Ἀργολ. Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)
κ. ἄ. βούλιασμα σύνθηθ. βόλιασμα Πόντ. (Τραπ.) σβού-
λιασμα Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω.

1) Καταβύθισις, καταπόντισις σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κε-
ρασ. Τραπ.) β) Τὸ ἐκτόπισμα τοῦ πλοίου Λεξ. Δημητρ.:
Τὸ βούλιαγμα τοῦ παραβιοῦ εἶναι τόσοι τόνοι. 2) Τὸ μού-
σκεμα ἐντὸς ὕδατος τῆς ξηρᾶς λινοκαλάμης διὰ νὰ κα-
ταστῇ εὐγέρης ἢ ἀποφλοιώσις ΠΓεννάδ. 619. 3) Ἡ
κάλυψις ἐντὸς λάκκου τοῦ κορμοῦ τῆς ἀμπέλου ἀφιεμέ-
νων δύο κλάδων ἐκατέρωθεν πρὸς βλάστησιν Πελοπν.
(Ἀργολ.) 4) Κατεδάφισις, κατακρήμνισις, ἐπὶ οἰκίας,
τοίχου κττ. πολλαχ. β) Καθίζησις τοῦ ἐδάφους πολλαχ.
γ) Τὸ μέρος τὸ ὑποστάν καθίζησιν Εὐβ. Στερελλ.
(Αἰτωλ.) κ. ἄ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βού-
λιαμα Αἰτωλ. Βούλιασμα Εὐβ. (Κονίστρ.) Βουλιάσματα Εὐβ.
(Ἐπισκοπ.) 5) Πτώσις τοῦ ἐδάφους, βαθούλλωμα, λάκ-
κος Λεξ. Δημητρ.: "Ὁ δρόμος ἔχει βουλιάγματα. 6) Με-
ταφ. ὕλική ἢ καὶ ἠθικὴ καταβαράθρωσις, καταστροφὴ
Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

βουλιαγμός ὁ, Ἡπ. βουλιασμός Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω.

Καταποντισμός ἐνθ' ἄν.: Κακὸς βουλιαγμός! (ἀρά) Ἡπ.

βουλιάζω, βολᾶζω Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) βουλιάζω
κοιν. βουλιάζου πολλαχ. βορ. ιδιωμ. καὶ Πελοπν. (Κίτ.
Μάν. Τσακων.) β'λιάζου βόρ. ιδιωμ. βουλιάν-νου Λυκ.
(Λιθύσσ.) βουλιᾶχνω Κρήτ. κ. ἄ. σβουλιᾶζω Πελοπν.
(Δημητσάν.) βουλῶ Ἄνδρ. Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Κρήτ.
Σκίαθ. βουλῶν Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) β'λιῶ Σκόπ.
β'λιῶν Σκυρ. βουλῶν Ζάκ. Πελοπν. (Αἶγ. Κλουτσινοχ.
Λάστ. Τρίκκ.) κ. ἄ. βουλῶν Εὐβ. (Ἰορ.) Ἡπ. Πελοπν.
(Καλάβρυτ. Σουδεν.) β'λιάου Β.Εὐβ. Σκόπ. σβουλῶ
Πελοπν. (Μεσσ.) σβουλῶν Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Με-
τοχ. βιλιαγμένος Ἡπ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. βολίζω.

1) Βυθίζω τι εἰς ὑγρὸν ἢ πρᾶγμα ὑδαρὲς κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) Τσακων. : Ὁ ἀδέξιος καπετάνιος βουλιάζει τὸ καράβι. Ἡ φουρτούνα βούλιαξε τὴ βάρκα κοιν. Βουλιάζον τὸν δέσμα 'ς τοῦ νιρὸ νὰ μουρκέψ' Ἀνασελ. || Γνωμ. Μικρὴ τοῦπα βουλιάζει μεγάλο καράβι Λεξ. Δημητρ. Καὶ ἀμτβ. βυθίζομαι κοιν. : Βούλιαξε ἡ βάρκα - τὸ καράβι κττ. Δὲν ἤξερε νὰ κολυμπᾷ καὶ βούλιαξε σὰν τὸ μολύβι. Βούλιαξα 'ς τὴ λάσπη. Βάρκα βουλιαγμένη. Καράβι βουλιαγμένο κοιν. || Φρ. Πῆγε καὶ βούλιαξε (ἐπὶ τοῦ ἀποσταλέντος κάπου καὶ βραδύνοντος νὰ ἐπιστρέψῃ) Πελοπν. (Ἀρχαδ. Κορινθ.) β) Δύω Λεξ. Δημητρ. : Ὁ ἥλιος βουλιάζει. γ) Καταχώνω τι Πελοπν. (Ἀργολ.) Βουλιάζω τὸ κούτσουρο (ρίπτω τὸν κορμὸν τοῦ κλήματος ἐντὸς λάκκου καὶ ἀφίνω ἑκατέρωθεν δύο κλήματα πρὸς ἀναβλάστησιν).

2) Κάμνω τι νὰ καθίξῃσιν, προξενῶ καθίξῃσιν πολλαχ. Τὸ χιόνι βούλιαξε τὴ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ πολλὰ νερά βούλιαξαν τὸ πλακόστρωτο Λεξ. Δημητρ. Καὶ ἀμτβ. ὑφίσταμαι καθίξῃσιν, καθιζάνω σύνηθ. : Βούλιαξε τὸ χωριὸ ἀπ' τὸ σεισμό. Βούλιαξε τὸ χωράφι ἀπ' τὰ πολλὰ νερά. Βουλιάζει ἡ γῆ - ὁ τόπος κττ. Βουλιάζει ὁ καναπὲς ἀπ' τὴν πολλὴν χρῆσι. Βουλιαγμένος καναπὲς. Βουλιαγμένη καρέκλα. || Ἄσμ.

Τοῦ θάλασσης τὰ κύματα πατῶ καὶ δὲ βουλιᾶνε, αἱ θέλω γὰρ νὰ σ' ἀγαπῶ, κἀνένα δὲ φοβᾶμαι

Ἀργυρᾶδ. Ἡ μετοχ. οὐσ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Βουλιασμένη Κόρινθ. Βουλιαγμένη Ἀττικ. Ἡπ. Μεγαρ. Ὀυλιασμένα (τὰ) Κάρι. β) Ὑφίσταμαι κοίλωσιν, κοιλαίνομαι Ναύστ. Πελοπν. (Μεσο. Λάστ.) κ. α. Λεξ. Δημητρ. : Βούλιαξε ἡ λαμαρτίνα 'ς τὴ μέση Ναύστ. Βουλιασαν τὰ μάγουλα τοῦ Λεξ. Δημητρ. Δὲ σβουλειέται ' ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄωρον, σκληρόν καὶ πιεζόμενον διὰ τοῦ δακτύλου δὲν ὑφίσταται κοίλωσιν Μεσο. Μάτια βουλιασμένα Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.

Τῆς ὁμορφῆς τὸ μάγουλο, ὅταν γελᾷ, βουλιᾷ Λάστ. 3) Κρημνίζω, κατακρημνίζω Ἄνδρ. Ζάκ. κ. α. Βουλιάζω τὸ δοῖχο Ἄνδρ. Πάει 'ς τὸ παλάτι καὶ ἀπὸ τῆς 'ς τοὺς μαστόρους νὰ τὸ βουλιάσουνε (ἐκ παραμυθ.) Ἄνδρ. Καὶ ἀμτβ. Ἄνδρ. Τῆν. κ. α. : Βούλιαξε τὸ σπῖτι Τῆν. Τὸ βασιλόπουλλο βρίσκει τὸ σπῖτι βουλιαγμένο (ἐκ παραμυθ.) Ἄνδρ. 4) Ἐξολοθρεύω, καταστρέφω Εὐβ. (Ὁρ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κεφαλλ. Κυδων. Πάρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τσακων. κ. α. - Λεξ. Δημητρ. : Τὸν βούλιαξαν οἱ ἀρρώστεις - τὰ πολλὰ ἔξοδα - τὰ χρέη κττ. Λεξ. Δημητρ. Τοῖν βούλιαξε τοὺν ἀνθρουπου Αἰτωλ. Κυδων. Καὶ ἀμτβ. ἐξολοθρεύομαι, καταστρέφομαι, ἐξαφανίζομαι : Βούλιαξε τὸ σπῖτι τοῦ δεινα Ὁρ. Πάρ. Ἐβούλιαξε μὲν πόλι Ζάκ. Βούλιαξαν οἱ δουλειές μου Καλάβρυτ. Βούλιαξε ὁ κακόνυχος Πάρ. Βούλιαξί κι πάει ἡ-ῶ-οὐλόσκοντους (ὁ τρισκακοδαίμων) Κυδων. Βουλιασμένες πολιτείες (τελείως ἐξαφανισθεῖσαι) ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή? 29 || Φρ. Νὰ βουλιᾷξῃ τ' ὄνομά σου. (ἀρά) Ζάκ. || Ἄσμ.

Ὁλος ὁ κόσμος νὰ καῖ κ' ἡ Πάτρα νὰ βουλιᾷξῃ καὶ τὴν κατακαυμένη Ζάκυνθο ὁ Θεὸς νὰ τὴ φυλάξῃ Ζάκ.

Ἀφίνεις τὴ μητέρα σου παραπονεμένη σὰν ἐκκλησιὰ ἀλειτούργητη, σὰ χώρα βουλιασμένη Θράκ. 5) Μεταφ. οἶονεὶ πνίγομαι ἀπὸ τὴν πλησμονὴν πράγματός τιнос Δαρδαν. Ἡπ. Κεφαλλ. Μεγίστ. Πελοπν. (Αἰγ.) Σκῦρ. κ. α. : Τὸ σπῖτι τοῦ βουλιάζει ἀπ' τ' ἀγαθὰ καὶ ἀπ' τὰ κατὰ Δαρδαν. Οἱ γεωργοὶ βουλιάζ'νε ἀπ' τοιοῦ

σοδεῖς Σκῦρ. Φέτι θὰ β'λιάξωμε ἀπ' τὸ λάδ' αὐτόθ. || Φρ. Βουλιάζω 'ς τὸ αἷμα (ἐπὶ πλησμονῆς αἵματος) Ἡπ. Βουλιάζω 'ς τὰ ἔξοδα - 'ς τὰ χρέη (συνών. φρ. πνίγομαι 'ς τὰ ἔξοδα κτλ.) Αἰγ. Κεφαλλ. Μεγίστ. κ. α.

Μετοχ. 1) Ἀτυχῆς, δυστυχῆς, κακομοίρης Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Πυλ.) : Ὁ βουλιασμένος ὁ πατέρας μου ζῶδας του ἐπλήρωσε τὰ χρέη του Κεφαλλ. β) Ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ ὑποστῇ καθίξῃσιν, νὰ ἐξαφανισθῇ, ἐπὶ τόπου ἀγόνου Πελοπν. (Μάν.) : Βουλιασμένος τόπος. γ) Ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ ἀποθάνῃ Κεφαλλ. : Μωρὲ βουλιασμένο, ποῦ ἤσουνε; 2) Κατηραμένος Κρήτ. : Δὲν ἔχοντε οἱ βουλιασμένες ἐλαῖες τοῖκουδο (οὔτε ἓνα καρπὸν). 3) Οὐσ. βουλιαγμένη, νεκροταφεῖον Ἡπ.

Πβ. βουλῶ.

*βουλιάρης ἐπίθ. Οὐδ. βουλιάρικο Πελοπν. (Πυλ.) Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρης.

Ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ βουλιᾷξῃ, νὰ καταστραφῇ, νὰ χαθῇ, ὁ κατηραμένος : Μωρὲ τὰ βουλιάρικα, τί τὰ βρῆκε καὶ δὲ νῖναν! (ἐνν. φυτὰ ποῦ δὲν ἐφύτρωσαν).

βουλιαχτῆς ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω.

Λογοπαικτικῶς ὁ βουλευτῆς (ὁ οἶονεὶ βουλιάζων ὁ καταστρέφων τὸν τόπον).

βουλιαχτὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. βουλιαχτὲ Τσακων. Οὐδ. βουλιασὲ Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω.

1) Βυθισμένος Τσακων. 2) Οὐδ. οὐσ., οἶκημα κατερειπώμενον Ἄνδρ.

βουλιᾷχτρα ἡ, Κέως, Κύθν. κ. α. - Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. β'λιᾷχτρα Μακεδ. (Ἀνασελ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. α. βουλιᾷστρα Ἄνδρ. Κύθν.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιάζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -στρα.

1) Μέρος θαλάσσης ἢ ποταμοῦ, ὅπου σχηματίζεται δὴν ἐπικίνδυνος εἰς τὰ πλοιάρια ἢ τοὺς κολυμβῶντας Λεξ. Δημητρ. 2) Τέλεσμα εἰς τὸ ὅποιον εἶναι δυνατόν νὰ βυθισθῇ τις Μακεδ. (Ἀνασελ.) 3) Μέρος ὑποστάν καθίξῃσιν Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. α. - Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. β) Ἴχνος ποδὸς ἐπὶ ἐδάφους λασπώδους ἢ μαλακοῦ Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Ἐκανι τοὺν κήπου οὐλον β'λιᾷχτρες. 4) Ἐρειπωμένος τοῖχος ἀγροκτήματος Ἄνδρ. Κέως Κύθν. Συνών. βούλημα 3 β, βουλησιᾷ, βουλίστρα.

βουλίδι τό, Ἡπ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Γαλανᾶδ. Σαγκρ. κ. α.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουλῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Οἰκοδόμημα κατακρημνισμένον, ἐρείπιον Ἡπ. Μύκ. Νάξ. (Βόθρ. Γαλανᾶδ. Σαγκρ. κ. α.) : Βγαίνει καὶ γυροτριγυρίζει τὰ βουλίδια τοῦ πύργου (ἐκ παραμυθ.) Νάξ. Συνών. χάλασμα. β) Ἐρείπιον φαινόμενον εἰς τὸν πυθμένα θαλάσσης Ἡπ. 2) Πλησμονὴ πρᾶγματός τινος (οἶονεὶ ἐν ᾧ δύναται τις νὰ πνιγῇ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Φρ. Βουλίδι εἶναι τὸ δεινὰ πρᾶγμα (ἀφθονώτατον). 3) Πρᾶγμα ὑπερφορτωμένον Μύκ. : Τὸ καράβι εἶναι βουλίδι.

βουλιθιά ἡ, βολιγιά Ἡπ. βολ'τιᾷ Ἡπ. βουλιγιά Ἡπ. βουλ'τιᾷ Ἡπ. βουλιθιά πολλαχ. βουλ'λιθ-θιά Εὐβ. (Ἀνδρων. Κουρ.) βουλ'θιά Εὐβ. (Στρόπον.) βουλιθιά Πελοπν. (Κορινθ.) βουρθιά Ἄνδρ. βουλιθία Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρο. Κύμ.) Μεγαρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βόλιτον ἢ βόλιτος, παρ' ὃ παρ' Ἑσυχ. καὶ βόλυνθον, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ζά κατὰ τὰ συνών. βουνιά, κοπριά.

1) Ἡ κόπρος τῶν βοῶν ἐν φυσικῇ καταστάσει ἢ ξηρὰ χρησιμοποιοιμένη ὡς καύσιμος ὕλη πολλαχ. : Μπήκαν τὰ βόδια 'ς τ'ν αὐλὴ καὶ τῇ γύμ'σαν βουλ'τέες Ἡπ. Εἶναι σὰν βουλ'τὰ (ἐπὶ γυναικὸς δυσειδοῦς) αὐτόθ. || Φρ. Κάνει τῇ βουλιθιά του (τὴν φυσικὴν ἀνάγκην) Κορινθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βορβιθιά. β) Μείγμα ἢ πυκνὴ διάλυσις κόπρου μεθ' ὕδατος χρήσιμος εἰς ἐπάλειψιν ἢ χρῆσιν πραγμάτων πολλαχ. 2) Μετων. γυνὴ ἄχαρις, δυσειδῆς Εὐβ. (Κουρ.)

βουλιθιάζω (Ἐφημ. Φιλομαθ. 7,987)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουλιθιά.

Βάλλω τι ἐντὸς βοείας κόπρου : Βουλιθιάζω τὸ παννὶ (διὰ τὰ μαλακώσῃ καὶ τὰ λευκανθῇ).

βουλιθίζω Πελοπν. (Κορινθ. Φεν.) βουλιθίζον Εὐβ. Αἰώναρ.) βουλ-λιθ-θίζου Εὐβ. (Ἀνδρων. Κουρ.) βουλ'θίζου Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουλιθιά.

1) Ἐπαλείφω τι διὰ διαλύματος βοείας κόπρου ἐνθ' ἀν. : Βουλιθίζω τ' ἁλῶνι Φεν. Συνών. βουλιθιώνω.

2) Ἐπαλείφω διὰ πηλοῦ Πελοπν. (Κορινθ.) : Βουλιθίζω μὲ χοῦμα.

βουλιθισμα τό, Πελοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουλιθίζω.

1) Ἐπάλειψις διὰ βοείας κόπρου. 2) Ἐπάλειψις διὰ πηλοῦ.

βουλιθιώνω ἀμάρτ. βουλ'θιώνω Εὐβ. (Ἀλιβέρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουλιθιά.

Βουλιθίζω 1, ὁ ἰδ.

βούλιθο τό, βούλιτο Πελοπν. (Αἰγ.) βουλ'τό Παξ. βουλ'τον Ἡπ. Μακεδ. βούλιθο πολλαχ. βουλ'θο Σκύρ. βουλ'θου Στερελλ. (Δεσφ. Λοκρ.) βούλιθος ὁ, Τῆν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βόλιτον ἢ βόλιτος καὶ παρ' Ἑσυχ. βόλυνθον.

Βουλιθιά 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν. : Ἡ γιγάδα μῶκανι ἕνα βουλ'τον μπρονστά 'ς τὴν πόρτα.

βουλιθοκοπριά ἢ, ἀμάρτ. βουλιθοκοπριά Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βούλιθο καὶ κοπριά.

Ἡ ξηρανθεῖσα κόπρος βοός.

βουλιμία ἢ, λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βουλιμία.

Πεῖνα ὑπερβολικὴ.

βουλζό τό, Ἡπ. β'ζό Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουλζῶ, δι' ὃ ἰδ. βουλζάζω.

1) Βροχὴ ραγδαία (δηλ. ὑπὸ τῆς ὁποίας δύναται τις νὰ καταποντισθῇ) ἐνθ' ἀν. 2) Πράγμα διάβροχον Ἡπ. (Ζαγόρ.) : Βρῆκα τὰ σκ'τὰ βουλζό. || Φρ. Γί'κα β'ζό (ἐβράχην μέχρι ἐνδοτάτων, συνών. φρ. ἔγινα μουσκίδι).

βουλίστρα ἢ, Κέρκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ.) Σῦρ. β'λίστρα Τῆν.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλίζω, δι' ὃ ἰδ. βουλῶ, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - τρα.

1) Λάκκος πλήρης ὕδατος, εἰς τὸν ὁποῖον βυθίζουσι τὸ λινάρι πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἰνῶν Κέρκ. 2) Τόπος

παθῶν καθίζουσιν ἐκ βροχῆς ἢ ἄλλης αἰτίας Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Τῆν. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουλούστρα τοπων. Θράκ.

3) Βουλζάχτρα 4, ὁ ἰδ., Νάξ. (Βόθρ.) Σῦρ. Τῆν.

βούλιστρο τό, ἀμάρτ. βουλ-λιστρον Κύπρ. βόλ-λιστρον Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλίζω, δι' ὃ ἰδ. βουλῶ, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - τρο.

Τόπος βορβορώδης, εἰς τὸν ὁποῖον βυθίζεται τις : Τδεῖ χαμαὶ ἔδει βούλ-λιστρον τῶαὶ βουλ-λῇ τὸ κτηνὸν ἴδαμε τὴν τῶαίλζαν (κτηνὸν = ὑποζύγιον).

βουλιτῆρ ἢ, ἀμάρτ. βουλ'τῆρ Ἡπ. Παξ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βόλιτον ἢ βόλιτος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ζά.

Ἡ ἐπάπαξ ἐκκρινόμενη ποσότης κόπρου βοός καὶ ἄλλων ζώων.

βουλίτης ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιτης.

Φυτόν τι τοῦ γένους τῶν βούρλων ἔχον ἐπὶ τῶν φύλων ἐξόγκωμα, τὸ ὁποῖον κατέρχεται μέχρι τοῦ ἐδάφους (οἶονεὶ κρημνίζεται εἰς τὴν γῆν), ὅταν ὁ καιρὸς εἶναι βροχερὸς καὶ ψυχρὸς, ἀνυψώνεται δέ, ὅταν εἶναι καλὸς ὁ καιρὸς.

βούλλα ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) βουά-λα Κύπρ. Ρόδ. κ. ἄ. βουλ'-λά Ρόδ. βουά-Γαζον. βούλια Βιθυν. βουλ'-λος ὁ, Κύπρ. βουλ'-λε Σκύρ.

Τὸ μεν οὐσ. βούλλα, ὃ ἐκ τοῦ Λατίν. *bullā*. Περί ἐνίας προάσειος μετὰ τῆς λέξεως ἰδ. Ἀνθ' Παπαδοπ. Φρασεολογ. ἐν Λεξικῷ. Δελτ. 4 (1918) 99-100.

1) Σταγὼν (πρ. πρώτην σημασίαν τοῦ Λατίν. *bullā* = φυσαλὶς, πομφόλυξ) Θῆρ. Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. : Μία βούλλα νερὸ Θῆρ. Μία βούλλα λῆι Ρόδ. Ἡπ. μία βούλλα νερὸν Σύμ. Τὸ σταμνὶν ἐν ἔδει βούλ-λαν νερόν Κύπρ. || Ἄσπ.

Πέντε μαδάσκα μοντ-τωτὰ τραβέρσα 'κονισμένα μέδ 'ς τὸ βλατζίν μου νὰ μηκτοῦν, ἐν στάσ-σουν βούλ-λαν γαῖμα

Κύπρ.

Τρεῖς βούλ-λες γαῖμαν ἔπ-πρεσεν, τρεῖς ποταμοὶ ἐλαλήσαν Ρόδ. Συνών. σταγὼνα, στάλα, σταλαματεῖα, σταλέα, στάξι. β) Ἐλαχίστη ποσότης Κύπρ. : Ὁ λάκκος ἐν ἔδει βούλ-λαν νερόν. 2) Κηλὶς γινόμενη ἀπὸ ὑγρόν τι σύνηθ. : Τὸ φουστάνι ἔχει πολλὰς βούλλας καὶ χρειάζεται καθάρισμα. Συνών. λεκέες. β) Στίγμα φυσικὸν τοῦ δέρματος ἀνθρώπων καὶ ζώων ἢ τοῦ φλοιοῦ καρπῶν κοιν. : Ἀσπρο ἄλογο μὲ μαῦρες βούλλες. Ἐχει 'ς τὸ λαιμὸ τῆς μὲ μαύρη βούλλα. Λεμόνι μὲ βούλλες, μῆλο μὲ βούλλες κττ. κοιν. || Φρ. Παρὰ βούλλα (μικροῦ δεῖν, παρ' ὀλίγον, τῆς λ. λαμβανομένης ὡς μέτρον ἐλαχίστης ἀποστάσεως, οἶον : παρὰ βούλλα τὸν ἐπῆρε ἡ σφαῖρα) Πελοπν. (Μεσο.) Συνών. φρ. παρὰ τρίχα. γ) Ἰχνος ἢ οὐλὴ ἰαθείσης πληγῆς ἢ ἐξανθήματος σύνηθ. : Τὸ πρόσωπό του εἶναι ὅλο βούλλες ἀπὸ βλογιά. δ) Σκληρὸν σάρκωμα τῆς χειρός, εἶδος ἀκροχορδόνος Κύπρ. Σκύρ. ε) Σημεῖον διακριτικὸν σύνηθ. : Βάλε βούλλα νὰ μὴν τὸ ξεχάσης. Νὰ τοῦ βάλομε 'ς τὸ μέτωπο βούλλα γὰ νὰ τὸν γνωρίσουμε (χαριτολογία).

ς) Σημεῖον διὰ κοπῆς τῶν ὠτων αἰγοπροβάτων πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων Νάξ. (Κορων.) Πελοπν. (Μαζαίικ.) Σίφν. κ.ἄ. ἢ σημεῖον γινόμενον διὰ πυρακτωμένου σιδήρου εἰς τὴν κεφαλὴν εἴτε ἄλλο μέρος τοῦ σώματος

διά τὸν αὐτὸν σκοπὸν Κίμων. Κρήτ. Κύπρ. κ.ά. Συνών. **βούλλωμα** 5. 3) Σήμαντρον, σφραγὶς μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίζεται τι, οἶον ἔγγραφο κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Φρ. *Βάζω βούλλα* (σφραγίζω) κοιν. *Χτυπῶ τὴ βούλλα* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Τραπ. *Βασιλικεῖα βούλλα χρειάσκει* (ἐχρειάσθησαν πολλοὶ κόποι) Θράκ. *Θέλει νὰ ἔχη τὴ βούλλα* (νὰ διοικῇ) Λεξ. Βλαστ. 503 *Ἐβαλε βούλλα* (ἐφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἐπιδεξιότητος, καλλονῆς, μαθήσεως κτ.) Λεξ. Αἰν. *Σὰν τὸ δικό μου πρᾶμα, βάλε βούλλα* (δηλ. εἶναι δυνατόν νὰ δεχθῇ τὴν σφραγίδα τῆς ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ἄρα εἶναι τέλειον, ἐξαιρετόν) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *Σὰν τὸ δικό μου παιδί, βάλε βούλλα* (δηλ. ἔχει ἔξοχα προσόντα) αὐτόθ. β) Τὸ ἀποτύπωμα τῆς βούλλας, ἡ σφραγὶς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.): Φρ. *Ἐχει βούλλα τὸ δεῖνα πρᾶμα* (ἔχει ἀξίαν). *Καρπούζι - πεπόνι μὲ τὴ βούλλα* (ἐφ' οὗ διανοίγεται ὀπή, ὥστε νὰ φαίνεται ἡ ποιότης του, ἂν εἶναι ὠριμον, τοῦ ὁποίου δηλ. ἡ ὀπή ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ σφραγίδα τῆς καλῆς ποιότητος) κοιν. *Ἀσῆμι - χρυσάφι τῆς βούλλας* (τὸ φέρον ὠρισμένον ἀποτύπωμα ὡς σημεῖον τῆς γνησιότητός του) Λεξ. Βλαστ. 484 *Σταυρὸ κι βούλλα* (ἐπὶ τελείας παύσεως, διότι εἰς τὰ ἔγγραφα τελευταία τίθεται ἡ σφραγὶς, συνών. φρ. *τελεία καὶ παύλα*) Στερελλ. (Αἰτωλ.) γ) Ποίκιλμα ἔχον ὁμοιότητα πρὸς τὸν τύπον σφραγίδος Λεξ. Αἰν. δ) Ἀποτύπωμα προερχόμενον ἀπὸ πίεσιν ἢ τριβὴν σύνηθ.: *Ἐχει 'ς τὰ μαντῖα - 'ς τὰ χέρια βοῦλλες ἀπὸ τοιμπήματα.* ε) Κοῖλωμα ἐκ πίεσεως Κύπρ. 5) Τὸ ἐκ τοῦ γέλωτος σχηματιζόμενον εἰς τὴν παρεῖαν κοῖλωμα Κύθηρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. *λαγκάκι*. 6) Χρωματισμὸς ζώου εἰς μέρος τι τοῦ σώματος ἐν εἶδει ἀποτυπώματος σφραγίδος Κύπρ. 7) Ἡ ὕλη τῆς ὁποίας γίνεται χρῆσις πρὸς σφραγισμα, οἶον ὁ λεγόμενος Ἰσπανικὸς κηρὸς Πόντ. (Κερασ. κ.ά. - Λεξ. Αἰν. Συνών. *βουλλοκέρι*, *βουλλωτήρι* 1 γ. 6) Εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν, πρᾶξις κοινότητος Θράκ. 7) Ἡ εἰς τὴν σφενδόνην τοῦ δακτύλου ὑπάρχουσα ἀνάγλυφος παράστασις Ἰων. (Ἐρυθρ.): *Ἀσπὶς τοῦ δώκη θέλ' ἀπ' οὐλα, | δαχτυλίδι μὲ τὴ βούλλα* (βαυκάλ.) β) Χρυσοῦς δακτύλιος ἀρραβῶνος φέρων παράστασιν εἰς τὴν σφενδόνην Προπ. (Κύζ.) γ) Ἐγγραφο ἐπίσημον σεσημασμένον διὰ σφραγίδος Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. Παξ.: Ἀσμ.

Κ' οἱ φυλαχτᾶδες φύλαγαν, πγάνουν τὸ χαρτοφόρο, παίρνουν τοῖς βοῦλλες, τὰ χαρτιά, 'ς τὸ Γρίβα τὰ πηγαίνουν Θεσσ. δ) Ἀδεια γάμου Μακεδ. 8) Ταινία ὑφάσματος μὲ τὴν ὁποίαν δένονται οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἀποτύφλωσιν, τυφλοπάννιον (σημ. ἀπηρχαιωμένη εὐρισκομένη μόνον εἰς φρ.): Φρ. *Τοῦ 'βαλε τὴ βούλλα* (τοῦ βούλλωσε, τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ μεταφ. τὸν ἐξηπάτησε) Σῦρ. *Τοῦ 'παιξε μὲ βούλλα* (συνών. τῇ προηγουμένῃ καὶ δὴ ἐπὶ ἀπάτης συνεπαγομένης ἀφαίρεσιν χρημάτων ἢ πραγμάτων) Κρήτ. Περὶ τῆς λ. ἐν τῇ σημ. ταύτῃ ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἡμερολ. Μ. Ἑλλάδ. 1930 σελ. 424.

βούλλα (II) ἡ, Πελοπν. (Λάστ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βουλλώνω*. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 76.

Τὸ νὰ μὴ ὁμιλῇ ἢ νὰ μὴ δύναται νὰ ὁμιλῇ τις, ἀφασία (ἡ σημ. ἐκ τῆς φρ. *βουλλώνω* τὸ στόμα = σιωπῶ) ἐνθ' ἄν.: *Βούλλα κι ἀποχρονιά νὰ οὐδῶ!* (ἀρά) Οἶν.

βουλ-λατίκα ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βουλλωτίκα* < **βουλλωτικός*.

Οἰκόσιτον ζῶον ἀφιερωμένον εἰς προσφιλὲς πρόσωπον τῆς οἰκογενείας, συνήθως τέκνου, τοῦ ὁποίου φέρει καὶ τὸ ὄνομα.

βουλλάφτικο τό, Πελοπν. (Ἡλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **βουλλάφτικός*.

Ζῶον φέρον εἰς τὸ ἕτερον τῶν ὧτων μικρὰν διὰ κοπῆς ὀπὴν πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλα.

βουλλήθρα ἡ, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βούλλα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ήθρα*.

Οἰδημα τῆς ἐπιδερμίδος προερχόμενον ἀπὸ ἐρέθισμα.

βουλλοκέρι τό, *βουλλοκέριν* Πόντ. (Κερασ. Οἶν.)

βουλουκέριν Λυκ. (Λιβύσσ.) *βουλλοκέρι* κοιν. *βουλλοκέρ'* Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) *βουλλοκέρ'* Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά. *β'λλουκέρ'* βόρ. ἰδιώμ. Ἐκ τῶν οὐς. *βούλλα* καὶ *κερί*.

Ὑλὴ χρησιμεύουσα πρὸς σφράγισιν, ὁ λεγόμενος Ἰσπανικὸς κηρὸς. Συνών. *βούλλα* 5, *βουλλωμοκέρι*, *βουλλωτήρι* 1 γ.

βουλλοκερώνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βουλλοκέρι*.

Ἐπιθέτω που *βουλλοκέρι* καὶ ἀποτυπώνω ἐπ' αὐτοῦ σφραγίδα, σφραγίζω.

βουλλοκομμάδα ἡ, Κεφαλλ. *βουλλοκοκκομμάδα*

Κεφαλλ. Ἐκ τῶν οὐς. *βούλλα* καὶ *κομμάδα*. Τὸ *βουλλοκοκκομμάδα* ἐκ παρασυρτισμοῦ πρὸς τὸ *κόκκος*.

Θάλα εὐλογίας. Συνών. *βλογιά* 9 β, *βλογιοκομμά*, *βλογιοκομμάδα*, *βλάδα*.

βουλλοκομμένος ἐπιθ. Ζάκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βούλλα* καὶ τοῦ κομμένος μετοχ. τοῦ κ. κέρω.

Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον στίγματα ἢ οὐλὰς δερματικῆς νόσου, οἶον εὐλογίας, ὁ στιγματίας. Πβ. *βλογιοκομμένος* (ἰδ. *βλογιοκόβομαι*).

βουλλούδα ἡ, Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βούλλα* καὶ τῆς καταλ. - *ούδα*.

Εἶδος κεντήματος.

βουλλοχρονίζω Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βούλλα* καὶ *χρόνος* ἢ τοῦ οὐς. *βούλλα* καὶ τοῦ ρ. *χρονίζω*.

Συμπληρώνω τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, ἐπὶ παιδίου (οἶονεῖ ἐπιθέτω σφραγίδα δηλωτικὴν τῆς συμπληρώσεως): *Ἡβουλλοχρόνισε τὸ παιδί*.

βουλλόχρονο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βούλλα* καὶ *χρόνος* ἀντὶ *βουλλόχρονος*. Ἡ τοῦ γέν. *μεταβολὴ κατὰ τὸ συνών. μνημόσυνο*. Ἐτήσιον μνημόσυνον θανόντος. Συνών. *χρόνος*.

βούλλωμα τό, κοιν. *βούλλουμα* βόρ. ἰδιώμ. *βούλλωμαν* Πόντ. (Τραπ.) *βούλ-λωμαν* Κύπρ. *βούλ-λωμαν* Ρόδ. *βόλλωμα* Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουλλώνω*. Ἡ λ. καὶ μεσν.

1) Ἐπίθεσις σφραγίδος, σφράγισμα. κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) 2) Ἐπίφραξις, κλείσιμον κοιν.: *Τὸ βούλλωμα τῆς ἐπιστολῆς - τῆς μπουνκάλας - τῆς τρύπας* κτ. β) Ἐμφραξις κοιν.: *Βούλλωμα δοντιοῦ*. γ) Τὸ δι' οὗ ἐπι-

φράττομεν ἢ ἐμφράττομεν στόμιον, ἄνοιγμα, ὁπὴν κττ. κοιν. : Ἦταν μικρὸ τὸ βούλλωμα τῆς μπουττίλας κ' ἔπαιε μέσα. Ἐπαιε τὸ βούλλωμα τοῦ δοντιοῦ, γιατί δὲν ἔγινε καλὰ τὸ σφράγισμα. 3) Σκέπασμα, κάλυμμα Κεφαλλ. : Τὸ βούλλωμα τῆς κάσας. 4) Συνεκδ. ἄνθρωπος μικροῦ ἀναστήματος Νάξ. (Φιλότης.) 5) Τὸ τελευταῖον τέκνον, τὸ στεργνοπαίδι Σίφν. 6) Πληθ., τὸ περὶ τοὺς δακτύλους μέρος τοῦ περιποδίου, ἀπόπου ἀρχίζει νὰ κλείεται τοῦτο κατὰ τὸ πλέξιμον Ἀνδρ. Κύθν. 7) Ἡ διὰ σιδήρου πυρακτωμένου ἢ κοπῆς ἢ ἄλλως πως ἀποτύπωσης σημείου τινὸς εἰς τὴν κεφαλὴν ἢ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ζώου πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλα Κύπρ. κ. ἄ. Συνών. βούλλα 25. 8) Ὑπὸ τὸν τύπ. βούλλωμα καλικοκτάρων, τὸ κατὰ τὰ λεγόμενα δωδεκάημερα (περίοδον τῶν καλικοκτάρων) τυχαίως γινόμενον ἔγκλημα εἰς μέρος τι τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται δυσθεράπευτον Πελοπν. (Ἀρχαδ.) 9) Ἡ διὰ χάλυβος ἐπένδυσις σιδηροῦ ἐργαλείου, στόμωμα Κύθηρ. Στερελλ.

βουλλωματακι τό, κοιν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βούλλωμα διὰ τῆς καταλ. - ἀκι. Μικρὸν βούλλωμα τοῦ στομίου φιάλης.

βουλλωμοκέρι τό, ἀμάρτ. βουλλωμοκέρι Πελοπν. (Καλάβρυτ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὐς. βουλλωμός καὶ κερί.

Βουλλοκέρι, ὁ ἴδ.

βουλλωμός ὁ, ἐνιαχ. βουλ-λωμός Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλλώνω καὶ τῆς καταλ. - ωμός καθ' ἀπλοποίησιν ἀντὶ βουλλωνωμός. Πβ. καὶ ἀπλώνω - ἀπλωμός, σκοτώνω - σκοτωμός, φαγώνω - φαγωμός κττ.

Σφράγισμα, ἐμφράξις, κλείσιμον ἔγθ' ἂν. Παροιμ. Κόλος πῶμαθεν νὰ κλάνη βουλ-λωμόν δὲν ἔσει (ἐπὶ τοῦ ἀποκτήσαντος κακὴν συνήθειαν καὶ ἐμμένοντος εἰς αὐτήν).

βουλλώνω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) βουλ-λώνω Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. κ. ἄ. βουλ-λών-νω Σύμ. κ. ἄ. βουλλών-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) βουλ-λῶν-νω Ρόδ. β'λλώνου βόρ. ἰδιώμ. βουλάωνω Καλαβρ. (Μπόβ.) βουώνω Νάξ. (Βόθρ.) βουλ-λώνω Κάμπ. βουλλώνω Κύθηρ. βούχον Τσακων. Προστ. βούλλω Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἄ.

Τὸ μεσν. βουλλώνω, ὁ ἐκ τοῦ οὐς. βούλλα.

Α) Κυριολ. 1) Ἐπιθέτω βούλλαν, σφραγίζω τι μὲ βούλλαν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) : Βουλλώνω τὸ γράμμα - τὸ δέμα κττ. Βουλλωμένο κιβώτιο. Βουλλωμένα ἀσημικά - χρυσασφικά κττ. κοιν. Ὁ δεῖνα ἐβούλ-λωσεν τὴν βέεραν τοῦ σιταροῦ (ἐπὶ κυβερνητικοῦ ὑπαλλήλου ἐπιθέτοντος σφραγίδα εἰς τὸν ἐπιμήκη σωρὸν τοῦ σίτου ἐν τῷ ἁλωνίφ, ἵνα μὴ ὁ ἰδιοκτήτης ὑπεξαίρεση μέρος πρὸ τῆς καταμετρήσεως καὶ καθορισμοῦ τοῦ ποσοστοῦ τῆς δεκάτης) Κύπρ. || Φρ. Τοῦ βούλλουσαν τοῦ μαγαζι (ἐπὶ τοῦ πτωχεύσαντος) Μακεδ. (Σισάν.) Τὸν βούλλωσε ὁ διάβολος ἢ τὸν ἔχει βουλ-λωμένο ὁ διάβολος (δηλ. τοῦ ἐπέθηκε τὴν σφραγίδα τοῦ ὁ διάβολος, ἐπὶ τοῦ λεγομένου σημειωμένου ἢ σημ'α-δρακοῦ, τοῦ ὁποῖου ἢ συνάντησις θεωρεῖται ἀπαισία, ἢ τοῦ φιλαργύρου καὶ γενικώτερον τοῦ ἐν κακίαις γηρά-σαντος, πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 4,399) πολλαχ. || Ἄσμι.

Καὶ γράφει μὲ γράφη γραμμένη

καὶ μὲ τὴ μαύρη βούλ-λα βουλ-λωμένη

Ρόδ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. 2) Μετοχ. βουλλωμένος, ὁ δε-

δλωμένος φίλος πολιτικοῦ τινος κόμματος (οἶονεὶ ὁ φέ-ρων ἐκδήλον σφραγίδα τῆς φιλίας του) Πελοπν. (Ἀρχαδ.)

2) Σφραγίζω, κλείω, οἶον ἐπιστολὴν, ἔγγραφον κττ. ἢ στόμιον δοχείου, ὁπὴν κττ. κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Βουλλώνω τὸ γράμμα ἢ τὸ φάκελλο - τὴ μπουκκάλα - τὴ χι-λμάρα - τὸ βαρέλλι κττ. Βουλλώνω τὸ καμίνι - τὸ γούρνο κττ. Βουλλώνω τὸ κρασί (βραχυλ. ἀντὶ τὸ βαρέλλι εἴτε τὴ μπουττίλια τοῦ κρασιοῦ). Βουλλώνω τὴν τρῦπα. Σαλιγκάρα βουλλωμένα (ὡν τὸ στόμιον τοῦ ὀστράκου εἶναι κλεισμέ-νον μὲ τὴν ἐκ τοῦ σιέλου μεμβράνην) κοιν. Βουλλώνω τὸ νερό (βραχυλ. ἀντὶ τὴν δεξαμενὴν ἢ τὴν στέρναν τοῦ νεροῦ) Ἀνδρ. || Φρ. Τοῦ βουλλώνω τὸ στόμα (τὸν κάμνω νὰ μὴ ὁμιλῇ ἢ δωροδοκῶν ἢ ἄλλως ἐξαναγκάζων αὐτόν). Βούλ-λωσε τὸ στόμα ὁ δεῖνα (ἔπαυσε νὰ ὁμιλῇ). Βούλλωσ' το ! (ἐνν. τὸ στόμα, παῦσε νὰ ὁμιλῇ !). Βουλλώνω τ' ἀφτιά μου (κάμνω πῶς δὲν ἀκούω) κοιν. Ἐβούλλωσεν τὸ στόμα ἂν' ἢ ἐβουλλώθεν (κατέστη ἄφωνος) Τραπ. Χαλδ. Ἐβούλλωσε (ἐνν. τὸ στόμα, ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος) Πελοπν. (Ἀρχαδ.) Δὲ βουλλώνω μάτι (δὲν δύναμαι νὰ κοιμηθῶ) Νάξ. || Πα-ροιμ. φρ. Ἐχει νὰ βουλλώσῃ πολλὰ στόματα (ἔχει νὰ θρέψῃ πολυμελὴ οἰκογένειαν, δηλ. εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπι-βάλῃ σιωπὴν εἰς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τρέφων αὐτὰ) κοιν. 3) Φράττω, ἐμφράττω, βύω κοιν. καὶ Τσακων. Βουλλώνω τὸ δάκτυλόν μου (βραχυλ. ἀντὶ τὴν τρῦπα τοῦ δον-τιοῦ) κοιν. Βουλλώνω τὸ κουδούνι (γεμίζω αὐτὸ μὲ πρά-γματα διαφόρα, ὥστε νὰ μὴ κινῆται τὸ πληκτρον) Πε-λοπν. (Σαραντάτ.) Φρ. Τὴ βούλλωσε (συνευρέθη μετ' αὐ-τῆς, τὴν διεκέρυσε) Δεξ. Δημητρ. Βουλλωμένη (διακορευ-μένη) αὐτοῦ βούλλουσι χαντάκ' (φονευθεὶς ἐρρίφθη ἐντὸς τάφου, ἐπὶ τοῦ δολοφονηθέντος) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Καὶ ἀντὶ ἐμφράττωμαι κοιν. Βούλλωσ' ὁ νεροχότης - ἢ σα-λῆτα κττ. Βούλλωσαν τ' ἀφτιά μου καὶ δὲν ἀκούω καθύ-λου. Βούλλωσ' ἢ μὲντι μου καὶ δὲ μπορῶ νὰ πάρω ἀνα-πνοή κοιν. || Φρ. Βούλλωσαν τ' ἀντερά του ἢ ὁ κόλος του (ἐπὶ τοῦ πνιγμένου ἀπὸ δυσκοιλιότητος) πολλαχ. Βούλλωσε ἢ παρῶν μου (δὲν ἔχω εὐθυμον διάθεσιν, κατέχομαι ὑπὸ δυσθυμίας) Δεξ. Αἰν. Ἡ μετοχ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουλλω-μένη Βρύση τοπων. Πελοπν. (Δημητσάν. Πυλ.) 4) Ἀπο-κλείω Στερελλ. (Ἀράχ.) : Βούλλουσι τοὺς δρόμους μὴ πουργά-ρα. 5) Περικλείω Στερελλ. (Ἀράχ.) : Βούλλουσι τοὺν κῆπον. 6) Καλύπτω, σκεπάζω Ἡπ. Μακεδ. : Οὐ τόπους εἶναι β'λλουμένους (κεκαλυμμένους ἀπὸ χιόνια) Μακεδ. Γῆ β'λλουμένη (συνών. τῷ προηγουμένῳ) αὐτόθ. || Φρ. Σπίτι βουλλωμένο (πλήρες ἀγαθῶν) Ἡπ. 3) Ἐγκολάπτω ση-μεῖον τι εἰς τὸ σῶμα ἀνθρώπου διὰ πεφυρακτωμένου σι-δήρου ἢ ἄλλως πως, στιγματίζω, ἐπὶ ἀνθρώπου ἀξίου δη-μοσίου στιγματισμοῦ σύνηθ. : Φρ. Ἀν τὸν βρῆς, βούλ-λωσέ τον, ἂν τὸν πιάσης, βούλλωσέ τον, ἂν τὸν δῆς, βούλ-λωσέ τον κττ. (ἐπὶ ἐνόχου διαφυγόντος καὶ μὴ δυναμένου νὰ συλληφθῇ) πολλαχ. Ἀὶ βούλλωσ' τον τ' ἀχνάρι (τὸ ἶχνος τῶν ποδῶν του, συνών. τῇ προηγουμένῳ) Πελοπν. (Δημητσάν.) Σὰ φύγη, βούλλωσέ τον τ' ἀχνάρι (συνών. τῇ προηγουμένῳ) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Βούλλωσέ μου τ' ἀχνά-ρα ! (οὐδόλως μὲ φοβίζουν αἱ ἀπειλαί σου !) Πελοπν. (Ἀργ. Κορινθ. Λακων.) Καὶ μετοχή, ὁ ἐστιγματισμέ-νος δι' οἰουδήποτε μέσου, ὁ στιγματίας καὶ ὁ φέρων στί-γματα φυσικὰ σύνηθ. : Λεμόνια βουλλωμένα (τὰ ἔχοντα εἰς τὸν φλοιὸν στίγματα δηλωτικὰ ἀσθενείας) σύνηθ. Ἰλαῖα β'λλουμένη Σχιάθ. Καὶ μεταφορικῶς ὁ βουλλωμένος : κατ' ἀντίφρ. ὁ ἄμοιρος, ὁ καημένος ! Εὐβ. (Αὐλω-νάρι.) 5) Διὰ πυρακτωμένου ἢ τέμνοντος ὀργάνου ἢ καὶ

χρώματος κάμνω σημείον τι εἰς τὴν κεφαλὴν ἢ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ζῶντος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλου Ἡπ. Κρήτ. Κύπρ. Μακεδ. Μέγαρ. Πελοπν. (Ἀργ. Λακων. Μαζαίικ.) Ρόδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σύμ. κ. ἄ.: *Βουλλώνω* τὰ κατσίκια - τὰ πρόβατα κττ. Ἀργ. Λακων. Μαζαίικ. *Βούλωκα* τ' ἀρνὶ γὰ τὸ Πάσκα Μέγαρ. Ἐβούλωσα τὸν βοῦν μου - τὴν φορέαν μου Κύπρ. Ἀλογο - γαιδούρι - μουλάρη βουλλωμένο πολλαχ. || Φρ. Θὰ μ' β'λλώσ' εἰς τοῦ γόνα τὰ γίδεα (οὐδόλως θὰ δυνηθῇ νὰ με βλάψῃ, ἐπειδὴ αἱ αἰγες οὐδέποτε στιγματίζονται εἰς τὸ γόνατο) Αἰτωλ. 4) Προσθέτω χάλυβα εἰς σιδηροῦν ἐργαλεῖον, στομώνω πολλαχ.: *Βουλλώνω* τὸ ὑνὶ πολλαχ. Ὁ Γύφτος... τραυνοῦσε γὰ τὸ σπῆτι μας φορτωμένος... με τέσσερα πέντε δικέλλα ποῦ τοῦ ἔχαμε δώσει νὰ βουλλώσῃ Ἀδάμ Χωρ. 28 || Ἄσμ.

Σὰν εἶν' τὰ βόδια σ' ἄρρωστα, σῶρε νὰ τὰ γυατρέψῃς, σὰν εἶν' τὸ ὑνὶ σ' ἀβούλλωτο, σῶρε νὰ τὸ βουλλώσῃς Θράκ. 5) Ἐμβολιάζω, ἐγκεντρίζω Στερελλ. (Δεσφ.): Θέλου νὰ β'λλώσου τοῖς ἀγλαδῆς. Συνών. *μπολγάζω*.

6) Ἀνοίγω ὁπὴν τριγωνικὴν ἢ τετραγωνικὴν εἰς τὸν φλοιὸν καρποῦ διὰ νὰ φανῇ ἡ ποιότης του (ἐπιθέτω οἶονοι σφραγίδα δηλωτικὴν τῆς καλῆς ποιότητος, ἐπὶ πέπονος ἢ ὑδροπέπονος) κοιν.: *Βουλλώνω* τὸ καρπούζι - τὸ πεπόνι. *Βουλλωμένο* καρπούζι. β) Προξενῶ, κάμνω κοίλωμα εἰς πρᾶγμα τι Κύπρ.: Ἐχτύπησεν τὴν τέντζερην με τὴν πέτραν τὸ ἔβούλωσεν τὴν. 7) Ἀμτβ. ἐπὶ ἐδάφους ὑποχωρῶ, καθιζάνω ΣΖαμπελ. Ἄσμ. Δημοτ. 702:

Κ' ἐκεῖ ποῦ πάτειε ὁ Τσαμαδὸς ἐβούλλωνε τ' ἀκόντι
κ' ἐκεῖ ποῦ πάτειε τὸ παιδί ἐβούλλωνε κ' ἔβουλο.

Β) Μεταφ. 1) Ἄγω εἰς πέρας, τελειώνω (ἐκ τῆς ἐννοίας ὅτι σφραγίζων τις ἐγγραφὸν τελειώνει τὸ ἔργον του) Ἀνδρ. 2) Μεταβιβάζω τὴν κυριότητα κτηματος, μεταγράφω τι ἐπὶ ὀνόματι ἄλλου (ἐκ τῆς ἐννοίας ὅτι τὰ ἐγγραφα τῆς κυριότητος σφραγίζονται) Κρήτ. Κύπρ.: Τὸ χωράφι ποῦ σοῦ πούλησα, ἂν δὲν μοῦ τὸ πικρώσῃς, ἐγ σοῦ τὸ βουλ-λώνω (πικρώσεως = πληρώσεως) Κύπρ. *Βούλωσα* τὸ μάλιν μου οὔλον πάνω εἰς τὰ παιδικὰ μου (μάλιν λ. Τουρκ. = περιουσία) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Τώρα τ' ἀποφασίσανε κ' ἐκάμανε συνθήκη

κ' ἐγράψαν κ' ἐβουλλώσανε τοῦ Μισιροῦ τὴν Κρήτη

Κρήτ. 3) Ἐπικυρώνω τι, ἐγκρίνω Κρήτ.: Αὐτὸ δὲ δὲ βουλλώνω. 4) Κάμνω τινὰ τυφλὸν (ἐπιθέτω οἶονοι βούλλαν, κάλυμμα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του), τυφλώνω ΦΚουκουλ. ἐν Ἡμερολ. Μ. Ἑλλάδ. 1930 σ. 423: Παροιμ. Ἐγὼ βουλλώνω καὶ πουλῶ κ' ἐσὺ βλέπε κ' ἀγόραζε (οὕτω ὑποτίθεται λέγων ὁ ἔμπορος εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἐξαπατηθέντα ἀγοραστήν, συνών. φρ. ἐγὼ στραβώνω καὶ πουλῶ κτλ.) β) Ἀπατῶ, ἐξαπατῶ Κρήτ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σύρ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημοτ.: Τὸνε βούλλωσεν ὁ ἔμπορος Σύρ. Σὲ βούλλωσαν, ἂν τὸ πῆρες τόσον ἀκριβὰ Λεξ. Δημοτ. Τὸν βούλλωσαν κ' τ' πῆραν τ' ῥ'ναῖκα Αἰτωλ. || Φρ. Τὸν ἐβούλωσε γὰ καλὰ (δι' ἀπάτης ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρήματα ἢ ἄλλα πράγματα) Κρήτ. || Ἄσμ.

Ροιτῶ τῆνε τί τὰ ἔκαμε κ' ἐκείνη μοῦ θυμώνει

καὶ κάνει μου τὴ δαπεινὴ ὄγα νὰ με βουλλώνῃ

Κρήτ. γ) Ἀναξιόχρεος ὢν κατορθώνω νὰ πείσω τινὰ νὰ μοῦ δώσῃ δάνειον ἢ πράγματα ἐπὶ πιστώσει Λεξ. Δημοτ.: Ἐβούλλωσεν ὅλους τοὺς ψωμάδες τῆς γειτονίας 5) Ἐπισημαίνω μέρος τι Πελοπν. (Παππούλ.): Ἀκουσα νὰ βρόντο καὶ βούλλωσα νὰ μὴ βγῇ ὁ λαγὸς νὰ-ν-τοῦ ρίξω (νὰ μὴ=μὴπως). β) Σκοπεύω ἐπιτυχῶς Πελοπν. (Σουδεν. Τρίκκ.): Φρ. *Βουλλώνω* τὸ δαχτυλίδι (σκοπεύων ἐπιτυχῶς νὰ περάσω τὴν σφαῖραν διὰ τοῦ δαχτυλιδίου) Σου-

δεν. *Βουλλώνω* τὴν πεντάρα (σκοπεύων τὴν πεντάραν ὡς στόχον ἐπιτυχῶς) Τρίκκ. 6) Συμπληρώνω, ἐπὶ χρονικῶν ὁρίων Ἀνδρ. Δαρδαν. Θράκ. (Γανόχ.) Ἰων. (Σμύρν.) Μεγίστ. Σίφν. Σύμ. Σύρ. κ. ἄ.: Ἐβούλλωσεν τὰ δεκαεφτά χρόνια Ἀνδρ. *Βούλλωσα* τὰ πενήντα (ἐνν. χρόνια) Γανόχ. Ἐβούλωσεν τὰ τριάντα Μεγίστ. Τὸ παιδί ἐβούλωσεν τοὺς πέντε μῆνες Σύμ. Καὶ ἀμτβ. συμπληρώνομαι Κάρπ. Μύκ. Σίφν.: *Βούλλωσεν* ὁ χρόνος Μύκ. Ἐβούλωσανε τριάντα χρόνια αὐτόθ. Σήμερα ἐβουλλώσανε ὄγδὶ χρόνια Σίφν. || Ἄσμ.

Οἱ μῆνες ἐπεράσανε τσαὶ οὐλλώσεν ὁ χρόνος

τσ' ἀκόμη ἐν ἐλίανε τοῦ Γεώργη μας ὁ πόνος

Κάρπ. 7) Αἰσθάνομαι δύσπνοιαν (οἶονοι εἶναι βουλλωμένα, φραγμένα τὰ ἀναπνευστικά μου ὄργανα καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀναπνέω) Πελοπν. 8) Δωροδοκῶ, δεκάζω (ἐκ τῆς φρ. τοῦ βουλλώνω τὸ στόμα) Λεξ. Δημοτ.: Ἐβούλωσε τὸν εἰρηνοδίκη καὶ κέρδισε.

βουλλωστομιάζω Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῆς ἐκφρ. *βουλλώνω* στόμα.

1) Κλείω τὸ στόμα δι' ἐπιθέσεως πράγματος: Τὸ βουλλωστόμασες τὸ παιδί καὶ θὰ σκάσῃ. 2) Ἀναγκάζω τινὰ νὰ σιωπήσῃ: Ἦθελε νὰ τοῦ ἀραδιάσῃ ψέματα, μὰ τῆνε βουλλωστόμασε μ' ἓνα του λόγο. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποστομώνω 1, ἐπὶ δὲ βουβαίνω 2, βουβωστομιάζω.

βουλλώστρα ἢ, Στερελλ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουλλώνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -στρα.

Ἦ εἰς τὸ ἀνοῖγμα δεξαμενῆς τοποθετούμενη ὀρθία πλαστικὴ πέτρα φέρουσα ὁπὴν πρὸς ἐξοδὸν τοῦ ὕδατος.

βουλλωτάρη τὸ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρ-οῦσ. *βουλλωτῆς* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρή (II).

Τὸ δι' οὗ βουλλώνει τις, σήμαντρον, σφραγίς. Συνών. *βουλλωτήρι* 1, σφραγίδα.

βουλλωτήρα ἢ, Νάξ. (Κορων.) β'λλουτήρα Στερελλ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουλλώνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τήρα.

1) Τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου κλείεται ἡ ὁπή δεξαμενῆς ὕδατος Στερελλ. 2) Ἡ ὁπή τῆς δεξαμενῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐκρέει τὸ ὕδωρ Νάξ. (Κορων.)

βουλλωτηράκι τὸ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὔσ. *βουλλωτήρι* διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Κάλυξ φυτοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἀκόμα ἀνοίξει. Συνών. *μπομπούκι*.

βουλλωτήρι τὸ, Ἀνδρ. Ζάκ. Θήρ. Ἰων. (Κρήν.)

Κέρκ. Κρήτ. Κῶς Νάξ. Σύμ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημοτ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὔσ. *βουλλωτήριον*, ὅπερ ἐκ τοῦ ρ. *βουλλώνω*.

1) *Βουλλωτάρη*, ὁ ἰδ., Κέρκ. Κρήτ. Κῶς Σύμ. κ. ἄ.

β) Δακτύλιος φέρων σφραγιδολίθον ἢ γράμματα καὶ χρησιμεύων ὡς σφραγίς Ἀνδρ. Ζάκ. Κέρκ. Κρήτ. Κῶς Σύμ. κ. ἄ.: Ἄσμ.

Εἰντά χεῖς, πρωτομάστορα, κ' εἶσαι ποσβολωμένος;

—Τοῦ βουλλωτήρι μοῦ πρεσ' εἰς τὰ βύθη τῆς καμάρας

Κῶς. γ) Ὑψη σφραγιστικὴ ὡς ὁ Ἰσπανικὸς κηρὸς Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βουλλοκέρη*.

2) Μηχάνημα χρησιμεύον εἰς τὴν πωμάτισιν φιαλῶν διὰ φελλοῦ Λεξ. Δημοτ. 3) Εἶδος μικροῦ ἀμανίτου (ἢ σημ. διὰ τὸ σχῆμα) Νάξ.

βουλλωτικήα τά, Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουλλωτικός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίγια, καθὼς καὶ βρετός-βρετίγια, θρέφτης-θρεφτίγια κτ.

Τὸ τέλος πάσης ἐργασίας (ἢ λ. θὰ ἐσήμαινε τὸ πρῶτον τὴν ἀμοιβὴν τοῦ σφραγίζοντος ἔγγραφα, ἡ ὁποία δίδεται εἰς τὸ τέλος).

βουλλωτός ἐπίθ. Ἀθῆν. Εὐβ. (Κονίστρ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. Χαλκ.) Πελοπ. (Μεσσ.) Πόντ. (Τραπ.) Χηλ. κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. βουλλωτός.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ φέρων σφραγίδα ὡς γνώρισμα διακριτικὸν τῆς γνησιότητός του Λεξ. Δημητρ.: Βουλλωτὸ ἀσμή-κερί. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Byzant. Zeitschr. 1,514 «βλαττίον βουλλωτὸν» ἐκ χειρογράφου Πάτμου τοῦ 1201.

2) Ὁ φέρων σφραγιδόλιθον, ἐπὶ δακτυλίου Χηλ.: Αἰνιγμ.

Δαχτυλίδι βουλλωτό, | βουλλωτό, καμαρωτό,
βρέχεται, χιονίζεται, | πάλι δαχτυλίδ' ἐναι

(ἡ οἰκία). 3) Κεκαλυμμένος, σφραγισμένος Πόντ. (Τραπ.): Βουλλωτὸν κοχλίδ'. β) Κλειστός Νάξ. (Ἀπύρανθ. Χαλκ.): Φρ. Μὲ βουλλωτὰ μάθγα ἢ ἀπλῶς βουλλωτὰ μάθγα (χωρὶς σκέψιν, χωρὶς ὑπολογισμούς, χωρὶς συζήτησιν κτ., οἷον: μὲ βουλλωτὰ μάθγα ἀγοράζω Ἀπύρανθ. βουλλωτὰ μάθγα κάνει ὅτι κι ἂν τοῦ πῆς Χαλκ.) 4) Ὁ φέρων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του κοιλότητας, ἐσοχὰς Πελοπ. (Μεσσ.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ.: Μπατανία βουλλωτή (τεχνικός ὄρ.) Μεσσ. Λαμπάδες βουλλωτὲς Λεξ. Δημητρ.

Β) Οὐδ. βουλλωτὸ οὐσ. 1) Τὸ φαγητὸν στιφάδο (διότι κατὰ τὸν βρασμὸν του βουλλώνεται, δηλ. χρίεται μὲ ζάμην γύρω γύρω τὸ σκέπασμα τοῦ δοχείου διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἐξάτμισις) Εὐβ. (Κονίστρ.) 2) Ὑπόστασις σχηματίζον βούλλας, δηλ. σχήματα στρογγυλά ἢ τετράγωνα κοῖλα Ἀθῆν.

βουλοκόπος ὁ, Ἡπ. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουλή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -κόπος < κόπτω.

Ὁ κόπτων τὰς βουλὰς, ἦτοι ὁ ματαιώνων τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις τῶν ἄλλων: Γνωμ. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πολὺβουλος καὶ ὁ Θεὸς βουλοκόπος («ἄλλαι μὲν βουλὰὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει») Ἡπ. Λακων. Ἀνθρώπος βουλεζάμενος καὶ Θεὸς ὁ βουλοκόπος Ἡπ. Ὁ κόσμος δίβουλος καὶ ὁ Θεὸς βουλοκόπος ἄγν. τόπ.

βούλομαι Ἀμοργ. Ἀστυπ. Εὐβ. (Κύμ.) Ζάκ. Ἡπ. Ἰθάκ. Ἴος Κάρι. Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Λεῦκ. Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. Πάρ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Ρόδ. Σῦρ. Χίος κ. ἄ. βούλουμι Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. Μακεδ. (Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.) βουλευοῦμαι Α.Ρουμελ. (Σωζόπ. Φιλιππούπ.) Ἡπ. Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Θράκ. Κορσ. Μακεδ. (Καστορ.) Πόντ. (Κερασ.) κ. ἄ. βουλευοῦμι Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ. Κοζ. Πάγγ. Σισάν.) κ. ἄ. βουλευοῦμ' Ἡπ. (Ζαγόρ.) βουλοῦμαι Νίσυρ. βουλοῦμι Θράκ. (Αἰν.) βουλευέμαι Βιθυν. Εὐβ. (Κουρ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπ. (Αἰγιάλ. Ἀράχ. Βασαρ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Λάστ. Λεντεκ. Τρίκκ. Τριφυλ.) Τῆλ. κ. ἄ. βουλευέμι Σαμοθρ. βουλέμι Μακεδ. (Κοζ. Χαλκιδ.) βουλευοῦμαι Ἀθῆν. (παλαιότ.) Ἡπ. Θεσσ. Κέρκ. Μακεδ. (Φλόρ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) βουλευοῦμι Ἡπ. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Λοκρ.) β'λειωμι Ἡπ. βούλειομαι Ἡπ. Πελοπ. (Σουδεν.) βουλλίζομαι

Πελοπ. (Ἀνδρίτσ.) Ἀόρ. ἐβούλησα Πελοπ. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ.) βούλησα Θεσσ. (Χάσ.) Μεγίστ. Πελοπ. (Λάστ.) βουλήθηκα Κύπρ. Μετοχ. βουλάμενος Πελοπ. (Λακων.) βουλεζάμενος Ἡπ.

Τὸ ἀρχ. βούλομαι. Ὁ ἀόρ. ἐβούλησα κατὰ τὸ θέλησα. Ἡ μετοχ. βουλάμενος κατὰ τὰς ἄλλας εἰς -άμενος μετοχ. περὶ ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,16. Τὸ βουλεζάμενος ἐξ ἀμαρτ. τύπου βουλέζομαι.

Ἐχω κατὰ νοῦν, προτίθεμαι, σκοπῶ, ἐπιθυμῶ ἐνθ' ἄν.: Ἐτσὰ βούλομαι νὰ σὲ δείρω Κρήτ. Εἶντα βούλσαι νὰ κάμης; Κύπρ. Βουλευοῦμαι νὰ πάω νὰ τὸν διῶ Φιλιππούπ. Βουλευέμαι νὰ παντρευτῶ Αἰγιάλ. Πολλὰ πράματα βούλιτι Σισάν. Βουλευοῦμι νὰ ξενιτιφτῶ Κοζ. Ἐβουλήθης νὰ μὲ ξεκάμης Ἀπύρανθ. Βουλήθηκε νὰ πᾶ νὰ πνιγῇ Κρήτ. Βουλήθηκαμ' νὰ γειτονέφουμ' Γέν. Ἀ βουλήθῃς κ' ἔρθω καὶ σὲ πιάσω, δὲ θὰ πῶ πῶς σ' ἔκαμε μάννα Ἀπύρανθ. || Παροιμ. Τὸν ἔμαθα νὰ κολυμπᾷ, βούλεται νὰ μὲ πνίξῃ (ἐπὶ ἀγνώμονος θέλοντος νὰ βλάψῃ τὸν εὐεργέτην) Ρόδ. || Γνωμ. Ἀπὸν βούλεται νὰ κάψῃ θεμωνιγὲς τ' ἀλώγια ἐν τὰ φτάν-νει (ἐπὶ τοῦ μηχανωμένου κατ' ἄλλου κακόν τι καὶ θνήσκοντος πρὸ τῆς ἐκτελέσεως) Κύπρ. Βουλήθηκε ὁ Ὀβραιὸς νὰ καβαλλικέψῃ ἄλογο κ' ἔτυχε Σαββάτο Θράκ. Ἀνθρώπος ὁ βουλεζάμενος καὶ Θεὸς ὁ βουλοκόπος (διὰ τὴν σημ. ἰδ. βουλοκόπος) Ἡπ. || Ἀσμ.

Πολλὲς φορὲς ἀπὸ καρδιὰ βούλομαι νὰ σ' ἀφήσω καὶ ἡ ἀγάπη μου καρδιακὴ μὲ φέρει πάλι πίσω

Ἡπ. Ἡ ἀποφασὶς μου βούλεται στραὸ δειντρί νὰ σιάσῃ, ντὸν ἀπὸ γηλὸν βουνὶ κάτω νὰ κατεάσῃ

Κάρι. Βουλευοῦμαι, μὰ, βουλευοῦμαι ὀγὼ, βουλευοῦμαι τρεῖς καὶ πέντε, βουλευοῦμαι νὰ ξενιτευτῶ πολὺ μακριὰ ἔς τὰ ξένα Ὀλυμπ.

Βουλευοῦμαι, μάννα, βούλομαι καὶ ξὰν μετανοῖζω Κερασ.

Τοῖς ἀντιρροπόμενοι βούλησαν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸν Ἀδὴ Λάστ.

Τώρα κι ὁ ξέρος βούλῃσι νὰ πάῃ ἔς τὴν καλὴν του Χάσ.

Ἀν βουλήθῃς νὰ μ' ἀρνιστῇς, μηλέα μου μὲ τὰ μῆλα, νὰ κάβκεσαι σὰν κάβκουνται μέσ' ἔς τὸ λαμπρὸν τὰ ξύλα (κάβκεσαι=καίεσαι, λαμπρὸν=φωτιὰ) Κύπρ. Καὶ ἀπρος. μοῦ γεννᾶται θέλησις, μοῦ ἐρχεται ἐπιθυμία, ὄρεξις: Θὰ κάνω ὅπως μοῦ βουλειέται Ἰθάκ. Τοῦ βουλειέται κάθε τόσο καὶ μοῦ γένεται φόρτωμα αὐτόθ. Ἐτσὰ μοῦ βουλειέται νὰ τὴ δείρω Κουρ. Τοῦ βουλήθηκε σώνει καὶ καλὰ νὰ γίνῃ παππᾶς Ἡλ. Τοῦ β'λήθη νὰ πάῃ Σκῦρ. Μ' β'λήθη κι νὰ τ' ἀγορεύσῃ τοῦ σπὶτ Αἰτωλ. Ὅπουτι σ' βουλ'θῇ (ὅταν θέλῃς) Εὐβ. (Στροπόν.) Ἀμα τοῦ βουλ'θῇ ἕνα πρᾶμα, θὰ τὸ κάμ' Σκῦρ. Τῆς βουλήθη τῆς γριᾶς Κουρ. || Ἀσμ.

Βουλήθηκε τοῦ ἔρωτα νὰ ῥθῇ νὰ μὲ πειραξῇ Ἀθῆν. (παλαιότ.)

Τοῦ Χάρου τοῦ βουλήθηκε πύργο νὰ θεμελιώσῃ Λευκ. Συνών. ἐπιθυμῶ, θέλω.

βουλομαχῶ, ἰδ. βουλωμαχῶ.

βούλουτια τά, Καπ. (Ποτάμ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Κλῆρος, λαχνός: Ἀσμ.

Ἀς ρίξουμε τὰ βούλουτια κι ὅπου κι ἂν πέσ' ἄς πάρῃ, ἔρριξαν καὶ τὰ βούλουτια, πέφ' ἔς σὴ βασιλοπούλλα.

βουλῶ, βολίζω Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ.)—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 310 βουλίζω Ἡπ. Κέρκ. Πόντ. (Ἀργυρούπ.) κ. ἄ. γουλίζω Πελοπ. (Ἀρχαδ. Κόκκιν.) βουλῶ σύνηθ. βουλάω σύνηθ. β' λῆσιν Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) βουλοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) βολ-λῶ Κύπρ. βουλ-λῶ Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ. βουλ-λῶ Ρόδ. β' λῶ βόρ. Ἰδιώμ. καὶ Μύκ. β' λῶ πολλὰχ. βορ. Ἰδιώμ. ὀυλῶ Κάρπ. Μετοχ. βολημένος Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. βολίζω. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,274.

Α) Μετβ. 1) Ρίπτω βολίδα πρὸς καταμέτρησιν τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 306. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Κ. Δ. (Πράξ. Ἀποστ. 27, 28) «καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυῖας εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυῖας δεκαπέντε». 2) Βυθίζω Κέρκ. Κρήτ. Κύπρ. Πάρ. (Λεῦκ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ.) κ. ἄ.: Μὴ τὸνε βουλίσσης, γιὰτὶ θὰ πνιγῇ Κρήτ. Ἐβούλ-λισε τὲς ποδῖνες του μέσα 'ς τὸν πηλὸν Κύπρ. Βουλίζω τὸ λινάρι (βυθίζω αὐτὸ εἰς τὴν βουλίστραν) Κέρκ. Ὡς σὴν μέσην τῆς θάλασσης ἦτανε μία ἀραράδα καὶ βόλιζε οὐλα τὰ καράβια (ἐκ παραμυθ.) Ἀμισ. || Γνωμ. Οἱ πολλοὶ καραβοκύριοι βολίζουν τὸ καράβιν (ἐπὶ ζημίας ἔνεκα συγκρούσεως ἢ ἐκτελέσεως ἀντιθέτων διαταγῶν) Κερασ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Δ 59 (ἐκδ. ΣΞανθουδ.) «κι ὦρες τὸ κύμα τὴ βουλῆ κι ὦρες τὴ φανερώνει». Καὶ ἀμτβ. βυθίζομαι, καταδύομαι, καταποντίζομαι σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ.) Ἀμα δὲν ξέρει κανεὶς νὰ κολυμπᾷ, βουλᾷ. Βουλᾷ τὸ σιδερό 'ς τὸ νερό. Στρώμα μαλακὸ πὺν ξαπλώνεται καὶ βουλᾷ σύνηθ. Τὸ καράβιν ἐβόλισεν Οἶν. Σατ' ἐκλύμπετε, ἐγανάχτεσε τὸ ἐβόλιξε (σάτ' = ἐνῶ) Ὀφ. Ἐβούλ-λισε μέσα 'ς τὴν στέρα Κρήτ. Ἐπῆγα νὰ πατήσω κ' ἐβούλ-λισα τὰ πόδια μου αὐτόθ. Ἐλᾷ πολλὰ πηλὰ τῶν βουλ-λῶ Κύπρ. Ἐβούλ-λισα μέσα 'ς τὸν πηλὸν αὐτόθ. Ἐβούλ-λισε ἡ πέτρα 'ς τὸ νερόν Τραπ. || Φρ. Ὅπου πάει βολίζει καὶ κάθεται (ἐκ μεταφ. πλοίου καθίζοντος εἰς ρηχὰ νερά ἐπὶ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος μεταβαίνων πρὸς εἰς ἐπίσκεψιν ἀργεί νὰ ἀπέλθῃ) Κερασ. || Παροιμ. Ὅσο γερωῶ, τόσο βουλῶ (οἶονεὶ βυθίζομαι εἰς τὴν γνῶσιν, εἰς τὴν σοφίαν, γηράσκω διδασκόμενος) Θράκ. (Καλλιπ.) || Γνωμ. Τὸ ξύλο 'ς τὸ νερό ποτ-τέ του 'ἐν βουλ-λῇ Τήλ || Ἄσμ.

Ἀχερα ρίχνω 'ς τὸ γαλὸ, βαρὰ 'ναι καὶ βουλοῖνε κι ἄλλοι μολύβια ρίχνουνε, φτερά 'χου γαί πετοῦνε Κρήτ.

Ὡς σὴ θάλασσης τὰ κύματα πατῶ καὶ 'κι βολίζω Κερασ. β) Λαμβάνω εἰς τὸ στόμα ὕδωρ (οἶονεὶ βυθίζω αὐτό) Νίσυρ. Ρόδ.: Ἀφες με νὰ βουλίσω ἓνα κουγὶ νερό Νίσυρ. γ) Βρέχω τινὰ ἐκτοξεύων τὸ ἐν τῷ στόματι ὕδωρ Ρόδ. δ) Ἀποπτύω Ρόδ.: Τὸ παιδί δὲν τὸ κατάπιε τὸ φάρμακο, παρὰ τὸ βούλισε. 3) Κρημνίζω, κατακρημνίζω, κατεδαφίζω Κίμωλ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σύρ. (Γαλις.) κ. ἄ.: Βουλῶ τὸ σπῖτι Κίμωλ. Μύκ. Βουλῶ τὸν τοῖχο γιὰ νὰ τὸνε χτίσω πρὸ δυνατό Σίφν. Ὅλα εἶναι βουλημένα (ἐνν. τὰ μέρη οἰκοδομῆς) Γαλις. || Ἄσμ.

Πύργον ἐθεμελιώναςι 'ς σὴ τοίχας τὸ ἰοφύρι κι ὀλημερὶς ἐχτίζας, τὸ βράδυν ἐβουλοῦσα Ἀπύρανθ. Καὶ ἀμτβ. καταρρέω, κατακρημνίζομαι, κατερειπούμαι Θήρ. Κάρπ. Κίμωλ. Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπ. Σίφν. Σύρ. κ. ἄ.—Λεξ. Βυζ.: Βούλισε τὸ σπῖτι Κίμωλ. Ἀπύρανθ. Βουλᾷ ὁ τοῖχος Σύρ. || Ἄσμ.

Σαραδαπέδε μᾶστοροι κ' ἐξήδα δυὸ καρφᾶδες καὶ δεκοχτὼ καλοὶ 'πουργοὶ ἰοφύρι ἐθεμελιώνα, ὀλημερὶς ἐχτίζας γαί τὸ βράδυν ἐβούλα

Ἀπύρανθ. 4) Ἐξολοθρεύω, καταστρέφω Κάρπ. Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν. κ. ἄ.: Τὸ χιτοὺ βουλῆ τὸ σπῖτ' (χιτισὸ=χιτικὸ) Μύκ. || Ἄσμ.

Τούτη ἡ φεινὴ χρονιά νὰ μὴ ξαναῦρίση ποῦ 'καμε χιόνια καὶ σεισμοὺς τὸν κόσμον νὰ 'ουλίση Κάρπ.

Ὅποτε νὰ κράξ' ὁ πετεινός, νὰ ξημερώσ' ἡ μέρα, τρία κραββάθια βούλisen ὁ νεὸς μὲ τὴ γωπέλλα

Ἀπύρανθ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Φωσκόλ. Φορτουν. Ἰντερμ. Δ 191 (ἐκδ. ΣΞανθουδ.) «ῶφου καὶ πῶς τὰ κρίματα βουλοῦ τοῖσι πολιτεῖς, | χαλοῦσι κ' εἰς τὸν ἄνεμον πέμπου τοῖσι βασιλεῖς». Καὶ ἀμτβ. ἐξολοθρεύομαι, καταστρέφομαι, ἐξαφανίζομαι Κρήτ. Σίφν. Πόντ. (Οἶν.) κ. ἄ.—Λεξ. Βυζ.: Τὸ σπῖτιν ἄτον ἐβόλisen Οἶν. Ἐβούλisen ἀπὸ σεισμὸ χῶρες Λεξ. Βυζ. Ἐβούλisen τὰ χρήματα Κρήτ. || Φρ. Ἐβούλisen ἡ δουλειὰ αὐτόθ. || Ἄσμ.

Ὁ χωρισμός σου μ' ἔκαμε καὶ ζῶ μέσα 'ς τὰ δάση, θαρῶ πῶς ἡ χαρὰ γιὰ μὲ ἐβούλisen κ' ἐχάθη αὐτόθ.

Β) Ἀμτβ. 1) Διεισδύω εἰς τὴν γῆν Κρήτ. (Βιάνν. κ. ἄ.): Βουλᾷ τὸ νερό. 2) Δύω Σέριφ. Τήλ. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 364: Ἡβούλisen ὁ ἥλιος Σέριφ. 3) Ὑποχωρῶ εἰς πῖεσιν, καθίζανω σύνηθ.: Βουλᾷ ἡ γῆ. Τὸ ὠριμο πέπονι τὸ ζουλᾷ καὶ βουλᾷ σύνηθ. Βουλ-λῇ ὁ πηλὸς Κύπρ. Ἀπὸ τὰ νερά ποῦ 'πτε ἐβούλisen ὁ τόπος καὶ πῆγε κάτω Κρήτ. Ἐπολυποτίστηκε τὸ χωράφι καὶ βουλᾷ αὐτόθ. Ἡ σκιτὴ τοῦ σπιτιοῦ β' λῆει Ἀκρ. || Ἄσμ.

Θαμίζομαι, σὰν περπατῆς, πῶς δὲ βουλᾷ τὸ χῶμα ἀπ' τὴν σιανωμάδα σου κι ἀπ' τὸ πολὺ σου διῶμα (σιανωμάδα=σιγανωμάδα) Νίσυρ.

Τῶν θάλασσης τὰ κρίματα πατῶ καὶ δὲ βουλοῦνε Κρήτ. 4) Μεταφ. πνίγομαι τῷ τρόπῳ τινὰ ἀπὸ τὴν μεγάλην ποσότητα, τὴν πλησμονὴν πραγμάτων τινος Θράκ. Μύκ. κ. ἄ.—Λεξ. Βυζ.: Ὁ δεινὰ βούλisen 'ς τὸ κρηθᾶρι Μύκ. Βουλᾷ τὸ σπῖτι του ἀπ' τὰ καλὰ καὶ τ' ἀγαθὰ Θράκ. Βουλᾷ ἡ ἀποθήκη του (εἶναι ὑπερπλήρης) αὐτόθ.

Γ) Μετοχ. 1) Βυθισμένος πολλὰχ. 2) Καθιζήμενος πολλὰχ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουλισμένη Κρήτ. (Σέλιν.) Ὀυλισμένα (τὰ) Κάρπ. Βουλισμένα Γκρεμνὰ Νάξ. (Βόθρ.) β) Ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ ἐξαφανισθῇ, νὰ καταστραφῇ Κρήτ.: Ἐ, τὸ βουλισμένο πρᾶμα! Οἱ βουλισμένες ἐλαῖες δὲν ἔχουνε τοῖκουδο (τίποτε, κανένα καρπὸν). 3) Κατηραμένος Κρήτ. κ. ἄ.: Ξεδαρκάραμε μὲ βουλισμένη Τρίτη Κρήτ. || Ἄσμ.

Ἐτσὰ τὸ φέραν οἱ καιροὶ κ' οἱ βουλισμένοι χρόνοι ὁ καπετάνιος 'ς τὸ κουπὶ κι ὁ ναύτης 'ς τὸ τιμῶνι Κρήτ.

Ἀχι πῶς ἐχωρίσαμε καὶ πάμε χώρια χώρια σὰ ἀ' ἀγριοπεριότερα 'ς τὰ βουλισμένα ὄρη αὐτόθ. 4) Οὐς. βολημένος, μῦς, ποντικὸς (κατὰ τὸ σχῆμα κατ' ἐξοχὴν) Ἰκαρ.

Πβ. βουλιάζω.

βουλωμάχι ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βούλωμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. λάβωμα - λαβωμάχι κττ.

Κοιλότης: Εἶχε ἡ κεφαλὴ του μὲ βουλωμάχι (οὐλὴν κοίλην ἐκ κατάγματος).

βουλωμάχι τό, Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλωμάχῳ.

Ἰχνος ποδὸς ἐπὶ νεοσκαφοῦς ἀγροῦ.

βουλωμαχῶ Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουλῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως -μαχῶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 251. Βυθίζομαι εἰς βαλτώδη γῆν.

βουλωχώνω Θήρ.

Ἐκ τῶν ρ. βουλῶ καὶ χώνω. Κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 25 (1913) 290 ἐκ τοῦ βουλλώνω καὶ χώνω. Κρύπτω τι εἰς τὴν γῆν, καταχώνω, παραχώνω.

βούμπανος ὁ, Ἦπ.

Λέξις πεποιημένη.

Πρᾶγμα παράγον ἡχόν τινα βούμπ βούμπ: Αἰνιγμ. Βουνι ποδῶ, βουνι ποκεῖ, βούμπανος βογγάει ὅς τῇ μέσῃ (ὁ μάγγανος τοῦ λιναριοῦ).

βούνα ἡ, Σύμ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βουνό.

Μέγα, ὑψηλὸν βουνόν.

βουνάγκαθο τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ ἀγκάθι.

Τὸ φυτὸν κίρσιον ἢ ἄκορνα (cirsium acarna) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae). Συνών. ἀσπράγκαθο 4. [**]

βουνάκι τό, σύνθ. β'νάκ' βόρ. ἰδιώμ. βουνάτσι

Μεγίστ. κ. ἄ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουνό διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Μικρόν, χαμηλὸν βουνόν, γήλοφος. Συνών. βουναλάκι, βουνάλι, βουναράκι, βουναρέλλι, βουνίτσα, βουνόπουλλο, βουνούλλι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουνάκι Νάξ. (Ἀπύραγθ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Τριφυλ.) Σύμ. Χίος Βουνάκια Σίφν.

βουναλάκι τό, κοιν. βουναλάτσι Ἰος κ. ἄ. βουναλ-λάιν Χίος (Καρδάμ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουνάλι διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Βουνάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Αἰνιγμ.

Ἔνα καλοεράτσι | π'άνω ὅς ἔνα βουναλάτσι
θέλ' ἔνα ψωμί τσ' ἄλάτσι | π'άνω ὅς τῇ φωτιά νὰ κάτση
(τὸ μανιτάρι, ὁ μήκυς) Ἰος.

βουνάλι τό, Μῆλ. κ. ἄ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουνό διὰ τῆς καταλ. -άλι.

Βουνάκι, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Βουνάλι Πάρ. Βουνάλια Μῆλ. Τουρλωτὸ Βουνάλι Ἀντίπαρ.

βουνάρα, ἰδ. βούναρος.**βουναράκι** τό, πολλαχ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουνάρι διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Βουνάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Τὸ χωριδάκι τὸ φτωχὸ ποῦ κρέμεται ὅς τὸ βουναράκι π'άνω ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 55 Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἀνέβαινε ἀψηλὰ ὅς τὰ βουναράκια τοῦ χωριοῦ του νὰ βλέπη τὴ θάλασσα ΓΨυχάρ. Ζωὴ κι ἀγάπ. 7.

* βουναρεῖο τό, βουναρκόν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖο ἢ τοῦ βουνό καὶ τῆς καταλ. -αρεῖο.

Σειρὰ βουνῶν. Συνών. βουναρικὸ (ἰδ. βουναρικός), βουνοσειρά.

βουναρέλλι τό, ἀμάρτ. β'ναρέλλ' Λέσβ. (Πάμφιλ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουνάρι διὰ τῆς καταλ. -έλλι.

Βουνάκι, ὁ ἰδ.

βουνάρι τό, Κάρπ. Μεγίστ. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. Δη-

μητρ. βουνάριν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) β'νάρ' Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. κ. ἄ. γουνάριν Κύπρ. γουνάρι Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνό καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι (Ι). Ἡ λ. καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ. 1, 634 (ἐκδ. RDawkins) «ἀπάνω εἰς ἓνα βουνάρι ἡῦρασι εἴκοσι Σαρακηνοὺς».

1) Βουνόν ἐνθ' ἄν.: Φρ. Τὸ νερόν πηαίνει βουνάριν (ὡς βουνόν) Κύπρ. Ἔδει τὸ κριθάριν βουνάριν (εἰς μεγάλην ποσότητα) αὐτόθ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουνάριν Χίος Βουνάρι Νίσυρ. Πελοπν. (Μάν.) Χίος Β'νάρ' Ἰμβρ. Λέσβ. Βουνάρια Κάρπ. Λῆμν. Πελοπν. (Λογγ.) Ὀυνάρια Κάρπ. Βουνάρκα Κύπρ. Μέσα Βουνάριν Κύπρ.

2) Σωρὸς συνήθως μέγας Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ.: Τὰ σύναξεν τσαὶ τὰ καμιν βουνάριν Κύπρ. || Φρ. Παιδικὰ βουνάριν (συγκεντρωμένα, μαζωμένα) αὐτόθ. || Ἀσμ.

Τσαὶ μὲν σπαθκῆν τοῦ χάρισε τοῦ κάουρου ὅς τ' ἀφ-φάλεν
τσαὶ τῶειά χαμαὶ ὁ κάουρος ἐν' νὰ γενῇ βουνάριν
Κύπρ.

Δείχνει τον μὲν εἰς τὸν λαμόν τσαὶ ρίχνει τον βουνάριν
αὐτόθ. Συνών. *βουναριά, βούναρος 2, βουνάρω-
μαν 2.

*βουναριά ἡ, βουναρκὰ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Βουνάρι 2, ὁ ἰδ.: Ἡ βουναρκὰ τοῦ σπαροκοῦ.

*βουναριάζω, βουναρκάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνάρι ἢ *βουναριά.

Καμῶ σωρὸν, συσσωρεύω.

βουναρικός ἐπὶθ. Λεξ. Δημητρ. βουναρικόν τό,

Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνάρι καὶ τῆς καταλ. -ικός.

1) Ὅρειος Λεξ. Δημητρ.: Βουναρικά χωράφια. 2) Οὐδ. οὐσ. *βουναρεῖο, ὁ ἰδ., Κύπρ.—Λεξ. Δημητρ.

βούναρος ὁ, Κύπρ. Παξ. Ρόδ. κ. ἄ.—ΛΜαβίλ.

Ἔργα 56—Λεξ. Βλαστ. 371 Δημητρ. Θηλ. βουνάρα Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βουνό διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρος.

1) Λόφος ὑψηλὸς Κύπρ. Παξ. Ρόδ. κ. ἄ.—ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἄν.—Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.: Ποίημ.

Σεισμὸς φωτιά βογγωμανοῦν καὶ βούναροι σκισμένοι
ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἄν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βούναρος Κύπρ. Βουνάρα Κῶς Ὀυνάρα Κάρπ. β) Μέγας, ὑψηλὸς βράχος Σύμ. 2) Μέγας σωρὸς Κύπρ.—Λεξ. Δημητρ. Συνών. βουνάρι 2, *βουναριά, βουνάρω-
μαν 2.

βουναρούδι τό, ἀμάρτ. βουναρούιν Κύπρ. γου-

ναρούιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι, δι' ἣν ἰδ. -ούδι.

Μικρὸς σωρὸς.

βουνάρωμαν τό, Κύπρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. βουνάρωμαν, ὁ ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βουναρώνω. Ἰδ. Δουκ. (ἐν λ. βουνί).

1) Λόφος. Συνών. βούνωμαν. 2) Βούναρος 2, ὁ ἰδ.

βουναρών-νω ἀμάρτ. Μετοχ. βουναρωμένος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούναρος.

Μαζεύω εἰς μέγαν σωρὸν, σχηματίζω μέγαν σωρὸν:

Γνωμ. Χωράφιν τρεσμένον, διωλισμένον τὸ ἀνακομμένον, σιτάριν βουναρωμένον ἢ γουναρωμένον (ὅτι ἡ καλή καὶ ἄφθοнос παραγωγή προϋποθέτει καλὴν καλλιέργειαν).

βουνεά ἢ, ἀμάρι. βουνεὶ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνεῖα κατὰ τὰ εἰς -εῖ ὁσμῆς δηλωτικά.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ βοείου κρέατος: Βγάνει μὲ βαρεῖα βουνεὶ τὸ κρέας. Συνών. βοιδεῖα 2.

βουνεά, ἰδ. βουνεῖα.

βουνεάζω, ἰδ. βουνεῖάζω.

βούνευρο τό, σύνθη. βούνευρον Χίος (Νένητ. κ.ά.) μούνευρο Καλαβρ. (Μπόβ.) κούνευρος ὁ, Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βούνευρον.

Μάστιξ ἐκ τοῦ γεννητικοῦ μορίου τοῦ βοός ἢ ἐκ λωρίδος βοείου δέρματος. Συνών. βοιδόνευρο, βοιδόποντσα, βοιδοτσούλι, βούρδουλας.

βουνήσιος ἐπίθ. κοιν. βουνήσιος Πελοπν. (Συκεᾶ Κορινθ.) κ.ά. βουνήσιους Ἡπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. β'νήσιους βόρ. ἰδιώμ. βουνήσιος Σίφν. β'νήσιους Μακεδ. (Βελβ.) βουνήσιος πολλαχ. β'νήσιους Β.Εὐβ. Λέσβ. βουνούσιος Σύμ. Χίος β'νήσιος Σχῶρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνό καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήσιος.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὀρεινός κοιν.: Βουνήσιος ἄνθρωπος. Βουνήσια γυναῖκα. Βουνήσια πέρδικα. Βουνήσια πουλί. Βουνήσια λουλούδια. Βουνήσια χωριά. Βουνήσια σταφίδα κοιν. Βουνήσια ψάρια (τὰ διαιτώμενα εἰς τοὺς βραχίονας αἰγιαλοὺς λίμνης) Μακεδ. (Καστορ.) Βουνήσια νύχτα (ἡ νύχτα τὴν ὁποίαν διέρχεται τις εἰς τὸ βουνόν) Π.Νιφρ. Ἀγριοπούλ. 236 Φρ. Βουνήσιο κόκκαλο (ἐπὶ ἀνθρώπου εὐρώστου, συνών. φρ. παλαιὸν κόκκαλον κοιν. Βουνήσιο πρᾶμα (ἐπὶ θαλεροῦ γυναικείου σώματος) Πελοπν. (Ἀρχαδ.) Συνών. βουνεῖατικός. 2) Μεταφ. ἀγροίκος, ἀπαίδευτος κοιν. βουνίτης.

Β) Οὐσ. 1) Μέγας κοχλίας Χίος. Συνών. βουνεῖα νίτης 2, βουνούσιος. 2) Οὐδ. πληθ., εἶδος σταφυλῶν Ρόδ. 3) Οὐδ. πληθ., εἶδος σύκων Σύμ.

Πβ. βουνεῖατης, βουνεῖατικός, βουνεῖατης, βουνεῖατικός, βουνεῖατικός.

βουνεῖ τό, βουνεῖν Καπ. Κάρπ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Τραπ.) βουνεῖ σύνθη. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀραβάν. Σιλ.) βουνεῖ Καπ. (Ἀνακ. Σινασσ. Φλογ.) Μακεδ. (Φλόρ.) β'νι Β.Εὐβ. Ἡπ. Ἰμβρ. Μακεδ. Πάρ. (Λεῦκ.) Σαμοθρ. Σχῶρ. κ.ά. ὀυνεῖν Κάρπ. ὀυνεῖ Κάρπ. Κάσ. Τήν. γουνεῖ Ἰων. (Κρήν.) Ρόδ. Χίος.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βουνεῖν, ὁ ἐκ τοῦ παρ. Ἡσυχ. βουνεῖον (γλῶσσ. ἀνὰ βουνόν).

Ὅρος ἐνθ' ἄν.: Φρ. Ἐχω καρδιάν βουνεῖ (ἔχω μεγάλην ὑπομονήν) Ρόδ. || Παροιμ. Θυμών-ναι ὁ λαὸς μὲ τὸ βουνεῖ, μ' ἔχει καὶ τὸ βουνεῖ χαπάρι; (ἐπὶ τοῦ ματαίως ἀπειλοῦντος ἰσχυρότερόν του. λαὸς=λαγός) Ρόδ. || Αἰνίγμ.

Ἐπὰ βουνεῖ κ' ἐκεῖ βουνεῖ | καὶ μέσα κόρη κελαηδεῖ (ἡ κρεββαταριά, ὁ ἀργαλειός) Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ποτὸεῖ βουνεῖν ποδῶ βουνεῖν | τῶαί μέσα δράκον ἢ φωνή (τὸ ὄπλον) Κύπρ. || Ἄσμ.

Νὰ πάρω τὰ ὄρη, τὰ ὀυνεῖα, τὰ δάση, τὰ λαγκάδια Κάρπ.

Πολλὰ ὀυνεῖα μαλώνουσι καὶ ὕδ' ὄρη συνερίζουν (ὕδ=δυὸ) αὐτόθ. Συνών. βουνό. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουνεῖν Ἀμοργ. Κύπρ. Βουνεῖ Ἀνδρ.

Ζάκ. Κεφαλλ. Λευκ. Νίσυρ. Πελοπν. (Γορτυν. Κόκκιν. Μάν.) Σίφν. Β'νι Σχῶρ. Βουνεῖα (τὰ) Ἀνδρ. Πάρ. Σίφν. ὀυνεῖα Κάρπ. Γουνεῖα Κύπρ. (Πάφ.) Ἀσπρο Βουνεῖ Νάξ. (Βόθρ.) Σίφν. Ἀνὸ ὀυνεῖα Κάρπ. Κάτω Βουνεῖ Νίσυρ. Κόττεινο Βουνεῖ Κάρπ. Μαῦρο Βουνεῖ Σίφν. Μέγα Βουνεῖ καὶ Μικρὸ Βουνεῖ Σαμοθρ. Πέρα βουνεῖν Κύπρ. Στραβά Βουνεῖ Σίφν. Φαλακρὸ Βουνεῖ Κάρπ.

βουνεῖα ἢ, βωνεῖα Καπ. (Φερτ.) βουνεῖα σύνθη. καὶ Καπ. (Ἀραβάν. Σινασσ.) βουνεῖα Κύπρ. βουνεῖα Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βογατσ. Κοζ. Σιάτ. Σισάν.) βωνεῖα Τσακων. βωνεῖα Τσακων. βουνεῖα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) β'νι βόρ. ἰδιώμ. ὀυνεῖα Κάσ. ὀυνεῖα Χίος (Ἑλατ.) βουνεῖ Κρήτ. ὀυνεῖα σύνθη. ὀβωνεῖα Πελοπν. (Βασαρ.) ὀβ'νι πολλοχ. βορ. ἰδιώμ. ἄσβωνεῖα Πελοπν. (Καλάμ. Λογγ. Μεσσ. Πατπούλ. Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βωνεῖ (στάβλος βωνεῖ) διὰ τῶν μεταβατικῶν τύπων βωνεῖα-βωνεῖα-βωνεῖα. Ἰδ. Κορ. Ἀτ. 4, 59. Πβ. καὶ *βορβιθωνεῖα. Εἰς τὸν τύπ. ὀβωνεῖα προσεκολλήθη τὸ σ ἐκ τῆς γενικ. τῆς βουνεῖας.

Ἡ κόπρος τοῦ βοός σύνθη. καὶ Καπ. (Ἀραβάν. Σινασσ. Φερτ.) Τσακων., ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἄλλων ζώων, οἷον ἵππου Μακεδ. (Σιάτ.), βοσκημάτων ἐν γένει Κεφαλλ. : Φρ. Κάθιτι σὰν τῇ β'νι (ἐπὶ ὀκνηροῦ) Μακεδ. (Πάγγ.) || Παροιμ. φρ. Τὸν ἄφησε σὰν τῇ γελᾶδα τῇ ὀβωνεῖα (τὸν ἐγκατέλειπε ἀπαθῶς ὡς ἡ ἀγελᾶδα τὴν κόπρον τῆς) Πελοπν. (Πύργ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοιδεῖα.

βουνεῖάζω Ἡπ. κ.ά.—Λεξ. Αἰν. βουνεῖάζου Μακεδ. (Κοζ.) βουνεῖάζου Μακεδ. (Σισάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνεῖα.

1) Ἐκί βοός καὶ ἄλλων ζώων, κοπιῶ ἐνθ' ἄν. Συνών. βουνεῖζω. 2) Ἐπαλείφω διὰ κόπρου βοός Ἡπ.

βουνεῖασμα τό, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. βουνεῖάζω.

Κόπρισμα βοός καὶ ἄλλων ζώων.

βουνεῖατης ὁ, Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνεῖ ἢ βουνό καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖατης.

Ὁ ἐπὶ τῶν βουνῶν ζῶν, ὀρεσίβιος. Πβ. βουνεῖσμος, βουνεῖατικός, βουνεῖατης, βουνεῖατικός, βουνεῖατικός.

βουνεῖατικός ἐπίθ. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνεῖ ἢ βουνό καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖατικός.

Βουνεῖσμος 1, ὁ ἰδ.: Βουνεῖατικός ἄνθρωπος. Βουνεῖατικά σῆκα.

βουνεῖζομαι Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνό.

Φέρομαι οἶονεῖ ὡς βουνόν, καταλαμβάνομαι ὑπὸ ὁμίχλης καὶ ἄλλων σφοδρῶν καιρικῶν μεταβολῶν: Ἄσμ.

Βουνεῖ βουνεῖ βουνεῖστε, βουνεῖ μου στολιστῆτε, ἐγὼ κὶ ἂν βρέξῃ πορπατῶ κὶ ἂν χαλαζώσῃ τρέχω.

Συνών. ἀνταρεῖω Β 10, ἀνταρῶνω.

βουνεῖζω ἀμάρι. βουνεῖζου Μακεδ. (Κοζ.) β'νίζου Θεσσ. Μακεδ. (Βέρ. Σιάτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνεῖα.

Βουνεῖάζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βουνεῖζ' τ' ἄλογου Κοζ.

βουνικό τό, Σέριφ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βουνικός.

Ἀγρός ὄρεινός.

***βουνιολόγος** ὁ, β'νιουλόγους Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνιῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος.

Φτυάρι διὰ τοῦ ὁποίου ἀπορρίπτεται ἔξω τοῦ ἁλωνίου ἡ κόπρος τῶν ἁλωνιζόντων ζώων.

βουνίτης ὁ, Χίος κ.ά.—Λεξ. Περίδ. βουνίτες Πόντ. β'νίτ'ς Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνιῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτης. Ὅτι ἡ λ. εἶναι παλαιά, μαρτυρεῖ τὸ παρ' Ἑσυχ. «βωνίτας» τοὺς ἐν ἀγρῷ, οἱ δὲ βουκόλους ἢ ἀγροίκους».

1) Βουνιάτης, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. β) Μεταφ. ἄνθρωπος ἀγροίκος, ἀπαίδευτος Χίος. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Ἰδ. τὸ ἐνθ' ἄν. παρ' Ἑσυχ. Δωρ. βωνίτας. Συνών. βουνιώτης 2. Πβ. βουνήσιος Α 2. 2) Εἶδος μεγάλου κοιλίου Χίος. Συνών. βουνήσιος Β 1, βουνούσις.

3) Εἶδος μύκητος Λέσβ.

βουνίτσα (I) ἡ, ἀμάρι. βουνίτσα Καπ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουνιῶ ἢ βουνιῶ διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Βουνὸν χαμηλόν, βουναλάκι: Ἄσμ.

Σὲ ποῖο βουνίτσα ν' ἀνεβῶ νὰ βρῶ τὸν ἀδελφό μου; Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουνάκι.

βουνίτσα (II) ἡ, Εὐβ. (*Ακρ. Ψαχν.) σβονίτσα Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνιῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Μικρὰ ποσότης βουνιῶς, ὁ ἰδ.

βουνιώτης ὁ, Κάρπ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Νάξ. (*Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνιῶ ἢ βουνιῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιώτης.

1) Βουνιάτης, ὁ ἰδ., Κάρπ. Νάξ. (*Απύρανθ.) Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἄις-Γεώργις ὁ Βουνιώτης ὡς τοπων. Χίος.

2) Βουνίτης 1β, ὁ ἰδ., Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Νάξ. (*Απύρανθ.)

βουνιώτικος ἐπίθ. Τήν. β'νωτικός Τήν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνιῶ ἢ βουνιῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιώτικος.

Ὁρεινός: Βουνιώτικο χωράφι. Συνών. βουνήσιος Α 1, βουνιάτικος.

βουν-νίζω Κύπρ. βουν-νῶ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μορ. βούν-νου.

1) Παράγω βόμβον, βομβῶ: Βουν-νίζουν τ' ἀφκμά μου. || Φρ. Βουν-νίζω καὶ πάω (φέρομαι μετὰ ταχίστης ὁρμῆς, φέρομαι δρομαίως). Ἐβούν-νισεν ὁ νοῦς του (παρεφρόνησεν). Συνών. βουτίζω Α 5. 2) Ρίπτομαι μεθ' ὁρμῆς: Οἱ παῖδες ἐβουν-νισαν 'ς τὸν αἶρα. β) Μετβ. ρίπτω, ἐκσφενδονίζω: Ἐβούν-νισέν του μὲν πέτραν, ἀμ-μὰ 'ἐν τὸν ἔφτασεν. || Φρ. Ἐβούν-νισέν του ἔναν μπάτσον (τὸν ἐρράπισεν). Ἐβούν-νισέν του τες (συνών. φρ. τοῦ τοῖς ἔβρεξε).

3) Γίνομαι ἄφαντος. Καὶ μετβ. κάμνω τι ἄφαντον, ἐξαφανίζω. Συνών. ἀρατίζω. 4) Σπαταλῶ: Ἡῦρεν πολ-λὰ ἀπ' τὸν τῶριν του, ἀμ-μὰ ἐβούν-νισέν τα οὔλα. Συνών. ἀσωτεῦω 3.

βούν-νισμαν τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουν-νίζω.

Τὸ ρίπτειν μετὰ ταχύτητος, ἐκσφενδόνισις.

βουν-νισμός ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουν-νίζω.

Βόμβος, βούισμα: Ἀκούω ἔναν βουν-νισμόν. Συνών. βούν-νος.

βουν-νιστός ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουν-νίζω.

Ὁ ἔνεκα τῆς ὁρμητικῆς φορᾶς του παράγων βόμβον: Πέτρα βουν-νιστή.

βούν-νος τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουν-νίζω ἢ τοῦ μορ. βούν-νου.

1) Βουν-νισμός, ὁ ἰδ.: Ἀδρικοῶ τὸ βούν-νος τοῦ χαλαζοῦ ποῦ χτυπᾷ (ἀδρικοῶ = ἀγροικῶ, ἀκούω). || Φρ. 'Σ τὸ βούν-νος! ('ς τὸ διάβολο!) 2) Λίθος στρογγύλος ἢ σφαῖρα μολυμβδίνη με δύο ὁπὰς, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται λεπτὸν σχοινίον, περιστρεφόμενου δὲ τούτου περιστρέφεται καὶ ὁ λίθος με μεγάλην ταχύτητα καὶ παράγει βόμβον.

βούν-νου μόρ. Κύπρ. ούν-νου Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη.

Εὐχεσάμενος τὰ μόριον πρὸς δήλωσιν βοῆς: Βούν-νου βούν-νου κάμνει τὸ ἀλακάτιν σὰν γυρίζη.

βουνό, βουνός, ὁ, Θήρ. Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.) Ρόδ.

Λεξ. Δημητρ. γένος Ρόδ. βουνός τό, Κάρπ. βουνόν Ἰκαρ. Κύπρ. Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) βουνόν Πόντ. (Κερασ.) βουνό κοιν. καὶ Πόντ. (*Οφ.) βουνό Καπ. (Σινασσ.) βουνό Καπ. (*Ανακ.) Κορσ. β'νὸ βορ. ἰδιώμ. ὀνό Ἰκαρ. Ἰων. (Κρήν.) Κάρπ. Μεγίστ. Χίος (*Ελάτ.) κ. ἄ. γένος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βουνός. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ γένους κατὰ τὸ συνών. ὅρος. Περί τοῦ τύπ. γουνόν ἰδ. γράμμα β 5.

1) Ὅρος κοιν. καὶ Καπ. (*Ανακ. Σινασσ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. *Οφ. Τραπ. Χαλδ.): Νὰ ζήσης σὰν τὰ ψηλὰ βουνὰ ἢ ἴσαμε τὰ βουνά! (εὐχή) κοιν. Νὰ 'σαι σὰ δὲ ψηλὰ βουνά! (ὕψις, ρωμαλέος) Κεφαλλ. Δυνατός σὰ δὲ βουνά! αὐτόθ. || Φρ. Ἡμέρα βουνό (μακρᾶς διαρκείας). Πράματα βουνό (ὡς βουνό, πολλά). Τοῦ φαίνεται βουνό (οἶον: ἡ δουλειά, τὰ γράμματα κτ., ἥτοι αἰσθάνεται μεγάλην δυσκολίαν). Ἐχει τύχη βουνό (εὐμενεστάτην, εὐνοϊκωτάτην). Ἐχει καρδιά βουνό (ἐπὶ τοῦ σφόδρα ὑπομονητικοῦ). Ἡρθε ἢ κατέβηκε ἀπ' τὰ βουνὰ (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀπείρου, ἀμαθοῦς, ἀπαιδευτοῦ κτ.) Βγαίνω 'ς τὰ βουνὰ ἢ παίρνω τὰ βουνὰ (γίνομαι ληστής). Παίρνω τὰ βουνὰ (καταλαμβάνομαι ἀπὸ μανίαν καὶ ἐλαύνομαι εἰς τὰ βουνὰ ἢ καταλαμβάνομαι ἀπὸ ἀπόγνωσης). Ἐχετε γειά, ψηλὰ βουνά! (ἐπὶ τοῦ ἀναχωροῦντος ἢ τοῦ προδήλως τεταραγμένου τὰς φρένας) σύνθηθ. Ἐχει καρδιά βουνό (ἐπὶ τοῦ μακροβίου) Στερελλ. (*Αρτοτ.) Εἶν' ἀπ' τὰ β'νὰ καὶ τὰ ρ'μάνγα (ἐπὶ τοῦ ἀγνώστων γονέων. ρ'μάνγα=ρουμάνια, δάση) Μακεδ. Ἡ θάλασσα εἶναι ὄρη καὶ τρία βουνὰ (ἐπὶ μεγάλῃς τρικυμίας) Μύκ. || Παροιμ. Μαθημένα τὰ βουνὰ ἀπ' τὰ χιόνια (ἐπὶ τοῦ συνηθισμένου νὰ φέρη γενναίως τὰς ἀτυχίας) σύνθηθ.

Καὶ τὰ βουνὰ ξεπέφτουνε κ' οἱ κάμποι δυστυχοῦνε (ἐπὶ τῆς ἀσταθείας τοῦ ἀνθρωπίνου πλούτου ἢ δόξης κτ.) Αἶγιν. Πελοπν. (Λακων.)

Τὸ βουνό κοιλοπονοῦσε | κ' ἔνα ποτικὸ γεννοῦσε (*ὠδινεν ὄρος καὶ ἔτεκε μῦν) Πελοπν. (Λάστ.) || Γνωμ.

Βουνό με βουνό δε σμίγει, ἄνθρωπος μ' ἄνθρωπο σμίγει (ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς συναντήσεως προσώπων μετὰ πάροδον πολλοῦ χρόνου ἔστω καὶ εἰς λίαν ἀπομακρυσμένας χώρας εὐρισκομένων) σύνηθ. || Ἄσμι.

Τρανός βουνός, ψηλός βουνός με ρεματιές καὶ λόγγους Λεξ. Δημητρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουνός Κρήτ. (Σέλιν.) Χίος Ὀνός Κάμπ. Βουνοὶ Κύπρ. Ρόδ. Βουνὸν Κύπρ. Βουνό Κέως Κρήτ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Λακων.) Β'νὸ Σκυρ. Βουνά Χίος Βουνὸν τοῦ Καταράδ-ση Κύπρ. Ἀγιάνη Βουνό Πελοπν. (Λακων.) Ἄσπρος Βουνός Κάμπ. Δύο Βουνά Πελοπν. (Κορινθ.) Στερελλ. (Φθιώτ.) Κάλκα Βουνό Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Καλογέων Βουνά Πάρ. Λαβρούδας Β'νὸ Λήμν. Μαῦρο Βουνό Ἀττικ. Κρήτ. (Βιάνν.) Μεγάλο Βουνό Ἀττικ. Μεάλο Βουνό Κάμπ. Ὀξὺς Βουνός Ρόδ. Ξυὰ Βουνά Ρόδ. Παχὺς Βουνός Κάμπ. Παχὺ Βουνό Ἄνδρ. Κάμπ. Πέρα Βουνά Πελοπν. (Βασαρ.) Στρογγυλὸ Βουνό Νάξ. (Κινίδ.) 2) Μέγας σωρός Ρόδ. κ. ἀ.—Λεξ. Δημητρ. : Βουνοὶ καλαμποκοῦ Λεξ. Δημητρ. Ἐνας βουνός σιτάρι Ρόδ. Ἡ σημ. καὶ παρ' Ἡσυχ. «βουνός» σιτάρι Κύπριοι.

Πβ. βουνί.

βουνοκόκορας ὁ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ κόκορας.

Τὸ ἄγριον πτηνὸν τέτραξ. Συνών. βουνοπετεινός.

βουνοκορυφή ἡ, σύνηθ. βουνοκορυφή σύνηθ. βουνοκόκορος σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ κορυφή. Τὸ βουνοκόκορος διὰ τὸ βουνό.

Κορυφή, ἀκρόωρεα βουνού.

βουνόκρητος ἐπὶ θ. Παπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ τοῦ ἐπὶ θ. κρητός. Ὁ ἐπὶ βουνού εὐρισκόμενος καὶ παρέχων ψυχρὸν ὕδωρ ἐπὶ πηγῆς : Ἄσμι.

Ὁ μαῦρος μου ἐδίψασε καὶ πῆγε μονοπάτι, τὸ μονοπάτι πῆγε με βουνόκρητο πηγάδι, μαῦρο μου ἔπινε νερό κ' ἐγὼ χειρονομῶν.

βουνολάγκαδο τό, ἁμάρτ. βουνολάγαδο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βουνολάγαδο Νάξ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ λαγκάδι.

1) Λαγκάδι βουνού Νάξ. 2) Πληθ. βουνολάγαδα, βουνά καὶ λαγκάδια μαζί Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Τῇ νύχτῃ κοῦσα κ' ἐτρίξα δὲ βουνολάγαδα κ' ἦτον ὁ ἀρκίως κ' ἐπάαινε (ἐκ παραμυθ.)

βουνολαγός ὁ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ λαγός.

Λαγός τῶν ὀρέων κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν καμπολαγός.

βουνολίμανο τό, Πιέρ Λοτί—Π. Π. Ὁ ψαράς τῆς Ἰσλανδ. 178.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ λιμάνι. Λιμὴν περικλειόμενος ὑπὸ βουνῶν.

βουνοπάτης ὁ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνό καὶ τοῦ ρ. πατῶ.

Ὁ σφετεριζόμενος ὀρεινὴν ἰδίᾳ δασώδη περιοχὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸ δημόσιον.

βουνοπέρδικα ἡ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ πέρδικα.

Πέρδιξ τῶν ὀρέων. Συνών. πετροπέρδικα.

βουνοπετεινός ὁ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ πετεινός.

Βουνοκόκορας, ὁ ἰδ.

βουνοπλαγιά ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ πλαγιά.

Πλαγιά βουνού, κλιτύς ὄρους. Συνών. βουνόπλαγο. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἡπ.

βουνόπλαγο τό, Ἡπ. κ. ἀ.—Λεξ. Βλαστ. 371 Δημητρ. βουνοπλάγι Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βουνόπλαγον, ὁ παρὰ τὸ βουνό καὶ πλάγι. Πβ. Χρον. Μορ. Ρ στ. 2804 (ἐκδ. JSchmith) «ὁκάτι ἓνα βουνόπλαγον, τραχὺν γὰρ καὶ σπῆλαιον».

Βουνοπλαγιά, ὁ ἰδ.

βουνοπορειά ἡ, Λεξ. Βλαστ. 372 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ πορειά.

Ὁρεινὴ διάβασις.

βουνόπουλλο (I) τό, Λεξ. Βλαστ. 371 καὶ 427. βουνόπον Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βουνόπουλλον, ὁπερ ἀπὸ τὸ οὐσ. βουνόν καὶ τὴν κατάλ. -πουλλον. Πβ. Χρον. Μορ. Η στίχ. 2804 (ἐκδ. JSchmitt) «ὁκάτι ἓνα βουνόπουλλον, τραχὺν γὰρ με σπῆλαιον». Τὸ βουνόπον διὰ τοῦ ἁμαρτ. μεταβατικοῦ τύπ. βουνόπ'λλον.

Μικρόν, χαμηλὸν βουνόν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουνάκι.

βουνόπουλλο (II) τό, Χίος.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ πουλλί.

Ἡτηνὸν διαιτώμενον εἰς τὰ βουνά.

βουνοσειρά ἡ, Μπασμ. Ἀγοιολογ. 20 Γ'Ψυχάρ (Ἀγν.) 85 καὶ 161—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ σειρά.

Σειρά βουνῶν, ὄροσειρά. Συνών. *βουναρειό, βουναρικό (ἰδ. βουναρικός 2).

βουνοτόπι τό, Λεξ. Γαζ. (λ. ἄκρις) Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ *τοπί < τοπίον ἢ ἐκ τοῦ οὐσ. βουνότοπος.

Βουνότοπος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. : Σκαλωτὰ σὲ βουνοτόπι ἔφτειαζε ἀμπέλι Λεξ. Δημητρ.

βουνότοπος ὁ, σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ τόπος.

Τόπος ὀρεινός. Συνών. βουνοτόπι.

βουνότσιχλα ἡ, Θεσσ. κ. ἀ.—Λεξ. Δημητρ. βουνοτσιχλα Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνό καὶ τσίχλα.

Κίχλη μεγάλη διαιτωμένη εἰς ὀρεινοὺς τόπους κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μικρὰν τὴν διαιτωμένην εἰς τόπους χαμηλοὺς, κίχλη ἢ ἱξοβόρος (turdus viscivorus).

βουνούλλι τό, ΔΛουκοπ. Ποιμεν. 129—Λεξ. Βλαστ. 371 Δημητρ.

Ὑποκορ. ἐκ τοῦ οὐσ. βουνί ἢ βουνό διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλι.

Βουνάκι, ὁ ἰδ.

βουνούσις ὁ, Χίος (Καλαμ.)—Λεξ. Βλαστ. 434.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουνί ἢ βουνό καὶ τῆς καταλ. -ούσις, περὶ ἧς ἰδ. Γ'Χατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 111 καὶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 11-12.

Μέγας κοχλίας. Συνών. βουνήσιος **B 1**, βουνίτης **2**.

βουνοχώρι τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουνὸ καὶ χωριό.

Χωρίον ὀρεινόν.

βούνωμα τό, Καλαβρ. (Μπόβ.) βούνωμαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βούνωμαν < ἀμαρτ. βουνώνω, ὁ παρὰ Δουκ. (λ. βουνί).

Βουνάρωμαν **1**, ὁ ἰδ.

βούρα ἡ, Ἡπ. (Δρόβιαν.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.).

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βέρα, ὁ ἐκ τοῦ Βενετ. vera. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. **12** (1946) **7**.

1) Ἡ κοιλότης τῆς χειρός, δρᾶξ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): Ἡ βούρα μ' ἐκνέστην, κάποιος παράδας θὰ δι' με (αἰσθάνθηκα κνησμὸν εἰς τὴν παλάμην, κάποιος θὰ μοῦ δώσῃ χρήματα, πρόληψις) Χαλδ. || Φρ. Δίγω μὲ τὰ βούρας (ἀφειδῶς) Κοτύωρ. Συνών. φούχτα. **β)** Ὁση ποσότης πράγματός τινος δύναται ἐφάπαξ νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν δράκα Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): Ἐγὼ βούραν ἄλας, δύο βούρας ἀλεύρῃ κττ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. Συνών. βουρέα, χερέα. **γ)** Ἐν τῇ ταλασιουργίᾳ τὰ ὑπολείμματα τοῦ κανναβίου τὰ συναγόμενα εἰς τὴν δράκα τῆς χειρὸς ἐκ τοῦ λαναρίου διὰ νὰ ξανθοῦν ἐκ νέου Πόντ. (Κερασ.) **2)** Μέρος βαθύ Ἡπ. (Δρόβιαν.).

Πβ. βέρα **(1)**.

βουράγμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) βουράσμαν Πόντ. (Τραπ.) βουράχμαν Πόντ. (Σταυρ.).

Ἐκ τοῦ ρ. βουράζω.

Τὸ δρᾶττεσθαι διὰ τῆς χειρὸς. Συνών. βουρεῖσιμον, φούχτισμα.

βουράζω Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρα.

Πιάνω μὲ τὴν δράκα, δρᾶττομαι: Ἐβούρασα τὸ ξύλο. Συνών. βουράζω **1**, φουχτιάζω.

βουράζω Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) Μέσ. βουράσκομαι Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ.) βουράσκουμαι Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) βουράγνουμαι Πόντ. βουράχνουμαι Πόντ. (Οἶν. κ. ἄ.) βουράχκουμαι Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βουριάζω < οὐσ. βούρα.

1) Βουράζω, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βουράσκουμαι τὰ λιθάρεῖ - τὰ χώματα κττ. Τραπ. Χαλδ. Ἐβουράσταν τὰ μαλλία μ' (μὲ ἤρπασεν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς) Κοτύωρ. **β)** Δίδω μὲ τὴν φούχταν Πόντ. (Χαλδ.): Ἐβουρίασεν ἄτον τὰ λίρας (τοῦ ἔδωσε μὲ τὴ φούχτα τὰς λίρας).

2) Ξαίνω ἐκ νέου τὰ ὑπολείμματα τοῦ κανναβίου τὰ συναγόμενα ἀπὸ τὸ λανάρι Πόντ. (Κερασ.)

βουρακῶ Ρόδ.

Ἐκ πεποιημένης τινὸς λέξεως βουράκ δηλούσης βόμβον, θόρυβον κττ.

1) Ἐπὶ κωνόπων, βομβῶ: Βορακοῦν οἱ κοννούλ-ποι.

2) Ἐπὶ χοίρων, γρουλλίζω.

βουράσιμον τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουράζω.

Βουράγμαν, ὁ ἰδ.

βούρας ὁ, Ρόδ.

Λέξις πεποιημένη.

Ἐντομον βομβοῦν.

βουράσκουμαι, ἰδ. βουράζω.

βουρβούκι τό, Χίος βουρβούκ' Θεσσ. (Ζαγορ.) Σάμ. βουρβούτσι Θεσσ. (Ἀλμυρ.) βουρβούτσι Σκῆρ.

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ ἤχου βουρβ καὶ τῆς καταλ. - ούκι.

1) Πλησμονὴ πράγματός τινος, μέγα πλῆθος (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ θορύβου τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς πληθύος ζωυφίων, ἐντόμων κττ.) ἐνθ' ἄν.: Μῆλα βουρβούκι Χίος Κορροῖ βουρβούτσι Ἀλμυρ. Ψέρα βουρβούτσι (ψέρα=ψεῖρα) Σκῆρ. **2)** Μετων. ἄνθρωπος ταχέως ὁμιλῶν καὶ διὰ τοῦτο ἀκατάληπτος Θεσσ. (Ζαγορ.)

βουρβούλα ἡ, Κρήτ. Πελοπν. (Γέρμ.)

Λέξις πεποιημένη.

1) Πηγὴ ἀναβλύζουσα Πελοπν. (Γέρμ.) **2)** Ἡ βλέννα τῆς ρινὸς Κρήτ.

* **βουρβουλάδα** ἡ, βουρβουλ-λάδα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβουλᾶς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄδα **(1)**.

Φαγητὸν ἀπὸ χλωρὰ κουκκία, τὰ ὅποια παρασκευαζόμενα λαμβάνουν τὸ σχῆμα βουρβουλᾶ, λείμακος.

βουρβουλάκας ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς καταλ. - ακας. Σκωπτικῶς ἄνθρωπος ἀφίνων τὴν μύξαν του νὰ καταρρεῖ. Συνών. βουρβούλης, βουρβουλιάρης.

βουρβουλακιάζω Κρήτ. Κύθηρ. κ. ἄ. **1)** Μεξ. Βυζ. βουρβουλακιάζω Νάξ. (Φιλότ. κ. ἄ.) βουρβουλακιάζω Θεράκ. βουρβουλακιάζω Κῆθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βουρβουλάκι < βουρβούλα.

1) Παράγω βορβορυγμοὺς Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. (Φιλότ. κ. ἄ.) βουρβουλακιάζω δὲ νερὰ Κρήτ. Βουρβουλακιάζωσι τὰ ὕδατά μου Φιλότ. κ. ἄ. Συνών. βουρβουλακῶ **3**, βουρβουρεύω **1**, γουργουρίζω. **2)** Εἶμαι ἄφθονος, βριθῶ, ἐπὶ μικρῶν ἐν γένει ζωυφίων, ἐντόμων, σκωλήκων κττ. κινουμένων καὶ θορυβούντων (ἡ ἐννοία τοῦ πλήθους ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ θορύβου) Θεράκ. Κῆθν. κ. ἄ.—**Λεξ. Βυζ.:** Οἱ ψύλλοι - τὰ φίδεα βορβουλακιάζουσι Θεράκ. Συνών. βαρβαλ-λάσ-σω, βουρβουλιάζω **1**, βουρβουρεύω **2**, βουρβουταρίζω, βουρβουτίζω.

βουρβουλάκισμα τό, Κορ. Ἀνέκδ. Λεξιλ. **16**.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρβουλακιάζω.

Βορβορυγμός. Συνών. γουργούρισμα.

βουρβουλακίδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βουρβουλάκι < βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδα.

1) Τὸ μεθ' ὁρμῆς ἀναβλύζον ὕδωρ. **2)** Πομφόλυξ, φουσαλὶς ὕδατος.

βουρβουλακῶ Θήρ. Κρήτ. βουρβουλ-λακῶ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βουρβουλάκι < βουρβούλα.

1) Ἀναβλύζω, ἀναδίδω ὕδωρ μεθ' ὁρμῆς Κρήτ.: Τὸ χωράφι βουρβουλακῶ. **2)** Βράζω, κοχλάζω Θήρ. Κρήτ.: Βουρβουλακῶ τὸ νερὸ 'ς τὸ τοικάλι. **β)** Παράγω φουσαλίδας Κρήτ.: Τὰ στράφυλα βουρβουλακοῦνε (στράφυλα=στέμφυλα). **γ)** Παράγω βορβορυγμοὺς ἐν ὕδατι Κρήτ.:

Ὁ ἀφορδακὸς βουρβουλακῆ ἔς τὸ γόλυθο (ἀφορδακός=βάτραχος, γόλυθος=λάκκος μέγας με νερό). 3) Βουρβουλακιάζω 1, ὁ ἰδ., Ρόδ.: Βουρβουλ-λακῆ ἡ κοιλία μου.

βουρβουλᾶς ὁ, Ἰκαρ. βουρβουλ-λᾶς Κύπρ. βουρβουλ-λᾶος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς.

Λεῖμαξ, κοχλίας γυμνὸς ζῶν ἐν ὕδασι ἢ ὑγροῖς τόποις.

βουρβουλᾶ ἡ, Ἡπ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρβουλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς.

1) Τὸ φυτὸν κράταιγος ἢ πυράκανθα (crataegus pyracantha) τῆς τάξεως τῶν ροδαδῶν (rosaceae). 2) Τὸ φυτὸν ράμνος ἢ εὐθραυστος (rhamnus frangula) τῆς τάξεως τῶν ραμνωδῶν (rhamnaceae). [**]

βουρβουλεῖο τό, Θράκ. (Σηλυβρ.) βουρβουλεῖον Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - εἰό.

Μέγα πλῆθος (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ θορύβου, τῆς βοῆς) ἐνθ' ἄν.: Βουρβουλεῖον πέριδικες Ρόδ. Βουρβουλεῖον μικροί.

βουρβουλήθρα ἡ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βουρβουλῶ, δι' ὃ πρ. βουρβουλίζω, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῆθρα.

1) Φυσαλὶς κοχλάζοντος ὕδατος ἐνθ' ἄν.: Τὸ νερὸ καὶ νει βουρβουλήθρες Κίτ. Μάν. Συνών. μπουρβουλήθρα.

2) Μεταφ. λόγος σφοδρῆς καὶ κενὸς ἐννοίας Λεξ. Δημητρ.

βουρβούλης ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῆς.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου καταρρέουν αἱ βλένναι τῆς ρινός, ὁ κορυζῶν. Συνών. βουρβούλακας, βουρβουλιάρης, μύξης, μυξιάρης.

βουρβουλητό τό, ΠΒλαστοῦ Κριτικ. ταξίδ. 45.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρβουλῶ, δι' ὃ ἰδ. βουρβουλίζω.

Βορβορυγμός, κοχλασμός, θόρυβος ὕδατος: Τὰ βουρβουλητὰ τοῦ ποταμοῦ.

βουρβουλᾶ ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς.

Πλῆθος, ἀφθονία, πλησμονὴ πραγμάτων.

βουρβουλιάζω Θεσσ. (Μαγνησ.) βουρβουλιάζω Ρόδ. (Σάλακ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβουλιά.

1) Εἶμαι πλήρης πραγμάτων τινος Ρόδ. (Σάλακ.): Ἐβουρβουλιάξεν ὁ τόπος τὰς πέριδικες. 2) Βουρβουλακιάζω 2, ὁ ἰδ., Θεσσ. (Μαγνησ.): Ὡς τὸ τυρὶ βουρβουλιάζουν τὰ σκουλήκια.

βουρβουλαίνω Πελοπν. (Μεσσ.) βουρβουλαίνου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα.

1) Ἀναβλύζω Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Βουρβουλαίνει τὸ λάδι ἀπὸ τὸ δεινὸν Κίτ. Μάν. 2) Παράγω φυσαλίδας Πελοπν. (Μεσσ.): Ἐπεσε κατὶ ἔς τὸ νερὸ καὶ βουρβουλαίνει.

βουρβουλιανὸς ὁ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιανός.

1) Τὸ ἔντομον χρυσοκάνθαρος (ὅπερ χρησιμοποιούμενον ὡς παίγνιον παράγει θόρυβον). Συνών. βαβούλα (1) 1, βούρβουλος. 2) Ἐπιθετικ., πράσινος: Βουρβουλιανὸ βρακί.

βουρβουλιάρης ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιάρης.

Βουρβούλης, ὁ ἰδ.

βουρβουλίζω Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Κρήτ. Προπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούλα.

1) Ἀναβλύζω, ἀναβρύω μετὰ τινος φλοίσβου Κρήτ. Προπ. β) Μετβ. μαγειρεύω (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ κοχλάζοντος ὕδατος κατὰ τὴν βράσιν) Κρήτ.: Ἐβουρβούλισα δυὸ τρεῖς πατάτες νὰ φάμε. 2) Βρίθω Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.): Βουρβουλίζω μέσ' ἔς τὴν ψεῖρα.

βούρβουλο τό, Ἡπ. βούρβουλου Ἡπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράβυλον = εἶδος ἀγρίου δαμασκήνου. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὀρολογ. Δημῶδ. 7. [**]

Ὁ καρπὸς τῆς βουρβουλῆς.

βούρβουλος ὁ, Σίφν.

Λέξις πεποιημένη.

Βουρβουλιανὸς 1, ὁ ἰδ.

βουρβούνα ἡ, Ἡπ.

Λέξις πεποιημένη.

Στερεός παιδιᾶς. Συνών. βουρβούρα 2, βουρβούρι, βουρβούρω, βουρβούτι, σβούρα.

βουρβούρα ἡ, Θεσσ. Κρήτ.

Λέξις πεποιημένη.

1) Θόρυβος ἐκ τῆς κινήσεως πραγμάτων τινος παραγόμενος Θεσσ. β) Θόρυβος γενικῶς Κρήτ.: Πρᾶμα δὲ βορεῖς νὰ κάνης μετὰ τὴν βουρβούρα. Ν' ἀφήσης τὴν βουρβούρα καὶ νὰ κάνης τὴν δουλειά σου. 2) Βουρβούνα, ὁ ἰδ., Θεσσ.

βουρβούρι τό, ἁμαρτ. βουρβούρ' Θράκ. (Σουφλ.)

Λέξις πεποιημένη.

βουρβούνα, ὁ ἰδ.

βουρβουρίζω, ἰδ. βουρβουρεύω.

βουρβουρεύω Α.Ρουμελ. (Σωζόπ. Φιλιπούπ.) Θράκ. Κρήτ. Πόντ. (Κερασ.) κ. ἄ. βουρβουρεύου Θεσσ. (Ζαγόρ.) Τὸ μεσν. βουρβουρεύω, ὃ ἐκ τοῦ παλαιοῦ παρ' Ἡσυχίω βορβορεύω.

1) Παράγω βορβορυγμοὺς Α.Ρουμελ. (Σωζόπ. Φιλιπούπ.) Θράκ. κ. ἄ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρβουλακιάζω 1.

β) Θορυβῶ Θεσσ. (Ζαγόρ.) Κρήτ. κ. ἄ.: Εἶδά' χει κι ὅλο βουρβουρεύει; Κρήτ. Συνών. βαρβαταρίζω.

γ) Φωνάζω Κρήτ.: Βουρβουρεύεις, δὲ βουρβουρεύεις, δὲ σοὺ δίδω πρᾶμα. 2) Ἀφθονῶ Θεσσ. (Ζαγόρ.) Πόντ. (Κερασ.) Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Πρόδρομ. 4,11 g (ἐκδ. Hesselring - Pernot) «ὁ κόρφος τοῦ βουρβούρου ψεῖρας ἀμυγδαλάτας». Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρβουλακιάζω 2.

βουρβούρω ἡ, Ἡπ.

Λέξις πεποιημένη.

Βουρβούνα, ὁ ἰδ.

βουρβουταρίζω Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρίζω, περὶ ἧς ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 60.

Βουρβουλακιάζω 2, ὁ ἰδ.: Τὰ φτεῖρας βουρβουταρίζουν ὅς σὸ κιφάλι μ'. Κατ' ἐπέκτασιν καὶ ἐπὶ τόπου: Τὸ κιφάλι μ' ἀσ' σὰ φτεῖρας βουρβουταρίζει.

βουρβούτι τό, ἀμάρτ. βουρβούτ' Α. Ρουμελ. (Καρ.)

Λέξις πεποιημένη.

Βουρβούνα, ὁ ἰδ.

βουρβουτίζω Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρβούτι.

Βουρβουλακιάζω 2, ὁ ἰδ.: Τὰ φτεῖρά ἀπάνον μου βουρβουτίζουνε.

βουρβουτσουλζό τό, Γ' Ξενοπ. Κόσμ. 210 βουρβουτσελζό Κωνσπλ.

Λέξις πεποιημένη.

Ὀχλοβοή, ὀχλαγωγία.

Βουργαριά ἡ, Μακεδ. Βουλγαριά Μακεδ.

Ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ ὄν. Βουλγαρία.

Ἡ χώρα τῶν Βουλγάρων καὶ κατὰ συνεκδοχὴν οἱ κάτοικοι αὐτῆς Βούργαροι.

βουργαρίζω Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος.

Προφέρω τὰς λέξεις κατὰ τὴν Βουλγαρικὴν προφορὰν: Ὁ δεῖνα τὰ βουργαρίζει τὰ Ρωμαῖκα.

βουργάρικα ἐπίθ. κοιν. βουργάρ'κα βόρ. ιδιόμ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. Βουργάρικος.

Εἰς τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν, βουργαριστί: Γράφει -μιλάει βουργάρικα.

Βουργάρικος ἐπίθ. κοιν. Βουργάρ'κος Θράκ.

Βουργάρ'κους βόρ. ιδιόμ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς Βούλγαρον κοιν.: Φρ. Βουργάρικο κεφάλι (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀγροίκου καὶ ἀνεπιδέκτου πολιτισμοῦ ἢ πείσμονος) Θράκ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουργάρ'κο καὶ ὡς τοπων. Θράκ. (Σηλυβρ.) 2) Οὐδ. πληθ. οὐσ., ἡ Βουλγαρικὴ γλῶσσα κοιν.: Τὰ μιλάω - τὰ ξέρω τὰ Βουργάρικα.

βουργαρίτσα ἡ, Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) βουλγαρίτσα Πελοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

1) Ἡ σίκαλις Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) 2) Τὸ πτηνὸν Βούργαρος 5, ὁ ἰδ.

βουργαρο - σύννηθ. βουργαρον - βόρ. ιδιόμ.

Θέμα τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος.

Δι' αὐτοῦ ὡς πρώτου συνθετικοῦ, σχηματίζονται ὀνόματα δηλοῦντα 1) τὴν ἐθνικότητα τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ, οἷον: βουργαροδάσκαλος, βουργαρόπαππας κττ.

2) τὴν κυριότητα ἢ τὴν καταγωγὴν καὶ προέλευσιν, οἷον: βουργαροκόπαδο, βουργαρομηλέα κττ.

βουργαροδάσκαλος, ἰδ. βουργαρο - 1.

βουργαροκόπαδο, ἰδ. βουργαρο - 2.

βουργαρομηλέα ἡ, ἀμάρτ. βουργαρομ'λέα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος καὶ τοῦ οὐσ. μηλέα. Εἶδος μηλέας, ἡ ὁποία φέρει μῆλα μεγάλα καὶ ξινά.

βουργαρόπαππας, ἰδ. βουργαρο - 1.

βουργαροπούλλα ἡ, σύννηθ. βουργαρόπουλλο τό, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος καὶ τῆς καταλ. -πούλλα, -πουλλο, δι' ἣν ἰδ. -πουλλός.

Τέκνον θῆλυ ἢ ἄρρεν Βουλγάρου.

βουργαρόπουλλο τό, ἀμάρτ. βουργαρόπ'λλο Πελοπν. (Κόκκιν.) γουργαρόπ'λλο Πελοπν. (Κόκκιν. Λογγ. Παππούλ.)

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Βούργαρος καὶ τοῦ οὐσ. πουλλί. Τὸ πτηνὸν Βούργαρος 5, ὁ ἰδ.

Βούργαρος ὁ, Βούλγαρος σύννηθ. καὶ Πόντ. (Χαλδ.)

Βούλγαρους Μακεδ. (Βέρ.) κ. ἀ. Βούργαρος σύννηθ.

Βούργαρους βόρ. ιδιόμ. Βούργαρος Κύπρ. Βούλγαρης

Πελοπν. (Σουδεν.) Βούλγαρης Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) κ. ἀ.

Βούργαρης Κύπρ. Βουργάρης Στερελλ. (Ναύπακτ.) κ. ἀ.

Βουργάρης Ἀττικ. Στερελλ. (Παρνασσ.) κ. ἀ. -Λεξ. Βλαστ.

Γούργαρης Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Θηλ. Βουλγάρα σύννηθ.

Βουργάρα σύννηθ. Γουργάρα Κεφαλλ. Πελοπν. (Κόκκιν.

Λογγ. Παππούλ. Σουκεά Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ. Χατζ.)

Βουργαρίνα Κεφαλλ. Γουργαριά Κεφαλλ.

Τὸ πρὸν ἐθνικὸν ὄν. Βούργαρος. Πβ. καὶ ΣΜενάρδ. ἐν Λογγ. 7 (1923) 48.

1) Ὁ κάτοικος τῆς Βουλγαρίας σύννηθ. καὶ Πόντ. (Χαλδ.) Φρ. Σάν τὸν Βούργαρον ἢ ἐν' τέλει Βούργαρος

(ἐπὶ ἀνθρώπου ἀπλήστου ἀγροίκου, σκαιοῦ καὶ ἀφιλοξένου) Κύπρ. Παροιμ.

Βούλγαρο ἂν κάμης φίλο, | βάστα καὶ κομμάτι ξύλο (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀδιακρίτου καὶ ὀχληροῦ εἰς τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους σχέσεις του) Βάρν.

Ὅταν τοῦ γουργουνοῦ ἡ τρίχα γίν' μετὰξ',
τότες κι ὁ Βούργαρος θὰ μάθῃ τὴν τάξ'

(ἐπὶ ἀνθρώπου ἀγροίκου ἀνεπιδέκτου μορφώσεως καὶ πολιτισμοῦ) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Εἶνι Βούλγαρους ἀνάλατους κι κρουμ'δουκέφαλους (μωρός, ἀνόητος) Βέρ. Ξέρ' ὁ Βούργαρης ποῖο 'ν' τὸ κυδωνᾶτο; (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀγροίκου μὴ δυναμένου νὰ ἐκτιμῇ τὴν ἀξίαν πράγματός τινος) Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) || Ἄσμ.

Πᾶρ' τα, Γουργάρα, μὲ βραδεῖα νὰ κοιμηθοῦμ' ἀδάμα Κεφαλλ.

Ὁ νεὸς ἀποκοιμήθηκε τοῦ Γουργαριᾶς τὸ ἀράλες καὶ τὸ πρῶι σηκώθηκε σὰ μῆλο μαραμμένο

αὐτόθ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. (κατ' ἀρχὰς σκωπτικὸν παρων.) ὑπὸ τὸν τύπ. Βούλγαρης Κέρκ. Παξ. Βούλγαρης Σῦρ. Βούργαλης Χίος, ὡς παρων. Γούργαρης Πελοπν. (Καλάβρυτ.), ὡς τοπων. Βούργαρης Θεσσ. (Ἐλασσ.) τῶν Βουργάρω Σίφν. Βούργαρο Στερελλ. (Δεσφ.) Βουργάρο Κρήτ.

Βουργαρίνα Κεφαλλ. β) Μεταφ. ἄνθρωπος ἀγροίκος, βάρβαρος, ἀπολίτιστος ἢ ἰσχυρογνώμων, πείσμων) σύννηθ.

2) Ὄνομα ποιμενικοῦ κυνὸς Πελοπν. (Βασαρ.) 3) Θηλ. Βουργάρα ἢ Γουργάρα, ἡ χλωρὰ μαύρη Κορινθιακὴ σταφὶς Κεφαλλ.

4) Θηλ. Γουργάρα, εἶδος θαλασσίου ὀστράκου Πελοπν. (Σουκεά Κορινθ.) 5) Ὑπὸ τοὺς τύπ. Βούργαρος, Βουργάρης, Βουργάρης, Βουλγάρα, Βουργάρα καὶ Γουργάρα τὸ πτηνὸν μελισσοουργὸς ἢ μελισσοφάγος (me-

gops apiaster) Ἀττικ. Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Πελοπν. (Κόκ-

κκιν.)

6) Ὄνομα ποιμενικοῦ κυνὸς Πελοπν. (Βασαρ.) 3) Θηλ. Βουργάρα ἢ Γουργάρα, ἡ χλωρὰ μαύρη Κορινθιακὴ σταφὶς Κεφαλλ.

4) Θηλ. Γουργάρα, εἶδος θαλασσίου ὀστράκου Πελοπν. (Σουκεά Κορινθ.) 5) Ὑπὸ τοὺς τύπ. Βούργαρος, Βουργάρης, Βουργάρης, Βουλγάρα, Βουργάρα καὶ Γουργάρα τὸ πτηνὸν μελισσοουργὸς ἢ μελισσοφάγος (me-

gops apiaster) Ἀττικ. Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Πελοπν. (Κόκ-

κκιν.)

κιν. Λογγ. Παππούλ. Τρίκκ. Σουδεν. Χατζ.) Στερελλ. (Δεσφ. Ναύπακτ.) Συνών. βουργαρίτσα, βουργαρό-
πουλλο.

βουργαροφάγος ό, πολλαχ.

Έκ του έθνικοῦ όν. Βούργαρος καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - φάγος < έφαγα άορ. του ρ. τρώγω.

Θανάσιμος έχθρός των Βουλγάρων.

βουρδάκλα ή, Κεφαλλ.

Έκ του οῦς. βουρδουλγὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - άκλα καθ' άπλοποίησιν αντί βουρδουλάκλα.

1) Οἶδημα του σώματος γεννώμενον υπό πλήγματος
διὰ λεπτῆς ράβδου, βέργας: Σοῦ δίνω βεργιά καὶ σοῦ ση-
κώνω βουρδάκλα. Συνών. βουρδούλα 1. 2) Έξάν-
θημα του σώματος συνήθως μέγα: "Αψησσε τὸ αἷμα μου
κ' έγόμωσε τὸ κορμί μου ὅλο βουρδάκλες. 3) Έρεθι-
σμός του δέρματος προξενούμενος υπό κνίδης.

βουρδουκλιασμός ό, Κρήτ.

Έκ του ρ. * βουρδουκλιάζω.

1) Έπερεκχείλισις ὕδατος: Βουρδουκλιασμοῦ ἔχει ὁ κῆ-
πος. 2) Κιτρίνισμα φύλλων φυτῶν ἔνεκα του πολλοῦ
ποτίσματος.

βουρδουκλιῶ Κρήτ.

Έκ του οῦς. * βουρδούκλι άγνώστου ἐτύμου.

1) Πλημμυρῶ: Έβουρδούκλιασε τὸ χωράφι καὶ ἀνέο-
ροῦμε νὰ δοῦμε μέσα. 2) Επί φυτῶν, φυλλοκιτρινίζω
ἀπὸ τὸ πολὺ πότισμα: Πότισε πότισε βουρδουκλιάσανε τὰ
δεσφά.

βουρδούλα ή, *Ηπ. Εὔβ. Σάμ.—Λεξ. Αἰν. ρο-
δούλα Σάμ.: βούρδελη Ίκαρ. γούρδελη Ίκαρ. βουρ-
δούλα Εὔβ. (Μετόχ.)

Έκ του οῦς. βουρδούλας. Τὸ βουρδούλα ἐκ του
άμαρτ. βερδούλα.

1) Οἶδημα προξενούμενον υπό πλήγματος κούρπος
Εὔβ. (Μετόχ. κ. ά.)—Λεξ. Αἰν. Συνών. βουρδάκλα 1.

β) Συνεκδ. πᾶν οἶδημα γεννώμενον ἐξ οἰσθητικῆς
αἰτίας, οἷον δῆγματος ἐντόμων, ἐπαφῆς φυτῶν κττ. Εὔβ.
(Μετόχ. κ. ά.) Σάμ.—Λεξ. Αἰν.: Μὴ τοῖδ' οἱ ἔνας κουρπος
κὶ μοῦ 'καμι βουρδούλα Σάμ. Μ' κάναν βουρδούλις τὰ 'κ'νού-
πια αὐτόθ. Κάνγὰ κάμπια τὸν περπατ'σε καὶ πέταξε βουρ-
δούνες τὸ κορμί τ' Μετόχ. 2) Ύδρωψ τῆς κεφαλῆς
*Ηπ. 3) Πληγὴ Ίκαρ.: Έβγαλε βούρδελη 'ς τὸ στόμα.

4) Σκώληξ ἐμφωλεύων εἰς ξύλον Ίκαρ.: Νὰ τὸν φάη
ὃ γούρδελη! (άρά).

βουρδούλακας ό, Σαλαμ.

Μεγεθ. του οῦς. βουρδούλα διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. - ακας.

Φλύκταινα ἐκ δῆγματος κώνωπος.

βούρδουλας ό, σύνηθ. βέρδουλας Μύκ. σβούρ-
δουλας Κέρκ. Στερελλ. (Δεσφ.)

Έκ του οῦς. βούρδουλο διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ας κατά τύπ. μεγεθυντικόν.

1) Μάστιξ σύνηθ.: Θέλει βούρδουλα ἢ τοῦ χρειάζεται
βούρδουλας (εἶναι ἄξιος μαστιγώσεως) σύνηθ. || Γνωμ. Ποῦ
δὲν ἀκούει τὸν κύρι του ἀκούει τὸ βούρδουλα Λεξ. Δημητρ.
Συνών. βοιδόνευρο, βοιδόπουτσα, βοιδοτσούλι, βού-
νευρο, βουρδούλι (II), βούρδουλο. 2) *Αστράγα-
λος Θράκ. (Σαμακόβ.): Μὲ πονεῖ ὁ βούρδουλας τῇ ποδα-
ροῦ μ'. 3) Μετων. ἄνθρωπος άγροῖκος, βάνασος Κε-
φαλλ.

βουρδουλγὰ ή, σύνηθ. βουρδουλγὰ Αἰγιν. βερ-
δουλγὰ Θήρ.

Έκ του οῦς. βούρδουλας ἢ βούρδουλο καὶ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. - γὰ.

Κτύπημα με μάλιστα σύνηθ.: Τοῦ 'δωσαν βουρδου-
λγές. Τὸν πέθαναν 'ς τοῖς βουρδουλγές.

βουρδούλι (I) τό, Πελοπ. (Καλάβρυτ.)

Λέξις πεποιημένη.

Μετων. ἄνθρωπος φλύαρος.

βουρδούλι (II) τό, άμαρτ. βουρδούλ' Στερελλ.
(Αράχ.) σβουρδούλ' Στερελλ. (Ακαρναν.)

Έκ του οῦς. βούρδουλο.

Βούρδουλας 1, ὁ ιδ.

βουρδουλιάζω (I) Εὔβ. (Μετόχ. Ψαχν.) Πελοπ.
(Βασαρ.) κ. ά.—Λεξ. Αἰν. βουρδουλιάζου Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.) βουρδουλιάζω Κρήτ. βουρδουλιάζω Εὔβ. (Μετόχ.)

Έκ του οῦς. βουρδούλα.

1) Πληροῦμαι ἀπὸ οἰδήματα ἢ ἐξανθήματα ἢ φλυ-
κταῖνας ἐνθ' άν.: Βουρδουλίλασε τὸ κορμί μου - τὸ κρέας
μου Βασαρ. 2) Πρήσκομαι Κρήτ. 3) Φουσκώνω
Κρήτ.: Έβουρδουλίλασανε τὰ κουκκιά μέσα 'ς τὸ νερό.

βουρδουλιάζω (II) Πελοπ. (Βασαρ.) βουρδου-
λιάζω Στερελλ. (Αἰτωλ.) βουρδουλιάζω Εὔβ. (Μετόχ.)

Έκ του οῦς. βούρδουλας ἢ βούρδουλο.

Μαστιγώνω τινὰ μέχρι βαθμοῦ, ὥστε νὰ πληρωθῇ τὸ
σῶμα του ἀπὸ οἰδήματα ἐνθ' άν.: Θὰ σὲ πιάσω νὰ σὲ
βουρδουλίλασω τὰ πονδάρια! Αἰτωλ. Τὸν ἀρχίσ'σε μὲ τ'
κουκκιά καὶ τ' βουρδουλίλασε τὸ κορμί Μετόχ. Συνών. βουρ-
δουλιῶ (II) 1.

βουρδουλίλασμα τό, Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Έκ του ρ. βουρδουλιάζω (I).

Τὸ νὰ γεμίξη τὸ σῶμα ἀπὸ οἰδήματα.

βουρδουλίζω (I) Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Πόντ. (Κε-
ρας.) Προπ. (Αρτάκ. Πάνορμ.)

Έκ του οῦς. βουρδούλι (I).

1) Αναβλύζω μετὰ θορύβου Προπ. (Αρτάκ. Πάνορμ.)
2) Έκβάλλω φθόγγους ἀνάρθρους Πόντ. (Κερας.):
Ντό βουρδουλίεις ἄμον ἄρκος; (ντό=διατί; ἄμον=ώς).
Συνών. μουρδουλίζω. 3) Φλυαρῶ Πελοπ. (Καλά-
βρυτ.): Μὴν οὔλο βουρδουλίσεις, εἶναι ντροπή.

βουρδουλίζω (II) *Ηπ. Κέρκ. Κεφαλλ. κ. ά. βουρ-
δουλίζου Θράκ. (Αδριανούπ.) βουρδουλίζω Θήρ.

Έκ του οῦς. βούρδουλας ἢ βούρδουλο. *Η λ. καὶ
μεσν. παρὰ Δουκ.

1) Δέρνω με βούρδουλα, κτυπῶ με μάλιστα Θήρ.
Θράκ. (Αδριανούπ.) Κεφαλλ. κ. ά. Συνών. βουρδου-
λιάζω (II). 2) Διαπομπεύω, ἐξευτελιζῶ, δυσφημῶ *Ηπ.
Κέρκ. κ. ά.: Έβουρδουλίσαν τὸν δεῖνα Κέρκ. Έτοι ποῦ
κάνετε, έβουρδουλιστήκαμε ὅλοι μας αὐτόθ. Καὶ μέσ. ἄλ-
ληλοπ.: Βουρδουλίζονται ὅλη μέρα αὐτόθ.

βουρδούλιο τό, Κέρκ.

Έκ του άμαρτ. ρ. βουρδουλιῶ παρὰ τὸ βουρδου-
λίζω (II).

1) Διαπομπευσις, ἐξευτελισμός, δυσφήμισις. Συνών.
βουρδουλισιά, βουρδούλισμα. 2) Μετων. ἄνθρωπος
διαπομπευθεὶς ἢ διαπομπευόμενος: Μὲ τοῖς φωνές του
ἔγινε βουρδούλιο.

βουρδουλισιά ἡ, Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρδουλίζω (II).

Βουρδούλιο 1, ὁ ἰδ.

βουρδούλισμα τό, Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρδουλίζω (II).

Βουρδούλιο 1, ὁ ἰδ.: Παροιμ.

Ὁ σκύλλος τὸ βουρδούλισμα γιὰ πατηγύρι τὸ ἔχει.

βουρδουλίτσι τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρδουλίζω (II) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσι.

Μαστίγωσης: Σὰ δὲν ἔλεγε ποῦ ἔχει τὰ κρυμμένα, ἄρχισε τὸ βουρδουλίτσι.

βούρδουλο τό, Νάξ. Πελοπν. (Κορινθ.) κ.ά. βούρδουλον Θράκ. (Ἀδριανούπ.) βέρδουλο Θήρ.

Λέξις μεσν. ἀγνώστου ἐτύμου. Ὁ Δουκ. «βουρδουλί-
ζειν... vox formata e burdonibus, baculis ita dictis, ut
docuimus in Gloss. med. Lat.».

Βούρδουλας 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἐφαγε ξύλο μὲ τὸ
βούρδουλο ποῦ δὲν ἤθελε ἄλλο Κορινθ.

βούρδουλος ὁ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρδουλο.

Ὁ ἐκ τοῦ κατωτάτου μέρους κορμοῦ δένδρου ἀποκο-
πέντος ἐκφυόμενος βλαστὸς (διὰ τὴν ὁμοιότητα πρὸς βέρ-
γαν λεπτὴν χρησιμεύουσιν ὡς μαστίγιον).

βουρέα ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα.

δι' ἡν ἰδ. Λεξ.

Βούρα 1 β, ὁ ἰδ.

βούργα ἡ, Κύπρ. βούργα Κύπρ. βούργα Ἀστυπ.

Κάλυμν. Κύπρ. Κῶς Λέρ. βούργα Ἀμοργ. Θράκ. (Σα-
μακόβ.) Ἰμβρ. Κρήτ. Λήμν. Μακεδ. (Βελβ.) Μήλ. Πε-
λοπν. (Μάν.) Ρόδ. Σάμ. βουργιά Κρήτ. βουργια Ἴος
βούλια Σαμοθρ. ούργα Ἰκαρ. γούργια Ρόδ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ Λατίν. *bulga* ἢ *cuiga*.

1) Σακκίδιον δερμάτινον ἢ ἐξ ἐρίου χρήσιμον παρὰ
τοῖς ἀγρόταις καὶ κυνηγοῖς πρὸς ἀπόθεσιν τροφίμων,
γεωργικῶν ἐργαλείων κττ. ἐνθ' ἄν. 2) Δέρμα αἰγὸς
Κύπρ. 3) Ἀσκὸς ἐκ δέρματος αἰγὸς ἢ προβάτου Θράκ.
(Σαμακόβ.) Ἴος. 4) Κόφινος μέγας μὲ δύο λαβὰς Πε-
λοπν. (Γέρμ.) Συνών. κόφα.

βουργάζω ἀμάρτ. βουργάζω Κύπρ. βουργάζω
Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα.

Θέτω τι ἐντὸς τῆς πήρας: Ἐβούργασε ὅλα τ' ἀπίδια
Κρήτ.

βουργαλάκι τό, ἀμάρτ. βουργαλάκι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουργάλι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -άκι.

Μικρὸν σακκίδιον, μικρὰ βούργα (ἰδ. λ.) Συνών.
βουργάλι, βουργί, βουργίδι, βουργίτσα, βουρ-
γούδα, βουργούδιν, βουργούλλα.

βουργάλι τό, ἀμάρτ. βουργάλι Κρήτ. Μήλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άλι.

1) Βουργαλάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Βαλάντιον Κρήτ.
Συνών. παραδοσάκουλλο.

βουργί τό, ἀμάρτ. βουργίν Κύπρ. βουργίν Κύπρ.

βουργί Θράκ. (Γέν.) Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα.

Βουργαλάκι, ὁ ἰδ.

βουργίδα ἡ, ἀμάρτ. βουργίδα Πελοπν. (Κάμπος

Λακων.) βουργία Κάρπ. βούρκια Ρόδ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βουργίδι.

1) Πήρα, θύλακος Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) Ρόδ.:
Μοῦ ζητοῦν οὔλοι δανεικὰ σὰν γὰ εἶχα κάμμιὰ βουργίδα
Κάμπος Λακων. 2) Μετων. ἡ βραχείος ἀναστήματος
γυνὴ Κάρπ.

βουργιδεῖ ἡ, ἀμάρτ. βουργιδεῖ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουργίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-εῖ.

Ποσότης ὅση χωρεῖ εἰς σακκίδιον: Μιὰ βουρκιδεῖ
ἀπίδια.

βουργίδι τό, ἀμάρτ. βουργίδι Κρήτ. Μήλ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βουλγίδιον. Πβ. Σουῖδ. «κώρυκος»
θυλάκιον, τὸ παρ' ἡμῖν βουλγίδιον, ἡ πλέγμα δεκτικὸν
ἄρτων.

Βουργαλάκι, ὁ ἰδ.

βουργιδόβασταγο τό, ἀμάρτ. βουργιδόβασταγο

Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουργίδι καὶ βαστάγι.

Σκοινίον λεπτὸν ἢ λωρίον δερμάτινον πρὸς ἐξάρτησιν
τῆς πήρας. Συνών. βουργιδόσκοινο.

βούργιδος ὁ, ἀμάρτ. βούργιδος Κρήτ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βουργίδι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ος.

Μεγάλη πήρα.

βουργιδόσκοινο τό, ἀμάρτ. βουλδόσκοινον Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουργίδι καὶ σκοινί.

Βουργιδόβασταγο, ὁ ἰδ.

βουργίτσα ἡ, ἀμάρτ. βουργίτσα Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίτσα.

Βουργαλάκι, ὁ ἰδ.

βουργούδα ἡ, ἀμάρτ. βουρκούδα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ούδα.

Βουργαλάκι, ὁ ἰδ.

βουργούδιν τό, ἀμάρτ. βουρκούδιν Κύπρ. βουρ-

κούδιν Κύπρ. βουρκούθιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ούδιν.

Βουργαλάκιν, ὁ ἰδ.

βουργούλλα ἡ, ἀμάρτ. βουρκούλ-λα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούργα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ούλλα.

Βουργαλάκι, ὁ ἰδ.: Ἄσπ.

Ἀν-ροίει τὴν βουρκούλ-λαν του, βάλ-λει κομ-μίτιν πίτ-ταν
τῶαί πᾶν-νει τῶεῖνο τὸ στρατίν, τῶεῖνο τὸ μονοπάτιν.

βουρίζω Πόντ. βουρίζω Σύμ. βουρίν-νον Λυκ.

(Λιθύσσ.) βουρῶ Κύπρ. οὐρῶ Κύπρ. γουρῶ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μορ. βούρ.

1) Τρέχω Κύπρ.: Γνωμ. "Οπκοῖς βουρῖ μινίσκει πίσω. || Ἄσμ.

Πέτε της νά ῥτη γλήορα, πέτε της νά γουρήση
κ' ἔχω λαμπρὸν μέσ' ἑς τὴν καργιάν, νά ῥτη νά μοῦ τὸ σβήση.

β) Ἐλαύνω, καταδιώκω Κύπρ.: βουρῶ τὸ χτηνόν.

2) Βομβῶ, ἡχῶ Πόντ. Σύμ.: Βουρίζ-ζει ὁ ἀέρας Σύμ.
|| Φρ. Βουρίζ-ζει τὸ κεφάλι μου (αἰσθάνομαι ἱλιγγον, σκο-
τοδίνην) αὐτόθι. Συνών. βουτίζω Α 4. 3) Βρίθω
Λυκ. (Λιβύσσ.): Ἡβούρισαν οἱ μνῖες.

βουρῖν (I) τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρίζω.

Μικρᾶς διαρκείας τρέξιμον: Πάαινε ἢ τρέξε μάνι μάνι
ἐναν βουρῖν τὸ ἔλα.

βουρῖν (II) τό, Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ μορ. βούρ.

Πλήθος, σμήνος, ἐπὶ ἐντόμων κττ.

βουριντζῆς ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρῖν (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-τζῆς.

Ἐπὶ ἵππου, ταχύπους.

βούρισμαν τό, Κύπρ. βούρημαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρίζω, παρ' ὃ καὶ βουρῶ.

Τὸ νά τρέχη τις. Συνών. τρεχάλα.

βουρισμός ὁ, Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρίζω.

Βόμβος. Συνών. βούισμα.

βούριστρον τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρίζω.

1) Οἰονεῖ τὸ ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου τίθεται ἡ εἰς
ταχείαν κίνησιν: Φρ. Τοῦ δίνω τὸ βούριστρον (τὸν κάμινον
νά τρέχη). 2) Τὸ τρέξιμον.

βουριστός ἐπίθ. Κύπρ. βουρητός Κύπρ. βουρη-
τός Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρίζω, παρ' ὃ καὶ βουρῶ. Τὸ βου-
ρηντός κατὰ τὸ βουριντζῆς.

Δρομαῖος: Ἡρτε κοντά μας βουρηντός. Συνών. τρε-
χᾶτος.

βουριστῶντα ἐπίρρ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βουριστός κατὰ τὸ συνών. βουρῶντα
μετοχ. τοῦ βουρῶ, καθὼς λέγεται αὐτόθι καὶ τραου-
διστῶντα < τραουνδιστός < τραγουνδῶ τραυῖκτῶντα
< τραυῖκτός < τραυῶ. κττ.

Τροχάδην, τρέχοντας: Ἡρτε βουριστῶντα.

βουρκάδα ἡ, Λήμν. Χίος κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άδα (I).

Ἡ ἐκ βούρκου ἡ ἀπὸ τῆς ἰλύος ἀναδιδόμενη ὁσμὴ
ἐνθ. ἄν.: Ἐδῶ μυρίζει βουρκάδα Χίος. Συνών. βουρ-
καρίλα 1, βουρκεᾶ, βουρκίλα.

βουρκάδι τό, ΚΠαρορ. Κόκκιν. Τράγ. 118 βουρ-
κάδ' Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άδι.

1) Μέρος σκοτεινὸν ὡς βοῦρκος ΚΠαρορ. ἐνθ. ἄν.:
Κοιτάζει γῦρο του σὰ νὰ μὴν ξέρη ποῦ νὰ στραφῇ, βουρ-
κάδι ἡ ψυχὴ, ποῦ κρύβει μέσα της ἀστροπελέκια. 2) Ἐπιρ-

ρηματ., δίκην βούρκου, ἐπὶ ὁσμῆς Ἰμβρ.: Τοῦ νιρὸ μυρίζ'
βουρκάδ'. Πβ. βουρκάδα.

βουρκανίζω Καππ. (Σινασσ. Φάρασ. κ. ἄ.) Πόντ.
(Οἶν. Σταυρ. Χαλδ. κ. ἄ.) βρουκανίζω Καππ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουλκανίζω, ὃ κατὰ ΔΟἰκονομίδ. Lautl.
63 ἀπὸ τὸ vulcan. Πβ. καὶ ἈνθΠαπαδόπουλ. ἐν Ἀρχ.
Πόντ. 12 (1946) 59.

1) Ἀπροσ. κάμνει σφοδρὰν χιονοθύελλαν, χιονίζει μετὰ
σφοδρῶτάτου ἀνέμου Πόντ. (Σταυρ. κ. ἄ.): Ὁξικέσ' βουρ-
κανίζ' καὶ ποῦ θὰ πᾶς; (ὁξικέσ' = ἔξω) Σταυρ. 2) Μυ-
κῶμαι, ἐπὶ ἀγελάδος Καππ. (Σινασσ.) 3) Ἀγανακτῶν
φωνάζω, ὑβρίζω, ἐπιτίθεμαι δι' ἀπειλῶν ἢ ὕβρεων Πόντ.
(Οἶν. Χαλδ.): Ἐβουρκάντισεν ἀπάν'-ι-μ' (ἀπάν'-ι-μ' = κατε-
πάνω μου, ἐναντίον μου) Χαλδ. 4) Κλαίω ἐπὶ βρε-
φῶν Καππ. (Φάρασ. κ. ἄ.)

βουρκάνισμαν τό, Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκανίζω.

Χιονοθύελλα.

βουρκάρι τό, Μέγαρ.—ΔΒουτυρ. Ἐπανάστ. ζῶων
ΠΒλαστ. Ἀργῶ 49 καὶ 337—Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Βλαστ.
374 Πρω.Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρι (II).

1) Τόπος βορβορώδης ΠΒλαστ. Ἀργῶ 49—Λεξ. Βλαστ.
ἐνθ. ἄν.: Βούλησαν ἑς τὸ βουρκάρι ΠΒλαστ. Ἀργῶ ἐνθ.
ἄν.

2) Βόρβορος Μέγαρ.—ΔΒουτυρ ἐνθ. ἄν.—Λεξ.
Περίδ. Μπριγκ. Πρω.Δημητρ.: Ἐπεκα ἑς τὸ βουρκάρι
τοῦ ἀερώθηκα Μέγαρ. Μέρος γεμάτο βουρκάρι ΔΒουτυρ.
ἐνθ. ἄν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κέως Σαλαμ.

βουρκαρίλα ἡ, Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρκάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίλα.

1) Βουρκάδα, ὃ ἰδ. 2) Τὸ πλήθος τοῦ βορβόρου.

βουρκεᾶ ἡ, Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρεόπ.) βορκεᾶ Σύμ.
βουρκεᾶ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-εᾶ.

Βουρκάδα, ὃ ἰδ., ἐνθ. ἄν.: Βορκεᾶς φέρνει τὸ βα-
ρέλλι Σύμ.

βουρκί τό, ἁμάρτ. βουρκίν Κύπρ. βορκί Σύμ.

Ἰποκορ. τοῦ οὐσ. βοῦρκος.

1) Μικρὰ ποσότης βορβορώδους ὕδατος Κύπρ. 2)
Τόπος ὅπου λιμνάζουν ὕδατα βορβορώδη Σύμ.: Φράσ.
Λιμάνιν βορκί (λιμὴν ἡσυχος).

βουρκιάζω Κρήτ. (Βιάνν. Σητ.) Νάξ. (Γαλανᾶδ.)
Χίος—Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. βρουκιάζω Θήρ. βρου-
τσάζου Λέσβ. βορκιάζ-ζω Σύμ. βορτσάζω Κύπρ. βρο-
τσάζω Κύπρ. βρουτσάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Α) Μετβ. 1) Μεταβάλλω τι εἰς βούρκον Κύπρ.

2) Μεταδίδω εἰς τι τὴν ὁσμὴν τοῦ βούρκου Κύπρ.:
Τούτ' ἡ κούζα βροθάζει τὸ νερόν (κούζα = στάμνα). Καὶ
ἀμτβ. ἀποκτῶ τὴν ὁσμὴν τῆς ἰλύος, τοῦ βούρκου, ἐπὶ
ὑδατος Κύπρ. Λέσβ. Σύμ. Χίος: Ἐβούρκιασαν τὰ νερά
Χίος Τὸ νερὸ βρουτσάζει Λέσβ. Τὸ νερόν τοῦτον ἐν' πίνε-
ται, γιὰτὶ ἐν' βροθασμένον Κύπρ.

Β) Ἀμτβ. 1) Καθίσταμαι λασιώδης, βορβορώδης

Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ.: 'Εβούρκιασε ό τόπος από τοίς πολ-
λές βροχές Λεξ. Δημητρ. β) Εύρωτιω, σήπομαι Θήρ.
Κρήτ. (Βιάνν. κ. ά.) Νάξ. (Γαλανάδ.) Σύμ.: 'Εβόρκιασεν
τό νερό Σύμ. || Άσμ.

'Σ τή βρύσι, άπού'πινα νερό, θωρῶ καί πίνουν άλλοι,
ποῦ νά βουρκιάση τό νερό καί νά χαλάσ' ή βρύσι,
ποτ' άθρωπος νά μή βρεθῇ νά τήνε καθαρίση
Κρήτ. 2) Πληροῦμαι από βρύα Κρήτ. (Σητ.): 'Ελί-
μνωσε τό χωράφι κ' έβούρκιασε τό σπαρμένο. 'Εβούρκιασε
τό νερό 'ς τό γόλυδο.

Πβ. βουρκώνω.

βούρκιασμα τό, άμάρι. βρούττασμα Λέσβ.

'Εκ τοῦ ρ. βουρκιάζω. 'Η λ. καί παρά Σομ.

'Ο εύρώς, ή μούχλα τῶν ὑγρῶν καί τῶν άγγείων.

βουρκίλα ή, Εὔβ. ('Ακρ. Ψαχν.) Θράκ. (Μαρών.)
Πελοπν. (Βασαρ. Λεῦκτρ.)

'Εκ τοῦ οὐς. βούρκος καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίλα, περί ἧς ιδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,247 κέξ.

1) 'Η όσμή τοῦ βούρκου ή τοῦ βορβόρου Εὔβ. ('Ακρ.
Ψαχν.) Πελοπν. (Βασαρ. Λεῦκτρ.): Τοῦ νιρό μυρίζ' βουρ-
κίλας 'Ακρ. Ψαχν. Τό νερό βρωμάει βουρκίλας Βασαρ. 2)
'Η όσμή τῶν άπλύτων έσωρούχων Θράκ. (Μαρών.): Τά
ροῦχα τ' βρουμοῦν βουρκίλα.

βουρκόλακκας ό, Κεφαλλ.

'Εκ τῶν οὐς. βούρκος καί λάκκα. 'Η μεταβολή τοῦ
γέν. κατ' επίδρασιν τοῦ λάκκος.

Φρέαρ περιέχον βούρκον, ιλύν.

βουρκόλασπη ή, Λεξ. Δημητρ. βουρκολάσπη Λεξ.
Δημητρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούρκος καί λάσπη.
Βορβορώδης πηλός.

βουρκολόγος ό, Κεφαλλ. Πελοπν. ('Ανδροῦς. Μεσ-
σήν.)—Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ οὐς. βούρκος καί τῆς παραγωγικῆς καταλ.
λόγος, περί ἧς ιδ. ΓΧατζιδ. έν 'Αθηνά 22 (1910) 247.

1) 'Ο έχων έργον νά καθαρίζη τι έκ τοῦ βορβόρου,
ιδίως ό καθαριστής άποχωρητηρίων Κεφαλλ.: Χρειάζεται
βουρκολόγος γιά νά παστρέψουμε έδῶ πέρα. 2) 'Ο διαι-
τώμενος έντός ή πλησίον έλῶν Κεφαλλ.: Βουρκολόγοι
είναι οί λοῦφες, οί άγριόπαπιες. β) Παρωνύμιον τῶν
κατοίκων τῆς πόλεως Λειξουρίου ὡς κατοικούντων πλη-
σίον έλους Κεφαλλ. Παρωνύμιον καί τῶν κατοίκων τῆς
Μεσσήνης καί τῶν πέριξ αὐτῆς χωρίων ὡς κατοικούντων
εἰς περιοχὴν πεδινὴν Πελοπν. ('Ανδροῦς.) 3) Τόπος
ὅπου σωρεύεται κόπρος Κεφαλλ. Πελοπν. (Μεσσήν.): Ρί-
χνω 'ς τό βουρκολόγο τὰ νερά τοῦ αἰκλου Κεφαλλ. Συ-
νών. κοπρολόγος. 4) Αἰσχρολόγος Λεξ. Δημητρ.

βουρκονέρι τό, Λεξ. Βλαστ. 374 Δημητρ.

'Εκ τῶν οὐς. βούρκος καί νερό.

'Υδωρ βορβορώδες, τελματώδες.

βουρκοπαραχώνω ΑΜαμμέλ. Σκοπ. 59.

'Εκ τοῦ οὐς. βούρκος καί τοῦ ρ. παραχώνω.

Θάπτω μέσα εἰς βόρβορον: Ποίημ.

Τήν πνίζαν καί ξεπάρθενή τή βουρκοπαραχώσαν.

βουρκόπηλα τά, Κρήτ.

'Εκ τῶν οὐς. βούρκος καί πηλά πληθ. τοῦ πηλός.

Πηλοὶ βορβορώδεις καί ὄζοντες.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βούρκος ό, κοιν. βούρκους βόρ. ιδιῶμ. βούρκο

Τσακων. βόρκος Κύπρ. Ρόδ. βούλκος Α.Ρουμελ. (Στενή-
μαχ.) Θράκ. (Μυριόφ.) 'Ιθάκ. Κύθηρ. Λευκ. Πελοπν. (Κα-
λάβρυτ. Σουδεν.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.)—Λεξ. Βλαστ. 374
Πρω. Δημητρ. βούλικος Θράκ. (Μυριόφ.) βούρκον τό,
Πόντ. (Χαλδ.) βούρκο Εὔβ. ('Ορ.) Κύθηρ. βούλκο Κύ-
θηρ. βούλουκο Ζάκ. βροῦκο Λεξ. Μπριγκ. βούρκος
'Αμοργ. βουρκός Ζάκ. φουρκό Εὔβ. βούρκα ή, Θράκ.
('Αδριανούπ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. (Γαλανάδ.) Πόντ.
(Χαλδ.) Χίος κ. ά.—Λεξ. Μπριγκ. βρούκα Θήρ. Μεγίστ.
βόρκα Μεγίστ. Πληθ. βούρκα τά, Κάρπ. Κρήτ. Κύθηρ.
Σύρος Χίος—ΜΛελέκ. 'Επιδόρπ. 200 βουρκά Ζάκ. Στε-
ρελλ. ('Αρτοτ.)—ΡΔημητρ. Κτηνοτρόφ. 51 βόρκα Κῶς
βούλκα Πελοπν. (Σουδεν.).

Τό μεσν. οὐς. βούρκος, ὅπερ πιθανῶς έκ τοῦ άρχ.
οὐς. *βρῦξ αίτιατ. βρύχα = πυθμὴν θαλάσσης. Καί οί
τύποι βούλκος καί βούρκον μεσν. Πβ. Φλώρ. καί Πλάτζια
Φλώρ. στ. 1347 (έκδ. ΔΜαυροφρ. σ. 304) «τό νερόν . . .
| θολώνεται, ταράσσεται καί γίνεται ὡς βούλκος» καί
Περί γέρ. στ. 26 (έκδ. GWagner σ. 107) «νά τοὺς ιδῶ
νά κολουποῦν σέ βούρκα σάν οί χοῖροι».

Α) Οὐς. 1) 'Η ιλὺς τοῦ πυθμένος θαλάσσης ή λί-
μνης όσμηρά ένίστε σύννηθ.: Ψάγια τοῦ βούρκου. Οί κέ-
φαλοι εἶναι γεμάτοι βούρκο. Τό ψάρι μυρίζει βούρκο. 'Η
φαγάνα βγάξαι από τό λιμάνι βούρκο. Τό κρασί—τό λάδι
άφρησ πολλο βούρκο. β) Βόρβορος κοιν. καί Πόντ. (Χαλδ.)
Τσακων.: Τό γαρούνι κυλείται 'ς τό βούρκο. 'Επείσε σέ
βούρκο κ' εἶνε σύγχυτος σύννηθ. || Φρ. 'Επείσε 'ς τό βούρκο
(άπέτυχεν εἰς τὴν προσπάθειάν του). Κυλείται 'ς τό βούρκο
(εὐρίσκειται εἰς μεγάλην ήθικήν διαφθοράν) πολλαχ. || Πα-
ροιμ. Κι αν αν πάγω κρεμός καί κα αν πάγω βούρκο
(μεταξὺ δύο κακῶν) Χαλδ. 'Η σημ. καί μεσν. 'Τδ, άνω-
τέρω Περί γέρ. στ. 26). γ) Δυσώδης ὄχετος κοιν.
'Η λ. καί ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Βούρκος 'Ηπ. Θράκ.
(Μιδυτι Λέσβ. Πελοπν. Βούρκος τό, 'Αμοργ. Βούρκους
'Ιμβρ. Βούρκους Λήμν. Βουρκός Πελοπν. (Γερμ. Μάν.)
Βούρκα ή, Πελοπν. Βούρκ' οί, Λέσβ. Βόρκα τά, Κῶς. Καί
ὡς έπων. Βούρκος Κάρπ. δ) 'Υδωρ θολόν καί βορβο-
ρώδες πολλαχ. καί Τσακων.: Βόρκος τρέδει τό ποτάμι
Ρόδ. Τοῦ νιρό εἶναι βούρκους Μακεδ. (Βογατσ.) Τό ὕω ένι
βούρκο (ὕω=ὑδωρ) Τσακων. 2) Τό φυτὸν βρούν Κρήτ.
(Σητ.): 'Εγέμισε βούρκες τό νερό. 3) Ξύλινον ὑδροδο-
χείον Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.)

Β) 'Επιθετικ. 1) Θολός Εὔβ.: 'Άσμ.

Τι τό ποτάμι εἶναι φουρκό, θολό καί φουρκωμένο,
φέρνει λιθάρια ριζιμαιά, πέτρες ξεροῖζωμένες.

2) 'Ελώδης καί διὰ τοῦτο εὐφορος Ζάκ. κ. ά.: 'Άσμ.
Καιρός ήρθε, μωρε άδρεφέ, καιρός νά χωριστοῦμε,
άπό τοίς άκρες πᾶρ' εἰς κί από τὰ παλαιοῦςόρμα
κί ὅθε βουρκά καί καρπερά 'ς τό μέρος τό δικό μου.

βουρκοτόπι τό, Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ μεταπεπλασμένου πληθ. βουρκοτόπια τοῦ
οὐς. βουρκότοπος.

Βουρκότοπος, ὁ ιδ.: Τὰ βουρκοτόπια πολλόστεφαν
τοίς θέρμες.

βουρκότοπος ό, Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 374 Δημητρ.
βουρκότουπος Θράκ. ('Αδριανούπ.) Μακεδ.

'Εκ τῶν οὐς. βούρκος καί τόπος. 'Η λ. καί παρά
Σομ.

Τόπος έλώδης.

βουρκουλᾶ ἡ, Πελοπν. (Ἀρεόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουλᾶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,245 κέξ.

Κακὴ ὁσμὴ ἀναδιδόμενη ἐκ βούρκου ἢ ἱλύος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρκάδα.

βουρκόφυκο τό, ἀμάρτ. Πληθ. βουρκόφυκα ΑΜαμ-μέλ. Θαλασσιν. 47.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοῦρκος καὶ φύκι.

Κατὰ πληθ., τὰ φύκια τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης: Ποίημ.

Κρυφτὸς μέσ' ᾧ τὰ βουρκόφυκα πάντα καρτέρι κάνει, τοὺς πελαγήσιους καὶ ἀκέραιους τοὺς ξεκάνει.

βουρκόψαρο τό, Κεφαλλ.—Λεξ. Ψύλλ. Βλαστ. 433.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοῦρκος καὶ ψάρι.

Ἰχθύς διαιτώμενος εἰς πυθμένα βορβορώδη ἐνθ. ἀν.: Οἱ σάρπες εἶναι βουρκόψαρα Κεφαλλ.

βούρκωμα τό, σύννηθ. βούρκωμα βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκώνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Α) Κυριολ. 1) Ἡ διὰ βορβόρου ἢ ἱλύος ρύπανσις πολλαχ. 2) Ἡ θόλωσις τοῦ ὕδατος πολλαχ.

Β) Μεταφ. 1) Ἡ θόλωσις τοῦ οὐρανοῦ πολλαχ.: Πολὺ βούρκωμα ἔχει ἀπόψε ὁ οὐρανὸς καὶ θαρῶ πῶς θὰ βρέξῃ Λεξ. Δημητρ. Συνών. συννέφιασμα. 2) Ἡ ὑγρανσις, ἢ πλήρωσις τῶν ὀφθαλμῶν μὲ δάκρυα σύννηθ. Τὸ βούρκωμα τῶν ματιῶν σύννηθ. Στραβὼν καὶ ἀπ' τοῦ βούρκουμα (τὰ μάτια μου ἐγέμισαν δάκρυα, ὥστε δὲν βλέπω) Στερελλ. (Ἀράχ.) Τοῦ βούρκουμα τῶν ματιῶν εἰς δείχ' πῶς θέλ' νὰ κλάγῃ Ἡπ. (Ζαγόρ.) 3) Συγκίνησις Ἡπ.—Λεξ. Αἰν. 4) Στεγοχωρία Κρήτ.

βουρκώνω σύννηθ. βουρκώνον βόρ. ἰδιώμ. βορ-καίνω Σύμ. βουρκώνον Τσακων. βουλκάνω Θράκ. (Περίστασ.) Λευκ. Πελοπν. (Κορινθ. Σαραντάπ.) βορ-κάνω Θήρ. βουρκῶ Κρήτ. πουρκου-κάνω Κύπρ. Μετοχ. βουλκωμένος Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) βουρκαίνω βορ-κωμένος Εὔβ. Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ μεσν. βουρκώνω, περὶ οὗ ἰδ. Δουκ.

Α) Κυριολ. 1) Καθιστῶ τι βορβορώδες, λασπώδες Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. Καὶ ἀμτβ. πληροῦμαι βορβόρου Κέρκ. Νάξ. Πελοπν. Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Βλάχ. Δημητρ.: Βούρκουσι τοῦ χουράφ' Αἰτωλ. Βούρκουσι ἢ γούρνα, θέλ' καθάρ' σμα αὐτόθ. Τὰ νερὰ βουρκώνουντε Κέρκ. Μετοχ. βουρκωμένος = τελματώδης Τήλ.: Νερὸ βουρκω-μένο. 2) Ἀμτβ. θολοῦμαι πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων.: Μετὰ τῇ βροχῇ βουρκώνει τὸ νερὸ τῆς βρύσις πολλαχ. Ἐβουρκούκαὶ οἱ ψιλοὶ σι (ἐθόλωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς προφανῶς ἔνεκα τῶν δακρύων) Τσακων. || Ἄσμ.

Ποιὸς οὐρανός, ποιὰ θάλασσα, ποιὰ βρύσι δὲ βουρκώνει; Λεξ. Δημητρ.

Γιέ μου, καὶ τί θέλεις ἐδῶ κάτω ᾧ τὸ μαῦρο Νάδη; εἶναι τοῦ Νάδη τὰ νερὰ θολὰ καὶ βουρκωμένα

Ἄνδρ.

Νὰ κλάψουμε, νὰ χύσουμεν ὅλες ἀπ' ἓνα δάκρυ ποτάμι γιὰ νὰ κάμουμε θολὸ καὶ βουρκωμένο

Ἡπ.

Τραυᾶτε μ', ἀδελφάκια μ', κ' εἶρα τὸ νερὸν θολὸν καὶ φουρκωμένον, πικρὸν φαρμακερὸν

Κερασ. 3) Μέσ. χραίνομαι, λερώνομαι Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.): Ἄσμ.

Θωρεῖς τὸν Χάρων κ' ἔρῃται ᾧ τὸ γαῖμαν φουρκωμένος Κερασ.

Β) Μεταφ. 1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. γίνομαι σκοτεινός, σκοτεινιάζω σύννηθ. καὶ Τσακων.: Βουρκώνει ὁ οὐρανός - ὁ καιρὸς - ἢ θάλασσα - τὸ βουνὸ κττ. || Φράσ. Β' τὸ βουρκου-μένου (ἐπὶ ἀνθρώπου ὀργίλου καὶ κατηφοῦς) Στερελλ. (Αἰ-τωλ.) || Ἄσμ.

Ὅσα βουνὰ τ' ἀκούσανε συννέφιασαν, βουρκώσαν Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ὅταν σὲ καλοθυμηθῶ καὶ ὅταν σὲ βάλῃ ὁ νοῦς μου, σὰν θάλασσα βουρκώνομαι, σὰν κύμα δέρνει ὁ νοῦς μου Χίος

Βλέπει τὸν οὐρανὸ θολό, τὸν κόσμον βουρκωμένο Κρήτ.

Βλέπει τὸν οὐρανὸ θαμπὸ καὶ τ' ἄστρα βουρκωμένα Λέσβ. 2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. γίνομαι κατηφής, σκυθρωπάζω Κύπρ. Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ.) Μεγίστ. Στερελλ. (Αἰ-τωλ.): Βούρκουσις, κατ' μοῦτρα, δὲν εἶναι νὰ σὶ τ' ῥάη ἄν-θροπους Αἰτωλ. || Ἄσμ.

Καθὼς μὲ εἶδεν ἐ λυερή, θυμώθη, ἐβουρκώθη Μεγίστ. 3) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἐξοργίζομαι, ἀγανακτῶ Θράκ. (Περίστασ.) Μακεδ. (Καταφύγ. κ. ἀ.): Μπορεῖ νὰ βουλκώσω περισσότερον Περίστασ. 4) Ἐνεργ. καὶ μεσ. γίνομαι ἐν-δακρυς, μοῦ ἔρχεται νὰ κλάψω σύννηθ.: Βουρκώνουν ἢ βούρκωσαν τὰ μάτια του. Λυπήθηκε καὶ βούρκωσε. Μάτια βουρκωμένα σύννηθ. || Ἄσμ.

Ἄν μελετήσω τ' ὄνομα, βουρκώνομαι καὶ κλαίω Ἡελοπν. (Μάν.)

Εἶχα καιρὸ γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ κ' ἐβούρκωσα νὰ κλάψω Ἡελοπν. (Λάστ.)

Ὅτι νὰ σ' ἀνεστορηθῶ, βουρκώνομαι καὶ κλαίω Νάυρ.

Ὅλα τὰ δέντρα τὴν αὐγὴ δροσὰ ᾗναι φορτωμένα κ' ἐμετὰ τὰ ματιὰ μου μὲ δάκρυα βουρκωμένα Ἡπ. 5) Συγκινούμαι μέχρι δακρύων, λυποῦμαι, θλίβο-μαι πολλαχ.: Βούρκωσε ἡ ψυχὴ του - ἡ καρδιά του. Βουρ-κωμένη καρδιά - ψυχὴ πολλαχ. Βουρκώνει μου καὶ κλαίω (βουρκώνει μου ἐνν. ἢ καρδιά) Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐπεσα ν' ἀποτσιμηθῶ κλαίμενος, βουρκωμένος Μεγίστ.

Θαρεῖς τὸ ἥμουν χαρούμενη γιὰ καλοκαρδισμένη; ἐβῶ μ' ἀφ' τὸ παιδάτσι μου θολὴ τσαὶ βουρκωμένη αὐτόθ. **VI)** Ἐξογκοῦμαι ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 16: Λειώσαν τὰ χιόνια, ξυπνᾶνε τὰ δέντρα, κάθε δέντροῦ κλωνάρι βούρκωσε καὶ σκάζει. Συνών. φουσκώνω.

βουρκωσιὰ ἡ, ΠΒλαστ. Ἀργ. 147 βουρκωσιὰ Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκώνω.

Ἡ ἐμφάνισις σκοτεινῶν νεφῶν εἰς τὸν οὐρανόν, προ-ἀγγελος ραγδαίας βροχῆς καὶ καταιγίδος.

βουρκωτὸς ἐπίθ. Μεγίστ.—Λεξ. Βλαστ. 196 καὶ 254 Δημητρ. βρουκωτὸς Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκώνω.

1) Βορβορώδης, θολὸς ἐξ ἱλύος Μεγίστ. Σίφν.—Λεξ. Βλαστ. 254 Δημητρ.: Βρουκωτὸ μέρος Σίφν. 2) Σκο-τεινὸς Λεξ. Βλαστ. 196. 3) Ὁ προερχόμενος ἐκ συγ-κινήσεως Μεγίστ.: Δάκρυα βουρκωτά. || Ἄσμ.

Σ' τὸ χῶμαν τοῦ μνημάτου σου θὰ ῥθῶ νὰ βονατίσω, νὰ οἷξω δάκρυα βουρκωτά, ἴσως τσαὶ σ' ἀνεστήσω (βονατίσω=γονατίσω).

4) Μελαγχολικὸς Σίφν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Βουρκωτὴ Ἄνδρ.

βούρλα ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Μακεδ. (Βλάστ.) κ.ἀ.—Λεξ. Ἐλευθεροῦδ. Πρω. Δημητρ. βούρλα Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλαίνω.

1) Μανία, τρέλλα Ἄνδρ. Ἡπ.—Λεξ. Πρω.Δημητρ.: Εἶναι ς' τοῖς δοῦρλες του, μὴν τοῦ μιλᾶς Ἄνδρ. Συνών. βουρλαῖδα, βούρλια 1, βούρλισμα 4, μούρλα. 2) Διστομίτις νόσος τῶν φυτοφάγων ζώων, ιδίως τῶν προβάτων, ὑπολαμβάνομένη κοινῶς ὡς μανία Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μακεδ. (Βλάστ.) κ.ά.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. Συνών. ἀβδέλλα 2, β ἀβδέλλισμα 2, βουρλαμάρα, βούρλισμα 5, βούρλο 6, κλαπάτσα.

βουρλαῖδα ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

Βούρλα 1, ὁ ἰδ.: Οὐλον βουρλαῖδα εἶσι.

βουρλαίνω Ἡπ.—Λεξ. Πρω.Δημητρ. βουρλαίνου Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μέσ. βουρλαίνουμι. Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλίζω. Ὁ μεταπλασμός κατὰ τὰ συνών. μουρλαίνω, τρελλαίνω.

1) Τρελλαίνω Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.)—Λεξ. Πρω.Δημητρ.: Μὴ βούρλαν' οὐ ζουρλὸς Ζαγόρ. 2) Μεταφ. καταπονῶ, κατατρύχω, ἐξαντλῶ Ἡπ.: Μ' ἐβούρλανε τὸ κεφάλι (ἐξω ἰσχυρὰν κεφαλαγίαν). Βουρλάθηκα ἀπὸ τὸ κεφάλι (δμοίως)

3) Μέσ. παθαίνω ἀπὸ τὴν διστομίτιδα νόσον τῶν προβάτων Ἡπ. Μακεδ. (Βλάστ.)

βουρλάκι τό, πολλαχ. βουρλάτσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βούρλο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸν βούρλον πολλαχ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλάκια τά, καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Πύλ.) 2) Μικρὸς πλόκαμος Μεγίστ.

βουρλαμάρα ἡ, Ἡπ. Θεσ. (Καλαμπάκ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αμάρα.

Βούρλα 2, ὁ ἰδ.

βουρλάνεμος ὁ, Κέρκ. (Κάτω Γαρφύν.) βουρλάνεμος Κύπρ. Ρόδ. βρουλ-λάνεμος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βούρλος, καὶ τοῦ οὐσ. ἄνεμος. Ὁ τύπ. βρουλάνεμος καὶ παρὰ Δουκ. ἐν λ. βρουλόν).

Ἰσχυρός, θυελλώδης ἄνεμος, καταιγὶς ἐνθ. ἄν.: Ἄσμ.

Ἄνεμε, βουρλάνεμε, μὴ μὲ πειράξης τόσο

Κύπρ. Συνών. ἀνεμοστρόβιλος. Πβ. τρελλόκαιρος.

βουρλεᾶ ἡ, πολλαχ. βουρλεᾶ Εὐβ. (Κουρούν.) βουρλεᾶ Θράκ. (Φανάρ.) Κάρπ. Κίμωλ. Κρήτ. (Μονοφάτο. κ.ά.) Κύθν. Μεγίστ. Νάξ. (Κορών.) Πελοπν. (Ἄργ. Ἀρχαδ. Καλάβρυτ. Λεῦκτρ.) Ρόδ. Σέριφ. Στερελλ. (Ἀράχ.) Σύμ. Τήλ. κ.ά. βρουλ-λὰ Κάρπ. βουρλεᾶ Θήρ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Τζετ.) Μακεδ. (Καταφύγ. Πάγγ. Χαλκιδ. κ.ά.) Πελοπν. (Ἡλ.) βρουλλεᾶ Ἀμοργ. (Ἡράκλ.) βρουλλεᾶ Ρόδ. βρουλλεᾶ Ἰκαρ. Δ.Κρήτ. βρουλλία Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) βουλλεᾶ Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ.

1) Τὸ φυτὸν βούρλο, ὁ ἰδ., πολλαχ.: Κρύφθηκα σὲ μιὰ βουρλεᾶ. Ὡς τὰ ὑγρά μέρη φυτρῶνουν βουρλεᾶς πολλαχ. Ἐκαμα πολλὰ ἔξοδα γιὰ νὰ ἡμερώσω τὸ λιβάδι, ποῦ ἦτο γεμάτο ἀπὸ βουρλεᾶς Πάρ. Πῆγε γῦρο'ς τοῖς βουρλεᾶς καὶ τὴ γύρευε, δὲν τὴν εἶδε, νεράιδα ἦτανε κ' ἔφυγε (ἐκ παρ. αμυθ.) Θράκ. (Φανάρ.) ἥ Γνωμ.

Ὅπου δῆς βουρλεᾶ καὶ βάτο, | κάτεχε νερὸ' ποκάτω Κρήτ. ἥ Αἰνιγμ. Ἀσπρο ἄλογο'ς τὴ βρουλλεᾶ δεμένο (ὁ τυ-

ρὸς κατὰ τὴν πῆξιν του εἰς τὸ καλάθι) Κάρπ. Τήλ. β) Πολλὰ ὁμοῦ βούρλα Δαρδαν. Ζάκ. Κεφαλλ. κ.ά.—Λεξ. Αἰν. Βυζ. 2) Τὸ φυτὸν σπάρτον τὸ βρουλλοειδὲς (spartium junceum) τῆς τάξεως τῶν βρουλλωδῶν (juncaceae) Ἰκαρ.—Α.Σακελλ. Ἐγγειρ. Ἀρμενιστ. 564. 3) Τὸς ὅπου φύονται βούρλα Εὐβ. (Κουρούν.) Θεσ. (Ἀλ. μυρ.) Στερελλ. (Ἀράχ.): Πάμι'ς τὴ βουρλεᾶ γιὰ κἄνα βούρλου Ἀράχ. Πῆγα τὰ ζ-ζᾶ'ς τὴ βουρλεᾶ νὰ βοσ-σῆσουν Κουρούν. Συνών. βουρλιδεᾶς. 4) Ἡ ἀπὸ τόπου, ὅπου φύονται τὰ βούρλα, ἀναδιδομένη κακοσμία Μεγίστ.: Φρ.

Ἀουμπρὸς βρωμεῖ βρουλλεᾶς | κὶ ἀουπίσω κατρουλεᾶς (ἐπὶ τῶν πολὺ ἀκαθάρτων). 5) Σχοινίον κατεσκευασμένον ἐκ βούρλων πολλαχ.: Οἱ γαδάροι ἐσπάσανε τοῖς βουρλεᾶς τῶνε, μόνο κάμε τῶνε ἄλλες, γιὰτὶ θὰ φύουνε Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Ἐδεσεν τὸ βόιν μὲ τὴ βρουλλεᾶ Ρόδ. ἥ Ἄσμ.

Ἐχασα τὴ γαδᾶρα μου μὲ μιὰ βουρλεᾶ δεμένη Πελοπν. (Μάν.)

Κόρη, σαράντα δέπλες τὰ κάνεις τὰ μαλλιά,

κόψε τὴ μιὰ πλεξούδα, μάκρυνε τὴ βουρλεᾶ

Κρήτ. β) Σχοινίον σπάρτινον χρησιμεῖον ὡς προυμνήσιον εἰς τὰ πλοῖα πολλαχ. γ) Σχοινίον ἐκ κυπεύρου Ἄνδρ. Εὐβ. (Πλατανιστ.) Κρήτ. (Κατσιδ. κ.ά.) κ.ά.: Ἄσμ.

Ἐχάσα τὴν ἀγάπη μου μὲ μιὰ βουρλεᾶ δεμένη,

ἀπὸ τὴν Κρήτ. καὶ τὴ χαρῇ, μόν' τὴ βουρλεᾶ νὰ φέρη

Κρήτ. 6) Παιήτρα τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ πλεκομένη μὲ βούρλα Κρήτ. (Κατσιδ.) 7) Ὁρμαθὸς οἰωνδήποτε πραγμάτων περασμένων εἰς βούρλον ἢ καὶ εἰς σπάγγον πολλαχ.: Μιὰ βουρλεᾶ μανιτάρια - σῦκα - φλουριά - ψάρια κτ.

8) Περὶ δερματὸν Θράκ. (Σαρεκκλ.): Χουσῇ βουρλεᾶ μὲ φλουριά. Ἡ βουρλεᾶ τῆς χροαίζει καὶ λαμὰ τῆς.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλεᾶ Ἄνδρ. (Κόρδ.) Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀργολ. Λογκ.) Στερελλ. (Βοιωτ.) Βουρλεᾶ Εὐβ. (Κουρούν.) Βρουλλεᾶ Πελοπν. (Λακων.) Ρόδ. Χίος. Βρουλλεᾶς Κρήτ. (Σέλιν.) Βουρλεᾶς Θήρ. Πελοπν. (Ἀνδριαν.) Σκόπ. Βρουλλεᾶς Πελοπν. (Γορτυν.)

βουρλεᾶς ὁ, ἀμάρε. βρουλλεᾶς Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶς.

Ποικιλία σίτου μὲ κάλαμον εὐθὺν ὡς τὸ βούρλον. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλεᾶς Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρχαδ. Λακων.) Βρουλλεᾶς Πελοπν. (Λακων.) Χίος Βουρλεᾶδες Ἡπ. (Ζαγόρ.)

βουρλένιος ἐπιθ. πολλαχ. βουρλένιος βόρ. ιδιῶμ. βρουλλένιος Κρήτ. (Μονοφάτο.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ κατασκευασθεὶς ἐκ βούρλων: Βουρλένια ψάθα. Βουρλένιο καλάθι - πανέρι κτ. πολλαχ. ἥ Φράσ. Τσακνένιος καὶ βουρλένιος (ἐπὶ ἰσχυροῦ) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) ἥ Ἄσμ.

Μωρὲ κακειὰ γυναῖκα, βουρλένια φορκαλεᾶ,

ποῦ τὰ καμώματά σου δὲν τὰ'καμε καμμιὰ

ἀγν. τόπ. Συνών. βουρλίτικος.

βουρλί τό, Ἡπ. βρουλλί Μεγίστ. Ρόδ. βρουλλίν Μεγίστ. βρουλ-λιν Κύπρ. (Καρπασ. κ.ά.) Λυκ. (Λιβύσσα.) φρουλ-λιν Κύπρ. βουρλί Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) βούρλι Εὐβ. βρουλλ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο.

1) Κλώνος τοῦ φυτοῦ βούρλου Ἡπ.: Ἄσμ.

"Εφκειας' αλέτρι από ουκὰ καὶ τὸ ζυγὸ ἀπὸ δάφνη,
τὴ ζεύγα φκειάνει ἀπὸ βουρλί καὶ τὸ γυνὶ ἀπὸ φτηγάρι.

2) Εἶδος χόρτου ὁμοιάζον μὲ πρᾶσσον, τὸ ὅποιον ὅταν τρώγουν τὰ πρόβατα, νοσοῦν Εὐβ. 3) Ὁρμαθὸς Θράκ. (Αἰν.): "Ενα δροῦλλ' μαργαριτάρια. 4) Σχοινίον Κύπρ. Ρόδ. 5) Πλόκαμος Κύπρ. (Καρπασ. κ. ἀ.) Λυκ. (Διβύσσ.) Ρόδ.: "Επ-πέσασιν οὐλα τὰ μαλ-λιά μου τῶναι "ἐν μου ἔμειναν νὰ κάμω ἓνα βρουλ-λιν Κύπρ. Τὰ βρουλλιά τῆς κεφαλῆς Μεγίστ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρλίδα 2. 6) Ὑπὸ τὸν τύπ. βρουλ-λιά τῆς νύφ-φης, εἶδος ἀγριοσελίνου ἐδωδίου Κύπρ. (Καρπασ.) 7) Ὁξὺ ὄργανον, λόγχη Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.).

"Η λ. καὶ ὡς τοπων. κατὰ πληθ. Βρουλλιά Χίος (Καρδάμ. κ. ἀ.) Βρουλλία Κάρπ. Βουρλιά "Ανδρ.

βούρλια ἢ, "Ηπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) — Λεξ. Βλαστ. 402 βουρλιά Στερελλ. ("Αράχ.)

"Εκ τοῦ ρ. βουρλαίνω.

1) Βούρλια 1, ὁ ἰδ., Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἀν. 2) Μέρος ὅπου οἱ δαίμονες περνοῦν καὶ βουρλίζουν τοὺς διερχομένους ἀνθρώπους Στερελλ. ("Αράχ.): Σὰ σ' βαστάη, πέρν' ἀπ' τὴ βουρλιά 3) Ὑπερβολικὴ σπουδὴ "Ηπ. (Ζαγόρ.): "Εσπασι τοὺ λαέν' ἀπάνου 'ς τὴ βούρλια τ'. 4) Μωρία, ἡλιθιότης "Ηπ.

βουρλιάζω "Ηπ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Λευκ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) — Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 311 Πρω. Δημητ. βουρλιάζου Ἰμβρ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Καλοσκο.) μπουρλιάζω Πελοπν. (Γέρμ. Δημητσάν. Μεγαλόπ. Μεσσ. Τριφυλ.) Πρω. ("Αρτάκ. Πάνορμ.) — Λεξ. Κορ. Κορ. "Ατ. 5,229 Μπριγκ. Πρω. μπουρλιάζου Μακεδ. (Καταφύγ.) μπουρλιάζω Πελοπν. (Γέρμ. Δημητσάν.) βουρλιάζω "Ανδρ. Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ζάκ. "Ηπ. Θήρ. Θράκ. (Αἰν. Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) Κεφαλλ. Κρήτ. (Σητ. κ. ἀ.) Κύθηρ. Μακεδ. (Γκιουβ.) Πελοπν. (Βασαρ. Καλάβρυτ. Καλάμ. Οἶν.) Σέριφ. βουρλιάζου Ἰμβρ. Μακεδ. (Σέριφ. Χαλκιδ.) βρουλλιάζω Πελοπν. (Καλάβρυτ.) βρουλλιάζω Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.) βουλλιάζω Α.Ρουμελ. (Σωζοπ.) Κέρκ. βουρλιάω Πελοπν. ("Ηλ. Καλάβρυτ.)

"Εκ τοῦ οὗσ. βουρλο. Ὁ τύπ. μπουρλιάζω καὶ παρὰ Σομ.

Α) 1) Περνῶ τι εἰς βούρλον ἢ κλώνον σπάρτου ἢ καὶ σπάγγον ἢ καὶ νῆμα, ὀρμαθίζω Α.Ρουμελ. (Σωζοπ.) "Ηπ. Θήρ. Θράκ. (Αἰν. Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) Ἰων. (Σμύρν.) Κεφαλλ. Κύθηρ. Λευκ. Μακεδ. (Καταφύγ. Σέριφ. Χαλκιδ.) Πελοπν. (Γέρμ. Καλάβρυτ. Μάν. Τριφυλ.) Σέριφ. — Λεξ. Κορ. "Ατ. ἐνθ. ἀν. Βλαστ. ἐνθ' ἀν. "Ελευθερουδ. Πρω.Δημητ.: Βουρλιάζω καπνὸ-σῦκα-ψάγια κττ. || Φρ. Τὰ βουρλιάζω (καλύπτω τὰς κακάς μου πράξεις διὰ ψευδῶν δικαιολογιῶν) Κύθηρ. "Εκείως τοὺ βουρλιάζει ὅλους (τοὺς διαθέτει κατὰ βούλησιν ὡς ὑπερέχων αὐτῶν κατὰ τὴν εὐφυΐαν, συνών. φράσ. τοὺς περνᾷ ἀπὸ τοῦ βελονιοῦ τὴν τρεῖπα) Κεφαλλ. Μοῦ τὰ βούρλιασε καὶ δὲν τὰ εἶδα (νοεῖται τὰ κίβδηλα νομίσματα μου τὰ παρεισήγαγε δι' ἀπάτης) Ζάκ. Συνών. ὀρμαθιάζω 1, βουρλώνω 1.

2) Διαπερῶ δι' ὀξέος ὄργανου, λογχίζω Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.): Τὸν βούρλιασαμι μὴ τοῦ μουστράκ' (μὲ τὴν λόγχην). 3) Περνῶ κλωστήν διὰ τῆς ὀπῆς τῆς βελόνης Κέρκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Δημητσάν. Μάν. Μεγαλόπ.) — Λεξ. Μπριγκ. Πρω. Δημητ.: Βούρλιασέ μου τὴν κλωνά, γιατί δὲν γλέπω Κεφαλλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βελονιάζω Α 1 β. 4) Περνῶ τὰς κλωστὰς τοῦ στημονίου ἀπὸ τὰ μιτάρια Ἰμβρ. Μακεδ. (Γκιουβ.) Πελοπν. (Καλάμ.): Βουρ-

λιάζου τοὺ διασίδ' Ἰμβρ. Βουρλιάζω τὰ μιτάρια 'ς τὸ χτένι Γκιουβ. 5) Περνῶ κλωστήν μὲ τὸ βουρλιαστήρι πρὸς σύσφιξιν δύο μερῶν κεχωρισμένων — Λεξ. Αἰν. 6) Περνῶ τὸ κορδόνι ἀπὸ τὰς ὁπὰς τοῦ ὑποδήματος Κεφαλλ. Πελοπν. — Λεξ. Πρω.: Βούρλιασε τὰ παπούτσι σου Κεφαλλ. Βουρλιάσου! αὐτόθ. 7) Συσφίγγω ἐνδυμά τι, οἶον στηθόδεσμον περὶ τὸ σῶμά μου Κεφαλλ. β) Μέσ. ἐνδύομαί τι, φορῶ Μακεδ. (Καταφύγ.) γ) Κλείω, μανδρίζω Μακεδ. (Καταφύγ.) 8) Δένω ἢ ράπτω προχειρῶς καὶ χαλαρῶς, ὡς διὰ βούρλων Κρήτ. (Σητ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Βασαρ. Οἶν.): "Εβουρλιάστηκε δὰ γὰ τὴν ὥρα καὶ δὲ θὰ χύση τὸ χῶμα Σητ. "Αμα τὴ βουρλιάσω τὴ σακκούλα, θὰ κάμωμε δουλειὰ αὐτόθ. Τὰ ραφες τὰ σακκιά; — Τὰ ἐβούρλιασα Βασαρ. Συνών. βουρλώνω 2. 9) Μαζεύω σχοινίον εἰς δέσμην Κρήτ.: Βουρλιάζω τὸ σκοινί. 10) Ὡς ναυτικός ὄρ. ὑποστέλλω τὰ ἱστία Θήρ.

Β) Ἀμτβ. 1) Γίνομαι ἐλαστικὸς ὡς βούρλον Κρήτ.: Οἱ βροῦβες ἐβουρλιάσανε 'ς τὸ τσιγάρι (ἐγίναν δυσκολομάσητες). Συνών. λουριάζω, σκοινιάζω. 2) Μεταφ. στενοχωροῦμαι, ἐκνευρίζομαι ἔνεκα συνεχοῦς περιορισμοῦ Στερελλ. (Καλοσκοπ.) Παθ. μετοχ. βουρλιασμένος, ὁ ἔχων τεταραγμένας τὰς φρένας, ὁ ἐν παραφορᾷ διατελὼν "Ανδρ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Πελοπν. (Πάτρ.): Εἶναι πύλι βουρλιασμένος "Ανδρ. || Παροιμ. φρ. Ὁ μουρλὸς τὸν βουρλιασμένο σὰν τὰ μάτια του τὸν ἔχει (οἱ ὅμοιοι συμπαθοῦν ἀλλήλους) Πάτρ.

βούρλιασμα τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Καλοσκο. κ. ἀ.) μπούρλιασμα Πελοπν. (Καλάμ.) βούρλιασμα Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Ἰμβρ. Κρήτ. (Σητ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

"Εκ τοῦ ρ. βουρλιάζω. Ὁ τύπ. μπουρλιασμα καὶ παρὰ Σομ.

1) Διαπέρασις πράγματός τινος εἰς βούρλον ἢ εἰς νῆμα, ὀρμαθιασμός Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Καλοσκοπ.) 2) Διαπέρασις δι' ὀξέος ὄργανου, λογχισμός Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.)

3) Διαπέρασις τῶν κλωστῶν τοῦ στημονίου διὰ τῶν μιταριῶν καὶ διὰ τοῦ κτενίου Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ἰμβρ. Πελοπν. (Καλάμ.) Συνών. βελόνιασμα Α 2, μίτωμα.

4) Πρόχειρος καὶ χαλαρὰ ὡς διὰ βούρλων ραφή, ἐπιδιόρθωσις πράγματός τινος Κρήτ. (Σητ.): Μὲ τὸ βούρλιασμ' ἀπὸ τοῦ "καμα θὰ βαστάξῃ νὰ τοοὶ κουβαλήσωμε.

βουρλιαστήρα ἢ, ἀμάρι. βουρλιαστήρα Κρήτ.

"Εκ τοῦ ρ. βουρλιάζω.

Χονδρὴ μεταλλίνη βελόνη, διὰ τῆς ὁποίας διαπερᾶται τὸ δέμα τῆς βράκας καὶ οὕτω συσφίγγεται αὕτη περὶ τὴν ὀσφύν. Συνών. βελονιάστρα 2, βουρλιαστήρι 1, βρακοβουρλιάστρα, βρακοζωνιαστήρι, βρακοζωνιάστρα, βρακοζωνιστήρα, βρακοζωνίστρα, βρακοζωνολόγος, βρακοζωνόξυλο, βρακοπεραστής, βρακοπεράτης.

βουρλιαστήρι τό, Λεξ. Αἰν. βουρλιαστήρι Κεφαλλ. ἀβρουλλιαστήρι Κρήτ.

"Εκ τοῦ ρ. βουρλιάζω.

1) Βουρλιαστήρα, ὁ ἰδ., Κρήτ. — Λεξ. Αἰν. 2) Ὁ ἰμάς τῶν ὑποδημάτων Κεφαλλ.: "Εκοπήκανε τὰ βουρλιαστήρια τοῦ παπουτσιοῦ μου. Θέλω ἓνα ζευγάρι παπούτσια μὲ βουρλιαστήρια.

βουρλιαστής ὁ, ἐνιαχ. μπουρλιαστής Πελοπν. (Κόκκιν.) μπουρλιαστής Πελοπν. (Λογγ. Πυλ.) βουρλιαστής

Κρήτ. (Σητ.) Θηλ. μπουρλιάστρα Ἴων. (Σμύρν.) βουρλιάστρα Θήρ. Ἰμβρ. ἀβουρλιάστρα Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλιάζω. Ὁ τύπ. μπουρλιάστης καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ διαπερῶν σῦκα εἰς βούρλον, ὁ κατασκευάζων, ὁρμαθοὺς σύκων Πελοπν. (Κόκκιν. Λογγ. Πυλ.) 2) Θηλ., ἡ ἔχουσα ἔργον νὰ διαπερῇ τὰς κλωστὰς τοῦ στημονίου διὰ τῶν μιταρίων καὶ διὰ τοῦ κτενίου Ἰμβρ.: Σήμερα ἔχου βουρλιάστρις. 3) Ὁ προχείρως διὰ ραφῆς ἡ προσδέσεως ἐπισκευάζων, ἐπιδιορθώνων τι Κρήτ. (Σητ.): Δὲν εἶσαι καλὸς βουρλιάστης, γιατί μὸς τὴν ἐβούρλιασες, ἡσπασε πάλι (μὸς=μόλις). 4) Θηλ., ὁρμαθὸς σύκων Θήρ. Ἴων. (Σμύρν.) Πάρ. (Λεῦκ.): Ἄσμ.

Νὰ δέσουνε τὰ χέρια μου μὲ μὰ μπουρλιάστρα σῦκα Σμύρν.

βουρλίδα ἡ, Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ. Φιλιπούπ. Θάσ. Θράκ. (Αἰν. Ἀμυγδαλ. Κομοτ. Σηλυβρ.) Κέρκ. Κυδων. Λέσβ. Λήμν. Μακεδ. (Γκιουβ. Πάγγ. Σέρρ. Χαλκιδ. κ.ά.)—Κθεοτόκ. Βιργιλ. Γεωργ. 50 βρουλλίδα Θάσ. Θεσσ. Κυδων. Λέσβ.—Λεξ. Βλαστ. 385 βουουλλίδα Σαμοθρ. βουρδίδα Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Θράκ. (Κομοτ.) βουλλίδα Λέσβ. βλιώδα Λέσβ. (Μόλυβδ. κ.ά.).

Ἐκ τοῦ οὗς. βοῦρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

1) Τὸ φυτὸν βούτομον (cagex) Κέρκ.—Κθεοτόκ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Ἀγκαθερὰ χλωρόκλαρα καὶ μυτερὲς βουρλίδες.

2) Πλόκαμος Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ. Φιλιπούπ.) Θάσ. Θεσσ. Θράκ. (Αἰν. Ἀμυγδ. Κομοτ. Σηλυβρ.) Κυδων. Λέσβ. (Μόλυβδ. κ.ά.) Λήμν. Μακεδ. (Γκιουβ. Πάγγ. Σέρρ. Χαλκιδ. κ.ά.) Σαμοθρ.—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.: Αὐτὴ ἡ κωπέλλα ἔχει μακροὶὰ βουρλίδα Ἀμυγδ. Ἐδοὶ ξέρ' βουρλίδα τὰ μαλλιά τ'ς Αἰν. Συνών. βουρλί 5, βουρλίδι 4, βοῦρλο 3, κοτσίδα, πλεξίδα, πλεξοῦδα.

βουρλιδᾶ ἡ, ἀμάρτ. βρουλλιδᾶ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 114.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουρλίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῆς.

Τὸ φυτὸν βοῦρλο 1, ὁ ἰδ.

βουρλιδᾶς ὁ, ἀμάρτ. βρουλλιδᾶς Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουρλιδᾶ.

Τόπος ὅπου φύονται βούρλα. Συνών. βουρλεᾶ 3. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Βρουλλιδᾶς Δ.Κρήτ.

βουρλίδι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Ἡλ.)—ΑΠαπαδιαμ. Μάγισσ. 78 βουρλίδ' Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. Μακεδ. βρουλλίδι Κρήτ. (Σέλιν.) Ψαρ. φουρλίδι Σύρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοῦρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Τὸ φυτὸν βοῦρλο 1, ὁ ἰδ., Κρήτ. (Σέλιν.) Πελοπν. (Ἡλ.) κ.ά.—ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἄν. 2) Πλέγμα, δικτυωτὸν κάνιστρον κττ. ἐκ βούρλων Ζάκ. Ἰμβρ. Ψαρ. 3) Κηλεπίδεσμος Κύθν. 4) Πλόκαμος Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρλίδα 2.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρουλλίδι Ἀμοργ. Κίμωλ. Κύθν. Βουρλίδι Μύκ. Βουρλίδ' Λήμν. Βουρλίδα τά, Κάλυμν. Κέως Μήλ. Σκίαθ. Σύρ. Χίος Βουρλίδα Ἀνδρ. (Κόρθ. κ.ά.) Σκίαθ. Βρουλλίδια Κάρπ. Κέως Κρήτ. (Σέλιν.) Ρόδ. Σίφν. Σύρ. Χίος (Πυργ. Καρδάμ. κ.ά.) Βρουλ-λίδια Κάρπ. Φουρλίδια Σύρ.

βουρλίζω σύνθηθ. βουρλίζου σύνθηθ. βορ. ιδιωμ. βρουλλίζω Κρήτ. Νίσυρ. Ρόδ. Χίος βρουλ-λίζω Κύπρ. Σύμ. βρουλ-λίζω Ρόδ. φρουλ-λίζω Κύπρ. σβουρλίζω Πελοπν. (Ἀρχαδ. Λακων.) Μέσ. βουρλειῶμαι Ἴων. (Κρήν.) βουρλειοῦμαι Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βοῦρλο. Πβ. ΠΛορεντζ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918) 34 κέξ.

Α) Ἐνεργ. 1) Συνάγω βούρλα Ρόδ. 2) Πλέκω σχοινία ἐκ βούρλων Ρόδ. 3) Κτενίζω, πλέκω τὴν κόμην Κύπρ.: Ἐγὼ τὴν ἐβρούλ-λιστα, γὰρ τοῦτο ἐν' καλὰ βρουλ-λισμένη. Τὰ μωρὰ ἐφρούλ-λίσά τα. Τὰ μωρὰ ἐν' φρουλ-λισμένα. 4) Περνῶ εἰς βούρλον, ὁρμαθίζω πολλαχ.: Βουρλίζω τὰ σῦκα—τὰ ψάρια κττ. 5) Κάμνω τινὰ νὰ τρέμη ὡς βούρλον, στενοχωρῶ, ταράσσω τινὰ ψυχικῶς, ἐρεθίζω, περιάγω τινὰ εἰς κατάστασιν μανίας, κάμνω ἐξαλλον πολλαχ.: Μὲ βούρλισε μὲ τοῖς φωνῆς του. Τοῦ 'πε τόσα λόγια τοῦ τὸν βούρλισε. || Φρ. Ἀσ' τον νὰ βουρλίζεται ἢ ἂς πάη νὰ βουρλίζεται (ἐπὶ παντελοῦς ἀδιαφορίας περὶ τινος) πολλαχ. Τὸν βούρλισαν οἱ ἀρρώστεις τῶν παιδιῶν του—τὰ πολλὰ ἔξοδα. Τοῦ 'πε τόσα λόγια, ποῦ τότε βούρλισε κ' ἦρθε ἐδῶ πέρα νὰ μᾶς σκοτώσῃ. Μὲ βούρλισαν οἱ πόνοι τοῦ δοντιοῦ μου. Θὰ τότε βουρλίσουν τὰ παλαιόπαιδα μὲ τὰ πειράγματά τους. Βουρλίστηκε καὶ δὲν ξέρει τί κάνει. Βουρλίστηκε ὁ δεῖνα μὲ τὴν ὁμορφιὰ τῆς δεῖνα. Βουρλίστηκε νὰ τοῦ γνέφῃ ἀπὸ τὸ παράθυρο. Βουρλίστηκε τρεῖς μέρες ὁ μαῖστρος. Γυρίζει σὰ βουρλισμένους (σὰν τρελλοὺς). Σὺν τὸ βουρλισμένον τρέχει. Εἶναι ἕνας βουρλισμένος ἄνθρωπος, δὲν μπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ καθόλου. || Παροιμ. φρ. Τὸ πτόχο βουρλίζει ἢ πείνα κ' ἢ ξεφάντωσι τὸν πλοῦτον (ἢ στέρχεις ἐξ ἴσου καὶ ἡ ἀκράτεια συσκοτίζει τὸν πλοῦτον) Λεξ. Δημητρ. Ὁ κανατᾶς σὰ βουρλιστῇ, σπῆται τὰ κανατᾶ του (ἐπὶ τοῦ ἐξ ἐμπειρίας ἢ παραφορᾶς ἐνημευτοῦς ἐαυτοῦ) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Βουρλιζομαι, νὰ σὲ χαρῶ, | ὅταν σὲ βλέπω 'ς τὸ χορὸ Πελοπν. (Τσιπ.)

Ὁ μαῖστρος θανά βουρλιστῶ μὲ τὸν καημὸ τοῦ θρέφω Ἡλ.

Κὲ ἂν βουρλίτῃσαι, τί κάνεις; | ἄδικα τὸ νοῦ σου χάνεις Πελοπν.

Μὲ βούρλισαν τὰ μάγια σου κ' ἦρθα κατὰ τ' ἐσένα (Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. 1, 348).

Ἔτσι τὰ φέρονουν οἱ καιροὶ κ' οἱ βουρλισμένοι χρόνοι, νὰ παίξῃ ὁ λύκος μὲ τ' ἀρνὶ κὲ ὁ μποῦφος μὲ τ' ἀηδόνι (βουρλισμένοι χρόνοι, κατὰ προσωποποιίαν) Αἰγίν. 6) Ἀμτβ. συμπεριφέρομαι ὡς μαινόμενος Ἡπ.: Τί βουρλίεις ἔτο'; 7) Ἐνεργ. καὶ μέσ. εὐρίσκομαι ἐν ὀργασμῷ Μακεδ. (Σισάν.) Χίος—Λεξ. Δημητρ.: Ἡ σκρόφα βούρλισι, θέλ' καπρὶ Σισάν. Βουρλίστηκε κὲ θέλ' παντρεῖα αὐτόθ. Βουρλίζονται οἱ γάττες τὸ Γενάρι Λεξ. Δημητρ.

Β) Μέσ. 1) Ζαλίζομαι, ἐπὶ ζώων, τὰ ὅποια τρώγουν βούρλα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) 2) Πλανῶμαι, τρέχω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀσκόπως Ἀνδρ. Ἴων. (Κρήν. Μαγνησ.) Κυδων. Λέσβ. Ρόδ. Σάμ. Χίος (Χαλκ.)—Λεξ. Βλαστ.: Ποῦ πᾶς κὲ βουρλίζῃσι; Λέσβ. Ποῦ βουρλίζουσ'να τόσ' ὥρα; Κυδων. Ἐπῆεν κ' ἐβρουλ-λίζονταν Ρόδ. 3) Καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἀνυπομονησίας, ἀνυπομονῶ Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρχαδ.) κ.ά.: Ἐβουρλίστηκε νὰ παντρευτῇ—νὰ πληρώσῃ—νὰ φύγῃ κττ. Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Τότε κὲ ὁ νεὸς βουρλίζεται 'ς τὸν πόνο του νὰ πάη ('ς τὸν πόνο του = εἰς τὸν τόπον τοῦ πόθου, τῆς ἀγάπης του) Ἀρχαδ.

βούρλιнос επίθ. ἀμάρτ. βρούλ-λινος Κάμπ. βρούλ-λινος Κῶς βρουλλινός Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινος.

Ὁ ἐκ βούρλων κατασκευασθεὶς Κάμπ.: Σειροκουτάλα βρούλ-λινη (σειροκουτάλα=μεγάλη τρυπητὴ κουτάλα, μὲ τὴν ὁποίαν σουρώνουν ὠρισμένα εἶδη φαγητῶν). || Ἄσμ.

Μὲ σπαθιά τσαὶ μὲ κοντάρια | τσαὶ μὲ βρούλ-λινὰ ὀξάρια

βουρλισιά ἡ, βουρλισία Ζάκ.—ΓΞενοπ. Κακὸς Δρόμ. 42 καὶ Κόσμος 22 βουρλισιὰ Κέρκ. (Ἀργυράδ. κ. ἀ.) Κεφαλλ. κ. ἀ.—ΑΛασκαράτ. Στιχουργ. 203—Λεξ. Βλαστ. 399 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλίζω.

1) Ψυχικὴ ὑπερδιέγερσις, παραφορά, ἔξαψις, μανία Ζάκ. Κέρκ. (Ἀργυράδ. κ. ἀ.) Κεφαλλ.—ΑΛασκαράτ. ἔνθ' ἀν.—Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἀν. Δημητρ.: Μὰ βουρλισιὰ τὸν ἐπιακε Κέρκ. (Ἀργυράδ. κ. ἀ.) "Ὅταν ἐμπῆκε 'ς τοὺς δεκαῖς χρόνους, αὐτὴ ἡ βουρλισία τὴν ἐμπῆκε... γύρους ἔκανε ἐδῶ κ' ἐκεῖ (ἐκ παραμυθ.) Ζάκ. Βουρλισία μου! (ἐπιφώνημα στοργῆς, τρυφερότητος) αὐτόθ. || Ποίημ.

Καὶ ζωντανὴ 'ς τὰ μάτια τοὺς | θωρεῖς τὴ βουρλισιὰ τοὺς ΑΛασκαράτ. ἔνθ' ἀν.: 2) Μωρία, ἀνοησία Ζάκ. Κέρκ.—ΓΞενοπ. ἔνθ' ἀν. Ἐκαμε μὰ βουρλισία Ζάκ. Οἱ βουρλισιὰς ποῦ εἶχε κάμει 'ς τὴ ζωὴ του! Κέρκ. Μὰ θὰ κάμης μία βουρλισία καὶ θὰ τὸ μετανοήσης ΓΞενοπ. Κόσμος ἔνθ' ἀν. Ἀνίσως κάμης τέτοια βουρλισία, νὰν το ἔβρης, ἐγὼ τὴ ζωὴ μου δὲν τὴ θέλω ἄλλο ΓΞενοπ. Κακὸς Δρόμ. ἔνθ' ἀν.

βούρλισμα τό, Πελοπν. (Λάστ.)—Λεξ. Αἰν. Περίδ. Βλαστ. 399 Ἐλευθεροῦδ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βουρλισμὰν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλίζω.

1) Κτένισμα, πλέξιμον τῆς κόμης Κύπρ.: Τὸ βούρλισμα τῆς δεῖνα 'ἐν ἑν' καλόν. 2) Ψυχικὴ ταραχὴ Λεξ. Αἰν. Ἐλευθεροῦδ. Μ'Εγκυκλ. 3) Μεγάλῃ στενοχωρίᾳ Πελοπν. (Λάστ.) Συνών. βουρλισμάρα. 4) Ἐκστασις φρενῶν, μανία, τρέλλα Λεξ. Περίδ. Βλαστ. ἔνθ' ἀν. Ἐλευθεροῦδ. Δημητρ. Συνών. βούρλα 1, βουρλισμός.

5) Θανατηφόρος νόσος διστομίτις γεννωμένη εἰς τὸ ἦπαρ τῶν χορτοφάγων ζώων, βοῶν, προβάτων, αἰγῶν καὶ χοίρων, ὅταν ταῦτα τρώγουν φυτὰ βατράχια ἀγν. τόπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βούρλα 2. 6) Τὸ ἔντομον μηλολόνηθ Πελοπν. Συνών. βαβούλα (I) 1, βίζβιζας, βουρλο-μάννα, βοῦρλος A 2, χρυσοβάβουλας, χρυσόμυγα.

βουρλισμάρα ἡ, (Ἐθν. Ἀγωγ. 2, 156.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλισμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρα, περὶ ἧς ἰδ. -άρος.

Βούρλισμα 3, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Τήρα μὴν κάνης ξάμνηο, τήρα μὴν κάνης χρόνο, γιὰτὶ τὸ ξάμνηο εἶν' πολὺ κὶ ὁ χρόνος βουρλισμάρα.

βουρλισμός ὁ, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλίζω.

Βούρλισμα 4: Φρ. Εἶναι βουρλισμός! (ἐπὶ ὠραίου, θαυμασίου προσώπου ἢ πράγματος, ὅπερ δηλαδὴ δύναται νὰ προξενήσῃ τρέλλαν, συνών. φράσ. εἶναι τρέλλα).

βουρλίτης ὁ, Κρήτ.—Λεξ. Βλαστ. 460 καὶ 464.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτης.

1) Ὑδροχαρὲς φυτὸν ὅμοιον πρὸς βοῦρλον Κρήτ. 2) Εἶδος κρίνου Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἀν.

βουρλίτικος επίθ. Ἰων. (Κρήν.) βρουλλίτικος Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικος. Τὸ βρουλίτικος καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ βοῦρλα, ἰδίως ἐπὶ σχοινίου ἔνθ' ἀν. Συνών. βουρλένιος. 2) Ὁ κατεσκευασμένος μὲ τὴν βοήθειαν βούρλου, ἐπὶ μακαρονίων πρὸς κατασκευὴν τῶν ὁποίων τίθεται ἐπὶ ζύμης βοῦρλον καὶ περιστρέφεται, ὥστε νὰ τυλιχθῇ πέριξ αὐτοῦ ζύμη, εἴτα δὲ ἀφαιρεῖται τὸ βοῦρλον καὶ ἡ ζύμη λαμβάνει σχῆμα σωληνοειδὲς Ἰων. (Κρήν.)

βουρλιώτικος επίθ. ἀμάρτ. βουρλιώτ'κο τό, Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ ὄν. Βουρλά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιώτικος.

Οὐδ. βουρλιώτ'κο οὐσ., εἶδος σταφυλῆς. Συνών. ροζακί.

βοῦρλο τό, βρουλλον Κάμπ. Σύμ.—Λεξ. Μπριγκ. βρουλλο πολλαχ. βρουλ-λο Κάμπ. βρουλ-λαο Ρόδ. βρουλόιο Καππ. βρουλόιο Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτιαν. Τσολλιν.) βρουλόιον Καλαβρ. βοῦρλο κοιν. βοῦρλον βόρ. ἰδιώμ. βούρελο Πελοπν. (Σουδεν.) βόρελο Πελοπν. (Τρίκκ.) βουρλό Ἡπ. β'λό Πάρ. (Λεῦκ.) βόρλο Πελοπν. (Τρίκκ.) βρέλλο Πελοπν. (Μάν.) οβοῦρλο Εὐβ. (Ὁρ.) βούρλο Κορσ. βοῦρλος ὁ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ἰσρχ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) βρουλ-λος Κύπρ. βρουλ-λδος Ρόδ. φρουλ-λος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βρουλλον, ὁ παρὰ τὸ ἀρχ. βρουλλον.

1) Τὰ διάφορα εἶδη τοῦ φυτικοῦ γένους βρουλλου (juncus) τῆς τάξεως τῶν βρουλλωδῶν (juncaceae) καὶ ἰδίως βρουλλον τὸ ὀξύφυλλον (juncus acutus) καὶ βρουλλον τὸ παράλιον (juncus maritimus), οἱ τῶν ἀρχαίων σχοῖνοι καὶ ὀξυσχοῖνοι καὶ ὀλόσχοῖνοι, φυτὰ ὅλα ὁμοιόσχημα πρὸς ἀλλήλα κοιν.: Παροιμ. φρ. Βοῦρλο μὲ βοῦρλο (ὅτι πρέπει ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν κοινωνικὴν τάξιν καὶ γενικώτερον ὅτι ὁ καθεὶς πρέπει νὰ ἀναζητῇ τὸν ὁμοῖόν του) Ἡπ. Βοῦρλο μὲ βοῦρλο, σπάρτο μὲ σπάρτο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. || Παροιμ. Σ' τὰ βοῦρλα πάει ἡ ξυλόκοττα κ' ἡ πέριδικα 'ς τὴ βρύσι (ὅτι ἕκαστος κατὰ τὰς συνηθείας του) Λεξ. Δημητρ.

2) Εἶδη φυτῶν τῆς τάξεως τῶν κυπειρωδῶν (cyperaceae), κύπειρος ὁ ὄρφνινος (cyperus badius) καὶ ὀλόσχοῖνος ὁ κοινός (oloschoenus vulgaris) κοιν. β) Τὸ κλωνίον τῶν ἀνωτέρω φυτῶν καὶ ἰδίως τοῦ 1, κυλινδρικόν, εὐλύγιστον καὶ ἀνθεκτικόν πρὸς ἔργον πλεκτικόν, οἷον σπυρίδα, ψιάθον, τάλαρον κττ. κοιν.: Παροιμ. Βοῦρλο μὲ δῶνεις, ψάθα σοῦ πλέκω (ἀναλόγως τῶν παρεχομένων μέσων ἐκτελῶ τὸ ἔργον) Νάξ. Βοῦρλα μ' δῖς, καλάθια σ' πλέκου (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σάμ. γ) Ὁρμαθὸς ἰχθύων διαπερασθέντων εἰς βοῦρλον ἢ σπάγγον σύνηθ.: Ἐνα βοῦρλο μαρδοῦνια - ψάγια κττ. 3) Πλόκαμος Ἡπ. Κύπρ.: Κάνω βοῦρλο τὰ μαλλιά μου Ἡπ. Τούτη ἡ κωπέλλα ἔδει μακρὸν βοῦρλον Κύπρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρλίδα 2.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρουλλο Ἄνδρ. τοῦ Βρούλ-λου Κάμπ. Βοῦρλο Μύκ. Πελοπν. (Γορτυν.) Σκῦρ. Βρουλλὰ τά, Πελοπν. (Γορτυν. Γύθ.) Βοῦρλα Εὐβ. Μακεδ. Μήλ. Πειρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν.) Στερελλ. (Παρνασσ.) Καμμένα Βοῦρλα Στερελλ. (Λοκρ.) [*]

βουρλόβουνο τό, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός καὶ τοῦ οὐσ. βουρλό.

Ἡ λ. ἄνευ ὠρισμένης σημασίας ἐν τῷ καθαρογλωσσ.: Ὁ παππᾶς μας ὁ βουρλόπαππας πῆρε τὸν βουρλόμπαλτα καὶ πῆγε ἔς τὸ βουρλόβουννο γὰ κόψη βουρλοπάλουκα, γὰ φράξη τὸ βουρλομπαξέ, γὰ μὴ πᾶν οἱ βουρλοπετεινοὶ γὰ φάν τὰ βουρλομάρουλα.

βουρλόδεμα τό, Ζάκ. (Κερ. κ. ἄ.) Πελοπ. (Ὁλυμπ.) βρουλ-λόδημαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλοδένω.

1) Τὸ δέσιμον διὰ βούρλων Πελοπ. (Ὁλυμπ.) 2) Τὸ δέσιμον διὰ σχοινίου Ζάκ. (Κερ. κ. ἄ.): Πῆγα καὶ τοῦ ἔβαλα τοῦ περγουλεᾶς μου σωρὸ βουρλοδέματα Κερ. Ἐπειτα ἀπὸ τὰ Νικολοβάρβαρα, ποῦ λένε, καὶ κεῖθες εἶναι ὁ κάθαρος καὶ τὸ βουρλόδεμα, γὰ ποῦμε δένουμε τσοὶ βέρ-γες τοῦ κλημάτωνε Ζάκ. 3) Τὸ δέσιμον τῶν πλοκάμων τῶν γυναικῶν Κύπρ.

βουρλοδένω Ζάκ. (Κερ. κ. ἄ.) Πελοπ. (Πυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρλο καὶ τοῦ ρ. δένω.

1) Δένω μὲ βούρλα Πελοπ. (Πυλ.): Ἄσμ.

Καλύβι παλαιοκάλυβο μὲ ράπν σκεπασμένο μὲ ράπν καὶ μὲ κύπερι σφιχτὰ βουρλοδεμένο.

2) Δένω διὰ σχοινίου Ζάκ. (Κερ. κ. ἄ.): Πάω γὰ βουρ-λοδέσω τὴ δεργουλάδα Κερ.

βουρλοδέρνομαι Ἡπ.

Ἐκ συμφύρ. τῶν ρ. βουρλίζω καὶ δέρνομαι, δι' ὃ δέρνω.

Εὐρίσκομαι εἰς μεγάλην στενοχωρίαν.

βουρλοζωσμένος ἐπίθ. ἁμάρτ. βουρλοζωμένος Εὐβ. (Ξηροχώρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρλο καὶ τοῦ ζωσμένος μετοχ. τοῦ ζῶω. Ὁ ζωσμένος διὰ βούρλου ἀντὶ ζώνης ἔνεκα πενίας, ὁ πτωχός: Ὡς τὴν μὲρὰ τοῦ χωροῦ κατοικοῦσαν οἱ ἀρ-χόντοι καὶ ἔς τὴν ἄλλη οἱ βουρλοζωμένοι.

βουρλοκάλικο τό, Σύμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουρλο καὶ καλίκι.

Εἶδος γυναικείας παντόφλας.

βουρλοκόπος ὁ, ἁμάρτ. βουρλουκόπους Λήμν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -κόπος. Μικρὸν δρέπανον, διὰ τοῦ ὁποίου κόπτονται τὰ βούρλα.

βουρλόκοττα ἡ, ἁμάρτ. βουρλουκόττα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. κόττα.

Ἡ τρελλὴ κόττα: Σὰν βουρλουκόττα τρέξ.

βουρλομάννα ἡ, Πελοπ.—ΠΓ'ενναδ. Γεωργ. Γλωσσ. 7—Λεξ. Βλαστ. 437.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουρλος καὶ μάννα.

Τὸ ἔντομον χρυσοκάνθαρος, μηλολόνθη. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βούρλισμα 6.

βουρλομάρουλο τό, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. μαρούλι.

Ἡ λ. ἄνευ ὠρισμένης σημασίας ἐν καθαρογλωσσ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βουρλόβουννο.

βουρλόμπαλτας ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. μπαλτάς.

Ἡ λ. ἄνευ ὠρισμένης σημασίας ἐν καθαρογλωσσ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βουρλόβουννο.

βουρλομπαξές ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. μπαξές.

Ἡ λ. ἄνευ ὠρισμένης σημασίας ἐν καθαρογλωσσ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βουρλόβουννο.

βουρλοπάλουκο τό, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. παλούκι.

Ἡ λ. ἄνευ ὠρισμένης σημασίας ἐν καθαρογλωσσ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βουρλόβουννο.

βουρλόπαππας ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. παππᾶς.

Πατπᾶς τρελλός, ἡ λ. ἐν καθαρογλωσσ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βουρλόβουννο.

βουρλοπετεινός ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βουρλος, καὶ τοῦ οὐσ. πετεινός.

Πετεινός τρελλός, ἡ λ. ἐν καθαρογλωσσ., ὁ ἰδ. ἐν λ. βουρλόβουννο.

βουρλοπόταμος ὁ, Ἀττικ. Κέως.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουρλο καὶ ποταμός.

Ποταμός, τοῦ ὁποίου αἱ ὄχθαι εἶναι κατάφυτοι ἀπὸ βούρλα. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ἐνθ. ἄν. καὶ Λεξ. Βλαστ. 377.

βούρλας ἡ, Πελοπ. (Ἀρχαδ. Καλάβρυτ. Λάστ. κ. ἄ.)

βουρλοῦ Θεσσ. Μακεδ. σβουρλος Πελοπ. (Ὁλυμπ.) βουρλή. Ἡπ. Μακεδ. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 399.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλίζω. Ὁ τύπ. σβουρλος καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τρισημῆς τοῦ ἐπιθ. βουρλός κατὰ τὸ μούρλος, τρελλός κτλ.

Β 1) Ἡ ζάλη, ἡ τρέλλα τῶν προβάτων Ἡπ.

Μακεδ. 2) Τὸ ἔντομον χρυσοκάνθαρος, χρυσόμυγα Πελοπ. (Ἀρχαδ. Καλάβρυτ. Λάστ. Ὁλυμπ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρλισμα 6.

Β 1) Ἐπιθετικ. 1) Ἐπὶ χορτοφάγων ζώων, ἰδίᾳ προ-

βάτων, ὁ πάσχων ἀπὸ τὴν νόσον βούρλαν ὑπολαμβανομέ- νην ὡς μανίαν Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ.: Πρόβατον βουρλου Θεσσ. Μακεδ.: Ἀρνὶ βουρλό Ἡπ. 2) Ἀνόητος, μωρός, τρελλός ἐπίθ. Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ.—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ. ἄν.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλος Ἰων. (Κρήν.)

βουρλόσπορος ὁ, ἁμάρτ. βρουλλόσπορος Ἰκαρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουρλο καὶ σπόρος.

Εἶδος λεπτοῦ κέγχρου χρησίμου ὡς τροφῆς τῶν ὀρ- νίθων.

βουρλούδι τό, ἁμάρτ. βρουλ-λούδιν Κύπρ. βρολ-

λούδιν Κύπρ. βρουλ-λούιν Κύπρ. φρουλ-λούδιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι κατὰ τύπ. ὑποκορ.

Πλόκαμος τῆς κόμης: Ἄσμ.

Τὸ ἔναν ψαλ-λίδιν ἀρκερὸν εὐρέθην του ἔς τὸν κόρπον τὸ ἔκοπεν τὸ βρουλ-λούιν της ποὺ τὸν χρυσὸν τὸν φλόκ-κον

βουρλόφτας ὁ, ἁμάρτ. βρουλ-λόφτας Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βουρλο καὶ ἄφτι.

Ὁ ἔχων ὦτα μακρὰ μὲ κλίσιν πρὸς τὰ κάτω, ἐπὶ τράγου.

βουρλόχορτο τό, άμάρι. βρουλλόχορτο Σίφν.
 Έκ τών ούς. βούρλο καί χόρτο.
 Τό φυτόν άριστεύλα ή βρομοειδής (aristella bromoides), πόα πολυετής.

βουρλώνω Ήπ. — Μλελέκ. Έπιδόρπ. 216 — Λεξ.
 Βλαστ. Δημητρ. βουρλώνον Θράκ. (Αίν.) βρουλλώνω
 Κρήτ. Χίος.

Έκ τοῦ οὐς. βούρλο.

1) Διαπερῶ τι εἰς βούρλον Ήπ. Θράκ. (Αίν.) Χίος
 — Μλελέκ. ένθ. άν.—Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.: Συνών. άρ-
 μαθιάζω, βουρλιάζω Α1. 2) Ράπτω μέ βούρλον άντί
 κλωστής Κρήτ.: Άσμ.

Κ' είχε τα κι άναρραμμένα, μέ τὰ βροῦλλα βρουλλωμένα
 Συνών. βουρλιάζω Α8.

* **βουρόπουλλον** τό, βουρόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)
 Έποκορ. τοῦ οὐς. βούρα διά τής παραγωγικής κα-
 ταλ. — πουλλον, δι' ήν ιδ. — πουλλος.

Μικρά ποσότης χωρούσα εἰς τήν δράκα: Δός με έναν
 βουρόπον αλεύρα. Συνών. φουχτίτσα.

βούρος ό, Κρήτ. Πελοπν. (Μεσσ.) Ρόδ. (Άφάντ. κ.ά.)
 — Λεξ. Αίν. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. 431 βούρους
 Σάμ.

Έκ τοῦ άρχ. οὐς. βωρεύς. Ίδ. ΜΣτεφανίδ. Όρολογ.
 Δημώδ. 1 (1941) 18.

Εἶδος ἰχθύος, ό όποιος τρώγεται συνήθως καπνιστός
 ή αλίπαστος ένθ. άν.: Παροιμ. Οὐλ-λόν τόν βούρον έφα-
 μεν τον κ' ή νουρά τὰ μάς ποσταθῇ θέλει (έπί τών απο-
 καμνόντων όλίγον πρό τοῦ τέλους τής εργασίας τών Ρόδ.

βούρτσα ή, κοιν. βούρτσα Ήπ. (Πρέβ.) Καππ.
 (Άραβάν.) φουρτσα Θράκ. (Άδριανούπ. Σηλυβρ. Κρήτ.
 (Σέλιν. κ. ά.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. Μέγαρ. Ναύστ. κ.ά.
 φούρτσα Πόντ. (Οίν. Όφ. Τραπ.) φούρσα Ναύστ. βρού-
 τσα Άνδρ. Θήρ. Κυδων. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσα) Μέγαρ.
 Μεγίστ. Σύμ. Χίος—Λεξ. Περίδ. Πρω. Δημητρ. φουρ-
 τσα Κύπρ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. βούρσα Άθῆν. Πε-
 λοπν. (Μεσσ.)—Λεξ. Βλαστ. 420 βρούσα Μύκ. οβούρ-
 τσα Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ. Λακων. Μάν.) βούσα
 Άθῆν.

Τό άμάρι. μεσν. οὐς. βούρτσα πιστοποιούμενον υπό
 τοῦ μεσν. παρά Δουκ. ρ. βουρτσιζειν Πβ. καί GMeyer
 Neugr. Stud. 4,20.

1) Ψήκτρα ένδυμάτων, ύποδημάτων, όδόντων κττ.
 κοιν. καί Πόντ. (Οίν. Όφ. Τραπ.): Γένεια — μαλλιά — μου-
 στάκια σά βούρτσα (σκληρά καί άνωρθωμένα) κοιν. || Φρ.
 Κάνω τὰ μαλλιά μου βούρτσα (τὰ κτενίζω πρός τὰ άνω)
 πολλαχ. || Παροιμ. Άντρα, βούρσα, κόπανο, Μεγάλη Πέφτη
 έφτασε (έπί νωθράς γυναικός έπιλαμβανομένης έργου πολὺ
 άργά, έπιδεικνυούσης δέ παράκαιρον καί άνωφελῆ ζῆλον)
 Μεσο. Έρχετ' ή Μεγάλη Πέφτη, τρέχα βούρτσα καί λα-
 τάρι (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Ήπ. 2) Χρωστήρ κοιν.:
 Έρθε ό μογιατζῆς μέ τοῖς βούρτσες καί τὰ πινέλλα του
 Λεξ. Δημητρ. Βούρτσα τοῦ λαδιού — τοῦ χρυσώματος — τοῦ
 βερνικιοῦ Ναύστ. 3) Δέσμη οἶον χόρτων κττ. Σύμ. β)
 Έν τῇ συνθημ. γλώσσῃ τό γένειον Θράκ. (Όρτάκ.) 4)
 Ξύλον μέ τό όποιον κτυποῦν τό γάλα πρός άφαίρεσιν
 τοῦ βουτύρου Ήπ. (Πρέβ. κ. ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Κλών.)
 — Λεξ. Πρω. Δημητρ. β) Δοχεῖον έντός τοῦ όποιου κτυ-
 ποῦν τό γάλα πρός έξαγωγήν τοῦ βουτύρου Ήπ. (Πρέβ.)
 Λευκ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Άρτοτ. Κλών.)—Λεξ. Αίν. Βλαστ.
 287: Τοῦ γάλα τοῦ κουπανᾶν 'ς τ' βούρτσα μι τόν βουρ-

τσόξ'λου Αἰτωλ. Συνών. βουτυρίτσα 1. 5) Τό ζῶον
 άσβός Λεξ. Βλαστ. 420. 6) Παιδιά καθ' ήν παίζεται
 ἱστάμενοι όρθιοι εἰς στενότατον κύκλον διαβιβάζουν όπι-
 σθέν των βούρτσαν καί ό κρατῶν έκάστοτε αὐτήν έπι-
 χειρεῖ εἰς κατάλληλον στιγμήν νά κτυπήσῃ διά ταύτης
 τήν ράχιν τοῦ έν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἱσταμένου, χωρίς οὐ-
 τος νά προσθάσῃ νά συλλάβῃ τόν κρατοῦντα. Έάν οὐ-
 τος συλληφθῇ, άντικαθιστᾷ τόν ἱστάμενον εἰς τό μέσον
 καί οὕτω συνεχίζεται ή παιδιὰ Πελοπν.

βουρτσάκι τό, κοιν. βουρτσάκ' βόρ. ιδιῶμ.

Έποκορ. τοῦ οὐς. βούρτσα διά τής παραγωγικής
 καταλ. — άκι.

1) Μικρά ψήκτρα, μικρά βούρτσα κοιν.: Βουρτσάκι
 τῶν δοντιῶν — γιά τὰ νύχτα. Συνών. βουρτσι 1. 2)
 Μικρός χρωστήρ Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. 3) Ό δημη-
 τριακός καρπός όροβος, ρόβη Θράκ. (Σκοπ.): Σπέρνουν
 τό βουρτσάκι.

βουρτσάρω σύνθη. βρουτσάρω Μεγίστ. φουρ-
 τάρω Πόντ. (Οίν.) βρουτσέρω Μεγίστ. βουρτσαρίζω
 Πελοπν. (Μεσο.)

Έκ τοῦ οὐς. βούρτσα.

Βουρτσιζω 1, ό ιδ.

βουρτσᾶς ό, πολλαχ.

Έκ τοῦ οὐς. βούρτσα καί τής παραγωγικής καταλ.

Ό κατασκευάζων ψήκτρας. Ή λ. υπό τόν τύπ. Βρου-
 τσαζός τοπων. Κάρπ.

βουρτσᾶ ή, Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Έκ τοῦ οὐς. βούρτσα καί τής παραγωγικής κα-
 ταλ. — ᾶ.

1) Έκάστη κίνησις τής καθαριστικής βούρτσας ένθ'
 άν. 2) Τό διά μιᾶς κινήσεως τής βούρτσας άποτιθέμε-
 νον χρώμα άσβέστου διακρινόμενον άπό τήν λοιπήν έπι-
 χρωσθεῖσαν έπιφάνειαν Λεξ. Δημητρ.: Ό τοῖχος έμεινε
 όλο βουρτσᾶς.

βουρτσι τό, Πόντ. (Οίν. Όφ.)—Λεξ. Δημητρ. βουρ-
 τσιν Πόντ. (Κερασ. Οίν.) βρουτσιν Κύπρ. φουρτσιν
 Πόντ. (Άμισ.) φρουτσιν Κύπρ.

Έκ τοῦ οὐς. βούρτσα.

1) Βουρτσάκι 1, ό ιδ., Λεξ. Δημητρ. 2) Εἶδος
 σκληρᾶς βούρτσας Πόντ. (Οίν.) 3) Εἶδος βούρτσας έκ
 τριχῶν χοίρου χρησιμοποιουμένης έν τῇ κατεργασίᾳ τής
 καννάβεως Πόντ. (Κερασ. Οίν. Όφ.): Έπαρε τό βουρτσι
 βούρτισο τό καννάβ' Όφ. Συνών. *βουρτσόπουλλον.

β) Θριξ χοίρου Πόντ. (Άμισ.) 4) Δέσμη τριχῶν
 Κύπρ.: Έβγάλασι μαλλιά βρουτσᾶ.

βουρτσιέρα ή, Λεξ. Βλαστ. 337.

Έκ τοῦ οὐς. βούρτσα καί τής παραγωγικής καταλ.
 — ῆρα.

Θήκη βούρτσας.

βουρτσιζω κοιν. καί Πόντ. (Ίμερ. Κερασ. Ματζούκ.
 Όφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.) βουρτσιζου βόρ. ιδιῶμ.
 βουρτσίζω Καππ. (Άραβάν.) Πόντ. (Οίν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)
 βουρτσίζου πολλαχ. βορ. ιδιῶμ. βρουτσίζω Ρόδ. βρου-
 τσιζ-ζω Σύμ. βρουσιζω Μύκ. φουρτσίζω Πόντ. (Κερασ.
 κ.ά.) φουρτσίζου Θράκ. (Άδριανούπ.) φρουτσίζω Κύπρ.

Τό μεσν. βουρτσιζω, όπερ έκ τοῦ βουρτσιζω Πβ.
 Διήγ. παιδιόφρ. στ.483 (έκδ. GWagner σ. 158) «καί περι

τοῦ μαλλίου μου πολλά ἔχω νὰ λέγω, | βουρτσίζουσι, κτε-
νίζουσιν καὶ νήθουσι τὸ νῆμα».

1) Καθαρίζω τι διὰ βούρτσας κοιν.: *Βουρτσίζω* τὸ
καππέλλο-τὸ φόρεμα-τὸ παλτό κττ. κοιν. Συνών. *βουρ-*
τσάρω. 2) Στιλβώνω τι διὰ βούρτσας κοιν.: *Βουρτσίζω*
τὰ παπούτσια. Συνών. *γυαλίζω*, *λουστράρω*. 3) Κα-
θαρίζω τὴν κάνναβιν δι' εἰδικῆς βούρτσας Κύπρ. Πόντ.
(Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ.: *Ἐβούρτσια τὸ καννάβ'*
Τραπ. Ζόρικα *βουρτσίεται* αὐτὸ τὸ καννάβ' (αὐτὸ=τοῦτο) Ὁφ.

β) Ἀποσπῶ, μαδῶ Πόντ. (Ματζούκ. Οἰν.): *Βουρτσίζω*
τὰ μαλλία μου Οἰν. *Βουρτσίζω* τὸ κλαδὶν (μαδῶ τὰ φύλλα
του) Ματζούκ. 4) Κτυπῶ τὸ γάλα διὰ τὴν ἐξαγωγήν
τοῦ βουτύρου Λεξ. Αἰν. 5) Ὀλισθαίνω, ἐκφεύγω Πόντ.
(Ἱμερ. Κερασ. Ματζούκ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ. κ. α.): Τὸ
μαδαῖρ' ἐβούρττιζεν ἀσ' σὸ δέρι μ' κ' ἐρροῦξεν ἀφ' αὐτοῦ
μαχαίρι ἐγλίστρησεν ἀπὸ τὸ χέρι μου κ' ἔπεσε κάτω)
Χαλδ. Συνών. *γλιστρώ*, *ξεφεύγω*. 6) Μόλις προ-
βάλλω μακρόθεν ἐρχόμενος Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ. κ. α.): *Ἐβούρττιζεν* ἀσ' σὸ ρακάν' ἀπάν'
(ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου) Ἱμερ. *Ἐβούρ-*
ττιζεν ὁ ἦλεν (=ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος) Σταυρ. || Ἄσμη.

Χριστέ μου, κὲ ἄς ἐφούρττιζεν κἀνένας καβαλλάρης!
τὸν λόγον ἀτ'ς κ' ἐπλέρωσεν, φουρτσίξει καβαλλάρης
Κερασ.

βουρτσισεᾶ ἡ, Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουρτσίζω*.

Βουρτσισεᾶ 1, ὁ ἰδ.

βούρτσιασμα τό, κοιν. *βούρτσιασμα* Πόντ. (Τραπ.
κ. α.) *βούρτσιαγμαν* Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βουρτσίζω*.

1) Ἡ πράξις τοῦ βουρτσίσματος, ὁ καθαρισμὸς διὰ
τῆς βούρτσας κοιν.: *Τὸ βούρτσιασμα τῶν φουρτμάτων* κοιν.

2) Ὀλίσθησις, γλίστρημα Πόντ. (Σταυρ.) 3) Πα-
ρουσίασις, ἐμφάνισις Πόντ. (Σταυρ.): *Ἀσ' σὸ βούρτσιαγμα σ'*
ἐγνώρισα σε (ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν σὲ ἐγνώρισα).

βουρτσίστρα ἡ, ἀμάρτ. *βουρτσίστρα* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουρτσίζω*.

Γυνὴ ἐργαζομένη εἰς τὸ βούρτσιασμα καννάβεως: Ἄσμη.
Κ' ἡ πεθ-θερά της δούλιστα κ' ἐκείνη ἡ ἰδγία βουρτσίστρα
ἐβάλαν τὴν κ' ἐβρούττιζεν πὺν τὸ πρῶι ὡς τὸ βράδυ.

βουρτσίτσα ἡ, σύννηθ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐς. *βούρτσα* διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσα.

Βουρτσάκι 1, ὁ ἰδ., σύννηθ.: *Τὰ ἔφας πρὸς τὰ δόντια*
της τρῖψε τρῖψε μὲ τὴ βουρτσίτσα.

βουρτσόξυλο τό, Λευκ.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 287 Δη-
μητρ. *βουρτσόξ'λου* Θεσσ. (Δερελ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρ-
τοτ. Λεπεν.) *βουρτσόξυλο* Ἡπ. (Πρέβ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βούρτσα* καὶ *ξύλο*.

1) Ξύλον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου προσαρμόζεται ἡ
βούρτσα Λεξ. Δημητρ. 2) Ξύλον μὲ δίσκον τρυπητὸν
προσηρμοσμένον κατὰ τὸ ἓνα ἄκρον, διὰ τοῦ ὁποίου
κτυποῦν ἐντὸς εἰδικοῦ δοχείου τὸ γάλα πρὸς ἐξαγωγήν
τοῦ βουτύρου ἐνθ' ἄν.: *Τοῦ γάλα τοῦ κουπανᾶν 'ς τὴ*
βούρτσα μὲ τὸν βουρτσόξ'λου Αἰτωλ. Συνών. *βούρτσα* 4.

* **βουρτσόπουλλον** τό, φουρτσόπον Πόντ. (Τραπ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐς. *βούρτσα* διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βουρτσί 3, ὁ ἰδ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βουρτσόσκοινο τό, ἀμάρτ. *βουρτσόσκοινο* Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βούρτσα* καὶ *σκοινί*.

Κατὰ πληθ., σχοινία τὰ ὁποῖα δένονται εἰς τὸ ροδάνι.

βοῦς ὁ, Θάσ. Θήρ. Ἰκαρ. Κάμπ. (Ἑλυμπ. κ. α.)
Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ. Χίος (Καρδάμ. κ. α.) *βοῦ* Τσα-
κων. *βὸς* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *βούα* Καλαβρ. (Μπόβ.)
βοῦς ἡ, Χίος *βούα* ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. οὐς. *βοῦς*.

Τὸ ζῷον βόλιδι 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Φρ. *Δίκερος εἶναι*
ὁ βὸς, ἕνας εἶναι ὁ Θεὸς Ἀπύρανθ. Καματερὲ *βοῦ* (ἐπὶ
ἀόκνων) Τσακων. *Θαρεῖ πῶς τοῦ φαγαν τὸν βοῦν του* (ἐπὶ
τοῦ λίαν ἐχθρικοῦς διακειμένου) Κάμπ. *Ἐχει τὸν βοῦν*
μέσα της (ἐπὶ κακῆς καὶ διεφθαρμένης γυναικὸς) Ρόδ.
|| Παροιμ. *Κατὰ τὸν ἄντραν τὸ σπαθί, κατὰ τὸν βοῦν*
τ' ἀλέτρι (ὅτι τὰ πάντα πρέπει νὰ εἶναι σύμμετρα καὶ ἀνά-
λογα) Κάμπ. *Ὁ βοῦς ἂν ἐν ἐλόνευκεν κὲ ὁ νεὸς ἂν ἐν*
ἐθέρειεν κ' ἡ κόρη ἂν ἐν ἐγέννα, ποτ-τέ τους ἐν ἐγέναν.
Κύπρ. *Ἐγύριεν ὁ γάδαρος νὰ πῇ τὸν βοῦ χειλάτσο* (ἐπὶ
τῶν ἐπιρριπτόντων εἰς τοὺς ἄλλους τὰ ἴδια αὐτῶν ἐλατ-
τώματα) Τήλ. *Ἀναγιάτσε ὁ βοῦ τὸν ὄνε τζαὶ νὶ ἐπέτσε*
χειλαρᾶ (περιέπαιζεν ὁ βοῦς τὸν ὄνον καὶ τὸν εἶπε χει-
λαρᾶ, συνών. τῇ προηγουμένῃ) Τσακων. *Ἄλλα 'χω γώ,*
τὸ βοῦ γυρεύω (ἐπὶ τῶν ἐμμενόντων εἰς τὴν ἐπίτευξιν
τοῦ σκοποῦ των) Κάμπ. *Ὅλον τὸν βοῦν ἐφάγαμεν κ' εἰς τὴν*
οὐραν' ἀποτάξαμεν (ἐπὶ τοῦ ἐπιτελέσαντος τὸ μέγιστον
τοῦ ἔργου ἀποκαμίνοντος δὲ περὶ τὸ τέλος) Ρόδ. *Εἶσε*
μαῦρο βοῦν. — *Μῆτι ἄστρο μῆτε μαῦρο* (ὅτι δὲν πρέπει νὰ
ἀναμειγνύεται τις εἰς ἕνας ὑποθέσεις μαρτυρῶν τι αὐτόθ).

Γνωστὴ ἡ *Ἄν τα Φῶτα φωτεινὰ καὶ τὰ Λαμπρὰ εἶν' σκο-*
τεινὰ, πρὸς τὸν βοῦν καὶ τὸ ζευγὰ Θήρ. || Αἰνιγμ. *Ἐνας*
βοῦς γυναικί, καὶ τὸ ἀπομαντ' ἀνοικτὸν (ὁ κλάβανος) Κύπρ.
Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Θάσ. Σέρφ.

βουσβουσιέρα, ἰδ. *βουζβουσιέρα*.

βουσιάσι τό, λόγ. σύννηθ. *βουσιάσι* Λεξ. Βλαστ. 286.

Ἐκ τοῦ μεταγγ. οὐς. *βουσιάσιον*.

Στάβλος ἀγελάδων.

βούστομα τό, Σκυρ. Χίος — Λεξ. Βλαστ. 296 Δη-
μητρ. *βόστομα* Χίος

Ἐκ τῶν οὐς. *βοῦς* καὶ *στόμα*.

Πλέγμα σακκοειδὲς τιθέμενον περὶ τὸ ρύγχος βοῶν
καὶ ἄλλων φορτηγῶν ζώων κατὰ τὸν θερισμὸν καὶ τὸ
ἀλώνισμα διὰ νὰ μὴ τρώγουν τοὺς καρπούς, κημός. Συ-
νών. *βοζδόστομα* 2, *βουστομίδα*, *μουρίστρα*, *μού-*
ριστρο.

βουστομίδα ἡ, Κρήτ. *βοστομίδα* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βούστομα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδα.

Βούστομα, ὁ ἰδ.

βούστροφο τό, Ἡπ. (Χιμάρ.) Κέρκ. *βούστριφο* Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *βούστροφος* = ὁ ὑπὸ βοῶν ἡρο-
τριωμένος.

Μέρος γῆς ὅσον δύναται νὰ ἀρόσῃ ζεῦγος βοῶν ἐν
μῇ ἡμέρᾳ. Συνών. *ζευγαρσά*.

βουσυνκεᾶ ἡ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.
βουσ'κεᾶ Κεφαλλ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. *βο-*
συνκεᾶ Ἀμοργ. *βουσ'κεᾶ* Τήν. *γουσ'κεᾶ* Λεξ. Δημητρ.
(λ. *βουσινκεᾶ*) *ἄβουσ'κεᾶ* Ἰμβρ. *ἄβουσινκεᾶ* Κάλυμν. Κῶς
Χίος.

ΤΟΜ. Δ' — 12

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκ τοῦ οὗς. βούσυκο κατὰ τὰ εἰς -εἰς ὄν. φυτῶν. Εἶδος συκῆς παραγωγῆς βούσυκα, ἥτοι μεγάλα συνήθως σῦκα. Συνών. βοξδοσυκιά.

βούσυκο τό, Ἀττικ. Κεφαλλ. Λευκ.—Λεξ. Βερ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 280 Πρω. βούσ'κο Κεφαλλ. Τήν.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. βόσυκο Ἀμοργ. Ἰκαρ. Σύμ. βόσυκο Ἡπ. ἀβόσυκο Κάλυμν. Κῶς Λέρ. Χίος ἀβόσ'κον Ἰμβρ. δόσ'κον Στερελλ. (Δωρ.) γούσ'κο Λεξ. Δημητρ. (λ. βοῦσυκο) ἀγόσυκο Χίος βόσυκος ὁ, Κέως βόσυκας Κέως. βόσ'κας Τήν.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗς. βούσυκον. Πβ. Ἡσύχ. «βούσυκα τὰ μεγάλα σῦκα». Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1 (1941) 9.

1) Μέγα καὶ εὐχυμον σῦκον Ἀμοργ. Ἀττικ. Ἡπ. Ἰκαρ. Ἰμβρ. Κάλυμν. Κεφαλλ. Κέως Κῶς Λέρ. Λευκ. Τήν. Χίος—Λεξ. Βερ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. ἐνθ. ἄν. Πρω. Δημητρ. Πβ. ἀσπροβούσυκο. Συνών. βοξδόσυκο. 2) Τὸ ἐντελὲς ἄωρον σῦκον Στερελλ. (Δωρ.) 3) Εἶδος σῦκου μικροῦ καὶ λευκοῦ Σύμ. [*]

βούτα ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ.

1) Ἡ κατάδυσις εἰς τὸ ὕδωρ διὰ τῆς κεφαλῆς πολλαχ. : Κάτω βούτες Συνών. βουτακιά, βούτη, βουτιά Α 1.

11) Ἀποπληξία Ἡπ. : Νά σ' πές' βούτα ἢ νά σ' πές' κακὴ βούτα! (ἀρά).

* **βουτάγκαθο** τό, βουτάχαντον Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ καὶ τοῦ οὗς. ἀγκάθι, παρ' ὅ καὶ ἀχάντιν.

Τὸ φυτὸν βάτος (rubus fruticosus). Ἡ σημ. ἐκ τοῦ ὅτι καταδύεται εἰς τὴν γῆν καὶ ριζοβολεῖ διὰ καταβολάδος.

βουτακήθρα, ἡ Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτακιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήθρα.

Τὸ πτηνὸν ὑδροόρνις ἡ μέλαινα (fulica atra) Συνών. βουτακίδι.

βουτάκι τό, ἀμάρτ. βουτ-τάκι Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βούτα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι. Τὸ διὰ καταβολάδος φυτευθὲν φυτόν.

βουτακιά ἡ, Κρήτ.—Λεξ. Βλαστ. 308 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Κατάδυσις εἰς τὸ ὕδωρ συνήθως τῆς θαλάσσης ἐνθ' ἄν. : Ἄσμ.

Παίζει τὴν πρώτη βουτακιά καὶ πάει ὡς τὴ μέση Κρήτ.

Μ' ἀπῆς ἐμαζωχτήκανε, παίζει τὴ βουτακιά δου κα ἀρπῇ ὅσους ἐμπόρεσε, γεμίζει τὴ γουλιὰ δου αὐτόθι. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βούτα 1.

βουτακιάζω Λεξ. Δημητρ. βουτ-τακιάζω Ρόδ. βουτακιάζω Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτακιά.

1) Μετβ. βυθίζω, βαπτίζω τι εἰς τὸ ὕδωρ Λεξ. Δημητρ. Ἀμετβ. βυθίζομαι εἰς τὸ ὕδωρ Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ. ἄ.) : Ἄσμ.

Σὰ χῆνα ἀνασκουμπώθηκε, σὰν πάπια βουτακιάζει Κάρπ. Συνών. βουτῶ. 2) Εἰσάγω εἰς τὴν γῆν, φυτεύω κλάδον φυτοῦ ὡς καταβολάδα διὰ νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτοῦ νέον φυτόν Ρόδ. Συνών. βουτακίζω 2, καταβολιάζω.

βουτακίδι τό, Κέρκ. (Ἀργυραῖδ. κ. ἄ.) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Βουτακήθρα, ὁ ἰδ.

βουτακίζω ἀμάρτ. βουτ-τακίζω Ρόδ. βουτακῶ Λεξ. Βλαστ. 308 Δημητρ. βουτακῶ Κρήτ. (Ρέθυμν.).

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι.

1) Μετβ. βυθίζω τι εἰς τὸ ὕδωρ Λεξ. Δημητρ. : Νὰ βουτακίσῃς ἀποβραδὺς τὰ ροῦχα. Καὶ ἀμετβ. βυθίζομαι Λεξ. Βλαστ. ἐνθ. ἄν. 2) Βουτακιάζω 2, ὁ ἰδ., Ρόδ.

βουτακίνα ἡ, Σέριφ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίνα.

Πτηνὸν θαλάσσιον (podiceps minor). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουτηχτάρα.

βουταλίδα ἡ, Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτάλι < βουτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

Θάλασσιον πτηνὸν μὲ μακρὸν λαιμὸν καὶ οὐρὰν μὲ ὀλίγα πτερὰ Πβ. βουτακήθρα, βουτακίνα.

βουταλίδι τό, Στερελλ. (Μεσολόγγ.) βουταλίδιν Κύπρ. (Γερμασ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτάλι < βουτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Θαλάσσιον πτηνὸν (podiceps minor καὶ podiceps auritus) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) 2) Τὸ πτηνὸν Κυπριακὴ αἶθουα (cinclus olympicus) Κύπρ. (Γερμασ.)

βουταλίζω Πόντ. (Ἀργυραῖδ. Κερκ. Κοτύωρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτάλι < βουτῶ.

1) Μετβ. βυθίζω τι ἐντὸς ὕδατος ἢ ἄλλου ὑγροῦ ἢ ὕδατος σώματος ἐνθ. ἄν. : Ἐβουτάλισσα τὸν ἀπὸς' ἔς σὸ λαιμὸν Κοτύωρ. Μὴ βουταλίσῃς τὸ δέρι σ' ἀπὸς' Πόντ. 2) Ἀμετβ. βυθίζομαι που ἐνθ' ἄν.

βουτάλισμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) βουτάλιγμαν Πόντ. βουτάλιμα Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουταλίζω.

Καταβύθισις.

βουταναριὰ ἡ, ἐνιαχ. βουτουναριὰ ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 16 βουταμαρία Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτανάρι < βουτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Παρὰ Δουκ. βουταμαριά.

Τὸ πτηνὸν αἶθουα πολλαχ. : Ποίημ.

Τόμον γοργὰ οἱ βουταναριῆς πετοῦν ἀπὸ τὴ μέση τῆς θαλάσσης καὶ ἔς τοὺς γιालοὺς τὰ κράσμάτα τοὺς φέρουν ΚΘεοτόκ. ἐνθ. ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουτηχτάρα.

βούτας ὁ, Ἀθῆν. Πειρ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ.

Ὁ σφετεριστὴς, ὁ κλέπτης : Μόνο γὰρ βούτας εἶναι καμωμένος. Ἐγινε βούτας καὶ τὸν ἀποκλήρωσε ὁ πατέρας του.

βουτεῖ τό, ἀμάρτ. βουτ-τεῖν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ κατὰ τὸ φαι.

Τὸ ἐμβαπτίζειν τεμάχια ἄρτου ἐντὸς ἀφεψήματος ἢ ζωμοῦ : Ἐλα νὰ σὲ κάμω βουτ-τεῖν.

βουτέρνω ἀμάρτ. βουτ-τέρνω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ. Ὁ μεταπλάσμος κατὰ τὰ εἰς -έρνω ῥήματα.

Ἐφορμῶ: Ὁ σκύλ-λος θὰ βουτ-τάρη ἄνω σου. Ἐβού-
ταρε ἄνω μου σὰν τὸ θερίο.

βούτη ἡ, Σκίαθ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ.

Κατάδυσιν πρὸς τὴν θάλασσαν μετὴν κεφαλὴν πρὸς
τὰ κάτω: Δίνω βούτη. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βούτα 1.

βούτημα τό, κοιν. βούτ'μα βόρ. ἰδιώμ. βούτ-τημα
Καλαβρ. (Μπόβ.) Μεγίστ. Σύμ. βούτθημα Σίφν. βού-
τημαν Πόντ. (Οἶν.) βούτ-τημαν Κύπρ. βούτεμαν Πόντ.
(Κοτύωρ. Τραπ.) βούτιγμα πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ παρ' ὃ καὶ βουτίζω. Ἡ λ. καὶ
παρὰ Σομ.

Α) Κυριολ. 1) Κατάδυσιν, καταβύθισιν κοιν. καὶ
Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ.): Βούτημα
μέσα 'ς τὸ νερὸ κοιν. Ὅλο τὸ μπάνιο του εἶναι ἓνα βού-
τημα κὶ ὅξω σύνθηθ. **β)** Δύσιν πολλαχ.: Τὸ βούτημα τοῦ
ἡλίου πολλαχ. || Ἄσμι.

Ἐναν φιλεῖν πρὸς τὸ πωρὸν τῶ ἔναν τὸ μεσημέριν
τῶ ἔναν τὸ βούτ-τημαν τοῦ ἡλίου 'κανεῖ με οὐλὴ μέρα
('κανεῖ = ἀρκεῖ) Κύπρ. 2) Μακρὸν κολύμβημα ὑπὸ τὸ
ὑδωρ Πόντ. (Κοτύωρ.) Συνών. βουτηξιά 2, βουτιὰ
A 2, μακροβούτι. 3) Τεμάχιον ἄρτου συνήθως δι-
πυρίτου ἐμβαπτιζόμενον εἰς γάλα, καφέν, τέιον κττ. κοιν.:
Καφές - τσάι με βουτήματα.

Β) Μεταφ. 1) Διεΐδουσιν, ἀνάμειξιν εἰς ὑπόθεσιν
ἰδίως ἐπικερδῇ, ἐκμεταλλεύσιμον Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 2)
Αἰφνιδία ἀφαίρεσις πραγμάτων τινος κατὰ τὴν συνήθειαν
τῶν δυτῶν σύνθηθ.: Μ' ἓνα βούτημα τ' ἄρπαξε. - **β)** Κλοπὴ
σύνθηθ.: Τοῦ 'κανε γερὸ βούτημα ἀπὸ τὸ ταμεῖο. 3) Αἰ-
φνιδία σύλληψις σύνθηθ.: Μ' ἓνα βούτημα ἀπὸ τὰ μαλλιά
τὸν ξάπλωσε χαμόν. Λεξ. Δημ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βούτημα Πάρ.
Βούτισμα Σίφν.

βουτηματάκι τό, σύνθηθ. βουτημάκι Πελοπν. (Μάν.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτημα διὰ τῆς καταλ. - άκι.
Τὸ βουτημάκι κατ' ἀνομοίωσιν καθὼς πραγματάκι
- πραγματάκι, θεληματάκι - θελημάκι κττ.

Μικρὸν τεμάχιον κοινοῦ ἄρτου ἢ διπυρίτου ἐμβαπτι-
ζόμενον εἰς γάλα, καφέν, τέιον κττ. Πβ. βούτημα **A 3**.

βουτηξιά ἡ, σύνθηθ. βουτησιὰ πολλαχ. μπουτησιὰ
ΜΑελέκ. Ἐπιδόρπ. 172.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ. Διὰ τὸν τύπ. μπουτησιὰ πβ.
μπουτιὰ, δι' ὃ ἰδ. βουτιὰ.

1) Ἡ ἐνέργεια τοῦ καταδύειν καὶ καταδύεσθαι σύ-
νηθ.: Παροιμ. Ὅποιος πνίγεται 'ς τὴν πρώτη μπουτησιὰ
πάντα πνιγμένος εἶναι ΜΑελέκ. ἐνθ' ἄν. 2) Κολύμβη-
σις ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης Κέρκ. Συνών.
βούτημα **A 2**, βουτιὰ **A 2**, μακροβούτι. 3) Ἡ
ποσότης τῆς μελάνης τῆς λαμβανομένης διὰ μιᾶς ἐμβα-
πτίσεως τῆς γραφίδος εἰς τὸ μελανοδοχεῖον. Ἰων. (Σμύρν.)
Κεφαλλ. κ.ά.: Πῆρε μὲ βουτηξιά ἀπὸ τὸ καλαμάρι μου
Κεφαλλ.

βουτησιάδικος ἐπίθ. ἀμάρτ. βουτ-τησιάδικος Σύμ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. *βουτησιᾶς παρὰ τὸ θέμα τοῦ πληθ.
*βουτησιᾶδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ικος.

Ὁ κατάλληλος διὰ τὴν κατάδυσιν γυμνῶν δυτῶν πρὸς
σπογγαλιεῖαν: Βουτ-τησιάδικο καΐκι.

βουτηχτὰ ἐπίρρ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βουτηχτός.

1) Κατὰ τὸν τρόπον τῶν καταδυομένων μετὴν κε-
φαλὴν πρὸς τὰ κάτω πολλαχ.: Πέφτω 'ς τὸ νερὸ βου-
τηχτὰ. 2) Διὰ καταδύσεως πολλαχ.: Πιάνει βουτηχτὰ
τοὺς ἀχινούς Λεξ. Πρω. (ἐν λ. βουτηχτός). **β)** Ἐν σπουδῇ,
ἀρπαχτὰ πολλαχ.: Ὅ,τι πάρει βουτηχτὰ καὶ φεύγει. 3)
Δι' αἰφνιδίου, ἀποτόμου δραγμοῦ πολλαχ.: Τὸν ἔπιασε
βουτηχτὰ ἀπὸ τὸ λαιμό.

βουτηχτάρα ἡ, Θεσσ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ.ά.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτηχτάρι Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Ἀθηνᾶ
28 Λεξικογρ. Ἀρχ. (1916) 81.

Τὸ πτηνὸν αἰθουα (podiceps minor). Συνών. βου-
τακίνα, βουταναργά, βουτηχτάρι, βουτηχτής **A 2**,
βουτοπούλλι, βούτος 2, ζαροπαπί, καλικάτσοῦ,
νεροπουλλάδα, νερόκοττα. Πβ. αἶθα 1. [*]

βουτηχτάρι τό, Ἡπ. Πελοπν. (Μεσσ.) (Ν. Ἐστ.) 12,
61) βουτηχτάρ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) βουτιστάρι Ἡπ. (Χι-
μάρ. κ.ά.)—Λεξ. Βλαστ. 424.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτηχτής διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - άρι.

Βουτηχτάρα, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Κολυμποῦσαν σὰν τὰ
βουτηχτάρια, σὰν τοὺς νερόκοττες, σὰν τοὺς φαλαρίδες καὶ
σὰν τοὺς πάπιες καὶ τοὺς χῆνες (Ν. Ἐστ. ἐνθ' ἄν.)

βουτηχτής ὁ, κοιν. καὶ Πόντ. βουτ-τηχτής Κάλυμν.
Ροδ. βουτιστής Λεξ. Γαζ. (λ. δύτης) βουτ-τιστής Λυκ.
(Λιθύσο.) Σύμ. βουτ-τιστής Σύμ. Θηλ. βουτήχτρα Πε-
λοπν. (Λακων.)—Λεξ. Βλαστ. 424 Πληθ. βουτηχτᾶδες
πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ, παρ' ὃ καὶ βουτίζω.
Α) Κυριολ. 1) Δύτης κοιν. καὶ Πόντ.: Βγῆκε ἀπ'άνω
ὁ βουτηχτής κοιν. || Παροιμ. Τὸ βουτηχτὴ μὴν τὸν κοίτα
ζῆς 'ς τὸ βούτημα, ἀλλὰ 'ς τὸ ἔβγαλμα ἸΒενιζέλ. Παροιμ.
310 || Ποίημ.

Στ' βαθρὴ πέλαγα ὁ χαμός καὶ ἀπάτητα σὲ ρίχνει
τὰ σὲ χρομένη ὁ βουτηχτής καὶ τὰ σὲ κλαίγη ὁ κόσμος
ΚΗΠαλμ. Ἀσπλ. ζωή 100. Συνών. βουτινᾶς. **β)**
Ὁ εἰδικὸς διὰ τὴν σπαγγαλιεῖαν δύτης σύνθηθ. 2) Βου-
τηχτάρα, ὃ ἰδ., Εὐβ. (Αὐλωνάρι.) Πελοπν. (Λακων.) κ.ά.
—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.: **β)** Ὑπὸ τὸν τύπ. μαῦρος βου-
τηχτής, τὸ πτηνὸν φαλακροκόραξ ἐνιαχ. 3) Ἡ ἀνθο-
φόρος κεφαλὴ τῆς σκίλλης, διότι κλίνει πρὸς τὰ κάτω
Σύμ.

Β) Μεταφ. 1) Κλέπτης, λωποδύτης πολλαχ. 2) Ὁ
ἀσέμνως χειρονομῶν πρὸς τὰς γυναῖκας πολλαχ. 3) Ρι-
ποκίνδυνος, παράτολμος Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. καὶ ὡς παρων. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βουτηχτός ἐπίθ. πολλαχ. βουκιστὲ Τσακων.
Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ, παρ' ὃ καὶ βουτίζω.

1) Ὁ ἐμβαπτισθεὶς ἢ βυθισθεὶς εἰς ὑδωρ ἢ ἄλλο τι
ὑγρὸν πολλαχ.: Παξιμάδι βουτηχτὸ 'ς τὸ γάλα -'ς τὸν
καφέ. || Φρ. Ἐγίνηκε βουτηχτός (ἐβράχη πολὺ). Βουτηχτός
'ς τὸ χρέος (ὁ ἔχων πολὺ χρέος, καταχρεωμένος) πολλαχ.

2) Ὁ πεφυρμένος δι' ὑγρᾶς οὐσίας πολλαχ.: Βουτη-
χτός 'ς τὴν λάσπη -'ς τὸ αἷμα -'ς τὸν ἰδρώτα πολλαχ. 3)
Ὁ ἀλιευόμενος διὰ καταδύσεως Στερελλ. (Μεσολόγγ.):
Τσιπουῖρες βουτηχτές.

βουτηχτοσύνη ἡ, ἀμάρτ. βουτ-τιστοσύνη Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτηχτής.
Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δύτου.

βουτηχτού ή, Μέγαρ.

Έκ τοῦ οὐσ. βουτηχτής.

Υδροδόχος λάρναξ ὑπὸ τὴν κρήνην, εἰς τὴν ὁποίαν καταρρέει τὸ ὕδωρ.

βουτιά ή, βουτία Ζάκ. βουτιά Εὔβ. (Κύμ.) βουτιά κοιν. βουτι-τιά Μεγίστ. βουτιά Πελοπ. (Μάν). βουτιά Κρήτ. φονιάζ Θράκ. (Καλαμ.) βουτιά Κάλυμν. μπουτιά Κέρκ. (Νύμφ.)

Έκ τοῦ ρ. βουτιῶ. Ὁ τύπ. βουτιά κατ' ἐπένθεσιν, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. Γλωσσολ. Μελέτ. 1 (1901) 227. Διὰ τὸ τσ τοῦ τύπ. βουτιά πβ. KDieterich, Südl. Sporaden 60.

Α) Κυριολ. 1) Ἡ διὰ τῆς κεφαλῆς κατάδυσις εἰς τὸ ὕδωρ κοιν.: Δίνω - κάνω βουτιά (καταδύομαι εἰς τὸ ὕδωρ) κοιν. Τοῦ ὅσκα δὲ βουτιές (τὸν ἐβύθισα δις εἰς τὸ ὕδωρ) Κεφαλλ. Τὸ δερφίνι ξενερώνει καὶ πάει ὅλο βουτιές (ὁ δελφίν ἐκτινάσσεται ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ καταδύομενος προχωρεῖ) αὐτόθ. || Φρ. Κάνω βουτιά 'ς τὸ φαῖ (ἀρχίζω νὰ τρώγω ἐν σπουδῇ) πολλαχ. Συνών. βούτα 1, βουτακιά, βούτη. 2) Ἡ ὑπὸ τὸ ὕδωρ κολύμβησις σύνθηθ.: Παίρω βουτιά. Ἐκανε βουτιά εἴκοσι μέτρα σύνθηθ. Με μὰ βουτιά βγαίνει ἀπὸ τὸ μῶλο 'ς τὴν σημαδοῦρα Λεξ. Δημητρ. Συνών. βούτημα **A** 2, βουτηξιά 2, μακροβούτι. 3) Ἡ κατάδυσις τοῦ δύτου κατερχομένου ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης πρὸς ἀλιεῖαν σπόγγων σύνθηθ. 4) Κατὰ πληθ., αἱ περιοδικαὶ καταδύσεις τῆς πύρας τοῦ πλοίου κατὰ τοὺς πρὸνυστασμούς Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Συνών. σκαμπανέβασμα.

Β) Μεταφ. 1) Ἀποφασιστικὴ ἐπιχείρησις πολλαχ. Ἐκαμε καλὴ βουτιά (ἐκέρδισε πολλά, ὠφελήθη μεγάλως) Χίος. 2) Κέρδος ἐπιλήψιμον σύνθηθ. 3) Ἀρπάζη, χλοπή, ὑπεξαίρεσις σύνθηθ. Ἐκαμε μεγάλη βουτιά 'ς τὸ ταμεῖο κ' ἔγινε ἄρατος Λεξ. Δημητρ.

βουτιάζω ἀμάρτ. βουτιάζον Τσακων.

Έκ τοῦ οὐσ. βουτιά.

Μετβ. βυθίζω καὶ ἀμτβ. βυθίζομαι: Βούκιασε τὸν ἄντα (βούτηξε τὸ ψωμί). Βουτιάζονε ἔρι σὰ ψάρι (βουτιά σὰν ψάρι).

βουτινάδικος ἐπίθ. ἀμάρτ. βουτ'νάδ'κους Θάσ.

Έκ τοῦ οὐσ. βουτινάς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. βουτινάδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ικος.

Ὁ προσδιάζων ἢ ἀνήκων εἰς τὸν δύτην: Χουρὸς βουτ'νάδ'κους (ὁ χορὸς, τὸν ὁποῖον χορεύουν οἱ δῦται).

βουτινάς ὁ, ἀμάρτ. βουτ'νάς Θάσ.

Έκ τοῦ οὐσ. *βουτίνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾱς.

Δύτης. Συνών. βουτηχτής **A** 1.

βουτίτσα ή, κοιν.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. βουτιά διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῖτσα.

Μικρὰ κατάδυσις.

βουτόκ-κο τό, Καπ. (Φάρας.) βουτόκ-κο Καπ. (Φάρας.) βοτόκ-κο Καπ. (Φάρας.) β'τόκ-κο Καπ. φ'τόκ-κο Καπ. (Φάρας.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. βουτί, δι' ὃ ἰδ. βουτοί, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - όκ-κο.

Υδρία: Φορτωμένο 'ς σὴ ράχιν ἃ φ'τόκ-κο νερό.

βουτολόγος ὁ, ἀμάρτ. ἀβουτολόγος Πελοπ. (Ἀρκαδ.)

Έκ τοῦ οὐσ. βουτιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λόγος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῇ 22 (1910) 247.

Ἀνθρωπος τοῦ συμφέροντος: Ὅλοι οἱ ἔμποροι εἶναι ἀβουτολόγοι.

βουτομέα, ή, ἀμάρτ. βουτομέα Στερελλ. (Ἀκαρν.) βουτομέα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Έκ τοῦ οὐσ. βούτομο.

1) Ἐλειογενὲς θαμνώδες φυτὸν (frutex paluster) Καλαβρ. (Μπόβ.) 2) Τόπος ἐλώδης, ὅπου φύεται βούτομον Στερελλ. (Ἀκαρν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουτομέα Στερελλ. (Ἀκαρν.).

βουτόμι τό, ἀμάρτ. βουτούμι Κέρκ. βουτίμι Πελοπ. (Αἰγ.)

Έκ τοῦ οὐσ. βούτομο.

1) Τὸ φυτὸν βούτομον Πελοπ. (Αἰγ.) 2) Τόπος ὑγρὸς, εὐφορὸς Κέρκ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουτούμι Παξ. καὶ Βουτούμι τά, Πελοπ. (Σαραντάπ.)

βούτομο τό, Καλαβρ. (Μπόβ.)—ΠΒλαστ. Ἀργῶ 337 ΠΓεννάδ. 901—Λεξ. Περίδ. Βλαστ. 447 καὶ 456 Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βούτομο Καλαβρ. (Μπόβ.) βούτ'μο Πάρ. (Λεῦκ.) βούτιμο Νάξ. (Δαμαρ.) Πάρ. Πελοπ. (Αἰγ.) Ἀργολ. Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Κορινθ. Λάστ. Σαραντάπ. Σουδεν. Τρίκλ.)—ΠΓεννάδ. 901—Λεξ. Βλαστ. 456 Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βούταμο Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. Πελοπ. (Καρδαμ. Οἶν.) Τσακων. βούταμον Καλαβρ. βουτομα Καλαβρ. (Μπόβ.)—ΠΓεννάδ. 423—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. βούτιμα Πάρ. κ. ἄ. —ΠΓεννάδ. 423 Βλαστ. 459 Ἐλευθερουδ. βούτομος ὁ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. βούτομος Χίος κ. ἄ. βούτιμας Σύρ. βούταμος Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. Πελοπ. (Μάν. Λακων.) κ. ἄ. βούταμα Τσακων.

Έκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βούτομον. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λαογρ. 10 (1929/32) 201.

1) Ἀγριόχορτα τῶν ἐλῶν κτηνοτροφικά **α)** Βούτομον τὸ σκιαδιοφόρον (butumus umbellatus) τῆς τάξεως τῶν ἀλισμαδῶν (alismaceae), τὸ ἀρχ. βούτομον ἢ βούτομος. **β)** Σκίρπος ὁ λιμναῖος (scirpus lacustris) τῆς τάξεως τῶν κυπειρωδῶν (cyperaceae), χρήσιμον πρὸς πλεκτικά ἔργα καὶ παραγεμίσματα σαγμάτων. **γ)** Τύφη ἢ στενόφυλλος (typha angustata) τῆς τάξεως τῶν τυφωδῶν (typhaceae), ἢ ἀρχ. τύφη, χρήσιμος πρὸς κατισκευὴν ψιαθῶν, συνών. ψάθα, ψαθί, ἀφραῖτο (ἰδ. ἀφραῖτος **B** 2), καὶ τύφη ἢ πλατύφυλλος (typha latifolia), ὁ ἀρχ. φλούς, συνών. φλούδι. **δ)** Θρύον τὸ κυλινδρικόν (imperata cylindrica), τὸ ἀρχ. θρύον, συνών. δεματόχορτο, δεματιά, θρύος, μαχαιρίδι, ραγάζι, καὶ ὁ λάγουρος ὁ ψοειδής (lagurus onatus), ἀμφότερα τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (gramineae). 2) Τὸ φυτὸν ἀλιχάνη, ὃ ἰδ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Βούτομο Κρήτ. Βούτιμα Πάρ. Βούτομος Κέως. [**]

***βουτόξυλο** τό, βνόξ'λο Ἡπ.

Έκ τῶν οὐσ. βουτιά, παρ' ὃ καὶ μπουτιά, καὶ ξύλο. Ξύλον μὲ τὸ ὁποῖον κτυποῦν τὸ γάλα διὰ νὰ βγάλουν τὸ βούτυρον.

βουτοπούλλι τό, Νάξ. Πελοπ. (Ὀλυμπ.)

Έκ τοῦ ρ. βουτιῶ καὶ τοῦ οὐσ. πουλλί.

Τὸ πτηνὸν βουτηχτάρα, ὃ ἰδ.

βοῦτος τό, Ἰκαρ. Ἰων. (Σμύρν.) βοῦτ-τος Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. βοῦτος ό, Στερελλ. (Μεσολόγγ.) βότ-τους Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βοῦτῶ.

1) Τὸ ἔργον τοῦ δῦτου, τοῦ σπογγαλιέως Ἰων. (Σμύρν.) Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ.: Ὁ δεῖνα πάει 'ς τὸ βοῦτος Μεγίστ. Ἔκανε πολλὰ χρόνια 'ς τὸ βοῦτος Σμύρν. 2) Τὸ πτηνὸν βουτηχτάρα, ό ιδ., Ἰκαρ. 3) Τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον Στερελλ. (Μεσολόγγ.) 4) Τὸ κολύμβημα Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Βοῦτος Ἰόνιοι Νῆσ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βοῦτ-τος Κύπρ. Ρόδ.

βουτουλάρις ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. βουτ'λάρ'σσα Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτουλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις.

Φουσκωτός: Βουτ'λάρ'σσις μαξιλλάρις.

βουτούλι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Βασαρ. Καλάμ. Μεγαλόπ. Μεσσ.)—Λεξ. Βλαστ. 230 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτουλο.

1) Τολύπη, θύσανος βάμβακος Ζάκ.—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. Δημητρ. 2) Βομβύκιον μεταξοσκώληκος Πελοπν. (Βασαρ. Καλάμ. Μεγαλόπ. Μεσσ.) III) Ἴγνος Πελοπν. (Βασαρ.): Τὴν σακατέψαμε τὴν ἀκρίδα, δὲν ἔμεινε οὔτε βουτούλι.

βούτουλο τό, Χίος (Βολισσ. κ. ἄ.)—Λεξ. Βλαστ. 435 βούτ'λου Λέσβ. βούταλο Χίος—Λεξ. Βλαστ. 435.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βότουλος, δι' ό ιδ. Σχολ. Ἀριστοφ. Ἰππῆς 490, ό ἐκ τοῦ Λατίν. *botulus*=ἀλλᾶς, λουχάνικον Ἰδ. Κ' Ἀμάντ. Χιακ. Γλωσσάρ. 18.

1) Κρηθήρα τῶν μελισσῶν Χίος. 2) Ὀπὴ ἐντὸς τοίχου Χίος (Βολισσ.): Πήγαινε ἀφ' τοῦ βούτουλο νὰ φέρῃς τὸ κλειδί. 3) Θηλὴ τοῦ ὀκτάποδος Χίος—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. 4) Μαστός Λέσβ. 5) Ἐξοίδημα Λέσβ.: Τὸν βούτ'λου ποῦ πρῆξιτι μουναχό τ' τὸ ἀνοίγει Λέσβ. 6) Πήλινον ἀγγεῖον Χίος.

βουτουλώνω Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτουλο.

1) Κάμνω, ἀποφέρω καρπὸν, καρποφορῶ: Δὲν ἐβουτούλωσ' ἀκόμα τ' ἀραποσίτι, εἰν' ἀκόμ' ἀβουτούλωτο. Δὲ θὰ βουτουλώσῃ τίποτα φέτο. 2) Μεταφ. προκόπτω εἰς τὴν ζωὴν, εὐδοκιμῶ: Ποῦ νὰ μὴ βουτουλώσῃς, παιδάκι μου! (ἀρά).

βουτσάδικο τό, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσαῖς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. βουτσαῖδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικο, δι' ἣν ιδ. -ικος.

Βαρελλοποιεῖον. Συνών. βαρελλάδικο, βουτσινάδικο.

βουτσάκι τό, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσαῖς διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Μικρὸν βαρέλλιον. Συνών. βαγενάκι, βαγενίτσα, βαγενόπουλλο, βαρελλάκι, βαρελλίκα, βαρελλίτσα, βαρελλοπούλλα, βαρελλούδι, βουτσελλάκι, βουτσελλί, βουτσελλίτσα, βουτσελλόπικο, βουτσελλοπούλλα, βουτσελλόπουλλο, βουτσελλούλλα, βουτσούδι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουτσάκι Μεγίστ.

βουτσάρα ἡ, πολλαχ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βουτσαῖς διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρα, δι' ἣν ιδ. -αρος.

Μέγα βαρέλλιον. Συνών. βαγένα 1, βαρέλλα 1, βαρελλάρα.

βουτσαῖς ό, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσαῖς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αῖς. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ κατασκευάζων βαρέλλια, βαρελλοποιός. Συνών. βαγεναῖς, βαρελλαῖς, βουτσινᾶς, βουτσαῖτς. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουτσαῖς Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.).

βουτσαῖ ἡ, Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσαῖς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖα.

Ποσότης ὄση χωρεῖ εἰς ἓνα βαρέλλιον: Ἄσμ.

Ἐννεὰ βουτσαῖς κρασὶν ἤπιε 'ποὺ χίλιες λίτρες τό 'να.

βουτσελλά ἡ, Ἡπ. (Κούρεντ. κ. ἄ.) Θεσσ. Θράκ. (Σηλυβρ. Φανάρ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Λακων. Οἶν. κ. ἄ.)—Λεξ. Αἰν. Μ'Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ. β'τσελλά Εὐβ. (Στρόπον. κ. ἄ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Χουλιαρ.) Θράκ. (Μέτρ.) Θεσσ. (Καρδίτσα) φ'τσελλά Ἡπ. (Ζαγόρ. Χουλιαρ. κ. ἄ.) Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ. Γαλάτιστ. Κοζ. κ. ἄ.) Στερελλ. (Εὐρυταν.) φ'τσελλά Μακεδ. φουτσελλά Εὐβ. (Κυμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσελλί κατὰ τύπ. μεγεθ.

1) Βαρέλλιον συνήθως ξύλινον διαφόρων μεγεθῶν χρησιμὸν πρὸς μεταφορὰν ὕδατος, οἴνου κττ. ἐνθ' ἄν.: Βουτσελλά τοῦ πρεσῆ Ἡπ. Τρυγοῦνε, βουτσελλίς κατακρανιόν, γάσσεται ό κόσμος Φανάρ. Ἐχουμ' μὲ φ'τσελλά πειμὲς Κοζ. Ἀφήκαν μὲ στύμη τοὺς κόπαρας καὶ τοὺς βουτσελλίς καὶ κοιτάχτηκαν ἡ μὲ τὴν ἄλλη (ἐκ διηγ.) Ἡπ.

2) Μετῶν. γυνὴ βραχύσωμος καὶ παχεῖα Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἄ.—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Πρω.

βουτσελλάκι τό, ἀμάρτ. β'τοιλλάκ' Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Χουλιαρ.) φ'τοιλλάκ' Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσελλά διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Βουτσάκι, ό ιδ.

βουτσελλί τό, Ἡπ. Πελοπν. (Μεσσ. Οἶν. Ὀλυμ.)—Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 300 Δημητρ. βουτσελλί' Ἡπ. β'τσελλί' Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἄ.) Θεσσ. Μακεδ. (Γρεβεν. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) φ'τσελλί Εὐβ. (Αἰδηψ.) φ'τσελλί' Ἡπ. (Ζαγόρ. Χουλιαρ. κ. ἄ.) Θεσσ. (Ὀλυμπ. κ. ἄ.) Μακεδ. (Βλάστ. Γαλάτιστ. Γρεβεν. κ. ἄ.) βορτσέλλι Ἡπ. (Κούρεντ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσαῖς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

1) Μικρὸν βαρέλλιον ἐνθ' ἄν.: Πηγαίνουν ὅλις μαζὶ τραγ'δεῶντα κι παίρνουν νιρὸ κι δένουν τὰ β'τσελλίς τοὺς μὲ λυγαρεῖς Γρεβεν. || Γνωμ. Μὴν ξεχνᾶς τὸ καλοκαίρι τὴν κάππα καὶ τὸ χειμῶνα τὸ βουτσελλί (διότι ό καιρὸς εἶναι εὐμετάβολος καὶ ἀσταθής) Ἡπ. Συνών. βεδούρι 1. 2) Μικρὸν πήλινον δοχεῖον ὕδατος Εὐβ. (Αἰδηψ.): Πᾶρ' εὐὸ τὸ φ'τσελλί κ' ἐγὼ παίρνω τὸ ταγάρι.

βουτσελλίτσα ἡ, ἀμάρτ. β'τοιλλίτσα Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτσελλά διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Βουτσάκι, ό ιδ.

βουτσελλοαπόθωμα τό, ἀμάρτ. φ'τσελλουπί-
θωμα "Ηπ.

Ἐκ τῶν οὖς. βουτσέλλι καὶ ἀπόθωμα.

Τὸ μέρος τῆς οἰκίας, ὅπου ἀποτίθενται τὰ ξύλινα δο-
χεῖα τοῦ νεροῦ.

βουτσελλόπικο τό, ἀμάρτ. φ'τσελλόπ'κου Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσέλλι καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς κα-
ταλ. -όπικο.

Μικρὸν βαρέλλιον κατάλληλον διὰ μεταφορὰν ὕδατος.

βουτσελλοπούλλα ἡ, ἀμάρτ. φ'τσιλλουπούλλα "Ηπ.
(Χουλιαρ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὖς. βουτσέλλα διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -πούλλα, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βουτσάκι, ὁ ἰδ.

βουτσελλόπουλλο τό, "Ηπ. φ'τσιλλόπ'λλον "Ηπ.
(Χουλιαρ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὖς. βουτσέλλι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -πουλλο, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βουτσάκι, ὁ ἰδ.

βουτσελλούλλα ἡ, ἀμάρτ. φ'τσιλλούλλα "Ηπ. (Χου-
λιαρ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὖς. βουτσέλλι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ούλλα.

Βουτσάκι, ὁ ἰδ.

βουτσί τό, βουτ-τίν Κύπρ. βουτ-τί Καλαβρ. (Μπόβ.)
Κάρπ. β'τί Θράκ. (Αὐδήμ.) Σκῦρ. ὀν-τί Κάρπ. βου-
ταίν Πόντ. (Ἰμερ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. κ. ἄ.) βουτσί
κοιν. β'τί βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πάφ. (Λεῦκ.) βουτσί Με-
γαρ. βουτσί Θράκ. (Μέτρ.) βουτσί Μύκ. φουτσί Πόντ.
(Οἶν.) φουτσί Πόντ. (Οἶν. "Οφ.) φουτζί Θράκ. (Πε-
ρίστασ.) φ'τσι Θράκ. (Αὐδήμ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βλαστ.
Τρίκωμ.) χουταίν Καπ. (Σιλ.).

Ἐκ τοῦ μεσν. οὖς. βουτσίον, ὁ ἐκ τοῦ βουτσίον
παρὰ τὸ βυτίον. Διὰ τὸν τύπ. βουτσί πβ. Ἡσύχ. «βω-
τίον» σταμνίον.

1) Ξύλινον βαρέλλιον πρὸς διατήρησιν κυρίως οἴνου
κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Ἰμερ. Κοτύωρ. Κρώμν.
Οἶν. "Οφ. Τραπ. κ. ἄ.): *"Ημε ἓνα βουτσί κρασί* (πάρα
πολύ). || Φρ. *"Εγινε βουτσί* (ἐμεθύσθη) *Γίνηκε βουτσί* ἀπὸ τὸ
φασί (ἔφαγε κατὰ κόρον). *"Εγινε σὰ βουτσί* (ἐπαχύνθη
ὑπερβολικὰ) σύνθηθ. *Εἶναι σὰ βουτσί* (ἐπὶ δυσμόρφου) Κε-
φαλλ. *Τὸ πόδι του εἶναι βρησμένο σὰ βουτσί* (διωγκώθη
ἐνεκα οἰδήματος) Μάν. *Τοῦ ἔρριξε ξύλο ποῦ τὸν ἔκανε*
βουτσί (τὸν ἐξυλοκόπησε τόσον, ὥστε ἐπρήσθη) Πελοπν.
(Βούρβουρ.) *"Ηθελα τὸν κάμω βουτσί* (θὰ τὸν ἐφόνευα)
Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *"Εγινε βουταίν* (ἐπαχύνθη, ἔγινεν εὐ-
τραφής) Κρώμν. Τραπ. *Τὴν ἔκαμε βουτσί* (τὴν κατέστησεν
ἔγκυον, συνών. φρ. *τὴν ἔκαμε φούσκα*) Κεφαλλ. *Σὰ*
β'τσι 'τράφ'τσι (ἐπαχύνθη πολὺ) Στερελλ. (Ἀράχ.) *"Πε*
βουτσί τὸ πίνει (μεθύσκειται κατὰ κόρον) Θράκ. (Σαρεκκλ.)
Τὴν ἔκανε βουτσί (ἐνν. τὴν κοιλίαν, ἔφαγε κατὰ κόρον) Πε-
λοπν. (Ἀχαΐα) || Παροιμ. *"Ο φτωχὸς ἄγιος καὶ τ' ἄδειανὸ*
βουτσί δὲν ἔχουν πρέπα (οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ μὴ παρέχοντες
κέρδος δὲν τιμῶνται) Ζάκ. *Βουτσί ἄδαιο καὶ ταβερναρὰ* με-
θυσμένη (ἐπὶ τῶν ἀξιούντων νὰ εὗρουν τὰ πάντα κατὰ τὰς
ἐπιθυμίας των) Κεφαλλ.

"Οσο εἶχε τὸ βουτσί κρασί, Βασίλει, κὺρ Βασίλει,
καὶ τώρρα ποῦ τὸ σώσαμε, ποῦ σ' εὔρα, βρὲ κασιόδη;

(ἐπὶ ἀχαρίστων) Μεσσ. || Αἰνιγμ. *"Ερα φουτζί, τὸ ἡμῖν*
νερό, τὸ ἡμῖν κρασί (τὸ ἀβγὸ) Περίστασ. || "Ασμ.

"Εχεις βουτσί μὲ τὸ κρασί καὶ πίλες μὲ τὸ λάδι
(πίλες=μεγάλα ἐλαιοδοχεῖα) Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.)

Κὲ ἀπὸ τὸν πόρο τοῦ βουτσιοῦ νὰ προῦμε μὲ γεμάτη
Κρήτ.

Χοντρή γυναῖκα μὴν πάρης, βουτσί τοῦ ταβερναρί
Πελοπν. (Τρίπ.) Συνών. *βαρένα 1, βαρέλλα 1. β)*
Μετων. ἄνθρωπος πολυπότης μέθυσος σύνθηθ. καὶ Πόντ.
Συνών. *βαρέλλι 1 β. 2) Πίθος* Κρήτ. (Σφακ.) Κύπρ. *3)*
'Ασκὸς Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) *4) Μονόξυλος κυψέλη* ἐκ
κοίλου κορμοῦ δένδρου Κάρπ. Πόντ. (Ἰμερ. Τραπ.) *β)*
Κατὰ πληθ., τεμάχια κρηθήθρας Πόντ. (Ἰμερ. Τραπ.) *5)* Κα-
τακόρυφος ξυλίνη αὐλαξ, δι' ἣς κατακρημνίζεται τὸ ὕδωρ
τὸ κινεῖν τὸν νερόμυλον Κρήτ. (Σέλιν.) Συνών. *βα-*
ρένα 2, βούτσινας, νεροβούτσι. 6) Ξύλινον δοχεῖον
πρὸς ἐναπόθεσιν δημητριακῶν ἐν γένει καρπῶν "Ηπ.
Μέγαρ. Πελοπν. (Μεσσ.) Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βουτσί* Πελοπν.
(Γορτυν.)

βουτσίζω ἀμάρτ. βουτσίζου Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσί.

Ἐξάγω τὸ γλεῦκος ἀπὸ τὰ στέμφυλα καὶ πὸ μεταγ-
γίζω εἰς βαρέλλια.

βουτσίζω ἀμάρτ. Μέσ. βουτσίζομαι Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τῆς πεποιημένης λέξεως βούτς δηλούσης τὸν
ἦγον τῆς ἀναταραχῆς ἀκαθάρτων ὑγρῶν ὑλῶν.

Μεσ. βουταίνομαι εἰς τόπον ἀκαθάρτου περιεχομένου.
Συνών. βουτσώνω (Π).

βουτσῖνα ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Λεξ. Βλαστ. 279
Δημητρ. βουτῖνα Μύκ. β'τῖνα Στερελλ. (Ἀράχ.) βου-
σιτῖνα Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῖνα.

1) Πίθος Μύκ. Στερελλ. (Ἀράχ.): *Τὸν ἔβγαλαν σὰν*
τὸν ποντ'κὸ ἀπ' τ' β'τῖνα Ἀράχ. Ἡ β'τῖνα μὲ τοῦ λάδι
αὐτόθ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βυτῖνα* καὶ ὡς τοπων. Πε-
λοπν. *2)* Τὸ κάλυμμα τῶν οἰνοδοχείων Πελοπν. (Κα-
λάβρυτ.)

βουτσινάδικο τό, Λεξ. Βλαστ. 300 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσινᾶς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ.
βουτσινᾶδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικο, δι' ἣν
ἰδ. -ικος.

Βουτσάδικο, ὁ ἰδ.

βουτσινάρα ἡ, ἀμάρτ. βυτ'νάρα Σκῦρ. βουτσου-
νάρα Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσῖνα καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -άρα,
δι' ἣν ἰδ. -άρος.

Μέγας πίθος.

βούτσινας ὁ, ἀμάρτ. βούτσ'νας Τῆν.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσῖνι κατὰ τύπ. μεγεθ.

Ξυλίνη κατακόρυφος αὐλαξ, δι' ἣς πίπτει τὸ ὕδωρ τὸ
κινεῖν τὸν ὑδρόμυλον. Συνών. βουτσί 5.

βουτσινᾶς ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουτσῖνα καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ᾶς.

Βουτσᾶς, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Στερελλ. (Βοιωτ.)
Κέρκ. Κεφαλλ. κ. ἄ., ὡς παρων. Στερελλ. (Βοιωτ.) καὶ
ὡς τοπων. Σῦρ.

βουτσινένιος επίθ. ἀμάρτ. βουτ-τινένιος Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσίνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ ἀνήκων ἢ προερχόμενος ἀπὸ τὸ βουτσί.

βουτσίνι τό, ἀμάρτ. βυδίνι Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσίνα.

Μικρὰ βουτσίνα, ὁ ἰδ.: Αἰνιγμ.

Χιλιοτρύπητο βυδίνι | παίρνει τὸ νερὸ τὸ δίνει
(ὁ σπόγγος).

βούτσινο τό, Στερελλ. (Μεσσολόγγ.)—ΠΓεννάδ. 696
Θλυκιοδοπ. Ζιζάν. 9—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν νάρκισσος ὁ κυπελλοφόρος (narcissus cypellyferus). Συνών. γκριζο, ζαμπάκι, ἴτσιο, μα-
νουςάκι.

βουτσιτζής ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-τζής.

Βουτσᾶς, ὁ ἰδ.

βουτσόξυλο τό, ἀμάρτ. φ'τσόξυλου Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βουτσί καὶ ξύλο.

Ἐκαστον τῶν χονδρῶν στρογγύλων ξύλων, τὰ ὅποια
τίθενται εἰς τὴν βάσιν τῆς φορτηγοῦ ἀμάξης χάριν εὐ-
σταθείας, ὅταν πρόκειται νὰ μεταφερθοῦν βαρέλια.

βούτσος ὁ, Ἰκαρ. Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσί.

Κορμὸς δένδρου κοιλανθεὶς καὶ χρησιμοποιοῦμενος
ὡς σταποθήκη Ρόδ.

βουτσούδι τό, ἀμάρτ. βουτσούδι Θράκ. (Καραγ.)
φ'τσούδ' Θράκ. (Διδυμότ. Σουφλ. κ. ἄ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. βουτσί διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ούδι.

Βουτσάκι, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.

* **βουτσουδιά** ἢ, βουτσουβιά Χίος—Λεξ. Βλαστ.
300 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσούδι καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ιά. Διὰ τὴν τροπὴν τοῦ δ εἰς β ἰδ. HPernot Pho-
nét. des parlers de Chio 315.

1) Πίθος συνήθως μέγας ἢ ἄλλο κυλινδρικὸν ἀγγεῖον
πρὸς ὑποδοχὴν οἴνου ἢ ἐλαίου Χίος—Λεξ. Βλαστ. 300
Δημητρ. Συνών. *βουτσουδίδα. 2) Κάλαθος οἰ-
κιακός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐναποθέτουν αἱ οἰκοδόμοι
ναι τραγήματα, οἶον σῦκα, ἀμύγδαλα καρύδια κττ. Χίος
—Λεξ. Δημητρ.

* **βουτσουδίδα** ἢ, βουτσουβίδα Χίος βουτσου-
βία Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσούδι καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίδα.

Βουτσουδιά 1, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Ἡ βουτσουβία λαερὴ καὶ ρέζεγο τῆς σκάλας
καὶ πέτρα κακομούσουνη ποῦ κοπανίζον τ' ἄλας
(λαερὴ = λαδερὴ, ρέζεγο = κίνδυνος, κακομούσουνη = κακο-
μούσουδη).

βουτσώνω (I) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτσί.

Καθιστῶ τι ὀγκῶδες ὡς βουτσί, φουσκώνω: Φρ.
Τὴν ἐβούτσωσε (τῆς ἔρριξε ξύλο ποῦ τὴν ἔκαμε βουτσί

ἀπὸ τὸ πρήξιμο). Τὴν ἐβούτσωσε (ἐνν. τὴν κοιλίαν, ἔφαγε
κατὰ κόρον, συνών. φρ. ἰδ. ἐν λ. βουτσί 1).

βουτσώνω (II) Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τῆς πεποιημένης λέξεως βούτς.

Βουτσίζω, ὁ ἰδ.: Ἀπέσ' ἔς σὰ σκατὰ βουτσωμένος
ἔρθεν.

βούττα ἢ, βούδα Ἡπ. βούττα σύνηθ. βούτ-τα
Κύπρ. Μεγίστ. βούτσα Ἡπ. (Χουλιαρ.) Πελοπν. (Καλά-
βρυτ. Κορινθ.) Ρόδ. βούτσα Μέγαρ. βούττη Λεξ. Αἰν.
Λεγρ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 287 Δημητρ. βούττ' Θράκ.
(Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. Λατιν. *butta*, δι' ὁ ἰδ. Δουκ. Gloss.
Med. Latin. Τὸ βούττη καὶ μεσν. δι' ὁ ἰδ. Δουκ. Append. λ.
βούτα. Πβ. καὶ μεσν. βούττις παρὰ Δουκ. ἐν λ. βούτα.

1) Εὐλίνος κάδος διαφόρου μεγέθους καὶ χρήσεως
σύνηθ.: Τυρὶ τῆς βούττας Πελοπν. (Μεσσ.) Κόβοντε τὰ στα-
φύλια καὶ τὰ πατᾶνε σὲ βούττα Πελοπν. (Μανιάκ.) Κουβα-
λᾶνε τὴ σταφίδα μὲ τοῖς βούττες Πελοπν. (Κορινθ.) || Φρ.
Παχὺς σὰν τὴν βούτσαν Ρόδ. Τὴν ἔκαμε βούτσα (ἐνν. τὴν
κοιλίαν, ἔφαγε κατὰ κόρον) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ἐγινε
βούτσα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) αὐτόθ. Τὴν ἔκαμε βούτσα
(τὴν κατέστησεν ἔγκυον) αὐτόθ. Ἰσαμ' βούττ' ἐν' αὐτό, δὲ
σηκώνεται (ἐπὶ βαρυτάτου πράγματος) Θράκ. (Σαρεκκλ.)

|| Ἄσμ.

Σκάψτε τ' ἀμπέλια, κόψετε βλαστοὺς
νὰ ἔχωμε σταφύλια, βούττες καὶ ληνοὺς
Προπ. (Πανόρμ.) 2) Εὐλίνη ὑδρία κυλινδρικοῦ σχή-
ματος Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἄ. Συνών. βαρέλλα 4.

3) Σκάφη πρὸς διάλυσιν ἀσβέστου Κάρπ. 4) Δο-
χεῖον διὰ τὴν ἀπόρριψιν ἀκαθάρτων ὑγρῶν Λεξ. Προ-
β. 5) Δοχεῖον διὰ τὴν ἀπόρριψιν ἀπορριμάτων ἐν γένει
Λεγρ. 6) Αποχωρητήριον Λεγρ. 6) Εἰς τὴν γλῶσσαν
τῶν φυλακισμένων ὁ κάδος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀποπατοῦν
αὐτοὶ δι' ἄλλωριν ἀποχωρητηρίου.

Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βούττας Ἀθῆν.
ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βούττα Κάρπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)
Βούτσα Στερελλ. (Ἀχαρν.) Βούδα Λήμν. Βούττη Κάρπ.
Πελοπν. (Ἀρχαδ. Γύθ. Μάν.) Βούττες Κρήτ.

βουττᾶς ὁ, Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βούττα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς.

Ὁ κατασκευάζων ἢ ἐπιδιορθῶν ξυλίνους κάδους, ἥτοι
βούττες: Οἱ βουττᾶδες καθάρισαν τοῖς βούττες ὁμοία μὲ
πελώρια παγούρια.

βουττόκοντο τό, ἀμάρτ. βουττόκοδο Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὗς. βούττα καὶ κοντὸ < κοντός.

Στεφάνη τῶν βαρελλῶν μετρίου μεγέθους.

βουτυράδικο τό, σύνηθ. βουτυράδ'κον βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτυρᾶς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ.
βουτυρᾶδες καὶ τῆς καταλ. -ικο, δι' ἣν ἰδ. -ικος.

Τὸ μέρος ὅπου παρασκευάζεται καὶ πωλεῖται βούτυ-
ρον, πρᾶτήριο βουτύρου.

βουτυράλειμμα τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὗς. βούτυρο καὶ ἄλειμμα.

Βούτυρον ἀναμεμειγμένον μὲ ἄλειμμα, μὲ λίπος.

βουτυράπι τό, ἀμάρτ. βουτεράπ' Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βούτυρο καὶ τοῦ ἀρχ. οὗς. ἄπιον.

1) Βουτυράπιδο, ὁ ἰδ. 2) Βουτυραπιδᾶ, ὁ ἰδ.

βουτυραπιδεα ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτυράπιδο.

Εἶδος ἀπιδέας παραγούσης βουτυράπιδα. Συνών. βουτυράπι 2, βουτυραχλαδεα.

βουτυράπιδο τό, Κύθηρ. Πελοπν. (Μάν.)—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ ἀπίδι.

Εἶδος ἀπιδίου με χυμὸν καὶ γεῦσιν ὁμοίαν πρὸς τὴν γεῦσιν τοῦ βουτύρου. Συνών. βουτυράπι 1, *βουτυραχλάδα 1, βουτυράχλαδο, ζαχαράπιδο. Πβ. βουτυράτος 2.

βουτυράς ὁ, σύνηθ. βουτεράς πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) βουτουράς Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

1) Ὁ κατασκευάζων ἢ πωλὼν βούτυρον σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) 2) Ὁ τρώγων πολὺ βούτυρον σύνηθ. Συνών. βουτυρολόγος.

Ἡ λ. ὡς ἐπών. Ἰων. (Σμύρν.) Κάμπ. Κωνπλ. Πάρ. κ. ἄ.

βουτυράτος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

1) Ὁ περιέχων βούτυρον σύνηθ.: Μπακλαβάς βουτυράτος. Βουτυράτα παξιμάδια. Συνών. βουτυρωμένος, δι' ὃ ἰδ. βουτυρώνω. 2) Ὁ ἔχων γεῦσιν ὁμοίαν πρὸς βούτυρον σύνηθ.: Ἀπίδια - ἀχλάδια βουτυράτα καὶ ἀπλῶς βουτυράτα σύνηθ. (πβ. βουτυράπιδο). Φασόλια βουτυράτα (εἶδος φασολίων με πλατεῖς λοβοὺς) ΛΟΙΚΟΝΟΜΙΔ. Ὁδηγὸς λαχανοκηπ. 165. Μπιζέλια βουτυράτα (εἶδος μπιζελίων με λοβοὺς σαρκώδεις γλυκεῖς καὶ τρυφεροὺς) αὐτόθ. 134.

***βουτυραχλάδα** ἡ, ἀμάρτ. βουκτουραχλά Τσακων.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ ἀχλάδα.

1) Βουτυράπιδο, ὃ ἰδ. 2) Βουτυραπιδεα, ὃ ἰδ.

βουτυραχλαδεα ἡ, Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουτυράχλαδο.

Βουτυραπιδεα, ὃ ἰδ.

βουτυράχλαδο τό, Πελοπν. (Μάν.)—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ ἀχλάδι.

Βουτυράπιδο, ὃ ἰδ.

βουτυρεα ἡ, ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 195 καὶ 244. βου-

τυρεα Κάμπ. (Ἐλυμπ.) Κρήτ. βουτερεα Πόντ. (Τραπ.)

βουτουρεα Πόντ. (Χαλδ.) βουτυρε Ἰκαρ. Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εα.

Ὁσμή βουτύρου ἐνθ' ἄν.: Μυρίζει βουτερεάν Τραπ. Συνών. βουτυρίλα.

βουτυρένιος ἐπίθ. κοιν. βουτ'ρένιος Θράκ. (Αὐ-

δήμ.) βουτυρένιος βόρ. ιδιῶμ. βουτουρένιος Βιθυν.

Ζάκ. βουτερένιος Πόντ. βουτυρένιος Ρόδ. Σύμ. βουτ'-

ρένιος Θράκ. (Αὐδήμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος. Πβ. καὶ τὸ μεταγν. βουτ'ρίνος.

Ὁ παρσκευασμένος με βούτυρον, ἐπὶ γλυκυσμάτων κττ. ἐνθ' ἄν.: Βουτυρένια κουλουράκια - παξιμάδια κττ.

βουτυρερόν τό, ἀμάρτ. βουτερερόν Πόντ. (Τραπ.)

βουτερερή ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

-ερόν, δι' ὃ ἰδ. -ερό. Πβ. ἀδραχτερό, ἀλατερό, λαδερό.

Σκεῦος πρὸς φύλαξιν βουτύρου. Πβ. βουτυρέρα.

βουτύρι τό, ἀμάρτ. β'τύρ' τὸ Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο κατὰ τύπ. ἵποκορ.

Βούτυρον.

βουτυριάζω ἀμάρτ. β'τυριάζου Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο.

Σχηματίζω βούτυρον, ἐπὶ γάλακτος τὸ ὁποῖον κτυπᾶται πρὸς παραγωγὴν βουτύρου: Τὸν γάλα βουτύριασι.

βουτυριακή ἡ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. β'τυριακή Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιακή, δι' ὃ ἰδ. ιακός.

Ἀσκὸς ἐκ δέρματος αἰγὸς πρὸς διατήρησιν βουτύρου ἐνθ' ἄν. Πβ. βουτυρερόν, βουτυρέρα, βουτυροτσούκαλο.

βουτυριάρικος ἐπίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. βουτεράρ'κον Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρικος.

Ὁ ἀποδίδων πολὺ βούτυρον, ἐπὶ ἀγελάδος: Χιτήνον βουτεράρ'κον (χιτήνον=ἀγελάδα).

βουτυρέρα ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έρα.

Δοχεῖον ὅπου ἀποτίθεται τὸ νωπὸν συνήθως ἐπιτραπέσιον βούτυρον. Πβ. βουτυρερόν, βουτυριακή, βουτυροτσούκαλο.

βουτυρίλα ἡ, σύνηθ. βουτ'ρίλα πολλαχ. βορ. ιδιῶμ.

β'τύρια Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Βουτυρεα, ὃ ἰδ.: Τὸ βάζο μυρίζει βουτυρίλα ἢ βουτυρίλας.

βουτυρίτσα ἡ, Πελοπν. (Λακων.)—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βουτουρίτσα Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -ίτσα.

1) Ξύλινος ἐπιμήκης κάδος, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου γίνεται κατεργασία τοῦ γάλακτος πρὸς παραγωγὴν βουτύρου Πελοπν. (Λακων.)—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. Συνών. βούτρετσα 4 β, βουτυροκάδη, καδοῦλλι, τάλαρος. 2) Εἶδος φυτοῦ Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ.)

βούτυρο τό, βούτυρον Κύπρ. βούτυρο κοιν. βούτυρον βόρ. ιδιῶμ. βούτ'ρον πολλαχ. βορ. ιδιῶμ. βούτυρον Κύπρ. Πόντ. (Κρώμν. Νικόπ. Τραπ. κ. ἄ.) βούτυρο Ἰων. (Καράμπ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Λακεδ. Μάν. Οἶν. κ. ἄ.) Πόντ. (Σινώπ.) Στερελλ. (Δεσφ.) Χίος βούτυρο Χίος βούτυρον Μακεδ. (Χαλκιδ.) κ.ἄ. βούτορον Πόντ. (Ἰμερ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) βούτερον Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ.) βούτερο πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ὁφ. Σούρμ.) βούτ'ρο Θράκ. (Σαρεκκλ.) βούτυρον Κύπρ. βούτυρο Θήρ. Κρήτ. Κῶς Σύρ. βότ'ρο Μεγίστ. βούτυρος ὁ, Θράκ. Σηλυβρ.) Κρήτ. Κύθηρ. Μακεδ. (Σέρρ.) Πάρ.—Λεξ. Περίδ. Πρω.Δημητρ. Μ'Εγλυκλ. βούτυρους Ἰμβρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σέρρ. κ. ἄ.) Στε-

ρελλ. (Αιτωλ.) βούτυρος Σαμοθρ. βούτ'ρος Θράκ. (Τσακίλ.) Λευκ. Μεγίστ. Προπ. (Κούταλ.) βούτ'ρους Στερελλ. (Ακαρναν.) βούτυρος Ζάκ. Κύπρ. βούτερες Σκῦρ. βούκιουρι Τσακων. βότυρος Κάμπ. Κάσ. Κρήτ. (Σέλιν. κ. ἄ.) Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. ὄτυρος Κάλυμν. Κάμπ. Κάσ. Ρόδ. βότ'ρος Μεγίστ. βούτυρας Ἄνδρ. Θήρ. βούτυρας Ζάκ. βούτ'ρας Θάσ. (Θεολόγ.) Τήν. βούτυρας Θήρ. Κάλυμν. Κύθν. Κῶς Μύκ. Σίφν. Σύμ. Πληθ. βουτύρατα πολλαχ. βουτύρ'τα Πόντ. Στερελλ. (Αιτωλ.) β'τύρατα Θράκ. (Τσακίλ.) βουτούρ'τα Προπ. (Κύζ.) Πόντ. (Χαλδ. κ. ἄ.) βουτέρατα Θεσσ. Θράκ. βουτέρ'τα Πόντ. (Τραπ.) βουτέροτα Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βούτυρον. Τὸ βούτυρος καὶ μεταγν. Τὸ βούτυρο καὶ μεσν.

Τὸ κοινὸν βούτυρον ἐνθ' ἄν.: Πρόβειο τυρὶ καὶ τράγειο βούτυρο (τὸ καλύτερο τυρὶ εἶναι τὸ ἐκ γάλακτος προβάτων καὶ τὸ καλύτερο βούτυρο εἶναι ἀπὸ τὸ γάλα τῶν αἰγῶν) πολλαχ. Βούτυρο κακάου (λιπώδης οὐσία ἐξαγομένη ἐκ τῶν σπερμάτων τοῦ κακάου) || Φρ. Τ' ἔναν δέρ'ν ἀτ' 'ς σὸ μέλ' καὶ τ' ἄλλο 'ς σὸ βούτορον (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ὅλα τὰ ἀγαθὰ) Ἰμερ. || Παροιμ. Βούτυρο καλὸ σὲ σκυλλήσιο τομάρι (ἐπὶ ἀναξίου) πολλαχ. Πολλὰ βούτορον π' εἶδ' βάλλ' καὶ 'ς σὰ λάχανα (ἐπὶ τοῦ σπαταλῶντος δι' ἀνωφελῆ πράγματα, συνών. φρ. ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι βάζει καὶ 'ς τὰ λάχανα) Χαλδ. Ὅποιος ἔχει βούτυρο 'ς τὸ κεφάλι νὰ μὴ περπατῇ 'ς τὸν ἥλιο (ὁ συναισθανόμενος ἑαυτὸν ἔνοχον ὀφείλει νὰ μὴ προκαλῇ διὰ τοῦ θράσους του τὰς ἐπικρίσεις τοῦ κόσμου) ΝΠολίτ. Παροιμ. 3,223

Ὅλα τ' ἀμπέλια ἀμπέλια μου καὶ τὰ κρασὰ δικά μου καὶ ὁ ὄτυρος καὶ τὸ τυρὶ εἶναι μοναχικά μου (ἐπὶ πλεονέκτου) Κάμπ.

βουτυρόγαλα τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ γάλα.

Τὸ μετὰ τὴν ἀποβουτύρωσιν τοῦ γάλακτος ὑπολειπόμενον ὑγρὸν, τὸ ὅποιον θερμαινόμενον πήγνυται εἰς τυρὸν κατωτέρας ποιότητος.

βουτυροκάδη ἡ, ΝΖυγούρ. Τυρὸς Ἀγράφ. 56 β'τυροκάδ' Στερελλ. (Ἀράχ.) βουτυροκάδ' Στερελλ. (Δεσφ.) Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ κάδη, δι' ὃ ἰδ. κάδος. Βουτυρίτσα 1, ὃ ἰδ.

βουτυροκάκαδο τό, Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ κάκαδο.

Κατὰ πληθ., αἱ μετὰ τὴν διήθησιν τοῦ γάλακτος ὑπολειπόμεναι ἀκαθαρσίαι. Συνών. βουτυρόσκατο, βουτυροτσίκουδο.

βουτυροκόβλακον τό, Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ κοβλάκιν.

Ξύλινον δοχεῖον βουτύρου.

βουτυροκομεῖο τό, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ὄν. βουτυροκόμος.

Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ γάλακτος διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ βουτύρου.

βουτυροκουλούρα ἡ, ἀμαρτ. βουτ'ροκουλούρα

Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ κουλούρα.

Κουλούρα ζυμωθείσα με βούτυρον: Παροιμ. Τὰ λόγια εἶναι λόγια κ' ἡ βουτ'ροκουλούρα ἡ γκῶμα (ἐπὶ ἀνωφελῶν λόγων. ἡ γκῶμα=χόρτασμα).

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βουτυροκούρουπο τό, Κρήτ. (Μεραμβ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ κουρούπι.

Μικρὸς πίθος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τοποθετοῦν βούτυρον.

βουτυρολόγος ὁ, ἀμαρτ. βουτ'ρουλόγους Στερελλ. (Αιτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος.

Ὁ τρώγων πολὺ βούτυρον. Συνών. βουτυρεᾶς 2.

βουτυρόξινας ὁ, ἀμαρτ. βουτυρόξινας Κάμπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο καὶ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. ὀξινας.

Τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου γάλα, τὸ ὅποιον ἀποκτᾷ γεῦσιν ὑπόξινον.

βουτυροπαπάρα ἡ, ἀμαρτ. βουτ'ρουπαπάρα Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ παπάρα.

Φαγητὸν ἐκ τεμαχίων ἄρτου διαβρόχων με βούτυρον.

βουτυροπέτσι τό, Δημοτ. Δασμολόγ. 34.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ πεσί.

Ἀσκὸς καταλλήλως διεσκευασμένος διὰ τὴν τοποθέτησιν βουτύρου.

* **βουτυρόπουλλον** τό, βουτερόπον Πόντ. (Τραπ.) βουτορόπον Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ ποῦλλον δι' ἣν ἰδ. -πουλλός.

Μικρὰ ποσότης βουτύρου ἐνθ' ἄν.: Δῶσ' με ὀλίγον βουτερόπον ἀπὸν 'ς σὸ ψωμόπον Τραπ.

βουτυρόσκατο τό, Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ σκατό.

Βουτυροκάκαδο, ὃ ἰδ.

βουτυρόσουπα ἡ Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ σούπα.

Σούπα με βούτυρον.

βουτυροτσίκουδο τό, Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ τσίκουδο.

Βουτυροκάκαδο, ὃ ἰδ.

βουτυροτσούκαλο τό, ἀμαρτ. βουτεροτσούκαλον Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ τσουκάλι.

Εὐρύκοilon καὶ εὐρύστομον πήλινον σκεῦος χρήσιμον πρὸς ἐναπόθεσιν βουτύρου. Πβ. βουτυρερόν, βουτυριακή, βουτυρέρα.

βουτυροφάσουλο τό, Ν'Αναγνωστοπ. Τὰ ὄσπρ. 48.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ φασούλι, δι' ὃ ἰδ. φασόλι.

Εἶδος φασηόλου με κιτρίνους τρυφεροὺς καὶ σαρκώδεις λοβούς.

βουτυρόχορτο τό, Ζάκ. Θεσσ. (Λάρις.) — ΔΔημάδ. Ζιζάν. Θεσσαλ. ἀγρ. 20 ΠΓεννάδ. 207 καὶ 300 ΘΧελδράιχ 69 καὶ 70—Λεξ. ΠΒλαστ. 462 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ χόρτο.

Τὸ φυτὸν ἀγριοβασίλικός 2 β, ὃ ἰδ.

βουτυρόψωμο τό, Λευκ.—(Ν. Ἔστ. 25,836).

Ἐκ τῶν οὐσ. βούτυρο καὶ ψωμί.

1) Ψωμί ἀλειμμένον με βούτυρον (Ν. Ἔστ. ἐνθ' ἄν.): Τσαί με βουτυρόψωμα. 2) Πίττα ἐκ φύλλων ζύμης, με-

ΤΟΜ. Δ' — 13

ταξὺ τῶν ὁποίων τίθεται μεῖγμα ἐκ βουτύρου, ἀβγῶν, γάλακτος καὶ τυροῦ Λευκ.

βουτύρωμα τό, πολλαχ. βουτέρωμαν Πόντ. (Τραπ.) βουτούρωμαν Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουτυρώνω.

1) Ἀρτυσις διὰ βουτύρου. 2) Ἐπάλειψις διὰ βουτύρου.

βουτυρώνω πολλαχ. βουτερώνω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ. κ. ἄ.) βουτουρώνω Πόντ. (Ἱμερ. Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούτυρο.

1) Ἀρτύω μὲ βούτυρον πολλαχ.: Βουτυρώνω τὴ ζύμη - τὸ κρέας - τὸ φαεῖ. 2) Ἐπαλείφω, ἐπιχρίω μὲ βούτυρον ἐνθ' ἄν.: Βουτυρώνω τὰ ψωμάκια. Βουτυρωμένη φέττα - φρυγανιά πολλαχ. 3) Παθ. μετοχ. ὁ περιέχων βούτυρον σύννηθ.: Βουτυρωμένη μυζήθρα. Βουτυρωμένο γάλα. Βουτυρωμένα κουλουράκια σύννηθ. Οἱ φούρνοι ἦτον πυρωμένοι ἀπὸ ὁπώρας ποὺ κάμναν τὰ βουτυρωμένα των Σύμ. Συνών. βουτυρεῖται 1, ἀντίθ. ἀβουτύρωτος.

βουτῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. κ. ἄ.) βουτ-τῶ Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ. βουτῶ Κάλυμν. Σίφν. βουδῶ Τήν. βουτοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπν. (Μάν.) β'τῶ βόρ. ἰδιώμ. βουτῶ Ἀπουλ. φ'τῶ Ἱμβρ. Λέσβ. Σάμ. κ. ἄ. γουτ-τῶ Ἰκαρ. Κύπρ. βουτάω σύννηθ. β'τάω Στερελλ. (Δεσφ.) βουτάου Εὐβ. (Κονίστρ.) Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Λεντεκ. Μεσσ. Παπούλ. Τριφυλ. Χατζ.) β'τάου σύννηθ. βουτῶ ἰδιώμ. βουδῶ Καπ. (Φάρας.) βουτίζω Καπ. (Σινασσ.) Λευκ. Πόντ. (Ἀμίσ.) βουτ-τίζω Καλαβρ. (Μπόβ.) βουτίζου Μακεδ. (Μετ.) βουκίζου Τσακων.

Τὸ μεν. βουτῶ πιστοποιούμενον ὑπὸ τοῦ Μαχαιρ. 1.72 (ἐκδ. R.Dawkins), ἐνὰ ποταμὸν δρόσος νὰ τὸν βουτῆσουν καὶ νὰ τὸν φαντίσουν κατὰ τὸν ἀέραν. Τὸ βουτίζω καὶ παρὰ Μεουρσ.

Α) Μετβ. 1) Ἐμβαπτίζω κοιν. καὶ Τσακων.: Βουτῶ ψωμί 'ς τὸ γάλα - παξιμάδι 'ς τὸν καφέ - τὸ κεφάλι μου 'ς τὸ νερό - τὰ πονκάμισα 'ς τὴν κόλλα κττ. Βουτῆχτηκαν τὰ δάχτυλά του 'ς τὸ μέλι - τὰ πόδια του 'ς τοῖς λάσπες κττ. κοιν. Βούκισε τὸν ἄντε τὸ γά (ἐβούτηξε τὸ ψωμί εἰς τὸ γάλα) Τσακων. Καὶ ἀμτβ. καταδύομαι κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. κ. ἄ.): Βουτῶ 'ς τὴ θάλασσα- 'ς τὸ νερό- 'ς τὸ βούρκο- 'ς τὴ λάσπη. Βουτῶ μὲ τὸ κεφάλι - μὲ τὰ πόδια. Ὁ ποντικός ἐβούτηξε 'ς τὸ λάδι κοιν. Τῶν Φωτῶν β'τῶν οἱ σταυροὶ Δεσφ. || Φρ. Βουτεῖμαι 'ς τὰ μαῦρα (μελανοφορῶ). Βουτεῖμαι 'ς τὰ χρέη (γίνομαι κατὰχρεος). Βουτηγμένος 'ς τὸ αἷμα - 'ς τὸν ἰδρώτα - 'ς τὸ χρυσάφι - 'ς τὰ διαμάντια κοιν. || Παροιμ. Ὅποιος περπατεῖ 'ς τὰ σκοτεινὰ 'ς τοῖς λάσπες θὰ βουτήσῃ (δ' ἀτάκτως ζῶν θὰ πάθῃ κακὸν) ἸΒενιζ. Παροιμ. 207, 438 || Ἄσμ.

Θωρεῖ τὸν οὐρανὸν θαμπὸν καὶ τ' ἄστρα βουρκαμένα, τὸ φεγγαράκι τ' ἀγλαμπρον 'ς τὸ αἶμα βουτισμένον (θρηῖνος Μεγάλης Παρασκευῆς. ἀγλαμπρον = ἐκλαμπρον) Κάλυμν.

Ὡρες μοῦ δώνει ὁ σεβδᾶς καὶ τῇ καρδιᾷ ἡ λαύρα νὰ πᾶ' νὰ βρῶ τὸ δοξατῆ νὰ βουτηχτῶ 'ς τὰ μαῦρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μισσεύγω, φίλοι, κλαίτε με, κ' ἐσεῖς, ὀχτροί, χαρῆτε κ' ἐσεῖς, γειτονοποῦλλες μου, 'ς τὰ μαῦρα βουτηχτῆτε Κρήτ. Συνών. βουτακιάζω 1. β) Βαπτίζω εἰς τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν Ζάκ. — Λεξ. Πρω. Μ'Εγκυκλ. Δημοτ. : Θὰ βουτήξουμε τὸ μπέμπη Λεξ. Δημοτ. 2) Ρυπαίνω Βιθυν. : Μ' ἐβούτησες. 3) Εἰσάγω σύννηθ.: Βουτῶ

τὸ χέρι 'ς τὸ καλάθι - 'ς τὸ σακκί - 'ς τὴν τσέπη σύννηθ. || Παροιμ. Ἐχορτώθη τὸ σακκούλ-λᾶι του καὶ βουτ-τῆ καὶ πᾶν-ναι καὶ σπέρνει (ἐπὶ τοῦ ὑβρίζοντος ἄλλους δι' ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ ἴδιος. ἐχορτώθη = ἐφορτώθη) Ρόδ.

4) Ἀρπάζω, συλλαμβάνω σύννηθ.: Τὸν βούτηξε ἀπ' τὰ μαλλιά - ἀπ' τὸ λαιμὸ - ἀπ' τὸ γκακᾶ. Τὸν βούτηξαν οἱ χωροφύλακες σύννηθ. Ζὲ βουτοῦ ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ ζὲ χτυποῦ χάμον Πελοπν. (Μάν.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βοδῶνω Β 2. β) Φυλακίζω πολλαχ.: Τὸν βούτηξαν καὶ βλέπει ἀπομέσα ἔξω. γ) Μέσ. συμπλέκομαι, ἐρχομαι εἰς χεῖρας μετὰ τινος σύννηθ.: Μὲ τὸ τίποτα βουτήχτηκα. Γιὰ ψύλλου πῆδημα βουτεῖται. Ἀμα βουτηχτῇ μὲ κἀνέναν, δὲ σκολα τὸν χωρίζεις. || Φρ. Βουτήχτηκαν σὰν τὰ κοκόρια πολλαχ. 5) Κλέπτω (μετὰ ἢ ἄνευ ἀντικειμένου) σύννηθ.: Μοῦ βούτηξαν τὸ πορτοφόλι. Τοῦ βούτηξε πολλά. Ἐβούτηξε γιὰ καλά. Αὐτὸς βουτάει σύννηθ. || Γνωμ. Ὅποιος βουτῆξ' ἔξ' Θράκ. (Σαρεκκλ.) Σὰ δὲ βουτῆξ' εἰς, δὲ ἀρώς αὐτόθ. β) Κερδίζω μὲ ἀθέμιτα μέσα Λεξ. Βλαστ. 105. Βούτηξε καλά. 6) Δέχομαι ἀκουσίως Λεξ. Δημοτ. : Ἀπάνω 'ς τὸν καβῶ βούτηξα μὲ κατακεφαλιά. 7) Ἐπιτίθεμαι ἐρωτικῶς σύννηθ.: Τὴν ἐβούτηξε. 8) Κάμνω καταβολάδας Κάρπ. Συνών. καταβολιάζω.

Β) Ἀμτβ. 1) Δύω σύννηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ.): Βούτηξε ὁ ἥλιος - τὸ φεγγάρι σύννηθ. Βουτῆ καὶ στέκ' ὁ φέγγον (εἶναι ἐτοιμη νὰ δύσῃ ἡ σελήνη) Τραπ. || Ἄσμ.

Καὶ καρτερούσαμεν τὸ οἱ δὴ τὸν ἥλιον νὰ βουτ-τῆσῃ Κύπρ.

Ἐγὼ πλανῆτες τ' οὐρανοῦ, ποῦ πᾶτε νὰ βουτ-τᾶτε, τὸ ἂν ὀντε τὴν ἀπὴν μου νὰ μοῦ τὴν χαιρετᾶτε αὐτοῦ.

Ἐβούδυνεν ὁ βουδᾶνόν ἐβούτουν ὁ ἥλιον Κρώμν. 2) Κολυμβῶ, νήχομαι σύννηθ.: Ὁ δειτᾶ βουτᾶ σὰν τὸ ψάρι. β) Καταδύομαι εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς οποργασίαν Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ. γ) Μεταφ. καταρροῶ, κατακρημνίζομαι (Βύρων 2, 191): Ἄσμ.

Μὰ 'χω τὰ θάρρη μου 'ς τὸ Θεὸ καὶ προσκυνῶ τὸ ἅγιον πῶς θὰ ραῖς ἡ φυλακὴ γιὰ νὰ βουτήσ' ὁ πύργος.

3) Ὁρμῶ, ἐφορμῶ, παλλαχ.: Βουτῶ ἀπάνω του. Βούτηξε καὶ τὸ ἐπιάσε πολλαχ. Βουτάει τ' ὄρνεο Λεξ. Βλαστ. Βούτ'ξαν νὰ φάνι, τὸς πείνα εἶχαν Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Ἄσμ. Κι οὐ γαμπρὸς σὰν τ' ἄκουσι, πούλν τοῦ κακοφάνη, σὰν τοῦ γιράκι βούτησι, σὰν τοῦν ἀγτὸ τὴν παίρνει Μακεδ. (Φλόρ.) 4) Ἐπιχειρῶ Πελοπν. (Τριφυλ.): Δὲ βουτάει νὰ κάμῃ μὲ δουλειά.

βούφθαλμο τό, ἀμάρτ. ὄφθαλμο Κύπρ. βόφθαρμον Κύπρ. ὄφθαρμον Κύπρ. ἀγούθαλμα Ἱμβρ. Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βούφθαλμον.

1) Εἶδος σταφυλῆς μελαίνης ἐχούσης μεγάλας ρῶγας Ἱμβρ. Κύπρ. Συνών. βοδδομμάτης 2 α. 2) Πᾶσα ὥριμος ὁπώρα Κύπρ.

βόχα ἐπιφών. Κύπρ. Χίος ὄχα Ἱμβρ. βόχαμε Κύπρ. βόχι Ρόδ.

Λέξις πεποιημένη.

Ἐπιφώνημα προτρεπτικὸν πρὸς βοῦς ἐλαυνομένους ἐνθ' ἄν.: Φρ. Βόχα, μὴ σὲ κουτουλήσῃ (πρόσεχε τον, εἶναι ἀνόητος ὡς βοῦς) Χίος ὄχα, βουδέλλ' (ἐπιφών. πρὸς ἀπρόσεκτον) Ἱμβρ.

βόχα ἡ, κοιν. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. βόχ-χα Εὐβ. (Κουρ.) βόχα πολλαχ. πόχα Κύπρ. δούχα [Κε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

φαλλ. πόφα Κύρ. δούφα Σκῦρ. δούφ-φα Ρόδ. βό-
χος ό, Ήπ. βόχους Ήπ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Δυσσομία, ἀποφορά ἐνθ' ἄν.: Τὸ κρέας - τὸ ψάρι
βγάζει βόχα. Τὸ τυρὶ - τὸ βούτυρο πῆρε βόχα κοιν. Με
πῆρε ἀπὸ τῆ μύτη μὲ δόχα ποῦ μοῦ ῥθε νὰ σκάσω! Πε-
λοπν. (Κορινθ.). Ἀμα - ν - εἶναι πολὺ τσαιρὸ τὸ σπῖτι κλει-
στό, ἔχει δούφα Σκῦρ. Λιγοθυμῶ ἔχ τὴ δούχα Κεφαλλ.
Μ' ἔπηρε μὲ βόχ-χα, ποῦ ἔν ἡμπόρεια νὰ σταθῶ Κουρ.
Πατώντας τὰ σταφύλια ζαλίστηκε ἀπὸ τ' βόχα Μακεδ.
(Σισάν.) || Ἄσμ.

Τὸ βουτοὶ τοῦ ταβερναρίου | πάντα βόχα θενὰ πάρη
Πελοπν. (Κυνουρ.) Συνών. βοχάδα. β) Ἀποφορά
τῆς ἀναπνοῆς πολλαχ.: Βόχα κακοστομαχιάς - σκόρδον.
Ἀμα τὸν πλησιάζεις, σὲ παίρνει μὲ βόχα ἀπὸ τὸ στόμα του,
ποῦ δὲν ὑποφέρεται Θεσσ. 2) Ὁχετὸς ἀνοιχτὸς Σαλαμ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βόχα Πελοπν. (Κο-
ρινθ.) Βούχες Κέρκ.

βοχάδα ἡ, Κρήτ. (Βιάνν.) Πελοπν. (Δημητσάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόχα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άδα (I).

Βόχα I, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Τὸ κρασί βγάνει βοχάδα Βιάνν.

βοχιάζω Πελοπν. (Κρεμμ. Παπούλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόχα.

Ἀναδίδω δυσσομίαν: Βοχιάζει τὸ σπῖτι Κρεμμ. Βό-
χασε τὸ τυρὶ Παπούλ. Συνών. βοχῶ.

βοχῶ Πόντ. (Οἶν.) βοχάω Ήπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόχα.

Βοχιάζω, ὁ ἰδ.

βρ ἐπιφών. Πελοπν. (Τριόλ.) Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

βρα Πελοπν. (Οἶχαλ.)

Λέξις πεποιημένη.

Χρησιμοποιεῖται 1) Ὡς μιμητικὸν τῆς φωνῆς ζῶου
Πελοπν. (Οἶχαλ.): Ἀκούει βρά βρά βρά, κάνει ἔτσι, τί
νὰ ἰδῇ! ἔνα κοτζὰ θερίο (ἐκ παραδ.) 2) Ὡς ἀποτρεπτι-
κὸν πρὸς τὰ πρόβατα Στερελλ. (Ἀκαρναν.) 3) Ὡς προ-
τρεπτικὸν πρὸς ἡμιόνους Πελοπν. (Τρίκκ.)

βραβεῖο τό, λόγ. σύνηθ. μπραβεῖο Πελοπν. (Μάν.
Περιθώρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βραβεῖον. Τὸ μπραβεῖο κατ' ἐπί-
δρασιν τοῦ ἐπιφών. μπράβο.

Βραβεῖον: Πῆρε τὸ πρῶτο - τὸ μεγάλο - τὸ καλύτερο
βραβεῖο. Τοῦ πρέπει βραβεῖο γι' αὐτὸ πῶκαμε - ποῦ εἶπε κττ.

βραβουλίσσα ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βραβούλι < βραβύλι καὶ τῆς ὑποκο-
ριστικῆς καταλ. -ίτσα.

Εἶδος κοκκυμήλου.

βραβύλι τό, ἀμάρτ. βραβύλιν Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράβυλον.

Ὁ καρπὸς τῆς ἀγριοδαμασκοηνεῖας. Συνών. ἀβράμυλο.

βραγιά ἡ, πολλαχ. καὶ Τσακων. βραγία Εὐβ. (Αὐ-
λωνάρ κ. ἄ.) Κεφαλλ. Κέως Κύμ. Σύμ. βραγέα Μέγαρ.
ἀβραγιά Ἀττικ. Εὐβ. (Μετόχ. κ. ἄ.) Θεσσ. (Καρδίτσα. κ. ἄ.)
Θράκ. Μακεδ. (Ἄνω Κώμ. Βλάστ. Βελβ. Καταφύγ.) Σάμ.
Σκίαθ. Σκῦρ. Στερελλ. (Λοκρ.) - ΚΧατζοπ. Ἀγάπ. 12.
βραγιά Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) ἀβραγιά Εὐβ. (Ἀκρ.) Θεσσ. Μα-
κεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Ἀγρίν.) ἀβριγιά ἀγν. τόπ. βρα-
γιά Ἀνδρ. (Γαύρ.) ὀβραγιά Μακεδ. (Ἀνασελ.) ὀβράγμα

Μακεδ. (Ἀνασελ.) ὀβραγιά Πελοπν. (Μάν.) φραγιά
Πελοπν. (Μάν.) βραγός ό, Πελοπν. (Γελίν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου. Κατὰ GMeyer Neugr. Stud. 4,20
ἐκ τοῦ μεσν. Λατίν. *bradía*.

1) Πρασιὰ κήπου πολλαχ.: Τὸ περιβόλι μου ἔχει τόσες
βραγίες Λευκ. Ἐβαλε τρεῖς βραγίες μελιτσάνες καὶ τρεῖς
βραγίες ντομάτες Εὐβ. (Κουρ.) Ἐχει ἔς τὸ χωράφι του
δύο βραγίες κρομμύδια Κύθν. Τὸ χώρισε τὸ περιβόλι βρα-
γίες βραγίες Ἰθάκ. Ἐκαμε τὸν τσηπο βραγίες βραγίες τσαι
θὰ φυτέψῃ κρεμμύδια, σκόρδα, κουτοῖα, ἀγκινάρες τσαι ἄνηθο
Μέγαρ. Ἀνθη κάθε λογῆς στολίζαν τοῖς βραγίες καὶ τοὺς
φράχτες ΓΒλαχογιάνν. Γῦροι ἀνέμ. 74 || Φρ. Σηκώνω
ἀβραές (κατασκευάζω πρασιὰς ἐν τῷ φυτωρίῳ) Ἀγρίν.
Μὲ βραγιά τόπος (ἐλάχιστος χώρος) Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.

Σὲ μὲ βραγιά ξεχωριστὴ νὰ πέφτης νὰ κοιμᾶσαι,
νὰ πέφτης νὰ μυρίζεσαι καὶ μένα νὰ θυμᾶσαι
Ζάκ. 2) Τὸ ποσὸν τῶν φυτῶν τὸ περιλαμβανόμενον ἐν
μὲ πρασιῇ Κέρκ. (Ἀργυροῦδ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Μάν. κ. ἄ.)
Σκῦρ. κ. ἄ.: Ἐχομε δύο φραγίες λάχανα ἔς τὸ γῆπο Μάν.
|| Ἄσμ.

Βασιλικὸ βραγίες βραγίες νὰ δένης τ' ἄλογό σου
καὶ μὲ βραγιά, καλὴ βραγιά, γιὰ νὰ κοιμᾶσαι ἀτός σου
Πελοπν.

Βασιλικὸ βραγίες βραγίες νὰ στρώνῃς νὰ τσοιμᾶσαι,
νὰ κόβῃς νὰ μερίζεσαι τῶν μένα νὰ θυμᾶσαι

Μέγαρ. 3) Φυτῶνον Εὐβ. (Κύμ.) Ήπ. (Κόνιτσα.) Μα-
κεδ. (Ἀνασελ. Βελβ. Καταφύγ.) Πβ. βραγώνι 3. 4)
Κῆπος ἀρδευτὸς, λαχανόκηπος Κέως Κεφαλλ. Σέριφ. Τσα-
κων. β) Ἀρδευόμενος ἀγρός Πάρ. κ. ἄ. Συνών. πο-
τιστικὸ (ἰδ. ποτιστικός), ἀντίθ. ξερικό (ἰδ. ξερικός).

5) Πρασιὴ ἐπιφάνεια ἔλους Τήν. 6) Τεμάχιον ἀρο-
σίμου πρὸς ἐπὶ ἐπικλινέας ἐδάφους ὑποστρεφόμενον διὰ
τοιχίσκου ἐκ λίθων Σάμ. κ. ἄ. Συνών. πεζούλλα, πε-
ζούλλα. 7) Τὸ περιέχον τὴν πρασιὰν μικρὸν ἐκ χώμα-
τος φράγμα Λεξ. Βλάστ. 293. 8) Τὸ ἀνάλημμα τὸ χω-
ρίζον δύο ἀνισοῦψῃ χωράφια Πελοπν. (Γελίν.) Συνών.
βραγώνι 4. 9) Τάφρος ἀμπέλου Ἀττικ. Εὐβ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Θράκ. (Κομοτ.) Σέριφ.

βραγιάζω Κεφαλλ. Πελοπν. (Μάν. Οἶν. κ. ἄ.) ἀβρα-
γιάζον Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ.) βραγιάζον Εὐβ. (Ἀκρ.
Ψαχν.) ἀβραγιάζον Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραγιά.

1) Διαιρῶ τὸν κῆπον εἰς πρασιὰς Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.)
Κεφαλλ. Μακεδ. (Βλάστ.) Πελοπν. (Μάν.) 2) Κτίζω
ἀνάλημμα μεταξὺ δύο ἀνισοῦψῶν τμημάτων ἀροσίμου ἐδά-
φους Πελοπν. (Οἶν.) β) Περιφράσσω μὲ φράκτην Πε-
λοπν. (Οἶν.) 3) Κατασκευάζω φυτῶριον δένδρων πρὸς
μεταφύτευσιν Μακεδ. (Βελβ.)

βραγιαστὸς ἐπίθ. Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραγιάζω.

Ὁ ἔχων ἐπιφάνειαν ὁμοίαν πρὸς κῆπον χωρισμένον
εἰς πρασιὰς, ἐπὶ ὑφάσματος: Βραγιαστὸ παννί. Ἀντίθ.
στρωτός.

βραγιδάκι τό, ἀμάρτ. βραϊδάκι Σέριφ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραγίδι καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ.
-άκι.

Βραγίδι, ὁ ἰδ.

βραγίδι τό, ἀμάρτ. βραῖδι Σέριφ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βραγιά διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίδι.

Μικρὰ βραγιά. Συνών. βραγιδάκι, βραγίτσα, βραγώνι 1.

βραγικὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. βραϊκός Εὐβ. (Καλύβ. Πλατανιστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραγιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Πληθ. οὐδ., φυτὰ τῆς πρασιᾶς, κηπουρικά, οἷον κολοκύθια, ντομάτες, μελιτζάνες κττ.: Δὲν ἔχω βραϊκὰ φέτος Καλύβ. Ἡ καλαμήθρα φυτρώνει 'ς τὰ βραϊκὰ Πλατανιστ.

βραγίτσα ἡ, Πελοπν. (Κορινθ. Οἶν.)—Λεξ. Δημητρ. (ἐν λ. βραγόνι) βραϊτσα Εὐβ. (*Ἀκρ. Ψαχν.) ἀβραϊτσα Εὐβ. (*Ἀκρ. Ψαχν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βραγιά διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Βραγίδι, δ ἰδ.

βραγκαλίδι τό, ἀμάρτ. βραγκαλιδ' Μακεδ. (Καταφύγ.) βραγκανίδι Ἡπ. (Καστανοχ.) βριγκαλίδι Πελοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραγκαλῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Πληθ., κροτοῦντα κοσμήματα Μακεδ. (Καταφύγ.)

2) Κωδωνίσκος Ἡπ. (Καστανοχ.) Πελοπν. (Κορινθ.): Ἐκρέμασε 'ς τὸ ἄλογό του βριγκαλίδι Κορινθ.

βραγκαλῶ ἀμάρτ. βραγκαλνάου Στερεῖ. (Ἰωρ.) Λέξις πεποιημένη.

Ἡχῶ, κροτῶ: Ἄσμ.

Τυφλὸς βιλόνι γύριβι μέσα σὲ μιὰ 'χυρῶνα κι αὐτὸς τοῦ ἔλιγι αὐτοῦ κ' ἄπ' βραγκαλνᾷ.

βραγόχορτο τό, Πελοπν. (Μάν.) βραγόχορτο Πελοπν. (Λακων.) ραβόχορτο Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βραγιά καὶ χόρτο. Ὁ τύπ. ραβόχορτο κατ' ἀνομοιωτικήν ἀποβολὴν τοῦ γ.

Τὸ φυτὸν κεράστιον τὸ γναφαλῶδες (cerastium tomentosum) τῆς τάξεως τῶν καρυοφυλλωδῶν (caryophyllaceae).

βραγώνι τό, Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κουρ. Ὁρ.) Σύμ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραγιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώνι.

1) Βραγίδι, δ ἰδ., Λεξ. Ἐλευθερουδ. 2) Πρασιὰ Λεξ. Δημητρ. 3) Φυτῶριον αὐλακωμένον Σύμ. Πβ. βραγιά 3. 4) Τὸ μεταξὺ δύο πρασιῶν προέχον χῶμα Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κουρ. Ὁρ.). Συνών. βραγιά 8. β) Τὸ ἀραιὸν καὶ βαθὺ διβῶλισμα ὠργωμένου ἀγροῦ Εὐβ. (*Ἀκρ. Ψαχν.) 5) Ἐκτασις καλλιεργουμένη κατὰ πρασιὰς Λεξ. Δημητρ.

βραγωνιάζω ἀμάρτ. βραγωνιάζου Εὐβ. (*Ἀκρ. Ψαχν.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βραγώνι.

1) Κάμνω τὰ βραγώνια εἰς τὰς πρασιὰς. 2) Διβωλίζω βαθέως καὶ ἀραιῶς ὠργωμένον ἀγρόν.

βραδάκι τό, σύννηθ. βραδάξ' βόρ. ἰδιώμ. βαδραί *Ἀπουλ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βράδν διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

1) Ὁ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου χρόνος σύννηθ.: Θά

ῥθω τὸ βραδάκι νὰ κάτσουμε. Ἐλάτε τὸ βραδάκι νὰ κουβεντιάσουμε σύννηθ. || Ἄσμ.

Τώρα τὸ βραδὶ βραδάκι | παίρνω ἐν' ἀνηφοράκι Εὐβ. (Κάρυστ.)

Τώρα τοῦ βραδὶ βραδάκι | τ' ἄστρου μὶ τοὺ φηγαράκι Μακεδ. (Γκριντ.) 2) Ἐπιρρηματ., περὶ τὴν ἐσπέραν, ἀργὰ σύννηθ. καὶ Ἀπουλ.: Ἡρθε - ξεκίνησε νὰ φύγῃ βραδάκι σύννηθ. Συνών. βραδιάτικα, βραδινά, βραδινάτα.

βραδειὰ ἡ, βραδεῖα Ζάκ. Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) Πελοπν. (Λακων.) βραδεῖα Καλαβρ. (Μπόβ.) βραδειὰ κοιν. καὶ Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) βραδειὰ Σαμοθρ. βραδὰ Μακεδ. (Βλάστ. Κοζ.) βραδεῖα Ἡπ. (Χιμάρ.) Κορσ. Πελοπν. (Λεῦκτρ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βραδεῖα θηλ. τοῦ ἐπιθ. βραδύς.

1) Ἡ ἐσπέρα κοιν.: Ὠραία - ἀνοιξιμάτικη - καλοκαιριάτικη - χειμωνιάτικη βραδειὰ κοιν. || Φρ. Ὁ δεῖνα δὲν ἔχει βραδειᾶς δεῖπνο (εἶναι πενέστατος) Πελοπν. (Φεν.) Δὲν ἔχει βραδειᾶς ἀλάτι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μεσσ.) Συνών. βραδειανὸς 2, βράδν 1. 2) Ἡ νύξ καὶ ἰδίως ἡ ἀρχὴ αὐτῆς κοιν. καὶ Καλαβρ. (Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.): Φεγγαρόλουστη - δροσερὴ - ὠραία βραδειὰ. Ἐλάτε νὰ περάσουμε μαζὶ τὴ βραδειὰ. Περάσαμε μὰ πολὺ εὐχάριστη βραδεῖα κοιν. Ἀφέγγαρη βραδειὰ Λακων. || Φρ. Ἀπόψε εἶν' ἡ βραδειὰ μας (ἀνήκει εἰς ἡμᾶς νὰ τὴν διαθέσωμεν κατ' ἀρέσκειαν) σύννηθ. || Ἄσμ.

Ἀνεστορήσου τοοὶ βραδεῖς καὶ τοοὶ νυχτιεὶς θυμήσου, ἀπὸ κανταδωρίζαμε, μικρὴ μου, 'ς τὴν αὐλή σου Κρήτ.

β) Ἡ νύξ ὁλόκληρος κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.): Ἐχὼ δυὸ βραδεῖς νὰ κλείσω μάτι - νὰ κοιμηθῶ. Ἐμεῖνα 'ς τὸ σπίτι τους μὰ βραδειὰ - τρεῖς βραδεῖς κοιν. Μὰ βραδειὰ χουτάρ' ἔχ' τὰ πρόβατα (ὅσον ἀρκεῖ νὰ φάγουν μιαν νύκτα) Στερεῖ. (Αἰτωλ.) Καλὴν βραδεῖα (καλὴ νύκτα) Μπόβ. || Παροιμ. Ὁ λαγὸ τὴ βραδεῖα γβαίνει 'ς τὴν καμπία αὐτοῦ. 3) Ἐπιρρηματ., δι' ὁλόκληρον τὴν νύκτα ἢ ἀπλῶς τὴν νύκτα, κατὰ τὴν νύκτα πολλαχ.: Τὸ πῆρε βραδειὰ πολλαχ. || Ἄσμ.

Ἐγ' ὦμνωξα τὸ ἀγάπης μου βραδειὰ νὰ μὴ ξωμείνω, μὰ μὰ βραδειὰ τῆς ξώμεινα, μὰ νύκτα, μὰν ἐσπέρα Κρήτ.

βραδειανὴ ἡ, Σκόπ. βραδειανὸ τό, Εὐβ. (Αἰδηψ. Ξηροχώρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδειανός.

Εἶδος σταφυλῆς καταλλήλου πρὸς οἶνοποιαν.

βραδειανὸς ἐπίθ. Ἰων. (Κρήν.) Λέσβ.—ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 17 βραδᾶνός δ, Πόντ. (*Ἱμερ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Σταυρ. Χαλδ.) βραδενός Πόντ. (Κοτύωρ.) βραδᾶνόν τό, Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραδειὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ανός.

1) Ἐσπερινὸς Ἰων. (Κρήν.) Λέσβ.—ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν.: Βραδειανὰ τραγούδι ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν. 2) Ἀρσ. καὶ οὐδ. οὐσ., ἡ ἐσπέρα Ἰων. (Κρήν.) Πόντ. (*Ἱμερ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Σταυρ. Χαλδ.): Ἄσμ.

Ὅντα βραδνᾶς ὁ βραδειανὸς καὶ μπαίγη νὰ νυχτώνη, μαζώνουνται νὰ μὲ φάν τὰ δάκρυα κ' οἱ πόνοι Κρήν.

Ἐβράδυνεν κι ὁ βραδᾶνόν κι ὅλ' ἔφαν τὰ φωτιάς Κοτύωρ.

Ἐβράδυνεν ὁ βραδᾶνόν κ' ἐβούτεσεν ὁ ἥλεν Χαλδ. Συνών. βραδειὰ 1, βράδν 1.

βραδεσινέσιν επίθ. οὐδ. ἀμάρτ. βραδεσ'νέσ' Πόντ. (᾽Οφ. Τραπ.).

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδεσινός, δι' ὃ ἰδ. βραδυσινός, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έσιν, δι' ἣν ἰδ. -ήσιος.

Ἑσπερινό, βραδινό: Φαεῖν βραδεσ'νέσ' Τραπ. Συνών. βραδινέσιν.

βραδήσιος επίθ. Ἦπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράδν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήσιος.

Ὁ τῆς ἐσπέρας, ἐσπερινός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδινός (I) A 1.

βραδιάτικα ἐπίρρ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδιάτικος.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας: Μοῦ ἤρθε βραδιάτικα. Μὲ κάνεις νὰ θυμώσω βραδιάτικα. Βραδιάτικα ἀρχίζει τὸ τραγούδι. Συνών. βραδάκι 2, βραδινά, βραδινάτα.

βραδιάτικος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράδν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάτικος

Βραδήσιος, ὃ ἰδ.

βραδινά ἐπίρρ. ἸΠολέμ. Σπασμέν. μάρμαρ. 74.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδινός. Ἦ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας: Ποίημ.

Κι ὅταν σουρ'πώση βραδινά καὶ βασιλέψη ὁ ἥλιος, γυρνοῦν χορτάτα 'ς τὸ μαντρί, 'ς τὴν στάνη των χορτάτα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδιάτικα.

βραδινάτα ἐπίρρ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδινάτος.

Βραδινά, ὃ ἰδ.

βραδινάτος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Λεξ. Βλαστ. 366. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδινός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτος.

1) Ὁ ἐσπερινός Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.: Βραδινάτο ἀγέρι Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδινός (I) A 1.

2) Οὐδ. πληθ. οὐσ., ὁ περὶ τὴν ἐσπέραν χρόνος Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Τώρα 'ς τὰ βραδινάτα. Συνών. σούρουπα.

βραδινέσιν ἐπίθ. οὐδ. ἀμάρτ. βραδινέσ' Πόντ. (᾽Οφ. Τραπ.).

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδινός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έσιν, δι' ἣν ἰδ. -ήσιος.

Βραδεσινέσιν, ὃ ἰδ.: Τὸ βραδινέσ' τὸ φαετὸ (τὸ δεῖπνον).

βραδινιάζω Κάλυμν. βραϊνιάζω Κάλυμν. βραδινιάζω Πόντ. (Κερασ. Οἶν. ᾽Οφ.) Παθ. βραδινιάζομαι Μύκ. βραδινιάζομαι Πόντ. (᾽Αμισ.) βραδινάομαι Πόντ. (᾽Οφ.) βραδινάγομαι Πόντ. (Κερασ.) βραδινάχομαι Πόντ. (Οἶν.) βραδινάσκουμαι Πόντ. (᾽Αμισ. Κερασ.).

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραδινός (I).

1) Ἐνεργ. κατὰ γ'. πρόσωπ., ἐπέρχεται ἡ ἐσπέρα ἔνθ' ἄν.: Πολίμενε νὰ βραϊνιάση (πολίμενε=περίμενε) Κάλυμν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδυάζω 3. 2) Παθ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς ἐσπέρας ἔνθ' ἄν.: Ἄσε μας νὰ περάσωμε μέσα ποῦ βραδινιάστηκαμε νὰ κάσωμε σὲ μιὰ γωνιά Μύκ. Ὁ φέγγον ἐβραδινάσταν (ἡ σελήνη ἀνέτειλε μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου) Πόντ. Ἐβραδινάγα 'ς σὸ σκάψιμο (μὲ κατέλαβεν ἡ ἐσπέρα σκάπτοντα) ᾽Οφ. Τὸ παιδί δῆβε δῆβε, ὥσπον βραδινάχτε καὶ κοιμήθε 'ς ἓνα δεαρό ἀπάνου (ἐκ παραμυθ.) ᾽Αμισ. Ἐνα βαθὺ δρμάνι ἀπέσου βραδινάστανε ᾽Αμισ.

βραδινιάσμα τό, ἀμάρτ. βραδινιάσμαν Πόντ. (Κερασ.) βραδινιάγμαν Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραδινιάζω.

Τὸ νὰ βραδυάση, νὰ ἐπέλθῃ ἐσπέρα. Συνών. βράδυσμα 1, βραδυασμός, βράδωμα.

βραδινιάτικα ἐπίρρ. ἀμάρτ. βραδινιά'κα Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. βραδινιάτικος.

Περὶ τὴν ἐσπέραν, ἀργά: Τώρα βραδινιάτικα θυμῆ-θητες νὰ ῥῥης.

βραδινιάτικο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. βραδινιά'τικο Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. βραδινιάτικος.

1) Ἡ ἀμοιβαία κατ' οἶκον ἐσπερινὴ συγκέντρωσις Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Βραδινιάτικο νὰ τὸ κάμωμε, ἀὴ μὰ βραδινὴ νὰ ῥχεσαι σὺ καὶ τὴν ἄλλῃ ἐώ. 2) Ἐπιρρηματ., κατὰ τὸ ἐσπέρας ἔνθ' ἄν.: Βραδινιάτικο δὲ δάω σὲ ξένο σπῖτι, αὐ-ριο θὰ πάω Ἀπύρανθ. Μᾶς ἤρτες καὶ σὺ βραδινιάτικο νὰ μᾶς ζαλίσης Σῦρ.

βραδινός ἐπίθ. (I) κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. ᾽Οφ. Τραπ. Χαλδ.) βραδ'νός βόρ. ιδιῶμ. βρεδινός Κάλυμν. βρεῖνός Κάλυμν. Θηλ. βραδινὴ Ἀ'Εφταλ. Μαζώχτρ. 58 βραδ'νὴ Λῆμν. βραῖνὴ Κάσ. Χίος (Νένητ.) βραδινὰ Ἀνδρ. Κρήτ. Ἀλαιοφάτσ. κ. ἄ.) Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. κ. ἄ.) Σίφν. βραδ'νὰ Πάρ. (Λεῦκ.) Οὐδ. βραδινόν Ἀστυλ. Μανίστ. Νίσυρ. βραῖνόν Ρόδ. Νίσυρ. βρεῖνὰ κα. Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράδν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινός. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ.

A) Ἐπιθετικ. B) Ὁ τῆς ἐσπέρας, ἐσπερινός κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. ᾽Οφ. Τραπ. κ. ἄ.): Βραδινός περὶπα-τιος - καφές. Βραδινὴ διασκέδασι - ἐφημερίδα - δροσιά - ψύ-χρα - ὥρα κττ. Βραδινὸ σκολεῖο - φαεῖ κττ. κοιν. Τρώμε τὸ βραδινὸ μας (ἐνν. φαεῖ) σύνηθ. || Γνωμ. Ὁ μεσημεριανός ἐπὶ πᾶσι εἶναι προζύμι τοῦ βραδινοῦ Πελοπν. (Λάστ.) || Πα-ροιμ. φρ. Τὸ βραδινὸ φαεῖ πάει χαμένο Αἴγιν. Συνών. ἀποβραδινός 4, ἀποσπερινός 1, ἀπόσπερος 1, ἀργα-δινός 1, βραδήσιος, βραδιάτικος, βραδινάτος 1, ἐσπερινός, ἀντίθ. πρωινός. 2) Ὁ ἀδιάθετος ἔνεκα μέθης τῆς χθεσινῆς ἐσπέρας Εὐβ. (Κουρ.): Γιά 'ντα 'ναι τὰ μάτια σου κόκκινα;—Ἄσ'τα, εἶμαι βραδινός. 3) Ὁ ἀπογευματινός Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Τὴ Δετράδῃ δὲ γάνομε βραδινὸ σκολεῖο. Βραδινὴ ἀρμεά.

B) Οὐσ. 1) Κατὰ θηλ. καὶ οὐδ. γένος ἐνικ. καὶ πληθ., ἡ ἐσπέρα, τὸ βράδν πολλαχ.: Ποῦ τὴν ἐπέρασες τὴ βραδινὰ σου ἀπόψε; Μονοφάτσ. Πάναμε ἐξήντα ὀγδόντα ὀκάδες ψάρια τὴ βραδινὰ Ἀνδρ. Μὰ βραδ'νὴ πλαγιάσαμ' ὄξου Λῆμν. Τρεῖς βραδινάδες ἔχω νὰ κοιμηθῶ Ἀπύρανθ. Τὸ βραδινὸ ἔφυνεν ὁ δράκως Νίσυρ. Περπατήσανε οὐλὴ κεί-νην τὴ μέρα καὶ τὸ βραδινὸ φτάσανε σὲ μιὰ μάντρα Ἀστυπ. Τὴν ἄλλῃ μέρα 'τσιδὰ 'ς τὰ βρεῖνὰ Κάλυμν. Τὴ Δελτὴ βραδινὰ ἡ βασιλοπούλλα τ' ἀνοίει καὶ δαίνει μέσα (ἐκ πα-ραμυθ.) Ἀπύρανθ. Ὁμορφὴ βραδινὴ καὶ τὸ φεγγάρι μι-σόγεμο Ἀ'Εφταλ. ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Ἄ δὲ θυμᾶσαι τὰ πολλά, μῆς βραδινᾶς θυμήσου, ποῦ μοῦ λεγες πῶς μ' ἀγαπᾷς καὶ σοῦ λεγα ὀρκίσου Κρήτ.

Ἰὰ δὲ στολίδι κι ὀρωθὰ ὀπῶχει τὸ κορμί σου, καλὲ καὶ πῶν ἐκοίτουμον μὲ βραδινὰ μαζί σου (ὀρωθὰ=ἐρωτιά, πῶν=ποῦ δέν) Ἀπύρανθ. 2) Ἀρσεν., ὁ Τοῦρκος μουεζίνης ὁ τὸ ἐσπέρας ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ

μινὰρὲ ἐκφωνῶν τὴν μουσουλμανικὴν προσευχὴν Πόντ.
(Χαλδ.): Ἐκούξεν ὁ βραδινὸν (ἐκούξεν=ἐφώναξεν).

βραδινός ἐπιθ. (Π) Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βραδὺς καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ινός.

Βραδύς, βραδυκίνητος.

βραδινωπὰ ἐπίρρ. ἀμάρτ. βραϊνωπὰ Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. βραδινωπός.

Περὶ τὴν ἐσπέραν Συνών. βραδοῦτσικα.

βραδινωπὸ τό, ἀμάρτ. βραϊνωπὸ Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. βραδινωπός.

Ἐσπέρα: Ἐκάουτ-τον ἓνα βραϊνωπὸ ἐτοσιὰ ἔς τὸ μαρ-
κόνι τοῦ πύργου τὸ ἐκουβεντιάζασι.

βραδούλλα ἡ, σύνηθ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βραδεῖα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ούλλα.

Ἡ ἐσπέρα: Τὴν περάσαμε τὴ βραδούλλα μας καλὰ
σύνηθ. || Ἄσμ.

Βραδούλλα μου μὲ τὴ δροσιὰ τοῦ ἀγγὲ μου μὲ τ' ἀγαζί,
τὸν πόνο ποῦ ἔχου ἔς τὴν καρδιά σου τὴ διαστοδάζεις
(τὲ=τόν) Σκῦρ.—Ποίημ.

Κάθε βραδούλλα, κάθε ἀγγή, θέλω τὸ κρὺν τ' ἀγγέ
νά ῥχεται ἀπὸ τὴν λαγκαδιὰ, σὰν μάννα σὰν ἀδερφί
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,31.

βραδοῦτσικα ἐπίρρ. ἀμάρτ. βραδοῦτσα Μακεδ.
(Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. βραδοῦτσικος.

Περὶ τὴν ἐσπέραν. Συνών. βραδινωπὰ.

βραδοῦτσικο τό, Ἰων. Κάτω Παναγ. Κάρπ. Πόντ.
(Ἰνέπ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. βραδοῦτσικος.

Ἡ ἐσπέρα ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Ἐνα βραδὺ βραδοῦτσικο, ἓνα βραδὺ βραδάκι,
ἦπεσα ν' ἀποκοιμηθῶ, ὕπνο λίγο νὰ πάρω

Κάτω Παναγ.

Ἐνα βραδὸ βραδοῦτσικο, ἓνα Σαββάτο βραδὺ
ἔναν πουλλὶ ἀπὸν ψηλὰ κελάηδατε καὶ λέει

Ἰνέπ.

βράδν τό, κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Σινασσ.)
Πόντ. (Οἶν. κ. ἄ.) βράδν Πόντ. (Τραπ. κ. ἄ.) βράδ'
βόρ. ἰδιώμ. καὶ Καπ. (Ποτάμ.) Πάρ. (Λεῦκ.) Νάξ. βράν
Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτιν. Στερνατ.) Κάρπ. Καπ. (Ἀξ.)
Κάσ. Κῶς Ρόδ. βράδν Ἀπουλ. (Καλημ. Στερνατ.) Κα-
λαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Σίλ.) Κῶς βράθ' Θράκ. (Ἀδριανούπ.
Διδυμότ.) βράτν Ἀπουλ. (Μαρτιν. Στερνατ.) βαάδ'
Σαμοθρ. βραδὺ πολλαχ. καὶ Καπ. (Φάρας. Τέμ. Φερτ.)
βραδὺν Κύπρ. Πόντ. βραδὺ Καπ. (Σίλ. Φερτ.) βραθ'
Κάλυμν. Καπ. (Οὐλαγ.) Χίος (Νένητ. Πυργ.) βραγὺ
Καπ. (Οὐλαγ.) βρεῦ Κάλυμν. βρεῖ Ἀπουλ. βραδὴ
ἡ, Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κρώμν. Ματζούκ. Ὁφ. Τραπ.
Χαλδ. κ. ἄ.) βραδὴ Πόντ. (Ἀμισ.) βράδος ὁ, Πόντ.
(Τραπ. Ὁφ. Χαλδ. κ. ἄ.) βράδο Πόντ. (Ὁφ.) βράδον
τό, Πόντ. (Ἀργυρούπ. Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) βράδο Πόντ.
(Ὁφ. Σούρμ.) βραδὸ Πόντ. (Ἰνέπ.) ἰβράδν Λυκ. (Λι-
βύσσ.) Πληθ. βράδνα κοιν. βραδὰς τά, Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) βραδύα Ἀπουλ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βραδὺ οὐδ. τοῦ βραδύς. Ἰδ.
ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,134. Ὁ τύπ. βραδὺ καὶ μεσν. Πβ.

Χρον. Μορ. Η 3849 (ἔκδ. JSchmitt σ. 254) «ὅτι τὸ ἐλθεῖ
τὸ βραδὺ νὰ λάμψη τὸ φεγγάρι» καὶ Γαδάρ. διήγ. στ. 18
(ἔκδ. GWagner σ. 124) «καὶ ὄνταν ἐσκόλα τὸ βραδὺ, ἐφόρ-
τωνέ τον ξύλα». Ὁ τύπ. βραδὴ κατὰ τὸ ἡ πινγή. Ἰδ.
ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνῶν 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 128.

1) Ἐσπέρα ἐνθ' ἀν.: Γίνεται - ἔρχεται - κοντεύει - μᾶς
βρῆκε - μᾶς ἔπιασε - μᾶς πῆρε τὸ βράδν. Ἀῦριο - σήμερα
- χτές βράδν. Δουλεύω - κοπιᾶζω - σκοτώνομαι ἔς τὴ δουλειὰ
ἀπὸ τὸ πρωὶ ὥς τὸ βράδν. Τὰ περνᾶει τὰ βράδνα μὲ
τοὺς φίλους του διασκεδάζοντας κοιν. Ἐρθεν ἡ βραδὴ καὶ
'κ' ἐπόρεσα νὰ τελῶνω τὴ δουλειά μ' Χαλδ. || Φρ. Πρωὶ βράδν
(διαρκῶς). Τὸ βράδν βράδν (περὶ τὴν ἐσπέραν). Καλὸ βράδν!
(χαιρετισμός). Θὰ φτάσῃ - θὰ γυρίσῃ καλὸ βράδν (ἀργά).
Νὰ μὴ σ' εὔρῃ τὸ βράδν! (ἀρὰ) κοιν. Ἐφεραμε τὴν βρα-
δὴν (διηνύσαμεν τὴν ἡμέραν) Κερασ. Ἐμπρ' τὴν βραδὴν
(προχθὲς τὸ ἐσπέρας) Χαλδ. Μᾶς πιάνει βράν (μᾶς κατα-
λαμβάνει ἡ ἐσπέρα) Ἀπουλ. (Καλημ.) Σημαίνει γὰρ βράδν
(διὰ ἐσπερινόν) Κεφαλλ. Ἀπάν' ἔς τὸ βράδον (περὶ τὴν
ἐσπέραν) Τραπ. || Παροιμ. Ὁλὴ μέρα ἀλέθαμε καὶ τὸ βράδν
πίτουρα (ἐπὶ τῶν ἀνωφελῶς μοχθούντων) Λεξ. Πρω. Ὁ,τι
λένε τὸ βραδὺ, δὲν τὸ λένε τὸ ταχὺ (ἡ νύκτα φέρει εἰς
τὸν ἄνθρωπον ἡρεμωτέρας σκέψεις) Αἰγιν. Ἀλλὰ λένε τὸ
βράδν καὶ ἄλλα κάνουν τὸ ταχὺ (ἐπὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι
δὲν τηροῦν τοὺς λόγους των) Ἡπ. Ἀλλὰ τοῦ προῦ καὶ
ἄλλα τοῦ βραδὺ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μακεδ. (Βλάστ.)
Ἄσμ.

Ἐμορφα εἶναι τὰ βουνὰ καὶ τὸ βραδὺ δροσάζουν

Θηρ. Κλαίω βραδὺ, κλαίω ταχὺ, κλαίω τὸ μεσονύχτι

Κρήτ. Ἄν' ἀποθάνω τὴν βραδὴν, κλαίον ὄλεν τὴν κύχτα

Χαλδ. Πέσε φορὲς λιγόντομα, ξαθὸ μου, τὴν ἡμέρα
δὲν τὸ ταχὺ, τρεῖς τὸ βραδὺ γὰρ τ' ὄνομά σου ἐόνα
Κρήτ.

Ποιὸς εἶδε ἥλιο ἀπὸ βραδυοῦ καὶ ἀστρὶ τὸ μεσημέρι
Πελοπ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. ἐνθ' ἀν. Χρον. Μορ. καὶ
Γαδάρ. διήγ. Συνών. βραδεῖα 1. 2) Ἐπιρρηματ.,
πρὸς τὸ ἐσπέρας, κατὰ τὴν ἐσπέραν κοιν.: Βράδν κάνει ὄλες
τοῖς δουλειῇς του. Ἠλθε - ἔφυγε βράδν. Βράδν τῆς ἔρχεται
- τὴν πιάνει πυρετός. || Φρ. Τοῖς δουλειῇς του τοῖς κάνει βράδν
(πολὺ ἀργά) πολλαχ.

βραδυάζω κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. κ. ἄ.) Καπ. (Σινασσ.)
βραδυάζον βόρ. ἰδιώμ. βραδυάζ-ζω Σύμ. Χίος βραδυάτζω Σύμ.
βραδυάζω Ἀπουλ. βραβυάζω Β.Εῦβ. βραβυάζω Καπ. (Ἀραβάν.) βραδᾶζω Πόντ.
(Ἰμερ. Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) βραδυάζω Θράκ. (Καλλίπ.)
βραδυῶ Κρήτ. βραδυάν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) Μέσ. βρα-
δυάζομαι κοιν. βραδυάζουμι βόρ. ἰδιώμ. βραδυκνάζο-
μαι Ρόδ. Χίος βραδᾶσκουμαι Πόντ. (Ἰμερ. Κερασ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ.) βραδᾶγουμαι Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ μεσν. βραδυνάζω. Περὶ τοῦ τύπ. βραδυάζω Ἰδ.
ἈνθΠαπαδόπ. Γραμματ. βορ. ἰδιώμ. 33.

1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς ἐσπέ-
ρας κοιν. καὶ Καπ. (Ἀραβάν. Σινασσ.) Πόντ. (Ἰμερ.
Κερασ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Βράδνασα ἡ βραδυάστηκα
ἔς τὸ δρόμο. Βράδνασα καὶ δὲν πρόφτασα νὰ τελειώσω τοῖς
δουλειῇς. Βραδυάζομαι ἔς τὴ δουλειά - ἔς τὸ βουνὸν - ἔς τὸ
χωράφι κττ. Μ' ἔνα καφὲ βραδυάστηκα σήμερα (δὲν ἔφαγα
τίποτε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν). Δὲ θὰ βραδυαστῇ ὁ ἄρ-
ρωστος (θ' ἀποθάνῃ πρὶν γίνῃ ἐσπέρα). Χωρὶς νὰ κατα-
λάβω βραδυάστηκα δουλεύοντας. Νὰ μὴ βραδυαστῶ! (ὄρκος).

Νὰ μὴ βραδυαστῇς! (ν' ἀποθάνῃς πρὶν βραδυάσῃ! ἀρά) κοιν. || Ἄσμ.

Ἐνύχτωσα κ' ἐβράδυνασα ἔς τὸ ἔρημο σοκάκι

Ἦπ.

Ἦσ' τὰ βάσανα βραδυνάζομαι καὶ ἔς τοὺς καημοὺς κοιμοῦμαι Κρήτ.

Ἀπόψ' ἡ νύχτα δίπλασεν κι ὁ φέγγον ἐπιάσεν,

τ' ἐμὸν τῇ παραδείσῳ τ' ἀρνὶν ἔς σὰ ξένα ἐβραδάσεν

Ἰμερ. Ἦ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Διγεν. Ἀκρίτ. (ἔκδ. ΔΠα-σχάλ. ἐν Λαογρ. 9 (1926) 330 «ἐχθρὸς ἐβραδυασθήκαμεν καὶ δὲν ἐσώσαμεν νὰ ὑπάμεν εἰς τὸ ὁσπίτιον καὶ ἐμείναμεν ἐδῶ». 2) Κατὰ γ' πρόσωπον, φέρω τὴν ἐσπέραν πολλαχ.: Ὁ Θεὸς βραδυνάζει τὴ μέρα. Βάδυνας ἡ Θεὸς τῇ μέσῃ κι πῆγ' ἡ βασιλοπούα νὰ ᾤμηθῇ (ἐκ παραμυθ.) Καλλιπ. Συνών. βραδύνω (Π) 2. Καὶ ἀμβτ.: Ἦ ἡμέρα βράδυνασε πολλαχ.: 3) Ἀπροσ. ἐπέρχεται ἡ ἐσπέρα κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. κ. ἀ.) Πόντ. (Ἰμερ. Κερσ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀρχίζει νὰ βραδυνάζῃ. Θὰ σὲ περιμένω ὥσπου νὰ βραδυνᾷ. Βραδυνάζοντας νὰ εἶσαι ἔς τὸ σπῖτι κοιν. || Φρ. Βραδυνάζει ξημερώνει (νύχτα καὶ ἡμέραν, συνεχῶς, οἶον: βραδυνάζει ξημερώνει δὲ βγαίνει ἀπὸ τὸ σπῖτι του, βραδυνάζει ξημερώνει θέλει φρεῖ κτ. συνών. φρ. μέρα νύχτα) σύννηθ. || Ἄσμ.

Ἄμα βραδυνᾷ χαίρομαι, σὰν ξημερώσῃ κλαίω Κρήτ.

Βραδυνάζει καὶ βραδυνάζομαι, δὲν ἔχω ποῦ νὰ μείνω, βάλε με ἔς τ' ἀγκαλάκια σου ἀπόψε νὰ ξωμείνω αὐτόθι. Συνών. βραδυνιάζω 1, βραδυνέσκω, *βραδυνίσκω, βραδύνω (Π) 1, βραδυνώνω. 4) Διέρχομαι τὴν νύχτα, διανυκτερεύω Καπ. (Σινασσ.) Μακεδ. (Γρεβεν. Σαμαρ.) Παξ.: Ποῦ νὰ βραδυαστῶ; Μακεδ. Ἄσμ. Ποῦ πᾶς, ποῦ πᾶς, νὰ βραδυαστῇς, ποῦ πᾶς, νὰ ξημερώσῃς, Ἰθάκ.

Ἐλα, κόρη μ', νὰ μείνουμι, ἔλα νὰ βραδυαστοῦμι Σαμαρ.

Γύρνα, Κώστα μ', νὰ παίξουμι, νὰ βραδυαστοῦμι ἀντάμα Γρεβεν.

Βάι βάι ἐμέν τὸν ξένον καὶ τὸν ἔρημον καὶ τὸν ἀστενωμένον, ποῦ βραδυαστῶ;

Σινασσ.

βραδυαζωξημερώνομαι Κύθν. κ. ἀ. βραδυωξ'μι-ρώνομι Εὐβ. (Ἀκρ.) βραδυοξημερώνομαι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν.

Ἐκ τῶν ρ. βραδυνάζω καὶ ξημερώνομαι. Τὸ βραδυοξημερώνομαι καθ' ἀπλολογίαν.

Διέρχομαι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύχτα ἐνθ' ἄν.: Ἐχτὲς καὶ ἀὴ δροχτὲς ἐβραδυοξημερώθηκα νησιτικὸς Ἀπύρανθ. Μὲ τὴν ἐρπίδα ὀφτὴ βραδυοξημερώνομαι αὐτόθι.

βράδυνασμα τό, σύννηθ. βράδῶσαν Πόντ. (Κερσ. Τραπ.) βράδῶσαν Πόντ. (Κερσ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραδυνάζω.

1) Τὸ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐσπέρα ἐνθ' ἄν.: Περιμένει τὸ βράδυνασμα νὰ βγῇ. Ἐφυγε μὲ τὸ βράδυνασμα - ἀπάνω ἔς τὸ βράδυνασμα σύννηθ. Συνών. βραδύνισμα, βραδυασμός, βράδωμα. 2) Ἐσπερινὸν φαγητόν, δείπνον Εὐβ.: Ἄσμ.

Ἀρνὶ νὰ ᾖ τὸ γόμα της κι ἄρνι τὸ δειλινό της καὶ τὸ καλὸ της βράδυνασμα κριάρι σουβλισμένο.

βραδυασμός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βραδυνάζω.

Βράδυνασμα 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἦσ' τὸ βραδυασμὸ τῇ μέρας (περὶ τὸ ἐσπέρας) Ἀπύρανθ. Βραδυασμὸ δὲν ἔχει ἡ μέρα (ἀργεὶ νὰ βραδυάσῃ) αὐτόθι.

βραδυαστῇς ὁ, Ἰων. (Κρήν.) Θηλ. βραδυνάστρα Μύκ. Ἐκ τοῦ ρ. βραδυνάζω.

1) Ὁ πέμπων τὴν ἐσπέραν (δηλ. ὁ Θεός) Ἰων. (Κρήν.): Ἄσμ.

Ὅντα βραδυνᾷς ὁ βραδυαστῇς καὶ μπαίνῃ νὰ νυχτώῃ, μαζώνουνται νὰ μὲ φάν τὰ δάκρυα κ' οἱ πόνοι.

2) Θηλ., πτηνὸν μὲ χρυσίζον πτέρωμα, ὁμοιον πρὸς μελισσοεργόν, τὴν ἡμέραν κοιμώμενον καὶ τὴν νύχτα ἱπτάμενον Μύκ.

βραδύνλωσος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ. καὶ Πόντ. (Κερσ. Οἶν.) βραδύνλωσος Πελοπ. (Μάν.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. βραδύνλωσος.

1) Ὁ βραδέως ὁμιλῶν ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ δυσκόλως ὁμιλῶν λόγ. σύννηθ.: Ἄσμ.

Ἦταν καὶ βραδύνλωσος, δὲν ἤξερε τὴ γλῶσσα Πελοπ. (Μάν.)

βραδυκίνητος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. βραδυκίνητος.

Ὁ βραδέως κινούμενος, ὁ βραδέως ἐνεργῶν: Βραδυκίνητη γυναῖκα. Βραδυκίνητο ἀμάξι. Βραδυκίνητα βόδια. || Φρ. Βραδυκίνητο καράβι (μεταφ. ὁ βραδέως ἐνεργῶν).

βραδυμέρι τό, Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. βράδν καὶ μέρα.

Ὁ πρὸς τὴν ἐσπέραν χρόνος τῆς ἡμέρας, ἡ ἐσπέρα, τὸ βράδυ: Ἄσμ.

Ἐρεῖ βράδυ βραδυμέρι ἐπερνούσαμε

καὶ ἔτα Θεραπειὰ τὸν πόδα μου ἐπιδίξαι

βραδυνέσκω Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραδύνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίσκω.

1) Βραδυνάζω: Ἐφτασα κοντὰ ἔς τὸ χωριό, ὅταν ἄρχισε νὰ βραδυνέσκῃ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδυνάζω 3. 2) Ἀργοπορῶ: Πολὺ βραδυνέσκει σὲ ὀφτόνη τὴ δουλειά. Καὶ μετβ.: Μὴ μὲ βραδυνέσκεις, γιατί βιάζομαι.

* **βραδυνίσκω**, βραδυνίσκω Καπ. (Ἀραβάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραδύνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίσκω.

Κατὰ γ' πρόσωπ. ἐπέρχεται ἡ ἐσπέρα: Ἀπὰ βραδυνέσκει (γρήγορα βραδυάζει). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδυνάζω 3.

βραδύνω (I) λόγ. σύννηθ. βραδύν-νω Ἀπουλ.

Τὸ ἀρχ. βραδύνω.

Πράττω τι βραδέως, ἀργοπορῶ, καθυστερῶ ἐνθ' ἄν.: Ἐβράδυνε πολὺ νὰ γυρίσῃ. Μὴ βραδύνετε σύννηθ.

βραδύνω (II) Καπ. (Σινασσ. Φάρας.) Κέρκ. (Ἀργυράδ. κ. ἀ.) Πόντ. (Ἰμερ. Κερσ. Κρώμν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) βραδένω Πόντ. (Οἶν.) βραδένον Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. βράδν.

1) Κατὰ γ' πρόσωπ. ἐπέρχεται ἡ ἐσπέρα ἐνθ' ἄν.: Μὰ ὦρα - δὺ ὦρε νὰ βραδύνῃ Ἀργυράδ. Ἐτοι βραδύνῃ, ξαναγυρίζω (ἔτοι = ὅταν) Κέρκ. Πῆρι κι βραδέν' Καλαμπάκ. βραδύν' καὶ στέκ' (ἀρχίζει νὰ βραδυάζῃ). Χαλδ. Ἀκόμηνο οὐτὸ ἐβράδυνε Ὁφ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραδυνάζω 3. 2) Προσωπ. φέρω τὴν ἐσπέραν Πόντ. (Κρώμν.) Σταυρ. Χαλδ.: Ἐβράδυνεν ὁ Θεός Χαλδ. Βραδύν' καὶ με-

ρών' ὁ Θεός, 'κί φέρ' ἀπάν' ὁμμάτᾱ (βραδυνάζει ξημερώνει
ὁ Θεός, δὲν κλείνω μάτι, δὲν κοιμᾶμαι) Σταυρ. || Ἄσμ.
'Εβράδυνεν ὁ βραδῶν κ' ἐβούτεσεν ὁ ἦλεν
Χαλδ. Συνών. βραδυνάξω 2.

βραδυπερπατῶ Πελοπν. (Φιγάλ.)

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. οὐδ. ἐπιθ. βραδὺ (= τὸ βραδέως κινούμενον) ἐπιρρηματικῶς ἐννοουμένου καὶ τοῦ ρ. περπατῶ.
Βραδέως κινεῖσθαι: Ἄσμ.

Τὸν Κόλμα τὸνε πιάσανε, τὸν πάνε γὰ παλούκι,
χίλιοι τὸν πάνε 'πομπροστά καὶ χίλιοι ἀποπίσω...
κι ὁ Κόλμας βραδυοπερπατεῖ σὰ μῆλο μαραμμένο.

βραδυσινός ἐπίθ. Πελοπν. (Μαζαίικ)—ΣΠερεσιᾶδ.
Σκλάβ. 29 βραῦσινός Ρόδ. βραδυσ'νός Πόντ. βρα-
δεσινός Πελοπν. (Κορών. Λάστ. Οἰν.) Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βράδν ἀναλογικῶς πρὸς τὸ περυσινός, χτεσινός, ψεσινός.

1) 'Ο τῆς ἐσπέρας ἔνθ' ἄν.: Βραδυσινὸ ἄσπερι ΣΠερ-
ρεσιὰδ. ἔνθ' ἄν. || Γνωμ. 'Ο μεσημεριανὸς ὕπνος εἶναι προ-
ζύμι τοῦ βραδεσινοῦ Λάστ. 2) 'Ο προερχόμενος ἀπὸ τὴν
χθεσινὴν ἐσπέραν Πελοπν. (Κορών. Λάστ. Μαζαίικ. Οἶν.)
Ρόδ.: Βραδυσινὸ γάλα Μαζαίικ. Βραῦσιον φασὶ Ρόδ. 'Ανα-
κατεύουν τὸ βραδυσινὸ γάλα μὲ τὸ πρωινὸ καὶ τὰ πῆζουνε
μαζὶ Κορών.

βραδυώνω Εὐβ. (Πλατανιστ.) Ζάκ. Κεφαλλ. Κύθηρ.
Λευκ. Πελοπν. (Μάν.) **βραϋδώνω** Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράδν.

Βραδύαζω 3, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἀρχίνηςε νὰ βραδύνῃ
 Ζάχ. Τὸ χειμῶνα βραδύνει νωρὶς αὐτόθ. Ὅτι ποὺ βρα-
 δύνει Μαν. || Ἄσα.
 Ἔδωσ' ὁ Θεὸς κ' ἐβράδυνωσι καὶ χώρια μᾶς ἐστρονάζει
 αὐτόθ.

βράδωμα τό, Πελοπον. (Φιλιατρ.)

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. ρ. βραδύνω.

Βράδυσμα 1, ὁ ἰδ.: Βράδωμα ξημέρωμα τοῦ με-
ριμένου.

βράζω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ.
(Ἀραβάν. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) βράζου βόρ. Ἰδιώμ. καὶ Τσακων.
βράζ-ζω Καλαβρ. (Μπόβ.) Κάμπ. Σύμ. Χίος βράτζω
Ἀπουλ. (Καστεριν. Μαρτ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) ἐβράζω
Ἀπουλ. Ρόδ. ἐβράζ-ζω Καλαβρ. (Κοντοφ.) ἐβράτζω
Ἀπουλ. βαάζου Σαμοθρ. βράσσω Ἰκαρ. Κίμωλ. Σέ-
ριφ. Χίος βράσσου Εὐβ. (Αὐλωνάμ. Κύμ.) βράν-νου
Λυκ. (Λιβύσσ.)

Τὸ μεταγν. βράζω, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. βράσσω. Ὁ μεταπλασμός διὰ τὸν ἀόρ. ἔβρασα ὁμοιοκατάληκτον πρὸς τὸν ἀόρ. τῶν ο. εἰς -ζω.

A) Κυριοῦ. 1) Ἀναδεύομαι ἀναταράσσομαι κοιν.:
Βράζει ἡ θάλασσα. || Ἄσμ.

Ἔσ' τοιοὶ δεκαφτὰ τοῦ Σεπτεβριου, ἔνα Σαββάτο βράδν,
ἕκαμ' ἀφέντης τὸ σεισμὸ κ' ἡ γῆς καὶ ὁ κόσμος βράζει
(ἀφέντης=Θεὸς) Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Ἰδ. Θησαυρ.
ἐν λ. «θάλασσαν ἀγρίαν καὶ βρασσομένην τῷ κλύδωνι».

2) Σκιρτῶ, πάλλω Κύπρ. Πόντ. (Κερασ.): Φρ. Ἐκεῖνο τὸ παιδὶν βράζ' ἀπείσ' ἔς σὴν καρδίᾳ μ' (τὸ ἐπιθυμῶ πολὺ) Κερασ. Βράζει ἢ καρκιά μου γιὰ λόον της (τὴν ἀγαπῶ) Κύπρ. 3) Εὐρίσκομαι ἐν ἀφθονίᾳ, βρίθω α) Ἐπὶ πράγματος γενικῶς σύνηθ. καὶ Πόντ.: Ὁ κόσμος βράζει ἔς τὴν πλατεῖα - ἔς τὸ δρόμο. Οἱ ἄνθρωποι - οἱ μνῆγες

- οἱ ψεῖρες - τὰ σκουλήκια - τὰ φροῦτα - τὰ ψάρια βράζουν
 σύνηθ. β) Ἐπὶ τοῦ περιέχοντος σύνηθ. Πόντ. (Τραπ.
 κ. ἀ.): Ἡ κουζίνα βράζει ἀπὸ τοῖς μυῖγες. Τὸ κεφάλι του
 βράζει ἀπὸ τοῖς ψεῖρες - ἀπὸ τὴν ψεῖρα. Τὰ μήλα βράζουνε
 ἀ' τὰ σκουλήκια σύνηθ. Βράζ' ἀσ' τὰ φτεῖρας Τραπ. || Φρ.
 Βράζ' ἢ πούγγα του (εἶναι πληρὴς τὸ βαλάντιόν του) Σύμ.
 Καὶ μετβ.: Τὸ τυρὶ βράζει σκουλήκια. Ὁ δεῖνα βράζει ψεῖ-

ρες πολλαχ. 4) Εὐρίσκομα ἐν ἀκμῇ ('Ημερολ. Μεγάλ. 'Ελλάδ. 1923 σ. 119): 'Εκεῖνη τὴν ἐποχὴν ἐβράζει τὸ λα-
θρεμπόριο ἀπὸ καράβια. 5) Κοχλάζω ἐκ θερμότητος, ζέω
κοιν. καὶ 'Απουλ. (Καστριν. Μαρτ.) Καλαβρ. (Κοντοφ.
Μπόβ.) Καπλ. ('Αραβάν. κ. ἁ.) Πόντ. (Οἶν. 'Οφ. Κερασ.
Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ Χαλδ. κ. ἁ.) Τσακων.: Τὸ γάλα
- τὸ νερὸ - τὸ φαεῖ βράζει 'ς τὴ φωτιά. Τὰ κουκιά - τὰ
δσπρια - τὰ χόρτα βράζουν. 'Η κατσαρόλα - τὸ καζάνι - τὸ
τσουκάλι βράζει κοιν. || Φρ. Βράζει τὸ αἷμά του (εἶναι πλή-
ρης σφρίγους). Εἶμαι σὰ βρασμένους (αἰσθάνομαι τοῦ σώ-
ματος καχεξίαν). Βράζει ὁ πόνος μέσα μου (θλίβομαι ἐν-
δομύχως). Βράζω μέσα μου ἢ ἀπομέσα μου (ἀγανακτῶ
ἐνδομύχως) κοιν. Σ' ἓνα καζάνι βράζουμε (ὑπὸ τῶν αὐ-
τῶν δεινῶν κατατρυχόμεθα) σύνηθ. Βράζει μὲ τὸ ζουμί
του (κατέχεται ὑπὸ στενοχωρίας μὴ ἐξωτερικευομένης)
σύνηθ. Βράζει μὲ τὴ λίγδα του (συνών. τῇ προηγουμένῃ)
'Ηπ. Δὲ βράζει μὲ τὸ ζουμί του (δὲν μένει ἥσυχος, ζητεῖ
ἀνώτερα τῶν δυνάμεών του) Θράκ. (Σαρεκκλ.) 'Ασι μι
τὰ βράζου μι τοὺν ἀχνό μ' (μὴ ἐπεμβαίνης εἰς τὰ συναι-
σθηματικά μου ζητήματα) Εὐβ. (Στροπόν.) Βράζει ἡ ὦρα
(προχωρεῖ) Κύπρ. Παίζουνε χαρτιά ποῦ βράζει (χαρτοπαι-
κτοὺν με ζέσιν) Κρήτ. Βράζ' ἀποπέσ' ἡ καρδιά μ' (=αἰ-
σθάνομαι στενοχωρίαν) Κερασ. Βράζ' ἡ καρδιά μ' (ἀγα-
νακτῶ) Τραπ. Βράζ' ἡ πίστι μ' (συνών. τῇ προηγουμένῃ)
Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ. Παροια Βράζει τὸ καζάνι, τ' ὅθα βγῇ
δὲν ξέρουμε (ἐπὶ τετρατηνομένων, τῶν ὁποίων ἡ ἐκβασίς ἐ-
στὶν ἀδηλός) σύνηθ. 'Όσο βράζει, λάδι βγάζει (ἐπὶ συνομι-
λίας, ἣ ὁποία ἐπεκτείνεται) Κωνπλ. Καὶ μετβ. ὑποβάλλω
εἰς βρασμόν κοιν. καὶ Πόντ.: Βράζω τὸ γάλα-τὸ κρέας
- τὸ νερὸ - τὸν καφέ - τὸ ρύζι - τὸ φαεῖ κττ. Τί βράζεις
'ς τὸ τσουκάλι - 'ς τὸ καζάνι; κττ. κοιν. || Φρ. Βράζου ρακί
- ποίπ'ρο (κάμνω ἀπόσταξιν) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Νὰ σὲ
βράσω! (φρ. ἀποδοκιμαστική, περιφρονητική καὶ θω-
πευτική) κοιν. Νὰ βράσω τὰ λεφτά σου (ἀδιαφορῶ διὰ
τὰ χρήματά σου) σύνηθ. 'Ας τὰ βράσῃ νὰ πῇ τὸ ζουμί
τους (ἐπὶ πραγμάτων κρινομένων ἀναξίων λόγου) πολλαχ.
Τοῦ βράζ' αὐτὸς οὐ ψάλτ'ς (ψάλλει ἀργά) Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.) Δὲν ξέρω τί βράζει 'ς τὴν καρδιά του (τί μηχανεύε-
ται) 'Ηπ. Τοῦ τὰ 'βρασε (τὸν ὑπερέβαλε) Σῦρ. Τὸν 'εβρασε
σήμερα (ἐνν. τὸν ὕπνον, δηλ. ἐκοιμήθη πολὺ) Πελοπν.
(Κορινθ.) Συνών. ἀναβράζω Α 1, ἀναχοχλακίζω, β) Ψήνομαι κοιν. καὶ Πόντ. ('Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.): 'Εβρασε
τὸ κρέας - τὸ φαεῖ κττ. 'Εβρασαν τὰ χόρτα - τὰ μακαρόνια
κττ. 6) Ὑφίσταμαι χυμικὴν ζύμωσιν κοιν. καὶ Τσα-
κων.: 'Ο μοῦστος - τὸ κρασί βράζει 'Η σημ. καὶ μεταγν.
'Ιδ. 'Αλέξανδρ. 'Αφροδ. 282 «οἶνος βράζων». 7) Εἶμαι
πολὺ θερμὸς ἢ θερμαίνομαι πολὺ πολλαχ.: Βράζει ὁ ἥλιος
- ἡ ἄμμος - ὁ τόπος κττ. Βράζει τὸ σπῖτι ἀπὸ τῇ ζέστῃ
πολλαχ. 'Εκατὶν 'ς τοὺν νήλizon νὰ βράσῃ Λυκ. (Λιβύσσ.
|| Γνωμ. 'Ο πελὸς μήτε ραῖ μήτε βράζει (ὁ τρελλὸς οὔτε
τὸ ψῆχος αἰσθάνεται οὔτε τὴν ζέστην) αὐτόθ. || Παροιμ.
Οὐ ἀρκoυς ἔφαν κ' ἔβρασι κῆ οὐ φτουχὸς ἔφαν κ' ἐρρίασιν
(ὅτι ὁ πτωχὸς τρεφόμενος μὲ δάνεια μελαγχολεῖ περισ-
σότερον ἢ εὐχαριστεῖται) αὐτόθ. || 'Ασμ.

Ὁ ἡλμος ἐβασίλευσε καὶ ἡ γῆς ἀκόμῃ βράζει
καὶ ἐμένα ἡ-γ-ἐρημῃ μου καρδὴν κλαίει καὶ ἀναστενάζει

Κρήτ. Καί μετβ. θερμαίνω Κάσ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Ρόδ.: Βράζω τὰ χέρια μου Κάσ. || Φρ. Ἡ ὄριχα βράζει τα (ἐπιφάζει τὰ ἀβγά της) Κύπρ. || Ἄσμ.

ἽΟσους σκεπάζει ὁ οὐρανὸς καὶ ὅσους-ι-βράζ' ὁ ἥλιος Κύπρ.

Ἄντρα πεθυμῇ ἡ καρδιά μου | τὴν ἄρ' ἐς τὰ γεράματά μου, τρυφερὸ παλληκαράκι | νὰ μὲ βράζῃ 'ς τὸ γυατάκι

Κάσ. 8) Πυρακτῶ τι διὰ πολλῆς θερμότητος, ἐπὶ μετάλλου πολλαχ.: Βράζω τὸ σίδερο. Καί ἀμτβ. πυρακτοῦμαι πολλαχ.: Παροιμ. Σὰ βράζῃ τὸ σίδερο, τὸ βαράει ὁ Γύφτος (διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τι πρέπει νὰ γίνῃ ἐπικαίρως). 9) Συγκολλῶμαι διὰ πολλῆς θερμάνσεως, διὰ πυρακτώσεως ἄγν. τόπ.: Τὸ σίδερο βράζει εὐκόλα. Βρασμένο μαδέμι (τὸ συγκεκολλημένον, ὅχι ἀκέραιον, ὅχι ἀτόφιο). 10) Ρέγγω κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.): Βράζει τὸ στήθος μου κοιν. Βράζει τὸ πέττο του Κεφαλλ. Βράζ' ἀποπέσ' ἡ καρδιά μ' (ἀναδίδει τὸ στήθος μου ῥόγγον) Χαλδ. 11) Ἐκβράζω, ἐπὶ ναυαγίου Πόντ. (Κερασ.): Ἡ θάλασσα ἔβρασεν αὐτόν. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Ἀνθολ. Παλατ. 6,222 «μυριόπουν σκολόπενδραν ὑπ' Ὠρίωνι κυκθηεῖς | πόντος Ἰαπύγων ἔβρασ' ἐπὶ σκοπέλους». Καί ἀμτβ. ναυαγῶ, καταποντίζομαι Πόντ. (Κερασ.): Τὸ καράβιν ἔβρασεν. 12) Μετοχ. βρασμένος, ὁ πάσχων ἐκ νόσου καλουμένης βράσι, ἐκδηλουμένης διὰ διογκώσεως τῆς κοιλίας καὶ δυσπνοίας, ἐπὶ ζώων Κεφαλλ.

Β) Μεταφ. 1) Ἀγανακτῶ, ὀργίζομαι σύνηθ.: Ἐκεῖνος μιλῶσε καὶ ἐγὼ ἔβρασα σύνηθ. || Παροιμ.

Φίλος τὸ φίλο ἔκραζε | καὶ ὁ νοικοκύρης ἔβραζε (ἐπὶ ἀδιακρίτου προσκεκλημένου, ὅστις φέρει καὶ τὸν φίλον του) πολλαχ. Συνών. ἀναβράζω Β 1. Μετοχ. βρασμένος, ἐξωργισμένος πολλαχ.: Εἶναι βρασμένος ποῦ δὲ λέγεται. 2) Ἐχθρεύομαι Μακεδ.: Πῶς οἱ βράζον! βράκ μου Δαρδαν. Πόντ. (Ἀργυρούτ. Ὁφ. Χαλδ. κ. ἄ.) βράκα Πόντ. (Κερασ.)

Λέξις πεποιημένη.

Τὸ μόριον ἐν ἐπαναλήψει βράκ βράκ δηλώνει τὴν φωνὴν τῶν βατράχων ἐνθ' ἄν.: Φώναζαν οἱ βατρακοὶ βράκ βράκ Δαρδαν. Τὰ βροθάκας ἐποίκαν βράκ βράκ Χαλδ. || Φρ. Ντ' ἐπαθετεν καὶ ὅλον βράκα βράκα φωνάζετεν; (ντ' ἐπαθετεν=τί πάθατε) Κερασ.

βράκα (I) ἡ, κοιν. βαάκα Σαμοθρ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. βράκα. Ἰδ. Διόδωρ. Σικελ. 5,30 «χρῶνται.. ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκεῖνοι βράκας προσαγορεύουσι».

1) Εἶδος εὐρείας πολυπτύχου περισκελίδος, διαφόρου κατὰ τόπους, περιδενομένης εἰς τὴν ὀσφὺν μὲ βρακοζώνην καὶ ἐξικνουμένης συνήθως μέχρι τῶν γονάτων κοιν.: || Φρ. Ἐχεσε τὴ βράκα του (ἐπὶ μεγάλου φόβου ἢ χαρᾶς) Κρήτ. Ἐν ξέρει νὰ δῆσῃ τὴν βράκα του (ἐπὶ ἀδασύς) Κύπρ. Ἐν ἔδει ἔξω 'ποῦ τὴν βράκαν ποῦ φορεῖ (ἐπὶ πένητος) Κύπρ. (Λεμεσ.) Πουνάτσαν ἔχει ἡ βράκα του (ἐπὶ τοῦ φοροῦντος τὴν βράκαν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ σχηματίζῃ ὀπισθεν εἶδος οὐράς) Μεγίστ. Συνών. βρακί 1, κόφα. β) Γυναικεία περισκελὶς Θήρ. Κίμωλ. Ρόδ. Σίφν.

2) Πανταλόνι ἀνδρικὸν Κρήτ. Μακεδ. 3) Ἐσώβρακον Θήρ. Κρήτ.

βράκα (II) ἡ, κοιν. καὶ Τσακων.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βρακί.

Μέγα βρακί κοιν. καὶ Τσακων.: Μωρέ, τί βράκα εἶναι τούτῃ ποῦ φορεῖς! Ἐχάθηκες μέσα 'ς αὐτὴ τὴ βράκα κοιν. Τὸν εἶδες ἐκεῖνον μὲ τὴ βράκα; Θράκ. (Σαρεκκλ.) || Φρ. Ἀνιμούς 'ς τὴ βράκα σ' (ἐπὶ ἀποδοκιμασίας) Λέσβ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Συνών. βράκαρος, βράκος, βρακούδα (II), βράκουλ-λας.

βρακάδικος ἐπίθ. πολλαχ. βρακάδ' κους βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ βρακαῖδες πληθ. τοῦ οὐσ. βρακαῖς.

Ὁ ἀνήκων ἢ ἰδιάζων εἰς βρακαῖδες, βρακοφόρους: Βρακάδικο γελέκο-ζουνάρι-πουνάμισο-φέσι. Βρακάδικα ροῦχα-παπούτσια πολλαχ. Βρακάδικο μαντήλι (εἶδος μεγάλου μανδηλίου) Κάρπ.

βρακάκι τό, κοιν. βρακάκ' βόρ. ἰδιώμ. βρακάτσι Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) Μεγίστ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βρακί διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άκι.

Μικρὸν βρακί. Συνών. βρακίτσα, *βρακόπουλλον, βρακούδα (I), βρακουδάκι, βρακουδέλλι, βρακούδι, βρακούλλι.

βρακανήθρα ἡ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκανο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ήθρα.

Βρακανίδα, δ ἰδ.

βρακανίδα ἡ, Εὐβ. (Αἰδηψ. Στρόπον.) Ἡπ. (Δρόβιαν. Ζαγόρ. κ. ἄ.) Θεσσ. (Καλαμπάκ. Λάρ. κ. ἄ.) Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. (Ἀργυρούτ. κ. ἄ.) Λευκ. Παξ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,216 καὶ 311—Λεξ. Ἑλευθεροῦδ. Βλαστ. 477 Δημητρ. βρεκανίδα Ἡπ. (Χιμάς.) βρακανίδα Ἄνδρ. Πελοπν. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) — Λεξ. Βλαστ. 477 βρακαλίδα Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκανο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ίδα κατὰ τὸ σινάπιδά, λαχανίδα κττ.

Τὸ φυτὸν ῥαπιστρίον τὸ Ἀνατολικὸν (rapistrum Orientale) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) ἐνθ' ἄν.: Παροιμ.

Τὸ καμάρι ποῦ ἡ γράβα | δὲν τὸ σέρον ἡ βρακανίδα (ἐπὶ ὑπερβολῇ) Λευκ. || Ἄσμ.

Σαν τέτοια παλαιολάχανα, σὰν τέτοιες βρακανίδες, ἔχω καὶ ἐγὼ 'ς τὸν κῆπο μου σαρανταπέντε ρίζες (λέγεται πρὸς ἐκδηλωσιν περιφρονησεως πρὸς τινα) Ἡπ. Ἡ γῆ μας ἡ ταλαίπωρη καὶ τὰ κοιλόρφανά της θὰ μάθουν νὰ χορταίνουνε λαθύρια, βρακανίδες ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. 216. Συνών. βράκανο. [*]

βράκανο τό, Εὐβ. (Κονίστρ.) βράκαλο Πελοπν. (Γέρμ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράκανον.

Τὸ φυτὸν βρακανίδα, δ ἰδ.

[*]

βράκαρος ὁ, πολλαχ. βράκαρους Ἡπ. Θηλ. βρακάρα ἡ, Λῆμν.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βρακί διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-αρος.

Βράκα (II), δ ἰδ., ἐνθ' ἄν. Παροιμ. φρ.

Ἀπὸ τοῦ φόβου του καὶ τὴν τρονμάρα του γέμισιν καὶ τὴ βρακάρα του

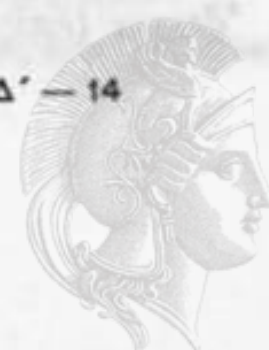
Λῆμν.

βρακάς ὁ, κοιν. Θηλ. βρακοῦ πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ας.

1) Ἀνθρωπος φορῶν βράκαν, βρακοφόρος κοιν.: Οἱ νησιῶτες εἶναι βρακαῖδες. Ντύθηκε βρακάς τοῖς Ἀποκρῆς. Συνών. βρακουλλᾶς. β) Μετων. ἄνθρωπος ἀγροῖκος, ἀνάγωγος Λεξ. Δημητρ. 2) Πρόβατον ἔχον μακρὰν οὐρὰν ἐγγίζουσιν τὴν γῆν Κύπρ.

ΤΟΜ. Δ' — 14

Ἡ λ. ὡς παρων. Θήρ. (Οἶα) Κεφαλλ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.), ὡς ἐπών. Εὐβ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρακάδες Ἰκαρ.

βρακάτα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρακάτος.

Ἐπὶ πάλης, κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ περισφίγγεται ὑπὸ τοῦ παλαιστοῦ ἢ ὁσφὺς τοῦ ἀντιπάλου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ νεφρᾶτα διηλοῦντος τὴν περὶ τοὺς νεφροὺς λαβὴν: Παλεύομε βρακάτα.

βρακατάδα ἡ, ἀμάρτ. βρακατάα Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρακάτος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (II).

Ὁ διάφορος χρωματισμὸς τοῦ τριχώματος τῶν σκελῶν τῶν αἰγοπροβάτων ἐν σχέσει πρὸς τὸν τοῦ λοιποῦ σώματος, εἶναι δὲ συνήθως τὸ χρῶμα τῶν σκελῶν λευκόν. Πβ. βρακάτος 3.

βρακάτος ἐπίθ. σύνηθ. βρακάτους βόρ. ιδιωμ. βαακάτους Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτος.

1) Ὁ φορῶν βράκαν σύνηθ. Συνών. βρακοφορέμενος, βρακωτὸς 1, κοφᾶτος. 2) Ἐπὶ πτηνῶν, ὁ ἔχων δασὺ πτίλωμα περὶ τοὺς πόδας σύνηθ.: Κόκορας βρακάτος. Κόττα βρακάτη. Περιστέρια βρακάτα σύνηθ. Συνών. καλτσᾶτος. β) Ὁ ἔχων δασὺ τρίχωμα περὶ τοὺς πόδας Πελοπν. (Λακων.) Σκῦρ. κ. ἄ. 3) Ὁ ἔχων τὸ τρίχωμα τῶν σκελῶν λευκὸν ἢ διαφόρου χρώματος τοῦ τριχώματος τοῦ ἄλλου σώματος πολλαχ.: Βρακάτη γίδα Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρακούλλης. 4) Ἐπὶ βοῶν, ὁ ἔχων μηροὺς παχεῖς καὶ ὄρχεις εὐτραφεῖς ἢ ὁ ἔχων πόδας βραχεῖς καὶ κοιλίαν βαρεῖαν καὶ πρὸς τὰ κάτω τείνουσαν Κύπε.

βρακί τό, βρακὶν Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)—Λεξ. Δημητρ. (ἐν λ. βρακί) βρατὶν Λακ. (Διβύσσ.) Μεγίστ. βρακί κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) βρατοῖ Ἀθῆν. (παλαιότ.) Ἀνδρ. (Κόρθ. κ. ἄ.) Ἰος Κῦθν. Λέσβ. Μέγαρ. Τῆν. Τσακων. βρατὶ Καππ. (Μισθ.) Πόντ. (Ὁφ.) βατοῖ Λέσβ. βαακί Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βρακίον.

1) Βράκα (I) 1, ὁ ἰδ., κοιν.: Φρ. Δὲν ἔχει βρακί νὰ φορέσῃ (ἐπὶ τοῦ στερουμένου τῶν πάντων). Δὲν ξέρει νὰ δέσῃ τὸ βρακί του (ἐπὶ παντελῶς ἀδαοῦς). Δουλεύει καὶ βρακί δὲν μπορεῖ νὰ φορέσῃ (οὐδὲν ἐξοικονομεῖ ἐκ τῆς ἐργασίας του). Λύσανε τὰ βρακιά τους (ἔδειξαν ὑπερβολικὴν ἐμπιστοσύνην). Πούλησε καὶ τὸ βρακί του (κατεστράφη οἰκονομικῶς) κοιν. Ἐμ'νι μὲ τὸ βρακί 'ς τοῦ ραβδὶ (ἐπὶ ποιμένος τοῦ ὁποίου ἐψόφησαν ὅλα τὰ ποίμνια) Στερελλ. (Ἀράχ.) Πούλ'σ' τοῦ βρατοῖ α' (κατεστράφη οἰκονομικῶς) Λέσβ. Ἀσ' σὸν ἀβράκωτον βρακὶν ἐβγάλλ' (ἐπὶ ἱκανοῦ, συνών. φρ. ἀπὸ τῆς μυῖγα ξύγγι βγάζει, ἀπὸ τὸν τράγο γάλα βγάζει) Πόντ. || Παροιμ. Δῶσ' ἐδῶ, δῶσ' ἐκεῖ, μείνανε χωρὶς βρακί (ἐπὶ δαπανῶν καταστρεπτικῶν) Αἰγιν.

Ἄν δὲν ἔχω τὸ ρακί, | τί τὸ θέλω τὸ βρακί; (ἐπὶ μεθύσου) ἄγν. τόπ. || Παροιμ. Τὰ μεταξωτὰ βρακιά θέλουν καὶ πιδέξια σκέλη (ὅτι καθεὶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται καὶ νὰ δρᾷ ἀναλόγως πρὸς τὴν κοινωνικὴν του θέσιν καὶ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν του ἢ ὅτι προσπάθειαι σοβαραὶ καὶ δυσχερεῖς ἀπαιτοῦν ἀναλόγους ἱκανότητας καὶ νὰ μὴν ἀναλαμβάνη τις ἔργα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών του) σύνηθ. Ξεβράκωτος βρακί ἔβαλε κί ὅλη τὴν ὥρα τό 'δειχνε (ἐπὶ νεοπλούτου αὐτοθαυμαζομένου) πολλαχ.

Ἀβρακος βρακὶν ἐφόρει, | κάθε πάτημα τὸ θώρειε (συνών. τῇ προηγουμένῃ. Πβ. μεταγν. «ἀμαθὴς ἀναξυρίδα περιθέμενος πᾶσι ταύτην ἐδείκνυ» Παροιμιογράφ. 2, 283 ἔκδ. Leutsch) Λεξ. Δημητρ. β) Περισκελὶς ἐσωτερικὴ, ἐσώβρακον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.): Φρ. Τά 'καμε 'ς τὸ βρακί του (ἐφοβήθη πολύ). Γέμισε τὰ βρακιά του (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Ἐχες τὰ βρακιά του (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Αὐτοὶ εἶναι κόλος καὶ βρακί (εἶναι φίλοι ἀχώριστοι, συνών. φρ. εἶναι νύχι καὶ κρέας). Δὲν ἔχει δεύτερο βρακί (εἶναι παντελῶς ἐνδεής). Τὴν πῆρε μὲ τὸ βρακί καὶ τὸ πουκάμισο (τὴν συνεζεύχθη ἐντελῶς πτωχὴν) κοιν. Τὸν ἔβαλε μέσ' 'ς τὸ βρακί της (ἐπιβάλλει τὴν θέλησίν της εἰς τὸν σύζυγόν της, συνών. φρ. τὸν ἔχει δεμένον 'ς τὴ βρακοζώνα) πολλαχ. Πάει ἢ ψ'χὴ μ' μέσ' τοῦ βρατοῖ μ' (φοβοῦμαι πολὺ) Λέσβ. Θὰ βγάλω τὸ βρατοῖ γιὰ νὰ πάρω τὰ λεπτά (θὰ δώσω βαρυτάτας ἐγγυήσεις διὰ νὰ λάβω δάνειον) Ἀνδρ. || Παροιμ. φρ. Ἐνα βρακί δυὸ κόλους δὲ χωρεῖ (ἐπὶ ἀδιαχωρήτου, συνών. παροιμ. σὲ μὲ ἀ σκούφια δυὸ κεφάλια δὲ χωροῦν) πολλαχ. || Παροιμ. Ἐχτέθεν κ' Ἐμινὲ βρακὶν (ἀποκτεσε καὶ ἡ Ἐμινὲ βρακί, ἐπὶ πτωχοῦ ἀποκτήσαντός τι καὶ ἀλαζονευομένου). Χαλδ. γ) Ἡ ἐσωτερικὴ περισκελὶς τῶν γυναικῶν Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Σῦρ.

2) Κηλεπίδεσμος Κρήτ.—Λεξ. Μ'Εγκυκλ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρακί Ἀθ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.) Βρατοῖ Κάρπ. Βρακιά Κάρπ.

βρακίτσα ἡ, Μεγίστ. Ρόδ.

Υπόκορ. τοῦ οὐσ. βράκα (I) διὰ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -ίτσα.

Μικρὰ βράκα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρακάκι.

βρακοβουρλιάστρα ἡ, ἀμάρτ. βρακοβουρλιάστρα Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ βουρλιάστρα, δι' ὃ ἰδ. βουρλιάστῆς.

Βουρλιαστήρα, ὁ ἰδ.

βρακόδεμα τό, Θήρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ δέμα.

Βρακοζώνα 1, ὁ ἰδ.

βρακοζώνα ἡ, σύνηθ. βρακουζώνα πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βρακοζούνα Θράκ. (Τσακίλ.) Μακεδ.—Λεξ. Δημητρ. βρακουζούνα Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Θεσσ. Θράκ. (Ροδόπ. Σουφλ.) Μακεδ. (Ἀνω Κώμ. Βελβ. Βλάστ. Καταφύγ. Σιάτ. κ. ἄ.) βακουζώνα Θράκ. (Ταῖφ. κ. ἄ.) βρακοζώνη πολλαχ. βρακουζών' πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βρακοτζώνη Σύμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ ζώνη. Διὰ τὸν τύπ. βακουζώνα ἰδ. Ἀνθ.Παπαδοπ. Γραμματ. βορ. ιδιωμ. 33.

1) Ὡρὶς ἐκ σχοινίου ἢ ὑφάσματος, διὰ τῆς ὁποίας περισφίγγεται ἡ βράκα ἢ τὸ βρακί περὶ τὴν ὁσφύν σύνηθ.: Περνῶ τῇ βρακοζώνᾳ 'ς τὸ βρακί. Τοῦ λύθηκε -τοῦ κόπηκε ἡ βρακοζώνα. Δένει τῇ βρακοζώνᾳ του σύνηθ. || Φρ. Λόγια τ'ς βρακουζούνας (ἄσμενοι λόγοι) Βλάστ. Ἐδесε τ' βρακουζώνα (εἶναι ἐγκρατὴς) Καταφύγ. Τῆς ἔλυσε τῇ βρακοζώνᾳ (συνευρέθη μετ' αὐτῆς. Πβ. Ὁμ. λ 245 «λύσε δὲ παρθενὴν ζώνην») Πάρ. Τὸν ἔχει δεμένον 'ς τὴ βρακοζώνα (ἐπὶ γυναικὸς ἐπιβαλλούσης τὰς θελήσεις εἰς τὸν σύζυγον, συνών. φρ. τὸν ἔβαλε μέσ' 'ς τὸ βρακί της) Αἰγιν. Τοῦ πουτάμ' ἔχ' νὰ βρακουζώνα νιρὸ (ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸν ποταμὸν βρέχεται μέχρι τῆς ὁσφύος) Αἰτωλ. || Ἀσμ.

Ἰων. (Ἐρυθρ.) Συνών. βρακόδεμα, βρακοζώνη, βρακοζώνη, βρακοζώνη, βρακοζώνη, βρακοζώνη. β) Συνεκδ. ἡ γυναικεία περισκελὶς Λεξ. Δημητρ.: Τῆς ἔπεσε ἡ βρακοζώνη. 2) Ζώνη χρυσοποίκιλτος Θράκ. (Κομοτ.) 3) Εἶδος στενοῦ ζωνario ἀνδρικοῦ Θράκ. (Κασταν.) 4) Λωρὶς τοῦ σκέλους περισκελίδος, διὰ τῆς ὁποίας προσδένεται ἐπὶ τῆς κνήμης τὸ ἄνω μέρος τῆς περικνημίδος Εὐβ. (Στρόπον.) Συνών. βρακοθηλειά 4, βρακόποδας 2. Πβ. βρακοπόδι 3. 5) Σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου προσδένεται τὸ δίκτυον εἰς τὴν βάρκαν Μακεδ. (Καστορ.) Ἡ λ. ὑπὸ τὸν ἄρσεν. τύπ. Βρακοζώνας καὶ ὡς παρων. Πελοπν. (Λογγ.) Στερελλ. (Ἀράχ.)

βρακοζωνάκι τό, ἀμάρτ. βρακοζωνάτσι Μεγίστ. Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βρακοζώνη διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Μικρὴ βρακοζώνη 1, ὁ ἰδ.

βρακοζώνη τό, ἀμάρτ. βρακοζώνηρο Πελοπν. (Καλύβρι.) Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ ζωνάρι. Βρακοζώνη 1, ὁ ἰδ.

βρακοζώνη τό, βρακοζώνη Κύπρ. Μεγίστ. Πόντ. (Οἶν. κ. ἀ.) βρακοζώνη σύνθηθ. βρακοζώνη Καπ. (Ἀξ. Ἀραβάν.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. κ. ἀ.) βρακοζώνη Μεγίστ. βρακοζώνη Ἀθ. Ἀθῆν. (παλαιότ.) —Λεξ. Δημητρ. βρακοζώνη πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βρακοζώνη Θεσσ. βρακοζώνη Σίφν.

Τὸ μεσν. οὐσ. βρακοζώνη. Ἰδ. Πεντάτ. 423 (ἐκδ. Hesselting). Παρὰ Δουκ. καὶ τύπ. βρακοζώνη. Βρακοζώνη 1, ὁ ἰδ. ἐνθ' ἂν: Τοῦ κόπηκε - τοῦ ἀνέθηκε τὸ βρακοζώνη σύνθηθ. Φρ. Τοῦ ἰδίου τοῦ παιδιοῦ του ἔνα βρακοζώνη χωράφι (πολὺ ὀλίγον) Πελοπν. (Ἡλ.) || Ἐσ' ὁ δ-σύλ-λος βρακοζώνη; (ἐπὶ τοῦ αἰτοῦντός τι παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος) Κύπρ. || Ἀσμ. Ἐγὼ ἔχω σίδερο σπαθί, σίδερο βρακοζώνη Χίος.

βρακοζωνιάζω Θράκ. (Αἰν.) Πόντ. (Κοτύωρ.) —Λεξ. Πρω. Δημητρ. βρακοζωνιάζω Πόντ. (Οἶν. Ὁφ. Τραπ.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βρακοζώνη.

Περνῶ τὴν βρακοζώνην διὰ τῆς θηλειᾶς τοῦ βρακοῦ ἢ τῆς βράκας ἐνθ' ἂν: Ἐβρακοζωνᾶσα τὸ θαλάρι μ' Τραπ. Συνών. βελονιάζω Α 4.

βρακοζωνιάσιμον τό, ἀμάρτ. βρακοζωνιάσιμον Πόντ. (Τραπ.) Ἐκ τοῦ ρ. βρακοζωνιάζω. Βρακοζωνιάσιμα, ὁ ἰδ.

βρακοζώνιασμα τό, ἀμάρτ. βρακοζώνιασμα Πόντ. (Τραπ.) βρακοζώνιασμα Πόντ. (Τραπ.) Ἐκ τοῦ ρ. βρακοζωνιάζω. Τὸ πέρασμα τῆς βρακοζώνης ἀπὸ τὴν θηλειάν τῆς βράκας. Συνών. βρακοζωνιάσιμον.

βρακοζωνιαστήρι τό, Βιθυν. βρακοζωνιαστήρι Θράκ. (Αἰν.) βρακοζωνιάστερ Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ. Χαλδ.) Ἐκ τοῦ ρ. βρακοζωνιάζω. Μεγάλῃ ξυλίνῃ βελόνῃ, διὰ τῆς ὁποίας διαπερᾶται ἡ βρακοζώνη διὰ τῆς θηλειᾶς τοῦ βρακοῦ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρλιαστήρι, ἔτι δὲ βρακοζωνιαστήρι, βρακοζωνοσύρτης, βρακοζωνοτήρι, βρακοθήλει.

βρακοζωνιάστρα ἡ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ. βρακοζωνιάστρα Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.) Ἐκ τοῦ ρ. βρακοζωνιάζω. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνιστήρι ἡ, ἀμάρτ. βρακοζωνιστέρα Πόντ. Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. βρακοζωνιάζω. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνιστήρι τό, ἀμάρτ. βρακοζωνιστέρη Πόντ. Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. βρακοζωνιάζω. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνίστρα ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ.) βρακοζωνίστρα Πόντ. βρακοζωνίστρα Πόντ. (Κοτύωρ.) Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. βρακοζωνιάζω. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνολόγος ὁ, Λευκ. Ἐκ τῶν οὐσ. βρακοζώνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνόξυλο τό, ἀμάρτ. βρακοζωνόξυλο Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακοζώνη καὶ ξύλο. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνοσύρτης ὁ, ἀμάρτ. βρακοζωνοσύρτης Πόντ. (Λεβερ.) Ἐκ τῶν οὐσ. βρακοζώνη καὶ σύρτης. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοζωνοτήρι τό, ἀμάρτ. βρακοζωνοτήρι Πόντ. (Λεβερ.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βρακοζώνη παρεκταθέντος κατὰ τὰ εἰς -τήρι ῥηγάνου δηλωτικά. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοθηλει τό, ἀμάρτ. βρακοθηλὴ Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρακοθηλειά. Βρακοζωνιαστήρι, ὁ ἰδ.

βρακοθηλειά ἡ, πολλαχ. βρακοθηλειά πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βρακοθηλειά πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βρακοθηλειά Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Κῶς Μεγίστ. κ. ἀ. —Λεξ. Πρω. Δημητρ. βρακοθηλειά Ρόδ. βρακοθηλειά Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ θηλειά.

1) Τὸ κατὰ τὴν ζώνην μέρος τοῦ βρακοῦ ἢ τῆς βράκας, διὰ τοῦ ὁποίου περᾶται ἡ βρακοζώνη ἡ συγκρατοῦσα περὶ τὴν ὀσφὺν τὸ ἔνδυμα τοῦτο πολλαχ.: Περνῶ τὴν βρακοζώνην ἔς τὴν βρακοθηλειά πολλαχ. || Γνωμ. Μὴ τοσοῦτον γ'ναί-τοις τὰ μαλλιά σ' μὴ βάης, γὴ βρακοθηλειά σ' ψειριάζ' (ἢ ἀνάμειξας ἀνδρὸς μὲ γυναικας εἶναι δι' αὐτὸν ἐπιζήμιος) Λέσβ. || Ἀσμ.

Σὰν τῆς κουμπάρας τοῦ βρακί δὲν εἶδα ἔς τὸν ἰῶνα, νά'χη χρυσὴ βρακοθηλειά κι σάπια βρακοζώνη Θράκ. (Αἰν.)

Τί σεῖσαι, τί λυγείσαι; ξέρω ποιά 'ναι ἡ σειριά σου, ἑπτὰ χιλιάδες κόνιδες ἔχει ἡ βρακοθηλειά σου Αἰγιν.

Μὴ μοῦ πολυψηλώνεσαι καὶ ξέρω τὴ γενιά σου, πόσες χιλιάδες κόνιδες ἔχει ἡ βρακοθηλειά σου Κρήτ. 2) Ὁ κόμβος τῆς δεμένης βρακοζώνης Μακεδ.

Στερελλ. (Αιτωλ.)—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. 3) Τὸ μέ-
χει τῆς βρακοθηλειᾶς ὕψος τοῦ σώματος Εὐβ. ("Ακρ.
Στρόπον.): *Μὲν βρακουφ'λειὸν χιόνι.* 4) *Βρακοζώνη* 4,
δ ἰδ., Στερελλ. (Αιτωλ.) 5) Ἡ ζώνη τῆς φουστανέλλας
Β.Εὐβ.

βρακολινιά ἡ, Κέρκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *λινιά*.

Βρακοζώνη ἐκ σπάγγου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βρακο-
ζώνη* 1.

βρακολούρι τό, Κρήτ. *βρακουλούρ'* Θεσσ. (Κα-
λαμπάκ.) Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *λουρί*.

Βρακοζώνη 1, δ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: "Οποια θέλει νὰ μὴ
δάθῃ κάμμιά δουλειά, ἄς σφίξῃ τὰ βρακολούρια τῆς Κρήτ.

βρακομερξά ἡ, Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *μερξί*. Ἡ παρέκτασις εἰς
-ξά κατὰ παρασυρῆσιν πρὸς τὸ *μερξά*. Ἡ λ. καὶ
παρὰ Σομ.

Τὸ περιβάλλον τὸν μηρὸν μέρος τοῦ πανταλονιοῦ: Ἄσμ.
*Μὴ μοῦ παραψηλώνεσαι τσαὶ ξέρω τῇ γενεᾷ σου,
οὐλο ψεῖρες τσαὶ κόνιδες εἶν' ἡ βρακομερξά σου.*

βρακόπαννο τό, Ἀθῆν. Κάρπ. Κρήτ. Πειρ. Πε-
λοπν. (Δημητσάν.) *βρακόπαννον* Σάμ. κ. ἄ. *βρακοπάνν.*
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *παννί*.

1) Παννί τῆς βράκας Κάρπ. Κρήτ. Πελοπν. (Δημητσάν.)
Σάμ.: Φρ. *Δὲν εἶναι βρακί, μόνο βρακόπαννο* (ἐπὶ ταῦτο-
λογίᾳ) Κάρπ. 2) Τὸ παννί τὸ ὁποῖον τίθεται ὡς πε-
ρισκελὶς εἰς τὰ βρέφη Ἀθῆν. Πειρ.: *Τ' ἀλλάζει τοῦ μο-
ροῦ τρία βρακόπαννα τῇ μέρᾳ.* 3) Παννί φορούμενον
ὑπὸ τῶν ἐν ἐμμήνῳ ῥοῇ γυναικῶν Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συ-
νών. *βράκωμα* 4.

βρακοπεραστής ὁ, Σύμ. Θηλ. *βρακοπεράστρα* Θηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *περαστής*.

Βρακοζωνιαστήρι, δ ἰδ.

βρακοπεράτης ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *περάτης*.

Βρακοζωνιαστήρι, δ ἰδ.

βρακοποδαριὰ ἡ, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρακοπόδαρο* καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ιά.

Βρακοπόδαρο, δ ἰδ.

βρακοπόδαρο τό, ΝΠολίτ. Παροιμ. 4,595—Λεξ. Αἰν.
Βλαστ. 329 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *ποδάρη*.

Τὸ σκέλος τῆς περισκελίδος. Συνών. *βρακοποδα-
ριὰ*, *βρακοπόδι* 1.

βρακόποδας ὁ, Ἰων. (Κρήν.) *βρακόποας* Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *πόδας*, δ παρὰ τὸ *πόδι*.

1) Τὸ κάτω ἄκρον τοῦ σκέλους τῆς βράκας Κάρπ.
Συνών. *καλαμοβράκι*. 2) *Βρακοζώνη* 4, δ ἰδ., Κάρπ.

3) Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου τὰ σκέλη τῆς βράκας εἶναι
σχισμένα Ἰων. (Κρήν.)

βρακοπόδι τό, πολλαχ. *βρακοπόδ'* Α.Θράκ. *βρα-
κουπόδιν* Λυκ. (Λιβύσσ.) *βρακουπόδ'* βόρ. ἰδιώμ. Πληθ.
βρακοπόδ-για Ρόδ. (Ἀρχάγγελ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *πόδι*.

1) Τὸ σκέλος τῆς περισκελίδος ἐνθ' ἀν.: Παροιμ.
Τρανταδὺν βρακοπόδια (εἰρων. ἐπὶ καυχῆσιολογίας διὰ με-
γάλην προίκα) Θράκ. (Αὐδήμ.) Συνών. *βρακοποδαριὰ*,
βρακοπόδαρο. 2) Δαντέλλα περὶ τὸ ἄκρον τοῦ γυ-
ναικείου βρακίου Ρόδ. (Ἀρχάγγελ.) 3) Τὸ ἔναμμα διὰ
τοῦ ὁποῖου δένονται τὰ κάτω ἄκρα τοῦ ἐσωβράκου περὶ
τὴν κνήμην Χίος. Πβ. *βρακοζώνη* 4.

βρακοποκάμισο τό, Ἀθ. Πελοπν. (Γορτυν.) *βρα-
κοποκάμισο* Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μάν. Οἶν.) Σῦρ. κ. ἄ.
—Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *ποκάμισο*.

1) Βρακί καὶ ὑποκάμισον ὁμοῦ Πελοπν. (Καλάβρυτ.
Μάν. Οἶν.) Σῦρ.—Λεξ. Αἰν.: *Δίνω 'ς τὴν κόρη μου προίκα
δέκα βρακοποκάμισα Οἶν.* 2) Πληθ., τὰ ὑπὸ τῆς νύμ-
φης εἰς ἕκαστον τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ διδόμενα
δῶρα, συνιστάμενα δὲ εἰς χιτῶνα, περισκελίδα καὶ μαν-
δήλιον Πελοπν. (Γορτυν.) 3) Ἐσώρουχον τῶν μονα-
χῶν ἀναπληροῦν τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἐσώβρακον Ἀθ.

* **βρακόπουλλον** τό, *βρακόπον* Πόντ. (Κερασ. Κο-
τύωρ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -πουλλόν, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βρακάκι, δ ἰδ.

βράκος ὁ, Χίος *βράκους* Ἰμβρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *βρακί* διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ος.

Βράκα (II), δ ἰδ.

βρακοσέλλα ἡ, ἁμάρτ. *βρακοσέλλα* Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *σέλλα*.

Ἡ σέλλα τοῦ βρακιοῦ.

βρακοσκούτι τό, ἁμάρτ. *βρακοσκούτ'* Στερελλ.
(Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *σκουτί*.

Παννί κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν βρακίου.

βρακόστομος ἐπίθ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Οἶν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *στόμα*.

1) Ὁ ἔχων μεγάλο στόμα ὡς τὸ ἀνοιγμα τοῦ βρα-
κιοῦ Βούρβουρ. 2) Μεταφ. ἄλλος, φλύαρος, συνήθως
ἐπὶ γυναικὸς Οἶν.

βρακοσύρτης ὁ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *σύρτης*.

Ἀναρτήρ τῆς περισκελίδος. Συνών. *τιράντα*.

βρακοτσέκουρο τό, ἁμάρτ. *βρακοτσέκουρο* Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *τσέκούρι*.

Τὸ ἐκ τοῦ γόνατος τῆς βράκας τῆς νέας κρεμάμενον
ράμμα: Ἄσμ.

"Ω τοῦ διαόλου κωπελτσιά, μὲ τὸ παράξενόν σου
τσαὶ τ' εἶναι τὸ παράξενον τὸ βρακοτσέκουρόν σου;

βρακούδα (I) ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βράκα* (I) διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ούδα.

Μικρὰ βράκα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βρακάκι*.

βρακούδα (II) ἡ, ἁμάρτ. *βρακούδα* Τσακων.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *βρακούδι* διὰ τῆς καταλ. -α.

Μεγάλο βρακί. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βράκα* (II).

βρακουδάκι τό, Κεφαλλ.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βρακούδι* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὸν βρακὶ τῶν νηπίων. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βρακάκι*.

βρακουδέλλι τό, ἀμάρτ. *βρακ'δέλλι* Λήμν.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βρακούδι* διὰ τῆς καταλ. -έλλι. *Βρακάκι*, ὁ ἰδ.

βρακούδι τό, Κεφαλλ. *βρακούδ'* Ἰμβρ. Μακεδ. (Πάγγ.) *βρακούν* Κύπρ.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βρακί* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Βρακάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ

Ἐπῆεν κάτω 'ς τὸν γαλὸν | νὰ φέρῃ δάφνην τῶαι νερὸν
νὰ πλύνῃ τὰ βρακούδικα σου | τῶαι τὰ πουκαμισοῦδικα σου
Κύπρ.

βράκουλ-λας ὁ, Κάρπ.

Μεγεθ. τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. *βρακούλλα* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

Μεγάλον βρακί. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βράκα* (II).

βρακουλλάς ὁ, Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. *βρακούλλα* (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

Βρακοφόρος. Συνών. *βρακᾶς* I.

βρακουλλάτος ἐπίθ. Ἀμοργ. (Λαγκάδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. *βρακούλλης* ἢ *βρακουλλὸς* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτος.

Βρακούλλης, ὁ ἰδ.

βρακούλλης ἐπίθ. Ἀμοργ. Εὐβ. (Ἰορ.) Κύθν. Πελοπ. (Ὀλυμπ.) *βρακούλλ'ς* Εὐβ. (Στρώπον. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Θηλ. *βρακούλλα* Ἀμοργ. Ἄνδρ. Β.Εὐβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρακί* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλης.

Ὁ ἔχων λευκὸν ἢ διάφορον τοῦ λοιποῦ τρίχωμα περὶ τὰ σκέλη. Συνών. *βρακᾶτος* 3, *βρακουλλάτος*, *βρακουλλὸς* 1.

βρακούλλι τό, ἀμάρτ. *βρακούλλι* Τσακων.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βρακί* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλι.

Βρακάκι, ὁ ἰδ.

βρακουλλὸς ἐπίθ. Εὐβ. (Ἀκρ. Ὀρ. Ψαχν.) *βρακ'λλὸς* Λήμν. Β.Εὐβ. Πελοπ. (Ξηροχώρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρακί* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουλλός.

1) *Βρακούλλης*, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Ἀκρ. Ὀρ. Ψαχν.) Β.Εὐβ. Πελοπ. (Ξηροχώρ.): Ἐπφδ.

Βρακ'λλή γελάδα γέννησε, | *βρακ'λλὸ* μοσκάρι ἔκαμε
Ξηροχώρ. 2) Ὁ ἔχων μαύρας λωρίδας περὶ τοὺς πόδας, ἐπὶ προβάτου Λήμν.

βρακουλλοῦδι τό, ἀμάρτ. *βρακ'λλοῦδ'* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρακούλλι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

Σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου συνέχεται ἡ περικνημὶς μετὴν βρακοζώνην.

βρακούσω ἐπίθ. Θηλ. (Νουμᾶς 202,10) Πληθ. *βρακούσες* (Νουμᾶς 201,8).

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. θηλ. ἐπίθ. *βρακοῦσα*, ὁ ἐκ τοῦ οὐσ. *βράκα* (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα.

Ἡ ἔχουσα μακρὰ πτερὰ περὶ τὰ σκέλη, ἐπὶ ὄρνιθος: *Βρακοῦσες κόττες κακαρίζονταν 'ς τὴν αὐλή* (Νουμᾶς 201,8)

βρακοφορεμένος ἐπίθ. Πελοπ. (Καλάμ.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρακί* καὶ τοῦ φορεμένος μετοχ. τοῦ ρ. φορῶ.

Ὁ φορῶν βράκαν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βρακᾶτος* 1.

βρακοφούστανο τό, Λευκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρακί* καὶ *φουστάνι*.

Παιδικὸν ἔνδυμα ἀποτελοῦν ἐν σύνολον μετὸ πανταλόνι, φούστα καὶ βρακί τῶν μικρῶν παίδων συνηνωμένα.

βράκωμα τό, πολλαχ. *βράκουμα* βόρ. ἰδιώμ. *βράκωμαν* Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βρακώνω*.

1) Τὸ νὰ ἐνδύῃ τις τινὰ μετὰ βρακί πολλαχ. 2) Ἀπόκτησις βρακίου Πόντ. 3) Παννὶ φορούμενον ἀντὶ βρακίου μεταξὺ τῶν σκελῶν καὶ προσδεδεμένον εἰς τὴν ζώνην Ἰμβρ. 4) *Βρακόπανο* 3, ὁ ἰδ., Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βρακώνω σύνηθ. καὶ Πόντ. (Σταυρ. κ. ἀ.) *βρακώνω* βόρ. ἰδιώμ. *βρακώνου* Σαμοθρ. *βρακών-νω* Ρόδ. Μετοχ. θηλ. *βρακωμέντσα* Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρακί* ἢ *βράκα* (I).

Α) Μετβ. 1) Ἐνδύω τινὰ μετὰ βρακί σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): *Βρακώνω τὸ μορὸ γὰρ νὰ μὴ κρυώσῃ σύνηθ.* || Φρ. Ὁ δεῖνα βρακώθηκε (πρωτὸς ὃν ἀνέλαβεν οἰκονομικῶς) πολλαχ. *Περαπατεῖ τώρα βρακωμένος, ποτ' ταν ὅλο ξεβράκωτος* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἀθῆν. *Τὰ θέλω ἀρχοκτικὸ καὶ βρακωμένο* (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος μεγάλας ἀξιώσεις) Πελοπ. (Δημητσάν) || Παροιμ. *Ἀβράκωτος βρακώθηκε κ' ἐγελοχαχάρισε* (ἐπὶ νεοπλούτου ἐπιδεικνύοντος τὴν χαρὰν του) Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἡ γραῖα ἔμαθεν ἀβράκωτος καὶ βρακωμέντσα ἐντρέπεται (ἔτι) δυσκόλως λησμονεῖ κανεὶς τὰς παλαιὰς συνηθείας) Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ. 2) Ἐπιθέτω θεραπευτικὸν ἐπίδεσμον ἐκ κρομμύου παστωμένου μετὰ κύμινον εἰς γυναῖκα ἐν ἐμμήνῳ ροῇ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πβ *βρακόπανο* 3. 3) Τοποθετῶ εἰς τὰ σκέλη βρέφους πούδραν ἢ ἄλλην ἀλοιφήν, τὴν ὁποίαν συκρατῶ δι' ἐπιδέσμου Ἀθῆν. Πειρ. κ. ἀ.: *Δὲν τὸ βράκωσε καλὰ κ' ἔφυγε ὅλη ἡ ἀλοιφή* Ἀθῆν. Πειρ. 4) Καλύπτω τὸ γεννητικὸν ὄργανον κριοῦ μετὰ παννὶ διὰ νὰ μὴ δύναται νὰ ὀχεύῃ τὰ πρόβατα Κρήτ.: *Βρακώνω τὸν κριοῦ*. 5) Μεταφ. παρέχω εἰς ἐνδεῇ πόρον ζωῆς σύνηθ. καὶ Πόντ.: *Τὴν ἐπῆρε ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ τὴν ἐβράκωσε σύνηθ.*

Β) Ἀμτβ. 1) Καλύπτομαι, σκεπάζομαι, ὥστε νὰ μὴ φαίνωμαι γυμνὸς Κρήτ. (Μύρθ.): *Ἐβράκωσε τ' αἰῶ* (ἔχει ὑφανθῇ τόσον ὕφασμα, ὥστε νὰ καλυφθῇ τὸ ἀντίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τυλίσσεται). 2) Μέσ. ἐπὶ ζῴου, ἐμπλέκομαι εἰς ἀκάνθας Πελοπ. (Μεσσ.)

βρακωσιὰ ἡ, ἀμάρτ. *βρακωσιὰ* Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. *βρακώνω*.

Τὸ σύνολον τῆς ἐνδυμασίας.

βρακωτός ἐπίθ. πολλαχ. *βρακωτός* πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βρακώνω*.

1) Ὁ βρακοφόρος πολλαχ.: *Βρακωτοὶ κάνουν μπάνιο* Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βρακᾶτος* 1, ἀντίθ. *ἀβράκωτος* 1, *ξεβράκωτος*. 2) Ἐπὶ πτηνοῦ, τὸ φέ-

ρον πτίλωμα μέχρι τοῦ κάτω ἄκρου τῆς κνήμης Μακεδ. (Βογατσ. Κοζ.) κ. ἄ.: *Βρακοντός πιτ'νός*. 3) Ὁ βαδίζων βραδέως καὶ ὑπερηφάνως, ἐπὶ ἀνθρώπου Μακεδ. (Βογατσ.).

βραναιά ἡ, Θράκ. (Κασταν Μέτρ. Σαρκεκλ. Σηλυβρ. Τσακίλ.) Μακεδ. Χηλ. *δραναιά* Θράκ. (Μέτρ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *βραναιά*. Πβ. Κωνστ. Πορφ. Βασίλ. τάξ. 469 (ἔκδ. Βόνν.) «βραναιά κατωτικά». Διὰ τὸ δ τοῦ *δραναιά* ἀντὶ τοῦ β πβ. *δαφτίζω*, *ἀδδιά*, *δολί* κττ. ἀντὶ *βαφτίζω*, *βία*, *βολί*. Ἰδ. γράμμα β σημ. 6. Διὰ τὴν λέξιν *βραναιά* ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918) 129 κξξ.

Εἶδος τάπητος ἐνθ' ἀν.: Αἰνιγμ. Ἀπά 'ς τὰ κεραμίδια μας ἔναι μὰ *βραναιά* καρύδια (τὰ ἄστρα) Χηλ.

βράσα ἡ, Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) *βράσα* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *βράδα* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἔβρασα ἄορ. τοῦ ρ. *βράζω*.

1) Ἡ νόσος εὐλογία (κατὰ προσωποποίησιν γυνή, ἡ ὁποία ἀοράτως περιερχομένη προσβάλλει τὰ παιδία) ἐνθ' ἀν.: *Βράδα καλέσσα* (ἀκίνδυνος) Κερασ. *Βράδα καλέσσα* (θανατηφόρος) αὐτόθ. || Φρ. Ἡ *βράδα βράζει* (ἐπιδημῶσαν θανατηφόρος) αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιά 9.

β) Πληθ. τὰ βράσας, τὰ ἐξανθήματα τῆς εὐλογίας Πόντ. (Κερασ.): *Τὰ βράδᾶς ἔβρασαν ἀπάν' ἀτ'* (ὑπερεπληρώθη τὸ σῶμά του ὑπὸ τῶν ἐξανθημάτων). 2) Ἡ οὐλὴ τοῦ ἐξανθήματος τῆς εὐλογίας Πόντ. (Χαλδ.): *Τὸ προσώπον ἀτ' γομᾶτον βράσας ἐν'*. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιά 9 β, ἔτι δὲ βλογιοκομμά.

βραδάσκουμαι Πόντ. *βραδάσκουμαι* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βρασάζω = *βρασώνω*, ὁ ἰδ., ἡ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ οὐσ. *βράσα*.

Προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας.

βράσᾶσμαν τό, Πόντ. *βράδᾶσμαν* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βρασάσκουμαι*.

Ἡ προσβολὴ ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας. Συνών. *βράσωμαν*.

βρασέα ἡ, Εὐβ. (Κύμ.) Μέγαρ. *βρασά* Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Ἡπ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Λακων. Μάν.) Στερελλ. κ. ἄ. *βραδᾶ* Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βράσι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα, δι' ἣν ἰδ. -εά.

Ποσότης δυναμένη νὰ βρασθῇ ἐφάπαξ, ἐπὶ τροφίμων ἐνθ' ἀν.: *Μιὰ βρασέα κουτιά* Μέγαρ. *Μιὰ βρασά ρεβίθια - φασούλια* Ἡπ. *Μιὰ βραδᾶ μακαρόνια* Λέσβ.

βρασέας ἐπίθ. Πόντ. (Χαλδ.) *βραδέας* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Θηλ. *βραδαρία* Πόντ. (Χαλδ.) *βραδοῦ* Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βράσα* καὶ τῆς καταλ. -εας, δι' ἣν ἰδ. -εας.

Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον τὰς οὐλὰς τῶν ἐξανθημάτων τῆς νόσου εὐλογίας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιά-ρις 1, ἔτι δὲ *βρασοκομματᾶρις*, *βρασοκομματέας*, *βρασοκομμένος*, *βρασωμένος* (ἰδ. βρασώνω).

βράσι ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν.) *βράδι* Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ. *βράσ'* βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) *βράδ'* Μακεδ. (Χαλκιδ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. *βράσις*.

1) Βράσις, βρασμός, ἐπὶ ὑγρῶν ἐν γένει κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): *Πῆρε βράσι τὸ φαεῖ* (ἤρχισε νὰ βράζῃ ἢ ἔβρασε). || Φρ. *Εἶναι 'ς τὴ βράσι του* (εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος, ὅτε βράζει τὸ αἷμα) κοιν. Συνών. *βρασιά*, *βρασίλα* Α 1, *βράσιμο* Α 1, *βρασίος*, *βράσμα* 1, *βρασμός* Α 1. 2) Πυράκτωσις ἰσχυρὰ μέχρι βαθμοῦ, ἀπόπου δύναται νὰ ἀρχίξῃ ἢ τῆξις, ἐπὶ μετάλλων σύνηθ.: Παροιμ. φρ. *'Σ τὴ βράσι κολλάει τὸ σίδερο* (ὅτι ἕκαστον πρᾶγμα ἐπιτυγχάνεται, ὅταν γίνεται εἰς τὴν κατάλληλον στιγμὴν). 3) Ἰσχυρὸς καύσων πολλαχ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Α 334 (ἔκδ. ΣΞανθοῦδ.) «κι ὡσὰ σιμώσου 'ς τὴ φωτιά τοῖ καίει ἐκεῖν' ἢ βράσι» καὶ Γ 203 «ἄλλος τὴ βράσι ρέγεται, ἄλλος κρυγιὼν ἀέρα». Συνών. *βρασίλα* Α 2. Πβ. *κουφόβρασι*. 4) Πυρετός, θερμὴ κ. ἄ. Κύπρ. 5) Ζύμωσις, ἐπὶ ποτῶν οἰνοπνευματωδῶν σύνηθ.: *Ἡ βράσι τοῦ κρασοῦ - τοῦ μούστου* κττ. σύνηθ. *Ἡ βράσι τῶν σταφυλῶν* (δηλ. τοῦ γλεύκους) Ἀθ. *Πῆρε βράσ'* τοῦ πατ'τήρ' (ἤρχισεν ἡ ζύμωσις τοῦ γλεύκους εἰς τὸ πατητήρι) Χαλκιδ. *Δίνει βράδι τὸ τοῖπουργο* Καλάβρυτ. 6) Ἀσθένειά τις τῶν ζῶων ἐκδηλουμένη ὡς δύσπνοια καὶ ὑπέρμετρος ἐξόγκωσις τῆς κοιλίας (καθ' ἣν γεννᾶται ἡ ἐντύπωσις ὅτι βράζουν οἱ πνεύμονες) Κεφαλλ. 7) Μεταφ. τὸ ὀξύτατον σημεῖον ἐποχῆς ἢ καταστάσεως, ἀκμὴ σύνηθ.: *Ἀπάνω 'ς τὴ βράσι τοῦ καλοκαιριοῦ* - τοῦ θέρους - τοῦ χειμῶνα - τοῦ τουφεκιοῦ (τῆς μάχης) κττ. σύνηθ. || Ἀσμ.

Πόσῳ γλυκὺς ὁ θάνατος 'ς τὴ βράσι τοῦ πολέμου! (εἰς τὴν στιγμὴν τῆς παραφόρου ἐπιθετικῆς ὁρμῆς) ἄγν. τόπ.

βρασίλα ἡ, Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Μακεδ. (Βλάστ.) - Λεξ. Δημητρ. *βρασίλα* Σαμοθρ. Ἐκ τοῦ ρ. *βράζω*. *Βράσις* ἐνθ' ἀν.: *Τὸ φαεῖν πῆρε διὰ βρασίε* Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βράσι 1.

βρασίλα ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ.) - Λεξ. Βλαστ. 361 Δημητρ. Ἐκ τοῦ οὐσ. *βράσι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Α) Κυριολ. 1) Βράσις Ἡπ. (Ζαγόρ.): *Κόπ'κι ἡ βρασίλα 'ς τ' μέσ'*. 2) Ὑπερβολικὴ θερμότης, καύσων Λεξ. Βλαστ. 361 Δημητρ. 3) Ζύμωσις, ἐπὶ ποτοῦ οἰνοπνευματώδους Λεξ. Δημητρ.: *Ἡ βρασίλα τοῦ μούστου*.

Β) Μεταφ. 1) Σφριγὸς σωματικόν, ὀργασμός Λεξ. Δημητρ.: *Ἡ βρασίλα τῆς νεότητος*. 2) Ἐξαψις, ἐρεθισμός Λεξ. Δημητρ.: *Τὸν βρῆκα ἀπάνω 'ς τὴ βρασίλα του* κττ. ἀπόφυγα νὰ τοῦ μιλήσω.

Πβ. *βράσι*, *βρασιά*, *βράσιμο*, *βρασίος*, *βράσμα*, *βρασμός*, *βράστη*.

βράσιμο τό, *βράσιμον* Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) *βράσιμο* κοιν. *βράσιμο* Καππ. (Ἀραβάν.) κ. ἄ. *βράσ'μον* βόρ. ἰδιώμ. *βράδ'μον* πολλαχ. βορ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βράζω*.

Α) Κυριολ. 1) Βράσις κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Φρ. *Βράσιμον τοῦ ἡλιου* (ἡ θερμότερα ὥρα τῆς ἡμέρας) πολλαχ. 2) Ρόγχος τῶν πνευμόνων ἔνεκα κρυολογήματος πολλαχ.: *'Σ τὰ στήθη μου ἀκούει' ἔνα βράσιμο* Λεξ. Δημητρ. || Φρ. *Ἐχω βράσιμο* (εἶμαι κρυωμένος) πολλαχ.

Β) Μεταφ. 1) Ζέσις τῆς καρδίας, προθυμία Πόντ. (Κερασ.): *Τὸ βράσιμον τῆ καρδίας ἀτ' κάνεις ἄλλος 'κ' ἔδει* (δὲν ἔχει). 2) Θυμός, ὀργὴ Πόντ. (Κερασ.)

Πβ. βράσι, βρασιά, βρασίλα, βρασίος, βράσμα, βρασμός, βράστη.

βρασίος ὁ, Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἔβρασα ἄορ. τοῦ ρ. βράζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίος, δι' ἣν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 62 κέξ.

Βράσι 1, ὁ ἰδ.

βράσμα τό, Ἀνδρ. Θράκ. Κρήτ. Κυδων. Λέσβ. Μύκ. κ.ά. βράσμαν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ἀρχ. οὖς. βράσμα.

1) Ζέσις, βρασμός Μύκ. Πόντ. (Κερασ.): Τὰ φασουλάκια θέλουνε ἀκόμη βράσμα Μύκ. 2) Τὸ μελιτώδες διὰ παρατεταμένου βρασμοῦ ἔψημα τοῦ γλεύκους καὶ τοῦ χυμοῦ τῶν σύκων, σίραιον Θράκ. Κυδων. Λέσβ. κ.ά.: Παροιμ.

Κάθι πρῶμα μὴ τοῦ ράμμα | κ' ἢ τηγανίτα μὴ τοῦ βράσμα (ὅτι ἐκάστη πρᾶξις συντελεῖται μὲ τὰ κατάλληλα καὶ ἀρμόζοντα μέσα) Κυδων. Συνών. πετμέζι. β) Γλεῦκος βρασμένον μέχρι συμπυκνώσεως, τὸ ὁποῖον ἐγγεόμενον εἰς τὸ ὑπὸ ζύμωσιν γλεῦκος νομίζεται ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν καλὴν διατήρησιν τοῦ οἴνου Ἀνδρ. 3) Ἀσθένεια τῶν προβάτων, καθ' ἣν πάσχουν οἱ πνεύμονές των ἔνεκα τοῦ πολλοῦ καύσωνος Κρήτ. 4) Μεταφ. ὁ καιρὸς τῆς ὁχείας Κύπρ.: Τὰ περτίκια ἐν' ἅν' ἔς τὸ βράσμαν τους.

Πβ. βράσι, βρασιά, βρασίλα, βρασίος, βράσμα, βρασμός, βράστη.

βρασματένιος ἐπίθ. ἀμάρτ. βρασματένιος Λέσβ. (Μανταμάδ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βράσμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ ἀρτυόμενος μὲ βράσμα (ἰδ. σημ. 2): Βρασματέν' τ'γανίτις.

βρασματοχώμα τό, ἀμάρτ. βρασματοχώμα Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὖς. βράσμα καὶ χῶμα.

Ἀργύλλος λευκὴ χρήσιμος πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ὀξύτητος τοῦ γλεύκους καὶ τῶν οἴνων. Συνών. μουστόχωμα.

βρασμός ὁ, Ἀθῆν. Πελοπν. (Δημητσάν. Μάν.) Πόντ. (Κερασ.) Σίφν. Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,238—Λεξ. Βλαστ. 361.

Τὸ ἀρχ. οὖς. βρασμός.

Α) Κυριολ. 1) Ζέσις, βράσις Πόντ. (Κερασ.) 2) Κούσων, ζέστη Ἀθῆν.—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.

Β) Μεταφ. 1) Ἀγανάκτησις, ὀργή, θυμὸς Πελοπν. (Δημητσάν. Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Βρασμός ψυχῆς Μάν. Τό 'καμε ἀπάνω ἔς τὸ βρασμό του Δημητσάν. Ἐξ' βρασμό μέσα ἢ ψ'χὴ μ' Αἰτωλ. 2) Κίνησις στασιμωτικὴ ἢ ἐπαναστατικὴ ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παλληκάρ. 50. 3) Ἡ ἀκμὴ καταστάσεώς τινος Σίφν. κ.ά.—Γ'Επαχτίτ. ἐνθ' ἄν. Ὁ βρασμός τοῦ γλεντιοῦ Σίφν. Ἦτανε ἔς τὸ βρασμό του τὸ πανηγύρι Γ'Επαχτίτ. ἐνθ' ἄν.

Πβ. βράσι, βρασιά, βρασίλα, βρασίος, βράσμα, βρασμός, βράστη.

βρασσοκομματᾶν Πόντ. (Τραπ.) βρασσοκομματᾶν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὖς. βρασόκομμαν.

Προσβαλλόμενος ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας ἀποκτῶ εἰς τὸ πρόσωπον τὰς οὐλὰς τῶν ἐξανθημάτων.

βρασσοκομματᾶρις ἐπίθ. ἀμάρτ. βρασσοκομματᾶρις Πόντ. (Ῥοφ.) βρασσοκομματᾶρις Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὖς. βρασόκομμαν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶρις ἐκ τοῦ -ῖαρις.

Βρασέας, ὁ ἰδ.

βρασσοκομματέας ἐπίθ. ἀμάρτ. βρασσοκομματέας Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὖς. βρασόκομμαν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έας, δι' ἣν ἰδ. -ξάς.

Βρασέας, ὁ ἰδ.

βρασσοκομμένος ἐπίθ. Πόντ.

Μετοχ. τοῦ ἀμάρτ. ρ. βρασσοκόφκουνται.

Βρασέας, ὁ ἰδ.

βρασσομύτης ἐπίθ. Θράκ. βρασσομύτ'ς Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τῶν οὖς. βράσι καὶ μύτι.

Ὁ ἔχων τὴν ρίνα πλήρη ἀκαθαρσίας.

βρασονέρι τό, ἀμάρτ. βρασονέρ' Εὐβ. (Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ ἔβρασα ἄορ. τοῦ βράζω καὶ τοῦ οὖς. νερό.

Ὑδωρ πηγῆς θερμόν. Συνών. βραστονέρι.

βρασόπαιδο τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὖς. βράσι καὶ παιδί.

Παιδί ἀσθενόμενον δυσκολίαν εἰς τὴν ἀναπνοήν, ἀσθματικόν.

βραστάγια ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βραστός καὶ τῆς καταλ. -άγια κατ' ἐπίδρασιν Ἰταλικήν, δι' ὃ πβ. caldaja.

Λεβὴς εἰς τὸν ὅποιον θερμαίνουν ἢ βράζουν ὅ,τι δήποτε. Συνών. βραστάδι, βραστάρι 4.

βραστάδι τό, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βραστός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδι.

Βραστάγια, ὁ ἰδ.

βραστάρι τό, βραστάριον Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ.) βραστάρι Θήρ. Καλαβρ. (Ροχούδ. Χωρίο Βουν.) Κίμωλ. Κρήτ. Μεγίστ. Σίκιν. Σύμ. κ.ά.—Λεξ. Βλαστ. 282. βραστάρ' Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ. κ.ά.) Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βραστός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶρι (II).

1) Ἀφέψημα διαφόρων φυτικῶν οὐσιῶν πινόμενον συνήθως ὡς ποτὸν θερμαντικὸν κατὰ τοῦ κρυολογήματος Θήρ. Κίμωλ. Κρήτ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Σάμ. κ.ά.: Ἦπα ἓνα βραστάρι καὶ μοῦ μαλάκωσε ὁ βῆχας Κρήτ. Ἐψησα ἓνα βραστάρι κ' ἦπα, γκατὶ εἶχα πόνο αὐτόθ. Συνών. βραστικό (ἰδ. βραστικός 2), βραστό (ἰδ. βραστός Β 2 β), ζεστικό (ἰδ. ζεστικός), ζεστό (ἰδ. ζεστός). 2) Οἶνος βρασμένος Σίκιν. κ.ά.—Λεξ. Βλαστ. 282: Παροιμ.

Ἐμεῖς μὲ τὸ βραστάρι | κὶ ὁ βορξὰς ἄς κοντρεστάρη (ἐπὶ τοῦ ἀδιαφοροῦντος περὶ τῆς βίας τῶν ἀνέμων καὶ τοῦ χειμῶνος, διότι καθήμενος παρὰ τὴν ἐστίαν πίνει οἶνον βρασμένον) Σίκιν. 3) Πρόχειρον φαγητὸν ἀπὸ θρύμματα ἄρτου, εἰς τὰ ὅποια ἐπιχέεται ὕδωρ βρασμένον μὲ βούτυρον ἢ ἔλαιον καὶ κομμάτια κρομμύσου Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Χαλδ. κ.ά.) 4) Βραστάγια, ὁ ἰδ., Καλαβρ. (Ροχούδ. Χωρίο Βουν.) 5) Μέρος θερμόν (ἐν ᾧ τρόπον τινὰ δύναται νὰ γίνῃ βρασμός) Σύμ. 6) Ἐπιθετικ., τὸ ἐν ὕδατι βρασμένον, νερόβραστον Πόντ. (Κερασ.): Βραστάριον κρέας.

βρασταριὰ ἡ, ἀμάρτ. βρασταρά Α.Κρήτ. βρα-
σταρὲ Δ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραστάρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ά.

Θερμὸν λουτρόν μετὰ εὐδῶν χόρτων χρήσιμον ὡς
μέσον θεραπευτικόν εἰς πολλὰς ἀσθενείας.

βραστασιὰ ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός παρεκταθὲν εἰς -ασιὰ κατὰ
τὸ συνών. ζεστασιὰ.

Θερμὸν περιβάλλον. Συνών. ζεστασιὰ.

βραστερὸς ἐπιθ. σύνηθ. βραστιρὸς βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ερός.

1) Ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα νὰ βράζῃ εὐκόλως, ὁ ψηνό-
μενος ταχέως, ἐπὶ ὁσπρίων σύνηθ.: Ἀρακᾶς βραστερός.
Φάβα βραστερή. Φασόλια βραστερά. Συνών. βλασερός
1, εὐκολόβραστος, καλόβραστος, καλόψανος, ἀντίθ.
ἀνέψανος, κακόβραστος. 2) Ὁ ζέων θερμῶς. (Σκοπ.)
κ. ἄ.: Βραστερὸ νερό. 3) Ὁ μόλις ἐξεληθὼν τοῦ κλιβά-
νου, ὁ ἔτι λίαν θερμὸς, ἐπὶ ἄρτου Λεξ. Δημητρ. Συνών.
βλασερός 2, ζεστός, καυτός. 4) Θερμὸς, ἐπὶ τό-
που Ρόδ.: Βραστερὸ μέρος. 5) Ὁ μὴ αἰσθανόμενος ψύ-
χος, ἐκεῖνος ποῦ δὲν κρυώνει Ρόδ.: Βραστερός ἄνθρωπος.

βράστη ἡ, Κάρι. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ρόδ.
Σύμ. Τῆλ. ἰβράστη Λυκ. (Λιβύσσ.) βράστα Ἀπουλ.
Καλαβρ. (Μπόβ.) βραστά Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός. Ἡ λ. καὶ μεσν. τὸ βράστα
κατὰ τὸ ζέστα, τὸ δὲ βραστά κατ' ἐπὶδρασιν τῶν ὀξυ-
τόνουμένων εἰς -ά Ἰταλικῶν οὐσ., ὅλον ἰνφενιατό.
liberata, malinconia κτ.

Α) Κυριολ. 1) Πυράκτωσις ἰδίως μεταλλοῦ Κάρι.
Παροιμ. φρ. Πάνω 'ς τὴν βράστη κολλᾷ τὸ σίτερον (διὰ τὴν
σημ. ἰδ. βράσι 2). 2) Θερμότης, καύσων Κάρι. Κύπρ.
Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. Τῆλ.: Ἀρκήσιον νὰ
'πολαχανιάζῃ 'που τὴν βράστην Κύπρ. Ἐβρασίη ἡ βρά-
του κ' ἰγύριβγιν νήσκουν νὰ κάτση γιὰ νὰ φυλαχτῇ ἀπ'
τοῦ νήλιου τὴν ἰβράστην Λιβύσσ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ.
Θανατ. Ρόδ. στ. 517 (ἐκδ. G Wagner σ. 48) «χάνει καὶ ἀπο-
λένει τον εἰς κρύον κ' εἰς τὴν βράστην». Συνών. ζέστη.

3) Πυρετός Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Κύπρ. Λυκ.
(Λιβύσσ.) Ρόδ. Σύμ.: Ὁ ἄρρωστος ἔχει πολλὴν βράστην
Ρόδ. Τὸν τσάκωσε πάλιν ἡ βράστη αὐτόθ. Τὸ μωρὸν τὸ
ἄφησε ἡ βράστη Κύπρ. 4) Φυλακὴ (ἐκλαμβανομένη ὡς
μέρος θερμὸν) Κύπρ.: Ἐκάτσαν τον 'ς τὴν βράστην.

Β) Μεταφ. 1) Γενετήσιος ὀργασμός, ἐπιθυμία πρὸς
συνουσίαν Κύπρ.: Ἐδεῖ πολ-λὴν βράστην. 2) Τὸ ὀξύ-
τατον σημεῖον καταστάσεώς τινος, ἀκμὴ Κύπρ. Ἡ σημ.
καὶ μεσν. πβ. Ἀχιλλ. στ. (162 ἐκδ. Hesselings) «βράστη
τοῦ πολέμου».

Πβ. βράσι, βρασά, βρασίλα, βράσιμο, βρασίος,
βράσμα, βρασμός.

βραστήρας ὁ, Ἀθῆν. βραστήρα ἡ, Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ λογίου οὐσ. βραστήρ.

1) Λέβης ἐντὸς τοῦ ὁποίου διὰ τοῦ κάτωθεν διοχε-
τευομένου ἀτμοῦ βράζεται ζάχαρις πρὸς παρασκευὴν σι-
ραίου. 2) Δεξαμενὴ ἐντὸς τῆς ὁποίας ζυμοῦται ὁ στα-
φιδόκαρπος καὶ μεταβάλλεται εἰς γλεύκος.

βραστικός ἐπιθ. Κύπρ. βραστικό τό, Ἰκαρ. Κρήτ.
Χίος.

Τὸ μεταγν. ἐπιθ. βραστικός.

1) Θερμὸς Κύπρ.: Ἄσμ.

Θέλει τὸ σπῖτιν παστρικόν, θέλει το νὰ 'ν' τῶαι βραστικόν.
Συνών. ζεστός. 2) Οὐδ. οὐσ., βραστάρει 1, ὁ ἰδ., Ἰκαρ.
Κρήτ. Κύπρ.

βραστογαλιὰ ἡ, Ἡπ. Πελοπν. (Ἡλ. Μαζαίικ. Τρίκκ.
Φεν.) κ. ἄ. βραστουγαλιὰ Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Θεσσ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. γάλα ἡ ἐκ τοῦ
οὐσ. βραστόγαλο κατὰ παρέκτασιν ὡς ἀβγογαλιὰ, ἀλευ-
ρογαλιὰ, ἀρμυρογαλιὰ, πρωτογαλιὰ κτ.

Γάλα βρασμένον με ἄλας χρησιμεῖον ὡς κυρία τροφὴ
τῶν ποιμένων. Συνών. βραστόγαλο.

βραστόγαλο τό, Κρήτ. κ. ἄ. βραστόσσα Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. γάλα.

Βραστογαλιὰ, ὁ ἰδ.

βραστοκούκκια τά, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. κουκκιά πληθ.
τοῦ κουκκί.

Κουκκιά ὡμά, τὰ ὁποῖα διατηροῦμενα ἐπὶ πολὺν χρό-
νον εἰς τὸ ὕδωρ καὶ καθιστάμενα μαλακά τρώγονται κατὰ
τὰς νηστησίμους ἡμέρας (ἡ σημ. κατὰ παρασυρρετισμὸν
πρὸς τὸ βράζω, βραστός). Συνών. βρεχτάδια, βρε-
χτάρια, βρεχτοκούκκια.

βραστολάχανο τό, ἀμάρτ. βραστολάχανου Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. λάχανο.

Ἀγριὸν τι χόρτον, τὸ ὁποῖον τρώγεται βραζόμενον.

βραστολογῶ ἀμάρτ. βραστολόω Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραστολόγος.

Μένω κατ' οἶκον ἢ εἰς μέρος θερμὸν πρὸς προφυλα-
ξιν ἀπὸ τοῦ ψύχους: Ἀς ἡβραστολοθῇ νὰ τοῦ περάσῃ
τὸ καταρρικό.

βραστονέρι τό, Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. νερό. Τύπος
βραστόνερον παρὰ Σομ.

Ὑδωρ ὄχι ψυχρὸν, ἀλλὰ θερμὸν: Αὐτὸ τὸ νερὸ δὲν
πίνεται, γιὰτ' εἶναι βραστονέρι. Συνών. βρασονέρι.

βραστός ἐπιθ. κοιν. ἰβραστός Λυκ. (Λιβύσσ.) βρα-
στὲ Τσακων. βρασός Ἡπ. (Χιμάρ. κ. ἄ.) βραστή ἡ,
Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.)

Τὸ μεσν. ἐπιθ. βραστός. Διὰ τὸν τύπ. ἰβραστός τοῦ
Λιβύσσ. πβ. τὰ αὐτόθι ὁμοία ἰβράστη, ἰγλυκειά,
ἰγλῶσσα, ἰστιγνή (στιγμὴ) κτ.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ζέων, ἐπὶ ὑγρῶν ἐν γένει κοιν.:
Καφὲς βραστός. Βραστὸ γάλα - νερὸ κτ. κοιν. || Φρ. Τοῦ
'ρθε σὰν τοῦ σκύλλου τὸ βραστὸ νερὸ (ἐπὶ τοῦ παρὰ προσ-
δοκίαν περιφρονηθέντος ἢ προσβληθέντος) Κρήτ. Συνών.
ζεματιστός, καυτός. β) Ὁ ἐν τετηκνίᾳ καταστάσει
εὐρισκόμενος πολλαχ.: Μολύβι βραστό. γ) Ὁ ὑποστάς
ζύμωσιν Πελοπν. (Κορινθ.): Βραστὸ κρασί (οἶνος παρα-
σκευαζόμενος διὰ τῆς ζυμώσεως τοῦ γλεύκους μετὰ τῶν
στεμφύλων). 2) Ἐφθός ἐν ὕδατι, βρασμένος κοιν.:
Γάλλος βραστός. Κόττα βραστή. Κρέας - ψάρι βραστό. Ἀβγά
βραστά κοιν. || Φρ. Βραστὸ ξύλο (τὸ εἰσαγόμενον εἰς συ-
σκευὴν πλήρη θερμοῦ ὕδατος διὰ νὰ καμθῇ καὶ δὴ τὸ
κεκαμμένον, τὸ στραβόξυλο) Ναύστ. 3) Θερμὸς, ζε-
στός Κύπρ. Ρόδ. κ. ἄ.: Βραστὸ ψωμί Κύπρ. Βραστή πέ-
τρα αὐτόθ. Βραστός ἀέρας Ρόδ. || Φρ. Κάτσε 'ς τὰ βραστά

σον (ήσυχασε, συνών. φρ. *κάτσε 'ς τ' ἀβγά σου*) αὐτόθ.
|| Ἄσμ.

*Μήτε τοῦ ἡλίου εἶμαι βραστός μήτε τοῦ ὁ-σοῦ καμένος
μήτε γλυτῶν κρασὶν ἤπια τῶ' εἶμαι πεζαρισμένος*
(ὁ-σοῦ = ἡσχιον, πεζαρισμένος = ζαλισμένος ἢ βαρύθυμος
καὶ σκυθρωπός) αὐτόθ. 4) Ἐπὶ μετάλλου, διάπυρος,
πυρακτωμένος Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.): Παροιμ. φρ. *Τὸ σί-
διρον ἰβραστὸν κουπαν-νεῖε* (διὰ τὴν σημ. ἰδ. βράσι 2).

5) Μεταφ. ἀργός, ἐπὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἁσματος βρα-
δέως ψαλλομένου) Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Πές μας του λίγου
βραστό* (φρ. ἀπευθυνομένη εἰρωνικῶς πρὸς ψάλλοντα). 6)
Πληθ. βραστά, δημοτικά τραγούδια, ὡς τὰ κλέφτικα
καὶ τὰ συμποσιακά, ἀργῶς ᾄδόμενα Πελοπ. (Βούρβουρ.):
*Ὁ δεῖνα εἶναι καλύτερος ἅμα τραγουδάη τὰ βραστά παρὰ
ἐκεῖνα τοῦ χοροῦ.*

Β) Οὐσ. 1) Θηλ. βραστή, φαγητὸν παρασκευαζό-
μενον ἀπὸ ψάρια καὶ κρομμύδια καὶ ἄλλας φυτικές οὐ-
σίας ἡρτυμένας μὲ ὄξος καὶ ἔλαιον ἢ ἀπὸ δαμάσκηνα
καὶ ἐλαίας καὶ κρομμύδια ἡρτυμένα ὁμοίως Πόντ. (Ἄμισ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κρήτ. (Με-
ραμβ.) καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. *Βραστοὶ Μακεδ.* 2) Οὐδ. α)
Κρέας βρασμένον κοιν.: *Κάνω βραστό. Τρώω βραστό.*
Βραστό ἀρνάκι - βοδινό. β) Ἀφέψημα φυτικῶν οὐσιῶν
Λυκ. (Λιβύσσ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραστάρι 1. γ)
Ἄρτος θερμοὺς μόλις ἐξαχθεῖς ἀπὸ τὸν φοῦρνον Κύπρ.

βραστοτύρι τό, Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. τυρί.

Τυρὸς παρασκευαζόμενος διὰ τῆς προσθήκης τῆς πυ-
τίας μόλις βράση τὸ γάλα.

βράσωμαν τό, Πόντ. (Χαλδ.) βράδωμαν Πόντ. (Κε-
ρασ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρασώνω.

Προσβολή ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας. Συνών. βρά-
σάσμαν.

βρασώνω Πόντ. (Χαλδ.) βραδώνω Πόντ. (Κερασ.)

Παθ. βρασοῦμαι Πόντ. (Ἱμερ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράσα.

Μεταδίδω εἰς τινα τὴν νόσον εὐλογίαν. Παθ. προσ-
βάλλομαι ὑπὸ τῆς εὐλογίας. Μετοχ. βρασωμένος 1) Ὁ
πάσχων ἐξ εὐλογίας. 2) Ὁ φέρων τὰς οὐλὰς τῶν ἐξαν-
θημάτων τῆς εὐλογίας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιάρεις 1
καὶ βρασέας.

βραχαδέλλι τό, ἀμάρτ. βραχαδέλλ' Θάσ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βραχάδι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -έλλι.

Μικρὰ πέτρα: *Τοῦ 'κουφι μὲ μὶ τὸν βραχαδέλλ' 'ς τοῦ
κιφάλλ'.*

βραχάδι τό, ἀμάρτ. βραχάδ' Θάσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδι.

Μέρος ἔχον βράχους, βραχώδες: *Σ' τὰ βραχάδια μέσα
πάει κι σπέρν'.*

βράχας ὁ, ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 220.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ακας ἢ τοῦ βραχάκι καὶ τῆς καταλ. -ας. Πβ.
καὶ ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,423.

Μέγας βράχος: Ἄσμ.

Μὴν εἶδαι τὸν τράγακα | ἀπάνω 'ς τὸ βράχακα.

βραχάκι τό, σύννηθ. βραχάκ' βόρ. ιδιώμ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άκι.

Μικρὸς βράχος ἐνθ' ἄν.: *Βρῆκα ἕνα βραχάκ' κι κρύφτ' κα
Εὔβ. (Ἄκρ. Ψαχν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Εὔβ. (Ἄκρ.)
Συνών. βραχίδι, βραχονδάκι, βραχούτι.*

βραχαλίδα ἡ, Ἡπ. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 422.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος σαύρας μὲ δέρμα μελανοξανθόστικτον.

βραχαλίζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βραγχαῶ. Ὁ μετασχηματισμὸς κατ' ἐπί-
δρασιν τοῦ ροχαλίζω.

Ρέγγω. Συνών. ροχαλίζω.

βραχάλισμα τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βραχαλίζω.

Τὸ νὰ ρέγχη τις. Συνών. ροχάλισμα.

βραχάμι τό, Πελοπ. (Μάν.) βραχάνι Τσακων.

Κατὰ ΜΔέφνερ Λεξικ. τῆς Τσακων. Διαλ. 78 λ. Ἀρα-
βική.

1) Εἶδος μεταξωτοῦ ὑφάσματος Πελοπ. (Μάν.): Πα-
ροιμ. φρ. *Ἡ βλαντί βλαντί ἢ βραχάμι ἄς λείπη* (λέγει ἢ
νύμφη περὶ τοῦ νυμφικοῦ φορέματος, διότι τὸ βραχάμι
εἶναι κατωτέρας ποιότητος ἀπὸ τὸ βλαντί). 2) Ἀχειρί-
δωτον ἔνδυμα τῶν γυναικῶν ἀπὸ πρασίνην τσόχαν Τσακων.

βραχεά ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ. Ἐγκαρ.) Σίφν. Σάμ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχσα, δι' ὃ ἰδ. βράχος.

1) Τόπος ἀπότομος καὶ βραχώδης παρὰ τὴν θάλασ-
σαν Νάξ. (Ἀπύρανθ. Ἐγκαρ.) Σίφν. κ. ἄ. Συνών. ἀγρι-
οβραχεά. Πβ. ἀποβραχεά. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.
ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀσπρη Βραχεά Σίφν. Βραχεά τοῦ Κάβο Σώ-
στη Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 2) Λίθος, πέτρα Σάμ.: *Τοῦ 'σφι-
μα βραχεά* (τοῦ ἔσφιψε κτλ.) Συνών. βράχος Α 3.

βραχεάζω Πελοπ. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Μεσσ. κ. ἄ.)

Μέσ. βραχεάζομαι Κύθηρ. Πελοπ. (Βασαρ. Μαζαίικ. Μεσσ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχσα, δι' ὃ ἰδ. βράχος.

1) Ρίπτω τινὰ ἀπὸ βράχον, κατακρημνίζω Πελοπ.
(Καλάβρυτ.): *Διτάξε τότε ὁ βασιλεὺς νὰ πάρουν τὴ μάνα
καὶ τὸ παιδί καὶ νὰ τὰ βραχεάσουν* (ἐκ παραμυθ.) 2)
Πιάνομαι εἰς βράχον, ἀγκιστρώνομαι Πελοπ. (Μεσσ.):
Βράχσασε τὸ δίχτυ - ἢ ἄγκυρα κττ. Συνών. βραχώνω
2. 3) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀνέρχομαι εἰς δύσβατα καὶ ἀπό-
κρημνα μέρη, εἰς βραχώδεις κρημνοὺς, ὁπόθεν δὲν δύ-
ναι πλέον νὰ κατέλθω, ἐπὶ αἰγῶν Κύθηρ. Πελοπ.
(Ἀρκαδ. Βασαρ. Καλάβρυτ. Μαζαίικ. Μάν. Μεσσ. κ. ἄ.):
*Βράχσασε τὸ τραγὶ Ἀρκαδ. Βραχεάστηκε ἡ γίδα - τὸ κα-
ταίκι Βασαρ. Μάν. Μεσσ. Συνών. βραχώνω 3.*

βράχια τά, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράγχιον.

Τὰ βράγγια τῶν ἰχθύων. Συνών. βραχνία, σπά-
ραχνα.

βραχίδι τό, ἀμάρτ. βραχίδ' Σάμ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίδι.

Μικρὸς βράχος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραχάκι.

βραχιόλα ἡ, Πελοπ. (Κυνουρ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βραχιόλι.

Τὸ ὁστοῦν τοῦ βραχίονος: Ἄσμ.

*Ἐσὺ ἂν δῆς τοῖς τέντες μου, λιγοψυχὰ σὲ πιάνει,
ποῦ γὰρ 'χω τὰ τευτόξυλα παλληκαριῶν βραχιόλες,
ἐγὼ 'χω τὰ τευτόσκοινα κορασιδιῶν πλεξίδες.*

βραχιολάκι τό, κοιν. **βραχιουλὰξ** βόρ. ιδιόμ. **βρασ-σελάτσι** Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. **βραχιόλι** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὸν βραχιόλιον ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Δὲ θυμῶσι, Μαργιουρίτσα, | ποῦ ἴμασι μικρὰ πιδάκια,
ἐπιζαμι πιχνιδάκια, | σοῦ ἴφωνα τὰ βραχιουλὰκια
κὶ λιμουνουπουρτουκαλάκια

Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Συνών. ***βραχιολόπουλλον**.

βραχιολῆ ἡ, Θράκ. (Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βραχιόλι** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῆ.

Τὸ φυτὸν περιπλοκάς ἡ Ἑλληνική (periplosa Graeca) τῆς τάξεως τῶν Ἀσκληπιαδωδῶν (Asclepiadaceae) Συνών. **περικοκλάδα**. Πβ. ***βραχιολίτσα**.

βραχιόλι τό, **βραχιόλιν** Ἰκαρ. κ.ά. **βραχιόλι** κοιν. καὶ Καππ. Τσακων. **βραχιόλ'** βόρ. ιδιόμ. **βραχόλι** Μύκ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) **βραχόλ'** Λέσβ. (Πλομάρ.) Σάμ. **βρα-δολίν** Κύπρ. **βραδολίν** Πόντ. (Κερασ.) **βραδολ'** Καππ. (Ἀνακ.) **βραδιόλ-λ'** Ρόδ. **φραδολ-λ'** Χίος **φραγολ-λ'** Χίος **βραχέλιν** Λυκ. (Λιβύσσ.) **βρασ-σέλιν** Μεγίστ. **βρα-θάλιν** Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) **βραθάλι** Πόντ. (Ἀμισ.) **βρα-θάλ'** Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) **βροθάλι** Καππ. (Φάρασ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. **βραχιόλιον**, παρ' ὃ καὶ **βρα-χιάλιον**.

1) Δακτυλιοειδὲς κόσμημα τῆς χειρὸς, μέλλιον κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Φάρασ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Φρ. Ἐσέγκει τὸ **βραθάλ'** 'ς σὸ δόρ'ν ἄτ' (ἔβαλε τὸ βραχιόλι 'ς τὸ χέρι του, δηλ. ἤρρισε νὰ μανθάνῃ τέχνην) Κοτύωρ. Ἐσ' καὶ τὸ **χρυσὸν βραθάλ'** 'ς σὸ δόρ'ν ἄτ' (ἔχει καὶ τὸ χρυσὸ βρα-χιόλι 'ς τὸ χέρι του, δηλ. γνωρίζει καὶ τέχνην) αὐτόθι. Τὸ **βραθάλ'** 'ς σὸ δόρ'ν ἄτ' ἔσ' (ἐπὶ τοῦ γνωρίζοντος τε-χνην καὶ οὐδόλως ἀποροῦντος διὰ τὴν ζωὴν) Τραπ. Ἄσμ.

Νά 'χα φλουριά νὰ τοῦκ-κίτσα, νὰ τὰ 'κανα βρασ-σέλινα,
νὰ τὰ φοροῦν τὰ σ-σέρινα σου τὰ μαργαριταρένια
Μεγίστ. Συνών. **βέργα** A 14, **βεργάκι** 3, **βραχιόνι** 2.

2) Σιδηροῦς ἢ μετάλλινος ἐν γένει δακτύλιος, ὁ ὁποῖος συνδέει ἢ συνέχει δύο τμήματα κατὰ παράθεσιν ἢ ἐπέ-κτασιν ἑνὸς συνόλου, οἷον μηχανῆς, ράβδου, ἀρότρου, τουφεκίου κττ. σύνθηθ. 3) Χειροπέδη (Ἐβδομαδ. Τύπ. 1 Ἰουλίου 1934): **Μή**, νὰ χαρῆς, χωροφύλακα, μὴ μοῦ τὸ σφίγγῃς τὸ βραχιόλι! 4) Βραχίων Καππ.: Ἄσμ.

Ἐνι τ' ἀλέτρι του χρουσὸ κι ὁ ζυγὸς τ' ἄσ' ἀσήμι,
εἶναι καὶ τὰ ζενλίτσα του παλληκαριοῦ βραχιόλια.

βραχιολιάζω ἀμάρτ. **βραδολιάζω** Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βραχιόλι**.

Περιδένω, περικλείω τι διὰ ***βραχιολίου**. Πβ. **βρα-χιολώνω**.

***βραχιολίτσα** ἡ, **βραδαλίτσα** Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βραχιόλι** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Τὸ φυτὸν αἰγόκλημα τὸ κοινὸν (Ionicera caprifolium), ἐκ τῶν κλώνων τοῦ ὁποῖου κατασκευάζουν τὰ παιδιὰ βραχιόλια. Συνών. **ἀγρόκλημα** (Π) 1, **ἀγρόφυλλο**, **ποντικῆ**.

***βραχιολοσύρης** ἐπίθ. **βραδολοσύρης** Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. **βραχιόλι** καὶ οὐρά, παρ' ὃ καὶ **νουρά**.

Ὁ ἔχων εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θυσάνου τῆς οὐρᾶς λευ-κὸν κύκλον ὡς βραχιόλιον, ἐπὶ βοός.

***βραχιολόπουλλον** τό, **βραδαλόπον** Πόντ. (Κε-ρασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. **βραχιόλι** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος

Μικρὸν βραχιόλιον. Συνών. **βραχιολάκι**.

***βραχιολώνω**, **βραδαλώνω** Πόντ. (Σταυρ.) Μέσ. **βραδαλοῦμαι** Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βραχιόλι**.

1) Βάλλω βραχιόλι εἰς τὸ χέρι. 2) Μέσ. ἀποκτῶ βραχιόλι. Πβ. **βραχιολιάζω**.

βραχίονας ὁ, λόγ. κοιν. **βραχίονα** Ἀπουλ. **βρα-χόνα** Ἀπουλ. **βραχίονα** ἡ, Εὐβ. (Στρόπον.) **βραδόνα** Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) **ἀβραδόνα** Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ.) **ἀβραδόνα** Πόντ. (Ἱμερ. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.) **βραχόνα** τό, Καλαβρ. (Μπόβ.) **βρασιόνα** Ἀπουλ. (Μελπιν.) Πληθ. **βραδόνας** τά, Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. **βραχίων**. Τὸ **βραχόνα** καὶ ἐν Πεντατεύχῳ Hesseling σελ. 423.

1) Βραχίων Ἀπουλ. (Μελπιν. κ.ά.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ὅσον τὴν ἀβραδόνα μ' νερόν τρέσ' ἄσ' σὸ πεγάδ' ἴσασσι τὸν βραχίονά μου νερὸ τρέχει ἀπὸ τῆς βρύσιν) Τραπ. Ἄσμ.

Ἀγόντες ἐπεριπέτανεν ψηλὰ 'ς σὴν ποταμέαν,
'ς σὸ στόμαν ἄτ' ἐκράτεινεν παλληκαρί' ἀβραδόναν
Κρώμν.

Παρθένε, σείξον τ' ὠμίτσοι σου νὰ σείκων τὰ ραδία,
σεῖξον καὶ τὰ βραδόναν σου νὰ κόψκων τ' ἀλυσιδὰ
(Παρθένε, σείσε τοὺς ὠμούς σου νὰ σεισθοῦν τὰ βουνα,
σεῖσε καὶ τοὺς βραχίονας νὰ κοποῦν αἱ ἀλυσίδες) Τραπ. Συνών. **βραχίονι** 1. 2) Μετάλλινος κλοιὸς συγκρατῶν τὴν θήκην μαχαίρας Εὐβ. (Στρόπον.)

βραχιόνι τό, Καππ. (Σινασσ.) Κέρκ. Νάξ. Ρόδ. κ.ά. **βραχέν** Καππ. (Ἀραβάν.) **βραδόνι** Καλαβρ. (Μπόβ.) **βραδόνιν** Πόντ. (Κερασ.) **βραδόν'** Καππ. (Ἀνακ. Φερτ.) **βροδόνι** Καππ. (Φάρασ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. **βραχιόνιον**.

1) Βραχίων ἔνθ' ἄν.: Μὲ τέτοια βραχιόνια ποῦ 'χει
μπορεῖ νὰ φτάκῃ καὶ πουλὲς ψηλὰ (πουλὲς = πρὸ) Κέρκ.
Ἄσμ.

Βγάξω καὶ δίνου του ξυλᾶν ἀπάνω 'ς τὸ βραχιόνι
Ρόδ.

Ἄν σὲ δείξω τὴν τέντα μου, πολὺ θενὰ τρομάξης,
ὡς κλώθει ὀλοπράσινα καὶ μέσα ροχιασμένα,
ὡς κλώθουν τὰ τεντώματα παλληκαριοῦ βραχίονια
Σινασσ. Συνών. **βραχίονας** 1. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.
Ζάκ. 2) Βραχιόλιον Νάξ. Συνών. **βραχιόλι** 1.

***βραχιονόπουλλον** τό, **ἀβραδονόπον** Πόντ. (Σάντ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. **βραχίονας** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Μικρὸς βραχίων.

βραχιονούδα ἡ, ἀμάρτ. **βραχιουνούδα** Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βραχίονι** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδα

Ζαχαρωτὸν εἰς σχῆμα βραχιολίου.

βραχιώτικος επίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. βραχιώτικο Νάξ. (*Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχσα, δι' ὃ ἰδ. βράχος, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιώτικος.

Ὁ προερχόμενος ἀπὸ τὰ βράχσα τῆς θαλάσσης: Βραχιώτικο νερό.

βράχνα ἡ, Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Εὐβ. (*Ακρ.) Πελοπν. (Αἰγ.) κ. ἀ.—Λεξ. Δημητρ. σβράχνα Λεξ. Δημητρ. Ἐκ τοῦ ρ. βραχνιάζω.

Ἀλλοίωσις τῆς διαυγείας τῆς φωνῆς ἐκ ψύξεως ἢ ἄλλης παθήσεως τῶν φωνητικῶν ὀργάνων, βράγχος ἔνθ' ἀν.: Ἔχει μὲν βράχνα τὸ παιδί ποῦ δὲ μπορεῖ νὰ μιλήσῃ Αἰγ. Μὲ τὴ σβράχνα ποῦ ἔχω πῶς νὰ τραγουδήσω! Λεξ. Δημητρ. Κρύουσα κί μ' ἐπῆσαι νὰ βράχνα, κουντεῦ νὰ κλείσ' οὐ λιμόζ-ου-μ' *Ακρ. Συνών. βραχνάδα, βράχνασμα, βράχνιασμα, βράχνος.

βραχνά ἐπίρρ. κοιν. βραγνὰ Μέγαρ. Πελοπν. (*Αρκαδ.) Σαλαμ. σβραχνὰ Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνός, παρ' ὃ καὶ σβραχνός.

Μὲ φωνὴν ὄχι διαυγῇ καὶ ἰσχυράν, ἀλλὰ βραγχώδη καὶ ἀσθενῇ ἔνθ' ἀν.: Μιλᾷ βραχνὰ καὶ δὲν ἀκούεται κοιν. || Ἄσμ.

Κί ἀκῶ μῖς πέρδικας λαλιά, μῖς πετροκελαηδοῦσας καὶ τό ἔγχε βραχνὰ βραχνὰ καὶ παραπονεμένα

Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Καὶ τό ἔγχε βραγνὰ βραγνὰ καὶ παραπονεμένα κί ὅσοι κάμποι τ' ἀκούσανε, τὰ χόρτα μαραθῆκαν

Πελοπν. (*Αρκαδ.) Συνών. βραχνερά, βραχνιασμένα, βραχνιαστά.

βραχνάδα ἡ, κοιν. βραγνάδα Μέγαρ κ.ἀ. σβραχνάδα Πελοπν. (Μάν. Τριφυλ.) Σῦρ. κ. ἀ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (1).

Βράχνα, ὃ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: Ἔχει ὁ λαιμός μου βραχνάδα. Μ' ἐπῆσαι βραχνάδα καὶ δὲ μπορῶ νὰ μιλήσω.

βραχνιάζω Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχνα.

Βραχνιάζω 1, ὃ ἰδ.

βραχνᾶς ὁ, βαρυχνᾶς Κύπρ. Μακεδ. Νάξ. (*Απύρανθ.) κ. ἀ. βαρυχνᾶς Θράκ. (*Αδριανούπ.) Κρήτ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Πόντ. (*Ινέπ.) Χίος κ. ἀ. βαρυχνᾶς Θράκ. (Αἰν.) βαραχνᾶς Σύμ. βραχνᾶς σὺνηθ. βραχνᾶς Κρήτ.—Λεξ. Δημητρ. ἀβραχνᾶς Κάσ. κ.ἀ. βραγνᾶς Πελοπν. (Καλάβρυτ.) βραφνᾶς Ἀντικύθ. Κρήτ. ἀριφνᾶς Ρόδ. σβαρυχνᾶς Χίος βραχνός Κύθηρ. Λέσβ. σβράχχνους Θράκ. (Αἰν.) σβραχνᾶς Δαρδαν. *Ηπ. Σάμ.—Λεξ. Δημητρ. βαραχτᾶς Καππ. (*Ανακ. Ἀραβάν. Σιννασσ.) γαρυχνᾶς Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βαρυχνᾶς, ὃ ἐκ τοῦ βαρυπνᾶς ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαρύς, τοῦ οὐσ. ὕπνος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας. Πβ. Εὐστάθ. 561, 8 «τοῦτο δὲ [τὸν ἐφιάλτην] ὁ χυδαῖος ἄνθρωπος βαρυχνᾶν λέγει». *Η λ. καὶ παρὰ Σομ. Πβ. καὶ J Kalitsunakis Mittel-neugr. Erglär. 18 κέξ.

1) Ὁ μὴ ἀφυπνιζόμενος εὐκόλως. ὁ βαθέως κοιμώμενος Νάξ. (*Απύρανθ.) Συνών. βάρυπνος 1. 2) Πάθος ἀποπνικτικὸν ἐπερχόμενον ἐν ὕπνῳ ἔνεκα βάρους τοῦ στομάχου, δυσπεψίας καὶ ἄλλων αἰτίων, ὃ τῶν ἀρχαίων ἐφιάλτης ἢ ἡπίαλος ἢ πνιγαλίων (ὁ λαὸς πολλὰ χοῦ πιστεύει ὅτι τὸ πάθος τοῦτο προκαλεῖ δαίμων τις

καθήμενος ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅστις ἐμφανίζεται ὡς μικρὸν παιδίον ἢ νεανίας ἢ ὡς δασύτριχος καὶ δυσειδὴς γυνὴ ἢ ὡς μάγισσα κτ.) σὺνηθ.: Ἄσμ.

*Οντας ἔρχεσ', ἀβραχνᾶ, | ἀπὸ τὴν ἀνεκαπνὰ, μέτρα τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ | καὶ τὰ φύλλα τοῦ δεντροῦ (ἀνεκαπνὰ=καπνοδόχος) Κάσ. Συνών. ἀπομόρεια, βαρὺς Β 2, ἐφιάλτης. 3) Φάντασμα πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν παιδίων Χίος. Συνών. βρικόλακας, σκιᾶχτρο.

βράχνασμα τό, Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βραχνιάζω.

Βράχνα, ὃ ἰδ.

βραχνερά ἐπίρρ. ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 111—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνερός.

Βραχνά, ὃ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: Ἡ χήρα σκύβει γὰ στερενὴ φορὰ κί ἄγρια καὶ βραχνερά τὴν ἄμοιρη μικρούλλα θέλει νὰ δερμηνέψῃ ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἀν.

βραχνερός ἐπίθ. ΓΒλαχογιάνν. ἐν Προπυλ. 1,238 ΑΧριστοπ. Ποιήμ. 83 ΣΜαρτζώκ. Ποιήμ. 40 ΣΣκίπη Ἀγία Βαρβάρ. 105—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερός.

1) Ὁ ἔχων φωνὴν βραγχώδη καὶ τραχεῖαν ΑΧριστόπ. ἔνθ' ἀν. Φλογέρες βραχνερές. Συνών. βραχνός 1. 2) Ὁχι διαυγὴς καὶ καθαρὸς, ἀλλὰ βραγχώδης καὶ τραχὺς ἔνθ' ἀν.: Ἄγρεις καὶ βραχνερές φωνές ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἀν. Βραχνερὴ λαλιά ΣΜαρτζώκ. ἔνθ' ἀν. Βραχνερὴ κραξιά ΣΣκίπης ἔνθ' ἀν. Συνών. βραχνός 2.

βραχνία τὰ, Πόντ. (*Αμισ. Σινώπ.) φραχνία Πόντ. (Σινώπ.) φραφνία Πόντ. (Οἰν.) Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράχγια πληθ. τοῦ βράγχιον.

1) Τὰ βράγγια τῶν ἰχθύων ἔνθ' ἀν. Συνών. βράχια, σπᾶραχνα. 2) Ὁ φάρυξ καὶ ὁ λάρυγξ ὁμοῦ Πόντ. (Σινώπ.)

βραχνιάζω κοιν. βραχνιάζου βόρ. ἰδιώμ. καὶ Τσακων. βραχνιάζ-ζω Σύμ. βραχνιάτζω Σύμ. βραχνιάννου Λυκ. (Λιβύσσ.) βραγνιάζω Κύπρ. (καὶ βραχνιάζω) Σαλαμ. φραχνιάζω Κύπρ. σβραχνιάζω Εὐβ. (Χαλκ.) Πελοπν. (Μάν. Τριφυλ.) Σῦρ. κ. ἀ. σβραχνιάζου Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. Μακεδ. φραγκιάζω Τήλ. φραγκιάζ-ζω Σύμ. φραγκιάτζω Σύμ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. βραγχιιάζω, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. βραγχιῶ. Πβ. Ἡούχ. «βραγχιιάζεσθαι» πνίγεσθαι.

1) Ἀμτβ. καθίσταται βραχνός, ἀποβαίνει ἡ φωνὴ μου ἀσθενῆς καὶ τραχεῖα ἔνεκα κρυολογήματος ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας ἔνθ' ἀν.: Βράχνιασα ἀπὸ κρυολόγημα. Βράχνιασα νὰ σοῦ φωνάζω κοιν. Βράχναξε ὁ λαιμός μου Μέγαρ. Ἀπὸ τοῖς πολλὰς φωνὰς ἐφράγκιασα Σύμ. || Φρ. Βράχνιασα νὰ παρακαλῶ ἢ παρακαλῶντας (παρεκάλεσα πολὺ) Πελοπν. (*Αρκαδ.) || Ἄσμ.

Μὴ μοῦ παραπονέγεστε, γιατί εἶμαι βληχιασμένος, ἤπια νερό τοῦ πηαδιοῦ κ' ἐβράχνιασ' ὁ καημένος Θήρ. Καὶ μετβ. καθιστῶ τινα βραχνὸν πολλαχ.: Μ' ἐβράχνιασεν ὁ τρόμος ἸΠολέμ. Σπασμέν. Μάρμαρ. 40 Μὲ βράχνιασε τὸ κρύο—τὸ τραγοῦδι Λεξ. Δημητρ. Συνών. βληχιάζω 2, βραχνιάζω. 2) Ἀποβάλλω τὴν διαύγειαν καὶ καθαρότητα καὶ ἀποβαίνω βραγχώδης ἔνθ' ἀν.: Βράχνιασ' ἡ φωνή μου ἀπὸ τὸ κρυολόγημα—τὸ τραγοῦδι κτ. κοιν. || Ποίημ.

Συχνά ἐβράχνιασε ἡ μιλιὰ του | τραγουδῶντας λυπηρὰ
πῶς 'ς τὸν ἥλιον ἀποκάτου | εἶναι λίγη ἐλευθερία
ΔΣολωμ. (ἐκδ. ΙΠολυλ.) 46.

βράχνιασμα τό, κοιν. βράγνιασμα Κύπρ. φρα-
χνίασμα Κύπρ. σβράχνιασμα Πελοπ. (Μάν. Τριφυλ.)
Σῦρ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ρ. βραχνηάζω.

Βράχνα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Δὲν ἀκούει ἡ φωνή του
ἀπὸ τὸ πολὺ βράχνιασμα κοιν.

βραχνιασμένα ἐπίρρ. σύνηθ. φραγκιασμένα Σύμ.

Ἐκ τοῦ βραχνιασμένος μετοχ. τοῦ ρ. βραχνηάζω.

Βραχνά, ὁ ἰδ.: Μιλᾷ βραχνιασμένα σύνηθ.

βραχνιαστὰ ἐπίρρ. Ἠπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βραχνιαστός.

Βραχνά, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Ἀκούει τὸν κοῦκο ποῦ λαλεῖ καὶ βραχνιαστὰ τὸ λέγει.

βραχνοκόκορας ὁ, πολλαχ. βραγνοκόκορας Μέ-
γαρ. Σαλαμ. σβραχνοκόκορας Σῦρ. βραχνοκόκορος
Κεφαλλ.—Passow Carmin. popular. 585. βραχνουκό-
κους Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνός καὶ τοῦ οὐσ. κόκορας.

Ἀλέκτωρ μὲ βραγχώδη φωνὴν ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τοίτωσε, βραχνοκόκορε, ἀπὸ τὰ κεραμίδα

γὰ νὰ μιλήσ' ἡ πέρικα ἀπὸ τὰ παρεθύρια

Passow ἐνθ' ἄν.

βραχνοκόρακας ὁ, ἀμάρτ. βραχνοκόρακας Θράκ.
(Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνὰ καὶ τοῦ οὐσ. κόρακας.

Κόραξ ἔχων βραγχώδη φωνήν.

βραχνοκράζω ΜΜακάκ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Ἀποστο-
λίδ. 215.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βραχνὰ καὶ τοῦ ρ. κράζω.

Κράζω μὲ φωνὴν βραγχώδη: Ποίημ.

Καὶ καὶ ποῦ βραχνοκράζει | μὲ μὲ φωνὴν ἀνθρώπου

'ς τὸ ἡμέρωμα τοῦ τόπου | βουβάθηκε καὶ αὐτό.

βραχνολαλῶ ΚΠαρορ. Στὸ ἄλμπουρ. 112.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βραχνὰ καὶ τοῦ ρ. λαλῶ.

Λαλῶ, φωνάζω μὲ φωνὴν βραγχώδη: Κουκουρίκου!
βραχνολάλησε μακρὰ κάποιος κόκορας.

βραχνομεθυσμένος ἐπίθ. ΔΚαμπούρογλ. Ἀθηναϊκ.
Διηγ. 51.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνός καὶ τοῦ μεθυσμένος μετοχ.
τοῦ ρ. μεθῶ.

Μεθυσμένος ὁμιλῶν μὲ βραγχώδη φωνήν.

βράχνος τό, ἀμάρτ. βράχνους Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράγχος.

Τὸ βράγχος τῆς φωνῆς, ἡ βραχνάδα. Συνών. ἰδ.
ἐν λ. βράχνα.

βραχνός ἐπίθ. κοιν. βραχνὲ Τσακων. βραγνός
Κύπρ. (καὶ βραχνός) βραγνός Κύπρ. φραχνός Κύπρ.
σβραχνός Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. Πελοπ. (Μάν. Τριφυλ.)
Προπ. (Ἀρτάκ.) Σάμ. Σῦρ. κ. ἀ.—Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. βραγχός. Τὸ σ τοῦ τύπ. σβρα-
χνός ἀπὸ τοῦ τελικοῦ σ τοῦ ἄρθρου τούς, ὅπως καὶ σβῶ-
λος, σπλόνος ἐκ τοῦ τούς βώλους, τούς πλόρους
(φλόρους) κτ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,412. Πβ. καὶ
GMeyer Neugr. Stud. 2,100.

1) Ὁ ἔνεκα παθήσεως τῶν φωνητικῶν ὀργάνων ἔχων
φωνὴν τραχεῖαν, ἀσθενὴ καὶ βραγχώδη, ὅχι διαυγὴ καὶ
καθαρὰν κοιν. καὶ Τσακων.: Εἶμαι βραχνός καὶ δὲ μπορῶ
νὰ μιλήσω καθαρὰ κοιν. Πετεινάρι φραχνὸν Κύπρ. Συν-
εκδ. καὶ ἐπὶ ὀργάνων μουσικῶν καὶ γενικῶς πραγμάτων
ἡχηρῶν κοιν.: Καμπάνα βραχνή. Βραχνὸ βιολί - κουδούνι
κτ. || Ἄσμ.

Φέρνει μπαζάκια πράσινα, φέρνει βραχνὰ παιγνίδια
(ἐνν. ὁ Χάρως) Πελοπ. (Οἶν.) Συνών. βραχνερός 1.

2) Βραγχώδης, σομφός, ἐπὶ φωνῆς κοιν.: Βραχνή
φωνή. Βραχνὸ ψάλισμο. Βραχνὸ μουρμούρισμα. Συνών.
βραχνερός 2.

βραχνόσυρτος ἐπίθ. (Ν. Ἐστ. 11, 23).

Ἐκ τῶν ἐπιθ. βραχνός καὶ συρτός.

Ὁ σεσυρμένος καὶ βραχνός, ἐπὶ ἤχου: Βραχνόσυρτη
φωνή.

βραχνούλλης ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. βραχνούλλα ΓΞε-
νοπ. Κατήφ. 399.

Ὑποκορ. τοῦ ἐπιθ. βραχνός διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. - ούλλης.

Ὁ ὀλίγον τι βραχνός: Βραχνούλλα φωνή.

βραχνόφωνα ἐπίρρ. ΔΣολωμ. (ἐκδ. ΙΠολυλ.) 173
ΣΜαρτζώκ. Ποιήμ. 144.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνόφωνος.

Μὲ φωνὴν βραγχώδη, βραχνήν: Ποιήμ.

Βραχνόφωνα ὁ καλόγερος ἀνάδευε τὰ χεῖλα
ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.

Κ' ἔνα θερὸ βραχνόφωνα μουγγρίζει
ΣΜαρτζώκ. ἐνθ' ἄν.

βραχνόφωνος ἐπίθ. Κύπρ. Πάφ. κ. ἀ.—ΙΠολέμ.
Χειμῶναθ. 122—φραχνόφωνος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραχνός καὶ τοῦ οὐσ. φωνή.

Ὁ ἔχων βραγχώδη φωνὴν ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Ἀποβραδὺς ἐδιάβαιναν κοπάδι τὰ κοράκια
καὶ ἀκούστηκε βραχνόφωνη 'ς τὸ δέντρο ἡ κουκουβάγια
ΙΠολέμ. ἐνθ' ἄν.

βραχοβάμβακο τό, Ζάκ. (Κερ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ βαρβάκι.

Τὸ πτηνὸν βαρβάκι ποῦ μένει εἰς τοὺς βράχους.

βραχοβούνι τό, Λεξ. Βλαστ. 371 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ βουνί.

Βουνὸν βραχώδες. Συνών. πετροβούνι.

βραχοδαρμός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βραχοδέρομαι.

Κακουχία, τλαιπωρία.

βραχοδέρομαι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ ρ. δέρομαι.

Κακουχοῦμαι, τλαιπωροῦμαι: Ἐὼ πολεμῶ δλημερὶς
καὶ βραχοδέρομαι κ' ἐσεῖς πετᾶτε τῇ δούλεψί μου.

βραχοκαταλύτης ἐπίθ. ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,369 καὶ
391 βραχουκαταλύτ'ς Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ καταλύτης ἡ τοῦ οὐσ.
βράχος καὶ τοῦ ρ. καταλῶ.

Ὁ δυνάμενος καὶ βράχους νὰ καταλύσῃ, δυνατός,
ἰσχυρός: ἐνθ' ἄν.: Ποιήμ.

Τοῦ Φλώρου τ' ἀγριόπαιδο, τὸ βραχοκαταλύτη,
ποῦ μ' ἔνα γρόθο ἐσκότωσε τριέτικο δαμάλι
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. 3,369.

Κι ὁ Λάμπρος ὁ ἀλύγιτος, ὁ εἰκοσιχρονίτης,
ὁ δειτροξεθεμελιωτής, ὁ βραχοκαταλύτης
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. 3, 391. Συνών. πετροκαταλύτης.

βραχοκορφή ἡ, Λεξ. Βλαστ. 372 βραχόκορφο τό,
Λεξ. Βλαστ. 372.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ κορφή. Ὁ τύπος βραχό-
κορφο κατὰ μεταπλασμὸν καθὼς καὶ δίκορφο καὶ τρι-
κορφο.

Κορυφή βράχου.

βραχοκύλης ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ ρ. κυλῶ.

Ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ κυλιδεῖται, νὰ κατακρημνί-
ται ἀπὸ τοὺς βράχους, ἐν ἀραις. Συνών. βραχοκυλι-
σμένος. Πβ. βραχοματοκύλης.

βραχοκυλισμένος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ κυλισμένος μετοχ.
τοῦ ρ. κυλῶ.

Βραχοκύλης, ὁ ἰδ. Πβ. βραχοματοκυλισμένος.

βραχολίθαρo τό, ΣΣκίπη Ἀπέθαντ. 17.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ λιθάρι.

Λίθος ὀγκώδης ὡς βράχος: Ποίημα.

Κ' ἦταν καμπάνες ἀπὸ μέταλλο | τῆς ξώπορτας τὰ θυρὰ
καὶ βραχολίθαρα θεόρατα | ἀντὶς πεζούλλια.

βραχολόγικος ἐπίθ. ἀμάρτ. βραχολόικο τό, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραχολόγος καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ικός.

Οὐδ. οὐσ., ἡ αἶξ (ὡς περιφερομένη εἰς τοὺς βράχους):

Ἐνα σωρὸ βραχολόικα κατεβαίνοντο τοῦ βράχους.

βραχολόγος ὁ Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-λόγος.

Ὁ εὐκόλως καὶ ἀφόβως περιπατῶν εἰς τοὺς βράχους:
Οἱ παρᾶδες εἶναι καλοὶ βραχολόοι καὶ προβατοῦνε πᾶν
ταὺ βράχους.

βραχολούλουδο τό, ΔΚαμπούρογλ. ἐν Ν.Ἑστ. 17
(1935) 359.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ λουλούδι.

Ἀνθος φυόμενον εἰς τοὺς βράχους.

βραχοματοκύλης ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ. ἀ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ αἷμα καὶ τοῦ ρ. κυλῶ.

Ἐκεῖνος ποῦ εἶθε νὰ αἱματοκυλισθῇ μέσα εἰς τοὺς
βράχους, νὰ κατακρημνισθῇ ἀπὸ τοὺς βράχους, ἐν ἀραις.
Συνών. βραχοματοκυλισμένος. Πβ. βραχοκύλης.

βραχοματοκυλισμένος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ αἷμα καὶ τοῦ κυλισμένος
μετοχ. τοῦ ρ. κυλῶ.

Βραχοματοκύλης, ὁ ἰδ. Πβ. βραχοκυλισμένος.

βραχόμυια ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ μυῖα.

Ἐντομον ὁμοιον κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὴν μυῖαν καὶ
δαιτώμενον εἰς τοὺς παραλίους βράχους, χρησιμοποιοῦ-
μενον δὲ ὑπὸ τῶν ἀλιέων ὡς δόλωμα διὰ τὴν ἄγρην μι-
κρῶν ἰχθύων.

βραχονήσι τό, ΓΒλαχογιάνν. Λόγ. κ. ἀντίλογ. 123.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ νησί.

Βραχώδης νῆσος. Πβ. ξερονήσι.

βραχόπετρα ἡ, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ πέτρα.

Λίθος εὐκόλως τριβόμενος.

βραχοπλαγιά ἡ, ΑΜαμμέλ. ἐν Ν.Ἑστ. 11, 339.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ πλαγιά.

Βραχώδης κλιτὺς βουνοῦ: Ἀβατες βραχοπλαγιές.

βραχοπούλλι τό, ἀμάρτ. βραχουπούλλ' Στερελλ.
(Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ πουλί.

Μικρὸν πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἐνδiciaται εἰς τοὺς βράχους.

βραχόρρεμα τό, Θράκ. — Λεξ. Βλαστ. 373 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ ῥέμα.

Φάραγξ χειμαρρώδης μεταξὺ βραχωδῶν ὑψωμάτων.

βράχος ὁ, κοιν. βράχους βόρ. ἰδιώμ. βράχο
Τσακων. βράχος τό, Θήρ. Κύθηρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)
Σκῦρ. κ. ἀ. βράχο Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσιοχ.
Σουδεν.) Πληθ. βράχα κοιν. ἀβράχα Κίμωλ. κ. ἀ.
βάαχα Σαμοθρ. βράχη Θήρ. Κάρπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Πελοπν. (Μάν.) κ. ἀ. βράχα Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀχαῖα
Καλάβρυτ. Μαζαίικ. Σουδεν. Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπίθ. βράχεα, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. βρα-
χέα, καὶ τῆς μεγεθυντικῆς καταλ. -ος. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν
Ἀθηνᾶ 2, 706 καὶ ΜΝΕ 2, 59-60. Πβ. καὶ Κορ. Ἀτ.
4, 62. Τὸ αὐτ. βράχος ἐκ τοῦ μεταγν. τὰ βράχη κατὰ
τὸ ἀντίστροφον σχῆμα τὰ ὄρη - τὸ ὄρος, τὰ τεῖχη - τὸ
τεῖχος κτ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 48. Ἡ λ. καὶ μεσν.
Πβ. Λυβιστ. καὶ Ροδάμν. Ε 2762 (ἐκδ. J. Lambert) «ἐβγαί-
νει ἡ γραία ἡ ταλαίπωρος, μαύρη ὡς Σαρακῆνα, | γυμνή
γὰρ καὶ ἀνυπακούστος καὶ κάθεται εἰς τὸ βράχο».

Α) Κυριότ. 1) Πέτρα μεγάλη καὶ ἀποφρῶξ, σκό-
πελος, σπάλας κοιν. καὶ Τσακων.: Ἐχ' ἀστήγητα σὰ βρά-
χου (ἐπὶ ἀνθρώπου ἔχοντος ἀντοχήν) Στερελλ. (Αἰτωλ.)
Ποῦ νὰ φά ἂν βράχεα τὴν περιμαλιᾶς τὸ κορμί σου! (ἀρὰ)
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νὰ μοῦ βγάλῃ ὁ βράχος τὸ πονκάμισό
μου! (δοκός ἀραδικός, ἥτοι νὰ πνιγῶ καὶ τὸ σῶμά μου
νὰ κτυπηθῇ εἰς τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς) Ζάκ. Νὰ στέ-
τζερε σὰν τὸ βράχο! (νὰ στέκης σὰν τὸ βράχο! εὐχή)
Τσακων. Πῆγε τὸ βράχο βράχο (ἐπὶ βραχώδους ὁδοῦ κατὰ
τάς ὁφρὺς ἢ τὰ πλάγια βραχωδῶν συστάδων) Πελοπν.
(Ἀρκαδ.) || Φρ. Γεννήθηκα σὲ βράχο (εἰμαι ἀνθεκτικός,
ἀκλόνητος) Λεξ. Βλαστ. Πέταξέ το 'ς τὸ βράχο (ἐπὶ ἀχρή-
στου πράγματος) Ἀρκαδ. || Παροιμ. φρ. Ἐμπρὸς γκρεμὸς
καὶ πίσω βράχος (μεταξὺ δύο κακῶν) Πελοπν. (Δημητσάν.)
Παροιμ. Μαθημένος εἶν' ὁ βράχος νὰ τὸν δέρουν τὰ κύ-
ματα (ἐπὶ τοῦ ἐξοικειωμένου πρὸς τοὺς κινδύνους) ἸΒε-
νιζέλ. Παροιμ. Μ 17 || Ἀσμ.

Ἡ-ῖ-ἀγάπη βράχους καταλύ' καὶ τὰ θερὰ μερώνει
κ' ἐγὼ τὴν ἔχω 'ς τὴν γαρδιά, πῶς δὲ μὲ θανατώνει;
Κρήτ.

Ἀνίσως καὶ μ' ἀπαρνιστῆς καὶ πᾶ' ἄλλοῦ ἢ φιλά σου,
τά βράχη τὴν περιμαλιᾶς νὰ φά ἀὴ γορμαλιά σου!
Ἀπύρανθ.

Σαράντα κλέφτες ἤμεστα, σαράντα χαρμηῆτες,
τὰ βράχη τὰ γυρίζαμε κάτω 'ς τὰ περιάλια
Κάρπ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βράχος Εὐβ.
Ζάκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κορινθ. Πυλ. Τριφυλ.) Βράχους
Σκόπ. Στερελλ. (Ἰτωλ.) Βράχοι Πελοπν. (Γορτυν. Μάν.)
Ἀσπρος Βράχος Κεφαλλ. Κόκκινος Βράχος Ζάκ. Πελοπν.
(Γορτυν. Καλάβρυτ.) Κόκκ' οὐς Βράχους Θάσ. Μεγάλος
Βράχος Πελοπν. (Μάν.) Μαργέτη Βράχος Σκῦρ. Μέλισσας

Βράχος Εὐβ. Σαρδέλλη Βράχος Πελοπν. (Χατζ.) Παρασκευᾶ Βράχους Στερελλ. (Δεσφ.) Φουνεᾶ Βράχους Θάσ. Στρογγυλὸς Βράχος Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Κουμμένους Βράχους Θεσσ. (Μηλ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) Τρύπιος Βράχος Ἀττικ. Μαῦρα Βάαχρα Σαμοθρ. Μακρὰ Βράχια Ρόδ.

2) Τόπος βραχώδης, κρημνώδης Εὐβ. Ζάκ. Πελοπν. (Λάστ. Μεσσ. Τριφυλ.) Συνών. κατσάβραχα. 3) Λίθος χειροπληθής, μεγάλη πέτρα Σάμ.—Λεξ. Δημητρ.: Τοῦ ἔρριξε ἓνα βράχο καὶ τοῦ ὅσπασε τὰ πλευρὰ Λεξ. Δημητρ. Τοῦ ὅσπασε μ' ἓνα βράχον ἔς τὸν κιφάλ' Σάμ. Θὰ σὶ πιάσουν μὲ τὰ βράχια! (θὰ σὲ λιθοβολήσω!) αὐτόθ. Συνών. βραχὰ 2.

Β) Μεταφ. 1) Ἐπὶ ἀνθρώπου, ὑψηλός, πλατύστερος καὶ σωματώδης πολλαχ. 2) Ὁ ἔχων ἰσχυρὰς σωματικὰς δυνάμεις, ὁ μὴ καταβαλλόμενος, ἄλκιμος, ρωμαλέος πολλαχ.: Εἶναι βράχος, δὲ φοβᾶται ἀπὸ ἀρρώστιας.

3) Ἐπὶ ψυχικῆς καταστάσεως, ἀκατάβλητος, ὑπομονητικός, καρτερικός πολλαχ.: Ἐστάθη βράχος ἔς τὴν περὶστασι ποῦ τοῦ ἔτυχε Πελοπν. (Τριφυλ.)

βραχοσειρά ἡ (Ν.Ἑστ. 17, 71).

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ σειρά.
Σειρά βράχων.

βραχοσπαρμένος ἐπίθ. ΣΠερσιὰδ. Σκλάβ. 88.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ σπαρμένος μετόχ. τοῦ ρ σπέρνω.

Ὁ οἶνει διὰ βράχων σπαρμένος, ὁ πλήρης βράχων βραχώδης: Ποίημ.

Καὶ ποῖος ποτὲ τὸ γνῶρισε ἢ ποῖος ποτὲ τοῦ ἔσπει
σὲ τί βουνά, σὲ τί ἔρημίες, βραχοσπαρμένος ἄκρως
ἓνα καιρὸ ἢ ἀσυντρίβη;
Συνών. βραχόσπαρτος.

βραχόσπαρτος ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Τάφ. 7 ΠΝιοβάν.
Ἀγριολούλ. 178 βραχόσπαρτα τά, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ ρ. σπέρνω.

1) Βραχοσπαρμένος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βραχόσπαρτο χωράφι ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. 2) Οὐδ. πληθ. οὐσ. ἀνευ ὠρισμένης σημασίας εἰς καθαρογλώσσημα Κεφαλλ.:

Βράχο βράχο πήγαινα | κ' ἐμάζενα βραχόσπαρτα
Πβ. βραχοσφαχτα.

βραχοσπηλαιά ἡ, ΣΔάφν. ἐν Ν.Ἑστ. 24 (1938) 42
—Λεξ. Βλαστ. 373. βραχουσπ'λαιά Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ σπηλαιά.

Σπήλαιον ἐντὸς βράχου. Πβ. βραχότρυπα.

βραχοσύντριψτος ἐπίθ. ΔΣολωμ. (ἔκδ. ΙΠολυλ.) 23

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ λογίου ρ. συντρίβω.
Ὁ οἶνει εἰς βράχους συντριβεῖς, δεινῶς ἠκρωτηριασμένος: Ποίημ.

Ὅλα τ' ἄψυχα κορμιά, | βραχοσύντριψτα, γυμνά,
σωριασμένα νὰ τὰ σπρώξῃ | ἢ κατὰρα τοῦ Θεοῦ.

βραχόσφαχτα τά, Μέγαρ. Μεγίστ. Πελοπν. (Πυλ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τοῦ ἐπίθ. σφαχτός.

Λέξις πεποιημένη ἀνευ ὠρισμένης σημασίας ἀπαντῶσα εἰς καθαρογλώσσημα ἐνθ' ἄν.:

Οὐλο τὸ βράχο πάαινα | κ' ἔτρωγα βραχόσφαχτα

βραχόσφαχτα βραχόσφαχτα | μὲ τὴν ξεροσκαπὴ σκα-
σιτὴ χουλιάρα

Πυλ. Πβ. βραχόσπαρτα ἐν λ. βραχόσπαρτος.

βραχοτοπιὰ ἡ, Λεξ. Βλαστ. 374 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραχότοπος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

Βραχότοπος, ὁ ἰδ. Πβ. κακοτοπιὰ.

βραχότοπος ὁ, πολλαχ. βραχοτόπι πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ τόπος. Τὸ βραχοτόπι κατὰ μεταπλασμόν.

Τόπος πλήρης βράχων, μέρος βραχώδες. Συνών. βραχοτοπιὰ, βραχουριά.

βραχότρυπα ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ τρύπα.

Ὅπη, βαθούλωμα ἐντὸς βράχου. Πβ. βραχοσπηλαιά.

βραχοτσίκλα ἡ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ τσίκλα.

Τὸ φυτὸν ὄνομα τὸ ἐχιοειδὲς (onosima echioides) τῆς τάξεως τῶν τραχυφυλλωδῶν (borraginaceae). Συνών. ἀμπελοφράχτης, μελίχορτο.

βραχουδάκι τό, ἐνιαχ. βραχουδάτσι Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τσούδι.

Μικρὸς βράχος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραχάκι.

βραχουριά ἡ, Λεξ. Βλαστ. 372.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουριά.

Βραχότοπος, ὁ ἰδ.

βραχούττι τό, Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούττι.

Βραχουδάκι, ὁ ἰδ.

βραχοφωλεὰ ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ φωλεά.

Φωλεὰ ἐντὸς βράχου.

βραχόψαρο τό, Κύθηρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βράχος καὶ ψάρι.

Ἰχθύς διαιτώμενος εἰς βραχώδη μέρη τῆς θαλάσσης. Συνών. πετρόψαρο.

βράχωμα τό, Κρήτ. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 290 καὶ 374 Δημητρ. βράχουμα Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βραχώνω.

1) Μέγας βράχος ἐνθ' ἄν.: Κάθουνταν ἔς ἓνα βράχουμα γὰ ν' ἀπουγαναχτήσ' (ἐκ παραδ.) Μακεδ. 2) Ἐπὶ αἰγῶν, ἀναρρίχησης εἰς μέρη βραχώδη, ὁπόθεν ἀδύνατος ἡ κάθοδος Λεξ. Δημητρ.

βραχώνω πολλαχ. βραχώνου Λήμν. Σκίαθ. Σκυρ. βραχών-νου Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἄ.) Μέσ. βραχώνουμι Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος.

1) Τραχύνομαι, σκληρύνομαι, ἀποσχιροῦμαι, ἐπὶ ἐδάφους Εὐβ. (Κύμ.) Σαλαμ. κ. ἄ.: Βράχωσε τ' ἀμπέλι - τὸ χῶμα κττ. Σαλαμ. || Ἄσμ.

Γὰ δεῖξε μου τὸ μνημα της νὰ πᾶν νὰ τὸ παστρέψω
—Γιάννη, τὸ μνημα βράχωσε, τὸ μνημα γένη βράχος
Εὐβ. Μετοχ. βραχωμένος, βραχώδης ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 92. 3) Καθίσταμαι δυσκίνητος, δύσκολος εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν Εὐβ. (Κουρ.): Βραχών-νουνε τὰ στή-
θη μου (χρυσολογοῦν οἱ πνεύμονές μου εἰς βαθμὸν ποῦ

δύσκολα ἤμπορῶ νὰ ἀναπνέω καὶ νὰ ὀμιλῶ). 2) Ἐν-
σφηνοῦμαι ἐντὸς σχισμᾶδων, ἐντὸς ρωγμῶν βράχου, πιά-
νομαι εἰς βράχῃ, συνήθως ἐν τῇ ἀλυσίδι καὶ τῇ ναυτιλίᾳ
πολλαχ. : Βράχῃ μεσα σὲ βράχῃ τὸ ἀγκίστρι - ἡ μολυ-
βήθρα - τὸ δίχτυ - ἡ καθετὴ κττ. Βράχῃ ἡ ἄγκυρα.
|| Ἄσμι.

Μὰ ἡ ἐδική μου λεμονὰ 'ς τὸ βράχο βραχωμένη
δίχως νερὸ 'ς τὴ ρίζα της ἀνθίζει καὶ καρπίζει
(Ν. Ἑστ. 24, 1024) Συνών. βραχεάζω 2. 3) Ἐνεργ.
καὶ μέσ. ἀνέρχομαι εἰς βραχώδεις κρημνοὺς, ὁπόθεν δὲν
δύναμαι πλέον νὰ κατέλθω, συνήθως ἐπὶ αἰγῶν Εὐβ. (Κουρ.)
Λήμν. Σκίαθ. Σκῦρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Βράχουσαν τὰ
γίδια Αἰτωλ. Βραχώθηκε ἡ γίδα καὶ τρώμαξα νὰ τὴν κατε-
βάσω Κουρ. Συνών. βραχεάζω 3.

βραχωτός ἐπίθ. ΔΛουκοπ. Γεωργ. Ρούμελ. 116.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ωτός.

Βραχώδης : Κορφές βραχωτές.

βρέ ἐπιφών. κλητικὸν μωρὲ σύννηθ. μουρὲ βόρ.
ιδιῶμ. μωρε Ἡπ. (Ἄρτ.) Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) κ. ἄ.
μώρ' Ζάκ. Θεσσ. Πελοπ. κ. ἄ. μωρὲς Ζάκ. Κέρκ. Κε-
φαλλ. Πελοπ. κ. ἄ. μουρὲ Ἀστυπ. Κάμπ. Λέσβ. Μα-
κεδ. (Χαλκιδ.) Νάξ. Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ. μουρὲς Μακεδ.
(Καστορ.) κ. ἄ. μούρ' Σῦρ. μαρὲ Ἡπ. Θάσ. Θεσσ.
Θράκ. Ἰμβρ. Κάλυμν. Λέρ. Λήμν. Μύκ. Πάρ. Πελοπ.
Ρόδ. Σάμ. Σκῦρ. Στερελλ. Τήν. κ. ἄ. μάρε Μύκ. Πόντ.
(Κερασ. Κοτύωρ.) κ. ἄ. μάρι Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ.
Χαλκιδ. κ. ἄ.) μάρ' Πάρ. κ. ἄ. μαρὸ Βιθυν. μπερὲ
σύννηθ. βρε πολλὰ καὶ Πόντ. (Χαλδ.) πρέ Θράκ.
(Αἰν.) Καππ. Λακ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Χαλδ.) Ρόδ. Σύμ.
Χίος κ. ἄ. ἐμπρὲ Προπ. (Κύζ. Πάνορμ.) κ. ἄ. ἐμπρὲ
Πόντ. (Ἀμισ.) ἱπρὲ Καππ. ἀμπρὲ Ἡπ. Μακεδ. (Κα-
στορ.) ἀδρὲ Θράκ. βρε κοιν. καὶ Τσακων. ἀβρὲ Θεσσ.
βρεὲς Ζάκ. ρὲ σύννηθ. ἀρὲ Β.Εὐβ. Θεσσ. Μακεδ. (Βελβ.
Βλάστ.) Σκίαθ. Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ. ἄρε Μακεδ.
(Βλάστ.) ὠρὲ Κέρκ. Κύπρ. Κρήτ. Πελοπ. Σκίαθ. Στε-
ρελλ. κ. ἄ. ὠρε Ἡπ. Ρόδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) ὠρὲς
Ἡπ. Πελοπ. ὠρ' Ἡπ. Θεσσ. Νάξ. (Ἀπύρανθ Δαμαρ.)
ὠρα Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασσ.) βωρὲ Κέρκ. Κε-
φαλλ. βώρ' Μεγίστ. Θηλ. μωρὴ σύννηθ. μουρὴ βόρ.
ιδιῶμ. μ'ρὴ Μακεδ. (Χαλκιδ.) μονὴ Σαμοθρ. ἀμώρη
Μακεδ. (Καστορ.) μώρ' Καππ. (Ἀραβάν.) Μακεδ. (Σιάτ.)
Πελοπ. (Βούρβουρ.) κ. ἄ. μὼ Θράκ. (Σηλυβρ) Μακεδ.
(Βογατο.) Τήν. μὼ Σαμοθρ. μαρὴ Βιθυν. Εὐβ. Θεσσ.
Θράκ. Καππ. Λευκ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Ἄρν. Ζου-
πάν. Θεσσαλον. Νιγρίτ. Πάγγ. Σισάν. Χαλκιδ.) Μεγίστ.
Μύκ. Πάρ. Προπ. (Κύζ. Πάνορμ.) Ρόδ. Σάμ. Στερελλ.
Χίος κ. ἄ. μάρ' Β.Εὐβ. Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Μύκ.
μαῖ Κῶς πρὴ Ρόδ. βρὴ Κύπρ. Λέσβ. Σκῦρ. κ. ἄ.
βρὰ Κύπρ. ρὰ Κύπρ. ἀρὴ Εὐβ. Θεσσ. Θράκ. Σκίαθ.
Στερελλ. κ. ἄ. ἄρη Χίος (Πυργ.) ὠρὴ Ἡπ. Κέρκ.
Κρήτ. Κύπρ. Νάξ. κ. ἄ. οὔρη Στερελλ. κ. ἄ. βωρὴ
Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. Κέρκ. Τένεδ. βουρὴ Λέσβ.

Ἐκ τῆς κλητικῆς μωρὲ τοῦ ἐπιθ. μωρός. Ἰδ. Κορ.
Ἄτ. 5,33 - 4 καὶ ΓΧατζιδ. Γλωσσολ. Μελ. 204 - 213. Κατὰ
GMeyer ἐν Byzant. Zeitschr. 3, 158 - 9 ἐκ τοῦ Ἑνετ.
varé=ἴδετε. Ὁ τύπ. μαρὲ κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ
24 (1912) 30 ἐκ συμφύρ. τοῦ μωρὲ καὶ ἀρέ, ὃ ἐκ τοῦ
ἄ ρέ. Καὶ οἱ τύπ. ἀμπρὲ καὶ ἀβρὲ ἐκ τοῦ ἐπιφών. ἄ
καὶ τοῦ μπρέ, βρέ, τὸ δὲ ἐμπρὲ ἐκ τοῦ κλητικοῦ ἐπι-
φών. ἔ καὶ τοῦ μπρέ.

Ἡ λέξις εὐχρηστεῖ 1) Εἰς τὴν κλητικὴν προσφώ-
νησιν ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ὦ, ἀλλ' ἡ χρῆσις τῆς εἰς τὴν
κοινὴν ἐμφαίνει πάντοτε ἀπρέπειαν καὶ προσβολὴν, μό-
νον δὲ εἰς κλήσεις πρὸς οἰκεῖα πρόσωπα καὶ εἰς ἰδιώ-
ματά τινα, οἷον ἐν Πόντῳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀπέβαλε τὴν κα-
κὴν σημασίαν καὶ λέγεται ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ὦ : Βρὲ ἄν-
θρωπε τοῦ Θεοῦ, τ' εἴν' αὐτὰ ποῦ κάνεις ; Βρὲ καλέ μου,
βρὲ χρυσέ μου, δὲν ἀκούς τί σοῦ λέω ; Βρὲ ἀδερφέ, σπου-
δαῖο πρᾶμα ἦταν νὰ τὸ κάνης ; κοιν. || Φρ. Μωρὲ τ' εἶναι
τοῦτο ! (ἐπὶ ἀπροσδοκίτου πράγματος ἢ γεγονότος) σύννηθ.
Βρὲ εἴπα, βρὲ ἔκανα (ἄν καὶ εἴπα, ἄν καὶ ἔκανα) Λέσβ.
Ἡ χρῆσις αὕτη ἤρχισεν ἤδη ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους.
Πβ. Ἀριστοφ. Νεφ. 398 «καὶ πῶς, ὦ μῶρε σὺ καὶ Κρο-
νίων ὄζων καὶ βεκεσελένηε!» β) Τὸ βρέ μου οὐσ., ἡ
σύζυγός μου Κεφαλλ. 2) Εἰς δῆλωσιν ἐκπλήξεως καὶ
θαυμασμοῦ καὶ τῶν παραπλησίων αἰσθημάτων ἐπὶ γεγο-
νότων ἀνεπιπίστων, πραγμάτων ὑπερβολικῶν ἢ ἀπροσδο-
κίτων κττ. κοιν. : Βρέ, κακὸ ποῦ παθα - πῶς τὴν ἔπαθα !
κττ. Βρέ, μάτια μου ! Βρέ, ἀναίδεια - ζημιὰ - ζέστη - κρύο !
κττ. κοιν. || Φρ. Βρέ, καλῶς τονε ! (ἐπὶ ἀπροόπτου ἐπισκέ-
ψεως φιλικοῦ προσώπου). Βρέ, τὸν ἀθεόφοβο - τὸν κατερ-
γάρι - τὸν κύριο ! (ἐπὶ πράξεως ἀπροσδοκίτου προσώπου
τινός). Βρέ, τὸ φίλο ! (ὅταν ἀνακαλύπτωμεν τὴν πρὸς ἡμᾶς
δολιότητα ἀνθρώπου τινός) κοιν. Βρέ, δουλειὰ μεγάλη !
(ἐκφρασις περιφρονήσεως ἐπὶ ἀγγελίᾳ ἀτυχήματος) πολ-
λαχ. Βρέ, τὸ σπασμένο ! (ἐκφρασις λύπης δι' ἀτύχημα)
Πελοπ. (Ἀρκαδ.) Πβ. ἄ.

βρέγμα τό, Δ. Ρούμελ. (Φιλιπούπ.)—Λεξ. Αἰν. βρέμα
Στερελλ. (Αἰτωλ.) βράγμα Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω. Ὁ τύπ. βράγμαν διὰ τὸν παθ.
ἄορ. ἔβραχα (βράχη).

1) Τὸ νὰ βρέχη, τὸ βρέχειν Λεξ. Αἰν. 2) Τὸ
νὰ βραχῇ τις Πόντ. (Κερασ.) : Αἶκον βράγμαν καμμίαν
'κ' ἔβραχα (τέτοιον βρέξιμο ποτὲ δὲ βράχηκα). Συνών. βρε-
μά. 3) Τὸ μέρος ὁπερέβραχη, εἶναι βρεγμένον Δ. Ρου-
μελ. (Φιλιπούπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Αἰν. : Μὴ κά-
θισις ἐν τῷ βρέγματι Φιλιπούπ. Μὴν πατῆς ἀπάν' τὸν βρέμα
Αἰτωλ. Συνών. βρέξι 2. 4) Τὸ καταστὰν διάβροχον,
περίορτον Πόντ. (Κερασ.) : Βράγμαν ἐγένουμαν. Συνών.
μούσκεμα. μουσκίδι, παπί.

βρεμὸς ὁ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω.

Βρέγμα 2, ὁ ἰδ.

βρεξεῖ ἡ, Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἔβρεξα ἄορ. τοῦ ρ. βρέχω καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -εῖα.

Ἐλαχίστη ποσότης ὕδατος μόλις ἀρκοῦσα εἰς τὸ νὰ
βρέξη τις πρᾶγμα τι : Τοῦ ζήτησα νὰ μοῦ δώσῃ νερὸ καὶ
μοῦ ἔδωκε ἴσα ἴσα μὲ βρεξεῖ (ποσότητα μόλις ἐπαρκοῦ-
σαν νὰ βρέξη τὴν γλῶσσαν μου). Συνών. βρέξι 1,
στάλα.

βρέξι ἡ, Ἡπ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βρέξις=βροχή, βρέξιμον, ὑγρασις.

1) Ἐλάχιστόν τι Κρήτ. : Μνὰ βρέξι. Συνών. βρε-
ξεῖ, στάλα. 2) Τὸ βρεγμένον μέρος Ἡπ. : Φρ. (παι-
διὰς) Τί παίρνεις, στέγν' ἢ βρέξι ; Συνών. βρέγμα 3.

βρέξιμο τό, βρέξιμον Πόντ. (Κερασ. Οἶν Τραπ.
Χαλδ.) βρέξιμο σύννηθ. βρέξιμο Καππ. (Ἀραβάν.) βρέ-
ξιμο Σκῦρ. βρέξιμον βόρ. ιδιῶμ. βρέξιμον Ἰμβρ. κ. ἄ.
βράξιμον Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω. Τὸ βράξιμον κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀορ. ἐβράχα (ἐβράχην).

1) Τὸ νὰ βρέχη Καπ. (Ἀραβάν.) Πελοπ. (Μάν.) Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ.): Ὁ καιρὸς πάει γὰρ βρέξιμο Μάν. Συνών. βρεξίος 1. β) Τὸ νὰ καταβρέχη τις κάτι, κατάβρεγμα σύννηθ.: Τὸ βρέξιμο τῆς αὐλῆς - τοῦ δρόμου κτ. || Φρ. Θέλουν βρέξιμο (ἐνν. τὰ ροῦχά σου, τὰ ὑποδήματά σου κτ., δηλ. πρέπει νὰ μᾶς κεράσης διὰ νὰ σοῦ εὐχηθῶμεν νὰ τὰ παλαιώσης μὲ ὑγείαν. Ἡ φρ. προήλθεν ἐκ τῆς χρήσεως ποτῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις). γ) Διαβροχή σύννηθ.: Τὸ βρέξιμο τῶν μαλλιών - τῆς σκούπας - τῶν σεντονιῶν κτ. 2) Βροχή Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) Συνών. βρεξίος 2.

βρεξίος ὁ, Ποντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἔβρεξα ἀορ. τοῦ ρ. βρέχω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίος, περὶ ἧς ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 62 κέξ.

1) Βρέξιμο 1, ὁ ἰδ. 2) Βρέξιμο 2, ὁ ἰδ.: Ἐπιάσεμας ὁ βρεξίος (μᾶς κατέλαβεν ἡ βροχή).

Πβ. *βρεχίον.

βρεσιδάκι τό, Λεξ. Δημητρ. βρωσουδάκι Κρήτ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βρεσιδί διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Διὰ τὸ ω τοῦ τύπ. βρωσουδάκι ἰδ. βρετιδάκι.

Εὐτελές εὐρημα: Παροιμ.

Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρεσιδάκι | γὰ βελόνα γὰ καρφάκι.

Συνών. βρεσιμάκι, βρετιδάκι.

βρεσιδί τό, πολλαχ. βρεσιδ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ ἀορ. οὐσ. εὐρεσις διὰ τοῦ μεταβατικῆς τοῦ εὐρεσιδίου.

1) Πράγμα τυχαίως εὐρεθὲν καὶ οὐχ εἰς τὸν εὐρόντα ἀνήκον, ἔρμαιον ἐνθ' ἄν.: Παροιμ.

Τσ' ἀρπαξιάς ἦταν τὸ γίδι, | μὰ τὸ βάπτισε βρεσιδί (ἐπὶ τοῦ σοφιστικῶς δικαιολογοῦντος κακὴν πράξιν καὶ ἰδίᾳ κλοπὴν) Λεξ. Δημητρ. Συνών. βρεσιμαῖο (ἰδ. βρεσιμαῖος 2α), βρεσίμι, βρέσιμο (ἰδ. βρέσιμος Β 2), βρετίκι 2, βρετίκιο, βρίσκωμα, εὐρημα. 2) Εὐφημητ. ψεῖρα Λεξ. Δημητρ.: Στὴ φυλακὴ ποῦ τὸν ἔβαναν γέμισε βρεσιδία.

βρεσιμαῖος ἐπίθ. Μύκ. κ.ά. Θηλ. βρεσιμαῖα Κύπρ.

Οὐδ. βρεσιμαῖο πολλαχ. βρεσιμαῖον Κάμπ. εὐρεσιμαῖο Σύμ. βρεσίμαιο Κρήτ. βρεσιμαῖον Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρέσιμο, δι' ὃ ἰδ. βρέσιμος, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιμαῖος. Εἰς τὸν τύπ. βρεσιμαῖον τὸ ι διὰ τὸ βρίσκω.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον εὐρίσκει τις τυχαίως καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἀνήκει εἰς τὸν εὐρίσκοντα Κάμπ. Κρήτ. Κύπρ. Σαλαμ. κ.ά.: Ὁ σταυρὸς ποῦ φορεῖ εἶναι βρεσιμαῖος, ὅχι ἀγορασμαῖος Μύκ. Τσάπα βρεσιμαῖα Κύπρ. Πράμα βρεσιμαῖο πολλαχ. Ἀντζειὸν βρεσιμαῖον Κύπρ. Παιδὶν βρεσιμαῖον (ἐκθετον) αὐτόθ. Βρεσίμαιο ναι καὶ δὲ δὸ γόρσα Κρήτ. 2) Οὐδ. οὐσ. α) Βρεσιδί 1, ὁ ἰδ., πολλαχ.: Παροιμ. Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρεσιμαῖο ἢ καρφί ἢ πέταλο Λεξ. Δημητρ. Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρεσιμαῖον εἶναι κοντουλόκαρπον Κάμπ. β) Βρέφος ἐκθετον πολλαχ.: Ἡ ψυχοπαῖδα του εἶναι βρεσιμαῖο. Συνών. βρετούνι, βρετό (ἰδ. βρετός Β 1), βρετουδάκι. γ) Ἀμοιβὴ διδομένη εἰς τὸν εὐρόντα πράγμα τι ἀπολεσθὲν Κάμπ.: Ὅποιος τὸ βρῆ θὰ πάρῃ βρεσιμαῖον. Συνών. βρετίκι 1, βρετίκο (ἰδ. *βρετικός 2).

βρεσιμάκι τό, Κρήτ. βρωσιμάκι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρέσιμο καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -άκι. Διὰ τὸ ω τοῦ τύπ. βρωσιμάκι ἰδ. βρετιδάκι.

Βρεσιδάκι, ὁ ἰδ.: Παροιμ.

Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρεσιμάκι | γῆ βελόνα γῆ καρφάκι, (γῆ=ῆ).

βρεσίμι τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρέσιμο.

Βρεσιδί 1, ὁ ἰδ.: Φρ. Τοῦ σκουπιδολόγου βρεσίμα (ἐπὶ εὐτελῶν πραγμάτων).

βρέσιμος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ. βρέσιμον τό, Μεγίστ. βρέσιμο σύννηθ. βρέσ'μον βόρ. ἰδιωμ. βρέδ'μον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βίος'μον Σαμοθρ.

Ἐκ παλαιοῦ ἀμαρτ. οὐσ. εὐρέσιμος, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. εὐρεσις καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιμος.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῇ Λεξ. Δημητρ.: Ἀπὸ τ' ἀχνάρια ποῦ ἄφησε ὁ κλέφτης εἶναι βρέσιμος. Τέτοιοι δουλεντάδες δὲν εἶναι πρὸς βρέσιμοι. Μικροῦλμα πράματα, σὰν πέσουνε 'ς τὸ γιᾶλό, δὲν εἶναι πρὸς βρέσιμα.

2) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον συναντᾷ τις, ὁ εὐρισκόμενος Λεξ. Δημητρ.: Παροιμ. Στὴν Πόλι ὁποῖος καλόγερος, βρέσιμος 'ς τὴν κόλασ' (ὁ ζῶν εἰς τόπον ἀμαρτωλῶν γίνεται καὶ αὐτὸς ὁμοῖος).

Β) Οὐδ. οὐσ. 1) Τὸ νὰ εὐρίσκη τις, εὐρεσις σύννηθ.: Ἐὰν τὸ βρέσιμο τοῦ δαχτυλιδίου χασομερῆσαμε δὐὸ ὥρες σύννηθ. Κάνι δὰ ντ' ἀπόφας' νὰ μπαντιφτῆς κὶ γιὰ τὸν βίος'μον τ'ς νύφ'ς μὴ νοιάζισι (ντ' = τὴν) Σαμοθρ. 2) Βρεσιδί 1, ὁ ἰδ., σύννηθ.: Παροιμ. Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρέσιμα ἢ καρφί ἢ πέταλο.

βρετιδάκι τό, Κρήτ. βρωτιδάκι Κρήτ.

Ὑποκορ. τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βρεσιδί παρὰ τὸ βρετό βρετός διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Ὁ τύπ. βρωτιδάκι διὰ συσχέτισιν πρὸς τὸν ἀορ. τῆς ὑποτακτικῆς βρω. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 491.

Βρεσιδάκι, ὁ ἰδ.: Παροιμ.

Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρωτιδάκι | γῆ βελόνα γῆ καρφάκι (γῆ=ῆ).

βρετίκι τό, εὐρετίκι Κάμπ. ἰβρετίκ' Μακεδ. βρε-

τίκι Θήρ. Κρήτ. βρετίκ' Στερελλ. (Καλοσκοπ.) βρωτίκι Κρήτ. βρωθίκι Κρήτ. βρεστίκι Πελοπ. (Γέρμ. Μάν.) βρετίκι τά, πολλαχ. ἰβρετίκι Λυκ. (Λιβύσσ.) βρετίκι πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βρεντίκι Β.Εὔβ. βρετίτομα Στερελλ. (Ἀράχ.) βρωτίκι Κρήτ. βρεθίκι Ἰων. (Κρήν.) Πάρ. Σίφν. Σκίαθ. Σύμ. Χίος κ.ά. βρεθίκι Μακεδ. Σάμ. Σκόπ. βρεθίτσα Ἀνδρ. Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κύμ.) Μεγίστ. Σαλαμ. Σκῦρ. βρεθίτσα Κυδων. κ.ά. βρεστίκι Πελοπ. (Γέρμ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρετό καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκι. Περὶ τοῦ πληθ. -ίκια, ἥτις κατάλ. εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ ἀναθροφίκι, βουλλωτίκι, γραφτίκι, θρεφτίκι κτ., ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) 203. Διὰ τὸν τύπ. βρωτίκι ἰδ. βρετιδάκι. Εἰς τοὺς τύπ. βρωθίκι βρεθίκι τὸ θ διὰ τὸν ἀορ. βρέθηκα, ἥδη δὲ καὶ παρὰ Δουκ. βρεθήκι. Εἰς τὸ βρεστίκι, βρεστίκι τὸ σ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βρίσκω.

1) Πληθ., ἀμοιβὴ διδομένη εἰς τὸν εὐρόντα πράγμα τι ἀπολεσθὲν, εὐρετρα ἐνθ' ἄν.: Ὅποιος μοῦ βρῆ τὰ κλειδὰ ποῦ ἔχασα, θὰ τοῦ δώσω τὰ βρετίκια πολλαχ. Συνών. βρετικό (ἰδ. *βρετικός 2). 2) Μόνον καθ' ἐνικ. βρεσιδί 1, ὁ ἰδ., Πελοπ. (Γέρμ. Λακεδ. Μάν.): Ἡῦρακα

ἓνα βρεσιτίκι Μάν. || Παροιμ. Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρεσιτίκι ἢ καρφί ἢ πέταλο Λακεδ.

βρετίκι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς βρετίκι.

Βρεσιτίδι 1, ὁ ἰδ.

* **βρετικὸς** ἐπίθ. βρετικεῖα ἢ, Κέρκ. (Νύμφ.) βρετικὸ τό, ἀμάρτ. βρεστικό Πελοπν. (Οἶν.) εὐράτικα τά, Πόντ. (Κοτύωρ.) βρετικά Ζάκ. Ἡπ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ.) κ.ά. βρετ'κὰ Ἡπ. Λευκ. βρετ'κὰ Ἡπ. (Ζαγόρ.) βρεστικά Πελοπν. (Γέρμ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. εὐρετικός = ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ εὐρίσκειν, ἐφευρετικός. Διὰ τὸ βρεστικό βρεστικά ἰδ. βρετίκι.

1) Θηλ. βρετικεῖα οὗς., κόρη ἐκθετος Κέρκ. (Νύμφ.)

2) Οὐδ. ἐνικ. καὶ πληθ. οὗς., βρετίκι 1, ὁ ἰδ., Ζάκ. Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Κύθηρ. Λευκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γέρμ. Καλάβρυτ. κ.ά.) Πόντ. (Κοτύωρ.)

βρετὸς ἐπίθ. εὐρετὸς Κύπρ. βρετὸς Θήρ. Κάρπ. Κύπρ. Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. βρετὸ τό, Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Βιθυν. Θράκ. Κωνπλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. Χηλ. κ.ά.—Λεξ. Βυζ. βρετὸ Θεσσ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. εὐρετὸς = ὃν δύναται τις νὰ εὕρῃ, ν' ἀνακαλύψῃ.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον συναντᾷ τις κάπου Κρήτ.: Βρετὸς ἦτονε κι αὐτὸς 'ς τὸ γλέδι. Βρετὴ ἦτανε κι αὐτὴ 'ς τὸ χορό. 2) Ὁ αὐθορμήτως παρουσιαζόμενος Κάρπ.: Μὰς ἦρετε βρετὸς βρετὸς.

Β) Οὗς. 1) Θηλ. βρετὴ καὶ οὐδ. βρετὸ, ἐκθετον παιδίον Θήρ. Κρήτ. κ.ά.: Τὸ παιδί ποῦ 'χει εἶναι βρετὸ καὶ τὸ 'νέθερε Κρήτ. Συνών. βρεσιματὸ (ἰδ. ἐν λ. βρεσιματὸς 2 β). Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἀθην. Ἰθάκ. Κύθηρ. Κωνπλ. Πελοπν. (Μάν.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά. Καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. τοῦ Βρετοῦ Νίσυρ. Πελοπν. (Γορτυν.) Εὐρετὴ Κύπρ. Χίος. β) Ὁ κατὰ προσποιήσιν ἐκθετος (γίνεται προσποιητὴ ἐκθεσις καὶ ἀνεύρεσις βρέφους πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου του) Πελοπν. (Λακων.)

γ) Παιδίον εὐτελοῦς καταγωγῆς, πρόστυχον Κάρπ.

δ) Θηλ., ἀγία εἰκὼν εὐρεθεῖσα κάπου Πελοπν. (Λακων.)

ε) Θηλ., θησαυρὸς κρυμμένος εἰς τὴν γῆν Κύπρ.: Σὰν ἔσκαρτα τὸ χωράφιν μου, ἤδρα εὐρετήν. 2) Οὐδ., πηγὴ ὕδατος παρὰ ποταμὸν (τοῦ ὁποῖου τὸ ὕδωρ διεισδύον εἰς τὸ ἔδαφος ἀναβλύζει εἰς ἄλλην θέσιν ὡς πόσιμον πλέον) Κύπρ. 3) Οὐδ., αἰνίγμα Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Βιθυν. Θεσσ. Θράκ. Κωνπλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. Χηλ. κ.ά.—Λεξ. Βυζ. Συνών. ἀπεικαστὰ 3, ἀπείκασμα 3, ἀπεικαστικό, ἀπεικαστό, εἰδωλο.

βρετουδάκι τό, Κρήτ. βρετουδάκι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὗς. βρετουδί, ὁ ἐκ τοῦ βρετὸ < βρετὸς.

Βρετὸς Β 1, ὁ ἰδ.

βρετούνι τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βρετὸ (ἰδ. βρετὸς Β 1) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦνι.

Βρετὸς Β 1, ὁ ἰδ.: Δὲν εἶναι δικό της παιδί αὐτό, εἶναι βρετούνι.

βρεφοκομεῖο τό, λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ λογίου οὗς. βρεφοκομεῖον παρὰ τὸ βρεφοκόμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖο(ν).

Ἰδρυμα φιλανθρωπικόν, ὅπου περισυλλέγονται καὶ ἀνατρέφονται τὰ ἐκτιθέμενα βρέφη.

βρεφοκοῦνι τό, ἀμάρτ. βρεφονοκούν' Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὗς. βρέφος καὶ κουνί.

Λίκνον βρέφος. Συνών. κούνια.

βρέφος τό, λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Κάρπ. Κρήτ. Κύπρ.

Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν.) Σύμ. κ.ά. βρέφον Πόντ. (Κοτύωρ.) βρέφο Ἡπ. Θήρ. Μακεδ. (Καστορ.) βρέχος Κρήτ. Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. κ.ά. βρέχους Θεσσ. βρέχον Ἡπ. βρέθους Μακεδ. (Σισάν.) βρέφον Κεφαλλ. βρέχνος Κεφαλλ. βρέχνο Κεφαλλ. βράχρους Λυκ. (Λιβύσσ.) φρέφος Ἰκαρ. Πόντ. ρέφος Θράκ. (Σηλυβρ.) Πόντ. (Ἀμισ.) γρέφου Λήμν. Πληθ. βρέφα Ἡπ. Μακεδ. (Καστορ.)

Τὸ ἀρχ. οὗς. βρέφος. Ὁ τύπ. βρέχος ἐκ τροπῆς τοῦ φ εἰς χ κατ' ἀνομοίωσιν πρὸς τὸ β.

Νεογέννητον παιδίον, νήπιον ἐνθ' ἄν.: Εἶναι παιδί βρέφο Θήρ. Με τὸ βρέχος τὰ βαλε Ρόδ. Βρέχος παιδί Σύμ. Βράχρους μουρὸν Λιβύσσ. Συνών. βρεφούδι, βρεφούλλι, μωρὸ (ἰδ. μωρός).

βρεφούδι τό, Θράκ. βρεχούδ' Θράκ. (Μυριόφ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βρέφος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Βρέφος, ὁ ἰδ.

βρεφούλλι τό, ἀμάρτ. βρεφούλλ' Πόντ. (Χαλδ.)

γρεφούλλ' Πόντ. ρεφούλλιν Πόντ. (Κερασ.) ρεφούλλ' Πόντ. (Ἰσφ.) ρεφούλλ' Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ μεταγ. οὗς. βρεφούλλιον. Εἰς τὸ ρεφούλλιν ἀπεβλήθη τὸ β κατ' ἀνομοίωσιν πρὸς τὸ ἐπόμενον φ. Βρέφους, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Τὸ μωρὸ μ' ἀκόμαν ρεφούλλ' ἐν Τραπ. Ἀκόμη ρεφούλλιν παιδὶν ἐν Κερασ.

βρεχανίζω Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ο. βρέχω διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ανίζω, περὶ ἧς ἰδ. Ἀνθ.Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 59.

Κατὰ γ' ἐνικ. πρόσωπ. πίπτει σιγανὴ βροχή: Ἄσμι. Βρέχει βρέχει βρεχανίζει | καὶ ἡ γραῖα τηγανίζει (παιδικὸν ἀκροατικὸν ἄσμι.) Συνών. βρεχουλλίζω, ψιχαλίζω.

* **βρεχίον** τό, βρεδίον Πόντ. (Ἀμισ. κ.ά.) βρεδίος ὁ, Πόντ. (Ἀμισ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω καὶ τῶν παραγωγικῶν καταλ. -ιον -ίος, περὶ ὧν ἰδ. Ἀνθ.Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 62 κέξ.

1) Τὸ νὰ βρέχῃ, βρεξιμον. 2) Βροχή.

Πβ. βρεξιός.

βρεχουλλίζω Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουλλίζω, δι' ἣν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,584 ἢ ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὗς. βρεχούλλα παρὰ τὸ βροχούλλα.

Βρεχανίζω, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. Ἀ' ταχύτερον βρεχουλλίζει (ἀ' = ἀπὸ) Ἀπύρανθ. Ὅλη μέρα βρεχουλλίζει σήμερα αὐτόθ.

βρεχούσα ἐπίθ. θηλ. Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ τῆς ὁποίας ἰδ. Ἀνθ.Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ πέμπουσα βροχὴν, ἡ βρέχουσα: Παναγία ἡ βρεχούσα (ἐπίθ. τῆς Παναγίας, ἃν οἰαδήποτε ἐορτὴ αὐτῆς συμπέσῃ εἰς βροχερὰν ἡμέραν).

βρεχτάδια τά, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρεχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδι -άδια.

Βρεχτοκούκκια, ὁ ἰδ.

βρεχτάκι τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρεχτός καὶ τῆς καταλ. -άκι.

Τεμάχιον ἄρτου, τὸ ὁποῖον τρώγεται, ἀφοῦ ποτισθῇ με λάδι: Δὲν εἶχαμε τίποτε ἄλλο κ' ἐφάαμε βρεχτάκι.

βρεχτάρια τά, Εὐβ. (Αὐλωνάρι. *Ορ.) *Ηπ. Κέρκ. Κεφαλλ. Λευκ. Μέγαρ. Παξ. κ. ἄ. βριχτάρια Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρεχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι -άρια.

1) Βρεχτοκούκκια, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Φασόλια βρασμένα, τὰ ὁποῖα τρώγονται στεγνά Στερελλ. (Αἰτωλ.)

βρεχτᾶτος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρεχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

Ὁ καταστάς μαλακὸς διὰ τῆς παραμονῆς ἐπὶ χρόνον τινὰ εἰς ὕδωρ: Κουτὰ βρεχτᾶτα. Πβ. βρεχτοκούκκια.

βρέχτης ὁ, Πελοπν. (Μάν.)—Λεξ. Δημητρ. Τήν.—Λεξ. Βλαστ. 319.

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω.

1) Ὁ βρέχων Λεξ. Δημητρ.: Γνωμ. Γενάρης χιόνι-
στῆς, Φλεβάρης βρέχτης. 2) Ὑδρορρόη στέγης Πελοπν.
(Μάν.) Τήν.—Λεξ. Βλαστ.: Παροιμ. Οὐτε βρεχθεὶς καὶ φε-
σησε οὔτε βρέχτης μ' ἐβρεξε (οὐδὲν κακὸν ἀπεστῆναι Τήν.)

3) Μικρὸς πρόχους τῶν σιδηρουργῶν, μετὰ τὸν ὁποῖον
καταβρέχουν πυρακτωμένον σίδηρον διὰ νὰ ψεφῇ ἢ ἐπὶ
πυρὸς εἰς τὴν πυρὰν διὰ νὰ μετριάσῃ ἢ νὰ σβῇ
Λεξ. Δημητρ.

βρεχτοκούκκια τά, σύνθηθ. βριχτοκούκκια βόρ.
ιδιῶμ. βρεχτοκούτσα πολλαχ. βρεχτοκούτσα Παρ. (Λεῖον)
βριχτοκούτσα Κυδων. Λέσβ. βουρτοκούτσα Λέσβ. βρε-
θροκούτσα Κυδων. φτουκούκκια Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρεχτός καὶ τοῦ οὐσ. κουκκιά.

Κουκκιά τὰ ὁποῖα διαβρέχονται πολλὴν ὥραν διὰ νὰ
καταστοῦν μαλακά, τρώγονται δὲ συνήθως τὰς νηστισί-
μους ἡμέρας τῆς Μ.Τεσσαρακοστῆς. Συνών. βραστο-
κούκκια, βρεχτάδια, βρεχτάρια.

βρεχτοκουκκιάζω ἀμάρτ. βριχτοκ'κιάζον *Ιμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρεχτοκούκκια.

Βάλλω κουκκιά εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ μαλακώσουν, ὥστε
νὰ τρώγονται ὠμά.

βρεχτός ἐπίθ. πολλαχ. βριχτός πολλαχ. βορ. ιδιῶμ.
βρετὲ Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. βρεκτός.

1) Βρεγμένος, μαλακὸς πολλαχ. καὶ Τσακων.: Βρεχτὸ
ψωμί. Βρεχτὰ κουκκιά (συνών. βρεχτοκούκκια) πολλαχ.

2) Πληθ. βρεχτὰ οὐσ., γλύκισμα παρασκευαζόμενον
τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους ἐκ σίτου διαβρεχομένου
πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας μέχρι βλαστήσεως, στα-
φίδων, μέλιτος καὶ ἄλλων ἀρτυμάτων Μεγίστ.

βρεχτούρα ἡ, Ἀθῆν. *Ηπ. Θράκ. (Σκοπ.) Μέγαρ.
Μῆλ. Μύκ. Ναύστ. Πελοπν. (*Αργ. Ἀρκαδ. Μάν.) Σκῦρ.
Σῦρ. κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. Δημητρ. βρεχτούρα Κάρπ.
βριχτούρα Εὐβ. (Στρόπον.) *Ηπ. Θράκ. (Μάδυτ.) Σάμ.
Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρεχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούρα.

1) Ὅργανον τῶν σιδηρουργῶν, συνήθως θύσανος εἰς
τὸ ἄκρον ράβδου, μετὰ τὸ ὁποῖον καταβρέχουν τοὺς ἄν-
θρακας τῆς καμίνου διὰ νὰ μετριάσουν τὴν καυσὶν καὶ
νὰ μὴ καταναλίσκωνται οὗτοι ταχέως *Ηπ. Θράκ. (Σκοπ.)
Μέγαρ. Μύκ. Πελοπν. (*Αργ. Ἀρκαδ. Μάν.) Σάμ. Στερελλ.
(Αἰτωλ. Εὐρυταν.) Σῦρ. κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν.: Παροιμ. φρ.
Καλὴ βρεχτούρα ἔχει ὁ δεῖνα (εἰρων. ἐπὶ πωγωνοφόρου)
Σκοπ. Τὸ παιδί μοιάζει κατὰ τὴν βρεχτούρα (ἐπὶ μελαχρι-
νοῦ παιδίου ὁμοιάζοντος τοὺς γονεῖς) Μάν. Θεέ μου, φύ-
λαγέ με ἀπὸ τ' ἄδικα καὶ ἀπὸ τοῦ Γύφτου τὴν βρεχτούρα!
(ἐπὶ ὀχληρᾶς καὶ ἐπιπόνου ἐργασίας) αὐτόθ. || Παροιμ.
Κυνηγοῦν ὅλοι τὸ λύκο, τὸν κυνηγάει καὶ ὁ Γύφτος μετὰ τὴν
βρεχτούρα του, τ' ἀμόνι τοῦ φαγε; (ἐπὶ τοῦ θέλοντος νὰ
ἐκδικηθῇ τινὰ ἄνευ λόγου) *Αργ. Συνών. βρεχτούρι.

2) Τὸ ράντιστρον τοῦ ἀγιασμοῦ, τὸ ὁποῖον συνήθως
εἶναι κλῶνος βασιλικοῦ Ἀθῆν. *Ηπ. Θράκ. (Μάδυτ.) Κάρπ.
Μῆλ. Σκῦρ. κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ.: Ἄσμ.

Φεύγετε νὰ φεύγωμε, | γιὰτ' ἦρθε ὁ διαβολόπαππας
μετὰ τὴν ἀγαστούρα του | καὶ μετὰ τὴν βρεχτούρα του
(οὕτω πιστεύεται ὅτι λέγουν οἱ καλικάντζαροι φεύγοντες
ἀπὸ τὰς οἰκίας τὴν ἑορτὴν τῶν Φώτων. Πβ. ΝΠολίτ. Πα-
ραδ. 1, 337 καὶ 2, 1304-8) Μῆλ. Συνών. ἀγαστήρα.

3) Φιάλη κλειστὴ φέρουσα ὅπας εἰς τὸ στόμιον χρη-
σιμεύουσα ὡς ραντιστήριον ἀρωματωδῶν ὑγρῶν Λεξ. Δη-
μητρ.: Βρεχτούρα γιὰ ροδόσταμο. β) Διάβροχος ὑπὸ
τῆς βροχῆς θάμνος Εὐβ. (Στρόπον.) 4) Βυτίον πληρὲς
ὑδατος, εἰς τὸ ὁποῖον βάπτονται τὰ πυρακτωμένα σίδηρα
τοῦ σιδηρουργοῦ Ναύστ.

βρεχτούρι τό, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρεχτούρα.

Βρεχτούρα 1, ὁ ἰδ.

βρέχω κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (*Αμισ. Κερασ. Κο-
τύωρ. Κρώμν. Οἶν. *Οφ. Τραπ. Χαλδ.) βρέχ-χω Χίος
(Πυργ.) βρέχων βόρ. ιδιῶμ. καὶ Τσακων. βέεχων Σα-
μοθρ. βρέχων Καππ. Προπ. (Κύζ.) βράχω Πόντ. (Κε-
ρασ. κ. ἄ.) ἰβρέχω Κύπρ. Μεγίστ. γ' ἐνικ. πρόσωπ. βρέ-
χει Ἀπουλ. Καλαβρ. ἰβρέχει Ἀπουλ. Παθ. βρέχουμαι
Πόντ. (*Οφ. Τραπ.) βρέσκομαι Πόντ. (Οἶν.) βρέσκου-
μαι Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) βράσκομαι Πόντ.
(Κερασ. Χαλδ.) βροχειοῦμαι ΣΖαμπελ. Ἄσμ. δημοτ.
666 βροχειῶμαι Πελοπν. βρουχειῶμι Στερελλ. (Φθιώτ.)
βρουχίζουμι Θράκ. (Αἰν.) Ἀπαρ. βραδῆναι Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) βραδῆν' Πόντ. (Κερασ.) β' πληθ. πρόσωπ.
βραδῆντε Πόντ. (*Οφ.) Μετοχ. βρεγμένος κοιν. καὶ
Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) βρεμένος
κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) βριμένους βόρ. ιδιῶμ. βρεχ-
μένος Πόντ. (Κερασ.) βριμένους Μακεδ. βραγμένος
Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) βραχμένος Πόντ.
(Κερασ. Τραπ.) βραμένος Πόντ. (Κερασ.) βρεχόμενος
σύνθηθ. βριχόμενους βόρ. ιδιῶμ. βρεχάμενος σύνθηθ.
βριχάμενους βόρ. ιδιῶμ.

Τὸ ἀρχ. βρέχω. Ὁ τύπ. Πόντ. βράχω κατ' ἀνα-
λογικὴν ἐπίδρασιν τοῦ αὐτόθι ἀορ. ἐβράχα. Περί τοῦ
κλιτοῦ τύπ. βραδῆντε τοῦ ἀπαρ. ἰδ. *ΑνθΠαπαδόπ. ἐν
Ἀθηνᾶ 45 (1933) 45 κέξ. Περί τοῦ σχηματισμοῦ τῶν μετοχ.
βρεχόμενος καὶ βρεχάμενος ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,
13-17.

Α) Ἐνεργ. 1) Ὑγραίνω τι δι' ὕδατος ἢ ἄλλου
ὑγροῦ, διαβρέχω κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (*Αμισ. Κερασ.

Κοτύωρ. Κρώμν. Οίν. *Οφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Τὰ βρέχω τὰ μαλλιά μου γιὰ νὰ στρώσουν. Βρέχω τὰ χέρια μου. Βρέχω τὴ σκούπα γιὰ νὰ μὴ σηκωθῇ σκόνι. Τὸν ἔβρεξε μὲ ροδόσταμα. Βράχηκα ὡς τὸ κόκκαλο (ἐγίνα διάβροχος). Βρεμένος ὡς τὸ κόκκαλο κοιν. Τὸ μωρὸν ἔβρεξεν τὰ λώματ' ἄθε (τὰ ροῦχά του) Τραπ. Χαλδ. Οὐ βρέδεται τὸ τδιφάλι μ' (δὲν βρέχεται τὸ κεφάλι μου) *Οφ. Νὰ εἶδετε σταθῆντε ἐπάν' 'ς σὸ ρόδο, εἶδετε βραδῆντε (ἂν εἶχετε σταθῇ ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον, θὰ εἶχατε βραχῇ) αὐτόθ. || Φρ. Νὰ τὰ βρέξωμε ἢ θὰ τὰ βρέξωμε (ἐνν. τὰ καινούργια σου ροῦχα, ὑποδήματα κττ., δηλ. νὰ μᾶς κεράσῃς διὰ νὰ σοῦ εὐχηθῶμεν νὰ τὰ παλαιώσῃς μὲ ὑγείαν) κοιν. *Εβρεξα τὸ στόμα μου ἢ τὴ γλῶσσα μου (ἐπία ἐλάχιστόν τι) πολλαχ. Βρέχου τὰ ροῦχα (πλύνω αὐτὰ μὲ ψυχρὸ νερό) Σάμ. || Παροιμ. φρ. *Αν δὲ βρέξῃς πόδια, δὲν τρώς ψάρι (τ' ἀγαθὰ διὰ κόπου ἀποκτινῶνται). || Αἰνιγμ.

*Εχω ἕναν σανιδόπον, | κεῖται ἀπὸς 'ς ἕναν νερόπον, πάντα βρέδεται καὶ κάμμιαν *κὶ σέπεται

(ἔχω ἕνα σανιδάκι, κεῖται μέσα εἰς ἕνα νεράκι, πάντοτε βρέχεται καὶ ποτὲ δὲν σήπεται, ἢ γλῶσσα) Κερασ. Συνών. ἀποβρέχω 1. β) Οὐρῶ σύνηθ.: *Εβρεξε τὸ μωρὸ τὸ στρώμα του. Καὶ παθ. βρέχομαι, οὐρῶ καθ' ὕπνον εἰς τὸ στρώμα σύνηθ.: Βρέχεται κάποτε τὸ παιδί. 2) Πέμπω, ρίπτω βροχὴν κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (*Αμιο. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. *Οφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βρέχει ὁ Θεὸς - ὁ οὐρανὸς κοιν. *Εὼ σ' ἔχω, Θεέ μου, πῶς θὰ βρέξῃς Νάξ. (*Απύρανθ.) || Παροιμ. Πέντε μέρες βρέδει ὁ Θεὸς κ' ἔξι τὸ παλαιόσπιτο (ἐπὶ σαθρᾷ οἰκίᾳ, τῆς ὁποίας διαρρέει ἡ στέγη) πολλαχ. || Γνωμ. Μάρτις βρέχει; ποτὲ μὴν πάψη (ὅτι ἡ κατὰ Μάρτιον πίπτουσα βροχὴ εἶναι πολὺ εὐεργετικὴ διὰ τὴν γεωργίαν) *Ηπ.

*Αν βρέξ' ὁ Μάρτις ὁρὸ νερὰ κ' ἀπὸ τοῦ ἄλλο ἕνα, χαρὰ 'ς ἐκεῖνον τὸ ζεγῶ ποῦ 'χει πολλὰ σπαρμένα

πολλαχ.

Ντό ἔβρεξεν ὁ οὐρανὸν ἢ γῆ νὰ μὴ *κ' ἐδέχεν; (τί ἔβρεξεν ὁ οὐρανὸς ποῦ νὰ μὴ τὸ δεχθῇ ἢ γῆ; *Επὶ τοῦ ἀναγκαστικῶς ὑποκύπτοντος εἰς τὰς διαταγὰς ἰσχυροτέρου ἢ ἀγογγύστως ὑφισταμένου τὰς ἐπιπλήξεις του καὶ γενικώτερον τοῦ ὑπομένουτος τὰς ἀτυχίας τῆς μοίρας) Τραπ. || *Ἄσμ.

Βρέχουν χιονίζον τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι χαλαζώνουν κ' ἡ θάλασσα ταραζῖται κ' ἡ γῆς ἀνατρουμάζει

Μακεδ.

Συνήθεια τό 'χουν τὰ βουνὰ νὰ βρέχουν νὰ χιονίζουν Πελοπν.

Βρέδ' ἢ βρεδῇ, *κὶ βρέχουμαι, διψῶ, νερὸν *κὶ πίνω, κορ'τζόπον, ἀσ' σὰ δερᾶ σου φαρμάκ' νὰ δῖς με πίνω (βρέχει ἢ βροχὴ, δὲν βρέχομαι, διψῶ, νερὸ δὲν πίνω, κοριτσάκι, ἀπὸ τὰ χέρια σου φαρμάκι νὰ μοῦ δώσῃς τὸ πίνω) Χαλδ.

*Ο Θεὸν ἔστεισεν τὴ βρεδὴν καὶ βρέδει τουρκοπούλλᾳ (ὁ Θεὸς ἐσταμάτησε τὴν βροχὴν καὶ βρέχει Τούρκους, δηλ. ἀντὶ βροχῆς ἐμφανίζει ἀμετρήτους Τούρκους) Τραπ. *Η σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Π.Δ. (Γέν. 2, 5) «οὐκ ἔβρεξεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν», αὐτόθ. 19, 24 «Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον», Ψαλμ. 77, 27 «ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὥσει χοῦν σάρκας καὶ ὥσει ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά». β) Παθ. πίπτει ἐπ' ἐμὲ βροχὴ, δέχομαι βροχὴν Πελοπν. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ.: *Ἄσμ.

Τὶ ἔχουν τῆς Μάνης τὰ βουνὰ καὶ στέκουν βουρκομένα; δίχως χιονιᾶ χιονίζονται, δίχως βροχὲς βροχεῖονται

Πελοπν. γ) *Απροσ. πίπτει βροχὴ κοιν. καὶ *Απουλ.

Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (*Αμιο. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. *Οφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: *Εχει καιρὸ νὰ βρέξῃ. *Αρχισ νὰ βρέξῃ. Χτὲς ὅλη μέρα ἔβρεχε κοιν. Σὰν ἱμπρέπει *ἐν ἱβρέχει Μεγίστ. Βρέδ' καὶ στέκ' (ἤρχισε νὰ βρέξῃ) Χαλδ.

|| Φρ. Βρέχει μὲ τὸ ἀσκι - μὲ τὸ κανάτι - μὲ τὸ τουλούμι - μὲ τὴ στάμνα (βρέχει κρουνηδόν, ραγδαίως) κοιν. *Οχι, μόνε βρέχει (ἀπάντησις εἰς τὸν ἀρνούμενόν τι διὰ τῆς λέξεως ὄχι, τὸ ὁποῖον ὁ λέγων θεωρεῖ βέβαιον) Αἰγιν. Βρέξῃ χιονίσῃ (εἰς πᾶσαν περίστασιν) Κρήτ. || Παροιμ. φρ. Τὸν ἔχουν μὴ στάξῃ καὶ μὴ βρέξῃ (τὸν περιποιῶνται πολὺ. Περὶ τῆς φρ. ἰδ. *Ανθ. Παπαδόπ. ἐν Λεξικογραφ. Δελτ. 4 (1948) σ. 107). *Ο,τι βρέξῃ ἄς καταβάσῃ (λέγεται ὑπὸ τοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὰ ἐπακόλουθα τῆς πράξεώς του) κοιν. || Παροιμ.

*Οταν ἔπρεπε δὲν ἔβρεχε καὶ τὸ Μάι δροσολόγα (ἐπὶ τοῦ ἀκαίρως συμβαίνοντος) κοιν. *Η σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Κ.Δ. (*Ιακ. ἐπιστ. 5, 17) «προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ». Κατ' ἐπέκτασιν καὶ ἐπὶ ἄλλων ὑγρῶν *Ηπ. κ. ἀ.: Παροιμ. φρ. Λέδι βρέχει, κάστανα χιονίζει (ἐπὶ τοῦ ὅλως ἀμερίμνου) *Ηπ. 3) Μεταφ. καταφέρω τι κατὰ τινος, ἐπὶ πληγμάτων καταφερομένων ὡς ραγδαία βροχὴ σύνηθ.: Δὲν ἀργῶ νὰ σοῦ τοῖς βρέξω (ἐνν. τοῖς γροθῆς - ξυλῆς - χαστουκῆς κττ.) Τοῦ τοῖς ἔβρεξε.

β) Παθ. δ) Μεθύσκομαι Μακεδ. (Χαλκιδ.) Ρόδ. Σάμ. κ. ἀ.: Βρέχ' καὶ γιὰ καλὰ κὶ δὲν ξέρ'ν τί τ'ς γέννι Χαλκιδ. *Η σημ. καὶ αρχ. Πβ. Εὐριπ. *Ηλέτρ. 326 «μέθη βρεχθεῖς καὶ *Αθην. 1, 23 a - b «εἰρηται τὸ βρέχειν καὶ ἐπὶ τοῦ πίνειν... δει φαγόντας δαψιλῶς βρέχειν... Σί- κων ἔγω βρεγόμενος ἦκα καὶ κεκωθωνισμένος... πέπω- κας οὗτος... πεπῶκα ἔγω» (περὶ τῆς μετοχ. βρεμένος ἰδ. κατωτ.) Πβ. καὶ αρχ. διάβροχος. δ) Ζημιώνομαι Νάξ. (*Απύρανθ.) Μὲ τὸ ταξιδάκι εὐτο βράχηκε γὰ καλὰ

Μετοχ. α) Κερτοχ. 1) Ὑγρός, βρεγμένος κοιν.: Βρεμένο ροῦχο - στρώμα κττ. κοιν. || Φρ. Βρεμένο τὸ θέ- λει τὸ πασμάδι (ἐπὶ τοῦ ἀναμένουτος τὰ πάντα ἔτοιμα παρα τὸν ἄλλον). Σὰ βρεμένη γάττα (ἐπὶ τοῦ κατησχυμέ- νου καὶ περφοβίου ἐν συναισθήσει τοῦ σφάλματός του). Πῆρε τὰ βρεμένα του καὶ πάει ἢ ἔφυγε καὶ ἀπλῶς πῆρε τὰ βρεμένα του (ἔφυγε κατησχυμένος) σύνηθ. Τοῦ βρεγμέ- νου τί νὰ τοῦ κἀνῃ ἢ βροχὴ; (ἐπὶ ἐκείνου ὁ ὁποῖος εἶναι τόσον πολὺ ἐξοικειωμένος εἰς τὴν δυστυχίαν, ὥστε δὲν τοῦ κάμνουν ἐντύπωσιν νέα ἀτυχήματα) πολλαχ. Πέδε 'ς τὸ βρεμένο κ' ἔξε 'ς τ' ἄβροχο (ἐπὶ ἀδιαφορίας) Νάξ. (*Απύρανθ.) Νὰ σ' ἀλατίσου μὲ τοῦ βρεμένου τοῦ ἄλας κὶ μὲ τοῦ ἀτσάκ' στον τοῦ πιτέρ' (εἰρων. πρὸς μωρὸν μὴ γνω- ρίζοντα τί κάμνει) Θράκ. (*Αδριανούπ.) || *Ἄσμ.

Σκοτῶθαν δράκοι *Ελλενοι μύριοι μυριάδες, οἱ μαῦροι ἐχλιμίτζαν 'ς τὰ αἵματα βραγμένοι

Τραπ. 2) *Ο βρεχόμενος ὑπὸ βροχῆς Κρήτ. κ. ἀ. — (Νεοελλ. *Ανάλ. Παρνασσ. 1, 176): Βρεχάμενος ἐπῆγα Κρήτ. || *Ἄσμ.

*Απ' τὸ Θεὸ βρεχάμενοι κὶ ἀπὸ τὰ κεραμίδια (Νεοελλ. *Ανάλ. Παρνασσ. ἐνθ' ἀν.) 3) *Ο ἐκ τῆς βροχῆς προερχόμενος, ὑέτιος πολλαχ.: Βρεχούμενο ἢ βρεχάμενο νερό. Συνών. βροχήσιος, βρόχινος. 4) Βροχερός, υετώδης σύνηθ.: *Ανοιξὶ βρεχάμενη Κέρκ. κ. ἀ. || Γνωμ.

Χαρὰ 'ς τὰ Γέννα τὰ στεγνά, τὰ Φῶτα χιονισμένα καὶ τὴ Λαμπρὴ βρεχούμενη, τ' ἀμπάρδα γεμισμένα (εἶναι σημεῖον εὐφορίας, ἂν παρέλθουν ἄνευ βροχῆς τὰ Χριστούγεννα, μὲ χιόνια τὰ Φῶτα καὶ μὲ βροχὴ τὸ Πά- σχα) σύνηθ.

β) Μεταφ. 1) Μεθυμένος, οἶνω διάβροχος σύνηθ.: Πάλι βρεμένος εἶναι ὁ δεῖνα. 2) *Ανόητος, τρελλὸς Κύπρ.

Γ) Οὐδ. πληθ. οὐσ. 1) Τὰ ὕφαλα μέρη τοῦ πλοίου σύνηθ. : Τὸ καράβι τρύπησε 'ς τὰ βρεχάμενα. 2) Μεταφ. μέρος καίριον, ἐπικίνδυνον, ἐπισηπάλὲς Μεγίστ. : Φρ. Χτυπᾷ 'ς τὰ βρεχάμενα (λέγει λόγους προσβάλλοντας τὴν τιμὴν).

βρι μόρ. Πόντ. (Οἶν.)

Λέξις πεποιημένη.

Τὸ μόριον λέγεται πρὸς δήλωσιν χαμηλῆς ὁμιλίας : Φρ. βρι βρι λέει (ἐπὶ τοῦ χαμηλοφώνως καὶ διαρκῶς φλυαροῦντος).

βρίζα ἡ, σύνηθ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. βρίζα.

Τὸ φυτὸν βρίζα ἡ σιτηρὰ (secale cereale) τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (graminaceae). Πληθ. Βρίζες τοπων. Μακεδ. Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

[**]

βριζάλα ἡ, *Ηπ.

*Εκ τοῦ οὐσ. βρίζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άλα.

Τὸ ἄχυρον τῆς βρίζης.

βριζάλευρο τό, σύνηθ.

*Εκ τῶν οὐσ. βρίζα καὶ ἄλευρο.

*Αλευρον βρίζης.

βριζαμζά ἡ, *Ηπ. Μακεδ. βριζαμζά Μακεδ. (Βλάστ.)

*Εκ τῶν οὐσ. βρίζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αμζά.

*Ο μετα τὸν θερισμὸν τῆς βρίζης ἀπομένον κάλαμος αὐτῆς. Συνών. βριζιά, βριζοκαλαμζά.

βριζάχυρο τό, ΠΓεννάδ. 163.

*Εκ τῶν οὐσ. βρίζα καὶ ἄχυρο.

Τὸ ἄχυρον τῆς βρίζης.

βριζιά ἡ, Εὐβ.

*Εκ τοῦ οὐσ. βρίζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) Βριζαμζά, δ ἰδ. 2) *Αγρὸς ποῦ ἦτο σκαρμένος με βρίζαν. Πληθ. Βρίζες καὶ τοπων. Εὐβ. (Ψαχν.)

βρίζινος ἐπίθ. *Ηπ. βρίζ'ινους *Ηπ. Θράκ. (Αἰν.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρίζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινος.

*Ο ἐκ βρίζης παρεσκευασμένος : Βρίζινο καρβέλι - ψωμί *Ηπ. Βρίζ'να μακαρόνια Αἰν.

βριζίστρα ἡ, Θράκ. (Μάλγαρ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρίζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίστρα.

*Ο μετα τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ καρποῦ ἀπομένων σπαρμένος κάλαμος τῆς βρίζης.

βριζοκάθαρο τό, *Ηπ. (Χιμάρ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρίζα καὶ τοῦ ἐπίθ. καθαρός.

Μεῖγμα βρίζης καὶ σίτου. Συνών. βριζόσταρο.

βριζοκαλαμζά ἡ, *Ηπ. βριζοκαλαμζά *Ηπ. Μακεδ.

*Εκ τῶν οὐσ. βρίζα καὶ καλαμζά.

Βριζαμζά, δ ἰδ.

βριζόσταρο τό, *Ηπ. βριζόσταρον *Ηπ. (Ζυγόρ.)

*Εκ τῶν οὐσ. βρίζα καὶ σιτάρι.

Βριζοκάθαρο, δ ἰδ.

βριζόψωμο τό, *Ηπ. βριζόψωμον *Ηπ. (Ζαγόρ.)

*Εκ τῶν οὐσ. βρίζα καὶ ψωμί.

*Αρτος ἐκ βρίζης.

βρίζω (I) Κύπρ. βρίς-σω Κύπρ. φρίς-σω Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. βρίζω = εἶμαι νυσταλέος, νυστάζω, ἀδρανῶ, ἀπρακτῶ.

1) Κοιμῶμαι : *Ἀσμ.

*Πὸ τὸ στενόν σου νὰ διαβῶ τῶαί μίαν φωνήν νὰ ρίξω, εἰς τὰ βυζούδια σου τὰ θυρὰ σὰν τὸν λαὸν νὰ βρίζω.

2) Μένω ἄφωνος, οἰγῶ, σιωπῶ : *Εβριξεν τὸ 'ἔφυνεν. Βρίξε, λαλῶ σου ! Βρίξε, κακὸν χρόνον νὰ 'ῶης ! 3) *Εκ-πλήσσομαι : *Εβριξα σὰν τ' ἄκουσα.

βρίζω (II), ὑβρίζω Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) ὀβρίζω Πελοπν. (Μάν.) ὀβρίζου Εὐβ. (Κονίστρ. *Ορ.) βρίζω κοιν. καὶ *Απουλ. Καπ. (*Αραβάν.) Πόντ. (Οἶν.) βρίζ-ζω Καλαβρ. (Μπόβ.) βρίτζω Σύμ. βρίζον βόρ. ἰδιώμ. καὶ Τσακων. βρίν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) βίζου Σαμοθρ. βρέζον Μακεδ. *Αόρ. ἔβριξα πολλαχ.

Τὸ μεσν. βρίζω, δ ἐκ τοῦ ἀρχ. ὑβρίζω. Πβ. Περί γέρ. στ. 96 (ἐκδ. Wagner σ. 109) «καὶ στέκει με τὸν σκόντουφλον, βρίζει τὴν φαμελιάν της». *Ο τύπ. ὀβρίζω ἐκ τοῦ ἐν συνεκφορᾷ ἀορ. μῶβρισε, σῶβρισα.

*Αποτείνω πρὸς τινα αἰσχροῦς λέξεις καὶ φράσεις, λοιδορῶ ἐνθ' ἑνθ' ἄν. : Τὸν βρίζει κ' ἐκεῖνος δὲν κοιτάει νὰ τοῦ πῇ τίποτε κοιν. Μὴ με βρίσης νὰ μὴ βριστῆς Κάρπ. Καὶ μέσ. ἀλληλοπ. : Λές καὶ εἶναι χαμάληδες ποῦ βρίζονται τόσο ἄσκημα. Βριστήκανε καλὰ καλὰ καὶ κατόπι τσακωθήκανε 'ς τὰ γιρά. Συνών. ἀποτιμῶ 2, ἀτιμάζω 3, ἀτιμώνω 4. βάζω (I) 2 γ.

βριζωβολῶ Λεξ. Δημητρ. (λ. βριζοβολῶ).

*Εκ τοῦ ρ. βρίζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -βολῶ. ἀπὸ τὴν σύνθεσιν πβ. ἀστραφτωβολῶ, ἀπτωβολῶ κτ. *Υβρίζω πολὺ ἢ συνεχῶς. Συνών. βριζωκοπῶ, βριζωλογῶ.

βριζωκοπῶ ΓΧατζιδ. ἐν *Αθηνᾷ 22 (1910) 246.

*Εκ τοῦ ρ. βρίζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -κοπῶ. Βριζωβολῶ, δ ἰδ.

βριζωλογῶ ΔΚαμπούρογλ. Τρισεύγ. 99.

*Εκ τοῦ ρ. βρίζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λογῶ. Βριζωβολῶ, δ ἰδ. : Βριζωλογοῦνται συναμεταξύ τους γιὰτὶ νὰ τὰ παίρῃν ὁ ἕνας κὶ ὁ ἄλλος.

βριζώνι τό, Λεξ. Αἰν. βριζών' Θεσσ. Στερελλ. (Εὐρυταν.) κ. ἄ. βριζώμ' Στερελλ. (Αἰτωλ. *Αρτοτ.) βουρζώμ' Θεσσ.

*Εκ τοῦ οὐσ. βρίζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώνι. Σάκκος δικτυωτὸς πλεκτὸς ἐκ σχοινίου χρησιμοποιοῦμενος συνήθως διὰ τὴν μεταφορὰν ἀχύρων (τῆς βρίζης κυρίως).

βρίθος τό, Κύπρ. βρίχος Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βρίθος = βάρος, φόρτος.

Κρότος : *Επεσε χαλάζι πολὺ, ἀκούετο τὸ βρίθος του ἐκεῖ ποῦ ἔκαμνα τὸ χωράφι μου. Συνών. βρόμος.

βρίκα ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

*Εκ τοῦ μορ. βρίκι.

Μετων. ἄνθρωπος φλύαρος, λάλος (γένους κοινού).

βρικάζω *Ηπ. Κέρκ. Παξ.

*Εκ πεποιημένου μορίου τινὸς βρίκ θρηνον καὶ ὀλο-λυγμὸν δηλοῦντος. Πβ. βρίκα καὶ βρίκι.

Κλαίω, θρηνῶ, ὀλολύζω.

βρίκασμα τό, *Ηπ. Παξ.

*Εκ τοῦ ρ. βρικάζω.

Θρηνος, κλαυθμός. Συνών. βρικασμός.

βρिकासμός ὁ, Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρικάζω.

Βρίκασμα, ὁ ἰδ.

βρίκι μόρ. Πόντ. (Οἶν.)

Λέξις πεποιημένη.

Δηλοῖ τοὺς ἀνάρθρους φθόγγους τοῦ ψελλίζοντος νηπίου.

βρικολακάκι τό, ἀμάρτ. βρικόλακι Μακεδ. (Θεσσαλον.) βρουκουλάκ' Θεσσ. (Καρδίττ. κ. ἄ.) βορβολακάτσι Εὐβ. (Κουρ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. βρικόλακας διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκι. Τὸ βρικόλακι κατ' ἀνομοίωσιν.

Μικρὸς βρικόλακας (σημ. **A 1**) ἐνθ' ἄν.: Βγήκαμαν κι τ'ν ἄλλ' τῇ βραδεῖᾳ κι φυλάξαμαν κι ἀληθινὰ λαγαρίσσαν καλὰ πῶς ἦσαν βρουκουλάκια, γιατί εἶδαμαν τοῖς φοντιές, ἀπ' βγήκαν ἀπ' τὰ μνήματα (ἐκ παραδ. περὶ ἧς ἰδ. ΝΠολίτ. Παραδ. 1, 581) Καρδίττ. Ὡ τὸ χρυσό μου τὸ βορβολακάτσι! (χαϊδευτικῶς πρὸς παιδί) Κουρ. || Ἄσμ.

Πᾶσε ξύλο καὶ ξυλάκι | νὰ σκοτώῃς τὸ βρικόλακι Θεσσαλον.

βρικόλακας ὁ, κοιν. βρικούλακας Ἡπ. (Χιμάρ.) βικόλακας Σαμοθρ. βρεκόλακας Πελοπν. (Μάν.) βροκόλακας Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Γορτυν. Λάστ. Οἶν.) Πόντ. (Οἶν.) βρουκόλακας Ἀμοργ. Α.Ρουμेल. (Στενήμαχ. Φιλιπούπ.) Ἡπ. Θεσσ. Θήρ. Θράκ. (Ἀλμ. Μάδυτ.) Λέσβ. Μακεδ. (Κοζ. Σιάτ.) Μέγαρ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Καλάμ. Οἶν.) Σάμ. κ. ἄ. βρουκόλακας Τσακων. βρουκούλακους Θεσσ. (Καρδίττ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) βροκόλακας Μακεδ. (Σέρρ.) βρεκόλακας Κεφαλλ. κ. ἄ. βροκόλακας Κριπ. (Συνασσ.) Κύνθ. Τῆλ. κ. ἄ. βουρκόλακας Ἀθῆν. Ἀμοργ. Ἡπ. (Χιμάρ. κ. ἄ.) Κάμπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύνθ. Λέσβ. Μέγαρ. Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Μεσσ.) Σάμ. Στερελλ. (Φθιώτ.) κ. ἄ. βουλκόλακας ΜΦιλῆντ. Γραμμ. 134. βορβόλακας Εὐβ. (Ἀνδρων. Κουρ. Κύμ.) Κάμπ. Κύνθ. Χίος κ. ἄ. βουρβόλακας Μακεδ. — Λεξ. Αἰν. βουρβούλακας Ἴος Ἴων. (Κρήν. Σμύρν.) Κρήτ. Κῶς Μύκ. Ρόδ. Σίφν. Τῆν. Χίος κ. ἄ. βουρβούλακας Θράκ. (Σηλυβρ.) βορβάλακας Εὐβ. Κάμπ. Λυκ. (Λιβύσσ.) βαρβούλακας Πάρ. βαρβάλακας Νίσυρ. Σύμ. βουρβούλ-άκας Ρόδ. βόλακας Λυκ. (Λιβύσσ.) βουρδούλακας Ἀθῆν. Ἀνδρ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἴκαρ. Κύνθ. Μέγαρ. Σαλαμ. Σῦρ. κ. ἄ. βουρδόλακας Ἀθῆν. Εὐβ. Πελοπν. (Μεσσ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ. βορδόλακας Ἀθῆν. Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Μετόχ. Ὀρ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Σινώπ.) κ. ἄ. βορδούλακας Ἀθῆν. πρόλακας Α.Ρουμेल. (Φιλιπούπ.) Πληθ. βρικουλακάδης Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Θῆλ. βρικόλακισσα Κεφαλλ. βρικουλατῶνα Λέσβ. βουρβουλακίνα Χίος.

Ἐκ τοῦ οὖς. *βρίκολος παρὰ τὸ ἀρχ. βρίκελος (τραγικὸν προσωπεῖον) καὶ τῆς μεγεθυντικῆς καταλ. - ακας. Ὁ ἕτερος πρωτόθετος τύπ. βορβόλακας κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *μορμόλακας, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. μορμολύκη ταυτοσήμου τοῦ βρίκελος καὶ τῆς καταλ. - ακας. ἰδ. Κορ. ἐν ἐκδ. Ἡλιοδ. 2, 5 καὶ Ἀτ. 2, 84 καὶ 5, 31 καὶ ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 259 - 62. Ὁ G Meyer Neugr. Stud. 2, 20 νομίζει τὴν λ. Σλαβικήν. Ὁ τρίτος πρωτόθετος τύπ. βορδούλακας ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ βούρδουλας. ἰδ. ΝΠολίτ. ἐνθ' ἄν. 262. Ὁ ΣΔεινάκις ἐν Λαογρ. 7 (1923) 275 - 283 ἐτυμολογεῖ ἐκ τῶν πεποιημένων λ. βουρβούλα καὶ βουρδούλα.

A) Κυριολ. 1) Νεκρὸς ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁποῖος μένει ἀδιάλυτος καὶ ἐμφορούμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν τάφον συνήθως μὲν τὴν νύκτα, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἐκτὸς τοῦ Σαββάτου, καὶ προξενεῖ ζημίας καὶ καταστροφὰς πρὸ παντὸς μὲν εἰς τοὺς οἰκείους, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ἄλλους ἀνθρώπους προβαίνων καὶ εἰς αἰμοχαρεῖς θυσίας αὐτῶν ἢ ἀσχολεῖται εἰς τὰς ἰδίας ἐν τῇ ζωῇ βιοτικὰς ἐργασίας, συνερχόμενος δὲ καὶ μὲ γυναῖκας γεννᾷ καὶ τέκνα, ἐμφανίζεται δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἢ ὑπὸ τὴν συνήθη μορφήν ἢ μεταμορφωμένος εἰς ζῶα, οἶον κύνα, βάτραχον κττ., εἴτε ἄψυχα ἀντικείμενα, οἶον ἀσκόν, πῦρ κττ. (ἐνιαχοῦ πιστεύεται ὅτι βρικόλακας γίνεται καὶ ὁ σκοτωμένος μὲ μαχαίρι ἢ ὁ κρημνισμένος ἀπὸ βράχον ἢ ἐκεῖνος, ὑπὲρ τὸν νεκρὸν τοῦ οἵου διηλθε γάττα ἢ πτηνὸν) ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. φρ. *Εἶν' ἕνας βρικόλακας* (ἄγρυπνος καὶ νυκτοπλάνητος). *Ἐγινε βρικόλακας* (κατέστη ἐπιζήμιος εἰς τοὺς συγγενεῖς του). Παροιμ. *Ὁ βρικόλακας ἀπὸ τῇ γενεᾷ του τρώει* (ἐπὶ τοῦ βλάπτοντος τοὺς οἰκείους) πολλαχ. Συνών. *ἀνεκαθούμενος* (ἰδ. ἀνακάθομαι), *καταχανᾷς*, *κατσικᾷς*, *σαρκωμένος*, *φάντακας*. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Ἡπ. Κεφαλλ. καὶ τοπων. Μύκ. Πελοπν. (Λακων.) β) Εἰδωλον, σκιά, φάσμα ἢ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀποθανόντος ἐπιστρέφουσα καὶ ἐνοχλοῦσα τοὺς ζῶντας Ἀμοργ. Θράκ. Κύνθ. Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Συνών. *τελώνιο*. 2) *Καλικάντζαρος* ΝΠολίτ. Παραδ. 2, 1215 καὶ 1335. 3) Φόβητρον Μέγαρ. Συνών. *βραχνᾷς* 3, *σκιάχτρο*. 4) Ἀνθρωπόμορφον φάντασμα κερασφόρον καὶ μὲ πόδας μαλλιαρούς, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν κοιμωμένων καὶ προκαλεῖ τὴν πνιγμὴν τῶν Θράκ. (Σηλυβρ.) Πβ. *βραχνᾷς* 2. β) Δαιμόνιον Χίος. Συνών. *ἄερί* 4, *ἄερίκ* 3.

B) Μεταφ. 1) Ἀνθρωπος προχωρημένος πολὺ εἰς ἡλιζία, οἷον ἀποθανὼν καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν ζωὴν, ἐσχάτο γένος Κεφαλλ. 2) Ἀνθρωπος δυσειδὴς Ζάκ. 3) Ἐπιθετικ. ἄγριος Θράκ. (Σηλυβρ.)

βρικολακιάζω κοιν. βρικοσνακιάζω Νάξ. (Φιλότ.) βρικόλακιάζω ὁδρ. ἰδιώμ. βρικουλατᾷζον Λέσβ. βρεκολακιάζω Πελοπν. (Μάν.) βροκολακιάζω Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Γορτυν. Λάστ.) Πόντ. (Οἶν.) κ. ἄ. βροκοβατᾷζω Σκῦρ. βρουκολακιάζω Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ἡπ. Θήρ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Καλάμ. Λάστ. Μεσσ.) κ. ἄ. βρουκουλακιάζω Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. (Μάδυτ.) Μακεδ. (Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. βρουκολατᾷζω Μέγαρ. βρουκουλατᾷζον Λέσβ. βρικολακιάζω Κεφαλλ. βορκολακιάζω Τῆλ. βουρκολακιάζω Ἀθῆν. Κύνθ. Μῆλ. Πελοπν. (Καλάμ. Μεσσ.) κ. ἄ. βουρκολατᾷζω Μέγαρ. Μύκ. βουρκουλατᾷζον Λέσβ. βουρβουλακιάζω Ἴων. (Σμύρν.) Κύνθ. Μύκ. Σίφν. Σῦρ. Τῆν. κ. ἄ. βουρβουλατᾷζω Μύκ. βουρβουλακιάζον, Σάμ. κ. ἄ. βαρβαλακ-κιάζ-ζω Σύμ. βουρδουλακιάζω Ἀνδρ. Κύνθ. Σαλαμ. κ. ἄ. βουρδουλακιάζον Εὐβ. (Στρόπον.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.) κ. ἄ. βουρδουλατᾷζω Κύνθ. Μέγαρ. βουρδουλατᾷζον Στερελλ. (Ἀράχ.) βουρδολακιάζω Ἀθῆν. βορδολακιάζω Ἀθῆν. βορδολατᾷζον Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Ὀρ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βρικόλακας.

1) Γίνομαι βρικόλακας κοιν.: Φρ. *Βρικόλακας*, δὲν τοῦ κολλάει ὕπνος ἢ βρικόλακας καὶ δὲν κοιμᾷται (ἐπὶ τοῦ ἀγρύπνου, τοῦ μὴ κοιμωμένου) σύνηθ. *Βρικόλακας* ὁ δαίμων (ἐπὶ τοῦ μακροβίου, τοῦ ἐσχατογήρου, τοῦ οἷον ἀποθανόντος καὶ ἐπανελθόντος εἰς τὴν ζωὴν) πολλαχ. || Παροιμ. *Ὁ βρικόλακας, ὄντας βρικολακιάζῃ, πρῶτ' ἀρ-*

χίζει νὰ τρώγη ἀπ' τὴ γενεά του (ὅτι ὁ κακὸς πρῶτους κακοποιεῖ τοὺς οἰκείους) ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 264. Συνών. ἀναδείχνω 3. β) Μεταφ. μένω ἀδιάλυτος, ἀποκρυσταλλοῦμαι, ἐπὶ τῆς χιόνος Στερελλ. (Αἰτωλ.): Σὶ δλοια β' νὰ ἀνιμέν' χιόν' τοῦ καλουκαίρ' βρουκουλακιάζ'. Τὸν βρουκουλακισμένου χιόν' σκουλ' κιάζ'. 2) Μένω ἄνπνος, δὲν δύναμαι νὰ κοιμηθῶ, ἀγρυπνῶ Θράκ. (Σηλυβρ.) Κύθν. Μύκ. κ. ἄ. "Ἄν πέσωμε ἀποτόρω, θὰ βουρβουλακιάσωμε (δηλ. θὰ ἐξυπνήσωμεν μετὰ ὄραν τινὰ καὶ θὰ μείνωμεν ἄνπνοι) Μύκ.: "Ἀπόφα δλη νύχτα βρουκολάκιαζα Σηλυβρ. Μετοχ. βρικολακισμένος = ἄνπνος Ζάκ. 3) Προξενῶ διὰ τῶν φωνασκιῶν ἀνησυχίαν πρὸ πάντων ἐν καιρῷ νυκτός Τῆλ.

βρικολάκισμα τό, κοιν. βρικουλάκισμα βόρ. ἰδιώμ. βουρδουλάτσασμα Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρικολακιάζω.

Τὸ νὰ γίνη τις βρικόλακας 1, ὁ ἰδ.

βρικολακίστικος ἐπίθ. ΔΣολωμ. (ἐκδ. ΙΠολυλ.) ος'.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρικόλακας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιστικός.

Παραπεποιημένος, ψευδής: Θέλει νὰ τὸ ἀδράξῃ [τὸ σκῆπτρο] ἀπὸ τὰ χέρια του, νὰ τὸ τσακίσῃ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ ἄλλο βρικολακίστικο.

βριμίδιν, ἰδ. βρυμίδιν.

βρισιὰ ἡ, ὕβρις Κάρπ. Πόντ. (Κερασ.) ὕβρις Κύπρ. ὕβρις Κορσ. Πελοπν. (Μάν.) ὕβρις (Νομ.) 223,9) ὕβρις Εὐβ. (Κουρ.) βρισιὰ Ἀπουλ. (Καλημ.) Ζάκ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Κύπρ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Οἶν.) κ. ἄ. βρισιὰ Τσακων. βρισιὰ κοιν. βρισιὰ Εὐβ. (Κονίστ.) Λέσβ. Νάξ. Στερελλ. Σύμ. κ. ἄ. βρισιὰ Λέσβ. Πελοπν. (Οἶν.) βρισιὰ Πελοπν. (Λεῦκτρ.) Πόντ. (Ἰνέπ.) βρισιὰ Αἰγιν. βρισιὰ Ἀθῆν. βρισιὰ Ἀθῆν. Εὐβ. (Κονίστ.) Στερελλ. (Δεσφ.) βρισιὰ Ἀθῆν. (παλαιοτ.) Αἰγιν. Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρίζω. Οἱ τύπ. βρισιὰ καὶ βριξία κατὰ τὰ εἰς - εἰα - εἰα δηλωτικὰ πληγῆς. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 269.

Ὑβρις, λοιδορία συνήθως διὰ φράσεων αἰσχροῦ ἐνθ' ἂν.: Τοῦ 'πε πολλὰς βρισιὰς. Ἀκουσε ἕνα σωρὸ βρισιὰς. Τὸν ἀρχίζει 'ς τοὺς βρισιὰς κοιν. || Φρ. Τρώγω βρισιὰ (ὑφίσταμαι ἐξύβρισιν). Λούζω μὲ βρισιὰς, (ἐξυβρίζω σφοδρῶς) σύνθηθ. Κατὰ τὴ βρισιὰ καὶ τὴ ξυλὰ (ἡ τιμωρία πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος τῆς ὕβρεως) Πελοπν. (Λάστ.) || Παροιμ. φρ. Ἀδίκος βρισιὰ 'ς τὸν νοικοκύρη της Ἰνέπ. Συνών. ἀτίμασμα 1, βρίσιμο, βρισιό, βρισολόισμα. Πβ. βρισίδι.

βρισιάρης ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρισιὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιάρης.

Ὁ ἔχων ἔξιν εἰς τὸ νὰ ὑβρίζῃ, ὑβριστικός.

βρισίδι τό, κοιν. βρισίδ' βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρισιὰ ἢ τοῦ ρ. βρίζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδι, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 13 (1916/17) 168 κέξ.

Πολλὰ ὕβρεις ὁμοῦ, πλήθος ὕβρεων, ὕβρεολόγιον ἐνθ' ἂν.: Τοῦ 'δωκε - τοῦ πάτησε ἕνα βρισίδι ποῦ ἦταν ὅλο δικό του. Τὸν ἀρχισε 'ς τὸ βρισίδι. Ἐφαγε - πῆρε ἕνα βρισίδι. Συνών. βρισολάσι, βρισολόγι, βρισολούσι, βρισομανιό.

βρίσιμο τό, ὕβρισιμον Πόντ. (Οἶν. Χαλδ. κ. ἄ.) βρίσιμον Πόντ. (Οἶν.) βρίσιμο σύνθηθ. βριδίομο Καππ. (Ἀραβάν.) βρίσ'μον βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρίζω.

Βρισιὰ, ὁ ἰδ.: Θὰ τοῦ δώσω ἕνα βρίσιμο γιὰ νὰ ξέρεῃ ποιὸς εἶμαι.

βρισιό τό, Μακεδ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρίζω.

Βρισιὰ, ὁ ἰδ.

βρίσκω, εὐρίσκω Ἀπουλ. Ἰκαρ. Κάρπ. Κύπρ. Πόντ.

Οἶν. Ὀφ. Ρόδ. κ. ἄ. ἰβρίσκον Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Γρεβεν.) κ. ἄ. εὐρήκω Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὀφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) εὐρένω Πόντ. (Ἀμισ.) ἡύριδκω Καππ. ἐρίδκω Τσακων. ἐρέχον Τσακων. βρίσκω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καππ. (Φάρας.) Πόντ. (Οἶν. Ὀφ.) βριδκω Καππ. (Ἀραβάν.) βρίσκον βόρ. ἰδιώμ. βριδκον πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. βίσκου Σαμοθρ. βρ'σκω Πάρ. (Λεῦκ.) βρίσκον Θράκ. (Αἰν. κ. ἄ.) βρίσ-σω Κάλυμν. Χίος (Πυργ.) βριδ-σω Κύπρ. βρίσκω Θράκ. (Ταῖφ.) βριδκω Σκυρ. βρίσκων Θράκ. βρίσκων Κρήτ. μπρίσκω Ἀπουλ. (Καλημ.) βριγνω Κρήτ. βρίγνω Καππ. (Μαλακ.) βριζον Καππ. βριστω Κρήτ. βρίστου Λέσβ. βριστω Πόντ. (Ἰνέπ.) βρίσκω Εὐβ. (Κουρ.) Ζάκ. Ἡπ. Ἰκαρ. Κύθηρ. Πελοπν. (Κοκκιν. Μάν. κ. ἄ.) Προπ. (Κύζ. Πάνορμ.) Τῆν. κ. ἄ. βρεθω Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) βρένω Θράκ. (Σάκκ.) Πόντ. (Ἀμισ.) Ἀόρ. βρήκα κοιν. ἡδρα σύνθηθ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.) εὔρα Πόντ. (Κοτύωρ. Ὀφ. Χαλδ.) ἡγρκα Καππ. (Φάρας.) εὐρηκα Ζάκ. Ἡπ. Νάξ. Νίσιρ. Σύμ. κ. ἄ. ἡδρηκα Ἀπουλ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. Λευκ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἀρτοτ. κ. ἄ. ἡδρακα Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ. Ἀπαρ. ἐνεστ. εὐρηκῆναι Πόντ. (Τραπ.) ἀόρ. εὐρεῖναι Πόντ. (Τραπ.) εὐράναι Πόντ. (Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) εὐρέναι Πόντ. (Σαράχ.) Μετοχ. βρίσκοντας κοιν. βρίσκοντα Πελοπν. (Λεντεκ. Μάν.) βρόντα Ἀπουλ. βρήκοντα Ἀπουλ. Παθ. βρέσκομαι Μύκ. βρέθομαι Κύπρ. βρέχουμαι Κύπρ. βρυσκείμαι Βιθυν. εὐρισκοῦμαι Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Ὀφ. Χαλδ. κ. ἄ.) Ἀπαρ. εὐρεθῆναι Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) εὐρεθῆναι Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Μετοχ. εὐρημένος Πόντ. (Οἶν.) εὐρεμένος Πόντ. (Κοτύωρ.) βρεμένος Πελοπν. (Ἀρχαδ.) κ. ἄ. βριμ-μένο Ἀπουλ. βρεσμένος Πελοπ. (Μάν.) βρισκόμενος Θήρ. κ. ἄ. βρισκισμένος Νάξ. κ. ἄ. βρισμένος Σίφν. βρωμένος ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7 (1910/11) 50. Οὐδ. βρισκόμινον Κύπρ. βρισκούμενο σύνθηθ. βρισκούμινον βόρ. ἰδιώμ. βρεσκάμενο Μύκ. βρισκάμινον Κυδων. Λέσβ. Μακεδ. βριδκάμινον Μακεδ.

Τὸ μεσν. βρίσκω, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. εὐρίσκω. Ὁ τύπ. εὐρήκω ἐκ τοῦ ἀρχ. παρακειμένου εὐρηκα. Εἰς τὸ βρίσκον τὸ ν' ἐγεννήθη ἀναλογικῶς ὅπως καὶ εἰς τὸ φέρνω, παίρνω, δέρνω κττ. κατὰ τὰ παλαιὰ δάκνω, κάμνω, τέμνω κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 291. Τὸ βριδ-σω ἐκ τοῦ γ' προσώπ. βριδ-σει, ἐν ᾧ τὸ δ-σ ἀπὸ τὸ σκ-στδ, ὅπως καὶ σκοινί-σθοινί-δ-δοινί κττ. Τὸ βριστω ἐκ τοῦ μέσ. βριστομαι, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ γ' προσώπ. βριστεται, ἐν ᾧ ἀφομοίωσις τοῦ κ πρὸς τὸ ἐπόμενον τ. Ἰδ. HPernot Phonétique des parlers de Chio 442. Τὸ βρέσκω ἐκ τοῦ μέσ. βρέσκομαι. ὁ ἔχει τὸ ε ἀπὸ τὸν ἀόρ. εὐρέθην, βρέθηκα. Τὸ βρέθω ἐκ τοῦ μέσ. βρέθομαι, ὁ ἔχει τὸ θ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀόρ. βρέθηκα. Ἡ

μετοχ. βρωμένος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀορ. νὰ βρῶ ἢ τοῦ μέλλ. θὰ βρῶ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐνθ' ἀν. Διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ρ εἰς τὸν τύπ. βρίσκω ἰδ. ἈνθΠαπαδοπ. Γραμματ. βορ. ἰδιωμ. 33.

Α) Κυριολ. 1) Εὐρίσκω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καππ. (Ἀραβάν. Μαλακ. Φάρασ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Γυρεῦν τόση ὥρα καὶ δὲν τὸ βρίσκω. Εἶδα κ' ἔπαθα νὰ τὸ βρῶ. Τοῦ βρῆκαν φταιξιμο. Δὲ βρίσκειται τίποτε, ὅσο κι ἂν γυρέψῃς κοιν. Ἐγροίκεστε εὐρεῖναι τ' ὁσπίτ'; (κατωρθώσατε νὰ βρῆτε τὸ σπίτι;) Τραπ. Ἐγροίσεσθε εὐράνετε τ' ὁσπίτ'; Ὁφ. Νὰ εἶδες εὐρηκεῖναι τὸν κύρι σ', εἶδες ἀγκαλιᾶσθαι ἄτον (ἂν ἤθελες εὐρεῖν τὸν πατέρα σου, θὰ τὸν ἐνγκαλίξῃς) Τραπ. || Φρ. Ποῦ τὸν χάνεις, ποῦ τὸν βρίσκεις, 'ς τὸ δεῖνα μέρος (ἐπὶ ἀνθρώπου κατὰ συνήθειαν συχναῶντος εἰς ὠρισμένον μέρος). Βρίσκω τὸ δίκαιο μου (ἀναγνωρίζεται ὑπὸ ἄλλων τὸ δίκαιόν μου) κοιν. Κάτσε βρέες τον (ἐπὶ ἐξαφανισθέντος ἐνόχου) σύννηθ. Ὁπου τό βρω κι ὅπου μ' εὔρη (ἐνν. τὸ προσφάγειον, ἐπὶ λιτῆς διαίτης) Πελοπν. (Δημητσάν.) Ὁδὲ μὲ βρῆς, μὲ πᾶρε, γιὰ νὰ μ' ἔχῃς, ὅδε θέλῃς Κρήτ. || Ἀσμ.

Μὴ μοῦ δώνης μὶ τὴν τσούτρα κι δὲ βρίσκου κι τὴν πόρτα Αἰν.

Μὴν κλαῖς μὴν κλαῖς, νυφίτσα μου, καὶ μὴν παραπονιέσαι, ἂν θέλῃς μάννα, βρίσω σε, κι ἂν θέλῃς ἀδερφάδες, ἂν θέλῃς καὶ εἰτόνισσες, ἀπὸ τοῖς εἶχες κάλλιω

Ἰνέπ. **β)** Συναντῶ, ἀπαντῶ κοιν. : Ἐκεῖ ποῦ πήγαινα 'ς τὸ δρόμο βρίσκω τὸ φίλο μου δεῖνα. Βρῆκα ἓνα λαγὸ καὶ τὸν πέτυχα. || Φρ. Ὁπου θές τὸν βρίσκεις (ἐπὶ δραστηρίου ἀνθρώπου). Καλῶς σὰς βρῆκα! (χαιρετισμὸς κατὰ τὴν συνάντησιν ὡς ἀπάντησις εἰς τὸ καλῶς ὤρισες) κοιν. Βρίσκω τὸν πάτο (ἐπὶ ἐξαντλήσεως τοῦ περιεχομένου εἰς δοχεῖον, συνήθως ποτηρίου οἴνου) πολλαχ. Καλῶς νὰ σ' εὔρω! (εὐχὴ συμποτικῇ) Κρήτ. Πελοπν. (Κυνουρ.) Σκυρ. κ. ἁ. || Ἀσμ.

'Σ τὸν δρόμον ὅπου πήγαινε τὸν χαραμὴν εὐρίσκει, ἓνας τὸν κροῦ' μὲ τὸ σπαθὶ κι ἄλλος μὲ τὸ κοντάρι (χαραμῆς = ληστής) Κάρπ. Καὶ ἐπὶ ἀψύχων κοιν. : Φρ. Βρῆκε ὁ κόμπος τὸ χτένι (ἐπὶ προσκόμματος). **γ)** Ἐντυγχάνω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) : Πῆγα 'ς τὸ σπίτι καὶ βρῆκα τὴν πόρτα κλειστή. 'Σ τὸ δρόμο ποῦ πήγαιναν βρῆκαν μὴ μὴλὰ κοιν. Πούπετα δὲν ἠῦρακα σὰν τὴ δική σου γνώμη Πελοπν. (Μάν.) || Φρ. βρῆκες τραπέζι; κάθισε, βρῆκες ξυλές; τρανίζου Πελοπν. (Τριφυλ.) Βρίσκω γνωριμὰ (γνωρίζομαι μετὰ τινος) Ἀθῆν. Βρῆκα παλαιὰ γνωριμὰ (παλαιὸν φίλον) αὐτόθ. || Παροιμ. Φρ. Ὁχι ὅπως ἤξερες, ὅπως βρῆκες (πρὸς τὸν δυσκολευόμενον νὰ λησμονήσῃ παλαιὰς συνηθείας καὶ κυρίως παλαιὰν εὐμάρειαν καὶ νὰ ἐξοικειωθῇ πρὸς νέαν κατάστασιν) κοιν. || Ἀσμ.

Παίρνου τοῦ ντουφικάκι μου καὶ πάου νὰ κυνηγήσου, ὅλη τὴ μέρα πιρπατῶ, κυνήγι δὲν ἰβρίσκου Γρεβεν.

Ὁμπρός της ἐν' ποῦ τὰ βάλεν τῶαί πά' νὰ τὰ βλεπήσῃ τῶαί βρεῖθ-δει πέτραν ριζιμαϊάν, γύρνει τῶαί διτιμιάζει Κύπρ. **δ)** Ἐπιτυγχάνω κοιν. : Βρίσκω καιρὸ νὰ κάμω τοῦτο. Δὲ βρίσκω καιρὸ μήτε νὰ φάω. Τὸν βρῆκε τὸ βόλι (τὸν ἐπέτυχε ἢ σφαῖρα τοῦ πυροβόλου). Ἐρριξε πέτρα καὶ τὸν βρῆκε 'ς τὸ κεφάλι - 'ς τὸ πόδι κττ. || Φρ. Βρίσκει τὸ σημάδι (ἐπὶ τοῦ ἐπιτυγχάνοντος τὸν στόχον). Βρῆκες ἀνθρώπο! (ἐνν. νὰ κάμῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, νὰ πῇ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο κττ., ἐπὶ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος εἶναι ἀδύνατον νὰ

κάμῃ ἢ νὰ εἴπῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος). Ὅπως θέλεις τὸν βρίσκεις (ἐπὶ ἀνθρώπου ἡπίου χαρακτηρὸς, παρὰ τοῦ ὁποῖου δύνатаί τις νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι ζητήσῃ). Βρῆκε τὴν τύχη του (ἐπὶ τοῦ εὐτυχήσαντος συνήθως ἀπροσδοκῆτως). Βρῆκε δουλειὰ (εἰρων. ἐπὶ ἀσημάντου καὶ μωρᾶς ἐργασίας). Βρῆκε τὸν μάστορή του (εἰρων. ἐπὶ πονηροῦ πεσόντος θῦμα ἢ ὑποσκελισθέντος ὑπὸ πονηροτέρου). Δὲν τὸν βρίσκει κανεὶς μήτε 'ς τὸ κρῦο μήτε 'ς τὸ ζεστό (ἐπὶ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ ὁποῖου εἶναι ἀδύνατος πᾶσα συνεννόησις) κοιν. Δὲν τὸν βρίσκει κανεὶς πονθενὰ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλαχ. Αὐτὸν δὲν τὸν βρίσκω (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σῦρ. Ἡῦραμι κι παίζουμε (ἐπὶ τοῦ μὴ ἀρχομένου εἰς τὰ κτηθέντα, ἀλλὰ ἐπιζητοῦντος περισσότερα) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Ἡ σημ. τῆς εὐστοχίας ἐν τῇ βολῇ καὶ μεσν. Πβ. Εὐστάθ. 1331, 10 «ἦν οὖν σκοπὸς τοῖς ὀπλίταις μικρόν τι ψαῦσαι χροὸς εἰς ἐνδειξιν ἐπιτηδειότητος τῆς εἰς μάχην, ὃ δὴ καὶ εἰσέτι νῦν πολλοὶ μιμούμενοι σπεύδουσιν, ὡς αὐτοὶ φασιν, μόνον ἀλλήλους εὐρεῖν». **ε)** Ἀμτβ. προσκρούω κάπου, συναντῶ ἀντίστασιν σύννηθ. : Βρίσκει τὸ καρφὶ σὲ πέτρα. Κάπου βρίσκει ἡ ρόδα. Βρίσκει τὸ ἓνα ἀπάνω 'ς τ' ἄλλο σύννηθ. || Φρ. Βρίσκω κάτω ἢ ἀπλῶς βρίσκω (ναυτικὸς ὅρ. = βολιδοςκοπῶν συναντῶ πυθμένα) σύννηθ. || Ἀσμ.

Σὲ ποῖα πέτρα νὰ χτύπησε, σὲ ποῖο δειτρί νὰ βρῆτσε; τὴ μάννα του θὰ φίναξε τσαὶ στεναγμὸ θ' ἀφήτσε

(μοιρολ. σφάξε - φίναξε) Σκυρ. **ς)** Ἀμτβ. ἐγγίζω Ἀνδρ. Πόντ. (Οἶν.) Σῦρ. : Βρίσκει 'ς τὸ δουβάρι τὸ τσεπαρίσι Ἀνδρ. Βρίσκει 'ς τὸ δουβάρι ὁ μύλος Σῦρ. Εὐρίσκει ἀπὸν ἄτον Οἶν.

2) Κληρονομῶ κοιν. : Βρῆκε ἀπ' τὸν πατέρα του ὁ ὁσπίτα - μεγάλη περιουσία κττ. **Τ'** ἀμπελίω τὰ βρῆκε ἀπ' τὰς γονεὺς του. Δὲν κομμάστηκε ὁ ἰδιώτης, τὰ βρῆκε. || Φρ. Ἐτοι τὸ βρῆκαμε ἀπ' τοὺς παλαιούς μας (ἐπὶ εὐθιᾶ παλαιᾶ). Ὅπως τὸ βρῆκαμε, ἄς τ' ἀφήσωμε (ὡς ἐμμένωμεν εἰς τὰ πάτρια) κοιν. Ἐτοι βρέθηκε ἀπὸ χρόμα (ἐπὶ παλαιᾶς συνηθείας) πολλαχ. **β)** Λαμβάνω, παραλαμβάνω τι παρὰ τινος, ἐπὶ προικὸς Σίφν. : Ὁ δεῖνα ἤρθε ἀπὸ τὴ γυναῖκα του. **3)** Προμηθεύω, πορίζω κοιν. : Τοῦ βρῆκα ἀπὸ κάποιου τόσες δραχμὲς - τόσες ὀκάδες φασόλια κττ. **β)** Προξενεύω κοιν. : Τοῦ βρῆκε μὴ νύφη μὲ μεγάλη προῖκα. Τῆς βρίσκει ἓνα πλούσιο γαμπρό. **4)** Ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω κοιν. : Βρίσκει τρόπο νὰ πετύχῃ - νὰ τὸν καταφέρῃ κττ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Αἰσχύλ. Προμ. 59 «δεῖνός εὐρεῖν κάξ ἀμηχάνων πόρους».

β) Κατορθώνω σύννηθ. : Βρίσκει πάντα πῶς νὰ ξεφύγῃ.

5) Ἐννοῶ, καταλαμβάνω κοιν. : Δὲ μπορῶ νὰ βρῶ ποῖος τὸ 'καμε. Ἀν βρῆς τί σκέπτομαι - τί ἔχω ἐδῶ μέσα - ποῖος μοῦ γράφει - τί ὕφασμα εἶναι τοῦτο (ὅπὸ τί ὕλη εἶναι καμωμένο) κττ. Νὰ σοῦ πῶ ἓνα νοῖῶσμα καὶ νὰ τὸ βρῆς. Τοῦ κάκου πολεμῆς, δὲ θὰ τὸ βρῆς. **6)** Βλέπω, παρατηρῶ κοιν. καὶ Καλαβρ. : Τί τῆς βρίσκει ἐκείνης τῆς κωπέλλας καὶ τὴν ἀγαπᾷ; Δὲ βρίσκω σ' αὐτὸν πολλὰς χάρες. Πῶς τὸν βρίσκετε τὸν ἄρρωστο σήμερα; - τὸν βρίσκω καλύτερα παρὰ χτές. Πῶς τὰ βρίσκεις τὰ πράματα; - τὰ βρίσκω πολὺ καλὰ κοιν. Γιὰ νὰ εὔρη τί πρᾶμα ἔ' ἄφτει τὸ λούμι τῶαί δωρεῖ τὸ κρεββάτ-τι (ἔ' = εἶναι, λούμι = φῶς, δωρεῖ = θωρεῖ) Καλαβρ. Ἡῦρα μίαν γυναῖκα σὲ μίαν πόρτα αὐτόθ. **β)** Λογαριάζω κοιν. : Πλέρωνε σὺ καὶ κατόπι τὰ βρίσκομε. || Φρ. Θὰ τὰ βροῦμε (θὰ λογαριαθοῦμε, θὰ λύσωμε τὰς διαφορὰς μας, μεταφ. ἐπὶ ἀπειλῆς). **7)** Νομίζω, φρονῶ : Βρίσκω εὐλόγο αὐτὸ ποῦ λές. Βρίσκω πῶς δὲν εἶναι 'ς τὰ καλὰ του. Βρίσκω πῶς πρέπει νὰ φύγω. Τὸ πρᾶμα τὸ βρίσκω καλό. **8)** Γνωρίζω Μεγίστ. : Φρ.

Εὐρε Θκιός (Κύριος οἶδεν). IX) Φέρω Καπ. (πβ. RDawkins Modern Greek in Asia Minor 600).

Β) Μεταφ. 1) Ἀπολαμβάνω κοιν.: Βρῆκα πολλές καλωσύνες ἀπὸ τοῦτον. Τί βρῆκες ἀπὸ κείνον ποῦ τὸν ἀγαπᾷς; Τί βρίσκεις ποῦ τὸ δέρνεις τὸ ζῶ; Τί βρίσκεις ποῦ πειράζεις αὐτὸν τὸν δυστυχισμένο ἄνθρωπο; **β)** Μοῦ ἀνταποδίδεται παρ' ἄλλου ἐκεῖνο ποῦ ἔπραξα, συνήθως ἐπὶ κακοῦ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Ἀπὸ μένα θὰ τὸ βρῆς (ἐγὼ θὰ σὲ τιμωρήσω δι' ἐκεῖνο ποῦ ἔκαμες). Νὰ τὸ βρῆς ἀπὸ τὸ Θεὸ - τὰ παιδιὰ σου - ἀποκεῖ ποῦ δὲν περιμένεις! κττ. Νὰ τὸ βρῆς τὸ ἄδικο ποῦ ἔκαμες! Νὰ τὸ βρῆς 'ς τὰ παιδιὰ σου! (διὰ τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμες νὰ τιμωρηθῇς διὰ παθήματος τῶν παιδιῶν σου!) κοιν. Ἐποῖκα κ' ἤνθα (ἔκαμα καὶ βρῆκα) Τραπ. 2) Καταλαμβάνω κοιν.: Μὲ βρῆκε ὁ ἥλιος - ἡ μέρα - τὸ βράδυ - ἡ νύχτα κττ. Μὲ βρῆκαν τὰ μεσάνυχτα καὶ ἀκόμα νὰ κοιμηθῶ. Μᾶς βρῆκε μὲ φουρτούνα ποῦ κοντέψαμε νὰ πνιγοῦμε. 'Σ τὸ δρόμο μὲ βρῆκε ἡ βροχὴ καὶ δὲν εἶχα ποῦ νὰ τρυπώσω. || Φρ. Τὸν βρίσκει κακὴ ὥρα (τὸν καταλαμβάνει ἀπρόοπτος συμφορὰ). **β)** Ἐπέρχομαι εἰς τινα, κυριεύω τινα κοιν.: Δὲ μὲ βρίσκει ὕπνος εὐκολα. Μὲ βρῆκε ὁ ὕπνος 'ς τὰ χαράματα. Τὸν βρίσκει θερμὴ κάθε μέρα. Τὸν βρῆκε ἀρρώστια κακὴ κ' ἔμεινε πολὺ 'ς τὸ κρεβάτι. Νὰ σέ βρῇ πανούκλα - χτικιὸ κττ. (ἀραι) κοιν. || Φρ. Μ' ἤνθα (ἐνν. τὸ ἀτύχημα) Αἰτωλ. 3) Τιμωρῶ κοιν.: Νὰ σέ βρῇ ἡ ἀμαρτία μου - τὸ κρῖμα μου - ὁ Θεὸς κττ. (ἀραι) κοιν. Ἄσμ.

Ἄσμ. Ὁ Θεὸς νὰ σέ βρῇ, μ-μάδια μου, τὰ ὅσα νὰ σοὺ τὸ ὥστη. ἔν μοῦ ῥητσε 'ς τὴν τσεφαλὴ σὰ τὸ σῆμα γνῶσι. Κάρπ.

Μόν' 'ς τὸ Θεὸ μὲ ἔριζες καὶ ὁ Θεὸς μὲ ἤνθα. Θράκ. **Γ) Παθ. καὶ μέσ.** 1) Ἀποβαίνω, καθίσταμαι Κύπρ. Ἄσμ.

Νὰ φάῃ ἄγρη τοῦ λαοῦ, νὰ φά' ὄφτον περιττὰ, νὰ πῇ γλυκόποτον κρασίον ποῦ πίνουν οἱ γουμένοι, τδαὶ ἀπὸ τρών οἱ ἄρρωστοι τδαὶ βρέχονται γαμῆτοι.

2) Εἶμαι, ὑπάρχω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): Βρίσκομαι πάντα 'ς τὸ σπῖτι. Βρίσκεται τίποτε νὰ φάω; Σοῦ βρίσκεται τίποτε; (ἀρχ. ἔστι σοί τι;). Βρίσκομαι σὲ κακὴ κατάστασι κοιν. Ποῦ εὐρισκοῦμαι; Ὁφ. Τραπ. || Φρ. Βρίσκομαι (ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν τί κάνεις; δηλοῦσα ἀδιαφορίαν). Βρίσκομαι 'ς τὴν ἀνάγκη (περιέρχομαι εἰς δυσχερὴ οἰκονομικὴν ἰδίως θέσιν). Ἀσ' το καὶ ἄς βρίσκεται (ἐπὶ πράγματος τὸ ὅποιον τῶρα νομίζεται ἄχρηστον, ἀλλ' εἰς τὸ μέλλον δύναται νὰ φανῇ χρήσιμον). Ποῦ νὰ μὴν εἶχα βρεθῇ! (ἀρά) κοιν. Δὲ βρίσκεται (ἐπὶ προσώπου ἢ πράγματος ἐξαιρετικῆς ἀξίας ἢ ποιότητος) Λεξ. Δημητρ. Ἀφόντα βρέθ'κα (ἀφότου ὑπάρχω, ἀφότου ἐνθυμοῦμαι τὸν ἑαυτὸν μου) Ἡπ. || Ἄσμ.

Ἀποθαμένος βρίστομαι καὶ ζωδανὸς λογοῦμαι Κρήτ.

Γράφω σου γὰρ τὰ πάθη τὰ δικά μου καὶ 'ς τὸ σεβδᾶ σου βρίγνεται ἡ θλιβερὴ καρδιά μου αὐτόθ.

Κε δὲ θὰ σπέρνῃς τὸ γαρπὸ, νὰ βρίγνεσαι 'ς τὴ Νίδα αὐτόθ.

Ἄνθρωπος εἶμαι, Χάροντα, γεμᾶτος πάσης χάρις, ἀκόμη νέος βρέθομαι, πῶς ἤρθες νὰ μὲ πάρῃς; Κύπρ. **β)** Τυχάνω νὰ εἶμαι κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): Βρέθηκα κ' ἐγὼ ἐκεῖ ποῦ μάλωνα καὶ τοὺς ἄκουσα. 'Σ τὴ θέσι ποῦ βρέθηκα δὲ μπορούσα νὰ κάνω ἀλλεώτικα. Βρέθηκε κοντὸς κ' ἔκανε

τέτοια δουλειὰ κοιν. Εὐρέθεν ἀνέφορος ὁ δρόμος ἐμουν (μᾶς ἔτυχε δρόμος ἀνηφορικὸς) Τραπ. Χαλδ. Εὐρέθα 'ς σὸ ραδὶν (ἔτυχε νὰ βρεθῶ 'ς τὸ βουνὸ) Χαλδ. Ὁπου βρεθῇ καὶ ὅπου σταθῇ (παντοῦ ὅπου τύχη νὰ παρευρεθῇ) || Φρ. Ὁπως βρίσκομαι (εἰς ὅποιαν κατάστασιν τυγχάνω νὰ εἶμαι, συνήθως ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως). Καθὼς βρίσκομαι (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Βρέθηκα (πάει πρᾶ, δὲν ὑποχωρῶ πλέον, θὰ προχωρήσω εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνατεθέντος ἔργου) κοιν. Εὐκαιρος εὐρέθα (ἔτυχε νὰ βρεθῶ ἄκριτος, ἀπρόσεκτος, οἶον: εὐκαιρος εὐρέθα καὶ εἶπα 'το - ἐποῖκα 'το κττ.) Τραπ. Χαλδ. **γ)** Τυχάνω κοιν.: Δὲ βρέθηκε κάνεις νὰ τὸ κάνη - νὰ τοῦ τὸ πῇ - νὰ τὸν σηκώσῃ ποῦ ἔπεσε κττ. κοιν. Ὁποῖος βρεθῇ καὶ καταλάβῃ αὐτὸ ποῦ λέγω. Ὁποῖος βρεθῇ κ' ἔχῃ αὐτὸ ποῦ ζητῶ πολλὰ. Συνών. τυχαίνω. **δ)** Κατάγομαι Βιθυν.: Ἄσμ.

Ἀπὸ τί χωρὶο κρατεῖσαι | καὶ τί μαχαλᾶ βρισκεῖσαι;

ε) Ἐλκω τὴν καταγωγὴν, γεννῶμαι Σέρφι.: Ἐμεῖς ἐπαδὰ ἠδρεθήκαμε. 3) Ἀποκαλύπτομαι Θήρ.: Παροιμ.

Σὲ πῆρα γὰρ τραντάφυλλο, μὰ βρέθῃς ἀτσουκνίδα (ἐπὶ τοῦ φαινομένου μὲν χρηστοῦ, ἀποκαλυπτομένου δὲ ἀναξίου καὶ πονηροῦ). 4) Παραγίγνομαι, προσέρχομαι σύννηθ.: Σὲ μὲ ὥρα νὰ βρεθῇς ἐκεῖ ποῦ εἶπαμε. Τοῦ εἶπα νὰ βρεθῇ γρηγόρα 'ς τὸ σπῖτι, μὰ ἄργησε σύννηθ. || Ἄσμ.

Οἱ Σφακιανοὶ πρωτοκινοῦν ἀπὸ 'σαν ἀδρωμένοι κ' εἰς τὰ καράβια βρίστονται ἀπὸ 'σαν μαθημένοι Κρήτ.

β) Παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι κοιν.: Ἐκεῖ ποῦ ἤγγαινα βρέθηκε μπροστά μου ὁ φίλος μου κοιν. Καλοῦνε τὸν παπᾶ νὰ πᾶ νὰ στεφανώσῃ, ἐπῆγε ὁ παπᾶς ἐκεῖ, ἐμπῆκε ἡ παππαδιὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κ' εὐρέθη νύφη (ἐκ παραμυθ.) Πελοπ. (Μεσσ.) || Ἄσμ.

Σε λοχαλινάρων νει τον τᾶ ἄρπαξεν τὸ χαντάριν τὸ ἴσα εὐτὸς εὐρέχκεν 'πουλάω καβαλ-λᾶρις

Κύπρ. 5) Παρίσταμαι πολλὰ. Φρ. Κάνενας δὲν τοῦ βρέθηκε 'ς τὴν ἀνάγκη του - 'ς τὴν δυστυχία του κττ. (δὲν τὸν ἐβοήθησε). Τ' βρέθ'κι (τὸν ἐβοήθησεν) Ἡπ. 6) Συνευρίσκομαι, συνουσιάζω Κάσ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Εὐρέθη μὲ τὴ γυναῖκα του Κάσ. Εὐρέθηκε μὲ τὴ δεινα Ἀπύρανθ.

Δ) Μετοχ. οὖο. 1) Ὑπὸ τὸν τύπ. εὐρισκόμενος, ἀδελφὸς μονῆς ὑπηρετήσας τὸν προϊστάμενόν του γέροντα μέχρι θανάτου κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ μοναχικοῦ βίου Ἀθ. 2) Οὐδ., τὸ προχείρως παρεσκευασμένον φαγητόν, τὸ ἀπλοῦν καὶ λιτὸν κοιν.: Θὰ φάμε τὸ βρισκούμενο. Κάτσε νὰ φάμε μαζὶ ἀπὸ τὰ βρισκούμενα.

βρίσκωμα τό, Κάλυμν. Ἐκ τοῦ ρ. βρίσκω κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν πλήρη ἐνεστώτα.

Βρεσίδι 1, ὁ ἰδ.: Παροιμ. Τοῦ φτωχοῦ τὸ βρίσκωμα ἢ βολόνα ἢ καρφί.

βρίσμα τό, Ἡπ. Καλαβρ. (Μπόβ.) ὕβρισμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρίζω. Ὑβρις, λοιδορία ἐνθ' ἄν.: Ἐγιναν λόγια καὶ βρίσματα καὶ φωνὲς Ἡπ. Συνών. *βρισμός.

* **βρισμός** ὁ, ὕβρισμός ΔΣολωμ. 56. Ἐκ τοῦ ρ. βρίζω. Βρίσμα, ὁ ἰδ.: Ποίημ. Ἀπὸ φόβο καὶ ἀπὸ τρόμο, | ἀπὸ βάρβαρους δεσμούς, ποῦ 'ναι σκόρπιοι εἰς κάθε δρόμο, | καὶ ἀπὸ μύρμυρες ὕβρισμούς.

βρισολάσι τό, σύνθηθ. βριολλάσι Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρισῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λάσι παρὰ τὸ ἔλασις ἀποσπασθείσης ἐκ τοῦ γυναι- κολάσι, παιδολάσι κττ. Πβ. καὶ ψωμολάσι, χορτα- ρολάσι κττ. Εἰς τὸ βρισολάσι ἐγίνε συγκοπὴ τοῦ σ κατ' ἄνομ.

Βρισίδι, δ ἰδ.: Ἀρχίζει ἓνα βρισολάσι. Τοῦ ὅκ' ἓνα βρισολάσι.

Ὑβρίζω, ἐξυβρίζω: Ἦρτε καὶ μᾶς ἐβριολόγησε. Καὶ μέσ. ἀλληλοπ.: Ὅλη μέρα βρισολογεῖσθαι.

βρισολόγημα τό, ἀμάρτ. βρισολόισμα Κεφαλλ. βρισολόισμα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρισολογῶ.

Ὑβρις, ἐξύβρις. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρισῶ.

βρισολόγι τό, Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρισῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λόγι.

Βρισίδι, δ ἰδ.: Τοῦ τρανίζε ἓνα βρισολόγι (τὸν ὕβρισε χυδαιότατα).

βρισολογῶ ἀμάρτ. βρισολογῶ Κεφαλλ. βρισολο- γῶ Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βρισολόγος ἢ τοῦ οὐσ. βρισο- λόγι ἢ τοῦ ἀορ. ἔβρισα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λογῶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247 κῆξ. Τὸ βρισολογῶ κατ' ἀναλογ. τοῦ βρισολάσι παρὰ τὸ βρισολάσι, δ ἰδ.

βρισολούσι τό, ΑΚαρχαβίτς. Λόγ. πλώρ. 127.

Ἐκ τῶν ρ. βρίζω καὶ λούζω.

Βρισίδι, δ ἰδ.

βρισομάνι τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βρισομάνι, δ ἐκ τοῦ βρισῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - μάνι καθὼς καὶ γυναι- κομάνι, παιδομάνι κττ.

Βρισίδι, δ ἰδ.

βριστέας ὁ, Πόντ. (Οἰν.) ὕβριστέας Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βριστής καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - έας, δι' ἣν ἰδ. - ζάς. Ἡ παρέκτασις κατ' ἀναλογίαν τῶν αὐτόθι πολλῶν εἰς - έας ὀνομάτων δηλωτικῶν ἐλατ- τώματος.

Ὁ συνηθίζων νὰ ὕβριζῃ, ὕβριστής. Συνών. βριστής.

βριστής ὁ, ἀμάρτ. ὕβριστας Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρίζω. Τὸ ὕβριστας καθὼς καὶ τὸ κλέ- φτας, ψεύτας κττ.

Βριστέας, δ ἰδ.

βριτζ μόρ. Νίσυρ.

Λέξις πεποιημένη.

Εὐχρηστος ἢ λ. ἐπιφωνηματικῶς πρὸς αἶγα, τὴν ὁποίαν θέλουν ν' ἀποδιώξουν.

βριχτός ἐπίθ. Κύπρ. βρικτός Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρίσ-σω, δι' δ ἰδ. βρίζω (Ι).

Ἀφωνος, σιωπηλός: Ἐμεινε βριχτός.

βρόμα ἢ, ἰδ. βρῶμα.

βρομαμζά ἢ, Ἦπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόμη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αμζά.

Ἀγρός σπαρμένος μὲ βρόμην, ἢ ὁποία μόλις ἐθερίσθη.

βρομαρζά ἢ, Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόμη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αρζά ἢ τοῦ βρομάρι καὶ τοῦ - ζά.

1) Ἡ καλάμη τῆς βρόμης ἢ ἀπομένουσα εἰς τὸν ἀγρὸν μετὰ τὸ θέρισμα. Συνών. βρομίστρα 1. 2) Τὸ ἄχυ- ρον τῆς βρόμης. Συνών. βρομάχερο, βρομζά, βρο- μίστρα 2.

βρομαρένιος ἐπίθ. Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρομάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ένιος.

Ὁ ἐκ βρόμης παρεσκευασμένος: Ψωμὶ βρομαρένιο.

βρομάρι τό, Ἀνδρ. Εὐβ. (Αἰδηψ. Κουρ. Ὀρ.) βρο- μάρι Εὐβ. (Λίμν.) βρομάρ Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόμη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άρι (Ι)

Βρόμη, δ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Ὅποιους πάει' εἰς τὸν βρομάρ' τὸν πᾶν' ἢ φάκα (ἐπὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τιμω- ρουμένου ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ λαγοῦ, ὅστις συλλαμβάνεται εἰς παγίδα φέρουσαν ὡς δέλεαρ βρόμην) Σάμ.

βρομάχερο τό, Πελοπ. (Λακων.) βρομάχερο ΠΓεν- νάδ. 163.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρόμη καὶ ἄχυρο.

Βρομαρζά 2, δ ἰδ.

βρομζά ἢ, Πελοπ. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόμη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ζά.

Βρομαρζά 2, δ ἰδ.

βρόμη ἢ, βρόμος ὁ, Βιθυν. βρόμη ἢ, σύνθηθ.

βρομ' βρομ. ἰδιώμ. βρόνη Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βρόμος.

1) Φυτὰ τοῦ γένους τῆς βρόμης (avena) τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (graminaceae) α) Βρόμη ἢ ἡμερος (avena sativa), καλὴ τροφή τῶν ζώων σύνθηθ. καὶ Τσα- κων.: Φρ. Ἐχε βρόμη καὶ ἄς βρωμάη (λογοπ.) Πελοπ. (Λάστ.) Συνών. ἀγριογέννημα 1, βρόμι, σιφωνάρι, ταγή. β) Βρόμη ἢ ἀγρία ἢ ἄγονος (avena sterilis) βρόμη ἢ γενειοφόρος (avena barbata) καὶ βρόμη ἢ ἄστα- τος (avena fatua) πολλαχ. Συνών. ἀγριοβρόμη. 2) Ὁ σάνος ἢ ἡ ταγὴ ἐν γένει Σύμ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπ. (Βαμβάκ.) [**]

βρόμι τό, Λεξ. Βλαστ. 458 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόμη κατὰ τὸ ἀντίστροφον σχῆμα τοῦ μεταπλασμοῦ γλαούρτι-γλαούρτη, θειάφι-θειάφη, θρούμπι-θρούμπη κττ.

Βρόμη 1 α, δ ἰδ.

βρομίστρα ἢ, Πελοπ. (Λογγ. Σουδεν. Τριφυλ.) κ. ἄ. βρομίστρα Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόμη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ίστρα.

1) Βρομαρζά 1, δ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Πληθ. Βρομίστρες Πελοπ. (Ἀργολ.) 2) Βρομαρζά 2, δ ἰδ.

βρόμος ὁ, ΑΚαρχαβίτς. Ζητιᾶν. 202.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βρόμος.

Κρότος: Τὸ τριζοβόλι καὶ ὁ βρόμος τῆς φωτιᾶς. Συνών. βρίθος.

βρόμος (δυσοσμία), ιδ. βρωμός.

βρομῶ, βρομωκοπῶ, βρομωλογῶ κττ. ιδ. βρωμῶ, βρομωκοπῶ, βρομωλογῶ.

βρομωσύνη, ιδ. βρωμοσύνη.

βροντάδα ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (Ι) ἢ ἐκ τοῦ βροντάδες πληθ. τοῦ βροντή.

1) Βροντή Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.): Κάν-ναι βροντάδαι (βροντῆ) Μπόβ. Ἐγγονα ἐτσεῖ ποῦ ἀνοίγουν τσαῖ κλείγουν οἱ βροντάδαι (πήγαινε ἐκεῖ ποῦ ἀνοίγουν καὶ κλείουν αἱ βρονταί, δηλ. εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κόσμου, ἀρὰ) Ροχούδ.

2) Νόσημά τι τῶν δένδρων Πελοπν. (Βούρβουρ.)

βροντάζω ἀμάρτ. βροντάζ-ω Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ μεσν. βροντάζω. Πβ. Ἡσύχ. «βροντάζων» βροντῶν.

Βροντῶ Α 1, ὁ ιδ.

βροντάλι τό, Πελοπν. (Μεσσο. Σπάρτ.) — ΓΨυχάρ. Ὀνειρ. Γιαννίρ. 489—Λεξ. Μπριγκ. βροδάλι Κεφαλλ. Λευκ. βροντάλε Πελοπν. (Γαργαλιάν.) βροδάλε Ζάκ.

Ἐκ τοῦ Ἑνετ. *grondali* κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ βροντή.

1) Τὸ γείσον τῆς στέγης Ζάκ. Πελοπν. (Μεσσο. Σπάρτ.) — ΓΨυχάρ. ἐνθ' ἀν.: Βλέπω κεραμίδια ποῦ πέφτουν ἀπὸ τὸ βροντάλι ΓΨυχάρ. ἐνθ' ἀν. Συνών. βρονταλωσῆ.

2) Στέγη Λεξ. Μπριγκ. 3) Ὁ σωλὴν διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων τῆς στέγης καὶ τοῦ μαγειρείου Κεφαλλ.: Ἐτρώπησαν τὰ βροδάλια καὶ στάζουνε. Συνών. κανάλι, νεροχύτης.

βρονταλίδα ἡ, Ἠπ. Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βροντάλα < βροντή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. βροχή - βροχάλα - βροχαλίδα. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὀρολογ. Δημῶδ. 1 (1940) 16.

1) Πρασίνη σαύρα (*lascera viridis*) φερομένη κατὰ τὴν λαϊκὴν παράδοσιν ὡς ἐξερχομένη ἐκ τῆς γῆς ἐν καιρῷ βροχῆς. 2) Στρόμβος ξύλινος περιστρεφόμενος διὰ μαστιγίου Πόντ. Συνών. ιδ. ἐν λ. βιβριτίδα καὶ βουζβουζίκα, ἐτι δὲ βρονταλίδι 6, βροντούρα 1. [*]

βρονταλίδι τό, Λεξ. Βλαστ. 61. Δημητρ. βρονταλίδ' Εὐβ. (Ψαχν.) βρονταλίδ' Εὐβ. (Ἄκρ. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) βροντολίδι Πόντ. (Σούρμ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βροντάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Κωδωνίσκος εἴτε κλειστός μετὰ σχισμῆς περιέχων μεταλλίνην σφαῖραν, ἐκ τῆς κινήσεως τῆς ὁποίας παράγεται ἡχος, εἴτε ἀνοικτὸς ἔχων γλωσσίδα, ἀναρτώμενος ἐκ τοῦ λαιμοῦ διαφόρων κατοικιδίων ζώων Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. βρονταράκι, βροντύλλι 1, κυπράκι, γολγόνι. 2) Παιδικὸν ἄθλημα, κωδωνίσκος κλειστός περιέχων σφαιρίδια, ὁ ὁποῖος κινούμενος ἤχει Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Δημητρ. Συνών. κουνουνίστρα. 3) Μετάλλινον ἔλασμα ἐξαρτώμενον διὰ σπάγγου ἔξωθεν τῆς κοφίνας τοῦ μύλου Στερελλ. (Αἰτωλ.) 4) Σφαιρίδια ἢ μικροὶ λίθοι προσδεδεμένοι διὰ διασχοινίου εἰς περιστρεφόμενην ἄτρακτον καὶ πλήττοντες τεμάχιον λευκοσιδήρου Στερελλ. (Αἰτωλ.) 5) Τὸ γλωσσίδι τῆς καμπάνας Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἀν. 6) Βρονταλίδα 2, ὁ ιδ., Πόντ. (Σούρμ.)

βρονταλισμός ὁ, ἀμάρτ. βρονταλ'σμός Β.Τήν.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρονταλίζω.

Κρότος: Ἀκ'σα ἓνα βρονταλ'σμό.

βρονταλωσῆ ἡ, ἀμάρτ. βροδαλωσῆ Λευκ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρονταλώνω.

Βροντάλι 1, ὁ ιδ.

βροντανεμῆ ἡ, ἀμάρτ. βροντανεμῆ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντάνεμος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀνεμῆ ἐκ τοῦ ἄνεμος.

Ἀνεμοθύελλα μετὰ βροντῶν καὶ ραγδαίας βροχῆς. Συνών. ἀνεμοστρόβιλος, βουρλάνεμος.

βροντάνεμος ὁ, ἀμάρτ. βροδάνεμος Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ ἄνεμος.

Ἀνεμος μετὰ βροντῶν: Ἄσμ.

Ἀνεμε, βροδάνεμε, | τί χτυπᾷς τὴ δόρτα καὶ τὰ παραθύρια;

βροντανίζω ἀμάρτ. βροντανίζου Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βροντάνι ἢ ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ανίζω, περὶ ἧς ιδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 59-60.

1) Προξενῶ ἰσχυρὸν κρότον Θράκ. (Σαρεκκλ.) 2) Ὁρμημένος κάμνω ἀπειλητικὰς κινήσεις κατὰ τινος Μακεδ.

βροντάνισμα τό, ἀμάρτ. βροντάνισμα Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντανίζω.

Ἀπειλητικὴ κίνησις.

βροντᾶρα ἡ, Α.Ρουμελ. (Καβακλ. Καρ.) Μακεδ.—Λεξ. Αἰν. Δημητρ. βροδᾶρα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶρα, δι' ἣν ιδ. -ᾶρος.

1) Μεγάλη, ἰσχυρὰ βροντή Α.Ρουμελ. (Καβακλ. Καρ.) Ἄσμ.

Γιὰ πές μου πές μου, Γιάννη μου, 'πὸ ποιά φυλὴ κρατεῖσαι;

—Ἡ μάνα μ' εἶναι ἀστραπὴ κ' οἱ χεῖρες μου βροντᾶρες

2) Παιδικὸν ἄθλημα κατασκευαζόμενον ἐκ ξύλου κουφοξυλγᾶς, ἐντὸς τοῦ κοίλου τοῦ ὁποῖου ἐμβολὸν πιέζον τὸν ἐν αὐτῷ ἀέρα ἐκτινάσσει μετὰ κρότου τὸ εἰς τὸ ἔτερον στόμιον συνήθως ἐκ χάρτου τοποθετούμενον σφαιρικὸν πῶμα Λεξ. Αἰν.Δημητρ. 3) Δισκοειδὲς παιδικὸν ἄθλημα ἐκ λίθου ἢ κομβίου ἢ ἄλλου πράγματος φέροντος εἰς τὸ μέσον δύο ὁπᾶς, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται νῆμα κινοῦν περιστροφικῶς τὸν δίσκον Κεφαλλ. Συνών. βρόντος Α 3, βρούζα.

βρονταράκι τό, ἀμάρτ. βρονταράκι Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βροντᾶρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Κωδωνίσκος Συνών. ιδ. ἐν λ. βρονταλίδι 1.

βρονταρᾶς ὁ, ἀμάρτ. βρονταρᾶς Θράκ. (Διδυμῶτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντᾶρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς.

Πυροβολητής, ἐν τῇ συνθηματικῇ γλώσσῃ.

βρονταρεῶνας ὁ, ἀμάρτ. βροδαρεῶνας Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) βροδαρεῶνας Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βροδορεῶνας Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντάρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ξῶνας. Ὁ τύπ. βροδα'ρεξῶνας κατ' ἐπένθευσιν, ὃ δὲ βροδορεξῶνας κατ' ἐξακολουθητικὴν ἀφομοίωσιν.

Παρατεταμένος βρόντος πολὺ δυνατὸς ἔνθ' ἄν.: Ἀκουα τὸ βροδα'ρεξῶνα 'ς τὸ σπῖτι κ' ἐιδ' ἄηκα νὰ κοιτάξουν τί ἔναι Κίτ. Μάν.

βροντάρι τό, ΦΚουκουλ. ἐν Ἀφιερ. εἰς ΓΧατζιδ. (1921) 38—Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βροντάρι Α.Ρουμελ. (Καβακλ.) βροντάρ' Θράκ. (Ἀδριανούπ. Διδυμότ. Ὁρτάκ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντῆ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι (II).

1) Πυροβόλον ὄπλον Θράκ. (Ἀδριανούπ. Διδυμότ.)

2) Βροντῆ Α.Ρουμελ. (Καβακλ.): Ἄσμ.

Ἡ μάννα μ' ἦταν ἀστραπὴ καὶ ὁ μπαμπᾶς μ' βροντάρι κ' ἐγὼ 'μι δρακουπέλεκας ποῦ πελεκῶ τοὺς δράκους.

3) Κώδων αἰγοπροβάτων Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Δημητρ. Μ'Εγκυκλοπ. Συνών. κουδούνι, κυπρί, τροκάννα, τροκάνι, τσοκάνι. β) Κατὰ πληθ., τὰ κάρυα Θράκ. (Ὁρτάκ.) 4) Βαρδάρει 1, ὁ ἰδ., ΦΚουκουλ. ἔνθ' ἄν.

βρονταριά ἡ, ΑΜανούσ. Τραγούδ. 15—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 214 Δημητρ. βρονταριά Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) Θεσσ. Θράκ. (Καβακλ.) Μακεδ. (Βελβ. Σιάτ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντάρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) Ὁ ἐκ τῆς βροντῆς ἐπιτεταμένος καὶ παρατεταμένος κρότος ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ὅταν κινήσουν νὰ ῥθουν, βρουχὲς κι βρονταριές, ὅταν γυρίσουν πίσου, ἡλιους, ξαστιριές

Σιάτ.

Ἰγὼ 'μι τ'ς ἀστραπῆς πιδί, τ'ς βρονταριάς ἰγγόνι Μακεδ. β) Συνεκδ. πᾶς ἐξ οἰασθητότε αἰτίας ἰσχυρὸς κρότος, Ἡπ.—ΑΜανούσ. ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 214: Ἄσμ.

Τί χτύπος εἶν' ποῦ γένεται καὶ βρονταριά μεγάλη, πολλὰ ντουφέκια πέφτουνε καὶ φοβερά βροντοῦνε ΑΜανούσ. ἔνθ' ἄν. 2) Μεταφ. ἡ κατάπληξις ἡ προκαλουμένη ἐξ αἰφνιδίου ἀκούσματος δυσαρέστου εἰδήσεως Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.): Καθὼς τό 'μαθα, μοῦ ῥθι βρονταριά Ζαγόρ. Κακὴ τ'ς βρονταριά! (εἶθε νὰ καταπλαγοῦν ὑπὸ δυσαρέστου εἰδήσεως! ἀρά) Ἡπ. Συνών. βρονταριάρα.

βρονταριάζω ἀμάρτ. βροδα'ριάζω Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντάρι

Διὰ φωνῶν τρομοκρατῶ τινά.

βρονταριάρα ἡ, ἀμάρτ. βρονταριάρα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρονταριά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρα, δι' ἣν ἰδ. -άρος.

Βρονταριά 2, ὁ ἰδ.: Βρονταριάρα κι κακὴ κλεισμάρα (εἶθε νὰ καταπλαγῇς ὑπὸ δυσαρέστου εἰδήσεως καὶ νὰ κλείσῃ τὸ σπῖτι σου ἔνεκα μεγάλης συμφορᾶς, νὰ καταστραφῇς! ἀρά).

βρονταρίδι τό, ΦΚουκουλ. ἐν Ἀφιερ. εἰς ΓΧατζιδ. (1921) 38 βρονταρίδ' Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Πῶν ἀντικείμενον, ὅπερ πληττόμενον παράγει ἤχον Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Βαρδάρει 1, ὁ ἰδ., ΦΚουκουλ. ἔνθ' ἄν. 3) Εἶδος ἀθύρματος βρεφῶν, τὸ ὁποῖον κινούμενον ἢ πληττόμενον ἤχει Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν.)

βρονταρίζω ἀμάρτ. βρονταρίζουν Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντάρι.

Ἐκσφενδονίζω ἢ ἀπορρίπτω τι μετὰ βίας εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἀκουσθῇ ὁ ἐκ τῆς ἐκσφενδονίσεως ἢ ἀπορρίψεως τοῦ ἀντικειμένου κρότος ἔνθ' ἄν.: Βροντάριξε χάμ' τ' σακκούλλα τσαὶ 'στοίστη. Νὰ πάρ' τὸ καλάθι, π' τὸ βροντάριξε με τόσε θ'μό, νὰ σ' τὸ βρονταρίξ' τσ' ἐγὼ 'ς τὸ τσεφάλι σου (τόσε=τόσο).

βροντάρεις ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. βρονταρεῖς Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ βροντῆ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις.

Ἐβρόντητος, ἐκπληκτος: Ἄσμ.

Στέκειτ' ἡ νύφη σὰ βρονταρεῖς

κι οὐδὲ νερὸν φουβάτι κι οὐδὲ ἄγουρουν.

βρονταρόξυλο τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ βροντάρα καὶ ξύλο.

Τὸ ξύλινον ἔμβολον τῆς βροντάρας 2, ὁ ἰδ.

βρονταρούδι τό, ἀμάρτ. βρονταρούδ' Θεσσ. (Ἀλμυρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ βροντάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι.

Κατὰ πληθυντ., μουσικὰ ὄργανα: Ἄσμ.

Νὰ χαρῶ 'ς τὸ γάμο του καὶ 'ς τὰ βρονταρούδια του.

βροντάστερας ὁ, Εὐβ. (Αἰδηψ.)

Ἐκ τῶν οὐσ βροντῆ καὶ ἀστέρας.

Τὸ ἀστὴρ τῆς βροντῆς, ὁ κεραυνός. Ἡ λ. μόνον ἐν ἐπιδ.

Ἀστὴρα, ἀνεμοάστερα, | ἀστερα, βροντάστερα, ἔβγα πῆρε, | ξυπα δρόσο.

βροντερά ἐπίθ. ἹΠολεμ. (Παλ. Βιολ.) 114.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βροντερός.

Με ἰσχυρὸν ἤχον, δυνατά: Ποίημ.

Ἐνὰ ρολόγι ἀκοίμητο ποῦ βροντερά σημαίνει.

βροντερόηχος ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. Ζωή' 139.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βροντερός καὶ τοῦ οὐσ. ἤχος.

Ὁ ἔχων φωνὴν βροντώδη: Ποίημ.

Κελαηδιστᾶδες ἤσυχτοι καὶ βροντερόηχοι κράχτες.

Συνών. βροντερός 1, βροντερόφωνος, βροντόκραυγος, βροντόλαλος, βροντόφωνος.

βροντερός ἐπίθ. σύνηθ. βροδερός Κύθηρ. κ. ἄ.

Θηλ. βρονταρὴ ἡ, Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντῆ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερός.

1) Ὁ ἤχηρὸς ὡς βροντῆ, βροντώδης σύνηθ.: Βροντερὴ καμπάνα - λύρα - φωνή. Βροντερὸ τουφέκι σύνηθ. Κῦμα βροντερὸ ΓΒιζυην. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 43 || Αἰνιγμ.:

Ἰσοῖ ἴσο σὰν κερὶ | κ' ἡ φωνὴ του βροδερὴ (τὸ τουφέκιον) Κύθηρ. || Ἄσμ.

Κι ἀρχίσανε τὸν πόλεμον τὰ βροντερά τουφέκια CFauriel Chants popul. 134.—Ποιήμ.

Ἐσήμαινε ὅλο ἐσήμαινε τὴ βροντερὴ καμπάνα ΓΣτρατήγ. Τί λέν τὰ κύμ. 21.

Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχειά, | σηκώνουν κῦμα βροντερὸ ΓΒιζυην. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 43.

Μ' ἀνάθρεψαν τὰ βροντερά τραγούδια τοῦ Τυρταίου ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην. 61'. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντερόφωνος. 2) Θηλ. βρονταρὴ οὐσ. βρόντος, θόρυβος Εὐβ.

(Κουρ.): Ψές ἔγινε μεγάλη βρονταρή 'ς τὸ πανηγύρι Κουρ. Εἶντα βρονταρή εἶναι τ-τούτη; δὲν παύγετε λίγο; αὐτόθ.

βροντερόφωνος ἐπίθ. ΓΒλαχογιάνν. Τὰ Παληκάρ. 63 ΙΠολέμ. 'Αλάβαστρ. 225.

'Εκ τοῦ ἐπίθ. βροντερός καὶ τοῦ οὐσ. φωνή.

'Ο ἔχων βροντώδη φωνὴν ἔνθ' ἀν.: "Ἀξαφνα ἕνας χτύπος βροντερόφωνος ἀπλώνει ἀμέσως τὴ γαλήνη 'πάνου 'ς τὴν τρικυμία ΓΒλαχογιανν. ἔνθ' ἀν. || Ποίημ.

Κανόνια βροντερόφωνα δὲν μ' ἔσκμαξαν ἐμένα
ΙΠολέμ. ἔνθ' ἀν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντερόηχος.

βροντή ἡ, κοιν. καὶ 'Απουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. ('Ανακ. Ποτάμ.) Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) Τσακων. βροδὴ πολλαχ. βρουντή βόρ. ἰδιώμ. βρουδὴ πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. βρουγγή Χίος βρουγή Λέσβ. (Πλομάρ.) βροντά Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.) Τσακων. βροδία Ζάκ. βρουντία Καλαβρ. (Μπόβ.) βροδία Κεφαλλ. Πληθ. βροντάδες 'Αθῆν. (παλαιότ.) βροντός ὁ, Καππ. (Ποτάμ.) βροντιό τό, Καππ. ('Ανακ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βροντή.

1) 'Ο ἐκ τῆς ἀστραπῆς καὶ τοῦ κεραυνοῦ ἰσχυρὸς κρότος, ἥδη ἀπὸ τοῦ 'Ομήρου, κοιν. καὶ 'Απουλ. Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.) Καππ. ('Ανακ. Ποτάμ.) Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) Τσακων.: Δυνατὴ - μεγάλη βροντή. Σαφνιάστηκα - τρώμαξα μὲ τὴ βροντὴ κοιν. || Φρ. Δὲν ἀκούει Θεοῦ βροντὴ (ἐπὶ κωφοῦ) πολλαχ. "Ἐχει φωνὴ σὰ βροδὴ (πβ. τὸ μεταγν. ἐν Π.Δ. (Ψαλμ. 103, 7) «ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν») Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Δὲν ἀκούει Θεοῦ βροδὴ (ἐπὶ ἀπειθούς) Κεφαλλ. "Ἐχει τὸ Θεὸ τῆς βροντῆς μέσα του (ἐπὶ μεθύσου) Κυκλ. || Παροιμ. Καθάρειοντ οὐρανοῦ μὴδ ἀστραπὲς μὴδ βροντὰς (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ἥσυχον τὴν συνείδησιν) Σάμ. Βροδὲς πολλὲς καὶ νερὸ λίγο (ἐπὶ ταῦτο πολλὰ μὲν ὑπισχνουμένου, ὀλίγα δὲ ἀποδίδοντος) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) "Ἐκαμε τὴ βορδὴ βροδὴ (ἐμεγαλοποίησε τὰ γεγονότα) αὐτόθ. Μαρτιοῦ βροδὲς, λαγοῦ πορδὲς (ἐπὶ πράγματων οὐχὶ ἐπικινδύνων) Κρήτ.

'Αστραπὲς βροδὲς ν' ἀκούης καὶ τ' ἀβγά σου νὰ πλακῶνῃς (ὅ,τι καὶ ἂν συμβαίνει γυρὸ σου, ὀφείλεις νὰ μεριμνῇς καὶ περὶ τῶν ἰδίων ὑποθέσεων) Θράκ. (Σωζόπ.) || Γνωμ. Βαθεῖα βροδὴ, γοργὸ νερὸ (ἡ ἐκ μακρῆς ἀποστάσεως ἀκουομένη βροντὴ ἔχει ὡς συνέπειαν ταχεῖαν πτώσιν βροχῆς) Ζάκ. Μακρὰ βροντὴ, κοντὰ βροχὴ (συνών. τῷ προηγουμένῳ) ἄγν. τόπ.

'Απὸ βροδὴ καὶ ἀπ' ἀστραπὴ καὶ ἀπὸ νερὸ καὶ χιόνι καὶ ἀπὸ κασιδὴ καὶ σπανὸ ὁ Θεὸς νὰ σὲ γλυτώνη

Κρήτ. || 'Ἄσμ.

'Εβώ 'μαι τῆς βροντῆς παιδίν, τῆς ἀστραπῆς ἀγγόνιν, σὰ θέλω βρέχω τσαὶ βροντῶ, σὰ θέλω ρίχτω σιόνιν

Μεγίστ.

Σὰν ἀστραπὴ τὸ βλέμμα των καὶ ὡσὰν βροντὴ ἡ λαλιά των Κάρπ. Συνών. βρόντημα 1, βροντημὸς 1, βρόντος, μπουμπουνητό, μπουμπούνισμα. 'Η λ. ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Μονὴ τῆς βροντῆς 'Ηπ. β) Οἰοσδήποτε ἰσχυρὸς κρότος πολλαχ.: 'Ακούσαμε τ' τ'φτισοῦ μας τ'βρουγγή (τ'φτισοῦ=τουφεκίου) Λέσβ. (Πλομάρ.) || Αἰνιγμ. Κούφιος πλάτανος, βροντὴ μεγάλη (τὸ τύμπανον) Πελοπν. (Μεσσ. Παππούλ. || 'Ἄσμ.

'Ακού' φωνὴ καὶ ἀκού' βροντὴ' ὅς τῆς φυλακῆς τὴν πόρτα ἄγν. τόπ. 2) Κεραυνὸς Καππ. ('Ανακ.): "Ἐπεσεν ἕνα βροντιό κ' ἔκαψέν το. 3) 'Ισχυρὸν χτύπημα Κεφαλλ.: "Ἐπῆρα μὲ βροδὴ καὶ ἐκατασκοτώθηκα.

βρόντημα τό, πολλαχ. βροδὴμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βρόντεμα Καππ. (Φάρασ.) Πόντ. (Οἶν.) βρόντεμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βρόντ'μα Εὐβ. ('Ακρ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) βρόντιγμα 'Αθῆν. Πελοπν. (Μάν.) —ΓΣτρατήγ. Τί λέν τὰ κύμ. 121—Λεξ. Δημητρ. βρόντιγμαν Πόντ. (Οἶν.) βρόνταμα Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βρόντημα. 'Ο τύπ. βρόντιγμα διὰ τὸ βροντίζω παρὰ τὸ βροντῶ.

1) Βροντὴ 1, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: Πολλὰ βροντέματα ἐγένταν (ἐγίναν) Τραπ. "Ἐκ'σα ἕναν βρόντεμαν Χαλδ. || Ποίημ.

Τρία ἀστροπελέκια ἐπέσανε, ἕνα 'ξοπίσω 'ς τ' ἄλλο πολὺ κοντὰ 'ς τὴν κορασὶὰ μὲ βρόντημα μεγάλο

ΔΣολωμ. 147.

Σάφνον λάμπι ἀστραπῆς μ' ἕνα βρόντιγμα χύνεται ΓΣτρατήγ. ἔνθ' ἀν. 2) Τὸ ἡχηρὸν χτύπημα πολλαχ. "Ἐδωσε ἕνα βρόντημα τῆς πόρτας ποῦ εἶπα ὅτι τὴν ἔσπασε.

3) 'Ο ἐκ τῆς κρούσεως ἰσχυρὸς κρότος Λεξ. Δημητρ.: Μὲ τὸ πρῶτο βρόντιγμα ἔτρεξα καὶ τοῦ ἀνοιξα τὴν πόρτα.

4) 'Εκτίναξις, ὀρμητικὸν τίναγμα κατὰ γῆς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Τσακων.—Λεξ. Δημητρ.: "Ἐπῆσας τὸ παιδί καὶ τοῦ 'δωκε ἕνα βροδὴμα χάμου ποῦ εἶπα ὅτι θ' ἀνοίξῃ σὰ γαρπούζι Κίτ. Μάν.

βροντημάδα ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βρόντημα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (Ι).

Βροντολασέο, ὁ ἰδ.

βροντημάρα ἡ, ἀμάρτ. βρουντ'μάρα Στερελλ. (Παρνασσ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βρόντημα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρα, δι' ἣν ἰδ. -αρος.

'Ο ἐκ τῆς βροντῆς ἡ ἄλλης αἰτίας παραινόμενος ἰσχυρὸς κρότος.

βροντημὸς ὁ, Λεξ. Δημητρ. βροντιμὸς Λεξ. Δημητρ. βροντισμὸς 'Ιων. (Κρήν.)—Λεξ. Δημητρ. βροδισμὸς Θήρ. βρουδ'ομὸς 'Ιμβρ. Λέσβ. ('Αγιάσ.)

'Εκ τοῦ ρ. βροντῶ, παρ' ὃ καὶ βροντίζω, ὅθεν τὸ βροντιμὸς καὶ βροντισμὸς. Τὸ βροντισμὸς καὶ ἐν 'Ερωτοκρ. Β 1912 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «καὶ βροντισμὸ καὶ ταραχὴ ἡ κονταρά του κάνει».

1) Βροντὴ 1, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: "Ἡκ'σι τοῦ βρουδ'ομὸ 'Αγιάσ. 2) 'Ισχυρὸς κρότος ἔνθ' ἀν.: Μὴ κάθ'ς βρουδ'ομὸ κὶ δὲ δουρῶ νὰ ρ'μῇθῶ 'Ιμβρ. || 'Ἄσμ.

'Κού' βροντισμὸ 'ς τὴν πόρτα τῆς καὶ βρόντο 'ς τὴν αὐλή τῆς,

λέει πῶς τὴν ἐννοίωσαν οἱ σκύλλ' οἱ ἐδικοί τῆς

('κού'=ἀκούει). Κρήν. 'Η σημ. καὶ ἐν 'Ερωτοκρ. ἔνθ' ἀν.

βροντηξίδι τό, ἀμάρτ. βροδηξίδι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

'Εκ τοῦ θέμ. τοῦ ἀορ. τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τῆς περιληπτικῆς καταλ. -ίδι, δι' ἣν ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν 'Επιστ. 'Ἐπετ. Πανεπ. 13(1916:17) 168 κῆξ.

Τὸ ὀρμητικόν, τὸ δυνατὸν χτύπημα ἔνθ' ἀν.: Τοῦ 'δωκε ἕνα βροδηξίδι 'ς τὸ δοῖχο Κίτ. Μάν. 'Ἐπῆρε ἕνα πιάττο καὶ τοῦ 'δωκε ἕνα βροντηξίδι 'ς τὴ σκάλα καὶ τό 'καμε χίλμα κομμάτια αὐτόθ.

βροντήσιος ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. βουονδήσα Σαμοθρ. Οὐδ. βρουδήσιον Θάσ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. βροντήσιος.

1) Μέγας κώδων, τὸν ὅποιον κρεμοῦν εἰς τὸν λαιμὸν τῶν στείρων αἰγῶν Σαμοθρ. 2) Κώδων ἐξ ὀρειχάλκου Θάσ.

βροντητά ἐπίρρ. Λεξ. Δημοτ. βροντιχτά Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροντητός.

1) Μετὰ βροντῆς, μετὰ κρότου ἢ ἤχου ἰσχυροῦ ἐνθ' ἄν.: Τό 'πε βροντιχτά Ἀρκαδ. Ἀκουσα νὰ πέφτη βροντητά ἢ ξερολιθὰ τοῦ πηγαδοῦ Λεξ. Δημοτ. 2) Μετὰ δυνάμεως καὶ θορύβου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Δημοτ.: Νὰ ἀὸ πετάξης βροντιχτά 'ς τὴν αὐλὴ νὰ ἀ' ἀκούσῃ Κίτ. Μάν. Τὸν ἔριξε χάμου βροντητά Λεξ. Δημοτ.

βροντητός ἐπίθ. ἀμάρτ. βροντιχτός Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητ. βροντητό τό, Λεξ. Δημοτ. βροντητό Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ.

1) Ὁ μετὰ βροντῆς γινόμενος Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημοτ. 2) Οὐδ. οὐσ., ἀλλεπάλληλοι βρονταὶ ἢ κρότοι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Δημοτ.: Ἦταν κακὸς καιρὸς, ἄκουα βροαῖτὸ δὴ νύχτα Κίτ. Μάν. Γὰ λὴν ὥρα ἀκούσθηκαν βροντητά Λεξ. Δημοτ.

βροντιάνα ἢ, ἀμάρτ. βρουάνα Θράκ. (Αἰν.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή.

Παιδικὸν ἄθυρμα ἐκ τεμαχίου σανίδος προσδεδεμένης κατὰ τὸ ἄκρον διὰ σπάγγου καὶ παραγούσης διὰ περιστροφικῆς κινήσεως ἰσχυρὸν κρότον.

βροντοδέρνω ΓΣτρατήγ. Τί λέν τὰ κύμ. 21 — Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τοῦ ρ. δέρνω.

Κτυπῶ ἰσχυρῶς, καταφέρομαι ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Ἐσήμενα ὅλο ἐσήμενα τὴ βροντερὴ καμπάνα γὰ νὰ ξυπνήσω τῆς φυλῆς τὴ βάρυπνη ψυχὴ, μ' ἕνα της χτύπο ἐδόξασα τ' ἄλλοτινὰ σου, μάννα, καὶ μ' ἄλλον ἐβροντοδέρνω τὴν ἀδελφὴ ἐποχῇ.

βροντοκανονεῖ ἢ, ΓΨυχάρ. Ὀνειρ. Γιαννίρ. 493.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ κανονεῖ.

Ἰσχυρὸς κρότος τηλεβόλου: Καὶ πάντα ἐκείνη ἢ βονή, σὰν κανονεῖ, σὰν βροντοκανονεῖ.

βροντοκόνυζο τό, Ρόδ. (Σάλακ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ κόνυζο παρὰ τὸ κόνυζα.

Φυτὸν ὁμοιον πρὸς κόνυζαν εἰς σχῆμα μικρᾶς κυπαρίσσου μὲ μικρὰ κολλῶδη φύλλα.

βροντοκούδουνο τό, ἀμάρτ. βροντοκούδ'νο Θράκ. (Τσακίλ.) βροδοκούδουνο Θράκ. (Σηλυβρ.) βροδοκούδ'νο Θράκ. (Μέτρ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. βροντοκούδουνον = εἶδος κωδωνίσκου. Ἰδ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 763 (ἔκδ. G Wagner σ. 167) «μὲ βροντοκούδουνα πολλὰ καὶ ἄλλας εὐμορφίας».

Εἶδος ἐδωδίμου μύκητος ὁμοίου κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς κωδωνίσκον ἐνθ' ἄν.: Μάζωξα κανκαλητρες, βροντοκούδ'να καὶ τσατσαλάκια νὰ τὰ μαγερέψω Τσακίλ.

βροντόκραυγος ἐπίθ. ΔΣολωμ. 51.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ κραυγὴ.

Μεγαλόηχος, βροντώδης: Ποίημ.

Θυμὸν, τρόμο ὅλον γεμᾶτον, | ποῦ νικάει τὴν ταραχὴ, τῶν βροντόκραυγων ἀρμάτων | καὶ πετεινὰ ὅλοῦ μὲ [δρμή.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντερόηχος.

βροντολάλημα τό, ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 97 — Λεξ. Δημοτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντολαλῶ.

Δυνατὴ φωνή, κραυγὴ ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Καὶ μέσα 'ς τὴ σιωπὴ | καὶ ἀπὸ ἕνα πέτρινο πατάρι ἀκούγεται τὸ βροντολάλημα | τοῦ Ἀποκρισάρι

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.

βροντόλαλος ἐπίθ. Λεξ. Πρω.Δημητ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ λαλῶ. Ἡ λ. καὶ ἐν Κρητ. Θεάτρ. 2, 171 (ἔκδ. ΚΣάθα σ. 115) «ἀφέντη μου βροντόλαλε, ἐσὺ ὅπου ἐκτύπας ἡσού;»

Ὁ λαλῶν βροντωδῶς, ὁ βροντόφωνος ἐνθ' ἄν.: Βροντόλαλη καμπάνα Λεξ. Πρω. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντερόηχος.

βροντολαλοῦσα ἐπίθ. θηλ. ΣΣκίπη Προσφυγ. Καμ. 77.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροντόλαλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, δι' ἣν ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνῶν 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ λαλοῦσα βροντωδῶς, ἰσχυρῶς: Ποίημ.

Καὶ 'ς τοῦ ὅπλου τοῦ ἀσταμάτητου τῆ σφαῖρα ὑψώνεται ἡ φωνὴ ἢ βροντολαλοῦσα, ἀέρα, ἀέρα, ἀέρα!

βροντολαλῶ ΠΠαπαχριστοδ. Χαμέν. Κόσμ. 130 ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. Ζωή 183 Δωδεκάλ. Γύφτ. 86 — Λεξ. Πρω. Δημοτ. βροντουλαλῶν Εὐβ. (Ἀκρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροντόλαλος.

1) Παράγω βροντώδη ἤχον, ἀντηχῶ ἐνθ' ἄν.: Βροντολάλει καὶ τὸ πιστόλι καὶ ἡ καραμπίνα τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀνάστασις ΠΠαπαχριστοδ. ἐνθ' ἄν. Βροντουλάλει ἢ ρεματῶς Ἀκρ. Ποίημ.

Καὶ 'ς τὰ λογωμένα τους τὰ στήθηνα μὴ πλατὴ καρδιὰ βροντολαλεῖ

ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 86. Συνών. βροντωλογῶ 1.

2) Τραγουδῶ μὲ ἰσχυρὰν φωνὴν Εὐβ. (Ἀκρ. κ. ἀ.)

— ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. Ζωή 183: Ποίημ.

Καμπάνες προντίζινες θρησκεία βροντολαλοῦσαν ξένη, τ' ἀργαῖα ρημάδα σώπαιναν καταφρονετικὰ

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.

βροντολασιό τό, ἀμάρτ. βρουδουλασὸ Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λασιό, δι' ἣν ἰδ. -λάσι.

Σειρὰ διαδοχικῶν βροντῶν ἢ κτύπων, μέγας θόρυβος: Δὲν ἄκουσις τοῦ χτυπητοῦ καὶ τοῦ βρουδουλασὸ τόση ὥρα ποῦ πουλιμοῦσαι; Συνών. βροντημάδα, βροντωβόλημα, βροντωκόπι, βροντωλόγημα, βροντωχτύπημα.

βροντόλυρα ἢ, ἀμάρτ. βροδόλυρα Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ λύρα.

Λύρα λίαν ἡχητικὴ.

βροντομηλεῖ ἢ, Πελοπν. (Δημητσάν.) βρουδουμ'λεῖ Ἀθην. βροδομηλεῖ Κέρκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Πύργ.) βρουδουμ'λεῖ Θεσσ. (Πήλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ μηλεῖ.

Ἡ λ. ἀκαθορίστου σημασίας ἐνθ' ἄν. ἐν τῷ αἰνίγμ.: Εἶχα μὲ βροντομηλεῖ | καὶ ἔκανε βροντόμηλα, τὴν ἡμέρα τὰ 'χανε | καὶ τὸ βράδυ τὰ 'πανε (ὁ οὐρανὸς μὲ τὰ ἀστρα) Πελοπν. (Δημητσάν.)

βροντόμηλο τό, Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Πελοπν. (Δημητσάν.) βρουντόμ'λον Θράκ. (Σηλυβρ.) βρουδόμ'λον Ἀθην. βροτόμηλο Κέρκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Πύργ.) βρουδόμ'λον Θεσσ. (Πήλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ μῆλο.

1) Τὸ μῆλον τῆς βροντομηλεᾶς, ὁ ἰδ., Θεσσ. (Πήλ.) Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Κέρκ. Κύθηρ. Λήμν. Πελοπν. (Πύργ.): Ἡ λ. μόνον ἐν τῷ αἰνίγμ.:

Εἶχα μιὰ μηλεᾶ κ' εἶχε μῆλα, βροντόμηλα,
τὴν ἡμέρα τὰ 'κανε καὶ τὴ νύχτα τὰ 'βρισκε
(ὁ οὐρανὸς μὲ τὰ ἄστρα) Κάτω Παναγ. 2) Εἰρων.
πορδὴ, βδέσμα Θράκ. (Σηλυβρ.)

βροντόνερο τό, ἀμάρτ. βροτόνερο Κέρκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ νερό.

Βροχὴ μετὰ βροντῶν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ζάκ.

βρόντος ὁ, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. (Οἶν.) βρόδος
πολλαχ. βρόντους βόρ. ἰδιώμ. βροῦντος Κύπρ. φροῦν-
τος Κύπρ. βρόντε Τσακων. βρόντος τό, Σκῦρ. Χίος.
βρόδος Ἀνδρ. βρόδους Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ.
(Μαρών.) Ἰμβρ. βρόντα ἦ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. βοτα-
νίζω - βότανος, θερίζω - θέρος, τρυγῶ - τρύγος κττ.

Α) Κυριολ. 1) Βροντὴ 1, ὁ ἰδ., πολλαχ.: Ἀκούε-
ται τὸ βρόδος Ἀνδρ. Φουβοῦμι τοῦ βρόδους Ἰμβρ. Μὴ τοῦ
βρόδους χάνουντι τὰ χέλυα ἀπ' τοῦ ταλιάν' (ἰχθυοτροφεῖον)
Θράκ. (Μαρών.) Ἐδιδωξε τὸ σκάθαρο, τὸν πόντικα καὶ τὴν
κακὴν ἀκρίδα, τὰ ἔστειλε 'ς τὸ βρόντο καὶ 'ς τὸν πόντο
καὶ 'ς τὸν ἔρημο τὸν κόσμον (ἐπφδ.) Πελοπν. (Μανιάκ.)

2) Μέγας κρότος ἢ θόρυβος κοιν. καὶ Καπ. Πάντ.
(Οἶν.): Βρόντος τοῦ κανονοῦ - τοῦ τουφεκιοῦ - τοῦ πι-
τροῦ ποῦ πέφτει κττ. Ὁ βρόντος, τῶν κουδουνῶν ὁ ἄλλος
Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,236 Ἀκ'σαν τὴ βρόντα ἀπ' τ' ἄ-
λογο (ἐκ παραμυθ.) Ἡπ. || Φρ. Σ τὸ βρόντο (ἐπὶ καταψυ-
οῖον μιλάει - πάει - ρίχνει 'ς τὸ βρόντο. Ἡ φρ. ἀπὸ τῆς
γλώσσης τῶν παλαιοτέρων πολεμιστῶν, οἵτινες πολλὰκις
ἐπυροβόλουν 'ς τὸ βρόντο, ἦτοι κατὰ προσέγγισιν πρὸς τὸ
μέρος, ὅθεν ἤκούετο ἡ ἐκπυροσφρόντησις τοῦ ἐχθρικοῦ
ὄπλου. Πβ. καὶ φρ. ρίχνω 'ς τὴ φωτιά. Διὰ τὴν σημ. ἰδ.
ΓΒλαχογιάνν. ἐν Προπυλ. 1,107) κοιν. Θὰ πῶ κρασί τοῦ
θὰ πάη 'ς τοῦ βρόντου (θὰ πῶ πολὺ κρασί καὶ θὰ ξεφάν-
τώσω) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Πῆγαν ὅλα τοῦ βρόντου Λεξ. Βλαστ.
509. || Παροιμ. Κούφιος πλάτανος, βρόδος μεγάλος (ἐπὶ
κούφων ἀνθρώπων, οἵτινες προκαλοῦν θόρυβον περὶ τοῦ
ἀτόμου των) Θράκ. (Σκοπ.) Τὰ κούφια βαρέλγα κἀν'να
βρόδο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) αὐτόθ. Βρόντους πουλὺς
κ' ἡ μύξα τρεῖς παράδεις (πολὺς θόρυβος διὰ τὸ τίποτε)
Μακεδ. || Γνωμ. Ὁποῖος δὲ θέλει βρόδους 'ς τὸ χαρκιδεῖο
δὲ δάει Κρήτ. || Ποίημ.

Χωρὶς νὰ λαχταριάζεται 'ς τὸ βρόντο τοῦ πολέμου
καὶ νὰ τοῦ κόβῃ τὴ λαλιὰ τοῦ Χάρου ἡ τρομάρα
ΣΠερεισιᾶδ. Σκλάβ. 19. β) Ἡ πορδὴ Πελοπν. (Γορ-
τυν.): Γνωμ. Γέρον βρόντο μὴν ἀκούς, λόγο ν' ἀκούς.
Διὰ τὴν σημ. πβ. Ἀριστοφ. Νεφέλ. 394 «ταῦτ' ἄρα καὶ
τῷ ὀνόματ' ἀλλήλοιν βροντὴ καὶ πορδὴ ὁμοίω». γ) Οἰοσδήποτε
θόρυβος ἢ ψόφος πολλαχ.: Γρατ'νάει ἡ
γάττα, γε' αὐτὸ ἀκούς βρόντου Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Συ-
νεχδ. εἶδος παιδικοῦ ἀθύρματος, μικρὰ πλάξ ἢ κομβίον
ἢ τεμάχιον φελλοῦ διαπεπερασμένον διὰ συνεστραμμένου
νήματος καὶ στρεφομένου περὶ ἑαυτό, ὅταν ὁ παῖς σύρῃ
τὸ νῆμα Κύπρ. Συνών. βροντάρα 3, βροῦζα.

Β) Μεταφ. 1) Πληγὴ, κτύπημα σύννηθ.: Τοῦ 'δωκε
ἓνα γερό βρόντο σύννηθ. || Φρ. Ἀπὸ κλότσο σὲ βρόντο (ἐπὶ
τοῦ ὑφισταμένου διαρκῆ κακομεταχείρισιν, οἶον: τὴν εἶχε
'ς τὸ στομάχι ἀπὸ μικρῇ καὶ τὴν πηγαινε ἀπὸ κλότσο σὲ
βρόντο Γ'Ξενοπουλ. Τὸ Ζακυθ. Μαντήλ. 105) πολλαχ. β)
Ἡθικὸν κτύπημα, ἐγκατάλειψις Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τώρα

π' γίν'καν τρανὰ τὰ πιδιά τ' τῶδουκαν ἓνα βρόντο κὶ πάν
'ς τὴ δ'λειά τ'ς. 2) Ἀπότομος, βιαία πτώσις μετὰ κρότου
πολλαχ.: Ἐφαγα ἓνα βρόντο ποῦ τσακίστηκα Λεξ. Δημητρ.

3) Ἐπίπληξις πολλαχ.: Τῶδουκι ἓνα βρόντον οὐ δάσκα-
λους αὐτ'νοῦ τοῦ πιδιοῦ (τὸ ἐπέπληξε αὐστηρά) Στερελλ.
(Αἰτωλ.). Τοῦ χρειάζεται ἓνας βρόντος γὰρ νὰ μὴν τὸ ξα-
νακάμῃ Λεξ. Δημητρ. 4) Κατάπληξις, φόβος Ρόδ. 5)
Φήμη Κέρκ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Λένη πῶς σκουτώθ'κε
'ς τὸν πόλιμον, ἀλλὰ βρόντους ἦταν Αἰτωλ. Ἡ λ. καὶ
ὡς παρων. Βρόντος Εὐβ. (Χαλκ.) Βρόδος Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀγιάννης τοῦ Βρόν-
του Εὐβ. (Πηγαδάκ.)

βροντοταραχὴ ἡ, ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 40.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ ταραχή.

Ἡ βροντώδης ταραχὴ: Ἀρπαξε τὸ ντουφέκι, ἔρριχνε
καὶ μιλοῦσε κάποτε τοῦ Γζάννου μέσ' 'ς τὴ βροντοταραχὴ.

βροντότριχα ἡ, Εὐβ. (Ὁξύλιθ. κ. ἀ.) Ἡπ. Μακεδ.
(Βέρ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Φεν.) Χίος — ΚΠαπαγιάνν.
Παραμύθ. 66—Λεξ. Αἰν. Δημητρ. βροτότριχα Κεφαλλ.
Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βασαρ. Μάν.)
Σέριφ. βροντότριχα Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Ἡπ. Στερελλ.
(Λεπεν.) βροντότριχα Ἡπ. Πελοπν. (Λάστ.) βροντό-
τριχα Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ τρίχα. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ.
Ὁράσιον. Δημῶδ. 1 (1941) 16 κέξ. Ὁ τύπος βροντότριχα
ἀνομοιοτυπικῶς.

1) Σκώληκες τῆς τάξεως τῶν ἐλμίνθων γεννώμενοι
κατὰ λαϊκὴν παράδοσιν ἐκ τῶν ὑδάτων ἀπὸ βροντῆς, πα-
ρασιτα προξενοῦντα τὴν νόσον ἐλμινθίασιν, συνών. λε-
βίθα, ἰδίως α) Ἀσκαρίε ἢ σκαληκοειδὴς (ascaris
lumbricoides) τοῦ γένους τῶν νηματωδῶν ἐλμίνθων, πα-
ρασίτον τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἐνθ' ἄν. β) Δίστομον
τὸ ἥπατικόν (distomum hepaticum) τῶν πλατυελμίνθων,
παράσιτον τοῦ ἥπατος παράγον θανατηφόρον νόσον τῶν
χορτοφάγων ζώων ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀβδέλλα 2 β,
ἀβδέλλιασμα 2. γ) Ὁξύουρος ὁ σκαληκόμορφος (oxy-
urus vermicularis) τῶν νηματωδῶν ἐλμίνθων παράγον
ἐντερικὴν νόσον τῶν παιδῶν ἐνθ' ἄν. δ) Ταινία ἢ μονή-
ρης (taenia solium) τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἐνθ' ἄν. 2)
Αἱ χονδραὶ καὶ βραχεῖαι τρίχες ἀνάμεικτοι μετὰ τοῦ λε-
πτοῦ ἐρίου τῶν προβάτων Εὐβ. (Κουρ.) κ. ἀ. [**]

βροντοτριχί τό, ἀμάρτ. βροδοτριχί Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βροδοτριχί κατὰ παρασχητισμὸν πρὸς
τὸ βροντὴ. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 224.

Τὸ φυτὸν ἀδιάντον τὸ κοινὸν (adiantum capillus
Veneris) τῆς τάξεως τῶν περικιδωδῶν (filices) ἔχον φύλλα
τριχόμορφα. Συνών. πολυτριχί. [**]

βροντοτριχιάζω ΔΛουκοπ. Ποιμεν. Ρουμελ. 9 καὶ
61. βροδοτριχιάζω Κρήτ. βροντουτριχιάζου Στερελλ.
(Αἰτωλ.) βροντουτριχιάζου Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντότριχα.

1) Προσβάλλομαι ἀπὸ βροντότριχα, ἐπὶ βοσκημάτων
Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Κρήτ. 2) Ἀποκτῶ ἀδρὸν τρίχωμα,
χονδράς τρίχας, ἐπὶ γεγηρακότων αἰγοπροβάτων Στερελλ.
(Αἰτωλ.)—ΔΛουκόπ. ἐνθ' ἄν.: Ἡ προβατῖνα γεράοντας
βροντοτριχιάζει ΔΛουκοπ. ἐνθ' ἄν. 61

βροντοτριχίασμα τό, ΔΛουκοπ. Ποιμεν. Ρούμελ.
61—Λεξ. Βλαστ. 402.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντοτριχιάζω.

Ἀσθένεια τῶν αἰγῶν, τὸ γῆρας.

βροντούρα ή, Τσακων. **βροντούρα** Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βροντή** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦρα.

1) Βέμβιξ, στρόμβος: *Γιουρίζου σὰν βροντούρα*. Συνών. *ιδ. ἐν λ. βρονταλίδα 2*. 2) Ἐπιρρηματ. ταχέως: *Ἐζάτδε βροντούρα* (ἐπῆγε γρήγορα).

* **βροντούρισμα** τό, **βροντούρισμα** Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ***βροντουρίζω**.

Ἀπόρριψις ὀρμητικῆ: *Ἄ' ἐδοῦτ' ἕνα βροντούρισμα* τὸ ἑρέστε τὸν πόρε (τοῦ ἔδωσε ἕνα πέταγμα καὶ εὐρέθη εἰς τὴν πόρταν).

* **βροντουριστός** ἐπίθ. **βροντουριστέ** ὁ, Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. **βροντουρίζω**.

Ἡ ὀρμητικὴ ἀπόρριψις: *Ἄ' ἐδοῦτ' ἕνα βροντουριστέ* τὸ ἑρέστε τὰν ἄβα ἄκρα (τοῦ ἔδωσε ἕνα πέταγμα κ' εὐρέθη εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν).

βροντόφωνα ἐπίρρ. ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2, 13 ITυπάλδ. Ποιήμ. 63 ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην. 62 Ἀσάλ. Ζωή 173—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **βροντόφωνος**.

Με ἰσχυράν, με βροντώδη φωνήν: Ποιήμ.

Χασάν, Χασάν, σκύλλε Χασάν, βροντόφωνα τὸν κρᾶζει, ἐνῶ τὸ μαῦρο του σπαθὶ τραμαχτικὰ τινάζει

ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν.

Ἀντήχησε ἔς τὸ Βόσπορο θανατερὴ φοβέρα

καὶ κάθε γῆς Ἑλληνικὴ βροντόφωνα ἀποκρίθη

ITυπάλδ. ἐνθ' ἄν.

Κ' ἐγὼ μὲν μέγα ν' ἀκουστῶ βροντόφωνα ἔς τὴν Πνύκα ἀστροπελέκι ἔς τοὺς κακοὺς καὶ με τοὺς φιλοσόφους

ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην. 62.

βροντόφωνος ἐπίθ. ΓΣουρῆ Ἀποντ. 2, 273 ΦΠανᾶ

Λυρικ. 118 ΔΒαλαωρ. Ἔργα 3, 83 Δ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 255—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. **βροντόφωνους** Εὔβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) **βροτόφωνος** Πάρ. Πελοπν. (Μάν) **βροντοφῶνος** ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3, 83.

Ἐκ τῶν οὐσ. **βροντή** καὶ **φωνή**. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ ἔχων βροντώδη φωνήν, βαρεῖαν καὶ ἡχηράν ἐνθ' ἄν.: *Εἶναι μὴ βροτόφωνη γυναῖκα* Πελοπν. (Μάν) **Βροτόφωνος** ψάλτης Πάρ. Ἔνα ἀνάκρυσμα βροντόφωνο πετάχτηκε ἀπὸ τὰ στήθηα τους Γ'Επαχτίτ. ἐνθ' ἄν. || Ποιήμ.

Κ' ἕνα Τιτᾶνα ὅταν θὰ ἰδῆς μέσ' τῶν Μουσῶν τὸν κῆπο,

σὰν Ταξιάρχης νὰ κρατῇ βροντόφωνη φλογέρα

ΦΠανᾶς ἐνθ' ἄν.

Δὲν θὰ σείσῃ τὸν ἀγέρα με βροντόφωνη λαλιά,

δαλαλῶντας τὴν ἐλαϊά

ΓΣουρῆς ἐνθ' ἄν.

Λαλοῦν φλογέρες Γύφτικες, ἀκούονται τραγούδια,

καὶ βροντοφῶνα τύμπανα καὶ θόρυβος καὶ γέλια

ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. Συνών. *ιδ. ἐν λ. βροντερόηχος*.

βροντοφωνῶ ΙΔραγούμ. Ἑλληνισμ. καὶ Ἑλλην. 88 ΓΞενοπουλ. Ἀναδυομέν. 110—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **βροντόφωνος**.

Φωνάζω, ὁμιλῶ βροντωδῶς ἐνθ' ἄν.: *Νὰ τὸ βροντοφωνήσῃ σ' Εὐρώπες καὶ σὲ Τουρκίες* ΙΔραγούμ. ἐνθ' ἄν. *Τὸ βροντοφωνοῦσαν με νόημα* ΓΞενοπ. ἐνθ' ἄν. Συνών. **βροντωφωναζώ**. Πβ. **βροντολαλῶ**.

βροντύλλι τό, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βροντή** καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ.

-ύλλι, δι' ἣν *ιδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνᾶ 51 (1941) 120* κέξ.

1) **Βρονταλίδα** 1, ὁ *ιδ.* 2) Κωδωνίσκος τοῦ μανδύου τῶν ἀρχιερέων.

βροντῶ κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καλπ. (Ἀνακ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) **βροντάω** κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) **βροντάου** Πελοπν. (Πυλ.) **βροντῶ** βόρ. ἰδιώμ. **βροντάου** βόρ. ἰδιώμ. **βροδῶ** πολλαχ. **βρονδῶ** πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. **βροδοῦ** Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) **βροντοῦ** Τσακων. **βουνοδῶ** Σαμοθρ. **ἄβροντάω** Ἡπ. **σβροντῶ** Θράκ. (Μέτρ.) **σβροντάου** Ἡπ. (Ζαγόρ.) **φροντῶ** Κύπρ. **βροντίζω** Καλαβρ. (Μπόβ.) Κέρκ. **βροντίζου** Θράκ. (Ἀνδριανούπ.) **σβροντίζου** Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μετοχ. **βροντημ-μένος** Ἀπουλ. **βροντισμένος** Ἡπ. Μακεδ. (Βογατσ.) **βροντ'σμένους** Εὔβ. (Ἀκρ.) **βροντιγμένος** Μακεδ. (Βογατσ.)

Τὸ ἀρχ. **βροντῶ**.

Α) Ἀμτβ. 1) Παράγω βροντήν, συνήθως κατὰ τρίτον πρόσωπ. μετὰ τοῦ ἀστράφτω, ὁ *ιδ.*, κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καλπ. (Ἀνακ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: *Ἀστράφτει καὶ βροντῇ κοιν. Ἔστραψεν καὶ ἐβρόντησεν* Τραπ. *Βρόδα βρόδα νὰ βρέξῃ θέλει* Κεφαλλ.—Λεξ. Πρω. || Φρ. *Ἄλλες ἰστράφτει καὶ ἄλλες βροντάει* (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀστάτου) Ἰνέπ. *Ἔστραψι καὶ βρόντησι* (ἐπὶ τοῦ σφόδρα ὀργισμένου) Θράκ. (Ἀνδριανούπ.) *Ἐβρόδα καὶ κατέβαινε* (ἐπὶ ἀπροσάπτου γεγονότος προκαλοῦντος ἐκπληξιν) Κρήτ. || Παροιμ. *Πορὰ βρέχει τὸ ἄλλο βρονδᾷ* (ἐπὶ ἀδιαφοροῦντος) Λεσκ.

Ὅπου ἀστράφτει φαίνεται καὶ ὅπου βροντᾷ ἡροικεῖται (οὐδὲν κρυπτόν) Σάμ.

Ἄ ἄν ἀστράφτῃ, δὲ βροδᾷ καὶ δὲ βροδᾷ, δὲ βρέχει (ἀνευ αἰτίας οὐδὲν συμβαίνει) Λεσκ. || Ἄσμ.

Ἐρᾷ, ποῦλὶ μου, σ' ἀγαπῶ καὶ Κύριος κατέχει, αὐτὸ π' ἀστράφτει καὶ βροδᾷ καὶ συννεφίᾳ καὶ βρέχει Κρήτ.

Κάπου στράφτει, κάπου βροντεῖ, κάπου χαλάζι ρίβκει, κάπου ἐδέλησε ὁ Πλάστης μας τὸν κόσμον του νὰ κλύσῃ (στράφτει ἀντὶ στράφτει διὰ τὸ μέτρον) Κύπρ.

Ἔστραψεν ἡ ἀνατολὴ τὸ ἐφρόντησεν ἡ δύση αὐτόθ.

Βλέπει τὴ Μάλτα καὶ βροδᾷ, τὴ Μπαρμπαρῶ καὶ ἀστράφτει Πάρ.

Τῶρ ἀστράβκω τῶαὶ καύκω σε, βροντῶ τῶαὶ καταλγῶ σε, σηκών-νω τῶαὶ τὸν ἄνεμον τῶαὶ παίρνω τὸν σταχτόν σου Κύπρ. Συνών. **βροντάζω**, **μπουμπουνίζω**. β) Κατὰ γ' πρόσωπ. ἀρχίζει νὰ χειμωνιάζῃ Μύκ. 2) Παράγω ἰσχυρὸν βρόντον, ἡχῶ ἰσχυρῶς κοιν. καὶ Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: *Τὸ κανόνι—τὸ τουφέκι βροντᾷ. Βροντῶ ἔς τὴν πόρτα ἢ τὴν πόρτα* (κτυπῶ δυνατὰ) κοιν. *Βροντοῦν τὰ σίδερα* Μακεδ. (Κοζ.) *Τ' ὀρμάν' βροντᾷ* Κερασ. *Τὸ νερὸ βροντᾷ* Κρήτ. *Ποῖος εἶν' αὐτὸς ποῦ βροντάει ἔισ'*; Ἡπ. (Ζαγόρ.) *Φύλαγε σὺ νὰ βροδήξ' τὸ πρᾶμα καὶ τότε θὰ πάρ'ς χαδάρ' Θράκ. (Σαρεκκλ.) Βροντοῦσε δυνατὰ ἔς τὸ λιθόστρωτο τὸ ποδοβολητὸ τῶν ἀλόγων* ΙΔραγούμ. *Μαρτύρ. Αἶμα 51. Τὰ τροκάνγα μου βουβάθηκαν, πᾶ δὲ βροντᾶνε* Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 236.

|| Φρ. *Βροντᾷ ἡ τσέπη του* (ἔχει χρήματα) σύνθηθ. *Βροντάει ἡ τσακανίκους* (ἀφθονεῖ τὸ χρήμα) Μακεδ. (Χαλκιδ.) *Ἐβρόντησεν ἀπάν'-ι-μ'* (ἐβρόντησεν ἐπάνω μου, μοῦ ἐπετέθη διὰ φωνῶν, λοιδοριῶν, ὕβρεων κττ.) Χαλδ. || Παροιμ.

Στοῦ κουφοῦ τὴν πόρτα | ὅσο θέλεις βρόντα

(οἰαδήποτε παρακίνησις εἶναι ματαιία πρὸς τοὺς μὴ ἐν-
διαφερομένους διὰ τι)

Βροντᾶν οὐλα τὰ σίδερα, βροντάει κ' ἡ σακκοράφα
(ἐπὶ ἀγενῶν προσπαθούτων νὰ μιμηθοῦν τοὺς ἀνωτέ-
ρους των) Πελοπν. (Κυνουρ.)

Κολοκύθια τὰ 'χ' ἡ 'Αρχοντοῦ κ' ἂν βροντοῦν κ' ἂν
[δὲ βροντοῦν
(ἐνν. τὰ κουδούνια της, ἐπὶ τοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὰς
ἐναντίον του κατακρίσεις τῶν ἄλλων) αὐτόθ.

Ὡς πότε νὰ 'σ' ἀνύπαντρη γὰ νὰ βροντᾷ ἡ ποδῶ σου;
νὰ 'παντρευθῇς, νὰ γγαστρωθῇς, νὰ 'δῶ τὴ λεβεντιά σου
(διὰ τοὺς ἐν ἐλευθερίᾳ ζῶντας καὶ καταχρωμένους αὐτήν)
ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 243.

Στραβὸς βελόνα γύρευε ἔξω 'ς τὸν ἀχερωῶνα,
κ' ἕνας κουφὸς τοῦ ἔλεγε κάτω πάει βροντῶντα
(ἐπὶ τῶν ἐκφερόντων γνώμην δι' ὑποθέσεις, διὰ τὰς ὁποίας
εἶναι ἀνίκανοι) Πελοπν. (Μεσσ.) || Ἄσμ.

Μὴ χτυπάτε, μὴ βροντᾶτε, μὴ σκεπαροπελεκαῖτε,
τ' Ἀφεντούλ' ὁ 'ἐν κοιμᾶται μὲ τ' ἀγὰ τὴ θεατέραν
(ἐν=υῖος) Ἰμερ.

Κούγου τὰ πεῦκα πῶς βροντοῦν κὶ τοῖς οὐξγὲς πῶς
[βάζουν,
'κούγου κὶ τὰ κλειφτόπουλλα πῶς σκούζουν, πῶς φω-
[νάζουν
Μακεδ. (Σνίχ.)

Ἄσ' το δὸ μύλο νὰ βροδᾷ καὶ τὸ νερὸ κ' ἄς τρέχῃ,
ἄσ' το δὸ νερὸ νὰ σ' ἀγαπᾷ καὶ διάφορο δὲν ἔχει
Κρήτ.

Νύφη, βροντοῦν τ' ἀσήμια σου καὶ μᾶς ἀκούει ὁ Χάρων
Πελοπν. (Σουδεν.)

Ἀκούν τὸ κλέψ' ἔρχεται, βροντάει τ' ἄλογό του,
βγαίνει μπροστὰ τὸν καστερεῖ, μπροστὰ τὸν περιμένει
Πελοπν. (Καμάρ.)

Ὁ οὐρανὸς συγκόφτηκε καὶ καταγῆς βροδεύεται
Α.Ρουμελ. (Καρ.)

Πέφτει τ' ἄνθη κάτου κ' εἰς τὴν γῆς βροντᾷ
κὶ τὴν ἀγαπημένην του τὴν κακουρραγίζει
Θράκ. (Ἀδριανούπ.) || Ποίημ.

Τῆς καρδίας κτυπίες βροντᾶνε
μέσ' 'ς τὰ στήθηα τους ἀργὰ
ΔΣολωμ. 13 β) Ἀντιχῶ σύνηθ. καὶ Πόντ. (Σούρμ.
Τραπ.): Βροντάει τὸ σπῖτι ἀπὸ τὸ γλέντι—τὰ τραγούδια κτ.
σύνηθ. Βροντοῦν τὰ ἐγκλησίας (ἀντηχοῦν οἱ ναοὶ ἐκ τῶν
κωδωνοκρουσιῶν) Τραπ. Ἐσφύρθεν τὸ κανόνιν κ' ὁ κόσμος
ἐβρόντεσεν Σούρμ. || Ποίημ.

Τὸ δῶμα τ' ὀλομόναχο | βροντοῦσε ἀπὸ τραγούδια
ΔΣολωμ. 210. 3) Κραυγάζω, φωνάζω Πόντ. (Ὁφ.
Χαλδ.): Ἄσ' σὴ χολὴν ἀτ' ἐβρόντεσε ὁ τῶρι μ' (ἐκράυγα-
σεν ὠργισμένος) Ὁφ. || Φρ. Ἐβρόντεσεν κ' ἔρται (ἐπὶ ἀν-
θρώπου τοῦ ὁποίου ἡ προσέλευσις γίνεται θορυβωδῶς)
Χαλδ. 4) Κρημνίζομαι μετὰ πατάγου Τσακων: Ὁ τοῖχο
ἐνὶ βροντοῦ (ὁ τοῖχος κρημνίζεται) || Φρ. Ἐβροντάτος ὁ τοῖχος
(διελύθη τὸ συνοικέσιον). 5) Διαρρηγνύομαι, σχίζομαι,
ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ κροτῶ ἐν διαρρήξει Κρήτ. (Σέλιν.):
Ἐβρόδῃξε τὸ δοκάρη. 6) Ἐνεργ. καὶ μέσ. προσκρούω,
σκοντάπτω μετὰ κρότου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Κεφαλλ.
Κίμωλ.: Ἐβρόδῃσε σὲ μία πέτρα κ' ἔπεσε κάτου Κίτ.
Μάν. Βροντῶ καὶ πάω 'κεῖ πέρα (πάω πέρα=πίπτω) Κί-
μωλ. Βροδεῖσαι σὰ στραβὸς Κεφαλλ. 7) Ἐνεργ. καὶ μέσ.
προσβάλλομαι ὑπὸ νόσου Θεσσ. (Περιβόλ.) Πελοπν. (Βούρ-
βουρ. Μεγαλόπ.) Στερελλ. (Δεσφ.): Βροντεῖται ὁ Γιάννης
Μεγαλόπ. Βρόντηξε ἡ μπατάκα μὲ τὰ πολλὰ νερὰ (προσε-

βλήθη ὑπὸ νόσου, κατεστράφη) Βούρβουρ. Βρόντηξε τὸ
κουκούλλι (ἀρρώστησε ὁ μεταξοσκώληξ) αὐτόθ.

Β) Μετβ. 1) Κρούων τι προκαλῶ βρόντον, κτυπῶ
τι δυνατὰ κοιν. καὶ Πόντ.: Βροντῶ τὴν πόρτα κοιν. Βροντῶ
τὴν καμπάνα πολλαχ. Μὴ βροντᾷς τὸ πόδι, γιατί βροντῶ
τὸ σπαθί μου καὶ σοῦ κόβω τὸ κεφάλι Γέρο-Κολοκοτρ. 134.
|| Φρ. Τὸ βρόντησε (ἐνν. τὸ κανόνι, ἐπὶ χρεωκοπήσαντος
ἐμπόρου) κοιν. Τὸ βρόντησε (ἐνν. τὸ γεγονός, προέβη εἰς
τόλμημα ἢ διελάλησε τὸ μυστικόν) Λεξ. Ἐλευθερουδ.
Δημητρ. Βρόντα τα (ἐνν. τὰ χρήματα, δηλ. πλήρωνε) σύ-
νηθ. Βρόδα μου νὰ σοῦ βροδῶ (δηλ. κατάβαλε χρήματα,
πλήρωνε, δῶσε διὰ νὰ κάμω καὶ ἐγὼ τὸ αὐτό, λέγεται
πρὸς τὸν ζητοῦντα μεγάλην προῖκα ὑποψήφιον γαμβρὸν
ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης ἀπαιτοῦντος νὰ ἔχῃ ἐξίσου
καὶ ὁ γαμβρὸς περιουσίαν) Θήρ. Τὸ βρόδῃσε (ἐνν. τὸ μοι-
ρολόγι, ἤρχισε νὰ μοιρολογῇ) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Βρόντα
το (ἐνν. τὸ τραγούδι ἢ τὸν χορὸν, δηλ. ἤρχισε νὰ τρα-
γουδᾷς ἢ νὰ χορεύῃς) Εὐβ. (Ἄκρ.) Τοῦ τοῖς βρόδῃσε (ἐνν.
τοῖς ξυλγές, τὸν ἔδειρε) Σάμ. || Παροιμ.

Μὴ βροντήσης ξένη πόρτα, μὴ βροντήσ' ἡ κεφαλὴ σου
(ἐπὶ τῶν καταχρωμένων τὴν τιμὴν τῶν ἄλλων) Κάρπ.

Βρῆκε ὁ στραβὸς τὴν πόρτα κ' ὅλη μέρα τὴν ἐβρόντα
(ἐπὶ τῶν καταχρωμένων τὴν καλωσύνην τῶν ἄλλων) Αἰγιν.

2) Καταφέρω τι μετὰ βρόντου Ἄνδρ. (Κόρθ.) Ἦπ.
Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Στερελλ. Παρνασσ.) Χίος: Βροντᾷ
μέσ' 'ς τ' ἀφτὰ γροθῆς Κόρθ. Τοῦ βρόντηξα πέντ' ἔξι
σβερχῆς Παρνασσ. Τοῦ βροντᾷ ὁ παππᾶς τὸ θυμιατὸ 'ς τὸ
κεφάλι Χίος Τοῦ βρόδῃσε μία μὲ τὸ δουφέκι καὶ τὸν
ἄφηκε 'ς τὸ δόπο Κίτ. Μάν. || Ἄσμ.

Μὰ μπαταριά τοὺς βρόντησε, μὰ μπαταριά τοὺς ἔχει,
ἔμμοις ἡ θάλασσα παντὰ ἀντέννε καὶ κατάρτα
Ἦπ. β) Προσβάλλω, ἐπιτίθεμαι Μακεδ. Ἄσμ.

Κ' ἂν τοὺς βροντηῖσοιμι γιερά, τοῦ πήραμι τοῦ Πράβι.

3) Ρίπτω, καταρρίπτω τι μετὰ βρόντου Α.Ρουμελ.
(Σωζόπ.) Εὐβ. (Ἄκρ.) Ἦπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Αἰν. Μέτρ.
Σαρεκκλ.) Θεσσ. (Πήλ.) Μακεδ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν.
(Καλάβρυτ. Κίτ. Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Δεσφ. Παρνασσ.)
Χίος.—ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κὶ ἀντίλογ. 135—Λεξ. Βλαστ.
511: Θὰ σ' ἀρπάξουν, ξιφταλάισμα, κὶ θὰ οἱ βροντηῖξουν 'π'
καταῆ νὰ σκάης σὰ δ'λούμ' (ξιφταλάισμα=κακομοίρικο)
Ἄκρ. Νὰ μὴ τὰ σβροντᾷς ἄλλα 'δῶ κ' ἄλλα ἰκεῖ Ζα-
γόρ. Ἄρκεψε νὰ τὸν βροντᾷ 'ς τὴ γῆ Σαρεκκλ. Θὰ ζὲ
βροδῇσον χάμου νὰ σκάσης σὰ γαρπούζι Κίτ. Μάν. Τὸ
ἄλογο τὸν εἶχε βροντηῖξει μὰ μέρα καταγῆς καὶ πήγε νὰ
τὸνε σκοτώσῃ ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἂν. Ἦσπασε τὸ κλαδί
καὶ βροδῇχτηκα κάτω Ἀπύρανθ. Τὸ νοῦ σου νὰ μὴ βρον-
τηχῇς Καλάβρυτ. || Φρ. Τὰ βρόντησε χάμω (παρητήθη τοῦ
ἔργου) Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἂν. || Αἰνιγμ.

Ἀπουπάν' ἀπ' τὴ Βλαχιά κατεβαίνει μὰ κυρία,
πέντε δοῦλοι τὴν κρατοῦνε κὶ 'ς τὴ γῆ τὴνε βροδοῦνε
(ἡ μύξα) Σωζόπ. || Ἄσμ.

Κ' ὁ Λεπενζιώτης παλαβὸς ἀπ' τὰ μαλλὰ τὴν πιάνει,
'ς τὴ γῆ τὴνε βροντάει

Μακεδ.

Ἐχω δάσκαλο κακὸ καὶ δασκάλισσα κακὴ,
ποῦ μὲ δέρν' καὶ μὲ χτυπάει καὶ 'ς τὸν τοῖχο μὲ βροντάει

Πήλ. β) Ἀφανίζω, ἐξαφανίζω, καταστρέφω Στερελλ.
(Δεσφ.): Τὰ βρόντ'εσ οὐ τόπους τὰ πράματα (ὁ τόπος δὲν
τὰ σηκώνει τὰ πρόβατα, τὰ ψόφησε).

Γ) Μετοχ. 1) Ὁ ὑπὸ ἀστραπῆς καεῖς Ἀπουλ.
Φσύλα βροντημ-μένα (φσύλα=ξύλα) 2) Ὁ προσβεβλη-
μένος ὑπὸ ἀνιάτου νοσήματος, φιλάσθενος, ἀσθενικός Εὐβ.

(Ἄκρ.): Σὰ βροντ'σμένον εἶναι αὐτὸ τὸν πιδί, δὲ σών' νὰ πάρ' ἀπάνον τ'. Ἡ μετοχ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τόπον Βροντημένη Καλαβρ. (Μπόβ.) Βροντισμένη Ἡπ.

βροντωαστράφτω ΦΠανᾶ Λυρικ. 38.

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ ἀστράφτω.

Βροντῶ καὶ ἀστράφτω: Ποίημ.

Κε ὅταν ἔβλεπε πῶς ξένο βροντωάστραφτε κανόνι . . . μέσ' ἑς τὰ μαῦρα ἔπεφτε πάλι καὶ βογγοῦσε μὲ καημό.

βροντωβόλημα τό, Λεξ. Πρω.Δημητρ. βροδωβό-
λημα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωβολῶ.

1) Αἱ συνεχεῖς βρονταὶ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἄκουα τὸ βροδωβόλημα ὅλη τὴ νύχτα πόχάλα ὁ κόσμος (πόχάλα= ποῦ χαλνοῦσε). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντολασιό. 2) Συνεχῆς καὶ ἰσχυρὸς κρότος Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Πρω.Δημητρ.: Ἄκούω βροδωβόλημα ἑς τὴ δόρτα Κίτ. Μάν.

βροντωβολῶ ΕΦραντζεσκ. Ἀριάδν. 74 LRoussel Grammaire 320—Λεξ. Δημητρ. βροντωβολάω Πελοπν. (Μάν.) βροδωβολῶ Κρήτ. βροδωβολοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -βολῶ.

1) Βροντῶ συνεχῶς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Δημητρ.: Ὅλη τὴ νύχτα βροντωβόλαε ὁ Θεὸς ποῦ ἔλεγε πῶς θὰ κἀνῃ τὸν κατακλυσμὸ Μάν. θὰ βρέξῃ, βροντωβολᾷ Κίτ. Μάν. 2) Παράγω συνεχῶς ἰσχυροὺς κρότους, συνεχῶς κτυπῶ δυνατὰ Κρήτ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—ΕΦραντζεσκ. ἔνθ' ἄν. LRoussel ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Δημητρ.: Μὴ βροδωβολᾷς τὴ δόρτα, γιατί κοιμάται τὸ παιδί Κίτ. Μάν.

|| Ποίημ.

Καὶ ἡ φωνὴ βροντωβολᾷ καὶ ἄνεμος σιροῦρίζει ΕΦραντζεσκ. ἔνθ' ἄν.

βροντωβουτίζω Πελοπν. (Μεσσ.)—ΚΜαρίν. ἐν Ν'Εστ. 1,867.

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ βουτίζω.

Ἀντιβῶ, ἀντηχῶ ἔνθ' ἄν.: θὰ βροντωβουτίζουν οἱ ρεματιεῖς ἀπ' τῶν κοπάνων τὰ χτυπήματα ΚΜαρίν. ἔνθ' ἄν.

βροντωβούλημα τό, ἀμάρτ. βροδωβούλισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντοβουλῶ, παρ' ὃ καὶ βροντωβου-
λίζω.

Τὸ τελείως κρημνισμένον, ἐρειπωμένον καὶ ἐγκαταλε-
λειμμένον οἰκοδόμημα ἢ κτῆμα: Ἐφύασι γαί τ' ἀφήσασι
κ' εἴνησα βροδωβουλίσματα (εἴνησα=ἔγιναν).

βροντωβουλῶ ἀμάρτ. βροδωβουλῶ Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) βροδωβουλίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ βουλῶ.

Κατακρημνίζω: Ἐβροδωβούλισεν ὁ τράφος πέρα καὶ
πέρα.

βροντωκαβαλλικεύω Καπ. (Σινασσ.)

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ καβαλλικεύω.

Ἐλαύνων τὸν ἵππον ὀρμητικῶς παράγω κρότον βρον-
τώδη: Ἄσμ.

Βροντωκροτεῖ, βροντωκροτεῖ τὸ μαῦρο του,
βροντωκαβαλλικεύει καὶ τὴν χαιρετᾷ.

βροντωκολιάζω Πελοπν. (Αἰγιάλ. Ἀχαῖα Ἡλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τοῦ οὐσ. κόλος.

Ρίπτω τινὰ ἰσχυρῶς κατὰ γῆς, ὥστε νὰ κτυπήσουν οἱ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

γλουτοὶ του: Ἄν σὲ πιάσω ἑς τὰ χέρια μου, θὰ σὲ βρον-
τωκολιάσω Ἀχαῖα.

βροντωκόλιασμα τό, Πελοπν. (Αἰγιάλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωκολιάζω.

Σφοδρὸν τίναγμα ὥστε νὰ προκληθῇ κτύπημα τῶν
γλουτῶν: Τοῦ ἄκαμε γιερὸ βροντωκόλιασμα.

βροντωκοπανοῦσα ἡ, ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ. βροδω-
κοπανοῦσα Α.Ρουμेल. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωκοπανῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -οῦσα. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ.
ἐν Ἀθηνῇ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ βροντωῦσα, ἡ ἰσχυρὸν κρότον παράγουσα: Ἄσμ.
Ἀκούν δὴ δόρτα καὶ βροδᾷ δὴ βροδωκοπανοῦσα.

βροντωκοπανῶ ἀμάρτ. βροντωκοπανάω Πελοπν.
(Μάν.) βροδωκοπανῶ Α.Ρουμेल. (Σωζόπ.) βροντου-
κοπανάου Εὔβ. (Ἄκρ.) βροδωκοπανοῦ Πελοπν. (Κίτ.
Μάν.) βροντωκοπανίζω Εὔβ. (Κύμ.)

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ κοπανῶ, παρ' ὃ καὶ κο-
πανίζω.

1) Κρούω ἰσχυρῶς Α.Ρουμेल. (Σωζόπ.) Εὔβ. (Κύμ.)
Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Βροδωκοπανᾷ τὴ δόρτα Κίτ. Μάν.
|| Ἄσμ.

Ἀκούν τὴν πόρτα νὰ βροντᾷ, νὰ βροντωκοπανίζῃ
Κύμ. 2) Καταρρίπτω τι μὲ ὀρμὴν Εὔβ. (Ἄκρ.): θὰ σὲ
πιάσω, καλόγερο, καὶ θὰ σὲ βροντουκοπουήσω π' καταῇ
νὰ σκάς σὰ σὺν ποῖδον (καλόγερον=καλόγερο, κακόμοιρο,
καταρρίξιμο. π' καταῇ=ἀπὸ καταγῆς, καταγῆς) Ἀκρ.

βροντωκόπημα τό, Πελοπν. (Βούρβουρ.)—Λεξ. Πρω.
Δημητρ. βροδωκόπημα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωκοπῶ.

Συνεχῆς καὶ ἰσχυρὸν κτύπημα ἔνθ' ἄν.: Ἐπείαινε τὸ
βροδωκόπημα του ὅλο τὸ μεσημέρι καὶ δὲ μ' ἀφήκε νὰ
κύνω (νὰ κοιμηθῶ) Κίτ. Μάν. Συνών. βροντωκόπι 2.

βροντωκόπι τό, Λεξ. Δημητρ. βροδωκόπι Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωκοπῶ.

1) Ἀλλεπάλληλοι βρονταὶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἄσμ.
Ἐρχίνησε νὰ τὴ τζιῖδᾷ, θέλει ὁ Θεὸς καὶ ἀστράφτει,
ἐρχίνησε νὰ τὴ φιλῇ καὶ ἀρχίζει βροδωκόπι.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντολασιό. 2) Βροντωκόπημα,
ὁ ἰδ., Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Δημητρ.: Δὲ δοροῦ
ν' ἀκού' τὸ βροδωκόπι του δίπλα ἑς τὸ σπίτι Κίτ. Μάν.

βροντωκοπῶ πολλαχ. βροδωκοπάω Ζάκ. Πελοπν.
(Μάν.) βροντουκοπαῶν βόρ. ἰδιώμ. βροδωκοποῦ Πε-
λοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-κοπῶ.

1) Βροντῶ κατ' ἐπανάληψιν Ἡπ. (Πάργ.) Πελοπν.
(Κίτ. Μάν.)—ΙΠολυλ. Διηγ. 86 ΔΣολωμ. 243 ΑΠροβελ.
Ποιήμ. 1,234, Διπλῇ Ζωῇ 110.: Πάμε νὰ φύγωμε, βροδω-
κοπᾷ ποῦ θὰ κάμῃ νερὸ μὲ τὸ τουλούμι Κίτ. Μάν. Ἄκουσε
τὴν καρδιά της ὅπου βροντωκοποῦσε ΙΠολυλ. ἔνθ' ἄν.
|| Ἄσμ.

Βροντωκοπᾷν οἱ κανονεῖς, γίνετ' ἡ μέρα νύχτα
Πάργ. || Ποίημ.

Μόνε σφοδρὰ βροντωκοποῦν τ' ἀρματωμένα στήθη
ΔΣολωμ. ἔνθ' ἄν.

Ἄς τὸ σιδερένιο του κορμὶ βροντωκοποῦνε τ' ἀρματά του
ΑΠροβελ. Ποιήμ. ἔνθ' ἄν. Καὶ μετβ. πολλαχ.: Βροδω-

ΤΟΜ. Δ' — 18

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κοποῦ τόση ὥρα τῇ δόρτα καὶ δὲν ἀκούεις Κίτ. Μάν.

2) Τύπτω, δέρω Λεξ. Δημητρ.: Κάτσε φρόνιμα νὰ μὴ σὲ βροντωκοπήσω. Συνών. βροντωχτυπῶ 2. 3) Κρημνίζομαι, πίπτω μετὰ κρότου Λεξ. Δημητρ.: Βροδωκόπησε ἀπὸ τῇ μηλῆς καὶ τσάκισε τὸ χέρι του.

βροντωκροτώ Καππ. (Σινασσ.) Χηλ.

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ κροτῶ.

Ἐλαύνω τι μετὰ κρότου ἰσχυροῦ ὡς βροντῆς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Πραγματευτὴς ἀπέρασε σὲ μαῦρο καβαλλάρις,
βροντωκροτεῖ, βροντωκροτεῖ τὸ μαῦρο του
βροντωκαβαλλικεύει καὶ τὴν χαιρετῇ.

Σινασσ.

βροντωκυλῶ ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ.' 141.

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ κυλῶ.

Κυλίσομαι μετὰ πατάγου: Ποίημ.

Μὰ λιθάρι ἐσὺ κ' ἂν εἶσαι, | βροντωκύλησε, λιθάρι,
'ς τῆς ψυχῆς μου τὴ σπηλαιά.

βροντωλόγημα τό, Λεξ. Δημητρ. βροντουλόγημα Θράκ. (Μαρών.) βροντωλόγημα Λεξ. Δημητρ. βροντουλόγημα Εὐβ. (Ἄκρ.) βροδολόγημα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωλογῶ.

Βροντολασιό, δ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: "Οἱ πουλιμάου νὰ κλείσου μάτ', ἀρχίζ' ἢ γ'τότ'σσα τὸν βροντουλόγημα μὲ τὰ τιτζέριμα το' κὶ μὲ σ'κὼν' ἄρον ἄρον Ἄκρ. Δὲ θὰ 'ναι κά'νας μέσα 'ς τὸ σπῖτι, ἀφοῦ μὲ τέτοιο βροδολόγημα δὲν ἀκούσι Κίτ. Μάν.

βροντωλογῶ πολλαχ. βροντωλογάω πολλαχ. βροντουλογῶ πολλαχ. βρο. ἰδιωμ. βροντουλογιᾶν πολλαχ. βρο. ἰδιωμ. βρονδουλογῶ ἑνιαχ. βρο. ἰδιωμ. βροντωλοῶ Κύπρ. Ρόδ. βροδωλοῶ Ἄνδρ. βροδωλοῶ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) ἐβρονδωλοῶ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-λογῶ.

1) Βροντῶ, ἡχῶ ἰσχυρῶς καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐνθ' ἄν.: Βροντωλοῦ καὶ ἀστραφτωλοῦ ὁ τόπος, εἶναι Θεοῦ χαρμὸς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Βροντωλογοῦσαν οἱ κουμποῦρες Πελοπν. (Βούρβουρ.) Βρονδουλογοῦσαν οἱ καδάνις Θράκ. (Αἰν.) Βροντωλογοῦσαν ὅλα τὰ εἶδη τῶν κουδουνῶν ἀνάκατα Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,239 || Παροιμ. Χὰν ἐπριπιν 'ἐν ἐβριχιν κὶ τὸν Μάν ἱβροντουλόγαν (ἐπὶ ἀκαίρου συμβάντος. χὰν=σάν, ὅταν) Λυκ. (Λιβύσσ.) 'Σ τὸ κακορρίζικο χωριὸ τὸν Μάι ἐβροντωλοῦ (ἐπὶ ἀτυχῶν) Ρόδ. || Αἰνιγμ.

Ἄψυχος ψυχὴ δὲν ἔχει κ' ἢ ψυχὴ βροντωλογάει (ὁ κώδων) Πελοπν. (Γορτυν.) || Ἄσμ.

Ἡ θάλασσα βροντωλοῦ κ' ἢ γῆ χαμαὶ βρυχᾶται Κύπρ.—Ποίημ.

Μόλις ἢ μάχη ἀρχίνησε καὶ γῦρο ἐβροντωλόγα, κ' ἔπεσ' ἢ πρώτη κανονῆς, ἀστραψ' ἢ πρώτη φλόγα ἹΠολέμ. Ἀλάβαστρ.' 226.

Βροντωλογοῦσαν ἄρματα 'ς τὰ θεῖα σου στήθη ἐπάνω ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην.' 41. Συνών. βροντολαλῶ 1.

2) Μετβ. κτυπῶ ἰσχυρῶς τι κατ' ἐπανάληψιν Ἄνδρ. Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Τόση ὥρα βροδωλοῦ τῇ δόρτα καὶ δὲ μ' ἀνοίγουσι Κίτ. || Φρ. Τοῦ τοῖς βροδωλόγησα καλὰ (ἐνν. τοῖς ξυλγῆς) Ἄνδρ. Συνών. ἀστράφτω 2.

βροντωμανῶ Λεξ. Βλαστ. 363 Δημητρ. βροδωμανάω Κεφαλλ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-μανῶ.

1) Βροντῶ ἐνθ' ἄν.: Βροντομάναιε ὅλη νύχτα (ἐνν. ὁ οὐρανὸς ἢ ὁ Θεὸς) Λεξ. Δημητρ. 2) Κροτῶ ἰσχυρῶς ἐνθ' ἄν.: Μὴ βροντωμανῆς καὶ δὲν σὲ φοβᾶται κἀνένας Λεξ. Δημητρ. Βροδωμανάει ἢ πόρτα Κεφαλλ. || Φρ. Ὅσο 'ν' ἢ κόρη ἀνύπαδρη, βροδωμανάει ἢ ποδῆς τῆς (ἐπὶ τῶν ἀπηλλαγμένων φροντίδων, ὅταν εἶναι ἀνύπανδροι) Κεφαλλ. Συνών. βροντωμαχῶ.

βροντωμάχημα τό, ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν.' 36.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωμαχῶ.

Δυνατὸς καὶ συνεχῆς κρότος: Καὶ τ' ἄρματα τὸ βροντομάχημά τους θὰ τὸ πάψουνε.

βροντωμαχῶ Ἡπ. Κρήτ.—ΑΚαρκαβίτσ. Ζητιᾶν. 170 ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν.' 35 ΣΖαμπελ. Ἄσμ. Δημοτ. 733 ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 228—Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. βροδωμαχῶ Κρήτ. βροδωμαχάω Κέρκ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-μαχῶ.

Βροντωμανῶ 2, δ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Τ' ἄρματα βροντωμαχοῦσαν ποῦ ἄκουγες ἀπόψε ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν. Τὰ ξυλοκεράμιδα τῆς σκεπῆς ἐβροντωμαχοῦσαν κ' ἐστέναξαν ΑΚαρκαβίτσ. ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Βροντωμαχῶντας τ' ἄρματα, λαλῶντας τὰ τσαπράζια, ἐμπῆκε κ' ἐπροσκύνησε κ' ἐβγήκε κ' ἐκαυχειότουν Ἡπ.

Βροντωμαχοῦν τὰ ροῦχα σου κ' ἀστράφτουν νὰ μαλλιά σου, χύνει τὸ φελλοκάλιγο καὶ μᾶς ἀκούει ὁ Χάρως ΝΠολίτ. ἐνθ' ἄν.

βροντώνω ἁμάρτ. βροντῶν-νὰ Κύπρ. γροντῶν-νὰ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόντος, παρ' ὁ καὶ βροῦντος.

Συμπτύσσομαι, ζαρώνω ἔνεκα φόβου: Ἐβροντώνωσεν ποῦ τὸν φόβον του Κύπρ. Ἐμεινεν βροντωμένος αὐτόθ.

βροντωπατῶ ΑΚαρκαβίτσ. Ζητιᾶν. 177 ἹΤυπάλδ. Ποίημ. 17.

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ πατῶ.

Βαδίζων κτυπῶ τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, βηματίζω, περιπατῶ θορυβωδῶς ἐνθ' ἄν.: Ἐβροντωπατοῦσε τὸ ποδᾶρι του 'ς τὴ γῆ πεισματικὰ ΑΚαρκαβίτσ. ἐνθ' ἄν. || Ποίημ.

Ἀπ' τὰ λημέρια, ἀπ' τὲς λακκιῆς καὶ ἀπὸ τὰ μαῦρα [σπήλαια

βροντωπατῶντας βγαίνουνε λίγοι παλληκαροῦδες ἹΤυπάλδ. ἐνθ' ἄν.

βροντωφωνάζω ΚΠαλαμ. Γράμματ. 1,47 ΣΣκίπη Ἀγ. Βαρβάρ. 20—Λεξ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ φωνάζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Φωνάζω, ὁμιλῶ βροντωδῶς ἐνθ' ἄν.: Οἱ ἀντίλαοι ὅλοι μοῦ βροντωφώναξαν τὴν ἀσκήμα ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. Μεθαύριο 'ς τὴν ἐκκλησιὰ ἀνέβα καὶ βροντωφώναξ' το ΣΣκίπης ἐνθ' ἄν. Συνών. βροντοφωνῶ.

βροντωχτύπημα τό, ΓΣουρῆ Ρωμ. ἀρ. 309—Λεξ. Πρω.Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντωχτυπῶ.

1) Ἰσχυρὸν χτύπημα ἐνθ' ἄν.: Ἐφαγε ἓνα βροντωχτύπημα κ' ἔμεινε ξερός Λεξ. Δημητρ. 2) Βροντολασιό, δ ἰδ., ΓΣουρῆς ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Κ' ἂς ξελυσσάξουν οἱ φωτιῆς | καὶ τὰ βροντωχτυπήματα.

βροντωχτυπῶ σύννηθ. βροντωχτυπάω σύννηθ. βρο-
αωχτυποῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βροντωχτ'ποῦ Σκῦρ.
βροντουχτ'πάου Εὔβ. (Ἄκρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν ρ. βροντῶ καὶ χτυπῶ.

1) Παράγω ἰσχυρὸν κρότον σύννηθ.: *Μοῦ φάνηκε...*
σὰν ἄρματα νὰ βροντωχτυποῦσαν ΠΒλαστ. Κριτικ. Ταξίδ.
65 || Ἄσμ.

Ὁμορφοκαμωμένε μου, σεντουκοπλαταρᾶ μου,
δντας σ' ἀκούω τὸ ἔρχεσαι, βροντωχτυπᾷ ἡ καρδιά μου
Εὔβ. (Κάρυστ.) || Ποιήμ.

Κε δταν χορεύη ἡ λεβεντιά τῆς Πασχαλιᾶς τῇ μέρα,
βροντωχτυπᾷ τὸ τύμπανο καὶ κελαηδεῖ ἡ φλογέρα
ΓΔροσίν. ἐν Ἑφημερ. Ἑστία 1910.

Σ τὸ χέρι μου ἀνυπόμονο κουνιέται τὸ κοντάρι,
θαρῶ πῶς μέσα μου ἡ καρδιά βροντωχτυπᾷ τοῦ
[Κόδρου

ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην. 62. Καὶ μετβ. κτυπῶ τι μετὰ
κρότου Εὔβ. (Ἄκρ. κ. ἄ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Θὰ σὶ
πιάσουν νὰ σὶ βροντουχτ'πήσουν π' καταῆς νὰ σκάης σὰ
ἀ'λούμ' Ἀκρ. κ. ἄ. Ἔρχεται καὶ βροαωχτυπᾷ τῇ δόρτα
δλη μέρα Κίτ. Μάν. 2) Δέρω Σκῦρ.: Κάθε μέρα τὲ βρον-
τωχτ'ποῦ, μὰ τσεῖνες τὸ χαβᾶ του (τὲ=τόν, τσεῖνες=ἐκεῖ-
νος). Συνών. βροντωκοπῶ 2.

βρόξι ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀορίστου ἔβροξα, δι' ὃν πβ. τὸ παρ'
Ἦσυχίω «βρόξαι» ροφῆσαι.

Ποσότης ὑγροῦ ἐφ' ἅπαξ καταπινομένη: Δῶσ' μιὰ
βρόξι νερό. Τὸ πηγᾶδι δὲν ἔχει βρόξι νερό. Συνών. βρο-
χῆά, γουλῆά.

βρούβα ἡ, κοιν. καὶ Τσακων. βρούβα Μεγίστ. Ρόδ.
κ. ἄ. βρούβα Θήρ. Κύθηρ. Κρήτ. (Σητ.) Πελοπν. (Λακων.)
βρούβα Θηρ. γρούβα Θράκ. (Αἰν.) Ζάκ. Ἰμβρ. Κέρκ.
(Ἀργυράδ.) Κεφαλλ. Κύπρ. Λεσβ. Λευκ. Πάξ. Στερελλ.
γρούβα Κύπρ. (Λεμεσ. κ. ἄ.) σγρούβα Χίος (Χαλκ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. βρούβα. Ἰδ. Δουκ. ἐν λ. βρούβη.

1) Ἀγριολαχανικά τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae), ζιζάνια ἐνοχλητικά, ἐκ τῶν συνήθων εὐτελῶν
τροφῶν α) Βουνιάς ἡ εὐζωμοειδής (bunias erucago)
ἐνθ' ἄν. β) Σίναπι τὸ λευκὸν (sinapis alba) ἐνθ' ἄν.
Συνών. ἀγριόβρουβα. γ) Ἱεροσφέλδια ἡ πολιὰ (hirs-
chfeldia incana), ἄλλως μαύρη βρούβα ἡ βρούβα τοῦ βο-
νοῦ ἐνθ' ἄν. Συνών. λαπάνα. δ) Σίναπι τὸ ἀρου-
ραῖον (sinapis arvensis) ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀγριοσινάπι,
λαπάνα. 2) Ὁ τῶν ἀνωτέρω φυτῶν ἐδώδιμος βλα-
στός. Συνών. ἀγριοβλαστάρι, βρουβοβλάσταρο.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἀττικ. [*]

Βρουβαλίτης ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ τοπων. Βρουβαλιὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίτης.

1) Εἶδος μύκητος φυομένου ἐν Βρουβαλιᾷ. 2) Με-
των. ἄνθρωπος ἀσθενικός.

βρουβάσταχο τό, Ἀνδρ. Θήρ. Κρήτ. κ. ἄ. βρου-
βόσταχο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ στάχ.

Ὁ ἐδώδιμος τρυφερὸς βλαστός τῆς βρούβας ἐνθ' ἄν.
Συνών. βρούβα 2, βρουβοβλάσταρο, βρουβογούλι,
βρουβόστελο.

βρουβᾶς ὁ, ἀμάρτ. βουρβᾶς Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούβα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ᾶς.

Τόπος ὅπου φύονται βρούβαι.

βρουβερικά τά, Κρήτ. (Μεραμβ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὐσ. βρουβερά < βρούβα καὶ τῆς
παραγωγικῆς καταλ. -ικά.

Ὅλα τὰ λαχανικά καὶ πρὸ πάντων τὰ ἄγρια.

βρουβιάζω ἀμάρτ. βουρβιάζω Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούβα.

Πληροῦμαι ἀπὸ βρούβας, ἐπὶ ἀγροῦ: Ἐβούρβιασε ὅλο
τὸ χωράφι.

βρουβίδα ἡ, ἀγν. τόπ. γρουβίδα Χίος (Μεστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούβα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδα.

Τὸ φυτὸν βρούβα, ὁ ἰδ.

βρουβοβλάσταρο τό, σύννηθ. γρουβοβλάσταρο Κε-
φαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ βλαστάρι.

Βρουβάσταχο, ὁ ἰδ.

βρουβογούλι τό, ἀμάρτ. γρουβογούλι Ἰμβρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ γουλί.

Βρουβάσταχο, ὁ ἰδ.

βρουβόζουμο τό, ἀμάρτ. βρουόζουμο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ ζουμί.

Ζωμός τῆς βρούβας.

βρουβολογήτρα ἡ, ἀμάρτ. βρουβολογήτρα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρουβολογῶ.

Ἡ συλλεγούσα βρούβας. Πβ. βρουβολόγος.

βρουβολόγος ὁ, ἀμάρτ. Θηλ. βρουβολόγισσα Κρήτ.

βρουβολοῖσα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούβα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-λόγος.

Ὁ συλλεγὼν ἐδώδιμα χόρτα. Πβ. βρουβολογήτρα.

βρουβολογῶ Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρουβολόγος.

Συλλέγω βρούβας, χόρτα ἐδώδιμα.

βρουβομάννα ἡ Πελοπν. (Ἀργ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ μάννα, περὶ οὗ ὡς β'
συνθετ. ἰδ. Ν'Ανδριώτ. ἐν Λεξικογρ. Λελτ. 3 (1941) 81 κέξ.
Μεγάλη βρούβα.

βρουβομαυρολαχανίδα ἡ, Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ μαυρολαχανίδα.

Τὸ φυτὸν σισύμβριον τὸ Ἀνατολικὸν (sisymbrium
Orientale) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae).

βρουβομαχαίρα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ μαχαίρα.

Μάχαιρα χρήσιμος εἰς ἐκρίζωσιν βρουβῶν: Ἄσμ.

Μὴν ἀγαπήσης Καστρινὴ μὲ τὸ γινᾶ 'ς τὴ χέρα,
μ' ἀγάπησε χωράτισσα μὲ τὴ βρουβομαχαίρα
(κινᾶς=ἐρυθρὰ βαφικὴ οὐσία).

βρουβόπιττα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ πίττα.

Πίττα ἐκ βρούβας.

βρουβόσπορος ὁ, Λεξ. Περίδ. Μπριγκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ σπόρος.

Σπόρος τοῦ φυτοῦ βρούβας.

βρουβόστελο τό, ἀμάρι. βρουβόστελ-λο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούβα καὶ στελί.

Βρουβάσταχο, ὁ ἰδ.

βρουβρουλάγεμαν τό, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρι. ὀνοματοπεποιημένου ρ. βρουβρου-
λαγῶ.

Θόρυβος: Ἀκοῦτεν; βρουβρουλάγεμαν ἀπὸ παντοῦ ἐβγαίνει.

βρούζα ἡ, Β.Εὐβ. Στερελλ. (Ἀράχ. Δεσφ.)

Λέξις πεποιημένη.

Παιδικὸν παίγνιον ἀποτελούμενον ἀπὸ στρογγύλην μο-
λυβδίνην ἢ ξυλίνην πλάκα φέρουσιν εἰς τὸ μέσον δύο
ὁπᾶς, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται νῆμα. Αὕτη περιστρεφο-
μένη περὶ τὸ νῆμα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παράγει
βόμβον. Συνών. βροντάρα 3, βρόντος Α 3.

βρουζομύτης ἐπίθ. ἀμάρι. βρουζομύτ'ς Στερελλ.
(Δεσφ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρούζα καὶ μύτη.

Ὁ ἔχων διωγκωμένους τοὺς ρῶθωνας.

βρούζω Στερελλ. (Ἀράχ. Δεσφ.) βρούζου Εὐβ.
(Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούζα.

Κάνω θόρυβον ὁμοιάζοντα μὲ ὑπόκωφον καὶ συνεχῇ
βοήν, βρουίζω ἐνθ' ἄν.: Βρούζ' τὸ τσεφάλ' μ' Στερελλ.
(Δεσφ.) Τὸ μαγγάν' βρούζ' Στερελλ. (Ἀράχ.) Ὁ μύλος
βρούζ' μέρα νύχτα Εὐβ. (Ἀκρ.) Βρούζ' τὸ αἶμα, ἔφραγε
κατιβασὰ αὐτόθ. 2) Βρίθω Στερελλ. (Δεσφ.): Ἐβρουζ'
ἡ ψέφα δὴ μέσα 'ς τὸ κονάτο'.

βροῦκος ὁ, Ἀπουλ. (Καλημ.) Πελοπ. (Μαν. Μεσσ.)
Κυπρ. Λεξ. Πύλλ. Περίδ. Αἰν. Δημητρ. βρούχα Δαν.
Θράκ. (Αἰν.) Κρητ. Κύθν. Κύπρ. Μήλ. Πάρ. Πε-
λοπν. (Ἀχαΐα Ἡλ. Καλάβρυτ. Μαν. Μεσσ. Σουδεν.) Ρόδ.
Χίος — Λεξ. Κομ. Βλαστ. 437 Πρω.Δημητρ. βρουχός
Στερελλ. (Ἀράχ.) βρούχο Τσακων. βρούκος Πελοπ.
(Μεσσ.) βρόχος Κάρι.

Τὸ ἀρχ. βροῦκος, παρ' ὃ καὶ βρούχος. Ἰδ. ΜΣτε-
φανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1948) 70 - 72.

1) Ἡ νεαρὰ ἄπτερος ἀκρίς τοῦ γένους τοῦ ἀκριδίου
(acridium), τῶν ὀρθοπτέρων ἐντόμων, καὶ ἡ κάμψη αὐ-
τῆς, ἰδίως ἀκριδίων τὸ ἐξωτικὸν (acridium peregrinum)
ἐνθ' ἄν. Συνών. *βρολάκριδας, βρούκουλος. 2) Τὸ
παράσιτον ἔντομον τῶν κυάμων ἐνθ' ἄν. Συνών. μυ-
λωνᾶς. 3) Τὸ ἔντομον πραιοκουρίς (grylotalpa vul-
garis) παράσιτον τῶν λαχανικῶν, ἰδίως κρομμύων καὶ
πράσων ἐνθ' ἄν. Συνών. κολοκυνθᾶς, κρεμμυδοφά-
γος. [**]

βρούκουλος ὁ, Ἀπουλ. (Καλημ.)

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. βροῦκος. ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ.
ἀρχ. 5 (1918) 70 - 72.

Βροῦκος 1, ὁ ἰδ.

[**]

βρούλα ἡ, Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Φλόγα ἐνθ' ἄν.: Ἐπῆραν βρούλαν τὰ μαλλία μ' (ἐπῆ-
ραν φωτιά) Τραπ. Δίγω βρούλαν (καίω) αὐτόθ. Ἐνε-
φουντούλτσεν ἡ βρούλα (ἐνεφουντούλτσεν=ἐδυνάμωσεν, ἡ-
ξήθη) Χαλδ. Ἐξέβεν ψηλὰ ἡ βρούλα Κοτύωρ. Χαλδ. ||
Φρ.: Ἡ καρδιά μ' βρούλαν ἐβγάλλ' (=εἶμαι πολὺ λυπημένος).
Συνών. λαύρα.

βρουλακίζω Πόντ. (Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρούλακας ἢ *βρουλάκι.

1) Ἀναδίδω φλόγας, φλέγομαι ἐνθ' ἄν.: Ἐβρουλάκ'-
σαν τὰ ξύλα Σταυρ. Τραπ. Συνών. βρουλίζω Α 1. || Φρ.
Ἡ καρδιά μ' βρουλακίζ' (θλίβομαι) Τραπ. Χαλδ. β)
Θερμαίνομαι ὑπὸ πυρετοῦ Πόντ. (Σταυρ.): Ἐβρουλάκ'-
σαν τὰ δέρεᾶ μ' (τὰ χέρια μου). 2) Ἀναβρύω (ἡ ἐννοια τοῦ
ἀναβλύζειν, τοῦ ἀναπηδᾶν ἐπὶ ὑγρῶν ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ
ταχέως ἀναδίδεσθαι ἐπὶ φλογός) ἐνθ' ἄν.: Τὸ νερὸν βρου-
λακίζει Τραπ. Τὸ αἷμα ἐβρουλάκ'-σεν αὐτόθ.

βρουλάκισμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρουλακίζω.

Ἀνάφλεξις καυσίμου ὕλης καὶ ἀνάδοσις φλογῶν.
Συνών. βρουλάξιμον, βρούλισμαν.

βρουλάξιμον τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρουλακίζω.

Βρουλάκισμαν, ὁ ἰδ.

βρουλίζω Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούλα.

Α) Ἀμτβ. 1) Βρουλακίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.:
Ἐβρούλτσαν τὰ ξύλα Χαλδ. Ἐβρούλτσαν τὰ μαλλία μ' Κο-
τύωρ. Ἐβρούλτσεν τὸ χαρτίν Τραπ. || Φρ. Ἡ καρδιά μου
βρουλίζει (θλίβομαι) Κερασ. Ἐκάγα κ' ἐμανίγα κ' ἐβρού-
λιστα (ἐστενοχωρήθη) Χαλδ.

Β) Μετβ. 1) Κατακαίω καὶ μεταφ. θλίβω Πόντ.
(Σταυρ.): Ἐβρούλτσεν τὴν καρδιά μ'. 2) Ἀπογυμνώνω,
τίλλω. Πόντ. (Κερασ.): Βρουλίζω τὰ μαλλία μ'. Βρουλίζω
τὸ κλαδί (ἀπογυμνώνω αὐτὸ ἀπὸ τὰ φύλλα του). Βρου-
λίζω δένδρα (συνάγω ὅλους τοὺς καρπούς αὐτῶν) αὐτόθ.

βρούλισμαν τό, Πόντ. (Σταυρ. Τραπ.) βρούλιγμαν
Πόντ. (Οἶν. Τραπ.).

Ἐκ τοῦ ρ. βρουλίζω.

Βρουλάκισμαν, ὁ ἰδ.

βρούξιμο τό, ἀμάρι. βρούξ'μου Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρούζω.

Βοή, θόρυβος.

βρούχνα ἡ, Πόντ. (Ἱμερ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.)
φρούχνα Πόντ. (Χαλδ.) φρούχνα Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εὐρώς, μούχλα ἐνθ' ἄν.: Τὸ φαεὶ ἔδ' βρούχνα Ὁφ.
Ἐφερεν βρούχναν τὸ ψωμίν Τραπ. || Παροιμ. Τ' ἔξ' τὸ
μῆλον κόκκινον καὶ τ' ἀπέσ' βρούχνας γομάτον (τὸ ἔξω τοῦ
μῆλου εἶναι κόκκινον καὶ τὸ ἀπομέσα εἶναι γεμάτο μού-
χλες, ἐπὶ προσώπου ἢ πράγματος ἔχοντος ἐξωτερικὴν μὲν
ὄψιν ὡραίαν, ἐσωτερικὴν δὲ κατάστασιν νοσηρὰν ἢ πρό-
στυχον) Κοτύωρ. || Ἄσμ.

Ἦν τὸν Ἀδην φρούχνα πιθαμὴν καὶ τὸ νερὸν δερᾶν,
σύρει ἡ φρούχνα τὸ νερὸν καὶ τὸ νερὸν τὴν φρούχναν
Χαλδ.

βρουχνᾶζω Πόντ. (Ἱμερ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σούρι.
Τραπ. Χαλδ.) φρουχνᾶζω Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Χαλδ.)
βρουχνῶ Πόντ. (Ὁφ. Τραπ.) φρουχνῶ Πόντ. (Κερασ.
Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρούχνα, παρ' ὃ καὶ φρούχνα.

Εὐρωτιῶ, μουχλιάζω ἐνθ' ἄν.: Τὰ ψωμία ἐβρουχνία-
σαν Κοτύωρ. Ἐβρουχνᾶσε τ' ἀπαγκέσ' ἡ καβουρμά (ἐμού-
χλιασε τ' ἀπὸν ἀπάνω τοῦ καβουρδισμένου κρέατος) Ὁφ.

*Εβρουχναῖσεν τὸ φασί Τραπ. *Εβρουχναῖσαν τὰ λώματά μ' (λώματα = ἐνδύματα) Τραπ. || Φρ. *Ὅσον ἐκάτσειν ἀπέσ' ἐβρουχναῖσεν (ἐπὶ ἀνθρώπου μὴ συνηθίζοντος νὰ ἐξέρχεται τῆς οἰκίας) Κοτύωρ. Συνών. βροχιάζω (I) 3.

βρουχναῖρις ἐπίθ. ἀμάρτ. βρουχναῖρις Πόντ. (Τραπ.) Θηλ. βρουχναῖρία Πόντ. (Τραπ.) βρουχναῖραινα Πόντ. (Τραπ.) Οὐδ. βρουχναῖρ' Πόντ. (*Οφ. Τραπ.) βρουχναῖρικο Πόντ. (*Οφ.) βρουχναῖρ'κον Πόντ. (Τραπ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βρούχνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρις -ᾶρις.

*Ὁ πλήρης μούχλας, ὁ εὐρωτιῶν ἐνθ' ἀν.: Βρουχναῖρ' ἐν' τὸ φασί *Οφ. Ψωμὶν βρουχναῖρ'κον Τραπ.

βρούχνασμαν τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) φρούχνασμαν Πόντ. (Χαλδ.) βρουχνασμαν Πόντ. (Κοτύωρ.)

*Εκ τοῦ ρ. βρουχναῖζω.

Εὐρωτιάσις, μούχλιασμα ἐνθ' ἀν.: Τὰ ψωμία 'ς σὸ βρουχνασμαν ἀπάν' εἶν' (εἶναι ἔτοιμα νὰ μουχλιάσουν) Κοτύωρ.

βρουχναῖς ἐπίθ. Πόντ. (*Οφ. Τραπ.) φρουχναῖς Πόντ. (Τραπ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βρούχνα, παρ' ὃ καὶ φρούχνα, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έας, δι' ἣν ἰδ. -ζάς.

1) *Ὁ ὄζων μούχλας, ὁ ἀκάθαρτος Πόντ. (Τραπ.) 2) *Ὁ ἐκ τῆς νόσου εὐλογίας στιγματισθεὶς εἰς τὸ πρόσωπον Πόντ. (*Οφ.)

βροχάδα (I) ἡ, Νάξ. (*Απύρανθ.)—Λεξ. Βλαστ. 359 Δημητρ.

*Εκ τοῦ βροχάδες πληθ. τοῦ οὗς. βροχή. Μὲν βροχερὸς καιρὸς ἐνθ' ἀν.: Σήμερὰ, ποτε βροχάδα καὶ δευτέρῃ καὶ δουλειὰ Νάξ.

βροχάδα (II) ἡ, Κρήτ.—ΝΠολίτ. *Εκλογ. 174—Λεξ. Βλαστ. 344.

*Εκ τοῦ οὗς. βρόχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (I).

Θηλειά, εἶδος παγίδος διὰ τὰ πτηνὰ ἢ τὰ ζῶα ἐνθ' ἀν.: Στένω βροχάδες γὰρ λαγούς Κρήτ. || *Ἄσμ.

*Εχει ὁ καιρὸς γυρίσματα καὶ ὁ χρόνος ἐβδομάδες, καὶ τὰ πουλλάκια τ' ἄγρια πῖνουνται 'ς τοὺς βροχάδες ΝΠολίτ. ἐνθ' ἀν.

Καὶ ὅτι νὰ 'θε φτάζοντε κ' ἐκεῖν' οἱ τουρκοφᾶδες, ἤθελε μᾶσε πνίξοντε σὰν τοίχλες τοοὶ βροχάδες Κρήτ. Συνών. ἀδροβεργίδα, ἀνασπάδα, βροχαλιά 1, βρόχι (II) 2, βροχιά, θηλειά.

βροχαδερός ἐπίθ. Κρήτ. (Κατσιδ. Σητ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βροχάδα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερός.

*Ὁ ἔτοιμος πρὸς βροχὴν, βροχερός: Βροχαδερός εἶναι σήμερο ὁ καιρὸς. Πβ. βροχερινός, βροχερός.

βροχαδιά ἡ, Κρήτ. (Κατσιδ. Σητ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βροχάδα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) *Ἡμέρα βροχερὴ ἐνθ' ἀν.: Βροχαδιά 'ναι σήμερο καὶ δὲν εἶναι γιὰ δουλειά. 2) Ραγδαία βροχὴ διαρκοῦσα ἐπὶ πολὺ.

βροχαδόξυλο τό, Κρήτ.

*Εκ τῶν οὗς. βροχάδα (II) καὶ ξύλο.

Τὸ ξύλον εἰς τὸ ὅποιον προσδένεται ἡ βροχάδα (II).

βροχάλα ἡ, Λεξ. Αἰν.

*Εκ τοῦ οὗς. βροχὴ κατὰ παρέκτασιν ἀναλογικῶς πρὸς τὸ συνών. ψιχάλα.

1) Λεπτὴ βροχή. 2) *Επιψεκασμός διὰ τοῦ στόματος πληρουμένου ὕδατος γινόμενος προπαρασκευαστικῶς διὰ τὸ σιδέρωμα τῶν ρούχων. Συνών. βροχάλισμα.

βροχαλήθρα ἡ, ἀμάρτ. βροχαλήθρα *Ηπ. Στερελλ. (Εὐρυταν.)—Λεξ. Βλαστ. 422.

*Εκ τοῦ οὗς. βροχάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήθρα.

Σαύρα πρασίνη ἐξερχομένη ἐκ τῆς γῆς καθὼς πιστεύει ὁ λαὸς ἐν καιρῷ βροχῆς. Συνών. βρονταλίδα 1.

βροχαλιά ἡ, *Ἰκαρ. Πελοπν. (Δημητσάν. Λάστ.)—Λεξ. Βλαστ. 315 βροχαλιέ *Ἰκαρ.

*Εκ τοῦ ἀμαρτ. οὗς. βροχάλι < βρόχος διὰ τῆς καταλ. -άλι, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν *Αθηνᾷ 29 (1917) Λεξικογρ. *Ἀρχ. 8 κέξ.

1) Βροχάδα II, ὁ ἰδ., *Ἰκαρ. 2) Δεσμὶς κλώσματος, τὴν ὁποίαν ἐξάγομεν ἀπὸ τὸ τυλιγάδι καὶ τοποθετοῦμεν εἰς τὴν ἀνέμην Πελοπν. (Δημητσάν. Λάστ.)—Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἀν. Συνών. θηλειά, κυκλί.

βροχαλιάζω Πελοπν. (Λάστ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βροχαλιά.

Σχηματίζω βροχαλιὰν νήματος.

βροχαλίδα ἡ, Λεξ. Αἰν. Δημητρ. βροχαλίδα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

*Εκ τοῦ οὗς. βροχάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα. *Ἰδ. ΜΣτεφανιδ. *Ὁρολογ. Δημῶδ. (1941) 20. Βρονταλίδα 1, ὁ ἰδ.

βροχαλίζω Λεξ. Αἰν.

*Εκ τοῦ οὗς. βροχάλα.

*Επιψεκάζω διὰ τοῦ στόματος πλήρους ὕδατος τὰ διὰ σιδέρωμα προωρισμένα ρούχα.

βροχάλισμα τό, Λεξ. Αἰν.

*Εκ τοῦ ρ. βροχαλίζω.

*Ἡ πράξις τοῦ βροχαλίζειν. Συνών. βροχάλα 2.

βροχανός ἐπίθ. Χάλκ.

*Εκ τοῦ οὗς. βροχὴ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ανός.

Βροχερός, ὁ ἰδ.: Βροχανὴ ἡμέρα.

βροχάρα ἡ, Πελοπν. (Κυνουρ.)

Μεγεθ. τοῦ οὗς. βροχὴ διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρα, δι' ἣν ἰδ. -αρος.

Μεγάλη, δυνατὴ βροχή.

βροχαρίζω Κάμπ. — Λεξ. Πρω.Δημητρ. βροχαρίζω Κάμπ. Τηλ.

*Εκ τοῦ ἀμαρτ. οὗς. βροχάρι < βρόχι ἢ βρόχος.

1) Συλλαμβάνω διὰ βρόχου Λεξ. Πρω.Δημητρ. Συνών. βροχιάζω (II) 1, βροχίζω (II), βροχοπξάνω.

2) *Απαγχονίζω Κάμπ. Τηλ.: *Ἄσμ.

Γιὰ νὰ 'ρε' ἡ πέρδικα νὰ πιῇ, νὰ πιῇ, νὰ κονλονμπήσῃ, τὰ βρόχια πεδουκλώσῃ τη καὶ ὁ κυνηγὸς ἀρπᾷ τη.

— *Αχαμνοπιάσ'με, κυνηγέ, νὰ μὴ μὲ βροχαρίσῃς

Κάμπ.

Θωρεῖ τὴν κόρη κρέμεται σὲ μιᾷς μηλεᾶς κλωνάρι, σταυρό 'χει τὰ χεράκια της κ' ἦτο βροχαρισμένη

Τηλ.

βροχάρεις ἐπίθ. Θράκ. (Φανάρ.) Κύθν. — Λεξ. Βλαστ. 359, 367 Δημητρ. βρουχάρ'ς Ίμβρ. Θηλ. βροχαρῆς Νάξ. ('Απύρανθ.) Νίσυρ. Σῦρ. Χίος — Λεξ. Βλαστ. 359. βρουχαρῆς Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρεις. Τὸ θηλ. βροχαρῆς καὶ παρὰ Σομ.

Α) Ἐπιθετικ. ἐπὶ τοῦ καιροῦ, ὁ τείνων πρὸς βροχήν, βροχερός Θράκ. (Φανάρ.) Ίμβρ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Νίσυρ. Σάμ. — Λεξ. Βλαστ. 359 Δημητρ.: Βροχάρεις καιρός Λεξ. Βλαστ. Βροχάρ'ς μῆνας Ίμβ. 359 Μέρα βροχαρῆς Ἀπύρανθ. || Γνωμ.

Ὁ Φλεβάρεις ὁ βροχάρεις καὶ ὁ Μάρτις ποῦ 'ναι γδάρτης Λεξ. Δημητρ.

Β) Οὐσ. 1) Ὁ μὴν Νοέμβριος Λεξ. Βλαστ. 367. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνακατώνω, μετοχ. 2 γ. 2) Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ τὴν ὀγδόην Μαΐου ἐορταζόμενος, διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην βρέχει Κύθν. 3) Θηλ. βροχαρῆς, βροχερά ἡμέρα Νάξ. ('Απύρανθ.) Σάμ. Σῦρ. Χίος — Λεξ. Βλαστ. 359: "Ὅτι νά 'ναι βροχαρῆς, κάθομαι μέσ' 'ς τὸ σπῖτι Ἀπύρανθ. Σήμ-μερι ἦτο βροχαρῆς Χίος.

Πβ. βροχᾶτος, βροχερινός, βροχερός, βροχιανός, βρόχινος.

βροχάρισμα τό, ἀμάρτ. βρουχάρισμα Κάμπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροχαρίζω.

Τὸ νά συλλαμβάνη κάνεις ἢ νά ἀπαγχορίζῃ διὰ βροχου ζῶα ἢ πτηνά.

βροχᾶτος ἐπίθ. Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

Βροχερός, ἐπὶ καιροῦ: Γνωμ.

Νά 'ταν τὰ Φῶτα φωτεινά καὶ ἡ Λαμπρὴ βροχάτη, λευχὴ τῶν γεωργῶν ἵνα ἐπικρατήσῃ κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτὰς ὁ εὐνοϊκὸς καιρὸς καὶ οὕτω εὐδοκιμήσουσι τὰ σπαρτά. Πβ. βροχάρεις, βροχερινός, βροχερός, βροχιανός, βρόχινος.

βροχῆς ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόχος (III), καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῆς.

Ποσὸν ὕγρου ὅσον χωρεῖ εἰς τὸ στόμα: Ἡπια μὲν βροχῆς. Συνών. βουληματῆς, βρόξι, βρόχος (III), γουλῆς, ρουφηξῆς.

βροχερινός ἐπίθ. ἀμάρτ. βροχερ'νός Ἡπ. Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροχερός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινός, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 2,114 κῆξ.

1) Ὁ ἐκ τῆς βροχῆς προερχόμενος Κέρκ.: Νερὸ βροχερ'νό. 2) Βροχερός Ἡπ. Κέρκ.: Ἄσμ.

Νά 'ταν ἡμέρα βροχερ'νὴ κ' ἡ νύχτα χιονισμένη Ἡπ. Πβ. βροχαδερός, βροχάρεις.

βροχερόνερο τό, Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροχερός καὶ τοῦ οὐσ. νερό

Τὸ νερὸ τῆς βροχῆς. Συνών. βροχόνερο.

βροχερός ἐπίθ. κοιν. βρουχιρός βόρ. ἰδιώμ. βροδερός Πόντ. (Οἰν.) Κύπρ. βροχτερός Κύπρ. βρεσερός Μεγίστ. φροχερός Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερός.

Ἐπὶ χρονικῶν περιόδων ἢ ἀτμοσφαιρικῶν καταστάσεων, καθ' ὧς διαρκῶς ἢ ἐκ διαλειμάτων βρέχει ἔνθ' ἄν.: Βροχερός καιρός - μῆνας - χειμῶνας κττ. Βροχερὴ μέρα. Βροχερὸ κλίμα κοιν. || Γνωμ.

Καὶ τὰ Φῶτα βροχερὰ καὶ τὸ Πάσχα βροχερὸ Θεσσ. Πελοπ. (Οἰν.) Ἄν ἔχωμε Φῶτα φωτερά, τότε θά 'χωμε καὶ Λαμπρὴ φροχερὴ Χίος || Παροιμ.

Ἐτυχε ἡ μέρα βροχερὴ κ' ἡ νύχτα χιονισμένη (ἐπὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι πάντοτε ἀποτυγχάνουν) Αἴγιν. Πβ. βροχαδερός, βροχανός, βροχάρεις, βροχᾶτος, βροχερινός, βροχιανός, βρόχινος.

βροχή ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) βρουχὴ βόρ. ἰδιώμ. βουουχὴ Σαμοθρ. βροδὴ Ἀσιυπ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἰν.) Κύπρ. Καπ. (Σιλ.) βρεδὴ Καπ. (Φάρας.) Πόντ. (Ἀμισ. Ίμερ. Τραπ. Χαλδ.) βρεσὴ Μεγίστ. βρόχη Κῶς Πάτρ. Πελοπ. (Γορτυν.) βρόχα Πελοπ. (Γορτυν. Κυνοῦρ. Μαντιν.) βροχός ὁ, Καπ. (Ἀξ. Ἀραβάν. Ποτάμ. Σινασσ.) βρεχός Καπ. (Ἀνακ. Μισθ. Ποτάμ. Σιλ. Σινασσ. Φάρας.) βρεχὸ Καπ. (Φερτ.) βρόχος Στερελλ. (Ναύπακτ.) βρέχο Τσακων. βροχός τό, Καπ. (Ἀραβάν.) Πληθ. βροχάδες Πελοπ. (Κλουτσιτοχ. Κορινθ.) Κρήτ. Κύθν. — ΣΖαμπελ. Ἄσμ. Δημοτ. 639 βροχάδες Τσακων. βροχάντας τά, Πόντ. (Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.) βρεχάντας Καπ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βροχή. Ὁ τύπ. βρόχη κατὰ τὸ στέγνη, δι' ὃ ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 2, 135. Τὸ βρόχα κατὰ τὸ ξέρα. ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 2, 135. Τὸ βρόχος κατὰ τὸ ἥλιος. Τὸ βρεδὴ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βρέχω, δι' ὃ ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 1,240 καὶ ἐν Ἀθηνᾶ 24 (1912) 29.

1) Τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ σταγόνας πίπτον ὕδωρ κοιν. καὶ Καπ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀραβάν. Μισθ. Ποτάμ. Σιλ. Σινασσ. Φάρας. Φερτ. κ. ἄ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ίμερ. Κερασ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βροχὴ δυνατὴ - μεγάλη - ψιλὴ - σιγανὴ κττ. Βροχὴ ἀνοϊξιάτικη - καλοκαιρινὴ - χειμωνιάτικη κττ. || Φρ. (Ἡλῶς ἡ βροχὴ) (ἐπὶ τῶν παιδιῶν, ὅταν προκειται γὰ ὀριστὴ ποῖος θά παίξῃ πρῶτος, λαμβάνει εἰς τῶν παιζόντων μικρὸν ὄστρακον ἢ λίθον καὶ πτοῖει εἰς τὴν ἐτέραν πλευράν, ἔπειτα ἐρωτᾷ διὰ τῆς φράσεως ἥλιος ἢ βροχὴ, καὶ τὸ ρίπτει πρὸς τὰ ἄνω περιστροφικῶς, κερδίζει δὲ ἐκεῖνος ὁ ὅποιος, ἐπιτυγχάνει τὴν ὄψιν, τὴν ὁποίαν καθώρισε καὶ τὴν ὁποίαν θά ἐμφανίσῃ ὁ λίθος πεσὼν εἰς τὸ ἔδαφος) Θεσσ. (Καρδίτσα.) Μακεδ. (Ἀρν. κ. ἄ.) Πελοπ. (Γορτυν.) Ξέρα ἢ βρόχα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) αὐτόθ. || Παροιμ.

Ἐφ' ἑν ἀπὸν τῇ βρεσῇ τσ' ἐπ-πεσε 'ς τὴν χολέτρα (ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς κακοῦ εἰς ἄλλο περιπιπτόντων. χολέτρα = ὑδρορρόη τῆς στέγης) Μεγίστ. Βροδὴ κ' ἀέρας ἔτον (ἐπὶ παροδικῆς λογομαχίας) Κερασ. Βρουχὴ πηρασμέν' κάππα δὲ χρειάζιτι Μακεδ. (Νάουσα.) Τὸν ἀγαπάει σὰν τῇ βροχῇ 'ς τ' ἄλῶνι (ἐπὶ τῶν διακειμένων λίαν δυσμενῶς πρὸς τινα) Ἡπ. || Ἄσμ.

Τοῦ πέφτουν βόλια σὰ βροχὴ, κανόνια σὰ χαλάζι, τρεῖς μπάλες τοῦ ἐρρίζανε, πικρὲς φαρμακωμένες ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 57.

Ἄς τὰ ριζοβούγια τ' Ἀχονοῦ πολὺς καπνὸς κ' ἀντάρα, μὴτ' ἀπ' τὰ χιόνια τὰ πολλὰ μὴτ' ἀπὸ τὲς βροχάδες ΣΖαμπελ. Ἄσμ. Δημοτ. 639.

2) Ἐπιρρηματ. ὡς βροχὴ, βροχηδὸν κοιν.: Πέφτουν τὰ βόλια - οἱ σφαῖρες βροχὴ κοιν. Πέφτουν βροχὴ οἱ ἐλαιὲς Νάξ. ('Απύρανθ.) Βροχὴ ἐπέφτανε ἀπάνου μας οἱ πέτρες Κεφαλλ. || Φρ. Βροχὴ πὰν τὰ μάτια μου (δακρύζουν βροχηδὸν) πολλαχ. || Ἄσμ.

Παίρνω τὸ ἔρημο στρατί, πὰν τὰ ματάκια μου βροχὴ, τὸ στρατί, τὸ μονοπάτι, βάσανα πῶχ' ἡ-ῖ-ἀγάπη Πελοπ. (Κίτ. Μάν.)

Κε ἀπὲ ν' ἀκούσης πόλεμο καὶ κλέφτικο ντουφέκι,
βροχή τὸ λειανοντούφεκο, τὰ βόλγα σὰ χαλάζι
ΣΖαμπέλ. Ἄσμ. Δημοτ. 611.

βροχήσιος ἐπίθ. πολλαχ. βροχίσιους πολλαχ. βορ.
ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ήσιος.

Ὁ ἐκ βροχῆς προερχόμενος ἐνθ' ἀν.: Νερὸ βροχίσιος.
Συνών. βροχικός, βρόχινος.

-**βρόχι** κατάλ. παραγωγικὴ Θήρ. Κεφαλλ. Κρήτ. κ.ά.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή. Ἰδ. ΦΚουκούλ. ἐν Λεξικογρ.
Ἀρχ. 6 (1923) 265.

Δι' αὐτῆς ὡς δευτέρου συνθετικοῦ σχηματίζονται οὐ-
σιαστικά δηλοῦντα πλησμονὴν τῆς σημασίας τοῦ πρῶ-
του, οἷον: γυναικοβρόχι, δασκαλοβρόχι, μελισσοβρόχι, νε-
ροβρόχι, ξυλοβρόχι κττ.

βρόχι (I) τό, Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Περίστασ.).

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόχος.

Ὁ λάρυγξ: Ἀπαξ ἔφαγα κ' ἐπῆγεν εἰς τὸ βρόχι μου
Θράκ. (Περίστασ.)

βρόχι (II) τό, βρόχιος Ρόδ. βρόδιο Ρόδ. βρόχι
σύνηθ. βρόχ' Ἡπ. (Ἀργ. Ζαγόρ.) Λήμν. Μακεδ. (Σιάτ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) βρόσι Μεγίστ. φρούσι Ἀνδρ. Ρόδ.
(Ἀπολακ.) χρούσι Ρόδ. (Ἀπολακ.) ἀβρόχ' Θεσσ.
(Καρδίτσ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βρόχιον.

1) Μικρὸς βρόχος, θηλειὰ ἐκ τριχῶν οὐράς ἵππου ἢ
ἐκ λεπτοῦ καὶ στερεοῦ νήματος ἢ ἐκ σύρματος, διὰ τῆς
ὁποίας συλλαμβάνουν ἐκ τοῦ λαμποῦ τὰ πτηνὰ ἢ μικρὰ
ζῷα σύνηθ. β) Δίκτυον πρὸς σύλληψιν ἰχθύων Θεσσ.
(Αἰβάν.) Μακεδ. (Σισάν.) || Ἄσμ.

Ρίχνει τὰ βρόχια 'ς τὸ γιγλό, τὰ ξόβεργα 'ς τοὺς κάμπους
Σισάν. γ) Θηλειὰ ἀπὸ στάχυν προσδενομένη εἰς τὸ
σχοινίον, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι δεμένα τὰ ἄλογα κατὰ τὸν
ἁλωνισμόν ἀπὸ τὸν στοιχηρὸν στῦλον εἰς τὸ ἁλῶνι Πε-
λοπν. (Ἀνδρίτσ. Κόκκιν. Παππούλ.) 2) Συνεκδ. παγίς,
διὰ τῆς ὁποίας συλλαμβάνονται πτηνὰ σύνηθ.: Στήνω
βρόχια, πολλαχ. Ἐπιακα ἔνα γόσσυφα μὲ τὸ βρόχι Εὐβ.
(Κουρ.) || Φρ. Τὸν ἔπιασε 'ς τὰ βρόχια τῆς (ἐπὶ γυναικὸς
ἢ ὁποία κατακτᾷ ἄνδρα) σύνηθ. Τὸν ἔβαλε 'ς τὰ βρόχια
(συνών. τῇ προηγουμ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Πιάστηκε 'ς τὰ
βρόχια (ἐνυμφεύθη) πολλαχ. Ἐπισι 'ς τὰ βρόχια μ'
(ἔπιασε, εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου) Σάμ. || Γνωμ.

Χουρὶς νὰ θέλῃ οὐ Θιὸς οὔτι πουλλὶ 'ς τοῦ βρόχι
Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μὲ τὴ δύναμι τοῦ Θεοῦ μπαίν' καὶ τὸ
πουλλὶ 'ς τὸ βρόχι Ἡπ. || Ἄσμ.

Θὰ στήσ' ἀβρόχι 'ς τὰ βουνὰ κι ἀντίβρουχον 'ς τοὺς
[κάμπους]

κ' ἔνα μεγάλ' ἀντίβρουχον μέσ' τοῖς κρονοβρυσούλλας
Θεσσ. (Καρδίτσ.)

Μ' ἐγέλασαν, μ' ἐπλάνεψαν, σάν τὸ πουλλὶ 'ς τὸ βρόχι
Ἡπ.

Γιὰ σῶπα σῶπα, πέρδικα, καὶ μὴν πολυκανχειόσαι,
θὰ στήσω βρόχια 'ς τὰ βουνὰ καὶ ξόβεργα 'ς τοὺς κάμπους,
τὰ δίχτυα τὰ μεταξωτὰ σὲ μαρμαρένγα βρούσι

Πελοπν. (Βούρβουρ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροχάδα (II).

3) Τὸ εἰς τὸ μέσον τῆς κάτω πέτρας τοῦ μύλου προσ-
ηρμοσμένον ξύλον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀπήν, διὰ μέσου τῆς
ὁποίας διέρχεται καὶ περιστρέφεται ὁ ἄξων τοῦ μύλου
Εὐβ. (Κάρυστ.) Κάρπ. Κρήτ. Λήμν. Νάξ. (Φιλότ.) Πελοπν.

(Λακων. Ὀλυμπ.) 4) Τεμάχιον ξύλου χονδροῦ τιθέμε-
νον μεταξὺ τῆς κατὰ μῆκος τῆς στέγης μεγάλης δοκοῦ
καὶ τοῦ ὑποβαστάζοντος αὐτὴν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς οἰκίας
στύλου Ρόδ. 5) Σιδηροῦν ἢ λίθινον ὑποστήριγμα τοῦ
ἐξώστου τῆς οἰκίας Ἀνδρ.

βροχιά ἢ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.
Βρόχι (II) 2, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Στένω πλακιά, στένω βροχιά νὰ πιάσω τὰ περδίκια,
μηδὲ λαγούδιν ἐπιασα μηδὲ περδίκιν εἶδα

(πλακιά=πλάκα τὴν ὁποίαν στήνουν εἰς τοὺς ἀγρούς πρὸς
σύλληψιν λαγῶν ἢ πτηνῶν). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρο-
χάδα (II).

βροχιάζω (I) ἀμαρτ. βροδιάζω Κύπρ. βρονχιά-
ζου Θράκ. (Τζετ. Τσανδ.) βρονδιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή.

1) Ὑγραίνω ἐνθ' ἀν.: Βρονχιάζω τὸ λ'νάρ' (ρίπτω τὸ
λινάρι μέσα εἰς τὸ ρέμα διὰ νὰ σαπίσῃ καὶ τὸ σκεπάζω
μὲ ἄμμον καὶ χῶμα διὰ νὰ μὴ τὸ βλέπῃ ὁ ἥλιος καὶ τὸ
ξηραίνει) Τζετ. Τσανδ. 2) Προσλαμβάνω δυσάρεστον
ὁσμὴν, ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ὅταν τοῦτο παραμείνῃ πολλὰς
ἡμέρας ἐντὸς δοχείου ἢ κοιλώματος τοῦ ἐδάφους Κύπρ.:
Τὸ νερὸν ἐβρόδιασεν. Νερὸν βροδιασμένον. 3) Εὐρωτιῶ
Κύπρ.: Τὸ κολόκιν ἐβρόδιασε (κολόκιν=τὸ κολοκύθι).
Συνών. βροσχυράζω, μουχλιάζω.

βροχιάζω (II) Ἡπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν.
(Βαμβάκ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Οἶν. Σουδεν.)—Λεξ. Αἰν. Βλαστ.
172. Πρω.Δημητρ. βροχιάζου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βρου-
χιάζου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόχος.

1) Συλλαμβάνω διὰ βρόχου Ἡπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Πελοπν. (Βαμβάκ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Μάν. Οἶν. Σουδεν.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Βλαστ. 172. Πρω.Δημητρ.: Βρο-
χιάζου με τ' ἀβρόχι ἀρδύκια (ὀρτύκια) Κίτ. Μάν. Βροχιάζω
τὸ βόδι Σουδεν. || Ἄσμ.

Μὰ ὦ πλῆνα κ' ἐπόπλυνα κ' ἤθελε νὰ διαείρω,
μὰ βρόχιασέ μ' ὁ κυνηγὸς καὶ δὲ βορῶ νὰ φύω
(διαείρω=ἐπιστρέψω) Ἀπύρανθ.

Τὴν πέρδικα τὴν πλουμιστὴ δὲ μουρῶ νὰ τὴ βρονχιάσου
Αἰτωλ. Συνών. βροχαρίζω 1, βροχίζω (II). βροχο-
πιάνω. 2) Κάμνω τινὰ ὑποχείριον Λεξ. Αἰν.

βροχιανὸς ἐπίθ. Σύμ. βροδιανὸς Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιανός.

Βροχερός, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Βροδιανὴ μέρα Ρόδ.

βρόχιασμα (I) τό, Θράκ. (Τσανδ.)—Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. βροχιάζω (I).

Ἡ πρᾶξις τοῦ βροχιάζειν (I) 1, ὁ ἰδ.

βρόχιασμα (II) τό, Πελοπν. (Ἡλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροχιάζω (II).

Ἡ σύλληψις διὰ βρόχου.

βροχίδα (I) ἢ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδα.

Βρονταλίδα, ὁ ἰδ.

βροχίδα (II) ἢ, Ἡπ. Λευκ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)
—ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,365—Λεξ. Βλαστ. 385' βρονχίδα
Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗς. βροχίς=μέτρον μήκους.

1) Βόστρυχος, πλόκαμος Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Λεῦκ. —ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ. Ποῦ'ναι οἱ ντοὶ χωρὶς μαλλιά κ' οἱ ντὲς χωρὶς βρουχίδες Αἰν. || Ποίημ.

Βλέπεις, Θεοδούλλα, δὲ μπορῶ μ' ὅση κ' ἂν ἔχω ζόρη αὐτὲς τὲς θυὸ βροχίδες σου μὲ μιάς νὰ χερακώσω ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἄν. Συνών. βουρλί 5, βουρλίδα 2, βουρλίδι 4, βουρλο 3, κοτσιδα, πλεξίδα, πλεξούδα.

β) Εἶδος πλοκάμου προστιθεμένου εἰς τὴν κόμην τῶν γυναικῶν Λεῦκ. 2) Δέσμη τριχῶν ζώων ἢ κεφαλῆς ἀνθρώπου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἐκεῖνη ἢ γυναῖκα δὲν ἔχει μαλλία, δύο βροχίδες ἔχει 'ς τὸ κεφάλι της Κίτ. Μάν. Ἡ προβάτα ἔχει κάτι βροχίδες μαλλία σὰ μετὰξι αὐτόθ.

βροχιδάκι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. *βροχίδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —άκι.

Ὀλίγη, μικρὰς διαρκείας βροχή: Ἡκαμεν ἕνα βροχιδάκι καὶ μόνο ὑδρήλασε ὁ κόσμος (ὑδρήλασε = ποῦ ἐπήλασε, λάσπωσε). Συνών. βροχίτσα, βροχούδα, βροχούλλα.

βροχίδι τό, Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχίδα (II).

Κύκλος νήματος. Συνών. ἀλυσίδι 5, κυκλί.

βροχίζω (I) Ἰκαρ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) βρουχίζου Θράκ. Μετοχ. βρουχισμένος Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχή.

1) Βρέχω, ἰδίᾳ ἐπὶ τρίτου προσώπου Θράκ. Ἰκαρ. Ἄσμ. Παναγιὰ νὰ μοῦ βρουχίσῃ, ὁ Χριστὸς νὰ μοῦ ἀρουσίῃ Θράκ. 2) Καταβρέχωμαι ὑπὸ δακρύων Θράκ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Χίος: Βρουχίζονταν ὁ δεῖνα ἀπὸ τὸ κλάμα Θράκ. || Ἄσμ. Σαράντα σίκλες ἔσυρε, 'ς τὰ μάτια δὲν τὸν εἶδε κ' ἄλλες σαράντα τέσσερες καὶ βγαίνει βρουχισμένη —Κόρη, κ' ἂν κλαῖς γιὰ τὸ νερὸ κ' ἂν κλαῖς γιὰ τὸ πη- [γάδι κ' ἂν κλαῖς καὶ γιὰ τὸν κόπον σου, πληρώνω το κ' ἐ- [κεῖνο Χίος.

βροχίζω (II) Λεξ. Βλαστ. 307 Πρω.Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρόχος.

Βροχιάζω (II) 1, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Βροχίζω τὴν ἄγκυρα (περιβάλλω διὰ βρόχου τὸν ὄνυχα ἀγκύρας ἀποκοπείσης καὶ κατακειμένης εἰς τὸν βυθὸν διὰ νὰ τὴν ἀνεγκύσω) Λεξ.Δημητρ.

βροχικός ἐπίθ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ικός.

Βροχίσκος, ὁ ἰδ.: Νερὸ βροχικό.

βρόχινος ἐπίθ. σύνθη. βρόχ'νους βόρ. ἰδίωμ. βρούχινους Λυκ. (Λιβύσσ.) βροχινὸς Θράκ. Σίφν. Σῦρ. βροχτινὸς Κύπρ. βροκτινὸς Κύπρ. βροκτενὸς Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ινός. Ὁ τύπ. βροχινός, ὅς καὶ παρὰ Σομ., κατὰ τὸ βροχερός.

1) Ὁ ἐκ τῆς βροχῆς προερχόμενος σύνθη.: Βρόχινο νερὸ σύνθη. Συνών. βροχίσκος, βροχικός. 2) Βροχερός, ὁ ἰδ., Θράκ. Κύπρ.: Καὶρός βρόχινος Θράκ. Βροχινὴ μέρα αὐτόθ. Τθαιρὸς βροκτινὸς Κύπρ.

βροχισμός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροχίζω (I).

Τὸ συνεχὲς ὡς βροχή κτύπημα διὰ ράβδου: Κ' ἐκού- ουσαν ὁ βροχισμός τοῦ ραβδοῦ ἀποπὰ κ' ἐκειπέρα.

βροχίστρα (I) ἢ, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρόχι (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ίστρα.

Ὁ τόπος ὅπου στήνουν τὰ βρόγια.

* **βροχίστρα** (II) ἢ, βροχίδα Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρόχος (II) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ίστρα. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Ἀθηνᾷ 41 (1929) 257.

Τὸ φυτὸν θυμέλαια ἢ βαφικὴ (thymelaea tinctoria) τῆς τάξεως τῶν θυμελαιωδῶν (thymelaeaceae), παρέχον βαφικὴν κιτρίνην οὐσίαν καὶ χρησιμοποιούμενον εἰς τὸ καταδεῖν τὰς θημωνίας. [**]

βροχίτης ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ λογίου ἱατρικοῦ ὅρου βρογχίτης, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. βρόγχος.

Ἡ νόσος βρογχίτις.

βροχίτσα ἢ, πολλαχ. βρουχίτσα Εὐβ. (Ἀκρ.) Θράκ. (Αἰν.)

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. βροχή διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. —ίτσα.

Ὀλίγη βροχή ἔνθ' ἄν.: Ἐκαμε μὲν βροχίτσα, καλὴ ἦταν γὰρ τὰ σπαρτὰ πολλαχ. || Ἄσμ.

Βρέξε, βροχίτσα, | νὰ γέν'νε τὰ σταρίτσα, νὰ γέν'νε τὰ σταφ'λίτσα, | νὰ τρώνε τὰ παιδίτσα Θράκ. (Μέτρ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροχιδάκι.

βροχοδαρμός ὁ, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὗς. βροχή καὶ δαρμός.

Τὸ οἶονεὶ διὰ βροχῆς κτύπημα, τάλαιπωρία, μόχθος: Ἐγὼ τὸ ξέρω τί βροχοδαρμὸ περνᾶω γιὰ νὰ βγάλω τὸ ψωμί μου.

βροχοδέρνω Κεφαλλ. — ΚΠαλαμ. Δωδεκαλ. Γύφτ. 121.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχή καὶ τοῦ ρ. δέρνω.

Πλήττω διὰ βροχῆς, καταβρέχω: Βροχοδέρνομαι 'ς τὸ χωράφι γιὰ τὸ μαῦρο ψωμί Κεφαλλ. || Ποίημ.

Καὶ καθὼς ὅταν παῦν ὁ ἄνεμος | τὸ δάσος νὰ ταρακουνᾷ, ξασπάει τὸ σύγγεφο ποῦ πρόσμενε | 'ς τὸ δάσος καὶ τὸ βρο- [χοδέρνει ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἄν.

βροχοκαίρι τό, Λεξ. Βλαστ. 363.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχόκαιρος.

Βροχόκαιρος, ὁ ἰδ.

βροχοκαιριά ἢ, ΓΒλαχογιάνν. Γῦροι ἀνέμ. 39.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχόκαιρος.

Βροχόκαιρος, ὁ ἰδ.: Αὐτὸς θέρισε ἄγουρα κ' ἀλώνισε μὲ βροχοκαιριά.

βροχόκαιρος ὁ, Κεφαλλ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βρου- χόκαιρους Εὐβ. (Ἀκρ.) βροχότθαιρε Τσακων.

Ἐκ τῶν οὗς. βροχή καὶ καιρός.

Βροχερὸς καιρὸς ἔνθ' ἄν.: Νὰ μὴ δλύνης ἐσήμερα, γιὰτὶ ἔναι βροχόκαιρος καὶ δὲ θὰ στεγνώσουνι τὰ ροῦχα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.). Ἐν βροχότθαιρε, ὅρι γιὰ δουλειὰ σά- μερε (εἶναι βροχόκαιρος, δὲν εἶναι γιὰ δουλειὰ σήμερα)

Τσακων. Με τέτοιο βροχόκαιρο δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεμυτίσῃ Κεφαλλ. Συνών. βροχοκαίρι, βροχοκαιριά.

βροχολόγι τό, ἀμάρι. βροχολοί Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροχολογῶ.

Ἡ περίοδος παρατεταμένων βροχῶν, ἰδίως ἡ φθινοπωρινή: Με τὸ πρῶτο βροχολοί ὀργώνουν γιὰ τὰ σιτάρια.

βροχολογῶ Πελοπν. (Βούρβουρ.)—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-λογῶ.

Βρέχω ἔνθ' ἄν.: Βροχολόγαγε ὅλη τὴ νύχτα Λεξ. Δημητρ.

βροχόλουρο τό, ἸΓρυπάρ. Σκαραβ. 49—Λεξ. Βλαστ.

344 βροχόλουρον Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βρόχι (II) καὶ λουρί.

Βρόχι (II) 2, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἔστησαν τὰ βροχόλουρα, Θεοφύλακτον τὸν πιάνον Κύπρ. || Ποίημ.

Σὰν πουλλολόγος ξόβεργα, | βροχόλουρα καὶ δίχτυα
[θενὰ στήσω

ἸΓρυπάρ. ἔνθ' ἄν.

βροχόμπολια ἡ, Πελοπν. (Μανιάκ.)

Ἐκ τῶν οὗς. βρόχος (II) καὶ μπόλια.

Εἶδος μανδηλίου ὑφασμένου ἐκ νημάτων μετὰξης οὐχὶ καλῆς ποιότητος βρόχων καλουμένων: Τοῦ Λαζάρου ἔρχοντανε οἱ Λαζάρισες φτωχὲς γυναῖκες μὲ Λάζαρο, εἶχανε γιὰ βροχόμπολια καὶ μαζώνανε λουλούδια.

βροχόνερο τό, σύνθη. βροχόνερον Πόντ. (Οἶν.

Τραπ.) βρουχόνιρου Εὐβ. (Ἄκρ.) Λέσβ. Στερελλ. (Αἰ-τωλ.) βρεχόνερον Πόντ. βροχονέρι Δλουκοπ. Γεωργ. Ροῦμέκ. 117 ΓΨυχάρ. Στὸν Ἰσάκο 27 ΣΣκίση Ἀγ. Βαρ-βάρι 37—Λεξ. Βλαστ. 359 Πρω.Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βροχή καὶ νερό.

Τὸ νερὸ τῆς βροχῆς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πηγαῖον ἔνθ' ἄν.: Βροχόνερο πίνουμε ἀπὸ γιστέρες, γιὰτὶ δὲν ἔχομε βρόσες Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Συνών. βροχερόνερο.

βροχόξυλο τό, Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.) βρεχόξυλο

Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὗς. βρόχος (II) καὶ ξύλο.

Τὸ στερεωμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ξύλον, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου προσδένεται νῆμα ἐκ τριχῶν οὐρᾶς ἵππου κα-ταλήγον εἰς βρόχον πρὸς σύλληψιν πτηνῶν.

βροχοπούλλι τό, Ἦπ. Θεσσ. Κάρι. Κυκλ. Πελοπν.

(Πάτρ.)—Λεξ. Βλαστ. 427 Πρω.Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βροχή καὶ πουλλί.

Τὸ πτηνὸν χαραδριὸς ὁ ὑέτιος (charadrius pluvialis) τοῦ γένους τῶν καλοβατικῶν ἢ καλοβαμόνων (grallato- ges) τῆς οἰκογενείας τῶν χαραδριιδῶν (charadriidae), ἐκ τῶν ἐκτοπιζόντων πτηνῶν, τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ πιστεύε-ται ὅτι προαγγέλλει ἐπικειμένην βροχήν. Συνών. κι-τρινοπούλλι. [**]

βρόχος (I) ὁ, Σῦρ. βρουχος Θήρ.

Μεγεθ. τοῦ οὗς. βροχή διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ος. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,60.

Ραγδαία, ἰσχυρὰ βροχή ἔνθ' ἄν.: Ἐπίασε ἕνας βρό-χος Σῦρ.

βρόχος (II) ὁ, Ἰκαρ. Κρήτ. Πελοπν. (Μεσσ.) Σύμ.

—ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3, 202—Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Ἐλευ-θερουδ. Πρω. Δημητρ. βροχός Ἄνδρ. Εὐβ. (Κύμ.) Θεσσ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

(Ἄλμυρ.) Κάρι. Κάσ. Μακεδ. (Σισάν.) Πελοπν. (Γέρμ. Κίτ. Μάν.) Ρόδ. Σκίαθ. Σύμ. Σῦρ.—ΔΔημάδ. Ζιζάν. Θεσ-σαλ. ἄγρ. 21. βρουχός Ἰκαρ. Μακεδ. (Βελβ.) βρεχός Πελοπν. (Καρβελ. Μάν.)

Τὸ ἀρχ. οὗς. βρόχος.

1) Σχοινίον σχηματιζόμενον εἰς εἶδος κρίκου ἢ θη-λειᾶς καὶ χρησιμοποιούμενον ὡς ἀγχόνη ἢ πρὸς θήραν ἀγρίων ζῴων ἢ πρὸς σύνδεσιν τῶν ποδῶν τῶν ζῴων διὰ νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν βοσκὴν Ἰκαρ. Κρήτ. Πελοπν. (Μεσσ.) Σῦρ.—ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ.: Ποίημ.

... Ὡτὰ σωθικὰ τοῦ Διάκου,

κρυφὰ λές κ' εἶχαν σωριαστῇ φαρμακεμένοι πόνοι
χίλιων χρονῶν ἐκδίκησες, στῆρες εὐχές, ὀρφάνια,
τοῦ βρόχου τὸ λαχτάρισμα, τυραγνισμένη φτώχεια

ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἄν. β) Ἡ θηλειὰ τῆς ἀπόχης, τὸ διά-κενον τοῦ δικτύου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἄμα θὰ ᾿χη τ' ἀπόχι μεγάλους βροχούς, θὰ φεύγῃ τ' ἀρδύκι Κίτ. Πβ. Πο-λυδ. 5,28 «τῆς δὲ ἄρκυος τὸ μὲν τι καλεῖται βρόχος, ἔστι δὲ ὁ βρόχος τὸ συνεχὲς ἐν τοῖς δικτύοις τετράγωνον διά-στημα συνεστηκὸς ἐκ τεττάρων ἀμμάτων, ὁ τεινομένης τῆς ἄρκυος γίνεται ρομβοειδές». γ) Παγὶς διὰ τῆς ὁποίας συλλαμβάνουν τὰ πτηνὰ (περὶ τοῦ τρόπου τῆς κα-τασκευῆς ἰδ. λ. ἀνασπάδα) Μακεδ. (Σισάν.) Πελοπν. (Γέρμ. Καρβελ. Μάν.)—Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροχάδα (II). 2) Αἱ πτυχαὶ εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς βράκας, εἰς τὰς ὁποίας εἰσέρχεται ἡ βρακοζώνη, συμ-πίπτουσι αὐτὰς καὶ οὕτω συγκρατεῖ αὐτὴν περὶ τὴν ὀσφύν Κάρι. Κάσ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ.: Ἄσμ.

Κ' ἔφατ' αὐτὸς μου βράκα | κ' ἔλειπαν καὶ τὰ

κ' ἔλειπε καὶ ὁ βρόχος | καὶ ἀποπύω καὶ ἀπομπύω

Κάσ. 3) Τὸ δῆμα τὸ διερχόμενον διὰ τῶν πτυχῶν τῆς βράκας καὶ συγκρατοῦν αὐτήν, ἡ βρακοζώνη Κάσ. 4) Χονδρὴ κλωστὴ ἐκ μετὰξης οὐχὶ καλῆς ποιότητος Θεσσ. (Ἄλμυρ.) Εὐβ. (Κύμ.) Μακεδ. (Βελβ.) Σκίαθ.—Λεξ. Ἐλευ-θερουδ. Πρω.Δημητρ. 5) Τὸ φυτὸν βρόμη ἢ γενειοφόρος (avena barbata) τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (gramina- ceae) τῆς οἰκογενείας τῶν βρομοειδῶν, τοῦ ὁποίου τὴν λεπτοτέραν ἄκραν οἱ παῖδες συστρέφουν εἰς θηλειάν καὶ δι' αὐτῆς συλλαμβάνουν σαύρας Ἄνδρ.—ΔΔημάδ. ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ.

βρόχος (III) ὁ, ἀμάρι. βρόχ-χος Κύπρ. βρόκ-κος

Κύπρ. βρόχα ἡ, Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. βρόγχος.

Βροχεά, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἐνας βρόκ-κος νερόν Κύπρ. Μιὰ βρόχα νερό Βιάνν.

βροχός ὁ, Κύπρ. βρουχός Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρέχω.

1) Λάκκος πλήρης ὕδατος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τίθεται τὸ λινάρι διὰ νὰ σαπίσῃ τὸ ξυλῶδες μέρος αὐτοῦ Κύπρ. Μακεδ. (Βελβ.) Συνών. λινοβροχεῖο. 2) Μικρὸς τε-χνητὸς λάκκος, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ παῖδες χάριν παιδιᾶς συναγουν ὕδωρ καὶ ἔπειτα τὸ ἀφίνουν νὰ ρέῃ Μακεδ. (Καταφύγ.)

βροχοσταλάζω ΓΔροσί. Θὰ βραδυάζῃ 76.

Ἐκ τοῦ οὗς. βροχή καὶ τοῦ ρ. σταλάζω.

Ἀφίνω νὰ πίπτῃ νερὸ ὡς σταγόνες βροχῆς: Ποίημ. Δὲ θὰ μᾶς σφαλοῦν οἱ ἀποβροχάριδες | καιροὶ καὶ οὔτε
[θὰ μᾶς σκιάζουν

ΤΟΜ. Δ' — 19

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

οἱ νεροσυρμές οἱ γαργαρόνερες | καὶ τὰ δέντρα ποῦ
[βροχοσταλάζουν.

βροχοστάλαμα τό, ΑΚυριαζ. ἐν Ἀνθολ. Η' Αποστο-
λίδ. 180.

Ἐκ τοῦ ρ. βροχοσταλάζω.

Σταγόνες βροχῆς: Ποίημ.

Τῇ νύφῃ θὰ περάσουνε | κ' ἡ ρούγα ἀναφτουρίζει,
'ς τὸ πιάττο τὰ ροδόφυλλα κ' οἱ εὐκὲς σὰν βροχοστάλαμα.
Πβ. βροχοσταλίδα.

βροχοσταλίδα ἡ, Γ' Αθάν. Χριστουγενν. Τσαρούχια
ἐν Ν' Εστ. 2,1087.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροχή καὶ σταλίδα.

Σταγὼν βροχῆς: Οἱ βροχοσταλίδες τὸν χτυποῦσαν
'ς τὰ μούτρα. Πβ. βροχοστάλαμα.

βροχούδα ἡ, ἀμάρτ. βρουχούδα Θράκ. (Αἰν. Μα-
ρών.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ούδα.

Ὀλίγη βροχή ἐνθ' ἄν.: Νὰ ἔκανι μὲ βρουχούδα, θὰ
δρουσίξ' ἄν οὐ κάμπους Μαρώιν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρο-
χιδάκι.

βροχούλλα ἡ, κοιν. βρουχούλλα βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ούλλα.

Ὀλίγη βροχή ἢ ψιλή βροχή κοιν.: Ἐρρίξε - ἔπασσε
μὲ βροχούλλα κοιν. || Ποίημ.

Ἀπ' τὸν κατάμαυρο οὐρανὸ ψιλή βροχούλλα στάζει
κι ἀνθὸς δὲν εἶν' ἐδῶ νὰ πιῇ, δεντράκι θηρασμένο
ΠΝιρβάν. ἐν Ἀνθολ. Η' Αποστολίδ. 275. Συνών. ἰδ. ἐν
λ. βροχιδάκι.

βροχούλλι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόχος (II) καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ούλλι.

Ὁ σπάγγος διὰ τοῦ ὁποίου συσφίγγεται τὸ στόμιον
τοῦ σακκίου.

βροχούρα ἡ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ούρα.

Συνεχῆς βροχή.

βροχούτσι τό, ἀμάρτ. βρεχούτσι Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή, παρ' ὃ καὶ βρεχό, καὶ τῆς πα-
ραγωγικῆς καταλ. - ούτσι.

Βροχούλλα, ὃ ἰδ.: Ἐκὶ καλὲ τὸ βρεχούτσι κ' ἐξεξίς
ἐπέρι (ἦτο καλὴ ἢ βροχούλλα ποῦ ἔρριξε χθές).

βροχοχάλαζο τό, ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παλληκάρ. 63
— Λεξ. Βλαστ. 360 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροχή καὶ χαλάζι.

Βροχή μετὰ χαλάζης ἐνθ' ἄν.: Παίρνουν τὰ παλαμά-
ρμα μέσα, ἀπλώνουν τὰ πανγὰ καὶ μὲ τὸ κίνημά τους ξε-
σπάει τὸ βροχοχάλαζο ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν.

βροχοχιονισμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. βρουχουχιουνι-
σμένους Στερελλ. (Εὐρυταν.)

Μετοχ. τοῦ ρ. *βροχοχιονίζω.

Ὁ βρεγμένος καὶ χιονισμένος: Ἄσμ.

Καλῶς τὰ Φῶτα τὰ στεγνά | καὶ τῇ Λαμπρῇ βρεμένη,
καλῶς καὶ τὰ Χριστούγεννα | τὰ βρουχουχιουνισμένα.

βροχόχιονο τό, Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροχή καὶ χιόνι.

Βροχή μετὰ χιόνος. Συνών. νερόχιονο, χιονόνερο.

βρόχωμαν τό, Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροχώνω (I).

Ἡ συρροή πλήθους ἐπὶ τὸ αὐτό.

βροχώνω (I) Πόντ. (Ἀργυρούπ. Κερασ. Οἰν.) βρου-
χώνου Μακεδ. (Κοζ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροχή.

1) Συρρέω που βροχηδὸν Πόντ. (Ἀργυρούπ. Κερασ.
Οἰν.): Ὁ λαὸς ἐβρόχωσαν Κερασ. Ἐβρόχωσαν οἱ γυναῖκοι
ἀπάνω μου Οἰν. Τὰ ψάρῃ ἐβρόχωσαν 'ς σὸν γαλὸν αὐτόθ.

2) Καταφέρω κυττήματα βροχηδὸν, κυτπῶ δέρνω,
Μακεδ. (Κοζ.): Θὰ πιάσουν τοῦ ξύλου κι θὰ σὶ βρουχώσουν.

βροχώνω (II) ἀμάρτ. βροχούνου Πελοπν. (Κίτ.
Μάν.) βρουχώνου Μακεδ. (Σισάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρόχος (II).

1) Συλλαμβάνω διὰ βρόχου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Δὲν
ἐβρόχουσα τίποτα ἐσήμερο 'ς τὸ κυνήγι. β) Συλλαμβάνω
Μακεδ. (Σισάν.): Ἄν σὶ βρουχώσουν, δὲν θὰ μπουρέσης
ποντὲς νὰ ξισυρθῇς ἀπὸ τὰ δικράνια μου (δικράνια = δά-
κτυλα) || Φρ. Βρόχουσα τοῦ κουλουβὸ (πῆρα τὸ χρεῖμα,
ἢ φράσις ἐν τῇ συνθηματικῇ γλώσσῃ τῶν τεκτόνων)
αὐτόθ. Βρόχουσι τοῦ Θόδωρου κι καψάλα (Θόδωρος =
ρακὴ, καψάλα = φύγε, ἐν τῇ συνθηματικῇ γλώσσῃ τῶν
τεκτόνων, πᾶρε τὴν ρακὴν καὶ φύγε) αὐτόθ. 2) Με-
ταφ. ἐπιτυχάνω Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἐιδιὰ γὰρ δου-
λειά καὶ πούπετα δὲν ἐβρόχουσε. Δὲ βροχούνεις πονθενὰ
μπροστὰ μου (δὲν ἔχεις μεγαλυτέρας ἐπιτυχίας ἐμοῦ, δὲν
μπορεῖς νὰ ἐπιτύχης καλύτερον ἀπὸ ἐμὲ εἰς ἀποκτησί-
νιν).

βροχώτρια ἡ, Θράκ. (Μυριόφ.)

Θηλ. τοῦ οὐσ. *βροχωτής.

Ἡ γυνὴ ἢ κρατοῦσα διὰ τῶν χειρῶν τῆς ἀπὸ τὰς μα-
σχάλας τὴν λεχώ, ὅταν τίκτη (ἐκ τοῦ ἔθους καθ' ὃ ἡ γυνὴ
κατὰ τὸν τοκετὸν στηρίζεται ἀπὸ τὰς μασχάλας τῆς εἰς
σχοινίον κρεμάμενον ἐν εἰδει βρόχου ἐκ τῆς ὀροφῆς τῆς
οἰκίας πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ τοκετοῦ). Πβ. σφίχτρα
(ἰδ. σφίχτης).

βρῦ μόρ. ΑΠαπαδιαμ. Νοσταλγ. 97.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. μορ. βρῦν.

Λέξις τῆς γλώσσῃς τῶν μικρῶν παιδίων, ὅταν θέλουν
νὰ ζητήσουν νερό: «Ἡρχισαν νὰ τρώγουν τὰ παιδιὰ τοῦ
Δημήτρι τοῦ Σκιαδεροῦ, δὲν ἐταιριάζοντο εὐκολα, ἐφώ-
ναζαν, ἐγρίνιαζαν κ' ἐθορυβοῦσαν, τὸ ἕνα ἤθελε τσιτσι,
δὲν ἤθελε μαμμά, τὸ τρίτον κλαυθμηρίζον ἐζήτει βρῦ».

βρυάζω (I) πολλαχ. βρυάζον Ἡπ. (Ζαγόρ.) βι-
ργιάζω Πελοπν. (Λάστ.) βιργιάζον Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)
βρυγιάζω Ἀνδρ. Πελοπν. (Αἰγιάλ. Ἀχαῖα) βιργιάζον
Προπ. (Ἀρτάκ.) βιργιάζω Μακεδ. (Ἄνω Κώμ.) βου-
ργιάζω Ἡπ. φρυγιάζω Πελοπν. (Μάν.) ἀβρυιάζω Θράκ.
(Αἰν.) Κρήτ. Κύθν.— ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,382 ὀβρυ-
ιάζω Κρήτ. βκάζω Κύπρ. ἀβκάζω Κύπρ. ἀβρυῶ
Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. βρυάζω = ἐξοιδαίνομαι, πρήσκομαι, ἐγκυ-
μονῶ, ἀναβλύζω. Διὰ τὸν τύπον βκάζω ἰδ. ΧΠαντελίδ.
Ἀφιέρωμ. εἰς ΓΧατζιδ. (1921) 208.

Α) Κυριολ. 1) Ὑπάρχω ἐν ἀφθονίᾳ, βρίθω πολλαχ.:

Ἡ βρυνάσανε οἱ πεντικοὶ Κίμων. Ἐβρυνάσαν οἱ ψύλλοι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐφέτο λάχανα βρυνιάζον ὅπου νά πὰς Πελοπν. (Ἀχαΐα). Βρυνάζουν οἱ ἀργάτες Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Βρυνάζ' ἢ πέρδικα Σέριφ. Ἐβρυνάσαν οἱ καρποὶ Χίος. Ἡ παπαρούνα χῦμα ἐκεῖ βρυνάζει ΓΒλαχογιάνν. Πεταλ. 7 Ὁ κόσμος βρυνάζει σὰν μυρμηκιά ξεχυμένη ΑΤανάγρ. Ἀγγελ. ἔξολοθρ. 201 || Φρ. Μοῦ βρυνάζανε (μοῦ ἐπερίσσευσαν) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Σοῦ βρυνάξε (εἰρωνικῶς πρὸς τοὺς διεκδικοῦντας τι ἄνευ δικαιώματος) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Κορινθ.) Σοῦ φρυνάξε (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μάν. Βρυνάζει (ἀρκεῖ, φθάνει) Πελοπν. (Δημητσάν.) || Παροιμ. Τὸ μοναστήρι νά 'ν' καλὰ κ' οἱ καλογέροι βρυνάζουν (ὑπάρχοντος τοῦ βασικοῦ πράγματος τὰ δευτερεύοντα ἀφθονοῦν) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) || Ἄσμ.

Ἐγώ, ψυχὴ μου, σ' ἀγαπῶ, μὰ δὲ βολοῦν οἱ τρόποι, οἱ δρόμοι μας εἶναι στενοί, βρυνάζουν οἱ ἀνθρώποι Ἡπ. || Ποίημ.

Σοῦ πα πῶς εἶναι δυνατό νὰ ξεσπερμένη ὁ ξένος, τοῦ φύτρωνε σὰν κύπερι καὶ σὰν τὴν ἀγριάδα, καὶ ἀπ' ἄκρη 'ς ἄκρη ἀβρυνάξε κ' ἐπνιγε τὴν Ἑλλάδα ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἄν. Συνών. βρυνιδιάζω. β) Εἶμαι πλήρης πράγματός τιнос Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ. ἄ.: Ὁ δεῖνα βρυνάζ' ψεῖρις Ζαγόρ. 2) Πληθύνω Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κίτ. Κόρινθ. Λάστ. Μάν.): Ἐμεῖς ἐτρυνήσαμε κ' ἐβγάλαμε πολὺν λάδι, μᾶς τὸ βίρναξε ὁ Θεὸς Κίτ. Τὸ βρυνάξε ὁ Θεὸς τὸ στάρι μου φέτος Κορινθ. || Φρ. Νὰ δούς τὸ βιρυνάξη ὁ Θεός! (εὐχή) Κίτ. || Παροιμ. Ὅσο βρυνάζει ὁ Θεὸς τὸ γέννημα, παίρνει ὁ διάβολος τ' ἀλεύρι Ἀρκαδ. κ. ἄ. β) Παράγω θόρυβον καὶ ταραχὴν Κρήτ.: Ὁ βρυνάξε ἐπαὶ ὁ κόσμος. 3) Ἀναβλύζω, ἀναβρύω ὕδωρ, ἐπὶ ἐδάφους Κύπρ.: Ποῦ τὲς πολλὲς βροῆς ποῦ καμὲ φ-φῆτι ἐβκάσαν οἱ τόποι-γ-δ-παθ-θεν ρέζεις τρέχουν νερά (ρέζω = περνῶ, διαβαίνω) Κύπρ. Καὶ ἀμτβ. Ἄνδρ.: Βρυνάζει τὸ νερό. β) Μεταφ. 1) Σφριγῶ, σπαργῶ Ρόδ. Λέσβ. 2) Καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανιώδους ὀργῆς, φρυνάσσω Ἡπ.: Ἄσμ.

Ἐξύπνησεν ὁ Χαντσερὴς καὶ σκούζει καὶ βρυνάζει, βρίσκει τὲς πόρτες του κλειστὲς καὶ τὰ θερὰ λυμένα.

βρυνάζω (II) Κάμπ. ἀβρυνάζω Κρήτ. (Σφακ. κ. ἄ.) ὀβρυνάζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύο.

Πληροῦμαι βρύων ἔνθ' ἄν.: Ὁ βρυνάζον δὲ δαδρὰ Σφακ. || Παροιμ. Ἄν δὲ δολυκαιρίση ἢ πέτρα 'ς τὸ νερό, δὲν ὀβρυνάζει (ἐπὶ ἐκείνου ὅστις ἀποτυγχάνει εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, διότι μεταβάλλει συχνὰ ἐπάγγελμα) Κρήτ. || Ἄσμ.

Βρίσκω τὴ βρύσι κ' ἔστεικε κ' ἦτονε καὶ ἀβρυνασμένη, ἀβρυνά 'χε καὶ ἀβρυνοκάλαμα καὶ ὦραιο περιδοκλάδι (περιδοκλάδι=κισσόν) Κρήτ. Συνών. βρυνώνω 1.

βρυνανίζω Πελοπν. (Μάν. Καρδαμ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βρύω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ανίζω, περὶ τῆς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1948) 59 - 60.

Ἀναβλύζω, συνήθως κατὰ τρίτον πρόσωπον. Συνών. βρυνίζω.

βρυνάρικος ἐπίθ. ἀμάρτ. μπρυνάρικος Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. *βρυνάρις βρύο.

Ὁ πλήρης βρύων.

βρύασμα τό, ἀμάρτ. βκάσμα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυνάζω. Διὰ τὸν τύπον βκάσμα ἰδ. ΧΠαντελίδ. ἐν Ἀφιερῶμ. εἰς ΓΧατζιδ. (1921) 208.

Ἀναβλυσὶς ὕδατος: Ποῦ τὴν βαρυνδεμιωνιὰν τὴν πολλὴν ὅπου πάεις οὐλον βκάσματα θωρεῖς.

βρυνασμός ὁ, Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρυνάζω.

Ἀφθονία ἔνθ' ἄν.: Βρυνασμός κῆ ψείρας (κῆ=τῆς) Μύκ. Βρυνασμός τῶ ψυλλῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βρυνίζω ἀμάρτ. βρυνίζον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βρύω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,276.

Βρυνανίζω, ὁ ἰδ.: Βρυνίζ' νιρό.

βρύμα τό, ἀμάρτ. βρύμαν Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βρύω. Περὶ τῆς λέξεως ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 16 (1951) 5.

Περιουσία καὶ δὴ μεγάλη: Φρ. Ἐσ' πολλὰ βίον καὶ βρύμαν. Ἐχάσεν βίον βρύμαν (μεγάλην περιουσίαν).

βρυνμάδα ἡ, Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άδα (I).

Ἀφθονία, πληθώρα: Ἐχει σῦκα βρυνμάδα. Συνών. βρυνμίδιν, βρυνμός.

βρυνιδιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρυνμίδιν.

Πολυπλασιασμοί, βρίθω: Ἐβρυνιδιάσαν οἱ κορροὶ 'ς τὸ στρώμα του. Συνών. βρυνάζω (I) Α 1.

βρυνμίδιν τό, Κύπρ. βρυνμίν Κύπρ. βρυνμίν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ίδιν. Ὁ τύπος βρυνμίν ἐκ τοῦ βρυνμίν. ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 12.

Πολλὴ πληθὺς, ἀφθονία: Ἦσαν βρυνμίδιν οἱ πουνιέλλες πάνω 'ς τὲς πουνιέλλες. Οἱ φτεῖρες ἐν βρυνμίδιν πάνω 'ς τὴν τεταλὴν του. Συνών. βρυνμάδα, βρυνμός.

***βρυνιδιώνω**, βρυνμιώνω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρυνμίδιν.

Αὐξάνω, μεγαλύνω: Ἐβρυνμιώσαν οἱ πατάτες μας.

βρυνμός ὁ, Κύπρ. Ρόδ. βρυνμή ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βρύω.

Βρυνμίδιν, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Βρυνμός κοτσούφοι - πέρδικες κττ. Ρόδ.

βρύο τό, πολλαχ. καὶ Πόντ. βρύον Ἰκαρ. Κρήτ.

Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Σινώπ.) Ρόδ. βρυν Πόντ. (Ὁφ.) βρυν Εὔβ. (Ὁρ.) Ἡπ. (Ἀρτ.) Σκῦρ.—Λεξ. Πρω.Δημητρ. ἀβρυν Κρήτ. Κύθηρ. Λέσβ. Σῦρ. Ρόδ. Χίος—Λεξ. Βλαστ. 466 μπρυν Ρόδ. ὀβρυν Εὔβ. (Κάρυστ.) ὀβρυν Ἄνδρ. Θράκ. (Σωζόπ.) Ἰκαρ. Κρήτ. Χηλ. βρυν Κάμπ. Μύκ. Ρόδ. Σκῦρ. Σύμ. βρυνιὸ Ἄνδρ. Κρήτ. Σίφν. ἐβρυνὸ Σύμ. Χίος ὀβρυν Κάμπ. Κρήτ. (Σφακ.) ὀβρυν Λέσβ. ὀβρυν ΣΜυριβήλ. Ζωή ἐν τάφ. 200 βρυνγὸ Κάλυμν. Κρήτ. φρυν Κρήτ. βρυν ἡ, Θράκ. (Αἰν.) Κύθηρ. Λέσβ. Ρόδ. ἀβρυνά Κύθηρ. ὀβρυνά Ζάκ. ὀβρυν Θράκ. (Σαμακόβ. Σιρέντζ.) Στερελλ. (Δεσφ.) βρυνά Εὔβ. (Ἀγία Ἄνν.) Θράκ. (Αἰν. Σηλυβρ.) Ἰμβρ. Ἰων. (Σμύρν.) Λέσβ. Σκῦρ. βρυνγὰ Κρήτ. ἀβρυνά Θεσσ. Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. Κρήτ. (Σέλιν.) Κύθηρ. Κύθηρ. Πελοπν. ὀβρυνά Εὔβ. (Κύμ. Ὁρ.) Ἡπ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Λευκ. Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Βούρβουρ. Γέρμ. Καλάβρυτ. Καλαμ. Κόκκιν. Λακων. Λάστ. Λεβέτσ. Λογγ. Μάν. Μεγαλόπ. Παππούλ. Τριφυλ.) Ρόδ.—Λεξ. Βυζ. ὀβρυνά Εὔβ. (Ἀρχ.

Στρόπον.) *Ηπ. Θεσσ. Μακεδ. (Βελβ.) Σάμ. Στερελλ. (Αιτωλ.) ἐβρυά Πελοπν. (Λευκτρ. Μάν.) ὀβρυγιά Βιθυν. Πελοπν. (Σουδεν. Τρίκκ.) ἀβρυγιά Θράκ. (Αἰν.) ἀβρύα Τσακων. βρυός ὁ, Κεφαλλ. Μεγίστ. — Λεξ. Πρω.Δημητρ. ἐβρυός Σύμ. ὀβρυός Κεφαλλ. ὀβρυγμός Προπ. (Πάνορμ.) βρυγμός Κάλυμν. ὀβρός Κύπρ. Πληθ. οὐδ. βρύοτα Πόντ. (Τραπ.) βρύετα Πόντ. (Τραπ.) βρύατα Πόντ. (Τραπ.) βρύας Πόντ. βρζά Σκῦρ. ἄβρυα Κάρπ.

*Εκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βρύον.

1) Εἶδη βρύων (musci), τὰ ἐπὶ ὑγρῶν τόπων φυτικά ἐπιστρῶματα ἐνθ' ἀν. 2) Εἶδη τῆς τάξεως τῶν ναῖδωδων (najaaceae) καὶ τῆς τάξεως τῶν φυκωδῶν ἢ ἀλγῶν (algae), τὰ τῶν ἀρχαίων φύκη, τὰ συνήθως παρὰ τὰς παραλίας παραστοιβαζόμενα, χρήσιμα εἰς κατασκευὴν τῶν δωμάτων τῶν οἰκιῶν τῶν χωρικῶν καὶ τὴν πλήρωσιν στρωμνῶν, ἰδίως δὲ ὁ ποταμογείτων ὁ κτενώδης (potamogeton pectinatus) τῆς τάξεως τῶν ναῖδωδων, τὸ βρύον τοῦ Σχολ. Νικάνδρου (Θηρ. 203) πολλαχ.: *Ἄσμ.:

Γιγὰλο γιγὰλο ἐπάγαινα, γιγὰλο καὶ περιγιγὰλι,

κ' ἡῦρα τοῦ ναύτη τὰ μαλλιά 'ς τὰ βρυὰ περιπλεγμένα

Κάρπ. 3) Φυτὰ τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) α) Κράμβη ἢ λαχανώδης, ἀνθοκράμβη (brassica oleracea botrytis) πολλαχ. Συνών. κουνουπίδι.

β) Κράμβη λαχανώδης ἢ κεφαλωτή (brassica oleracea capitata) πολλαχ. Συνών. λάχανο. 4) *Η ὑποστάθμη τοῦ οἴνου. Κρήτ.

*Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρυὸ Κάρπ. *Εβρυός Χίος *Οβρυός Αἰγίν. Βρυός Ρόδ. *Οβρυά Θεσσ. *Οβρύς Στερελλ. (Δεσφ.)

βρυοκάλαμο τό, ἀμάρτ. ἀβρυοκάλαμο Κάρπ.

*Εκ τῶν οὐσ. βρύο καὶ καλάμι.

Τὸ καλάμι, ὁ βλαστὸς τῶν βρύων Κάρπ.: *Ἄσμ. Βρίσκω τὴ βρύσι κ' ἔστεικε κ' ἦτονε κι ἀβρυοκάλαμο, ἀβρυὰ 'χε κι ἀβρυοκάλαμο κι ὠραῖο περιδοκλάδι

βρυοχόρταρο τό, ἀμάρτ. βρυοχόρταρο Κάρπ.

*Εκ τῶν οὐσ. βρύο καὶ χορτάρι.

Τὰ χόρτα τῆς παραλίας τὰ ὅμοια πρὸς βρύα: *Ἄσμ. Βρίσκω τοῦ ναύτη τὰ μαλλιά 'ς τὰ βρυὰ περιπλεγμένα, 'ς τὰ βρυὰ καὶ 'ς τὰ βρυοχόρταρα καὶ 'ς τ' ἄγρια καλα- [μάκια.

βρυόχορτο τό, Ρόδ.—Λεξ. Βλαστ. 466.

*Εκ τῶν οὐσ. βρύο καὶ χόρτο.

Τὸ φυτὸν βρύον 1, ὁ ἰδ. Πβ. βρυοχόρταρο.

βρυσάδα ἡ, ἀμάρτ. βρυσάδα Κέρκ. (*Αργυρᾶδ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (I).

*Η ἀνάβλυσις ὕδατος ἐκ τοῦ ἐδάφους μετὰ τὴν περιόδον τῶν βροχῶν.

βρυσαδιάζω ἀμάρτ. βρυσαδιάζω Κέρκ. (*Αργυρᾶδ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρυσάδα.

1) *Αναβρύω, ἀναβλύζω: Βρυσαδιάζει τὸ χωράφι (ἀναδίδει ὕδωρ). 2) Συγκρατῶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς, δὲν τὸ ἀπορροφῶ: Τ' ἀδέλι βρυσαδιάζει.

βρυσάκι τό, πολλαχ. βρυσάτσι Σῦρ.

*Υποκορ. τοῦ οὐσ. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. *Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Μικρὰ βρύσις πολλαχ. Συνών. βρυσάλι, βρυσάρι, βρυσί, βρυσιδάκι, βρυσίτσα, βρυσοῦδα, βρυ-

σοῦδι, βρυσοῦλλα, βρυσοῦλλι, βρυσοῦλλίδα. *Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρυσάκι Εὔβ. (Ψαχν. κ.ά.) Πελοπν. (Μάν.) Σῦρ. Βρυσάτσι Εὔβ. (Κουρ.) Βρυσάκια Ζάκ. Θήρ. Πελοπν. (Μάν.) Σῦρ. Χίος. 2) Μικρὸς ἐκ τοίχου ἀναρτώμενος νιπτήρ πολλαχ.

βρυσάκλα ἡ, Ρόδ. (*Απολλων. Σάλακ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκλα.

Μεγάλη βρύσις.

βρυσάλι τό, Κρήτ.

*Υποκορ. τοῦ οὐσ. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άλι.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ. *Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρυσάλι Χίος Βρυσάλια Εὔβ.

βρυσάρι τό, Πελοπν. (Κορινθ.) βρυσάρ' Ἰμβρ.

*Υποκορ. τοῦ οὐσ. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ. *Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρυσάρι *Ανδρ. Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Βρυσάρι Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

βρυθειᾶρις ἐπίθ. Πόντ. (*Οφ.) Θηλ. βρυθειᾶραινα Πόντ. (*Οφ.) Οὐδ. βρυθειᾶρικον Πόντ. (*Οφ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρυθειᾶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις, ἥτις ἐκ τοῦ -εᾶρις, ἀντὶ εὐρυχειλῆδαις. Ἰδ. Dicoeconomid. Lautl. 62.

*Ο ἔχων παχέα χεῖλη: Βρυθειᾶρικον ἐν' τὸ μωρό σῶμα. Συνών. βρυθειᾶρις.

βρυθειᾶ τό, Πόντ. (*Οφ.) βρυθειᾶ' Πόντ. (*Οφ.)

*Εκ τῆς ἐκφράσεως εὐρὺ χεῖλη.

Τὸ χεῖλος τοῦ ἀνθρωπίνου στόματος: *Εσκάσανε ἀσ' σὸ χροῖο τὰ βρυθειᾶ μ'.

βρυθειᾶς ἐπίθ. Πόντ. βρυθειᾶς Πόντ. (*Οφ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. βρυθειᾶ.

Βρυθειᾶρις, ὁ ἰδ.

βρυσήσιος ἐπίθ. σύνθηθ. βρυσήσιους βόρ. ἰδιώμ.

*Εκ τοῦ οὐσ. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήσιος.

*Ο προερχόμενος ἀπὸ τὴν βρύσιν, ἐπὶ ὕδατος ἐνθ' ἀν.: Βρυσήσιο νερὸ σύνθηθ. Συνών. βρυσικάτος, βρυσιικός.

βρύσι ἡ, κοιν. βρύσι Τσακων. βρύσι Κῶς Πε-

λοπν. (Κόρινθ. Μεσσ. Πυλ. Τριφυλ.) βρύσ' πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. βρῦσι Σκῦρ. βρούσι Αἰγίν. βύνδ' Σαμοθρ.

*Εκ τοῦ μεσν. οὐσ. βρύσις.

1) Πηγὴ ὕδατος κοιν.: Φρ. Βρύσι τρέχουν τὰ μάτια - τὸ αἷμα - τὰ καλὰ - τὰ καλοῦδια - τὰ πλούτη (ἐπὶ ἀφθονίας). Βρύσι εἶναι καὶ δὲ σῶνεται (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σὰ νὰ 'ναι βρύσι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) κοιν. Βρύσι νὰ γίνουν τὰ χέρια σου! (νὰ ἀποκτήσης ἀγαθὰ ἐν ἀφθονίᾳ, εὐχὴ) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Μὰ τοσοὶ βρύσεις! (δρῆκος) Θράκ. (Αἰν.). || Παροιμ. Μ' ἔφιρ' ἀπὸν χίλις βρύσις νιρὸ (ἐπὶ τοῦ προτείνοντος παντοίας δικαιολογίας) Μακεδ. (Σέρρ.) *Απὸ μὲν βρύσι πίνουν οὔλοι (ἐπὶ τῶν ἐχόντων τὴν ἰδίαν σκέψιν) Πελοπν. (Κορινθ.) *Επῆεν εἰς τὴν βρύσιν τῷ ἥρτην ἄποτος (δι' ὅσους μεταβαίνουν πρὸς ἐκτέλεσιν ὠρισμένου σχεδίου καὶ ἐπιστρέφουν ἄπρακτοι) Κύπρ. Τὸν πᾶ' ὡς τὴ βρύσ' τσι νιρὸ δὲ τ' δῖν' (ἐπὶ τῶν ἀνη-

λεῶς βασανιζόντων καὶ τυραννούντων τοὺς ἄλλους) Λέσβ.
|| Παροιμ. Ὅπου πεινάει θωρεῖ ψωμὰ καὶ ὁ διψασμένος
βρύσες Πελοπν. (Μεσσ.) || Ἄσμ.

Ἵς τὴ γειτονιά σου δὲ γενῶ καθέγλα νὰ καθίζης,
βρύσι μὲ τὸ κρυγὸ νερὸ νὰ ἔρχεσαι νὰ γεμίζης
Κρήτ.

Ὅλα τὰ μάθγα ἔναι στεγνὰ καὶ τὰ δικά μου βρύσι
αὐτόθ.

Σῦρε ἔς τὴ βρύσι γὰ νερὸ | κ' ἐγὼ ἐκεῖ σὲ καρτερῶ
Θεσσ.

Μάννα μάννα νὰ θρέφεται ὡσὰν τὸ σουπαρίσι
τσαὶ ζὰν τὸν πλάτανον τῆς Κῶς ποὺ τὸν ποτίζει βρύσι
(ζὰν=σὰν) Μεγίστ. β) Ἀβαθὲς φρέαρ ἐξ οὗ δύναται
τις διὰ τῆς χειρὸς νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ Ἴκαρ. 2) Τὸ ὕδωρ
Πελοπν. (Καλάμ.): Δῶσε μου βρύσι (συνήθως εἰς τοὺς
ποιμένας, ὅταν ὁ εἰς ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἄλλου ὕδωρ, ἵνα
τὸ γάλα τῶν προβάτων ρέῃ ὡς βρύσις, ὁμοίως λέγει καὶ
ὁ εὐρισκόμενος ἐντὸς τοῦ δωματίου τῆς λεχοῦς, ἵνα οἱ
μαστοὶ αὐτῆς ἀναβλύζουν τὸ γάλα ὡς ἡ βρύσις τὸ ὕδωρ).

3) Ὁ ὑδρορροϊκὸς σωλὴν ὁ φέρων τὴν στρόφιγγα,
δι' ἧς ἀνοίγεται καὶ κλείεται ἡ ἐκροὴ τοῦ ὕδατος κοιν.:
Ἀνοίγω - κλείνω τὴ βρύσι. β) Ὁ ἀναρτώμενος ἐκ τοί-
χου νιπτήρ κοιν. 4) Συνεκδ. ὁ εἰς τὴν γωνίαν τοῦ
ὀφθαλμοῦ παρὰ τὴν βάσιν τῆς ρινὸς δακρυγόνος ἀδὴν
Ἀθῆν. Ἡπ. (Κόνιτς.) Κέρκ. Μύκ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)
Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Δεσφ.): Οἱ βρύσες τῶ ματῶ Μύκ.
Ἐβγαλα κᾶτι μέσ' ἔς τὴ βρύσι τοῦ ματιοῦ καὶ τρέχουσι τὰ
μᾶτια μου ποτάμι Κίτ. Ὅταν τὰ ζῶα εἶναι ἀστενγάρικα,
τοὺς παίρνουν αἷμα ἀπὸ τὴ βρύσι τοῦ ματιοῦ Ἀθῆν. Ἡ
λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπους Βρύσι πολλαχ. Βρυσάδες

Τσακων. Ἀπάνω Βρύσι Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ζαγορίστ. Κα-
λάβρυτ. Κέρκιν. Λογγ.) Ἀπάνω Βρύσι Πελοπν. (Τριφυλ.)
Ἀπὶν Βρύσι Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πάνω Βρύσι Πε-
λοπν. (Γορτυν.) Πανουθ' νῆ Βρύσ' Θάσ. Κάτω Βρύσι Θεσσ.
Πελοπν. (Γορτυν. Ζυγοβίστ. Καλάβρυτ. Λογγ.) Κάτω Βρύσι
Πελοπν. (Μεσσ. Τριφυλ.) Κάτ' Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)
Κατουθ' νῆ Βρύσ' Θάσ. Πέρα Βρύσι Κάρκ. Πελοπν. (Γορ-
τυν. Καρύταιν. Καλάβρυτ.) Πίσω Βρύσι Πελοπν. (Καλά-
βρυτ.) Ἀσπρη Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βουλωμένη Βρύσι
Πελοπν. (Γορτυν.) Κόκκινη Βρύσι Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.)
Κόκκιν' Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Κρύα Βρύσι Ἡπ. Κρήτ.
Πελοπν. (Ἀλαγων. Ἀνδρίτσ. Ἀργ. Γεωργ. Δίβρ. Ζυγο-
βίστ. Μεσσ. Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) Κρύα Βρύσ'
Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μαύρη Βρύσι Κρήτ. Πελοπν. (Ἀχαΐα
Καλάβρυτ.) Μεγάλη Βρύσι Εὐβ. (Αἰδηψ. Κονίστρο.) Κρήτ.
Πελοπν. (Καλάβρυτ. Τρίκκ.) Ἀ. ἐγὰρ Βρύσι Πελοπν. (Μα-
νιάκ.) Μιγάλ' Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μ' σιακὴ Βρύσ' Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.) Μ' σιανὴ Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ὀπίσω Βρύσι
Κρήτ. (Ἡράκλ.) Πέτρι' Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σάπια
Βρύσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τρανὴ Βρύσι Πελοπν. (Καλάβρυτ.)
Χτιστὴ Βρύσι Λεξ. Βλαστ. 293 Ψηλὴ Βρύσι Πελοπν. (Ἀλα-
γων.) Πέντε Βρύσες Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Σαράντα Βρύ-
σες Α. Ρουμελ. (Στενήμαχ.) Βάτου Βρύσι Θεσσ. Ἐτεῖας
Βρύσι Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Κρανεῖας Βρύσι Ἡπ. Μηλεῖας
Βρύσι Πελοπν. (Βιδιάκ.) Πουλιοῦ Βρύσι Πελοπν. (Καλά-
βρυτ.) Σκιῶν Βρύσι Κύπρ.

βρυσί τό, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύ-
πους Βρυσί Πελοπν. (Μάν.) Σύμ. Βρυσί τῆς Ἀννέζας Κύπρ.
Βρυσί τοῦ Κοράκου Πελοπν. (Μάν.) Βρυσὰ Θεσσ. Κρήτ.
Κύπρ. Λέσβ. Σαμοθρ.

βρυσιδάκι τό, Τῆλ.

Ἐποκορ. τοῦ οὗς. βρυσίδι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - άκι.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Ἵς τὸν Ἀι - Παντελέμονα ἔχ' ἓνα βρυσιδάκι,
ποῦ πάν καὶ πλύν-νουν τοῖς καρδὲς καὶ βγαίνει τὸ
φαρμάκι

Τῆλ.

βρυσίδι τό, ἀμάρτ. Πληθ. βρυσίδια Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδι.

Πληθ., ἐξανθήματα ἐρυθρὰ τοῦ δέρματος γεννώμενα
ἐνεκα ἰσχυρᾶς ἐξιδρώσεως: Ἡ μούρη του γέμισε βρυσί-
δια. Συνών. δρώτσιλα, δρωτσίλι.

βρυσίζω Κρήτ. (Σέλιν. Κίσσ.) - Λεξ. Βλαστ. 294
βρυσίζου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βρυσάω Ἡπ. βρυστῶ
Ἡπ. (Δρόβιαν).

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι.

1) Ἀναβλύζω, ἐπὶ τοῦ ὕδατος συνήθως κατὰ τρίτον
πρόσωπον Ἡπ. Κρήτ. (Σέλιν. Κίσσ.) Συνών. βρυσι-
λιάζω, βρυσουλλιάζω. 2) Ἀφθονῶ, συνήθως κατὰ
τρίτον πρόσωπον Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Βρυσίζει τὸ γάλα.
Βρυσίζουσι οἱ-ῆ-ἐλαιῖς (οἱ ἐλαιόκαρποι ἐκχύνουν ἀφθο-
νον λάδι κατὰ τὴν σύνθλιψιν ἐν τῷ ἐλαιοτριβεῖω). 3)
Παρέχω ἀφθόνως Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Τοῦ τὰ βρυσίζει
ὁ Θεός (τοῦ παρέχει τὰ ἀγαθὰ ὁ Θεός ἐν ἀφθονίᾳ).

βρυσικᾶτος ἐπίθ. ἀμάρτ. βρυσικᾶτος Κῶς.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βρυσικός καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ατος.

Βρυσικός 1, ὁ ἰδ.: Εἶχε κοντά του μιὰ λίμνη 'πὸ
βρυσικᾶτο νερό.

βρυσικός ἐπίθ. Ζάκ. Κάρκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κίμωλ.
Κρήτ. Πελοπν. (Γέρμ. Κίτ. Μάν. Οἶν.) Σέριφ. Σύμ. Σῦρ.
Βρυσ' κό Β.Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Κόνιτς.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ικος Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ ἀναβλύζων ἐκ τῆς πηγῆς, ἐπὶ ὕδατος Β.Εὐβ.
(Ἀγία Ἀνν.) Ζάκ. Ἡπ. (Κόνιτς.) Κεφαλλ. Κίμωλ. Κρήτ.
Πελοπν. (Γέρμ. Κίτ. Μάν. Οἶν.) Σέριφ. Σύμ. Σῦρ.: Βρυ-
σικό νερὸ ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Θέλου ν' ἀνήβου σὲ βουνὸ | νὰ πιλικήσου μάρμαρον,
νὰ βγάλου βρυσ' κό νερὸ | νὰ κατεβῇ ἔς τὸν κῆπου μου
Κόνιτς. Συνών. βρυσικᾶτος, βρυσήστος, βρύσινος.

2) Ὁ ἔχων ὕδωρ ἀναβρῦον Κέρκ.: Πηγὰδι βρυσικό.

3) Ὁ ἀρδευόμενος ἐπὶ ἀγροῦ Κάρκ. 4) Τὸ οὐδ.
οὐς., πηγὴ ἀναβλύζουσα ὕδωρ Ἡπ. (Ζαγόρ.): Ἡπῆγα
ἔς τὸ βρυσ' κό νὰ βρέξου τὸν στόμα μ' Ζαγόρ. Ἐχ' ἓνα
καλὸ βρυσ' κό ἔς τοῦ σπῆτ' αὐτόθ.

βρυσίλα ἡ, ἀμάρτ. βρυσίλα Ζάκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ἰλα.

Γῆ ἀναβλύζουσα ὕδωρ, τόπος βαλτώδης.

βρυσιλερός ἐπίθ. ἀμάρτ. βρυσιλερός Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρυσίλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ερός.

Τόπος ἀργιλλώδης καὶ ὑγρός.

βρυσιλιάζω ἀμάρτ. βρυσιλιάζω Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρυσίλα.

Ἀναβλύζω, ἀναδίδω ὕδωρ, ἐπὶ ἐδάφους. Συνών.
βρυσίζω 1, βρυσουλλιάζω.

βρύσινος ἐπίθ. Λεξ. Γαζ. (ἐν λ. πηγαῖος) Βυζ. Μπριγκ. Δημητρ. βρύσ'νους Θράκ. (Αἰν.) βυρδ'νός Λήμν. Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινος. Βρυσικός 1, ὁ ἰδ.: Βυρδ'νὸ νερὸ Λήμν.

βρυσίτσα ἡ, Θεσσ. Θράκ. (Αἰν.) Πελοπν. (Λακων.) — Λεξ. Περιδ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Βρυσίτσα μὲ τὸ κρυγὸ νερό, μὲ τὴν ἐλαϊὰ μπροστά σου Θεσσ.

Βρυσίτσα μ', σὲ καθαίρωνισα νὰ τρέξης γιὰ τ' ἰμένα, σὺ ἔτριξες κι πότισες τ' κόσμον τὰ διφρασμένα

Αἰν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Εὐβ.

βρυσοβγάνω Πελοπν. (Οἰν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι καὶ τοῦ ρ. βγάνω.

Ἀναβλύζω, ἀναδίδω ὕδωρ, ἐπὶ τῆς γῆς: Σὲ κάθε μερὰ ποῦ βρυσοβγάνει καὶ μὴ σταγόνα νερὸ κ' ἐκεῖ κακκαβολίθι. Βρυσοβγάνει ὁ τόπος.

βρυσομάννα ἡ, ΚΠαλαμ. Πεντασύλλ. 6, Περάσμ. καὶ χαιρετ. 84. ΔΣολωμ. 80—Λεξ. Βλαστ. 293 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βρύσι καὶ μάννα.

Ἡ ἀρχικὴ πηγὴ τοῦ ὕδατος ἐνθ' ἀν.: Παροιμ.

Ἡ βρυσομάννα στέρεψε, πάν οἱ βρυσοῦλλες, πάνε (ἐκλειψάσης τῆς γενικῆς εὐημερίας συνεκλείπει καὶ ἡ τῶν ἀτόμων). Λεξ. Δημητρ. || Ποίημ.

Σ τὴν ταφή του χύνει ἡ ἔρμη | βρυσομάννα τὸ νερό, ποῦ τοῦ δροσίσε τὴ θέρμη | εἰς τὸ ψυχομαχητό

ΔΣολωμ. ἐνθ' ἀν.

Οἱ βρυσομάννα, μονάχα ἐσεῖς
τῆς γλύκας εἶστε | ἀγνή χαρά,
στάλες, δροσίστε | μέθη εὐδωγία

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἀν. Συνών. κεφαλάρι.

βρυσόνερο τό, Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 237

Ἐκ τῶν οὗς. βρύσι καὶ νερό.

Ὑδωρ πηγαῖον: Ἐκεῖ τὴ βαθουλλὴ τὴ λάκκα μὲ τὰ βρυσόνερα.

βρυσότοπος ὁ, Πελοπν. (Οἰν.)

Ἐκ τῶν οὗς. βρύσι καὶ τόπος.

Τόπος ἔχων πηγάς: Ἀπεκεῖ περνάει ἡ σκλάβα τοῦ χωριοῦ καὶ δικά της εἶναι τὰ σημάδια ποῦ διακρίνεις σὲ κάθε βρυσότοπο (ἐκ παραδ.).

βρυσοῦδα ἡ, Κύпр. βουσοῦδα. Σαμοθρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδα.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ.

βρυσοῦδι τό, ἀμάρτ. βρυσοῦδιν Κύпр. βρυσοῦδ' Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

βρυσάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Τῶ ἂν ἔν' ὁ μαῦρος σιανός, φτάν-νεις τους τ' τὸ βρυσοῦδιν (σιανός = σιγανός) Κύпр. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον βρυσοῦδ' Θάσ.

βρυσοῦλλα ἡ, σύννηθ. βρυτσοῦλλα Κύпр.

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦλλα.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ., σύννηθ.: Ὅπως τὸ νερὸ ἀπὸ τῆ βρυσοῦλλα, ξεχειλίζει ἀπὸ τὰ χεῖλη του τὸ τραγούδι Πελοπν. (Βούρβουρ.) || Αἰνιγμ. Πάνον 'ς ἕνα ψηλὸ βουνὸ εἶναι δυὸ βρυσοῦλλες, κι ὁποῖος κι ἂν ἐπέρασε ἐπὶ, κι ὁποῖος θὰ περάσῃ θὰ πιῇ, δύο μόνον δὲν ἐπίανε (οἱ μαστοὶ τῆς μητρὸς, τοὺς ὁποῖους μόνον ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ δὲν ἐθήλασαν) Πελοπν. (Μάν.) || Ἄσμ.

Κριβέ μ', σὲ κλαίγ' ἡ ἄνοιξι, σὲ κλαίει τὸ καλοκαίρι, σὲ κλαίν καὶ τὰ μορφα πουλλὰ κ' οἱ δροσερεὲς βρυ- [σοῦλλες

Ἡπ. (Κόνιτς.)

Κοντεύω νὰ βγῶ 'ς τὴν κορφή, κοντεύω νὰ βγ' ἀπάνω, νὰ βρῶ βρυσοῦλλες μὲ νερὸ καὶ δυὸ κορφές μὲ χιόνι Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Εγὼ εἴμ' ὁ γέρωσ' Ὀλυμπος 'ς τὸν κόσμον ξακουσμένος, ἔχω σαράντα δυὸ κορφές κ' ἐξήντα δυὸ βρυσοῦλλες ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 35. Ἡ λ. πολλαχ. ὡς τοπων. καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. Βρυτσοῦλλα Εὐβ. (Στρόπον.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Παρνασσ.)

βρυσοῦλλι τό, ἀμάρτ. βρυσοῦλ-λι Κάρπ. βρυσοῦλλι Τσακων. βρυσοῦλλ' Μακεδ. (Βελβ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. βρύσι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦλλι.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Πάνω κειὰ 'ς τὸν Κυμαρᾶ, ἀπού 'χ' ἕνα βρυσοῦλ-λι, κει λούνεσαι καὶ πλύνεσαι, ἄσπρο μου μερτοπούλλι (μερτοπούλλι=τσιχλα) Κάρπ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρυσοῦλλι Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) Βρυσοῦλλι Τσακων. Βρυτσοῦλλι Τσακων. Βρυσοῦλλα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Βρυσοῦλλα Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Βρυτσοῦλλα Πελοπν. (Καλάβρυτ.).

βρυσουλλιᾶζω ἀμάρτ. βρυτσολλιᾶζω Κῶθηρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρυσοῦλλα ἢ βρυσοῦλλι.

Ἀναβρύω, ἀναβλύζω, ἐπὶ ἐδάφους: Τὸ χωράφι βρυτσολλιᾶζει (γίνεται βυλτῶδες ἔνεκα τῶν ἀναβρυόντων ὑδάτων). Συνών. βρυσιίζω 1, βρυσιλιᾶζω.

βρυσουλλίδα ἡ, ἀμάρτ. βρυτσίλιδα Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρυσοῦλλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

Βρυσάκι, ὁ ἰδ.

βρυσόχορτο τό, Σῦρ.

Ἐκ τῶν οὗς. βρύσι καὶ χόρτο.

Φυτόν φυτόμενον παρὰ τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν.

βρυσώνω Θράκ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρύσι.

Κτίζω, μόνον ἐπὶ πηγῆς: Ἄσμ.

Βρυσοῦλλα μ', ποιὸς σὲ βρύσωσε καὶ σ' ἔκαμ' ἀγιοβρύσι καὶ ποιὸς σὲ ξεφάνερωσε 'ς τὸν κόσμον κυπαρίσσι; Θράκ.

Βρύσι μου, ἐγὼ σ' ἐβρύσωσα κ' ἐγὼ σ' ἔκαμα βρύσι κ' ἐδὰ 'σκυψα νὰ πιῶ νερό, γυρεύγεις νὰ μὲ πνίξῃς; (ἐδὰ = τῶρα) Κρήτ.

βρυχάζω Ἡπ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. βρυκάζω Παξ. βρυκάζου Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βρεῦχος.

Κλαίω μεγαλοφώνως, ἐκβάλλω θρηνητικὰς κραυγὰς. Συνών. βρυχειέμαι 3.

βρυχάρα ἡ, ἀμάρτ. βρυχάρα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρεῦχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρα.

1) Βοή, θόρυβος: Ἄκου τὸν ἀέρα, μὲν βρουχάρα ποῦ κάνει! 2) Ἀντίλαλος ἰσχυρός: Βρουχάρα βγάνουν τὰ βουνά.

βρύχασμα τό, ἀμάρι. **βρύκασμα** Παξ.

Ἐκ τοῦ βρυχάζω.

Ὁδυρμός, θρηνηός.

βρουχειέμαι Ἡπ. Πελοπ. (Καρδαμ. Μάν.) βρυχειέμαι Ἡπ. Μακεδ. (Βλάστ.) βρυχειοῦμαι Ἡπ. — Λεξ. Δημητρ. βρυχειοῦμαι Κάρπ. (Ἑλυμπ.) Ρόδ. — ΑΠροβελ. Ποιήμ. 1,408—Λεξ. Βλαστ. 237 βρυχειέμαι Πελοπ. (Λάστ. κ. ἀ.)—Λεξ. Βλαστ. 237 βρυχειέμαι Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Ναύπακτ.) βρυκειέμαι Κύπρ. βρυχειῶμαι Κάρπ. (Ἑλυμπ.) βρυχοῦμαι Καππ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. βρυχοῦμαι Κρήτ. (Βιάνν. Σητ. Σφακ. κ. ἀ.) Κύθηρ. Ρόδ. Χίος βρυκοῦμαι Κύπρ. βρεχοῦμαι Καππ. (Ἀξ. Ἀραβάν. Σινασσ.) βρακοῦμαι Κρήτ. (Σέλιν. Σφακ. κ. ἀ.) βρεχῶμαι Καππ. (Ἀνακ.) βρυχίζω — ΓΜαρκορ. Ὁρκ. 26 ΔΣολωμ. 257—Λεξ. Δημητρ. βρυχίζω Ἀστυπ.—Λεξ. Βλαστ. 51 Δημητρ. βρυχίζομαι Ρόδ. βρυχίζομαι Κρήτ. (Βιάνν.) Πελοπ. (Λάστ.) Ρόδ. Χίος βρυχίζομαι Ρόδ. βρεχίζομαι Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν.) βρείζομαι Καππ. (Ἀραβάν. Γούρτον.) βρυκάω Ἡπ. βρείζω Καππ. (Σινασσ.) βρυτίζω Κύπρ. βρυχῶ Λεξ. Μπριγκ. βρυτῶ Κύπρ. βρυάσκω Καππ. (Σίλ.) βρέχουμι Καππ. (Μισθ.) βρυάνου Καππ. (Σίλ.) βρυγούμου Καππ. (Σίλ.) ἀβρυντούμενε Τσακων. γρυτίζομαι Κύπρ. βραχᾶμαι Κρήτ. δουρκειῶμι Θράκ. (Σουφλ.) Μετοχ. βρυγειοῦντας Ἡπ. βρεγειοῦντας Ἡπ. Α.Ρουμελ. (Καρ.) βρεχῶντας Α.Ρουμελ. (Καρ.) βρυχομένους Μακεδ. (Καταφύγ.) βρυχισμένους Χίος—Λεξ. Βλαστ. 88 καὶ 123.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βρυχῶμαι. Ὁ τύπ. βρυχοῦμαι καὶ παρὰ Δουκ. Ὁ τύπ. βρυχίζομαι καὶ μεσν. Ἰδ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 180 (ἐκδ. SLambros) «τὴν ξενιτειάν βρυχίζονται πῶς νὰ τὴν ὑπομένουν | μὲ λύπες καὶ μὲ κλάματα καὶ βρυχισμούς μεγάλους». Οἱ τύπ. βρυχῶ, βρυχοῦμαι καὶ μετοχ. βρυχῶντας καὶ παρὰ Σομ.

1) Βρυχῶμαι, μυκῶμαι, βελάζω, οὐρλιάζω (α) Ἐπὶ ἐμψύχων Ἡπ. Θράκ. (Σουφλ.) Κρήτ. (Βιάνν. Σφακ. κ. ἀ.) Καππ. (Σινασσ.) Κύπρ. Πελοπ. (Λάστ. Καρδαμ. Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Ναύπακτ. κ. ἀ.) Τσακων.—Λεξ. Βλαστ. 237 Δημητρ.: Τὸ θεριὸ ἐβρυχοῦσθε Βιάνν. Ἄμα θὰ πέθινι κἀνένας, βρυχειέταν τοῦ σι'χειὸ Ναύπακτ. Ἐβρακούδα ἀ'αγρίμι Σφακ. Ἐβρυχίστη τὸ βόδι Καρδαμ. Μάν. Τοῦ βόδ' βρυχειέτι Ἀρτοτ. Τοῦ βόδ' δουρκειέτι Σουφλ. Βρυχᾶται σὰ ἀδ θεριὸ Σφακ. Βρακᾶται τὸ πρόβατο κ' ἡ-γ-αῖγα Κρήτ. Βρυχειέται ἡ γίδα Καρδαμ. Μάν. Τὸ σκυλλὶ βρεχούνταν Σινασσ. Ἐκὶ ἀβρυντούμενε δα νιούτα ὁ κοῦε (οὐρλιάζε τὸ σκυλλὶ ὅλη τὴ νύχτα) Τσακων. || Ἄσμ.

Σὰν τὸ γουβάλι ἔσκουζε, σὰν τὸ θεριὸ βρυχειέταν Λάστ.

Τὸ βουκολεῖο βρυχίστηκε κ' ἡ Πόλι ἀναταράχτη αὐτόθ.

Ὁ Τοῦρκος ἐκοντόφθασεν 'ς τὴν Πόλιν κ' ἐβρυκαῖτον Κύπρ.

Σαπλώνει ὁ Καφάμπασης, ὡσὰν θεριὸ βρυκάζει Ἡπ.

Ἐνα βούι κουτουλάρις, | ἕνας γαίδαρος τοινιάρις, ἕνας χοῖρος δαλωμένος | καὶ ἀπὸ τὴν νορὰ δεμένος κ' ἕνα πρόβατο κερούλλι | ποῦ βρακᾶται 'ς τὸ πεζούλλι Κρήτ. || Ποιήμ.

Τοῦ μαύρου τόπου τὸ στοιχειὸ ποῦ βρύχιζε 'ς τ' ἀφτιά της ΓΜαρκορ. ἐνθ' ἄν. (β) Ἐπὶ ἀψύχων Ἀστυπ. Κρήτ. (Βιάνν. Σητ. κ. ἀ.) Κύθηρ. Κύπρ. Πελοπ. (Καρδαμ. Μάν.) Ρόδ.—ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.—Λεξ. Βλαστ. 51 Δημητρ. ΑΠροβελ. ἐνθ' ἄν.: Μὰ φορὰ καὶ ἄνεμος νὰ μὴ φυσᾷ, ἡ θάλασσα δὲν καταλλαγιᾷ, μόνο βρυχᾶται, γιὰτ' ἔχει κατὰρα ἀπὸ τὸ Θεὸ (καταλλαγιᾷ=ἡρεμεῖ, ἡσυχάζει) Σητ. Βρυχᾶται ἡ θάλασσα Βιάνν. Κύθηρ. Βρυχειέται ἡ θάλασσα Καρδαμ. Μάν. (πβ. Ὁμ. Ε 411 «ἀμφὶ δὲ κῦμα βέβρυχεν ῥόδιον»). Βρυχειέται τὸ νερὸ Ρόδ. Βρυχᾶται τὸ νερὸ Βιάνν. Ὁ ποταμὸς βρυχᾶται αὐτόθ. Βρυχειέται τὸ σπαρμένο αὐτόθ. Ἡ γῆς ἐσείστη, ὁ οὐρανὸς ἐβρυχίστη αὐτόθ. || Ἄσμ. Τὰ δρη ἀναταράσσονται καὶ τὰ βουνὰ βρυχοῦνται Κρήτ.

Σὰν θάλασσα βρυχίζομαι, σὰν κῦμα δέρον' ὁ νοῦς μου Ρόδ.

Μισσεύγεις καὶ οὐρανὸς βροῶ κ' ἡ θάλασσα βρυχᾶται καὶ ὡς καὶ τὸ χῶμα ποῦ πατᾶς κ' ἐκεῖνο σὲ λυπάται Κρήτ.

Σὰν τρέχει τὸ πολ-λὺν νερόν 'ς τοὺς κάμπους καὶ βρυ-

Κύπρ. || Ποιήμ. [κειέται, τὸ γαῖμαν τον 'τοι νὰ τὸ 'δῶ ἀπ' ἀγαπᾷ καὶ ἀρνεῖται

Ὁ οὐρανὸς σὲ προσκαλεῖ κ' ἡ κόλασι βρυχίζει

ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν.

Κόσμι σποῖσιν, μάνισ' ἀγέρα, | βρόντησ' αἰθέρα, κῦμα [βρυχήσου, πάρε με, κῦλα με 'ς τὴν ὁργή σου

ΑΠροβελ. ἐνθ' ἄν. (β) Ὁργῶ πρὸς συνουσίαν, ἐπὶ ζῶων Κρήτ. (Σέλιν.): Βρακᾶται ἡ αῖγα μας καὶ πρέπει νὰ γυρεῖ. 2) Ἀντιγῶ Ἀστυπ. Κρήτ. Κύπρ.: Ἐκεῖνος μὲ μὰ χαντρή φωνή ποῦ βρούχισεν ὁ κάμπος λλεῖ (ἐκ παλαιῦ) Ἀστυπ. Ὁλος ὁ τόπος βρυχᾶται ἀπὸ τοσο φωνῆς του Κρήτ. Ἄσμ.

Ἡ θάλασσα μάνγκάρισεν τὸ ἡ γῆ χαμαὶ βρυκαῖται Κύπρ. 3) Ὁδύρομαι, κλαίω γοερῶς, Α.Ρουμελ. (Καρ.) Ἡπ. (Ζαγῶρ.) Θράκ. (Αἰν.) Καππ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀραβάν. Γούρτον. Μισθ. Σίλ. κ. ἀ.) Κάρπ. (Ἑλυμπ. κ. ἀ.) Κρήτ. (Σητ.) Κύθηρ. Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ.) Τσακων. Χίος.—Λεξ. Βλαστ. 123: Δέρνεται μέρα νύχτα 'ς τὰ χαράκια καὶ 'ς τὰ σκουράφια καὶ βρυχᾶται (χαράκια=βράχοι, σκουράφια=ἐδάφη αἰχμηρὰ) Σητ. Κλαίει καὶ βρυχειέτι Αἰν. Ἐκὶ ἀβρυντούμενε τὸ καμπζὶ δα νιούτα (ἐκλαίει τὸ παιδί ὅλην τὴν νύχτα) Τσακων. || Ἄσμ.

Σαράντα μέρες ἔπλεγε γελειοῦντας τραγουδειοῦντας καὶ ἄλλες σαράντα ἔπλεγε κλαιοῦντας καὶ βρεχειοῦντας Καρ.

Νὰ κλαίῃ νὰ βρυχειέται | καὶ νὰ χύνη μαῦρα δάκρυα Ἡπ.

Χάρε, βρυχᾶτ' ἡ μάννα μου, στριγγᾷ ἡ ἀδελφή μου. Καππ.

Κ' ἦφας τρὰ λαφόπουλλα καὶ τῶν λαφιῶν τὴν μάννα, καὶ πάλ' ἦκλαιε καὶ βρούχετο πῶς εἶχεν λίον σῶμα (τὸ βρούχετο ἀντὶ βρυχέτο) Κάρπ.

Βλέπει τοῦ Γζάννη κ' ἔρχεται κλαμένον καὶ δαρμένον, κλαμένον καὶ βρυχομένον καὶ παραπονημένον Καταφύγ.

Φεύγει τοαὶ πάει 'ς τὸν τσύρι της κλαμένη βρυχισμένη Χίος. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 490 (ἐκδ. SLambros) «ἐβγάζουν κλάματα πικρῶς, βρυχοῦν, μοιρολογοῦσιν» καὶ στ. 808 «ἀλλὰ βρυχᾶται ἀπὸ ψυχῆς, κλαίει ἀπὸ καρδίας» Συνών. βρυχάζω 4) Κραυγάζω, καλῶ μεγαλοφώνως Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν.

Συνασσ.) Κάρι. (Ἑλυμπ.)—Λεξ. Βλαστ. 237 5) Μετβ. πληρῶ τι θορύβου Κύρι.: Ἐβρύττισεν τὰ φκιά μας πὺν τοῖς φωνές.

Πβ. βρυχωμανιάζω, βρυχωμανῶ, βρυχωμομανῶ.

βρυχητός ὁ, ἀμάρτ. βρυχητός Κάρι. Κῶς Ρόδ. βρυχητό τό, Κάρι. Κρήτ. βρυχητό Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι.

1) Βρυχηθμός, βοή, θόρυβος Κάρι. Κρήτ. Κῶς Ρόδ.: Ὁ βρυχητός τοῦ νεροῦ Ρόδ. Ἐκεῖα ποῦ μιλοῦδε, κούεται ἕνας βρυχητός πομέσα με τὸ δάδος Κῶς Ἀγριος βρυχητός Κάρι. Ἐκούσθη ὁ βρυχητός τοῦ αἰτοῦ—τοῦ ἔφιον κιτ. (αἰτός=αἰτός, ἔφιος=ὄφις) Ρόδ. || Ἀσμ.

Τῆς θάλασσας τὸ βρυχητό ἀκούω καὶ τρομάζω, σὰ τῆς ἀγάπης τὸ καμὸ καὶ βαρζαναστενάζω

Κάρι.

Καὶ νά, π' ἀκούει βρυχητό, γυρίζει πίσω, βλέπει τὸ σῦδεκνό του ποῦ ἔρεχε γιὰ νὰ τὸνε προφτάσῃ Κρήτ. 2) Θρηῖνος, ὄδυρος Κύθηρ.: Τί κλάημα καὶ τί βρυχητό!

Πβ. βρυχιατό, βρύχισμα, βρυχισμός, βρυχίστημα, βρύχος.

βρυχιά ἡ, ἀμάρτ. βρακιά Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι, παρ' ὁ καὶ βρακοῦμαι.

Τὸ βέλασμα, ἡ φωνὴ τῶν βληχομένων ζῴων, ἰδίως προβάτων καὶ αἰγῶν: Οἱ προβατῖνες γνωρίζουν καὶ βρυστακάκια ἀπὸ τοῖς βρακίς (βρυστακάκια—νεογενήτα ἀρνιά τὰ ὁποῖα ἀκόμη βρυχαίνου). Συνασσ. βέλασμα, βέλασμα 1.

βρυχιατό τό, ἀμάρτ. βρυχιατό Κάρι.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι.

Βρυχηθμός: Ἀκούει βρυχιατό 'ς τ' ἄλλα. Πβ. βρυχητός, βρύχισμα, βρυχισμός, βρυχίστημα, βρύχος.

βρύχιος ὁ, Κύρι.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρύχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιος.

Κρότος τῆς ἀμάξης (ἡ λ. κατ' ἀρχὰς θὰ εἶχε ἐπιθετικὴν σημασίαν δηλοῦσα τὸν θορυβώδη).

βρύχισμα τό, ΔΣολωμ. 26. βρούχισμα Ρόδ. (Κάστελλ.)—ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 48, Μεγάλ. Χρόν. 61, ἐν Προπυλ. 1,264—Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. βρύχισμα=θρηῖνος, ὄδυρος. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 812 (ἐκδ. SLambros) «νὰ εἶδες κλάσματα πολλά, βρυχίσματα μεγάλα». Τύπος βρύχημα καὶ παρὰ Σομ.

Βρυχηθμός: Βρούχισμα λεονταριοῦ ἀκούγεται ἀποπίσω του ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 48. Οἱ Τουρκαραπαδες ἀκούγαν τὸ μπουμπουνητό, τὸ βρούχισμα, τὸ οὐρλιαχτό κι ἀναμερίζανε ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 61 || Ποίημ.

Μὲ βρυχίσματα σαλεύει | ποῦ τρομάζει ἡ ἀκοή ΔΣολωμ. ἐνθ' ἀν. Πβ. βρυχητός.

βρυχισμός ὁ, ἀμάρτ. βρυθισμός Κύρι. (Λεμεσ.) βρυθισμός Ἡπ. Κρήτ. (Βιάνν. Σητ. κ. ἀ.)—ΑΠροβελ. Ποίημ. 1,37 ΚΚρυστάλλ. Ἔργα, 2,139 βρυκημός Κύρι.

Τὸ μεσν. οὐσ. βρυχισμός=θρηῖνος, κλαυθμός. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 180 (ἐκδ. SLambros) «τὴν ξενιτειὰν βρυχίζονται πῶς νὰ τὴν ὑπομένουν|μὲ λύπες καὶ μὲ κλάματα καὶ βρυθισμούς μεγάλους». Ὁ τύπ. βρυθισμός καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Β 955 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «μ' ἀ-

γριώτατον ἀνάβλεμμα καὶ βρυθισμούς μεγάλους». Ὁ τύπ. βρυκημός διὰ τὸ βρυκοῦμαι, δι' ὁ ἰδ. βρυχειέμαι. Τύπος βρυχημός καὶ παρὰ Σομ.

1) Βρυχηθμός, μούγκρισμα Ἡπ. Κρήτ. (Σητ. κ. ἀ.)—ΑΠροβελ. ἐνθ' ἀν. ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἀν.: Μᾶς ξεκώφαιναν οἱ βρόντοι καὶ τὰ ρεκάσματα κ' οἱ βρυθισμοὶ τοῦ ἀνήμερου ἀστραποπέλεκα ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἀν. Ὁ Μιχαήλης Ἀρχάγγελος ἤκουσε τὸ βρυθισμό (ἐπφδὴ) Κρήτ. || Ἀσμ. Τῇ θάλασσας τὸ βρυθισμό ἀκούω καὶ τρομάσσω, τὸ ἀγάπης μου τὸ χωρισμό πῶς θὰ τὸνε βαστάξω! Κρήτ. || Ποίημ.

Ἄλλ' ἕνας βρυθισμός μᾶς κυνηγάει, σὰν ὅταν 'ς τὸ γιὰλὸ τὸ κῦμα σπάη

ΑΠροβελ. ἐνθ' ἀν. 2) Θόρυβος μετὰ φωνῶν Κύρι. (Λεμεσ.): Ποῦ τοὺς καφκάες τῶν τῶς φωνῆς τῶς πολλῆς ἦτον βρυθισμός τῶντ' μέσα τῶντ'. Ἐσυνάντησαν τὰ κωπελ-λούδκια τὸ 'ἐν ἀκούεις ἄλλον πὸ 'να βρυθισμόν. β) Ἐλαφρὸς θόρυβος, θροῦς Κύρι.: Ἀσμ.

Σήμερον ἀκούω θροῦλον | καὶ τὸν βρυκημόν τῶν φύλλων

3) Κελάδημα Κρήτ. (Βιάνν.): Ἀσμ.:

Τῶν ἀηδονῶν ὁ βρυθισμός 'ς τὸν οὐρανὸν ἐβῆκε (ἐβῆκε=ἀνέβη).

Πβ. βρυχητός.

βρυχίστημα τό, ἀμάρτ. βρεχίστημα Καπ. (Σινασσ.) βρυχίστημα Καπ. (Συνασσ.)

Ἐκ τοῦ ὁρ. βρυχίστα τοῦ ρ. βρυχοῦμαι, δι' ὁ ἰδ. βρυχειέμαι.

Βρυθισμός: Ὁ τὰ γλυκέα τ' τὰ ὑπνοὺς μέσα ἤκ'σεν ἕνα δυνατὸ βρεχίστημα. Πβ. βρυχητός.

βρυχιστιά ἡ, ἀμάρτ. βρυχιστιά Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρυχιστής βρυχειέμαι.

Ἀντίλαλος ἤχου, βοή: Βρυθιστιὰς γροικῶ μέσα 'ς τὸ φάράρι καὶ θὰ φωνιάζῃ κιάνενας. Ἐρεχεται τὸ νερό, γιὰτὶ γροικῶ τὴ βρυθιστιά δου.

βρύχος τό, Κύρι. Πελοπ. (Μάν.) βροῦχος Κρήτ. (Σητ. Σφακ.) βροῦχος ὁ, Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρυχειέμαι. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ2, 41 καὶ 63. Βρυχητός 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ὁ οὐρανὸς ἐγέμωνεν ἀπὸ νέφη καὶ ἄκουσα ἕνα βρύχος ἀπὸ τὸ βουνὸν Κύρι. Τὸ βρύχος τοῦ νεροῦ αὐτόθ. Βροῦχος ἀκούεται μέσ' 'ς τὴν ρεματιά κι ὅλο τὸ λαγάδι ἀντιλαλεῖ Κρήτ. Ἀκουσα τὸ βροῦχος, μὰ δὲν ἐκάτεχ' εἶδα 'τονε Σφακ. Ἦπεσε κι ἀκούστηκε ἀποπαῖ ὁ βροῦχος Σητ. || Ἀσμ.

Ὅχι 'ς τὴ μαύρη θάλασσα, γιὰτὶ γροικᾷ ὁ βροῦχος, μόνο 'ς τὴ Γόγκκινη Μηλῆς ποῦ κατοικεῖ ὁ Τοῦρκος Κρήτ.

βρυχωμανιάζω ἀμάρτ. βρυχομανιάζον Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρυχῶ, δι' ὁ πβ. βρυχῶ παρὰ τὸ βρυχειέμαι, καὶ τοῦ ρ. μανιάζω.

Βρυχῶμαι: Ἀσμ.

Εἶπε κ' ἐβρυχομάνιασε | σὰ δὲ λεοδάρι 'ς τὰ βουνὰ Πβ. βρυχειέμαι.

βρυχωμανῶ ἀμάρτ. βρυχωμανῶ Πελοπ. (Μάν.) βρυχομανοῦ Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) βρυχομανοῦ Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρυχῶ, δι' ὁ πβ. βρυχῶ παρὰ τὸ βρυχειέμαι, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μανῶ.

Βρυχωμανιάζω, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Βρυχωμανῆ τὸ βόδι, καὶ ἔχει Κίτ. || Ἀσμ.

Εἶπε κ' ἐβρυχουμάνησε | σὰ δὲ λεοδάρι 'ς τὰ βοννὰ Μάν.

βρυχωμομανῶ ἀμάρτ. βρυχωμομανάω Πελοπν (Γέρμ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βρυχωμός.

Βρυχωμανιάζω, ὁ ἰδ.: Τὸ βόιδι βρυχωμομανάει.

βρυῶνας ὁ, ἀμάρτ. βρυγῶνας Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρύο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ὶνας.

Τόπος πλήρης βρύων.

βρυώνω Κάμπ. βρυγώνω Κρήτ. φρυώνω Κρήτ. βρυγώνω Κρήτ. ἀβρυώνω Κρήτ. (Ὁμαλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρύο. Πβ. καὶ ἀρχ. βρυοῦμαι.

1) Καλύπτομαι μὲ βρύα Κάμπ. Κρήτ. (Ὁμαλ.): Παροιμ. Ὅσο κάεται ἡ πέτρα, τόσο βρυώνει (ἐπὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀσχολούμενοι συνεχῶς μὲ τὴν ἰδίαν ἐργασίαν προοδεύουν) Κάμπ. Σὰ δὲν κάμη ἡ πέτρα πολὺν καιρὸ 'ς τὸ νερό, δὲν ἀβρυώνει (ἂν δὲν παραμείνῃ τις μονίμως εἰς μίαν ἐργασίαν, δὲν προοδεύει) Ὁμαλ. Συνών. βρυάζω (II).

Μετοχ. βρυωμένος, ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ βρύων καὶ μεταφ. ὁ πεπαλαιωμένος Κρήτ. 2) Ριζώνω, στερεοποι- οῦμαι Κρήτ.: Ἐφρυώσανε οἱ φυλλάδες μας (φυλλάδα = εἶδος κράμβης). 3) Παχύνομαι Κρήτ. (Ὁμαλ.): Ἀβρυώ- σανε τὰ ὀξά. Ἀβρυωμένα εἶναι ἀπὸ τὸ ξύγι.

βρυωτός ἐπίθ. ἀμάρτ. φρυωτός Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρυώνω.

Ὁ καλυφθεὶς ὑπὸ βρύων, πεπαλαιωμένος. Συνών. βρυωμένος (ἰδ. βρυώνω).

βρώμα τό, Κάμπ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βρώμα.

1) Τροφή: Παροιμ. φρ. Ἐψιμα πουλτὰ κοράκων βρώμα (τὰ ὄψιμα ὀρνίθια δὲν προφθάνουν νὰ μεγαλώσουν καὶ εὐκόλως γίνονται βορὰ τῶν κοράκων). 2) Τὸ εἰς μύλον εὐθὺς μετὰ τὴν χαραγὴν τῶν μυλοπετρῶν ἐγγεόμενον πο- σὸν κριθῆς πρὸς ἄλλεσιν (πβ. βρωματίζω). 3) Κατὰ συνεκδ. ἡ μεταξὺ τῶν δύο μυλοπετρῶν ἀπόστασις, ἡ κοι- λότης ὅπου τριβόμενος ὁ καρπὸς γίνεται ἄλευρον.

βρώμα ἡ, κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Πόντ. (Κε- ρασ. Τραπ.) Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βρώμα (τό). Περί τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως ἐκ τοῦ ἀρχ. βρώμα ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς δυσώδους φαγεδαίνης ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 2,23. Κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 27 (1915) Λεξικογρ. Ἀρχ. 5, ὑπο- στηρίζοντα τὴν γραφὴν βρόμα, ἐκ τοῦ βρωμῶ, δι' ὃ ἰδ. βρωμῶ. Διὰ τὴν λέξιν καὶ τὰ παράγωγα καὶ τὰ σύν- θετά της ἰδ. καὶ JKalitzunakis Mittel - neugr. Erklär. 13 κέξ. Ἡ κατὰ θηλυκὸν γένος ἐκφορὰ τοῦ ὀνόματος κατ' ἐπίδρασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκφράσεως «σκωλή- κων βρώμα καὶ δυσωδία», ἐν ᾗ τὸ βρώμα=βρώσις ἐνο- μίσθη ὡς συνώνυμον τοῦ δυσωδία.

A) Κυριολ. 1) Ἀποφορά, δυσσομία κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Τσακων.: Φρ. Βρώμα καὶ δυσωδία (ἐπὶ ἀφορήτου δυσσομίας καὶ μεταφ. ἐπὶ μεγά- λης ἠθικῆς ἐξαχρειώσεως) κοιν. Σὰν πεθάνω καὶ δὲν ἔχω, ἡ βρώμα μου θὰ μὲ σηκώσῃ (ἐπὶ πτωχοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας). Ἀς εἶναι καλὰ ἡ βρώμα μου (συνών. τῇ προηγουμένῃ) σύνθηθ. Συνών. βρωμάδα, βρωμερία, *βρώμημα, βρωμὰ A 1. 2) Ἀκαθαροσία ἀποπνέουσα δυσσομίαν καὶ γενικώτερον πᾶσα ἀκαθαροσία

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

σύνθηθ.: Ἡ βρώμα τῶν ἀφτιῶν - τῆς μύτης - τῶν ποδιῶν κττ. σύνθηθ. || Φρ. Κάνω τὴ βρώμα μ' (ἀποπατῶ) Μύκ.

|| Παροιμ. φρ. Τοῖς βρώμας ὅσο τοῖς ἀνακατώνεις βρω- μοῦν (ὅτι ἡ ἀνακίνησις καὶ ἔρευνα ρυπαρῶν καὶ φαύλων ὑποθέσεων ἔχει ἀποτέλεσμα μᾶλλον δυσάρεστον παρὰ εὐ- χάριστον) πολλαχ. β) Ρύπος, κηλὶς σύνθηθ.: Ἐχει βρώ- μας τὸ ροῦχο. || Φρ. Εἶναι ὅλο βρώμα ἡ βρώμας (εἶναι ρυπα- ρότατος). 3) Μαῦρον ἐξάνθημα βρέφους Θράκ. (Μάλγαρ.)

B) Μεταφ. 1) Αἰσχροτής, ἀτιμία σύνθηθ.: Ἐέρω τοῖς βρώμας τοῦ δεινα. 2) Μετων. ἄνθρωπος αἰσχρός, κα- κοήθης, συνήθως ἐπὶ γυναικὸς κοιν.: Τὶ βρώμα ποῦ εἶναι αὐτὸς-αὐτὴ-αὐτό! Δὲ ντρέπεσαι, βρώμα! Νὰ χαθῇς, βρώμα! Ἐμήνυσεν ἔς τὴν γυναῖκα του ἀπὸ βρώμα ὡς βρώμα (ἐγγρα- ψεν ἐπιστολὴν εἰς τὴν γυναῖκα του καὶ τὴν ἀπεκάλει βρώμα) Μύκ. Συνών. βρώμας.

Πβ. βρώμος.

βρωμάδα ἡ, Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἄ.—ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 27(1915) Λεξικογρ. Ἀρχ. 4. βρωμάδα Λέσβ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄδα (I).

1) Βρώμα A 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἂν.: Τοῦ ψάρ' βγάξ' μνιὰ βρωμάδα Λέσβ. 2) Μετων. γυνὴ κακῆς διαγωγῆς ἢ ἀντιπαθητικῆς Λέσβ. Πβ. βρώμα B 2.

βρωμαίχου Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα.

Κάμνα τι νὰ βρωμίση: Ἐβρωμαίτερε τὰν τζέα μὲ τὸ γαϊδάκον τι τερνώμισσε τὸ σπίτι μὲ τὸ γιαιτρικόν σου).

βρωμαλίτης ὁ, Πελοπν. (Λακων. Μάν.)

Ἐκ τοῦ μεταγ. οὐσ. βρωμάλια, ὁ ἐκ τοῦ Λατιν. bruma, ὁρμή Ρωμαϊκῆ τελουμένη κατὰ Δεκέμβριον μῆνα. Πβ. ΝΠολιτ. Παραδ. 2, 1264 κέξ.

Ὁ μὲν Δεκέμβριος. Συνών. Δεκέμβρις.

βρωμάνθρωπος, ἰδ. βρωμο - 4 β.

βρωμαπήγανος ὁ, ἀμάρτ. βρωμαπήγανος Ρόδ.

βρωμαπήγανο τὸ, Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ἡ) καὶ ἀπήγανος.

Τὸ φυτὸν ρυτὴ ἡ βαρύσμος (ruta graveolens) τῆς τάξεως τῶν ρυτωδῶν (rutaceae). Συνών. ἀπήγανος 1 β.

βρωμαράνης, ἰδ. βρωμο - 4 β.

βρωμαραπόπουλλο τό, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ἡ) καὶ ἀραπόπουλλο.

Χλευαστικῶς βρωμερὸ παιδί Ἀραβος: Ἀσμ.

Κούνα, γέρω - διάβολε | τὸ βρωμαραπόπουλλο καὶ γύρα τὸ χειρόμυλο.

βρωμάρις ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. βρωμαρὰ Ἡπ. (Κό- νιτο.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄρις.

Θηλ., ἡ μὴ ἔχουσα καθαριότητα εἰς τὸ νοικοκυρεῖο της.

βρώμας ὁ, Κέρκ. Μακεδ. (Βλάστ.) κ. ἄ. Θηλ. βρώ- μου Μακεδ. (Βλάστ.).

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα (ἡ).

Ἀνθρωπος ἀνήθικος, ἀχρεῖος. Συνών. βρώμα B 2.

βρωμάσκι, ἰδ. βρωμο - 2.

βρωμάτεκνος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπόρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα (ἡ) καὶ τοῦ ἐπίθ. ἄτεκνος.

ΤΟΜ. Δ' - 20

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ ἐστερημένος τέκνων (συνήθως ἐμπαικτικῶς καὶ ὑβριστικῶς).

* **βρωματιάζω**, βρωμοτιάζω Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ βρωματ- θέματος τοῦ παλαιοῦ οὐδ. βρωμα = δυσωδία.

* Ὄζω, βρωμῶ.

βρωματίζω Κάρπ. Κάσ. Κρήτ.

Τὸ μεταγν. βρωματίζω.

1) Δίδω τὴν πρώτην τροφήν εἰς τὸ νεογέννητον παιδίον, θηλάζω διὰ πρώτην φοράν Κάρπ. Κάσ. ἢ δίδω τὴν πρώτην τροφήν εἰς αὐτὸ θέτων εἰς τὸ στόμα του ὀλίγον μέλι ἀνάμεικτον μὲ τριμμένον μοσχοκάρυδον, ἂν βραδύνη νὰ κατέλθῃ τὸ γάλα τῆς μητρὸς Κάρπ. β) Ἄμτβ. τρώγω διὰ πρώτην φοράν χόρτον, ἐπὶ γαλαθηνῶν ἀρνίων καὶ ἐριφίων Κρήτ. 2) Μετὰ τὸ χάραγμα τῆς ἐπιφανείας τῶν μυλοπετρῶν ρίπτω εἰς τὸν κινούμενον μύλον ὀλίγην ποσότητα κριθῆς, ἡ ὁποία ἀλεθομένη συμπαρασύρει τὰ πέτρινα ὑπολείμματα τῆς χαραγῆς καὶ τὴν σκόνην Κάρπ.: Βρωματίζω τὸ μύλο μὲ κριθάρι γὰρ νὰ φύον τὰ μύλια.

βρωμάτισμα τό, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρωματίζω.

Ἡ διὰ πρώτην φοράν παροχὴ τροφῆς εἰς ἀρτιγέννητον βρέφος, ἂν βραδύνη νὰ κατέλθῃ τὸ μητρικὸν γάλα.

βρωμεῖα ἀντὶ βρωμεία, ὁ ἰδ.

βρωμέας ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Θηλ.

βρωμαρία Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Θῆδ. βρωμα- ρικον Πόντ. (Κερασ.) βρωμαρ'κον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

βρωμερός 1, ὁ ἰδ.

βρωμέζω Κάσ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κίμωλ. Κρήτ. Μύκ.

κ. ἄ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῆς μετοχ. βρωμεσμένος τοῦ ρ. βρωμίζω, δι' ὃ ἰδ. βρωμῶ, ἐν ᾗ ἡ τροπὴ τοῦ ι εἰς ε κατὰ τὸ ἀφωρεσμένος κττ.

1) Ἀποκτῶ δυσσομίαν Κάσ. Κεφαλλ. Κρήτ. Μύκ. κ. ἄ.: Παροιμ. Ὅσο σκαλίζει ἡ ὄρνιθα τὰ πηλά, τόσο βρωμέζουν (ὅτι δὲν συμφέρει ἡ ἀνακίνησις ὑποθέσεων ρυπαρῶν) Κρήτ. Τὸ ψάρι ἀπὸ τὸ κεφάλι βρωμέζει Μύκ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Α458 (ἐκδ. ΣΞανθουδ.) «ὥστε νὰ τοῦ βρωμέσουσιν ὅ,τι κι ἂν τοῦ μυρίζα». β) Μετβ. κάμνω κατὶ ν' ἀποκτήσῃ δυσσομίαν Κρήτ. Μύκ.—Λεξ. Δημητρ.: Μᾶς βρώμεσε τὸν τόπο Λεξ. Δημητρ. 2) Μολύνω Κεφαλλ. Μύκ. κ. ἄ.: Γνωμ. Λίγο σκατὸ βρωμέζει πολὺ μαγέρεμα.

3) Λερώνω, ρυπαίνω Κέρκ. Κίμωλ. Κρήτ. Μύκ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημητρ.: Οἱ κόττες βρώμεσαν τὴν αὐλή Λεξ. Δημητρ. Φύε, θὰ μὲ βρωμέσης Μύκ. || Παροιμ. Δάχτυλά μου βρωμεσμένε, | ἐδικέ μου 'σαι, καημένε!

(ἐπὶ τοῦ κατ' ἀνάγκην στέργοντος τὰ οἰκεία καὶ κακὰ ὄντα) Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Ε 236 (ἐκδ. ΣΞανθουδ.) «ἀσούσσουμη κι ἀνέγνωρη, ἄτσαλη, βρωμεσμένη».

4) Ἀποπατῶ Λεξ. Δημητρ.: Ἡ παλαιόγαττα βρώμεσε 'ς τὴν κάμαρα. Συνών. λερώνω.

Πβ. βρωμεύω, βρωμῶ.

βρωμερία ἡ, Ἀπουλ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βρωμερός.

Βρωμία, δυσωδία. Συνών. βρωμα Α 1.

βρωμερίδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βρωμερός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδα.

Φυτόν τι δύσοσμον.

βρωμερός ἐπίθ. κοιν. βρωμερὸ Ἀπουλ. βρουμι- ρὸς βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ερός.

1) Ὁ ἀναδίδων κακὴν ὁσμὴν, δυσώδης κοιν. καὶ Ἀπουλ.: Βρωμερὸς ἀέρας—τόπος κττ. Βρωμερὸ κρέας—ψάρι κττ. Βρωμερὸ πρᾶμα. Βρωμερὸ παιδί κοιν. || Ἄσμ.

Μωρὴ σαρδέλλα βρωμερὴ, σουπιὰ τηγανισμένη καὶ παρακάξα τοῦ γιᾶλου, ποῖος διάολος σὲ θέλει;

(σχωπτικῶς πρὸς γυναῖκα) Ἰων. (Κρήν.) Σῦρ. κ. ἄ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Β 447 (ἐκδ. ΣΞανθουδ.) «ν' ἀφήσης χόρτα βρωμερὰ κι ἀθὼ φαρμακεμένο, | νὰ πάρης ρόδον ὁμορφο καὶ μοσχομυρισμένο». Τὸ θηλ. Βρωμερὴ τοπων. Μακεδ. 2) Μεταφ. ἀνήθικος, ἀχρεῖος, φαῦλος κοιν.: Βρωμερὸς ἄνθρωπος. Βρωμερὴ γυναῖκα. || Φρ. μεταφ. Στόμα βρωμερὸ (συνεκδ. ἐπὶ ἀνθρώπου φιλονόγου ἢ αἰσχρολόγου) Συνών. ἀμύρωτος 2.

Πβ. βρωμέας, βρωμιάρις, βρωμός.

βρωμερότοπος ὁ, σύνηθ. βρουμιρότουπος βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βρωμερός καὶ τοῦ οὐσ. τόπος.

Τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχουν ἀκαθαρσίαι ἢ ὁ ὁποῖος ἀποπνέει δυσσομίαν. Συνών. βρωμότοπος.

βρωμεύω Ἰόνιοι Νῆσ. (Κέρκ. Κεφαλλ. Λευκ. κ. ἄ.)

Κρήτ.—(Νουμ. 1910 σελ. 214). βρουμεύον Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ἡ).

1) Μολύνω, ρυπαίνω, λερώνω ἐνθ' ἄν.: Τὸ κάμνω γὰρ νὰ ῥοχθῶνται ἴσα κάτω οἱ ἄρρωστοι χωριᾶτες καὶ νὰ μὴ βρωμέουνη τὴ μπασὰ τοῦ ἄλλου σπιτιοῦ (Νουμ. ἐνθ' ἄν.)

Βρωμεύτηκε ὁ δαίνα Κέρκ. Μὴν πᾶς ἐκεῖ, γκατὶ θὰ βρωμεύτης Κέρκ. || Παροιμ. φρ. Δὲ βρωμεύοντ' οἱ χεσμένοι

Ἰόνιοι Νῆσ. Καὶ ἄμτβ. μολύνομαι Κρήτ.: Παροιμ. φρ. Πρὶ βρωμένῃ ἡ πληγὴ τοῦ βάνου τὸ βοτάνι. 2) Ἄμτβ. ἀποπνέω δυσσομίαν, ὄζω Θράκ. (Αἰν.)

Πβ. βρωμέζω, βρωμῶ.

* **βρώμημα** τό, βρώμεμαν Πόντ. (Κερασ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμῶ.

Βρωμα (ἡ) Α 1, ὁ ἰδ.: Ἐντῶκεν 'ς σὸ μυτί μ' τὴ κρεατί' τὸ βρώμεμαν (χτύπησε στὴ μύτι μου ἡ βρωμα τοῦ κρέατος) Χαλδ.

βρώμησι ἡ, Εὐβ. (Κάρυστ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμῶ.

Νόσος τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος σήπεται ἀποκτῶν χρῶμα μαῦρον καὶ ἀποπνέων δυσσομίαν. Συνών. δαυλός, δαυλίτης.

βρωμησιὰ ἡ, σύνηθ. βρουμ'σιὰ βόρ. ἰδιώμ. βρω- μεσιὰ Ἀνδρ. Μύκ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμῶ.

1) Ἀκαθαρσία, ρυπαρότης ἐνθ' ἄν.: Ἐχει τὸ σπῖτι βρωμησιὰ σύνηθ. β) Μετων. ἄνθρωπος ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς Πελοπν. (Αἴγ.): Εἶναι βρωμησιὰ αὐτὴ ἡ γυναῖκα.

2) Μεταφ. λόγος ἄσεμνος, αἰσχροὺς καὶ ὑβριστικὸς ἄγν. τόπ.: Γνωμ.

Μὴ μαλώσης μὲ βρωμοῦσα μὴ σοῦ πῃ τοῖς βρωμησιὰς της.

βρωμιά ἡ, σύνηθ. βρουμιά βόρ. ιδιώμ. βρωμία Απουλ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά κατὰ τὸ ἀντίθετον μυρωδιά.

A) Κυριολ. 1) Βρωμα Α 1, ὁ ιδ., πολλαχ.: Ἀποκάπον ἔρχεται βρωμιά. Τὸ ψάρι ἀναδίδει βρωμιά. 2) Ἀκαθαροσία, ρυπαρότης σύνηθ.: Σιχαίνομαι τοῖς βρωμῖς του. Ἡ βρωμιά του δὲ λέγεται!

B) Μεταφ. 1) Ἀνήθικος προᾶξισ σύνηθ.: Ὅλο καὶ βρωμῖς κάνει. 2) Μετων. γυνὴ αἰσχρά, κακοήθης Κρήτ.: Ἄσμ.

Μωρὴ βρωμιά, μωρὴ σκυλλιά, μωρὴ μαγαρισμένη, ὑποῦχαις δώδεκ' ἀδερφούς με τὰ σπαθιά ζωσμένοι.

βρωμιάρικος ἐπίθ. πολλαχ. βρουμιάρ'κους πολλαχ. βορ. ιδιώμ.

Ἐκ τοῦ βρωμιάρικο οὐδ. τοῦ ἐπιθ. βρωμιάρις καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικος.

Βρωμιάρις 1, ὁ ιδ.

βρωμιάρις ἐπίθ. κοιν. βρωμνιάρις Πάρ. βρωμᾶρις Πόντ. (Κερασ.) βρωμᾶρις Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βρουμᾶρ'ς βόρ. ιδιώμ. Θηλ. βρωμᾶρα κοιν. βρωμᾶρία Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βρωμᾶραινα Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) βρωμᾶρὲ Δ.Κρήτ. βρωμᾶροῦ Κρήτ. Οὐδ. βρωμᾶριν Πόντ. (Κερασ.) βρωμᾶρ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βρωμᾶρ'κον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) βρωμᾶρικο κοιν.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. βρωμᾶρις, οὐ καὶ θηλ. βρωμᾶρεᾶ παρὰ Προδρ. 3, 99 καὶ 205 (ἐκδ. Hesselring - Perrot), ἐξ οὗ ὁ θηλυκὸς τύπ. βρωμᾶρέ.

1) Ἀκάθατος, ρυπαρὸς, λερωμένος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Βρωμᾶροῦ γαι καὶ σιχαίνομαι νὰ φάω κοᾶμα ἀπὸ τὰ χέστα τῆς Κρήτ. Γνωμ. Ὁ βρωμᾶρις εἶναι ὅταν τὸ χέστανι μέσ' τὸ λάκκο Ἀγίν. Συνών. ἀκάθατος Α 1, ἀσουμπαλιάρης 1, ἀσούμπαλος 1, ἀτσαλιάρης 1, ἀτσαλος 4, ἀτσιγγάνικος 2, Ἀτσιγγανος 3, βρωμέας, βρωμᾶρικός, βρώμικος 1, βρώμζος 1, βρωμούσης, βρωμύλος. β) Δυσώδης Πελοπν. (Μανιάκ.): Βρῶσι βρωμᾶρα (ἐκ παραμυθ.) 2) Μεταφ. ἀνήθικος, ἀχρεῖος, φαῦλος κοιν.: Τίμιος αὐτὸς συντροφεύει μ' ἓνα βρωμᾶρι. Συνών. βρώμιος 2.

Πβ. βρωμερός, βρωμος.

βρωμιασμένος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Μετοχ. τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρωμιάζω.

Ὁ ἀναδίδων κακὴν ὁσμὴν ἐξ ἀποσυνθέσεως, δύσσομος, ὅζων: Βρωμιασμένο ἀβγὸ - κρέας - ψάρι κττ.

βρωμίζω, ιδ. βρωμῶ.

βρώμικος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) βρώμνικος Θράκ. (Σαρεκκλ.) βρώμ'κους βόρ. ιδιώμ. βώμ'κους Σαμοθρ. Θηλ. βρώμ'σα Θράκ. (Μαρών.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικος.

1) Ὁ ἀναδίδων κακὴν ὁσμὴν, δυσώδης κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Βρώμικος μπακαλιάρης. Βρώμικη μαρίδα - σαρδέλλα κττ. Βρώμικο κρέας - ψάρι κττ. || Φρ. Τὰ μυρωίστηκε τὰ βρώμικα (μεταφ. ἐννόησε τὰ κακὰ πράγματα) κοιν. β) Ἀκάθατος, ρυπαρὸς κοιν.: Βρώμικος ἄνθρωπος. Βρώμικη γειτονιά - γυναῖκα κττ. Βρώμικο δωμάτιο - σπῖτι κττ. Βρώμικο γάλα - νερό κττ. || Φρ. Βρώμικη δουλειά (ἐργασία ρυπαρά, ἐργασία καθ' ἣν ὁ ἐργαζόμενος λερώνηται). Συνών. ιδ. ἐν λ. βρωμᾶρις 1. 2) Μεταφ. κα-

κός, πρόστυχος κοιν.: Βρώμικη δουλειά. Βρώμικα πράματα. || Φρ. Τὰ ρωϊώθω τὰ βρώμικα (ἐννοῶ τοὺς δολίους σκοποὺς τινος).

βρωμίλα ἡ, Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Ἡ δυσοσμία τοῦ τράγου κατὰ τὸν χρόνον τοῦ γενετησίου ὄργασμοῦ. Συνών. ἀγγριά, βαρβατιά, βαρβατίλα 1, βαρβατουλγά, τραγίλα.

βρώμιος ἐπίθ. σύνηθ. βρώμιους βόρ. ιδιώμ. βρώμζος Πάρ. (Λεῦκ.) κ.ά. βρώμζους βόρ. ιδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ζος.

1) Βρώμικος 1, ὁ ιδ., σύνηθ.: Βρώμιο κρέας - τυρὶ - ψάρι κττ. σύνηθ. || Φρ. Ἔπεσε 'ς τὸ βρώμιο (εἰρων. ἐπὶ τοῦ καρπουμένου ἀσήμαντον καὶ εὐτελὲς εἶδημα) Κεφαλλ. || Παροιμ.

Βρώμια ψάρι, | καλὰ παζάρια

(ἐπὶ πραγμάτων τὰ ὅποια πωλοῦνται εἰς εὐτελὴ τιμὴν ἐξ ἀνάγκης) Θεσσ. Βρωμοῦν τὰ βρώμια καὶ ἄς εἴν' καὶ κουπώμενα (ὅσον καὶ ἂν προσπαθῇ κανεῖς νὰ συγκαλύψῃ πράξεις αἰσχροῦς, θὰ γίνουν γνωσταὶ αὐταί) Ἰόνιοι Νῆσ.

2) Βρώμικος 2, ὁ ιδ., σύνηθ.: Φρ. Τὰ κατάλαβε τὰ βρώμια σύνηθ. Ἡγνοιοῦσιν τὰ βρώμια Λυκ. (Λιβύσσ.)

βρώμισμα τό, Λεξ. Περίδ. Βυζ. Δημητρ. βρώμισμα Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμίζω, δι' ὁ ιδ. βρωμῶ.

1) Ρῆτασις, λερωμα ἐνθ' ἂν. Συνών. ἀποβρότισμα 1. 2) Δυσοσμία Πόντ. (Κερασ.) Λεξ. Δημητρ.: Τὸ βρώμισμα τὸν ψάριον Λεξ. Δημητρ.

βρωμίτσα ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Υποκορ. τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

1) Θωπευτικὸς πρὸς νήπιον. 2) Μετων. ἄνθρωπος δόλιος καὶ φιλοχρήματος.

βρωμο - κοιν.

Θέμα τῆς λ. βρωμα (ἡ).

Δι' αὐτοῦ ὡς πρώτου συνθετικοῦ προσδιοριστικοῦ τοῦ δευτέρου σχηματίζονται σύνθετα ὀνόματα δηλοῦντα. 1)

Τὸν ἀναδίδοντα δυσάρεστον ὁσμὴν, τὸν δυσώδη, οἶον: βρωμοαφροξυλιά, βρωμοκαρυδιά, βρωμοκλάδι ἢ βρωμοκλάρι, βρωμοκοντισσινάδα, βρωμοκραγιά, βρωμόκρεας, βρωμολάχανο, βρωμολίμνη, βρωμολυγαριά, βρωμόμουρος, βρωμονέρι, βρωμόριζα, βρωμόχορτο κττ. 2) Τὸν ἀκάθατον, ρυπαρόν, βρωμερόν, οἶον: βρωμάσκι, βρωμόγενα (ρυπαρὰ γένεια), βρωμογειτονιά, βρωμόκελλο, βρωμοκόριτσο, βρωμόνερο, βρωμόπαιδο, βρωμόπαννο ἢ βρωμοπάννι, βρωμοπήγαδο, βρωμοπόδαρα, βρωμοσκεπάσμα, βρωμοσκολεῖο, βρωμόσκυλλο, βρωμοσόκακο, βρωμόσπιτο, βρωμότοπος, βρωμόχερα, βρωμοχωριάτης κττ. 3) Τὸν μικρὸς ἀξίας, εὐτελῆ, πρόστυχον, οἶον: βρωμοῶλογο, βρωμόκερο, βρωμόκρασο, βρωμόξιδο, βρωμοοικογένεια, βρωμόπουλλο, βρωμότυρο, βρωμόφαγο, βρωμοφούστανο, βρωμόψαρο, βρωμόψωμο κττ. 4) Τὸν ἄθλιον, ἐλεεινόν, οἶον: βρωμαράπης, βρωμαραπόπουλλο, βρωμαρβανίτης, βρωμοβοῦργαρος, βρωμογαλατᾶς, βρωμογειτόνας, βρωμογειτονιά, βρωμογερμανός, βρωμοζωή, βρωμοῖταλός, βρωμόκληρα, βρωμότουρκος, βρωμόφραγκος κττ. β) Μεταφ. τὸν ἀνήθικον, αἰσχρόν, φαῦλον, οἶον: βρωμάνθρωπος, βρωμόγερος, βρωμό-

γλωσσα, βρωμόγραια, βρωμογυναίκα ή βρωμογύναικο, βρωμοδουλειά, βρωμοκόριτσο, βρωμόλογο, βρωμόπαιδο, βρωμοτράγουδο κττ. Συνών. παλαιο - 5) Τὸν δυσάρεστον, ὀχληρόν, ὄλον: βρωμοαέρας, βρωμόκαιρος, βρωμοκαλόκαιρος, βρωμοβορσάς, βρωμόκρυνο, βρωμονοτξάς κττ. 6) Δείνωσιν τῆς σημασίας τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ, ὄλον: βρωμόξυλο (δυνατὸ ξύλο, ἰσχυρὸς δαρμὸς) κοιν. βρωμόκουτος (πολὺ κουτὸς) Κύπρ. βρωμόκουτσος (πολὺ κουτσὸς) αὐτόθ. βρωμότελ-λος (πολὺ μαρὸς) αὐτόθ. κττ.

βρωμοάλογο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμοαφροξυλξά, ἰδ. βρωμο - 1.

βρωμόβαρκα, ἰδ. βρωμο - 3

βρωμοβασιλικὸς ὁ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ βασιλικός.

Ὁ ἄγιος βασιλικός.

βρωμοβάτραχος, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμοβιολέττα, ἰδ. βρωμο - 1.

βρωμοβοτάνι τό, (Ἑστία 12, 523).

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ βοτάνι.

Χόρτον εὐτελές: Ἄσμ.

Σωπάτε, βρωμολούλουδα κ' ἐσεῖς βρωμοβοτάνια.

βρωμοβότανο τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ βότανο. Ἰδ. Μ. Στεφ. νίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 220.

Τὸ φυτὸν στρύχνος ὁ μέλας (*solanum nigrum*) τῆς τάξεως τῶν στρυγνοειδῶν (*solanaceae*). Συνών. ἀργετομάτα, ἀργετοματρά, ἀμπελοφίδα 2. βρωμοῦσα, βρωμόχορτο, μαυρόχορτο. [46]

βρωμοβύζα ἐπίθ. θηλ. Νάξ. (Ἀπόρρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ βυζί.

Ἡ ἔχουσα ρυπαρὰ τὰ στήθη ἐκ τοῦ γάλακτος ποὺ θηλάζει, ἐπὶ γυναικὸς ὑβριστικῶς.

βρωμοβυζάκι τό, ἀμάρτ. βρωμοζάκι Κέρκ. Κεφαλλ. — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βρωμουςάκι ΠΓεν. νάδ. 1035.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ βυζάκι. Οἱ ἄνευ τοῦ βυ τύποι καθ' ἀπλολογίαν. Τὸ βρωμουςάκι ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ βρωμοῦσα, ὁ ἰδ.

1) Τὸ φυτὸν χοιράδιον τὸ ξενικὸν (*scrofularia peregrina*) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (*scrofulariaceae*), ἢ γαλίωψις τοῦ Διοσκορίδου ΠΓεννάδ. 1035. Συνών. βρωμόμουρος, βρωμόχορτο. 2) Τὸ φυτὸν πράσιον τὸ κοινὸν (*maurubium vulgare*) τῆς τάξεως τῶν χειλανθῶν (*labiatae*) Κέρκ. Κεφαλλ. — Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. 3) Ὑπὸ τὸν τύπ. βρωμοζάκι τοῦ βουνοῦ, τὸ φυτὸν χοιράδιον τὸ ἑτερόφυλλον (*scrofularia heterophylla*) Κέρκ. — Λεξ. Δημητρ.

βρωμογαλατάς, ἰδ. βρωμο - 2 καὶ 4.

βρωμόγαττος ὁ, κοιν. βρωμόκατ-τος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ γάττος.

Ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς γάττος ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Βρὲ κάτ-τε, βρὲ βρωμόκατ-τε, βρὲ γαῖμα βρωμισμένον, ποῦ κάθεται μέσ' ἔς τοῖς γωνιῆς σὰν τὸν ἀγιασμένον Κύπρ.

βρωμογειτονιά, ἰδ. βρωμο - 2 καὶ 4 β.

βρωμόγενα, ἰδ. βρωμο - 2.

βρωμόγερω, ἰδ. βρωμο - 2, 4 καὶ 4 β.

βρωμογῆ, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμόγλωσσα ή, σύνηθ. βρωμόγλουσσα βόρ. ιδιῶμ. Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ γλῶσσα.

1) Γλῶσσα ἐκφέρουσα λόγους αἰσχροῦς, συκοφαντικούς κττ.: Ἐχει αὐτὴ μὲν βρωμόγλωσσα ποῦ νὰ φυλάγεται. Πρόσεχε μὴ πέσης ἔς τὴ βρωμόγλωσσά του. Συνών. ἀρσιζικὸγλωσσα. 2) Μετων. ἄνθρωπος ἔχων αἰσχρὰν γλῶσσαν, ἄνθρωπος αἰσχρολόγος, βωμολόχος, συκοφάντης κττ.: Εἶναι μὲν βρωμόγλωσσα αὐτὸς ποῦ ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ! Ἐμπλεξα μὲ μὲν βρωμόγλωσσα. Συνών. ἀρσιζικὸγλωσσος.

βρωμογλωσσὶά ή, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. βρωμόγλωσσος.

Αἰσχρολογία, κακολογία, συκοφαντία. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀτσαλοκουβέντα.

βρωμόγλωσσος ἐπίθ. σύνηθ. βρωμόγλουσσος βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ γλῶσσα.

Αἰσχρολόγος, κακολόγος. Συνών. ἀρσιζικὸγλωσσος, ἀτσαλιάρης, ἀχρειάνης 1 (ἐνθα πολλὰ ἄλλα συνών.), ἐτι δὲ βρωμολόγος, βρωμοσαλιάρης, βρωμόστομος.

βρωμογυναίκα ή, σύνηθ. βρωμουγ'ναῖκα βόρ. ιδιῶμ. βρωμογύναικο τό, σύνηθ. βρωμουγύνικον βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ γυναικα.

1) Γυναίκα ἀκάθαρτος, ρυπαρά. 2) Μεταφ. ἀνήθικος, ἀναίσχυντος, αἰσχρὰ γυναίκα. Συνών. ἀλογοφάγισσα 2 β.

βρωμόδεντρο τό, Ἀθῆν. κ. ἀ. βρωμόδεδρο Κύθηρ. κ. ἀ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ δέντρο.

Τὸ φυτὸν ἀζώγυρος, ὁ ἰδ.

βρωμόδοντο τό, ἀμάρτ. βρωμόδουντον Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ δόντι.

Ἀσθένεια τοῦ στόματος τῶν ἀλόγων.

βρωμοδουλειά ή, σύνηθ. βρωμοδουλεία Πόντ. (Κερασ.) βρωμουδ'λειά βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρῶμα (ή) καὶ δουλειά.

Α) Κυριολ. 1) Ἐργασία ρυπαίνουσα, καθιστῶσα ἀκάθαρτον καὶ ρυπαρὸν τὸν ἐργαζόμενον σύνηθ.: Ὅποιος βρίσκεται ἢ ἔχει βρωμοδουλειὰ δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι καθαρὸς. 2) Ἐργασία ἀμελῆς καὶ ἀτελῆς, τῆς ὁποίας τὸ προῖον εἶναι κακότεχνον καὶ ἄκομψον σύνηθ.: Τὸν πιάνεις κι αὐτὸν γὰρ τεχνίτη; δὲ βλέπεις τί βρωμοδουλειὰ κάνει; 3) Ἐργον δυσχερὲς καὶ ἄχαρι Πόντ. (Κερασ.)

Β) Μεταφ. 1) Πρᾶξις ἠθικῶς ἐπιλήψιμος, αἰσχρὰ, κακοήθης σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Κάποια βρωμοδουλειὰ εἶναι ἔς τὴ μέση. Κάτι βρωμοδουλειὰ τρέχει ἐδῶ. Ἀνακατεύεται σὲ βρωμοδουλειές. Τὴν ἔχει κάνει τὴ βρωμοδουλειὰ, γι' αὐτὸ ντρέπεται νὰ ἐρθῇ. Συνών. ἀσκημὰ 2, ἀσκημοδουλειὰ, ἀσκημότη 2, βρῶμος 1 β. 2) Ὑπόθεσις περίπλοκος, ὀχληρὰ καὶ κακὴ σύνηθ.: Φρ. Ἐπαθα μὲν βρωμοδουλειὰ. Τοῦ κατάφερε - τοῦ σκάρωσε μὲν βρωμοδουλειὰ (τὸν περιέπλεξεν εἰς ὑπόθεσιν κακὴν).

βρωμόδρομος, ιδ. βρωμο - 2.

βρωμοδυόσμος ό, Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ. βρω-
μόδυοσμος ΜΣτεφανίδ. Όρολογ. Δημώδ. 1 (1941) 9.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και δυόσμος.

Τό φυτόν βληχώνι, δ ιδ.

βρωμοξητειᾶνος, ιδ. βρωμο - 2.

βρωμοζωή ή, πολλαχ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και ζωή.

Ζωή άθλία, τλαιπωρημένη έκ βασάνων και στερή-
σεων. Συνών. παλαιοζωή.

βρωμοζώντανος επίθ. Πελοπν. (Μάν.)

Άκάθαρτος, ρυπαρός (οίονει ζωντανός δζων ως εάν
ήτο νεκρός).

βρωμοθήλυκο τό, σύνηθ. βρουμονθήλ'κον βόρ.
ιδιωμ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και θηλυκό, δι' δ ιδ. θη-
λυκός.

1) Κόρη άθλία, έλεεινή. 2) Κόρη άνήθικος, αί-
σχροῦ διαγωγῆς. Συνών. βρωμοκόριτσο.

βρωμόκαιρος, ιδ. βρωμο - 5.

βρωμοκαλόκαιρο, ιδ. βρωμο - 5.

βρωμοκαμπίτης ό, Ήπ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή), κάμπος και τῆς παραγω-
γικής καταλ. -ίτης.

Χλευαστικῶς ό κάτοικος πεδινού μέρους (κατ' αντί-
θεσιν πρὸς τὸν όρεινόν).

βρωμοκάραβο, ιδ. βρωμο - 3.

βρωμοκαρυά ή, Άττικ. Πελοπν. (Λακων.) — Λεξ.
Δημητρ. βρουμουκαρυά Μακεδ. (Χαλκιδ.) βρουμουκαρά
Θράκ. (Σουφλ.)

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και καρυά.

Τό φυτόν άίλανθος ό άδενώδης (ailanthus glandu-
losa). Συνών. άγριοκαρυδζά, βρωμοκαρυδζά.

βρωμοκαρυδζά ή, Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και καρυδζά.

Βρωμοκαρυά, δ ιδ.

βρωμοκείτομαι Κῶς.

Έκ τοῦ ούς. βρωμα (ή) και τοῦ ρ. κείτομαι.

Κατάκειμαι έντός βρώμας, άκαθαρισίων: Άσμ.

Σάν τέτοια κοπρολάχανα κι άγριορρεπανίδες

ς τούς δρόμους βρωμοκείτονται με σάπρες τοίς όρπίδες
Συνών. βρωμοκοιτάζομαι.

βρωμόκελλο, ιδ. βρωμο - 2.

βρωμόκερο, ιδ. βρωμο - 3.

βρωμοκίτρινος επίθ. ΠΒλαστ. Κριτικ. Ταξίδ. 66.

Έκ τοῦ ούς. βρωμα (ή) και τοῦ επίθ. κίτρινος.

Ό έχων κίτρινον χρώμα και ών άκάθαρτος, ρυπαρός:
Σκυλλιά βρωμοκίτρινα, τσιμπουρόσκυλλα.

βρωμοκλάδι τό, Στερελλ. (Δωρ.) — Λεξ. Μ'Εγκυκλ.

Βλαστ. βρωμοκλάρι Πελοπν. (Βούρβουρ.) βρωμόκλαδο
Ρόδ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κλαδί.

Τό φυτόν άνάγυρις ή δύσοσμος (anagyris foetida).
Συνών. άνάγυρος (Π), βρωμολυγαρζά, βρωμολυ-
γζά, βρωμοῦσα, βρωμουσζά.

βρωμοκλέφτης, ιδ. βρωμο - 3 β.

βρωμόκληρα ή, Κεφαλλ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κληρα.

Παιδίον άθλιον, έλεεινόν.

βρωμοκοιλιά ή, Νάξ. (Άπύρανθ.)

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κοιλά.

Βρωμα, δυσωδία τῆς κοιλίας (νοείται ως νόσος): Νά
σέ φάη ή βρωμοκοιλιά! (άρά).

βρωμοκοιτάζομαι Μακεδ. (Φλόρ.)

Έκ τοῦ ούς. βρωμα (ή) και τοῦ ρ. κοιτάζομαι.

Βρωβοκείτομαι, δ ιδ., άρατικῶς: Άσμ.

Έπεσε νά κοιμηθῇ | και νά βρωμοκοιταστῇ.

βρωμοκολιάζω Σέριφ.

Έκ τοῦ ούς. βρωμόκολος.

Προσβάλλομαι από νόσον προκαλουμένην από τὸν
βρωμόκολον: Βρωμοκολιάζει ή ντομάτα.

βρωμοκολιός, ιδ. βρωμο - 3.

βρωμόκολος επίθ. Σέριφ. Σῦρ. κ. ά. — Μακρυγ.
Άρχ. 2,22.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κόλος.

1) Ναυθός, όκνηρός Σῦρ.: Αὐτός εἶν' ένας βρωμόκο-
λος, και δε θέλει νά πιάσῃ δουλειά. 2) Άτολμος, δειλός
Μακρυγιανν. Άρχ. ένθ' άν.: Τί βρωμόκολοι εἶστε εσείς,
φοβάσῃ κι από τὸν ήσυχό σας! 3) Οὐς, πτηνόν τό
όποιον επικαθήμενον εἰς τήν ντομάταν προκαλεῖ νόσον
αὐτῆς Σέριφ.

βρωμόκοντος, ιδ. βρωμο - 6.

βρωμοκόριτσο, ιδ. βρωμο - 2 και 3 β.

βρωμόκορμος επίθ., Κεφαλλ. Μῆλ. Σῦρ. κ. ά.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κορμί.

Ό άξιος άποστροφῆς εἶτε δια τήν ρυπαρότητά του
εἶτε τήν ήθικήν άθλιότητα.

βρωμοκορφοξυλζά, ιδ. βρωμο - 1.

βρωμοκουκουβάγζα ή, Ήπ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κουκουβάγζα.

Γλαῦξ άποπνέουσα δυσωδίαν: Άσμ.

Δέν ήσουν άξιος νά χαρῆς πέρδικα μαυρομάτα,
άπὲ σοῦ πρέπει νά φιλῆς τῇ βρωμοκουκουβάγζα,
όπου τὰ χνότα της βρωμοῦν σάν σάπια κολοκύθα
(μεταφ. επί προσώπου). Συνών. βρωμοχουχλουβάγζα.

βρωμοκούναβο τό, πολλαχ. βρουμουκούναβου πολ-
λαχ. βορ. ιδιωμ. βρωμοκούναδο Άθ.

Έκ τών ούς. βρωμα (ή) και κουνάβι.

1) Τό ζῷον όξογαλή τοῦ γένους τών ικτίδων. 2)
Τό δέρμα τῆς όξογαλῆς.

βρωμόκουτος, ιδ. βρωμο - 6.

βρωμόκουτσος, ιδ. βρωμο - 6.

βρωμοκουτσουνάδα, ιδ. βρωμο - 1.

βρωμοκούφαρο τό, Μέγαρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα καὶ κουφάρι.

Ὑβριστικῶς ὁ παχὺς καὶ ἄχρηστος ἄνθρωπος.

βρωμολάχανο τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λάχανο.

Τὸ φυτὸν ἀγριοκαρδαμούδα 1, ὁ ἰδ.

βρωμολεπουτῆς ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λεπουτῆς. Διὰ τὸ β' συνθετ. ἰδ. ΠΓεννάδ. 160.

Τὸ φυτὸν atriplex rosea.

βρωμολιμένας ὁ, Ρόδ. βρωμολιμνῶνας Μεγίστ. βρουμουλιμνῶνας Σάμ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λιμένας.

Λιμὴν τοῦ ὁποίου τὰ ὕδατα βρωμοῦν ἔνεκα τῆς στασιμότητός των. Τὸ Βρωμολιμνῶνας καὶ ὡς τοπων. Λυκ.

βρωμολίμνη, ἰδ. βρωμο - 1. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἡπ. Κρήτ. (Μονοφάτσ.) Πελοπν. (Ἀργολ.)

βρωμολογία ἡ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρωμολόγος

Αἰσχρολογία, αἰσχροὶ λόγοι. Συνών. βρωμόλογο.

βρωμόλογο τό, σύνηθ. βρωμόλοο Ἄνδρ. κ. ἄ. βρουμόλογον βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λόγια πληθ. τοῦ λόγος. Ὁ ἐνικ. βρωμόλογο εἶναι νεώτερος σχηματισμός ἐκ τοῦ πληθ. βρωμόλογα.

Βρωμολογία ὁ ἰδ.: Λέει βρωμόλογα. Δὲν κάνει τὸ παιδί ν' ἀκούῃ βρωμόλογα ἀπὸ τὰ παλαιόπαιδα. Τοῦ ἡμεῖς βρωμόλογο καὶ τὸν ἔκαμε νὰ θυμῶσιν. Συνών. ἰδ. ἔν λ. ἀσκημολογία, ἀσπαρακονβέντα, ἀσπαραγισμός.

βρωμολόγος ἐπιθ. πολλαχ. βρωμόλογος πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ τοῦ ρ. λέγω.

Ὁ λέγων λόγους αἰσχροὺς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρωμολόγισσος.

βρωμολογῶ πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρωμολόγος.

Λέγω αἰσχροὺς λόγους, αἰσχρολογῶ.

βρωμολούλουδο τό, σύνηθ. βρουμουλούλ'δου βόρ. ἰδιώμ. βρωμολέλουδο Εὔβ. (Αὐλωνάρι.) Πελοπν. (Σουδεν.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λουλούδι, παρ' ὃ καὶ λελούδι.

1) Ἄνθος εὐτελὲς σύνηθ.: Ἄσμ.

Σωπάτε, βρωμολούλουδα καὶ βρωμοχορταράκια, τί ἐγὼ εἶμαι τὸ τραγιάφυλλο τὸ μοσκομυρισμένο Πελοπν. 2) Ἄνθος λευκὸν καὶ ὑδροχαρὲς ὅμοιον μὲ τὸν κρίνον, περὶ τοῦ ὁποίου πιστεύεται ὅτι μόλις τὸ ἴδουν αἱ ὀρνίθες παύουν νὰ γεννοῦν Εὔβ. (Αὐλωνάρι.)

βρωμολυγαρῆς ἡ, Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λυγαρῆς.

Τὸ φυτὸν βρωμοκλάδι, ὁ ἰδ.

βρωμολυγῆς ἡ, Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Μάν. Μεσσ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ λυγῆς.

Βρωμολυγαρῆς, ὁ ἰδ.

βρωμομαρῆς ἡ, πολλαχ. βρουμουμαρῆς Στερελλ. (Αἰτωλ.) βρωμομαῖρα Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ τοῦ ὄν. Μαρία.

1) Εἶδη ἐντόμων δυσόσμων α) Ἡ σκολόπενδρα ἡ ζωνωτὴ (scolopendra cincta) τῆς τάξεως τῶν μυριαπόδων (myriapodes) ἐνθ' ἄν. Συνών. πολυποδαροῦσα, σαρανταποδαροῦσα, χίλιοποδαροῦσα. β) Ἐπιλάχνη χρυσομελίνα (epilachna chrysomelina) τῆς τάξεως τῶν κολεοπτέρων (coleoptera) ἐνθ' ἄν. Συνών. βρωμοῦσα, μαρουδιά. 2) Μεταφ. γυνὴ ἀναιδὴς Λευκ.: Γνωμ.

Κάθε γάμος καὶ τραπέζι | κ' ἡ βρωμομαρῆς 'ς τὴ μέση. [**]

βρωμολόχα, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμόμουρος ὁ, Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ. Τὸ φυτὸν βρωμοβυζάκι 1, ὁ ἰδ.

βρωμοπαρούτι, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμοπούρβουλας ὁ, Προπ. (Πάνορμ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ μπούρβουλας.

Ὁ κύνθαρος ὁ κατασκευάζων ἐκ κόπρου μικρὰς σφαίρας καὶ κυλίων αὐτάς διὰ τῶν ποδῶν εἰς τὴν φωλεάν του, κοπροκύνθαρος: Παροιμ.

Οὐλ' κι οὐλ' | κ' οἱ βρωμοπουρβούλ' (ἐπὶ ἀνθρώπου οὐτιδανοῦ θέλοντος ν' ἀπονέμῃ εἰς ἑαυτὸν τιμὴν, τῆς ὁποίας δὲν εἶναι ἄξιος).

βρωμόμυγα ἡ, κοιν. βρουμόμυια Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ μυγα.

Εἶδος μεγάλης μυίας. Συνών. κρεατόμυια, σκατόμυια.

βρωμομυρισμένος ἐπιθ. Ἡπ. (Κόνιτο.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. βρωμα καὶ τοῦ μυρισμένος μετοχ. τοῦ μυρίζω.

Ὁ ὄζων κακῶς, δύσοσμος: Ἄσμ.

Λουλούδια βρωμολούλουδα καὶ βρωμομυρισμένα, ἐγὼ εἶμαι ἕνας βασιλικὸς καὶ πάλε δὲν παινεῖσθαι.

βρωμομύρμηγκο τό, ἀμάρι. βρουμουμύρμηγκου

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ μυρμήγκι.

Μέγας μύρμηξ. Πβ. βρωμο - 6.

βρωμομύτης ἐπιθ. ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ μύτι. Τύπ. βρωμόμυτος παρὰ Σομ.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου βρωμᾶ ἡ μύτι, ὁ ἔχων ὄζαιναν τῆς ρινός. Συνών. βρωμορροθούνης.

βρωμόνερο τό, κοιν. βρουμόνερον βόρ. ἰδιώμ. βρωμονέρι Μύκ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ νερό.

1) Ὑδωρ βρωμερόν, ἀκάθαρτον κοιν. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρωμονέρι καὶ Βρωμόνερο ὡς τοπων. πολλαχ. 2) Διάλυσις φανικοῦ ὀξέος Σύμ.

βρωμοντροπόλογο τά, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ), ντροπὴ καὶ λόγος.

Βρωμόλογο, δι' ὃ ἰδ. βρωμόλογο.

βρωμόξιδο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμοξυλεᾶ (Ι) ἡ, Ἄμοργ.

Ἐκ τῶν οὖσ. βρωμα (ἡ) καὶ ξύλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ξά.

Τὸ φυτὸν ἀνάγυρος (II), δ ἰδ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *Βρουμουξ'λεᾶ* τοπων. Ἡπ.

βρωμοξυλεᾶ (II) ἡ, Ἰων. (Κρήν.) κ. ἄ. *βρουμουξ'λεᾶ* Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *ξυλεᾶ*.

Βρωμόξυλο, II, δ ἰδ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βρουμουξ'λεᾶς* τοπων. Μακεδ.

βρωμόξυλο τό, σύνηθ. *βρουμόξ'λου* Β.Εὔβ. Ἡπ. Μακεδ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *ξύλο*.

I) Τὸ φυτὸν ἀνάγυρος (II), δ ἰδ., Ἡπ. Μακεδ. κ. ἄ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βρωμόξυλο* Πελοπ. (Γορτυν.) *Βρουμόξ'λα* Β.Εὔβ. II) *Ξυλοκόπημα* ἰσχυρόν, δαρκὸς δυνατὸς σύνηθ.: Φρ. *Ἐφαγε βρωμόξυλο* ἡ τοῦ ὄωσα *βρωμόξυλο* ποῦ θὰ τὸ θυμᾶται γιὰ πάντα. Τοῦ τραυίξα *ἕνα βρωμόξυλο* ποῦ θὰ τὸ θυμᾶται *χρόνια* Εὔβ. (Αὐλωνάρ.) Συνών. *βρωμοξυλεᾶ* (II). Πβ. *βρωμο* - 6.

βρωμοοικογένεια ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *οἰκογένεια*.

Οἰκογένεια κατωτάτης κοινωνικῆς καταστάσεως, πρόστυχη, φαύλη: *Μὴ παίρνῃς κορίτσι ἀπὸ βρωμοοικογένεια*.

βρωμόπαιδο τό, σύνηθ. *βρωμόπαιδον* Πόντ. (Κερασ.) *βρουμόπιδον* βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *παιδί*.

1) Παιδί ἀκάθαρτον καὶ δυσωδίαν ἀποπνέον Πόντ. (Κερασ.) 2) Παιδί ἀνάγωγον, ἀγυιόπαις σύνηθ.: *Τὰ βρωμόπαιδα ἀναστᾶσαν τὴ γειτονίᾳ*. 3) Παιδί ἡθικῶς διεφθαρμένον σύνηθ.: *Ἐπὶ βρωμόπαιδο εὐκόλα παρασέρκει· τὸ κακὸν ἐν ἄλλο*.

βρωμόπαννο ἡ **βρωμοπάννι**, ἰδ. *βρωμο* - 2.

βρωμοπαππαδιᾶ ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *παππαδιᾶ*.

Ἐντομον πρασίνου χρώματος δύσσομον.

βρωμόπελ-λος, ἰδ. *βρωμο* - 6.

βρωμοπεταλίδα ἡ, Ζάκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *πεταλίδα*. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1,10.

1) Ὀξουσα φλύκταινα τοῦ δέρματος ἀνθρώπου. 2) Τὸ φυτὸν ἱπποκρητῆς ἡ μονοπυριτώδης (*hippocrepis unisiliqua*) τῆς τάξεως τῶν ψυχανθῶν (*parillionaceae*), βότανον ἱαματικὸν τῶν φλυκταινῶν τοῦ δέρματος. [*]

βρωμόπετρα ἡ, Κρήτ. (Κασιδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *πέτρα*.

Λίθος ἀναδίδων ὁσμὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς πυρίτιδος.

βρωμοπήγαδο, ἰδ. *βρωμο* - 2. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βρωμοπήγαδο* Ἀττικ. Ἡπ. Εὔβ. Πελοπ. (Μάν.) *Βρουμοπήγαδον* Μακεδ. Στερελλ. (Παρνασσ.) *Βρωμοπήγαδα* τά, Πελοπ. (Γύθ. Λακων. Μάν.)

βρωμοπήγαδος ὁ, Κωνπλ. κ. ἄ. Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρωμοπήγαδο*. Στοιχειὸ πηγαδιοῦ.

***βρωμοπηλακιά** ἡ, *βρωμοπηλατᾶ* Κύπρ. *βρωμοπηλατᾶ* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *πηλάκι ἐκ παλαιοῦ τινος οὐσ. *πῆλαξ, ὅθεν καὶ τὸ ἀρχ. *προπηλακίζω*.

Δυσώδης πηλός, βόρβορος. Συνών. *προπηλιά*.

βρωμοπηλιά ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *πηλεᾶ ἡ *πηλός* καὶ τῆς καταλ. - *ιά*.

*Βρωμοπηλακιά, δ ἰδ.

βρωμοπηλιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βρωμοπηλιά*.

Ἀποπνέω δυσωδίαν βορβόρου: *Βρωμοπηλιάζει ὁ δοῖρος*.

βρωμοπόδαρα, ἰδ. *βρωμο* - 2.

βρωμοπόδης ἐπίθ. (Νῒστ. 22,1641).

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *πόδι*.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου βρωμοῦν τὰ πόδια.

βρωμοπορδαλαῖς ὁ, ἐπίθ. Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* καὶ *πορδαλαῖς*.

Ἀνθρωπος συνεχῶς ἀποπερδόμενος καὶ δυσωδίαν ἀποπνέων.

βρωμόπουλλο, ἰδ. *βρωμο* - 3.

βρωμόπρασο τό, Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *πράσο*.

Φυτόν τι.

βρωμορρίγανη ἡ, Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *ρίγανη*.

Ἀγριοχορτὸν παράσιτον.

βρωμορρίζα ἡ, ἀμάρτ. *βρωμόρριζα* Θεσσ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *ρίζα*.

Τὸ φυτὸν ἀγριοκέρει 2, δ ἰδ.

βρωμορρούδι τό, Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *ρούδι*.

Χορτὸν ἐδάδιμον.

βρωμορρουθούνης ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. *βρωμορρουθούνα* Μύκ. *βρωμαρθούνα* Σῦρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βρωμα* (ἡ) καὶ *ρουθούνη*.

Βρωμομύτης, δ ἰδ.

βρώμος ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ.) Καπ. (Ἀραβάν. Σινασσ.) Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ. *βρώμους* Μακεδ. Σάμ. κ. ἄ. *βρώμο* Ἀπουλ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. *βρώμος* = δυσωδία τῶν ζώων ἰδίως κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὀχείας. Περί τῆς λ. ἰδ. καὶ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 27 (1915) 344 κῆξ.

1) Κακὴ ὁσμὴ, δυσωδία Ἀπουλ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Καπ. (Ἀραβάν. Σινασσ.) Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Μακεδ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. Σάμ. Σύμ. κ. ἄ.: *Ἡβγαγε ἕνα βρώμο* Κρήτ. *Ἐπὶ τὸ δοταμὸ ἔχουνε ριμένον ἕνα φοφισμένο σκύλλο καὶ δὲ βορεῖ κῆνεις νὰ σιμώσῃ ἀπὸ τὸ βρώμο* Κρήτ. *Ἀσ' σὸ βρώμον κ' ἐπόρεσαμε νὰ δαβαίνωμε* (ἀπὸ τὸν β. δὲν μπορέσαμε νὰ περάσωμε) Τραπ. Πολ-λὺς *βρώμος* *ἐρχεται* *ποντᾶει χαμαὶ* Κύπρ. || Ἀσμ.

Νὰ σέ ἔχαμε ἔς τὸν πόλεμο, ἔς τοῦ μπαρουτιοῦ τὸν [βρώμον,

τοτεσιὰ νὰ θώρεια τῆς γνώσεως σου τὸν δρόμον

Κῶς. β) Μεταφ. πρᾶξις κακὴ, αἰσχροὶ Κύπρ. Συνών. *βρωμοδουλειά* Β 1. 2) Σκόληξ τις Κρήτ. Πβ. *βρώμα* (ἡ).

βρωμος επίθ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Καπ. (Ἀραβάν.) Κρήτ. Μύκ. Τήν. κ.ά.—ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 317 βρώμους Λέσβ. Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα (ή). Πβ. καὶ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 36 (1924) 199 καὶ ἐν Ἑπετ. Φιλοσ. Σχολ. Θεσσαλον. 1 (1927) 30.

1) Ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς Θράκ. (Σηλυβρ.)—Ν.Πολίτ. ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. *Εἶναι καὶ ὁ Βρωμος γὰρ τὴν Βρώμα* (κατὰ προσωποποίησιν, ὅτι καὶ ἡ δυσειδὴς καὶ ἀναξία γυνὴ εὐρίσκει καὶ νυμφεύεται τὸν προσήκοντα εἰς αὐτὴν σύζυγον) ΝΠολίτ. ἐνθ' ἄν. β) Μεταφ. ἀνήθικος, βδελυρὸς, κακῆς διαγωγῆς Καπ. (Ἀραβάν.) Κρήτ. Λέσβ. Σάμ.: *Ἀδικο γὰρ σ' εὖρη, βρώμε!* Κρήτ. 2) Νωθρὸς, ὀκνηρὸς Μύκ. Τήν.: *Ὁ δεινὰ εἶναι βρωμος τσαὶ τίποτα δὲν κάνει* Μύκ. || Παροιμ. *Ὁ βρωμος ὁδὲς προκόπη, ἡ ὁργὴ τοῦ Θεοῦ τὸν παίρνει* αὐτόθ.

Πβ. βρωμερός, βρωμιάρις.

βρωμοσαλιάζω πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα (ή) καὶ τοῦ ρ. σαλιάζω.

1) Ἐκκρίνω σιέλον καὶ ρυπαίνομαι. 2) Μεταφ. λέγω βρωμεροῦς καὶ σιχαμένους λόγους, αἰσχρολογῶ.

βρωμοσαλιάρης επίθ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 163

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρώμα (ή) καὶ τοῦ ἐπιθ. σαλιάρης.

1) Ὁ ρυπαινόμενος ἐκ τοῦ ἐκκρινόμενου σιέλου. 2) Μεταφ. αἰσχρολόγος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρωμόχλωσος.

βρωμοσαρδέλλα ή, Πελοπν. (Μάν.) βρωμοσαρδέλλα Στερελλ. (Ἀράχ. Δεσφ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σαρδέλλα.

Τὸ φυτὸν πελαγονίον τὸ ζωνωτὸν (pelargonium zonale) τῆς τάξεως τῶν γερανιάδων (geraniaceae).

βρωμοσιχαμένος επίθ. ΔΣάρρ. Εὐριπ. Μήδ. 39.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ τοῦ σιχαμένος μετοχ. τοῦ ρ. σιχαίνομαι.

Ἀθλιος, ἐλεεινός: *Βρωμοσιχαμένη ψυχὴ.*

βρωμοσκεπασμα, ἰδ. βρωμο - 2.

βρωμοσκολεῖτο, ἰδ. βρωμο - 2

βρωμοσκυλλιάζω σύνηθ. βρουμονσάλλιάζου βόρ. ἰδιώμ. βρωμοδ-σνλ-λιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμόσκυλλο.

Μένω ἀδρανὴς καὶ ἀεργὸς ἐκ νωθρότητος καὶ ὀκνηρίας ἐνθ' ἄν.: *Δὲν πάει σὲ δουλειά, ὅλο βρωμοσκυλλιάζει* σύνηθ. Συνών. βρωμοσκυλλῶ, κοπροσκυλλιάζω.

βρωμόσκυλλο τό, κοιν. βρωμόσκυλλον Πόντ. (Κερασ.) βρουμόσ'λλον βόρ. ἰδιώμ. βρουμόδ'λλον πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. βρωμόστουλλο Νάξ. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σκυλλί.

1) Σκύλλος ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς. 2) Νωθρὸς, ὀκνηρὸς σύνηθ. 3) Μεταφ. αἰσχρὸς, ἀνήθικος ἄνθρωπος, βρωμάνθρωπος. Συνών. βρωμόσκυλλος.

βρωμόσκυλλος ὁ, Πόντ. (Κερασ.) βρωμόδ-σνλ-λος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σκύλλος.

Βρωμόσκυλλο 3, ὁ ἰδ.

βρωμοσκυλλῶ σύνηθ. βρωμοσκυλλάω Κεφαλλ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμόσκυλλο.

Βρωμοσκυλλιάζω, ὁ ἰδ.

βρωμόσογο τό, σύνηθ. βρουμόσουγου βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σόι.

Γένος ἀνθρώπων εὐτελῶν καὶ φαύλων. Συνών. παλαιόσογο.

βρωμοσόκακο τό, σύνηθ. βρουμονσόκακον βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σοκάκι.

Στενωπὸς ἀκάθαρτος.

βρωμοσπαρτζά ή, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμόσπαρτο μεταπλασμένον κατὰ τὰ εἰς -ζά ὄν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν κύτισος ὁ Καραμάνικος (cytisus Karamanicus) τῆς τάξεως τῶν ἐλλοβοκάρπων (leguminosae).

βρωμόσπαρτο τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σπαρτό.

Βρωμοσπαρτζά, ὁ ἰδ.

βρωμόσπιτο τό, σύνηθ. βρουμόσ'του βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σπίτι.

1) Οἰκία ἀκάθαρτος, ρυπαρά. 2) Μεταφ. α) Οἰκογένεια ἀνήθικος, ἐκλελυμένη, διεφθαρμένη. β) Οἶκος ἀνοχῆς, πορνεῖον.

βρωμοσπορά ή πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σπορά.

Ἀνθρώπος εὐτελοῦς καὶ ταπεινῆς καταγωγῆς: Ἀσμ.

Ἡ μάνα μ' ἡ βρωμοσπορά | βγαίνει καὶ μὲ κατηγορά.

Συνών. βρωμόσπερμα, βρωμόσπορος.

βρωμόσπορος ὁ, (Νῆστ. 17, 43).

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ σπόρος.

Βρωμοσπορά, ὁ ἰδ.

βρωμόσταρο τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ στάρι.

1) Σῖτος σάπιος. 2) Σῖτος ἀκάθαρτος.

βρωμοσταχτοῦ επίθ. θηλ. Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα (ή) καὶ στάχτη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦ.

Ἀκάθαρτος, ρυπαρὰ (ὡς ἡ παρὰ τὴν ἐστίαν καθημένη καὶ ρυπαινόμενη ὑπὸ τῆς στάχτης).

βρωμόστομα τό, σύνηθ. βρουμόστουμα πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. βρωμόστομο πολλαχ. βρουμόστουμον Στερελλ. (Ἀράχ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρώμα καὶ στόμα.

Α) Κυριολ. 1) Στόμα ἀποπνέον δυσωδίαν, στόμα δυσῶδες Χίος. 2) Ἀφθώδης νόσος τοῦ στόματος τῶν οἰκιακῶν ζώων, ἐλκώδης στοματίτις Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) κ.ά.—Λεξ. Δημητρ. (λ. βρωμόστομα): *Ἐβγαλε βρωμόστομο τ' ἄλογο Καλάβρυτ.*

Β) Μεταφ. 1) Στόμα βρωμολόγον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται λόγοι αἰσχροί, χυδαῖοι καὶ κακοὶ σύνηθ.: *Ἐχει αὐτὸς ἓνα βρωμόστομο ποῦ Θεὸς γὰρ σὲ φυλάη!*

2) Μετων. ἄνθρωπος αἰσχρολόγος, χυδαιολόγος πολλαχ.: *Εἶναι αὐτὸς - αὐτὴ ἓνα βρωμόστομα!*

βρωμοστομιάζω Εὐβ. (Ψαχν.) κ.ά. βρουστομιάζου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμόστομα.

Πάσχω ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν βρωμόστομα Α 2, ὁ ἰδ.: Βρωμοστόμασε ἡ γίδα - τὸ πρόβατο κττ.

βρωμόστομος επίθ. πολλαχ. βρουμόστονους πολ-
λαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ή) καὶ στόμα. Ἡ λ. καὶ
παρὰ Σομ.

1) Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου βρωμᾷ τὸ στόμα, ὀζόστομος
ἐνθ' ἄν. 2) Μεταφ. αἰσχρολόγος, βωμολόγος, κακολό-
γος, ὑβριστής. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρωμόγλωσσος.

βρωμοσύνη ή, Κύθν. Νάξ. Τήν. κ. ἄ. βρωμοσύν'
Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρωμος.

1) Ἀκαθαρσία, ρυπαρότης, Νάξ. 2) Ὀκνηρία, νω-
θρότης Κύθν. Μύκ. Τήν.

βρωμοσφαῖρα ή, ΓΣουρῇ Ἀπαντ. 2, 42.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ή) καὶ σφαῖρα.

Ἡ ἀθλία γῆ: Ποίημ.

ὦ, ἀφῆσέ μας, Κύριε, 'ς αὐτὴ τὴ βρωμοσφαῖρα
μονάχοι νὰ ψηνώμαστε καὶ νύχτα καὶ ἡμέρα.

βρωμοτάξιδο τό, σύνηθ. βρουμοντάξ'δον πολλαχ.
βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ή) καὶ ταξίδι.

Ταξίδιον καθ' ὃ ὑφίσταται τις κακουργία: Ἐκαὶ ἕνα
βρωμοτάξιδο ἀξέχαστο. Συνών. παλαιοτάξιδο.

βρωμότοπος ὁ, σύνηθ. βρουμότουπους βόρ. ιδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ή) καὶ τόπος.

1) Τόπος ἀκάθαρτος, βρωμερός. Συνών. βρωμε-
ρότοπος. 2) Τόπος ἀθλιός, ἐλεεινός.

βρωμότουρκος ὁ, κοιν. βρουμότουρκους βόρ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ή) καὶ τοῦ ὄν. Τούρκος.

Ἄνθρωπος, φαῖλος Τούρκος: Ἄσμ.

Σώπα, σώπα, βρωμότουρκε, σώπα, παλαισαρβανίτη,
κάλλια νὰ ἰδῶ τὸ αἷμα μου τὴ γῆς νὰ κοκκινίσῃ,
παρὰ νὰ ἰδῶ τὰ μάτια μου Τούρκος νὰ τὰ φιλήσῃ
Μακεδ. (Νάουσα).

βρωμοτράγουδο, ἰδ. βρωμο - 4 β.

βρωμοτύρι τό, πολλαχ. βρουμοντύρ' πολλαχ. βορ.
ιδιωμ. βρουμοντέρ' Θάσ. Θεσσα. Μακεδ. (Βελβ.) Λέσβ.
Σάμ. βουνομυτέρ' Σαμοθρ. βουνομυτί Σαμοθρ. βρω-
μότυρο πολλαχ. βρουμότυρου πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ή) καὶ τυρί. Διὰ τὸ ε τοῦ τύπ.
βρουμοντέρ' ἰδ. ΑΤζάρτζαν. Θεσσαλ. Διάλ. 24.

Τυρὸς ὄζων ἢ κακῆς ποιότητος ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Κὶ ἄντρας πάνει 'ς τ' ἀργαστήρι|μὲ ψωμί καὶ βρωμοτύρι
Ἡπ.

βρωμοῦ επίθ. θηλ. Κρήτ. Πελοπ. (Τριφυλ.) Πόντ.
(Τραπ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ή) καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - οῦ.

Ἡ ἀποπνέουσα κακοσμίαν, δυσώδης, ἐπὶ γυναικός:
Βρωμοῦ γυναῖκα Τραπ.

βρωμούλλα ή, Μεγίστ. βρουμούλλα Στερελλ. (Παρ-
νασσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ή) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ούλλα.

1) Φυτόν τι δυσώδες. Συνών. βρωμουλλεᾶ. 2)
Δυσωδία, βρωμα Στερελλ. (Παρνασσ.): Παροιμ. φρ. Οὐ
ἄνθρουπους μὶ τ' βρουμούλλα τ' ζῇ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βρωμουλλεᾶ ή, Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμούλλα κατὰ παρέκτασιν διὰ τῆς
καταλ. τῶν φυτῶν - εᾶ.

Βρωμούλλα 1, ὁ ἰδ.

βρωμοῦσα επίθ. θηλ. κοιν. βρουμοῦσα βόρ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925)
180 κέξ. Ἡ λ. καὶ μεσν. Πβ. Πουλολ. στ. 39 (ἐκδ. Wagner
180) «ἤλθες, βρωμοῦσα τζαμπεροῦ, εἰς ἀτιμιάν τοῦ γάμου».

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ἀκάθαρτος, ρυπαρὰ κοιν.: Παροιμ.

Ὅπου ἀκαμάτρας ριζικὸ κὶ ὅπου βρωμοῦσας τύχη
(ἐπὶ ὀκνηρᾶς καὶ ἀκαταστάτου γυναικός, ἢ ὁποία ὑπαν-
δρεύεται γρήγορα) Αἰγιν. β) Μεταφ. ἀναίσχυντος, ἀνή-
θικος, ἀτιμος κοιν. 2) Ὀκνηρὰ Κύθν. κ. ἄ.

Β) Οὐσ. 1) Λεχὼ Κρήτ.: Παροιμ.

Κατὰ ποῦ 'τον ἢ βρωμοῦσα | ἦτο κ' ἢ παρακρατοῦσα
(κατὰ τὴν λεχὼ καὶ ἢ μαῖα). 2) Διάφορα φυτὰ ὀνο-
μασθέντα οὕτω ἐκ τῆς φυσικῆς των δυσσομίας (ἰδ. ΜΣτε-
φανίδ. Ὀρολογ. Δημῶδ. (1, 11) α) Ἀμβροσία ἢ πα-
ράλιος (ambrosia maritima) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων
(compositae) Θήρ. κ. ἄ. Συνών. βρωμόχορτο 2 α. β)
Σησαμοειδὲς τὸ λευκὸν (reseda alba) τῆς τάξεως τῶν ση-
σαμοειδῶν (resedaceae) πολλαχ. Συνών. βρωμό-
χορτο 2 β. καιδουρόχορτο. γ) Ἀνάγυρος (II), ὁ

ἰδ. πολλαχ. δ) Ψωραλέα τὸ ἀσφάλτιον (psoralea
bituminosa) τῆς τάξεως τῶν ἔλλοβοκάρπων leguminosae)
ἀν. τόπ. Συνών. ἀγριοτριφύλλι 4, βρωμόχορτο 2
γ. ε) Στρουγγὸς ὁ μέλας (solanum nigrum) τῆς τάξεως
τῶν στρουγγῶδων (solanaceae) Κάρπ. Κρήτ. Πελοπ. (Γέρμ.)

Ρόδ. κ. ἄ. Συνών. ἀγριοτομάτα, βρωμοβότανο,
βρωμόχορτο 2 δ. ς) Ἀκτὴ ἢ χαμαιάκτι (sambucus
ebulus) τῆς τάξεως τῶν αἰγοκληματῶδων (caprifoliaceae)
Κύπρ. κ. ἄ. Συνών. ἀφροξυλήθρα. ζ) Δρακοντία

ἢ κοινὴ (dracunculius vulgaris) τῆς τάξεως τῶν ἀρωδῶν
(araceae) Λέσβ. κ. ἄ. η) Ἄρον τὸ Ἰταλικόν (arum
Italicum) τῆς τάξεως τῶν ἀρωδῶν (araceae) Λέσβ. κ. ἄ.

θ) Χηνοπόδιον τὸ αἰδοιοειδὲς (chenopodium vul-
varia) τῆς τάξεως τῶν χηνοποδιωδῶν (chenopodiaceae)
ΠΓεννάδ. 1032. Συνών. βρωμόχορτο 2 ζ. 3) Διά-
φορα ἔντομα δύσοσμα α) Ἰδίως τῆς τάξεως τῶν ἡμι-
πτέρων (hemiptera), ὡς ὁ κόρις τῶν οἰκιῶν καὶ ὁ δενδρο-

κόρις τῶν ἀγρῶν σύνηθ. Συνών. κορεός. β) Βρω-
μομαρεᾶ 1 β, ὁ ἰδ., σύνηθ. γ) Τίλφη ἢ σῆς, λέπισμα
ἢ σακχαρίνη (lepisma saccharina) ἐκ τῶν λεπιδοπτέρων
ἢ κατατρώγουσα μάλλινα ὑφάσματα καὶ ἄλλας ὀργανι-

κὰς οὐσίας πολλαχ. Συνών. βίδαρα 3, βρωτίδα, σκό-
ρος. 5) Ἡ χλωριούχος ἀσβεστος σύνηθ. Συνών. βα-
ρεκίνα. [* *]

βρωμουσάκι τό, ΠΓεννάδ. 1035.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμοῦσα καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - άκι.

Τὸ φυτὸν χοιράδιον τὸ ξενικόν (scrofularia pere-
grina) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae).

βρωμουσεᾶ ή, ἀμάρτ. ἀβρωμουσεᾶ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμοῦσα καὶ τῆς καταλ. - εᾶ.

Τὸ φυτὸν βρωμοκλάδι, ὁ ἰδ.

βρωμούσης επίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ θηλ. ἐπιθ. βρωμοῦσα ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ.
ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 197.

1) Ἀκάθαρτος, ρυπαρός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρω -

ΤΟΜ. Δ' - 21

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μιάρις 1. 2) Μεταφ. ἀνήθικος, φαῦλος. Συνών. βρω-
μιάρις 2.

βρωμουσιασμένος ἐπίθ. Σῦρ. (Γαλις.)

Μετοχ. τοῦ ἀμαρτ. ρ. βρωμουσιάζω.

Ὁ προσβεβλημένος ἀπὸ τὸ παράσιτον βρωμοῦσα,
ἐπὶ λαχανικῶν: Ντομάτα βρωμουσιασμένη.

βρωμόφαγο τό, ΠΝιρβάν. ἐν Ν'Εστία 18,1039 βρω-
μοφαι ΔΒουτυρ. Εἰκοσ. Διηγ. 50.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ φαεῖ.

Φαγητὸν εὐτελές.

βρωμοφούστανο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμόφυλλα τά, ἀμαρτ. βρουμόφ'λλα Θράκ. ('Α-
δριανούπ. Σουφλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ φύλλα.

Ἀνάγυρος (II), ὁ ἰδ.

βρωμοχαλίναρο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμόχαρτο, ἰδ. βρωμο - 2.

βρωμόχελο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμόχερο τό, κοιν. βρουμόχιρον βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ χέρι.

Χέρι ἀκάθαρτον ἐνθ' ἀν.: Ποίημ.

Μοῦ εῖχτηκε μὲ ὅλα τὰ σωστά του

καὶ μὲ χαϊδεύει ποῦ καὶ ποῦ

μὲ τὰ βρωμόχερά του

ΓΣουρή Ἀπαντ. 2,241

βρωμοχορταράκι τό, Ἡπ. Ἰων. (Σμύρνη) Πελοπ. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ χορταράκι.

Χορταράκι ἀποπνεόν δυσσομίαν ἢ ἀνευ ἀξίας, εὐτελές
ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Σωπάτε, βρωμολούλουδα καὶ βρωμοχορταράκια.

Ἴτι ἐγὼ εἶμαι τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσκομυρισμένο

Πελοπ. Συνών. βρωμοχόρταρο 1, βρωμόχορτο 1.

βρωμοχορταρξά ἡ, Νάξ. ('Απύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ χορτάρι καὶ τῆς καταλ.

-ξά δηλωτικῆς φυτῶν.

Εἶδος χόρτου ἀποπνεόντος δυσσομίαν. Πβ. βρω-
μόχορτο.

βρωμοχόρταρο τό, σύνηθ. βρωμοχόρταρον Πόντ.
(Κερασ.) βρουμονχόρταρον βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ χορτάρι.

1) Γενικῶς χορτάρι ἄχρηστον, εὐτελές, μὴ ἐδώδιμον,
ἄοσμον ἢ δύσοσμον σύνηθ.: Ἄσμ.

Γιὰ δὲ τὸ βρωμοχόρταρο ποῦ θὰ μοῦ πῇ τραγούδι,

ποῦ δὲν τὸ καταδέχομαι ἴς τὴν κοπρὶὰ λουλούδι

Χίος

Πετάχτη τὸ τραντάφυλλο τὸ μοσκομυρισμένο,

πάντε, βρὲ βρωμοχόρταρα μέσ' ἴς τὴν κοπρὶὰ σπαρμένα,

ἐγὼ ἴμαι τὸ τραντάφυλλο τὸ μοσκαναθρεμμένο

Πελοπ.

Χορτάρι βρουμονχόρταρον τῆς κουπριᾶς λουλούδι

Θράκ. (Αἰν.) Συνών. βρωμοχορταράκι, βρωμό-
χορτο 1. 2) Εἶδος χόρτου δυσώδους Πελοπ. ('Αρκαδ.)

Πβ. βρωμόχορτο 2. 3) Φυτὸν παράσιτον τῶν κή-
πων Ἡπ. 4) Τὸ φυτὸν κώνειον Πόντ. (Κερασ.) Σκόπ.

βρωμόχορτο τό, σύνηθ. βρωμόχορτον Πόντ. (Κο-

λων.) βρουμόχορτον βόρ. ἰδιώμ. βρωμοχόρτι Λεξ.
Περίδ. βρουμονχόρτ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ χόρτο.

1) Βρωμοχόρταρο 1, ὁ ἰδ., σύνηθ. 2) Διάφορα
φυτὰ δύσοσμα α) Βρωμοῦσα Β 2 α, ὁ ἰδ., Θήρ.

κ.ά. β) Βρωμοῦσα Β 2 β, ὁ ἰδ., Σκῦρ. γ) Βρω-
μοῦσα Β 2 δ, ὁ ἰδ., Πάρ. κ.ά.—ΠΓεννάδ. 1049 δ)

Βρωμοῦσα Β 2 ε, ὁ ἰδ., πολλαχ. Συνών. ἀγριογτο-
μάτα, ἀγριοστάφυλο, ἀμπελουρίδα, βρωμοβότανο,

μαυρόχορτο. ε) Βρωμοῦσα Β 2 θ, ὁ ἰδ., Θεσσ.
(Βόλ. Καλαμπάκ. Λάρις.) Στερελλ. (Λαμ.) κ.ά. Συνών.

βρωμοῦσα Β 2 θ. ζ) Βρωμοβυζάκι 1, ὁ ἰδ., πολλαχ.

ζ) Χηνοπόδιον τὸ τοιχόβιον (chenopodium murale)
καὶ χηνοπόδιον τὸ λευκόν (chenopodium album) τῆς τά-

ξεως τῶν χηνοποδιωδῶν (chenopodiaceae) Θεσσ. (Καρ-
δίτς.) Θήρ. Κύπρ. κ.ά. Συνών. ἀγριοσπανάκι 1 β,

ἀγριοστράντζα. η) Στραμώνιον τὸ κοινόν (datura stra-
monium) τῆς τάξεως τῶν στρυχνωδῶν (solanaceae) Κέρκ.

κ.ά. Συνών. ἀγριοτούτουνο, πορδόχορτο. θ) Ἡ-
λιοτρόπιον τὸ τριχυτόν (heliotropium villosum) τῆς τά-

ξεως τῶν τραχυφυλλωδῶν (borraginaceae) Θεσσ. κ.ά.

ι) Κάρδαμον ἢ δράβη (lepidium draba) τῆς τάξεως
τῶν σταυρανθῶν (cruciferae)—ΠΓεννάδ. 464. Συνών.

ἀγριοκαρδαμούδα 1, βρωμολάχανο. ια) Κώνειον
τὸ στικτόν (conium maculatum) τῆς τάξεως τῶν σκιαδαν-

θῶν (umbelliferae) Πόντ. (Κολων.) ΠΓεννάδ. 590 ιβ)

Ἀτράφαξις ἡ ροδώδης (atriplex rosea) τῆς τάξεως τῶν
χηνοποδιωδῶν (chenopodiaceae) Θεσσ. (Καρδίτς.) ιγ)

Ἀτράφαξις ἡ ἄλιμος (atriplex halimus) τῆς τάξεως τῶν
χηνοποδιωδῶν (chenopodiaceae) πολλαχ. Συνών. ἄλι-

μος 1, ἀρμυρξά 1, ἀρμυρήθρα 4. ιδ) Φυτολάκκα
ἡ παχυνάκης (phytolacca rhympiosa) τῆς τάξεως τῶν φυ-

τολακκωδῶν (phytolaccaceae) Κύπρ. Συνών. μελανξά.

ιε) Σισύμβριον τὸ πολυκεράτιον (sisymbrium poly-
ceratium) καὶ σισύμβριον τὸ φαρμακευτικόν (s. officinale

τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) πολλαχ. ις)

Πράσιον τὸ κοινόν (marrubium vulgare) τῆς τάξεως τῶν
χειλανθῶν (labiatae) Κέρκ. ιζ) Βαλλωτὴ ἡ μέλαινα

(ballota nigra) τῆς τάξεως τῶν χειλανθῶν (labiatae)
πολλαχ. ιη) Ἀλυσσον τὸ ἀργυροῦν (alyssum argentum

ἡ murale) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) Κύπρ.

[**]

βρωμοχουχλουβάγια ἡ, Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ χουχλουβάγια.

Βρωμοκουκουβάγια, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Δὲν ἦσουν ἀξίως, κυνηγέ, νὰ πιάσης τὴν περδίκα,

μόν' ἦσουν ἀξίως κυνηγὸς γιὰ τ' βρωμοχουχλουβάγια,

ὁποῦ βρωμοῦν τὰ χνότα τῆς σὰ σάπινο κολοκύθι.

βρωμοχωριάτης, ἰδ. βρωμο - 2.

βρωμόψαρο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμόψυχος ἐπίθ. Αἴτραυαντ. ἐν Ν'Εστ. 1, 603.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ ψυχή.

Ὁ ἔχων βρωμερὰν ψυχὴν, ἀμαρτωλός: Νὰ σὲ συχω-
ρέσῃ ὁ Θεὸς γιὰ τοὺς ἀμαρτίες σου, βρωμόψυχε!

βρωμόψωμο, ἰδ. βρωμο - 3.

βρωμύλος ἐπίθ. Πελοπ. ('Αρκαδ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωμα (ἡ) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

-ύλος. Κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 27 (1915) Λεξικογρ.

Ἄρχ. 5 γράφοντα βρομύλος τὸ ἐπίθ. κατάγεται ἐξ ἀρχαίων χρόνων.

Βρωμιάρις 1, ὁ ἰδ.

βρωμῶ κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καππ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) βρουμῶ βόρ. ἰδιώμ. βρωμοῦ Τσακων. βρουμοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) Τσακων. ἰβρουμοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) βουνομῶ Σαμοθρ. βρωμάω σύννηθ. βρουμάου βόρ. ἰδιώμ. βρωμίζω σύννηθ. καὶ Ἀπουλ. Καππ. Πόντ. (Κερασ.) βρουμίζου βόρ. ἰδιώμ. ἐβρωμίζω Πελοπν. (Μάν.) βρωνίζου Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρωμα (ἦ). Κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 27 (1915) Λεξικογρ. Ἄρχ. 4 κέξ. 51 κέξ. εἶναι τὸ μεταγν. βρομῶ = κροτῶ, παταγῶ. Ὁ τύπ. βρωμίζω καὶ μεσὸς μαρτυρεῖ ἢ μετοχ. βρωμισμένος παρὰ Μαχαιρ. 1, 574 (ἐκδ. RDawkins). Περί τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ τύπ. πβ. ΓΧατζιδ. MNE 1, 272. Οἱ τύπ. ἰβρουμοῦ καὶ ἐβρωμίζω διὰ τὸν ἀόρ. ἐβρώμησα.

Α) Ἀμτβ. **Ι)** Ἐκπέμπω δυσσομίαν, ὅζω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καππ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βρωμᾷ τὸ στόμα του. Βρωμοῦν τὰ χνότα του. Βρωμᾷ κρᾶσι - κρεμμύδια - σκόρδα κττ. Βρωμᾷ τὸ κρέας - τὸ ψάρι κττ. Βρωμισμένο κρέας - ψάρι κττ. κοιν. Ἐβρώμεσαν τὰ ποδάρι' τ' Χαλδ. Βρωμᾷ τ' ἀπάν' αὐ' (τὸ σῶμα του) αὐτόθ. Ἀπὸ ἔντεν τὸν κοῦε ἐβρωμέτρε ὁ κόσμος (ἀπ' αὐτὸ τὸ σκυλλί ἐβρώμησε ὁ κόσμος) Τσακων. || Φρ. Βρωμαίε ὁ κόσμος - ὁ τόπος ἀπὸ τὸ δεῖνα πρᾶμα (ἐπὶ ἀφθονίας πράγματός τινος). Βρωμαίε μαρουῖτι ἢ παλαμύδα (ἐπὶ προφανοῦς κινδύνου. Περί τῶν φρ. ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 5 (1950) 11). Ἐδῶ βρωμαίε μαρουῖτι (ἐδῶ δὲν ὑπάρχει κίνδυνος, διότι ὑπάρχουν τὰ πρὸς ἄμυναν ὄπλα). Ὅλα τοῦ βρωμᾶνε (ἐπὶ ἰδιοτροπῇ εἰς οὐδὲν ἀρεσκομένους). Τὸ ἔνα τοῦ βρωμαίε καὶ τ' ἄλλο τοῦ μυρίζε (συνών. τῇ προσηγουμένῃ) κοιν. Μηδὲ βρωμεῖ μηδὲ μυρίζει (ἐπὶ πράγματος μετρίας ἀξίας) Κρήτ. Ἐβρώμησε (ἐγίνε βαρετός διὰ τὴν νωθρότητα καὶ ἀργίαν του) Μεγίστ. || Παροιμ. Τὸ ψάρι ἀπὸ τὸ κεφάλι βρωμαίε (ὅταν ὁ ἀρχηγὸς οἰκογενείας ἢ ὁμάδος ἀνθρώπων εἶναι διεφθαρμένος, θὰ γίνουν ὅμοιοι καὶ οἱ ἄλλοι) κοιν. Ὅπου περπατεῖ μυρίζε κι ὅπου κάθεται βρωμαίε (ὅποιος ταξιδεύει μανθάνει πολλὰ πράγματα) Πελοπν. (Βούρβουρ.) Βρωμῆς δὲ βρωμᾶς, δάχτυλο, δικό μου εἶσαι (ὅτι δὲν δύναται κανεὶς ν' ἀπαρνηθῇ κακὸν συγγενῇ του) αὐτόθ. Συνων. ἀναδίνω **Β** 3. Καὶ μετβ. κάμνω τι ν' ἀναδίδῃ δυσάρεστον ὁσμὴν Θράκ. (Μέτρ.): Ἐκαμε τ' δρωταπριζὰ τέτοιο κρύο ποῦ ψόφησε τὸ γαιδούρ' τὸ πονηρὸ κι ὥς τὸ βράδ' ἔκαμε τέτοια ζέστα ποῦ τὸ βρώμ'σε (ἐκ παραμυθ.) **ΙΙ)** Κάθημαι ἢ κατακλίνομαι Πόντ. (Κερασ.): Βρωμα κά! (πεπαισμένως πρὸς παιδίον ἀνήσυχον κατὰ τὸ πέσκα κά = πέσε κάτω, ἦτοι κατακλίθητι).

Β) Μετβ. **1)** Πληρῶ δυσσομίας κοιν. καὶ Τσακων.: Τὸν βρώμησε τὸν τόπο - τὸ σπῖτι κττ. κοιν. **2)** Λερώνω, ρυπαίνω κοιν.: Ἦρθαν καὶ μᾶς βρώμισαν τὸ σπῖτι μὲ τοῖς λάσπες. Συνών. ἀποβροτίζω 1, ἀφανίζω 3, λερώνω.

Γ) Μετοχ. **1)** Ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς κοιν.: Παροιμ. φρ. Νὰ πάν οἱ βρωμισμένοι, νὰ ῥτουν οἱ μυρισμένοι (ἐπὶ τῶν ἀποδημούντων πρὸς εὐρεσιν ἐργασίας, οἱ ὅποιοι ἀναχωροῦν ρυπαροὶ καὶ ἐπανερχονται καλοενδεδυμένοι) Καππ. (Σινασσ.) || Ἄσμ

Βρεῖ κάτ-τε, βρεῖ βρωμόκατ-τε, βρεῖ γαῖμα βρωμισμένον, ποῦ κάθεσαι μέσ' ὅς τοῖς γωνιές σὰν τὸν ἀγιασμένον Κύπρ. **2)** Μιαρός, αἰσχρὸς, μυσαρὸς Κρήτ. Κύπρ. κ. ἄ.: Ἄσμ.

Σκύβει καλὰ ὅς τὸ μάγουλο τ' ἀφρᾶτο σὰν τὸ μῆλο, τὰ βρωμισμένα χεῖλη του ἀκκούμπησε μὲ χτύπο Κρήτ. **3)** Ἀμαρτωλὸς Νάξ. (Δαμαρ.): Νὰ ἡσυχάσῃ ἡ βρωμισμένη μου ψυχὴ!

Πβ. βρωμέζω, βρωμεύω, βρωμωζένω, βρωμωκοπῶ, βρωμωλογῶ, βρωμωμυρίζω, βρωμώνω, βρωμωσκανῶ.

βρωμωζένω πολλαχ. βρωμωζέου Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Ἐκ τῶν ρ. βρωμῶ καὶ ζένω.

1) Βρωμῶ, ὅζω καθ' ὑπερβολὴν σύννηθ.: Βρωμωζέουν τὰ πόδια του. Βρωμώζεξε ὁ τόπος. Καὶ μετβ. κάμνω τι νὰ βρωμᾷ, πληρῶ δυσσομίας σύννηθ.: Τὴν ἄφησε καὶ μᾶς βρωμώζεξε τὸν τόπο (ἐνν. τὴν πορδήν). **2)** Καταλαμβάνομαι ἀπὸ νωθρότητα καὶ ὀκνηρίαν Εὐβ. (Αὐλωνάρ.): Βρωμωζέει τσαὶ δὲ δάει ὅς τῇ δουλειᾷ.

βρωμωκόπημα τό, Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμωκοπῶ.

Μεγάλῃ δυσωδία: Δὲ δορῶ νὰ σταθῶ ἀπὸ τὸ βρωμωκόπημα.

βρωμωκοπῶ σύννηθ. βρωμωκοπάω σύννηθ. βρουμουκουπῶ βόρ. ἰδιώμ. βρουμουκουπάου βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - κοπῶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 246.

1) Ὅζω καθ' ὑπερβολὴν: Βρωμωκοποῦν τὰ πόδια του ποῦ δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν πλησιάσῃ. Βρωμωκοπᾷ τὸ σπῖτι. Ὅδ' αἶμα βρουμουκουπάει πατόκουρφα Ἦπ. **2)** Καθιστῶ τι βρωμερόν, ἀκάθαρτον σύννηθ.: Τὰ γουρούνια μᾶς βρωμωκόπησαν τὸν κόσμο.

Πβ. βρωμῶ.

βρωμωλογῶ πολλαχ. βρωμωλογάω πολλαχ. βρωμωλοῦ Ἀνδρ. Κύπρ. κ. ἄ. βρουμουλογῶ πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βρωμῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λογῶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247 κέξ.

Βρωμωκοπῶ 1, ὁ ἰδ.: Βρωμωλογάει τὸ σπῖτι. Βρωμωλόγησε ὁ κόσμος πολλαχ. Ἐποφύσησέν μας ἕναν πόρτον τὸ ἐβρωμωλόησαμεν Κύπρ. || Παροιμ.

Ὁ μάντις ρῆας ἂν γινῇ, | πάλι μαντεῖες βρωμωλοεῖ Κύπρ.

βρωμώνω Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βρωμα ἢ βρωμος.

Λερώνω, ρυπαίνω.

βρωμωσκανῶ Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τῶν ρ. βρωμῶ καὶ σκανῶ παρὰ τὸ σκανίζω.

Παρέχω βαρεῖαν καὶ δυσάρεστον ὁσμὴν.

βρωσι ἢ, Κεφαλλ. Κρήτ. (Σέλιν. κ. ἄ.) Κύθηρ. Πελοπν. (Καρδαμ.)—Λεξ. Περίδ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. βρωσ' Θράκ. (Αἰν.) φρωσι Εὐβ. (Κουρ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν. Ξηροχώρ.) φρωσ' Εὐβ. (Ἄκρ. Μετόχ. Στρόπον. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. βρωσις.

1) Τροφή Κεφαλλ. Κρήτ.: Δόξα νὰ ᾗχῃ ὁ Θεὸς ἀπ' εὐλογᾷ τῇ βρωσι (ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτραπεζίου φράσεως «ὁ Θεὸς εὐλόγησον τὴν βρωσιν καὶ τὴν πόσιν τῶν δούλων σου») Κρήτ. || Ἄσμ.

Εὐλόγησον τῇ βρωσι καὶ τὴν πόσι,

νὰ ᾗχαμε κ' ἐμεῖς καμπόση

(ὁ πρῶτος στίχος ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης) Κεφαλλ.

Κρήτη, π' ἀνάθρεψες θεοὺς μὲ τῇ δικῇ σου βρωσί, δὲν εἶναι κοῖμα τὰ θεῖα τ' ἄγρια νὰ σὲ τρώσι;
Κρήτ. β) "Ο,τι τρώγεται μετὰ τοῦ ἄρτου, ὄψον, προσφάγιον Κεφαλλ. Κρήτ. (Σέλιν. κ.ά.) Κύθηρ.—Λεξ. Περιδ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ.: Πολὺ πολὺ τὸ ψωμί καὶ λίγη λίγη τῇ βρωσί Κρήτ. Τρώνε ψωμί μὲ τῇ βρωσί Κύθηρ. 2) Δύναμις, ζωτικότης Εὐβ. (Ἄκρ. Κουρ. Μετόχ. Στροτόν. κ.ά.) Πελοπν. (Καρδαμ. Κίτ. Μάν. Ξηροχώρ.): Εἶναι ζαβὴ χρονιά καὶ δὲν ἔχουνε φρωσ' τὰ κλαριά (ζαβή=δύσκολος, ἄφορος, κλαριά=δένδρα) Μετόχ. Εἶναι ἄκαιρα τὰ φρούτα καὶ δὲν ἔχουνε φρωσ' αὐτόθ. Χάθηκ' ἡ φρωσ' σου, δὲν ἔχεις κἀνὰ χάρ' ἄνουν σου Στροτόν. Τὸ γάλα τοῦ ἔδωκε βρωσί Καρδαμ. Τὸ φαεὶ δὲν ἔχει φρωσί Κίτ. 3) Τὸ μαγειρικὸν ἄλας Κύθηρ.

βρωσιὰ ἡ, Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωσί.

Φαγητόν: Δὲν ἔχομε σταλὰ βρωσιὰ.

βρωτίδα ἡ, Θράκ. βρωτίδα Θράκ. (Μάδυτ.) Λέσβ. βωτρίδα Θράκ. (Σηλυβρ.) Κύπρ.—Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. φ'τρίδα Μακεδ. (Βελβ.) βιπρίδα Θράκ. (Σηλυβρ.) βρώτιδα Λεξ. Δημητρ. βώτρίδα Θράκ. (Αἰν. Κομοτ. Σαρεκκλ. Σκοπ. Φανάρ.) Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Ἄρν. Καστορ. Καταφύγ. Σέρρ. Σισάν. Χαλκιδ.) Σίφν. κ. ἄ.—Λεξ. Γαζ. (λ. σῆς) Περιδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Μ'Εγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 438. βώτιδα Σαμοθρ. γώτρίδα Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Πιθανῶς ἐξ ἀρχ. οὐσ. *βρωτίς, δι' ὃ πρ. τα συνών. βρωτήρ καὶ τριχοβρώς.

Τὸ ἔντομον βρωμοῦσα Β 3 γ, ὃ ἰδ. Ἡ βώτρίδα φάγε τὴν γούνα μ' Σαρεκκλ. Τὰ τρύπ'σε - γ - ἡ βώτρίδα τὰ ρούχα Σκοπ. Τὰ ρούχα μόν τὰ φάε ἡ βώτρίδα Σαγ. Κυπριασέβια σεντούκια ποῦ νὰ μὴν τὰ πιάν' ἡ βώτρίδα Σαρεκκλ. Ὅλα παλαιά, παμπάλαια, ποῦ τὰ φάγε ἡ σκόνη καὶ ἡ βώτρίδα Σκοπ. Τὰ καρδοφ'λλα τὰ κρύβουν 'ς τοῦ σιάου' γὰ τοῖς δουτ'κοὶ κὶ τοῖς βώτρίδης Κομοτ. [**]

βρωτιδοφάγωμα τό, ἀμάρτ. βωτρίδοφάγωμα Λεξ. Βυζ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρωτίδα καὶ φάγωμα.

Φάγωμα ὑφάσματος ὑπὸ τοῦ σκόρου. Συνών. σκοροφάγωμα.

βρωτιδοφαγωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. βωτρίδοφαγωμένος Λεξ. Περιδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Μ'Εγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. βωτρίδοφαγουμένους Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σέρρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βρωτίδα καὶ τοῦ φαγωμένος μετοχ. τοῦ ρ. τρώγω.

1) Ὁ φαγωθεὶς ὑπὸ σκόρου, ἐπὶ ὑφάσματος ἐνθ' ἄν. Συνών. σαρακοφαγωμένος, σκοροφαγωμένος. 2) Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον τὰς οὐλὰς τῶν ἐξανθημάτων τῆς νόσου εὐλογίας Θράκ. (Σαρεκκλ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογιάρις 1 καὶ βρασέας.

βύζα ἡ, Πάρ. Πελοπν. (Μεσσ.) βουζζος ὁ, Εὐβ. (Κουρ.) Τὸ μεταγν. οὐσ. βύζα. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Ἀθηνᾶ 40 (1928) 203 καὶ Ὁρολογ. Δημῶδ. 1 (1941) 17.

Τὸ πτηνὸν βύας ὁ μέγιστος (bubo maximus) τῆς τάξεως τῶν γαμψονύχων. Συνών. μποῦφος. [**]

βύζα ἡ, Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βυζί.

Μέγας μαστὸς ἐνθ' ἄν.: Κόβγει τοῖς βύζες τῇ ποῦ ἦτανε μεγάλες, γιὰτὶ ἦτανε δρακόντισσα (ἐκ παραμυθ.) Θήρ.

βυζαδέρφι τό, Θράκ. (Μέτρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βυζὶ καὶ ἀδέρφι.

Ὁ θεωρούμενος ὡς ἀδελφὸς πρὸς τινα ὡς θηλάσας ἐκ τοῦ ἰδίου μαστοῦ (οὔτοι θεωροῦνται ὡς πραγματικοὶ συγγενεῖς, ὅταν δὲ συμβῇ νὰ εἶναι ἄρρεν πρὸς θῆλυ, ἀπαγορεύεται ὁ γάμος τῶν).

βυzaίνω, βυζάνω ἄνδρ. Ἡπ. (Κόνιτς. Χιμάρ.) Θράκ. (Καλόδ.) Καλαβρ. Καππ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Κύπρ. Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Ἐγκαρ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)—Λεξ. Περιδ. Βυζ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. β'ζάνου Θράκ. Λέσβ. κ. ἄ. βυζάν-νω Ἀπουλ. Ἰκαρ. Κύπρ. Ρόδ. βυζ-ζάνω Χίος (Καρδάμ.) βυζάν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) βυζ-ζάν-νω Κάρπ. ὕζ-ζάν-νω Κάρπ. βυτζάνω Ἀστυπ. Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Σύμ. βυτζιζάν-νω Ἀπουλ. Καλαβρ. βουζάνω Θράκ. βυζαίνω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καππ. β'ζαίνω Στερελλ. (Δεσφ.) β'ζαίνου βόρ. ἰδιώμ. βυζαίνω Πελοπν. (Γέρμ. Μάν. Πάνιτς.) βυγαίνου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βυζῶ Ἀπουλ. μυζοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) μυζ-ζαίνω Ἰκαρ. μυζάνω Καππ. (Φερτ.) μουντοῦ Τσακων. Μετοχ. βυζαινόμενος Πελοπν. (Λακων.) βυζαινάμενος Πελοπν. (Λεῦκτρ. Μάν.) βυζούμενος Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Γορτυν.) βυζ-ζαμένος Καλαβρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. βυζάνω, παρ' ὃ καὶ βυζάω, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. μυζάω δι' ἀνομοιωτικὴν τροπὴν τοῦ μ εἰς β. Ἰδ. Κορ. Ἀτ. 2,87 ΓΧατζιδ. Γλωσσολ. Μελέτ. 188, ἐν Ἀθηνᾶ 38 (1926) 15 κέξ. καὶ ἐν Glotta 15 (1927) 144 κέξ. Ὁ τύπος βυζάνω ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐβύζασα ἢ ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου *μυζάνω ὃ ἐκ τοῦ ἀρχαίου μυζάω διὰ τὸν ἀόρ. ἐμύζησα. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1918/20) 15. Διὰ τὸν τύπον βυzaίνω ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1296.

Α) Κυριολ. 1) Ἀπομυζῶ, ροφῶ τὸν χυμὸν πρᾶγματός τινος πολλαχ. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Σταυρ.) Τσακων.: Ἡ ἀβδέλλα βυzaίνει. Ἡ μέλισσα βυzaίνει τὸ λουλούδι πολλαχ. Τὸ τοιμπούρι τοῦ μυζᾶ τὸ αἷμα Κίτ. Ὁ ψύλλον βυζάν' τ' ἀνθρωπὶ τὸ αἷμαν Σταυρ. Ἐγὼ μουντοῦ τὸ ὅσ ἀπὸ τὸ κόλλημα (ἀπομυζᾷ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ μαντήλι) Τσακων. 2) Θηλάζω α) Ἐπὶ βρέφους ἢ θηλαστικοῦ ζώου, ροφῶ γάλα ἀπὸ τὸν μητρικὸν μαστὸν κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸ παιδί βυzaίνει τὴ μάννα του ἢ ἀπλῶς βυzaίνει. Βυzaίνει τὸ ἀρνάκι - τὸ γαττάκι - τὸ κατοικάκι κττ. κοιν. || Φρ. Βυzaίνει τὸ δάχτυλό του (φέρεται ὡς νήπιον, ἀνοηταίνει) πολλαχ. Βυzaίνει γάλα ἀκόμη (ἐπὶ τοῦ ἐντρυφῶντος εἰς τὴν πατρικὴν περιουσίαν) Ἡπ. || Παροιμ. Τὸ καλὸ τ' ἀρνὶ βυzaίνει ἀπὸ δύο μαννάδες (ὃ εὐπροσῆγορος εὐκόλως πείθων τοὺς ἄλλους πολλὰ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 320-323) πολλαχ. Ἡ γλυκεῖα γλῶσσα βυzaίνει ἐβδομηνταδυὸ βυζὰ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μάν.) Ἡ σημ. καὶ μεσν. Μετοχ. βυζούμενος, ὃ θηλάζων Πελοπν. (Γορτυν.): Γάλα ἀπὸ φρεσκογεννημένη γυναῖκα, ποῦ νὰ 'χῃ βυζούμενο ἀρσενικό. β) Ἐπὶ μητρὸς παρέχω τὸν μαστὸν εἰς τὸ βρέφος πρὸς θηλασμὸν κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἡ μάννα βυzaίνει τὸ παιδί της. Ἡ ἀγελάδα βυzaίνει τὸ μοσκάρι της κοιν. || Ἀσμ.

Φλεβάρει, φλέεες ἄν-νοιξε τοῖς ρῶγες τῷ βυζῶ μου γιὰ νὰ βυζάσω τὸ παιδὶν τσαὶ νὰ τὸ μεγαλώσω

(φλέεες=φλέβες) Μεγίστ.

Ἐννεὰ μῆνες μ' ἐνύ-ζασεν ἡ ἔρημή μου μάννα
τοαὶ τῶρα τῆς ἐρνίστηκα, γλυτσειά μου μαζ-ζουράνα
(ἐνύ-ζασε = ἐβύζασε, ἐρνίστηκα = ἐγκατέλειπα) Κάρπ. Ἡ
σημ. καὶ μεσν. 3) Ἀπορροφῶ, ἐπὶ πραγμάτων ἐν γέ-
νει ἀπορροφῶντων ὑγρὰ Κεφαλλ. Πελοπν. (Γορτυν. Κο-
ρινθ.) Σέριφ. : Ὁ ἀσβέστης βυzaίνει Κεφαλλ. Τὸ χωράφι
βυzaίνει Κόρινθ. Ἡ μὲν δαλὰ βυzaίνει 'ς τὸ χτήμα μας
Νάξ. Βυzaίνει τὸ πετσί 'ς τὸ δάγο (διὰ κτυπημάτων ἀπορ-
ροφῆ τὴν ὑγρασίαν καὶ ἐφαρμόζεται καλῶς εἰς τὸν πάγ-
κον πρὸς κατεργασίαν) Σῦρ. || Φρ. Τό 'χει βυzaίνει (ἐνν.
τὸ κρασί, ἐπὶ μεθύσου) Γορτυν. 4) Ἀπορροφῶ διὰ δί-
νης, καταπίνω, ἐπὶ θαλάσσης Εὐβ. (Ψαχν.) : Μὴν πάς
κατὰ 'κει, γιὰτ' ἔχ' μάτια κι θὰ σὶ β'ζάξ' ἢ θάλασσα.

Β) Μεταφ. 1) Οἶονεὶ ἀπορροφῶ τὴν ἱκμάδα τινός,
ἐξασθενίζω Λέσβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Τὸν β'zaίν' ἡ ἀρρώ-
στια Αἰτωλ. Οὐ τόπους ἐτοῦτους σὶ β'zaίν' (σὲ ἐξασθε-
νίζει) αὐτόθ. β) Ἀμτβ. ἐπὶ μελῶν ἀσθενοῦντος παρε-
χόντων τὴν αἰσθησιν νυγμῶν ἢ ζητούντων τανυτὸν Πόντ.
(Χαλδ.) : Βυzaίν'νε τὰ ποδάρι μ' - τὰ δέρι μ' - τ' ὠμία μ'
κττ. 2) Ἐκμεταλλεύομαι τινα οἰκονομικῶς ἀποσπῶν
ὕλικά ὀφέλη πολλαχ. : Τὸν βυzaίνει καλὰ (τοῦ ἀφαιρεῖ
ἀρκετὰ χρήματα). Τὸν βυzaίνει σὰν τὴν ἀβδέλλα. Βρῆκε
ὁ δεῖνα καὶ βυzaίνει. Συνών. βυzaκῶνω 3.

βυζάκα ἡ, Κύπρ. — Δλιπέρι. Τζιυπρ. Τραούδ. 2, 21.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυzaκι κατὰ τύπον μεγεθυντικόν.

1) Λίθος παραθαλάσσιος ἢ ποτάμιος (ἐκ τῆς ὁμοιό-
τητος πρὸς μαστὸν διὰ τὴν στρογγυλότητα τοῦ σχήμα-
τος) ἐνθ' ἄν. : Ποίημ.

Τὰ στήθη της ἐν' μάρμαρον, βυzaκα τὰ βυza της
τῶ ἄν ἔχουν γάλαν, πκοῖος πελ-λὸς π'α γὰ τὰ πιπλίση;
Δλιπέρι. ἐνθ' ἄν. 2) Πέτρα ἐν γένει ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ.
καὶ παρὰ Μαχαιρῶ 1, 404. (ἐκδ. R. Dawkins) «καὶ τὸν
πύργον, ὅπου εἶναι κοντὰ τῆς πόρτας τοῦ Φόρου, ἐγε-
μῶσαν τὸν χῶμαν καὶ βυzaκες καὶ ἐποῖχαν τὸν ὡς γοιὸν
καστέλλιν».

βυzaκεῖ ἡ, ἀμάρτ. βυzaτῶς Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυzaκα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-εῖα.

Τὸ διὰ βυzaκας κτύπημα, πετρεῖα : Ἀχτυπῶ σε μίαν
βυzaτῶν καὶ γλέπεις.

βυzaκι τό, κοιν. β'zaξ' βόρ. ιδιῶμ. βυzaτῶν
Κύπρ. βυzaτῶι Θήρ. βουzaκι Ἡπ. βουzaτῶι Αἰγιν.
βουzaκι Τσακων.

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. βυzi διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Παρὰ Σουῖδ. βιzaκιον =
μικρὸς λίθος.

Α) Κυριολ. 1) Μικρὸς μαστὸς γυναικὸς καὶ ζῶου
κοιν. καὶ Τσακων. : Τὰ βυzaκια τῆς κοπέλλας — τῆς κατοι-
κούλλας κττ. κοιν. || Ἄσμ.

Εἶδα τὴ δούλεια π' ἄστραψε καὶ τὸ φεγγάρι ἐχάθη,
εἶδα καὶ τὸ βυzaκι σου ποῦ εἶν' ἄσπρο σὰ δαδάκι
Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἄλεσε, μύλο μ', ἄλεσε τῆς Μάρως τὰ βουzaτῶα,
ποῦ τὰ λιμπίστη ὁ Κωσταντῆς το' ἔτρεχε τὰ σοκάτσα
Αἰγιν.

Ἄσπρα βυzaκια κι ὁμορφα, δὲν εἶ πολλὰ μεγάλα,
ἄχι καὶ γὰ τὰ βύzana πρίχον γὰ βγάλουν γάλα
Κρήτ. Συνών. βυzeλλι, βυzούλλι. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν
τύπ. Βυzaτῶι καὶ ὡς τοπων. Κύπρ. 2) Συνεκδ. τὸ μη-
τρικὸν γάλα Πελοπν. (Ἀργολ. Μάν) : Θέλει γὰ πρῆ βυzaκι

τὸ παιδάκι μου. Ἀργολ. Δῶσ' τοῦ παιδιοῦ γὰ φάη τὸ βυ-
zaκι τοῦ Μάν.

Β) Μεταφ. 1) Μικρὸς παραθαλάσσιος ἢ ποτάμιος
λίθος (διὰ τὴν στρογγυλότητα τοῦ σχήματος) Κύπρ. : Ἐ-
πῆεν τὸ ἐγέμωσεν τοῖς ποδῆς του βυzaτῶα. || Ἄσμ.

Ἐβαλε τ' ἄστρη πάπλωμα, τὴν μαύρην γῆν κρεββάτιν
καὶ δὐὸ βυzaτῶα τοῦ γυαλοῦ βάλ-λει μαξιλ-λαράκιν
Συνών. βυzaκούδιν. Πβ. βυzaκόροτσα, βυzaκόπε-
τρα, βύzaκος. 2) Ἀντικείμενον μαστοειδές, ὡς ἡ βολ-
βώδης ρίζα τοῦ ἀσφοδέλου, ἢ ἀπὸ τῆς ρίζης φυτοῦ πα-
ραφυῶς κττ. (ιδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1, 18) Ἰων.
(Κρήν.) Κύπρ. 3) Βότανον κατὰ τῶν χοιράδων, πιθα-
νῶς διὰ τὰς μαστοειδεῖς του ρίζας ἢ τοῦ Διοσκουρ. (4,
93) γαλίωψις (scrofularia peregrina) τῆς τάξεως τῶν
γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae) (ιδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ.
Δημῶδ. 1, 10) Ἰων. (Κρήν.)

βυzaκιάζω ἀμάρτ. βυz-zaκιάζω Σύμ. βυza-
τῶάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυzaκι.

Προσκολλῶμαι που ἀσφαλῶς ἐνθ' ἄν. : Ἐβυz-zaκίασε
δάνω του κ' ἐν ἐξηκόλλα Σύμ. Ἐβυzaτῶασεν ἄνω μου
σὰν τὸ τσιβίκιν τοῦ θ-θύλλον (τσιβίκιν = τσιμπούρι, θ-θύλ-
λον = σκύλλου) Κύπρ. Συνών. βυzaκῶνω 2.

βυzaκίασμα τό, ἀμάρτ. βυz-zaκίασμα Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βυz-zaκιάζ-ζω

Ἡ προσκολλησις ἐπὶ τινος.

βυzaκίδα ἡ, ἀμάρτ. βυz-zaκίδα Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυzaκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

-ίδα. Ἡ ἀπὸ τῶν πλοκάμων τοῦ ἀγκάποδος

βυzaκίτης ὁ, ἀμάρτ. βυzaτῶτης Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυzaκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιτης.

Εἶδος μάρματος τοῦ ὁποίου ἡ σὰρξ εἶναι σκληρὰ ὡς
λίθος.

βυzaκόπετρα ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βυzaκι καὶ πέτρα.

Χάλις εὐμεγέθης παραθαλάσσιος ἢ ποτάμιος : Ἐπία-
σεν μίαν βυzaκόπετραν τὸ ἔσυρén την ἄνω 'ς τὴν τῶεφα-
λήν του. Συνών. βυzaκόροτσα, βύzaκος.

βυzaκόροτσα ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βυzaκι καὶ ρότσα.

Βυzaκόπετρα, ὁ ιδ.

βύzaκος ὁ, Πάρ. Κύπρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βυzaκι, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ος.

Βυzaκόπετρα, ὁ ιδ.

βυzaκούδιν τό, Κύπρ. βυzaκούιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυzaκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούδι.

Μικρὸς χάλις παραθαλάσσιος ἢ ποτάμιος. Συνών. βυ-
zaκιν Β 1.

βυzaκουρίζω Νάξ. Ἀπύρανθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυzaκούρι.

Θηλάζω : Ὅλη τὴ νύχτα τὸ βυzaκουρίζει ἀὸ μωρό. Τὸ
μωρὸ ἐβυzaκούριζε ἀνε κ' ἐψυχομάχειε γιόλα.

βυζακούρισμα τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζακουρίζω*.

Θήλασμα: Ἄν ἤλειπεν ἐδὰ καὶ τὸ βυζακούρισμα δοῦ μωροῦ, θὰ πέθαινε.

βυζακώνω πολλαχ. *βυζακών-νω* Κύπρ. Ρόδ. *βυζακώου* Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) *β'ζακώου* πολλαχ. βορ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βυζάκι*.

1) Ἀποκτῶ *βυζιά*, ἐπὶ νεανίδων Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Κίτ. Μάν.) Μετοχ. *βυζακωμένη*, ἐπὶ νεάνιδος ἡ ἔχουσα ὠριμον ἡλικίαν Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): *Δὲν ἔναι βυζακωμένη ἀκόμα, τί θέει νὰ ἀήνε παδρέψη.* Συνών. *βυζώνω*. 2) Προσκολλῶμαι στερεῶς ἐπὶ τινος πολλαχ.: *Τὸ χταπόδι βυζακώνει 'ς τὴν πέτρα.* *Βυζάκωσε καλὰ ἡ βεντούζα.* *Βυζάκωσε ἀπάνω μου σὰν ἀβδέλλα πολλαχ.* Συνών. *βυζακιάζω*. 3) Ἀφαιρῶ τινος τὴν οἰκονομικὴν ἱκμάδα, ἐκμεταλλεύομαι τινὰ οἰκονομικῶς Σάμ.: *Αὐτὸς ξέρ' κὶ τὸν β'ζακῶν' καλὰ.* Συνών. *βυζαίνω* B 2.

βυζαλίζω Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σούρμ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *βυζάλι. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 7.

1) Ἐπὶ τροφοῦ, θηλάζω τὸ βρέφος ἐνθ' ἄν.: *Βυζαλίζω τὸ παιδίον Κοτύωρ.* Τραπ. Χαλδ. 2) Ἐπὶ βοσκῇ, παρέχω τοὺς μαστοὺς τῶν αἰγοπροβάτων εἰς τὰ νεογνά διὰ νὰ θηλάσουν Σταυρ.: *Βυζαλίζω τ' ἀρνόπα.*

βυζάλισμαν τό, Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) *βυζάλισμαν* Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζαλίζω*.

Θήλασμα: *Τὸ βυζάλισμαν τῇ παιδί - τ' ἀρνί' κτι.*

βυζαλίθτρα ἡ, Πόντ. (Ὁφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) *βυζαλίθτρα* Πόντ. (Ἀμισ. Ἱμερ. Κοτύωρ.)

Ἡ θηλάζουσα μήτηρ ἡ ἢ τροφός. Συνών. *βυζαστρα* (ἰδ. *βυζαστής*), *παραμάννα*.

βυζαλιχτέριν τό, Πόντ. (Κερασ.) *βυζαλιχτέρ* Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζαλίζω* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τέριν, δι' ἣν ἰδ. -τήρι.

Τὸ θηλάζον βρέφος ἐνθ' ἄν. Συνών. *βυζαλιχτούριν*, *βυζαναράκι*, *βυζανταράκι*, *βυζανταρούδι*, *βυζαρούδι*, *βυζαστάρι* 1, *βυζασταρούδι*, *βυζασταρώνι*, *βυζαχτέριν*.

βυζαλιχτούριν τό, Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) *βυζαλιχτούρι* Πόντ. (Οἶν.) *βυζαλαχτούριν* Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) *βυζαλαχτούρι* Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βυζαλιχτός, ὁ παρὰ τὸ *βυζαλίζω*, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούριν. Ὁ τύπ. *βυζαλαχτούρι* δι' ἐξακολουθητικὴν ἀφομοίωσιν. Περί τοῦ τύπου ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 7.

Βυζαλιχτέριν, ὁ ἰδ.

βυζαναγιώνω ἀμάρι. *βυζαναγιών-νω* Κύπρ.—ΧΠαλαίς. Τὸ παρὰπ. τοῦ τσουροῦ 4.

Ἐκ τῶν ρ. *βυζάνω* καὶ *ἀναγιών-νω*.

Ἀνατρέφω θηλάζουσα ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Πκοιὸς τὸν ἐβυζανάγωσεν, μὲ ξέρει, τὸ θ-θυμᾶται, χαζίρικα τὰ καρτερῶ νὰ τρώ' τθαὶ νὰ τδοιμᾶται

ΧΠαλαίς. ἐνθ' ἄν.

βυζαναράκι τό, Νάξ. (Ἀπύραν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. *βυζανάρικο*, δι' ὁ ἰδ. *βυζανάρις*, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Βυζαλιχτέριν, ὁ ἰδ.

* **βυζανάρις** ἐπίθ. Θηλ. *βυζαναρά* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάρ. Πελοπν. (Μάν.) Χίος. Οὐδ. *βυζανάρικο* Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Μακεδ. Μύκ. Νάξ. Σῦρ.—Λεξ. Βυζ. *β'ζανάρ'κο* Τήν.

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζάνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις. Ὁ τύπ. *βυζανάρικο* καὶ παρὰ Δουκ.

1) Θηλ., ἡ θηλάζουσα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάρ. Πελοπν. (Μάν.): *Ἐσὺ, παιδί μου, 'σαι βυζαναρά καὶ πρέπει νὰ καλοτρῶς γὰ νὰ μὴ ξεκρεμαστῇς Ἀπύρανθ.* *Μὰ βυζαναρά 'υναῖκα δὲ δρέπει νὰ πααίνη ποῦδετα (= πούθενά) αὐτόθ.*

β) Ἡ παράγουσα πολὺ γάλα Χίος: *Αὐτὴ εἶναι βυζαναρά.* 2) Οὐδ., τὸ θηλάζον Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Μακεδ. Μύκ. Νάξ. Σῦρ. Τήν.—Λεξ. Βυζ.: *Παιδί βυζανάρικο* Κεφαλλ. Μύκ. κ. ἀ. *Δαμάλ β'ζανάρ'κο* Τήν.

βυζανταράκι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὗς. *βυζαντάρικο*, δι' ὁ ἰδ. *βυζαντάρις*, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Βυζαλιχτέριν, ὁ ἰδ.

βυζαντάρις ἐπίθ. σύννηθ. *βυζαντάρ'ς* Ἡπ. (Ζαγόρ.) *β'ζαντάρ'ς* βόρ. ἰδιώμ. *'υζαντάρις* Κάρπ. Οὐδ. *βυζαντάρικο* κοιν. *β'ζαντάρ'κου* βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζάνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τάρις.

1) Ὁ θηλάζων κοιν.: *Βυζαντάρις εἶν' ἀκόμα ὁ γιὸς μου Νάξ.* (Ἀπύρανθ.) *Παιδί βυζαντάρικο* κοιν. *Ἀρνὶ βυζαντάρικο*. 2) Οὐδ., τὸ πτηνὸν αἶγο *βυζαστρα*, ὁ ἰδ. Ἡ λ. ὡς παρωνύμ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) καὶ ὡς ἐπών. Κάρπ. Χίος.

βυζανίσκω Καπλ. (Αραβάν.) Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζάνω*, δι' ὁ ἰδ. *βυζαίνω*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίσκω.

Θηλάζω. Συνών. *βυζαίνω* 2, *βυζαλίζω* 1.

βυζανταροῦ ἐπίθ. Θηλ. *'υζανταροῦ* Καρπ. *'ζανταροῦ* Κάρπ. Οὐδ. *βυζαντάρι* Κάρπ. *βυζαντάρικο* Ἡπ. (Πωγών.) Κάρπ. *γυζαντάρικο* Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βυζάντι* < *βυζαίνω*.

1) Ἡ γαλακτοφόρος, ἐπὶ αἰγὸς ἢ προβάτου ἐνθ' ἄν. 2) Οὐδ., τὸ τρεφόμενον διὰ γάλακτος, καὶ τὸ κατὰ τὸ Πάσχα εἰς τὸν φοῦρνον ψηνόμενον ἀρνὶ ἐνθ' ἄν. Συνών. *βυζάντι*. 3) Οὐδ., τὸ ἐτι θηλάζον Ἡπ. (Πωγών.): *Ἀρνὶ βυζαντάρικο*.

βυζανταρούδι τό, Κέρκ.—ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 32.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βυζαντάρι*, δι' ὁ ἰδ. *βυζανταροῦ*, ἡ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ *βυζανταροῦ* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι.

Τὸ θηλάζον βρέφος ἐνθ' ἄν.: *Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολειοῦ, βυζανταρούδα ἀκόμα Κέρκ.* *Κρεῖμα 'ς τὰ βυζανταρούδα ποῦ θ' ἄφινε κατόπι τῆς ΚΘεοτόκ.* ἐνθ' ἄν. Συνών. ἐν λ. *βυζαλιχτέριν*.

βυζάντι τό, Κάρπ. *'υζάντι* Κάρπ. *γυζάντι* Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βυζαίνω* ἀγνώστου ἐτυμολογικῆς σχέσεως. Τὸ κατὰ τὸ Πάσχα ψηνόμενον ἀρνὶ ἐνίοτε δὲ καὶ ἐρίφιον, τὸ ὁποῖον μέχρι τότε θηλάζει.

Βυζάντιο τό, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. γεωγραφικοῦ ὄν. *Βυζάντιον*.

Ἡ πόλις Βυζάντιον: Φρ. Ἔχει περιουσία *Βυζάντιο* (ἐπὶ κατόχου μεγάλης περιουσίας). Συνών. φρ. Ἔχει τῆς *Βενετίας* τὸ βέδ.

βυζαξῆς ἡ, Πελοπν. (Ἀρχαδ. Μάν.) β'ζαξῆς Εὐβ.

(Ἄκρ.) βυζακχῆς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βυζαίνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ξῆς. Ὁ τύπ. βυζακχῆς ἐκ τοῦ *βυζακσῆς μετ' ἀναλελυμένου τοῦ διπλοῦ ξ εἰς κσ καὶ κατὰ τροπὴν τοῦ σ εἰς χ ὡς λέγεται αὐτόθι καὶ ἀρμεκχῆς, ἀρπακχῆς, βοουτηκχῆς κττ.

Τὸ ποσὸν τοῦ ἁπαξ βυζαινομένου γάλακτος: Δὲν ἔφαγε τὸ παιδί οὔτε μὲν βυζαξῆς γάλα Ἀρχαδ. Δὲν ἀφίνει τὸ κατόικι νὰ φάῃ οὔτε μία βυζακχῆς γάλα Κίτ. Μάν. Τ' ἀρμέμε τὰ πρόβατα κάθε πρωὶ κὶ ἀφίνουμ' ἴσια ἴσα νὰ β'ζαξῆς γιὰ τ' ἀρνιά Ἄκρ.

βυζάξιμο τό, πολλαχ. β'ζάξ'μον πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βυζαίνω.

Θηλασμός: Τὰ ριφάκια ξετίναξαν τοῖς μαννάδες ἀπ' τὸ βυζάξιμο.

βυζαρῆς ὁ, ἀμάρτ. βυζιαρῆς Εὐβ. (Ἄκρ.) Θηλ. βυζαροῦ κοιν. β'ζαροῦ κοιν. βορ. ιδιωμ. βυζιαροῦ Εὐβ. (Ἄκρ.) βυζουροῦ Κύπρ. Οὐδ. β'ζαροῦδ'κο Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρῆς.

1) Ἐπὶ ἀνδρός, ὁ ἔχων ἕνεκα ὑπερβολικοῦ πάχους εὐτραφὲς στῆθος Εὐβ. (Ἄκρ.) 2) Ἐπὶ γυναικός, ἡ ἔχουσα μεγάλους μαστοὺς κοιν.: Μυταροῦ καὶ βυζαροῦ εἶναι ἡ δεικνύουσα γυναικα κοιν. 3) Τὸ κορμίσιον τοῦ ἀποκτῶν μέγα στῆθος, προῶς Στερελλ. (Ἀράχ.)

βυζαρίδι τό, Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζάρα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι. Διὰ τὴν μεγεθ. σημασίαν τῆς καταλ. -ίδι ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 13 (1916/7) 169.

Βύζαρος, ὁ ἰδ.: Ἡ κοπέλλα ἔχει κατὶ βυζαρίδι.

βύζαρος ὁ, σύννηθ. βύζαρους πολλαχ. βορ. ιδιωμ. Θηλ. βυζάρα σύννηθ. β'ζάρα πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρος. Μεγάλος μαστὸς σύννηθ.: Ἔχει κατὶ βυζάρες σὰν τὰ μαστάρια τῆς ἀγελάδας. Συνών. βυζαρίδι, βυζαρῶνα.

βυζαρούδι τό, Κέρκ.—ΔΜπόγρ. Ἀρραβων. 43.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Βυζαλιχτέριν, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ὅταν γεράσῃ κἀνένας, γίνεται πάλι παιδί βυζαρούδι ΔΜπόγρ. ἐνθ' ἀν.

βυζαρῶνα ἡ, ἀμάρτ. β'ζαρῶνα Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζάρα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῶνα.

Βύζαρος, ὁ ἰδ.: Κρέμασαν κατ' β'ζαρῶνες.

βύζασμα τό, σύννηθ. βύζασμαν Λυκ. (Διβύσσ.) βύζαγμα σύννηθ. βύζαγμαν Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.) βύζαμα Εὐβ. (Ἄκρ.) Κεφαλλ. (Πάλλ.) Πελοπν. (Κόρινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Πρω.

Ἐκ τοῦ ρ. βυζαίνω. Οἱ τύπ. βύζασμα καὶ βύζαμα καὶ παρὰ Σομ.

1) Θηλασμός, γαλουχία σύννηθ.: Κλαίει τὸ παιδί καὶ

θέλει βύζαγμα. Ἡ γυναῖκα εἶναι ἀδύνατη ἀπὸ τὸ βύζασμα σύννηθ. Συνών. βυζασμός 2) Μετωνυμ. τὸ θηλάζον βρέφος Λυκ. (Διβύσσ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 3) Μεταφ. ἡ διαρκὴς οἰκονομικὴ ἀπομύζησις προσώπου τινὸς Λεξ. Δημητρ.: Αὐτὴ τοῦ κάνει γερὸ βύζαγμα.

βυζασμός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βυζαίνω.

Βύζασμα 1, ὁ ἰδ.: Ὁ βύζασμος ποῦ θὰ βυζάσῃ τὸ παιδί τῇ τὸ παρατᾷ καὶ χάμαι καὶ φεύγει. || Φρ. Βυζασμοῦ δὲν ἔχει τὸ κακόμοιρο (ἐπὶ πεινῶντος βρέφους).

βυζασιακάκι τό, Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζάστακας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Βυζάστακας 1, ὁ ἰδ.

βυζάστακας ὁ, Κρήτ. Κυκλ. (Μῆλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζαστής καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ακας. κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

1) Ὁ νεογέννητος θηλάζων ἀμνὸς ἢ ἐρίφιον Κρήτ.

2) Τὸ κρέας τοῦ θηλάζοντος ἀμνοῦ ἢ ἐριφίου αὐτόθ.

3) Βυζαντάρης 2, ὁ ἰδ., Κυκλ. (Μῆλ. κ.ά.)

βυζαστάκι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζαστής καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

1) Βυζάστακας 1, ὁ ἰδ. 2) Βυζάστακας 2, ὁ ἰδ.

βυζασταράκι τό, Κρήτ. (Σφακ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζαστάρη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Βυζαστάρη 1, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Καὶ σὺ, βυζασταράκι μου, 'ς τοῖς πίκρος γεννημένο.

βυζαστάρη τό, Κρήτ. Κύπρ. Πελοπν. (Μαζαίικ.)

β'ζαστάρη Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν. κ.ά.) Μακεδ. (Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Δεσφ.) κ.ά. βυζαχτάρη Ἀθῆν. Ἡπ. Πελοπν. (Κορινθ.) β'ζαχτάρη Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Βογατσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζαστής, παρ' ὁ καὶ βυζαχτής, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι.

1) Τὸ θηλάζον βρέφος, ἀρνίον ἢ ἐρίφιον Ἀθῆν. Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κρήτ. Μακεδ. (Βογατσ. Σισάν.) Πελοπν. (Κορινθ. Μαζαίικ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Δεσφ.): Γιὰ νὰ μὴν πέφτουν τὰ δόντια τ' ἀνθρώπ' πρὲς τὸ πού εἶναι β'ζαστάρ' ἀκόμα νὰ παίρνουν τοιμπίδες ἀπὸν κάβ'ρα, νὰ τοῖς τρίβουν κὶ μὴ τὰ τρίμματα αὐτὰ νὰ τρίβουν τὰ οὐλα τοῦ πιδοῦ (λαϊκὴ δοξασία) Αἰτωλ. Σὰ β'ζαστάρ' κάνει Ἀράχ. Ἔχον ἕνα β'ζαστάρ' γιὰ τ' ἀγο-Γεωργίου, κἀνὰ δεκαεὶά ὀκάδες Ἄκρ. Ψαχν. Τί νὰ φᾶς ἀπὸ β'ζαστάρ'; τί κρέας ἔχ' τοῦ β'ζαστάρ' Ἀράχ. Συνών. ἐν λ. βυζαλιχτέριν. β) Μετων. ἄνθρωπος μωρός, ἀνόητος Στερελλ. (Ἀράχ.): Ἐβὼ δὲν εἶμι β'ζαστάρ', κα-ταλαβαίνω. 2) Νεαρὸς ὄνος χρησιμοποιοῦμενος ὡς ἐπι-βήτωρ ἐθιζόμενος ἀπὸ γεννήσεως νὰ θηλάζῃ ἵππον Κύπρ. 3) Τὸ κρέας γαλαθηνοῦ ἀρνίου ἢ ἐριφίου Κρήτ.

βυζαστάρης ἐπίθ. Ἡπ. Κρήτ. Πελοπν. (Βασαρ. κ.ά.)

Θηλ. βυζασταρῆς Ρόδ. βυζασταρὲς Δ.Κρήτ. βυζασταρὰ Α.Κρήτ. β'ζαστάρη Ἡπ. Οὐδ. βυζαστάρικον Μεγίστ. βυζ-ζαστάρικο Σύμ. β'ζαστάρ'κο Σκῦρ. β'ζαστάρ'κον πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βυζαχτάρικο Πελοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζαστής διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις. Ὁ τύπ. βυζαχτάρικο παρὰ τὸ βυζαχτής.

1) Γαλαθηνός άμνός προωρισμένος νά σφαγῇ κατά τὸ Πάσχα Κρήτ. 2) *Βυζαστάρι* 1, ὁ ἰδ., "Ηπ. Κρήτ. Λέσβ. Μεγίστ. Πελοπν. (Βασαρ. Κορινθ.) Σκῦρ. Σύμ.: "Εσφαξε κατοίκια βυζαχτάρικα Κορινθ. "Τοῦ π' ἐρχότανε λέπει μπροστά τσαὶ πήαινε καβάλλα 'πά 'ς ἕνα ζῶ μιὰ γε-ναῖκα π' βαστοῦσε 'ς τὰ χέρια ἕνα μικρὸ παιδί β'ζαστάρικο Σκῦρ. 3) Θηλ., ἡ θηλάζουσα "Ηπ. Δ.Κρήτ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ρόδ.: *Γυναικα βυζασταρεῖ* Λιβύσσ.

βυζασταρομάννα ἡ, Κρήτ. ('Ανώγ. κ. ἄ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βυζαστάρεις* καὶ τοῦ οὐσ. *μάννα*.

Τὸ πρόβατον εἰς τὸ ὁποῖον θηλάζει ὁ *βυζαστάρεις* 1.

βυζασταρούδα ἡ, "Ηπ.

'Εκ τοῦ οὐσ. *βυζασταρούδι*.

Τὸ *βυζαστάρει*, ὁ ἰδ.

βυζασταρούδι τό, Πελοπν. ('Αρχαδ.) Κεφαλλ.—ΑΒα-λαωρ. "Εργα 3,186 ΣΠασαγιάνν. "Αντίλ. 14 ΚΠΑλαμ. "Υμν. "Αθην. 55 ΣΣκίπη "Απέθαντ. 21—Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 393 Πρω.Δημητρ. *β'ζασταρούδ* "Ηπ. Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *βυζαστάρει* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Βυζαστάρει 1, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ποίημ.

Σέπλεγε, τρομασμένες

μαννάδες ἀναρίθμητες μὲ κουφωμένα στήθη φεύγουν 'ς τὰ πλάγια νὰ κρυφτοῦν μὲ τὰ βυζασταρούδια

ΑΒαλαωρ. ἔνθ. ἄν.

Καὶ κἀπου κλαίει μωρὸ παιδί, μικρὸ βυζασταρούδι, ποῦ ἡ μάννα του μ' ὀλόγλυκη φωνὴ τὸ γανουρίζει

ΣΠασαγιάνν. ἔνθ' ἄν.

Γαλήναιεν ἡ γῆ 'ς τὸ νυφωμένο μπροστά λοῦλουδι καὶ τοῦ χαμογελοῦ οὐ μάννα 'ς τὸ βυζασταρούδι

ΚΠΑλαμ. ἔνθ' ἄν.

Καὶ γραιά, ὅπως ἤμουνα, 'ς τὰ γόνατα

βυζασταρούδι σὲ κρατοῦσα

ΣΣκίπης ἔνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βυζαλιχτέριν*.

βυζασταρώνι τό, Πελοπν. ('Ανδρίτσ. "Ολυμπ. Τριγκ. Φεν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *βυζαστάρει* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώνι.

Βυζαστάρει 1, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: "Εχει *βυζασταρώνι* (ἔχει μικρὸ παιδί καὶ θηλάζει) "Ολυμπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βυζαλιχτέριν*.

βυζαστής ὁ, ἄμαρτ. *βυζαχτής* Κεφαλλ.—Λεξ. Πρω. Δημητρ. Θηλ. *βυζάστρα* σύννηθ. *βυζάστρε* Πόντ. *β'ζάστρα* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *βυζάστρε* Χίος—Λεξ. "Ελευθερουδ. Δημητρ. *βυζάστρα* Σύμ. *β'ζάστρε* Θράκ. (Σαρεκκλ.) *β'ζάστρε* Θράκ. *β'ζάστα* Σαμοθρ. *βυζάχτρα* πολλαχ. *βυζάχτρα* Πόντ. *β'ζάχτρα* βόρ. ἰδιωμ. *βυγιάχτρα* Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

'Εκ τοῦ βύζασα ἄορ. τοῦ ρ. *βυζαίνω*, ὁ δὲ *βυζαχτής* ἀπὸ τὸν ἄορ. *ἐβύζαξα*. Διὰ τοὺς τύπους τῶν ἄορ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν "Αθηνᾷ 28 (1916) 287. "Ο τύπ. *βυζάστρα* καὶ παρὰ Δουκ., παρ' ὄν καὶ *βυζάστρε*. "Ο τύπ. *βυζάστρε* κατὰ μετάθεσιν τοῦ ρ. "Ιδ. ΣΨάλτη Θρακικ. 57.

1) "Ο ἄρεσκόμενος νὰ βυζαίνῃ Κεφαλλ.—Λεξ. Πρω. Δημητρ. β) Μεταφ. ὁ ἐπιτηδεῖως ἀπομυζῶν τὴν περιουσίαν ἄλλων Λεξ. Πρω.Δημητρ. 2) Θηλ., ἡ θηλάζουσα τὸ βρέφος γυνὴ σύννηθ.: "Ἄσμ.

"Κ' εἰς τὸ γαλὸ τὴν ἔρριξε, τὴν κωπελλὰ κρατίζει, πιάνει *βυζάστρες* δεκοχτώ, τοῦ μῆος τὴν χαρίζει Κρήτ.

"Κεῖνη τὴ δόλγα Κώσταινα σύρτε τη 'ς τὸ παλάτι νὰ εἶναι *βυζάστρα* τῶν παιδιῶν καὶ τῶν βασιλοπούλλων Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Συνών. *βυζαλιστρεῖ*, *παραμάννα*.

3) Τὸ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεως θήλαστρον, διὰ τοῦ ὁποῖου τὰ βρέφη ἀπορροφοῦν τὸ ἐντὸς φιαλιδίου περιεχόμενον γάλα Θράκ. (Σηλυβρ.) Νάξ. ('Απύρανθ.) Πελοπν. (Κορινθ.) Ρόδ. Σάμ. Συνών. *ρωγοβύζα*, *ρωγοβύζι*.

4) "Υάλινον ὄργανον, δι' οὗ ἐκμυζᾶται ἀπὸ τοῦ μαστοῦ τὸ περισσεῦον μητρικὸν γάλα διὰ νὰ μὴ προξενῇ βλάβην "Ανδρ.

Τὸ θηλ. *Βυζάχτρα* καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. ('Αρχαδ.)

βυζαστικό τό, Νάξ. ('Απύρανθ.)—Λεξ. Βλαστ. 412. Πληθ. *βυζαστικά* Κρήτ. (Σέλιν.) Νάξ. ('Απύρανθ.)—Λεξ. Δημητρ. *β'ζαστικά* Θρακ. (Αἰν.)

'Εκ τοῦ ἁμαρτ. ἐπιθ. *βυζαστικός*.

1) "Η ἀμοιβὴ τῆς τροφοῦ διὰ τὸν θηλασμόν τοῦ βρέφους Θράκ. (Αἰν.) Κρήτ. (Σέλιν.)—Λεξ. Βλαστ. 412. Δημητρ.: Παροιμ.

Οἱ ξένοι γίνανε δικοὶ καὶ οἱ δικοὶ μας ξένοι

κ' ἡ μάννα ποῦ μὲ βύζαξε βυζαστικά γυρεύει

(ἐπὶ μεταβολῆς τῶν πραγμάτων) Σέλιν. 2) "Ο ἐφάπαξ θηλασμός Νάξ. ('Απύρανθ.): "Εκαμα ἕνα *βυζαστικό* - δγὼ *βυζαστικά* κττ.

βυζαστός ἐπιθ. ἁμαρτ. Οὐδ. *βυζαστό* Κεφαλλ. *βυζαχτό* Θήρ.

1) "Ο δίκην θηλασμοῦ γινόμενος Κεφαλλ.: *Βυζαχτό* φίλει. 2) Οὐδ. οὐσ., *παιδιά* κατ' ἡν περὶ τις εἰς δέσμα κλωστήν διὰ κόμβου ἐξ αὐτοῦ συγκρατούμενην καὶ σιελώνων τὴν κάτω ἐπιφανείαν τοῦ δέρματος ἐπικολλᾷ ἐπὶ λήθου, τὸν ὁποῖον ἔπειτα ἀνασύρει οὕτω διὰ τοῦ νήματος Θήρ.

βυζάτη ἐπιθ. Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.) Οὐδ. *βυζάτο* Νάξ. ('Απύρανθ. Φιλότ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *βυζῖ* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτη, δι' ἡν ἰδ. -άτος.

1) "Η ἔχουσα ἀνεπτυγμένους τοὺς μαστοὺς καὶ ὡς ἐκ τούτου τυγχάνουσα γαλακτοφόρος Νάξ. ('Απύρανθ. Φιλότ.) Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.): *Βυζάτη* αἶγα Γέρμ. 2) "Επὶ χόρτου, ὁ ἔχων εὐθυτενὴ βλαστὸν ἀνθοφοροῦντα εἰς τὴν κορυφὴν Νάξ. ('Απύρανθ.): "Ολο *βυζάτα* 'ναι τὰ χόρτα ποῦ 'φερα.

βυζατοβόλι τό, Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ οὐδ. οὐσ. *βυζάτο*, δι' ὁ ἰδ. *βυζάτη*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -βόλι. "Ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν "Αθηνᾷ 22 (1910) 245.

Μέγα πλῆθος, ἀφθονία *βυζάτων* χόρτων. Συνών. *βυζατοθέμι*, *βυζατομάνι*.

βυζατοθέμι τό, Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ οὐδ. οὐσ. *βυζάτο*, δι' ὁ ἰδ. *βυζάτη*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -θέμι. "Ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν "Αθηνᾷ 22 (1910) 245.

Βυζατοβόλι, ὁ ἰδ.

βυζατομάνι τό, Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *βυζάτο*, δι' ὁ ἰδ. *βυζάτη*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μάνι,

Βυζατοβόλι, ὁ ἰδ.

βυζαχτέριν ἐπίθ. οὐδ. ἀμάρτ. βυζαχτέρ' Πόντ. (Ἰμερ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. βυζαχτός, ὁ παρὰ τὸ βυζαίνω, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τέριν, δι' ἣν ἰδ. -τήρι.

Τὸ θηλάζον. Συνών. ἐν λ. βυζαλιχτέριν.

βυζέλλι τό, ἀμάρτ. β'ζέλλ' Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Τὸ μικρὸ βυζί: Ἄσμ.

Ἐλα, γύνε, καὶ πᾶρε το | καὶ πᾶνε το 'ς τ'ἀγᾶ τ' ἀδέλ' νὰ τὸ δώσ' ἡ Παναγιούδ' β'ζέλλ' | καὶ ὁ Χριστὸς μας σταφυλέλλ'.

(βαυκάλ.) Συνών. βυζάκι **A 1**, βυζούλλι, βυζουριδάκι, βυζουριδί.

βυζί τό, βυζίν **A**. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἀ.) βυζί κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Οἶν. Ὀφ.) β'ζι βόρ. ἰδιώμ. βυζ-ζίν **K**ως Χίος (Ὀλυμπ.) βυζ-ζι Σύμ. Χίος (Πυργ.) βυτζι Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) βυτζι Σίφν. Χίος βουζι **A**. Ρουμελ. (Καρ.) Ἡπ. (Δρόβιαν. Ραβέν.) Θράκ. Τσακων. ὕζι Κάμπ. μυζ-ζίν Ἰκαρ. μπουτζι Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βυζίν. Περί τῆς λ. ἰδ. Κορ. Ἄτ. 2, 28 ΓΧατζιδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918/20) 15 - 16, ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 244, 38 (1926) 15 κέξ. καὶ ἐν Glotta 15 (1927) 144 κέξ. Διὰ τὸν τύπ. μυζ-ζίν ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 2, 422, 426.

A) Κυριολ. **1)** Ὁ μαστός τῆς γυναικὸς καὶ τῶν θηλαστικῶν ζώων κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. Ἡ γυναῖκα - ἡ κόμπιλλα ἔχει μεγάλη βυζιά κοιν. Ἡ ρῶνα τοῦ βυζιοῦ κοιν. Τὸ βυζι τῆς γίδας - τῆς προβάτας - τῆς σκύλλας κτ. Ἐγέννησε ἡ γυναῖκα του, ἀλλὰ δὲν ἔκατεβάσασι γάλα τὰ βυζία τῆς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ἐβγαλε καρκίνο ἀπ' ὅς τὸ βυζί καὶ τῆς τὸ κόψασι αὐτόθ. Οὐτὸ ἔχουνε γάλα τὰ βυζία μ' Ὀφ. Ἐγὶ μοζοῦντα τὸ βουζί σι (πονεῖ τὸ βυζί τῆς) Τσακων. Σκίσ' κε ἡ ἀμαζόνα τ'ς καὶ φάν' κε τὸ β'ζι τ'ς Θράκ. (Τσακίλ.) Ἡβγαλι τὰ β'ζά τ'ς τοῖ καταρειώταν Λέσβ. || Φρ. Βάζω 'ς τὸ βυζί (θηλάζω) κοιν. Ἀρχίζει τὸ παιδί νὰ πιάγῃ βυζί (ἀρχίζει νὰ θηλάζῃ) Μακεδ. (Σιάτ.) Παιδί τοῦ βυζιοῦ (βρέφος θηλάζον) Πελοπν. (Κορινθ.) Μουρὸν τοῦ βυζιοῦ (μουρὸν = μωρὸν) Λυκ. (Λιβύσσ.) Ἡπηρες του τὸ βυζί (τοῦ ἐσταμάτησες τὸν θηλασμόν) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μέσ' 'ς τοὶ ρῶες τῶ βυζῶ σου νὰ ναι οἱ χίλιοι διαόλοι καὶ νὰ μὴν ἔχουν ἐβγαλημό! (ἀρὰ) αὐτόθ. Βρῆκε β'ζι καὶ β'ζαίν' (ἐκμεταλλεύεται ἄνθρωπον εὐπορον) Θράκ. (Σαρεκκλ.) || Γνωμ.

Τὸ βυζί καὶ τὸ μαλλί | τῶ γυναικῶνε ἡ στολή Πελοπν. (Λάστ.) Ἀντρας μὲ μουστάκι καὶ γυναῖκα μὲ βυζί δὲ θέλουν ὁρμήγεια Πελοπν. (Ἀρκαδ.) || Ἄσμ.

Οὐδὲ μάλαμ' εἶν' αὐτὸ καὶ οὐδὲ καθάριο ἀσήμι,

αὐτὰ εἶν' τῆς κόρης τὰ βουζιά, τῆς κόρης κορφοβούζια

Καρ.

Θέλεις μὲ πέτρα δεῖρε με, θέλεις μὲ τὸ λιθάρι, θέλεις μὲ τ' ἄσπρο σου βυζί δεῖρε με 'ς τὸ κεφάλι

Θεοσ.

Σὰ δὲ λεμόνι τ' ἄγουρο μυρίζον δὲ βυζά σου,

καὶ τὰ μυρίστηκα κ' ἐγὼ κ' ἐβῆκα 'ς τὸ σεβδά σου

Κρήτ. || Ἄσμ.

Ῥκινήσαν τὰ βυζ-ζάκια σου πομπρὸς νὰ καρυνών-νουν, ἐσέναν κάμνουν ὁμορφην κ' ἐμένα θανατών-νουν

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Kως. Συνών. μαστός, τζιτζί. **2)** Ἡ θηλή τοῦ μαστοῦ Πελοπν. (Μαζαίικ.) Σίφν.: Ἡ κηροκομήσανε τὰ βυτζιά τῆς γάτας (κηροκομᾶ = ἐπὶ μαστῶν, φράζει ἡ θηλή τοῦ μαστοῦ καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ τὸ γάλα) Σίφν. Ἀργεντὰ βγάξει γάλα τ' ἀρφανὸ βυζί (ἀρφανὸ βυζί = ἡ θηλή ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τὴν κυρίαν τῶν μαστῶν θηλήν εἰς τὰ αἰγοπρόβατα καὶ ἡ ὁποία σπανίως ἐξάγει γάλα) Μαζαίικ.

3) Συνεκδ. τὸ γάλα πολλαχ.: Ἡ λεχὼνα εἶναι ὁκεπασμένη νὰ μὴ πάρῃ ἡ ἀβασκανία τὸ βυζί Ἡπ.

B) Μεταφ. **1)** Ὁζος, κόμβος κορμοῦ δένδρου Εὐβ. (Στρόπον.) Σκῦρ. Χίος: Ἐλουκάβαθον ἀπὸ β'ζι δέντρον Στρόπον. Γουρουνόγαθο ἀπὸ βουτζιά τῶν πλατάνων Χίος. Μὲ τὸ β'ζι πιάνε οἱ βλαστοὶ (πιάνε = πιάνουν, φυτρώνουν, οἱ βλαστοὶ οἱ ἀποσπώμενοι ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων ἐξογκωμάτων φυτευόμενοι ριζοβολοῦν καὶ γίνονται δένδρα) Σκῦρ. **2)** Εἶδος αἰμορροΐδων Κωνπλ. - Λεξ. Περίδ. Βυζ. **3)** Εἶδος λαχάνου Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) **4)** Τὰ κύτταρα τοῦ κηροῦ, εἰς τὰ ὁποία αἱ μέλισσαι ἐναποθέτουν τὸ μέλι Εὐβ. (Καλύβ. Κάρυστ.) **5)** Πληθ., αἱ μυζητικαὶ θηλαὶ τῶν πλοκάμων τοῦ ὀκτάποδος **K**ως Νάξ. (Ἀπύρανθ.) **6)** Ὁ μαστοειδὴς ἄκμων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τίθεται τὸ καψύλιον εἰς τὰ ἐμπροσθογεμῆ ὄπλα Θεοσ. (Καλαμπάκ.) Θράκ. (Τσακίλ.) **7)** Τορμίσκος κοχλιοῦμενος ἐπὶ τοῦ ἐμβόλου μηχανῆς πρὸς ἀποτροπὴν στροφῆς ἐλατηρίων ἐντὸς τῶν αὐλάκων Προπ. (Κύζ.) **8)** Καμινάδα ἡ πυράκιον ἐν τῇ ὀπλοουργίᾳ αὐτόθ. **9)** Ἀνάγλυφον κόσμημα ἀνωθεν τῆς ἐστίας καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς προσθίας ὀψείας τοῦ θόλου Σκῦρ. **10)** Ὑπὸ τὸν τύπον τὰ βυζία τῆς Ἀφροδίτης, εἶδος καρποῦ τῆς ρωδακινέας τῆς κοινῆς (Peraea vulgaris) Ζάκ. **11)** Ὑπὸ τὸν τύπον βυζί τῆς γίδας εἶδος σταφυλῆς, τῆς ὁποίας αἱ ρᾶγες εἶναι μεγάλα καὶ ἐπιμήκεις παρεμφερεῖς πρὸς τὴν θηλήν τοῦ μαστοῦ Μακεδ. Συνών. ἀγούμαστος. **12)** Ὑπὸ τὸν τύπον βυζιά τῆς κατ-τας εἶδος μικρῶν γεωμήλων αὐτοφύων καὶ ἐδωδιμῶν Κύπρ. (Καρπασ.) **13)** Ὑπὸ τὸν τύπον βυζί τῆς θαλάσσης, τὸ ζωόφυτον ἀλκυόνιον (Διοσκ. 5, 135), εἶδος τοῦ γένους τῶν ἀλκυοναρίων (alcyonaria) τῆς τάξεως τῶν ἀνθοζώων (anthozoa) Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Βλαστ. 435. Συνών. ἀλικουρτέα, θαλασομάννα.

14) Ὑπὸ τὸν τύπον βυζιά τῆς σφεντόνας, τὸ κέντρον ἐφ' οὗ τοποθετεῖται ὁ λίθος πρὸς ἐκσφενδόνισιν.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Β'ζι καὶ ὡς τοπων. Θάσ.

βυζιάζω ἀμάρτ. βυδ-τζιάδ-τζω Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) βυγιάζον Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζί. Εἰς τὸ βυγιάζου ἀπεβλήθη τὸ ζ κατ' ἀνομοίωσιν.

Βυζαίνω **A 2**, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Βυγιάζον τὸ παιδί καὶ δὲ δοροῦ νὰ ρθοῦ τώρα Κίτ. Μάν. Ἐτώρα ποῦ βυγιάζει τὸ κατσιάκι εἶναι εὐκόλο νὰ πιάσῃς τὴ γίδα αὐτόθ.

βύζιασμα τό, ἀμάρτ. βύγιασμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ἐκ τοῦ ρ. βυζιάζω.

Βύζιασμα A 1, ὁ ἰδ.: Ἐναι ὥρα γὰ βύγιασμα, γι' αὐτὸ κλαίει τὸ παιδί.

βύζικας ὁ, Ρόδ. Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζίκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας. Βυζίκι **2**, ὁ ἰδ.

βυζίκι τό, Ρόδ. Τῆλ. Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκι.

1) Μικρὸν ἀρνίον ἢ ἐρίφιον ἀνατρεφόμενον εἰς τὴν οἰκίαν καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ποίμνιον ἐνθ' ἄν. **2)** Εἶδος πα-

TOM. Δ' - 22

ρασίτου φυτού ἐπὶ τοῦ θάμνου κίστος (cistus), τὸ ὁποῖον φέρει ρᾶγας πλήρεις γλυκέος χυμοῦ Ρόδ. Συνών. κά-
τσαρας, κατσαρίστρα. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύ-
πους *Βυζίκι* καὶ *Βυζίτσι* Πελοπν. (Γορτυν.) καὶ *Βυζίκια* Ρόδ.

βυζοβόλι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - βόλι.

Πλήθος μαστῶν. Συνών. *βυζοθάμα*, *βυζοθέμι*,
βυζομάνι.

βυζοθάμα τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βυζι* καὶ *θάμα*.

Βυζοβόλι, ὁ ἰδ.: *Μουρέ, εἶδα βυζοθάμα ἔναι ποῦ τὸ
ἔχει ὁ χοῖρος ἐκεῖνος, δεκαπέντε βυζὰ ἔχει!*

βυζοθέμι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - θέμι.

Βυζοβόλι, ὁ ἰδ.

βυζολόγι τό, ἀμάρτ. *βυζολοί* Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζολόγος*.

Βυζολόγος, ὁ ἰδ.

βυζολόγος ὁ, Ἀθῆν. Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λό-
γος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247 κέξ.

1) Τὸ θήλαστρον τῶν βρεφῶν. Συνών. *βυζορρώ-
γιν*, *ρῶγα*, *ρωγοβύζι*. 2) Ὁργανον δι' οὗ ἀφαιρεῖ-
ται τὸ γάλα τῆς γυναικός, ὅταν εἶναι ἀδύνατος ὁ θηλασμός.

βυζομάνι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τῆς καταλ. - μάνι.

Βυζοβόλι, ὁ ἰδ.

βυζοπιάνω Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *β'ζουπιάνω*
Εὐβ. (Ἀκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τοῦ ρ. *πιάνω*.

1) Πιάνω, θωπεύω τοὺς μαστοὺς τῆς γυναικός Κρήτ.
Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἄσμ.

*Παίρνει ὁ μακρὺς τὴν ὁμορφὴν καὶ ἔς τὸ καράβι τᾶς,
ἀρχεῖ νὰ τὴν τζιδοφιλῇ καὶ νὰ τὴν βυζοπιάνῃ*

Ἀπύρανθ. 2) Λαμβάνω κατὰ πρώτην φορὰν τὸν μα-
στόν πρὸς θηλασμόν, ἐπὶ ἀρτιγεννήτου βρέφους ἢ νεο-
γνοῦ θηλαστικῶν ζώων Εὐβ. (Ἀκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.):
*Β'ζόπιασι τοὺν πιδὶ Αἰτωλ. Γεννήσαν οἱ προβατῖνες κι ὡς
νὰ πυριμένον νὰ ἰδοῦ ἂν θὰ β'ζουπιᾶσ'νι τ' ἀρνιά ξ'μέρουσ'*
Ἀκρ. 3) Βοηθῶ τὸ ἀρτιγέννητον βρέφος ἢ νεογνὸν
θηλαστικοῦ ζώου νὰ ἀνεύρῃ τὸν μαστόν καὶ νὰ θηλάσῃ
Εὐβ. (Ἀκρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Ἡ μάννα τοῦ β'ζουπιᾶν'*
*τοῦ πιδάκ' γιὰ νὰ συν'θίσ' Αἰτωλ. Φασκιουμένου τοῦ μουρὸ
τὸ β'ζουπιᾶν' ἢ μάννα ἔς τὸ β'ζι τῆς αὐτόθ. Οὐ τσουπᾶν'ς
β'ζουπιᾶν' ὅσα ρ'φάκια δὲ διάνουν β'ζι αὐτόθ.*

βυζόπονος ὁ, Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) — Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βυζι* καὶ *πόνος*.

Ὁ πόνος τοῦ μαστοῦ ἐνθ' ἀν.

βυζορράδικο τό, Κρήτ. (Ἱεράπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βυζι* καὶ *ραδίκι*.

Εἶδος ἀγρίου χόρτου ἐδωδίου.

βυζορρώγιν τό, Πόντ. (Οἰν.) *βυζορρώιν* Πόντ. (Κε-
ρασ.) *βυζορρώγι* Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Οἰν.) *βυ-
ζορρώ* Πόντ. (Ἱμερ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) *βυζορρώχ'*
Καππ. (Ἀραβάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βυζι* καὶ *ρῶγα*.

1) Ἡ θηλὴ τοῦ μαστοῦ αἰγός ἢ προβάτου Πόντ. (Κο-

τύωρ. Οἰν.) 2) *Βυζολόγος* 1, ὁ ἰδ., Πόντ. (Ἱμερ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Τραπ.) 3) Θηλοειδὲς θυλάκιον
ἐξ ὑφάσματος ἀραιοῦφάντου, ὅπερ πληρούμενον ἐκ γλυ-
καντικῆς οὐσίας δίδεται πρὸς θηλασμόν εἰς τὰ βρέφη
Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βυζορρώγια* καὶ ὡς τοπων. Πόντ.
(Οἰν.)

βύζος ὁ, σύνθη. *βύζ-ζος* Κῶς Χίος (Ὀλυμπ.) *βύ-
ζους* βόρ. ἰδιώμ. *βύζα* ἢ, Θήρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *βυζι* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ος.

Μεγάλος μαστὸς σύνθη.: *Ἐπέταξε δὲ βύζο τζ' ὄξω
καὶ βύζασε δὲ παιδί τζη Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Κοίταξο τί βύ-
ζους ποῦ ἔχει ἐτούτη ἢ κωπελλίτσα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)
Κόβγει τοοὶ βύζες τοη ποῦ ἦτανε μεγάλες, γκατι ἦτανε δρα-
κόντισσα Θήρ. Ἐχ' κατ' βύζους σὰ κουτρώγια Εὐβ. (Ἀκρ.)
Συνών. *βυζαρίδι*, *βύζαρος*, *βυζαρώνα*, *βυζούκλα*.
Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *Βύζος* καὶ ὡς παρωνύμ. Πελοπν.
(Κίτ. Μάν.) *Βύζ-ζος* Χίος (Ὀλυμπ.)*

βυζοσακκούλλα ἢ, Ἀθῆν. Πειρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βυζι* καὶ *σακκούλλα*.

Γυναικεῖος στήθόδεσμος.

βυζοῦ ἐπίθ. θηλ. Κρήτ. Κωνπλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Πελοπν. Ρόδ. κ.ά. — Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 387. *βυζ-ζοῦ*
Κῶς *ἀβυζοῦ* Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. *βυζοῦ*. Ἰδ. Διήγησ. παιδιόφρ. στ. 468
(ἐκδ. Wagner σ. 157) «στραβοκεραία καὶ βυζοῦ καὶ πετρο-
φωμένη, ἀπλῶς νὰ στέκης ὡς λωλή καὶ νὰ ἀναχαράσσης».

1) Ἐπὶ γυναικός, ἢ ἔχουσα μεγάλους μαστοὺς Κρήτ.
Κωνπλ. Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. Ρόδ. — Λεξ. Μπριγκ.
Βλαστ. 387: *Βυζοῦ ποῦ ἔναι καὶ ἁγία, σὰ φλασκὰ εἶναι
τὰ βυζὰ κτλ! Ἀπύρανθ. Παροιμ.*

*Τὴν ἀκαμάτῃα τὴν βυζοῦ καὶ τὰ βυζὰ βαροῦν τη
(ἐπὶ ἀκνηρῶν) Ρόδ. 2) Πονηρὸν πνεῦμα, μάγισσα Κρήτ.
Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): *Δέβα χάθετε, ἀβυζοῦ* (φύγε
ἀπ' ἐδῶ, μάγισσα). Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Β'ζοῦ* καὶ ὡς
τοπων. Στερελλ. (Δεσφ.)*

βυζούδα ἢ, ἀμάρτ. *β'ζούδα* Ἱμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζοῦδι*.

Χόρτον ἐδώδιμον: *Γέμονσα ἓνα καλάθ' β'ζοῦδης.*

βυζούδι τό, πολλαχ. *βυζούδιν* Κύπρ. *β'ζοῦδ'* Θάσ.
Θράκ. (Αἰν.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οῦδι.

Ὁ μικρὸς μαστὸς ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

*Νὰ πῶ γιὰ τὰ βυζούδια τῆς ποῦ ἔν' ἄσπρα σὰν τὸν γάλα,
οὔδι πουλλὰ μικρά ἔτανε οὔδι πουλὺν μεγάλη*
Θάσ.

*Χαρῶ τα τὰ βυζούδια σου τὰ φραγκολεμονᾶτα,
Θεέ μου, νὰ βαρύνηκες, νὰ μοῦ ἔπες, ἔλα, νὰ τα*
Κύπρ.

βυζούκλα ἢ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βυζι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οῦκλα.

Βύζος, ὁ ἰδ.

βυζούλλι τό, ἀμάρτ. *βυζούλλ'* Μακεδ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *βυζούλλι*. Πβ. Ἐπαινος τῶν γυναικῶν
στ. 601 (ἐκδ. ΚΚrumbacher σ. 601) «καὶ ἀνοίγουν τὰ
τραχήλια | δείχνουσιν καὶ τὰ βυζούλλια | καὶ τὰ στήθη καὶ
πλατάρια | δείχνουν τα εἰς τὰ παζάρια».

Ὁ μικρὸς μαστὸς: Ἄσμ.

Ἀπὸ τ' ἄσπρα σ' τὰ βυζούλλα τρέχει ἀθάνατο νερό,
ἔπεσα γὰρ νὰ ποθάνω καὶ δὲν μ' ἔδωκες νὰ πῶ.
Συνών. βυζάκι **A 1**, βυζέλλι, βυζουριδάκι, βυζου-
ρίδι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

βύζουρας ὁ, Ἀθην.

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. οὐσ. βυζούρι, ὁ ἐκ τοῦ οὐσ. βυζί,
καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

Προεξοχή: Μὴν ἀφίνης βύζουρα ἀπάνω 'ς τὸ κομ-
μάτι ποῦ τορνάρεις.

βυζουριὰ ἡ, Ἄνδρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ὕζουρὰ Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. οὐσ. βυζούρα καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ιά.

1) Ὁ μεγάλος μαστός τῆς γυναικὸς ἢ τοῦ θηλαστι-
κοῦ ζώου Κάρπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Μουρὲ εἶδα βυζουριές
εἶναι ποῦ κρέμουνται-ν ἀδρός τση! Ἀπύρανθ. Διαόλοι νὰ
'ναι μέσ' τοῖς βυζουριέσ σου καὶ σένα αὐτόθ. Μάτι μὴ δὸ
πίσση, μὴ βυζουριὰ ποῦ τὴν ἔχει αὐτόθ. Ἐτοῦτο τὸ κομ-
μάτι ποῦ μοῦ 'βαλες εἰν' ἢ βυζουριὰ καὶ δὲ δὴ θέλω αὐτόθ.

2) Εἶδος ἀγρίων ἐδωδιμῶν χόρτων, τῶν ὁποίων αἱ ρί-
ζαι ἔχουν βολβοειδεῖς ἀποφύσεις Ἄνδρ.

βυζουριδάκι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζουρίδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκι.

Ὁ μικρὸς μαστός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βυζούλλι.

βυζουρίδι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζουριὰ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδι.

Βυζουριδάκι, ὁ ἰδ.: Ποῦ νὰ 'ν' οἱ διαόλοι μέσ' 'ς τοῖς
ρῶες τῶ βυζουριδιῶ σου, χαμένο σορμί! (ἀρά).

βυζώμος ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βυζώνω.

Ἡ πρόωρος ἀνάπτυξις τῶν μαστῶν τῶν γυναικῶν.

βυζώνω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)—ΣΠασαγιάνν. Ἀντίλ. 25
καὶ 29 βυζώνω-νω Κύπρ. Μετοχ. βυζωμένη ΣΜενάρδ.
ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Φιλοσ. Σχολ. 1 (1925) 86.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυζί.

1) Ἀρχίζω νὰ ἀποκτῶ μαστούς, μοῦ ἀναπτύσσονται
οἱ μαστοί, ἐπὶ κορασιδῶν Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)—ΣΠα-
σαγιάνν. ἐνθ' ἄν.: Μικρὴ εἶναι, μὰ βύζωσε γαί δείχτει με-
γάλη Ἀπύρανθ. Μωρή, μὰ δὲ ἀρέπεσαι πὶὰ ποῦ 'σαι βυ-
ζωμένη νὰ κάνης μωρουδίστικα γαμώματα! αὐτόθ. || Ποίημ.

Καὶ δὴν μικρὲς κι ἀβύζωτες χλωρὰ βοτάνια κόβουν,
χλωρὰ κι ἀδροσοβόλητα τὰ στήθη νὰ γυτέψουν
γὰ νὰ βυζώσουν ἔνωρα καὶ νὰ γοργομεστώσουν
ΣΠασαγιάνν. ἐνθ' ἄν. 29. 2) Μετοχ. βυζωμένη=ἡ θη-
λάζουσα ΣΜενάρδ. ἐνθ' ἄν.: Ἡ δεῖνα ἐν' βυζωμένη (θη-
λάζει, παρέχει θηλασμόν εἰς τὸ βρέφος).

βύθακας ὁ, ἁμαρτ. βούθακας Στερελλ. (Λεπεν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βυθός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ακας.

Λάκκος βαθὺς πλήρης ὕδατος. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.
Ζάκ. Πελοπ. (Γύθ. Μάν.)

βύθης ὁ, Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βυθίζω.

Ὁ βυθιζόμενος εἰς σκέψεις, ὁ ἀφηρημένος, ὁ ἐπι-
λήσιμος.

βυθίζω σύνηθ. βυθίζου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) β'θί-
ζον βόρ. ἰδιώμ. βυδίω Βιθυν. β'δίζον Σάμ. βυτ-

θίζω Ἀστυπ. Κάλυμν. βουθίζω Ἀστυπ. Κῶς β'θ'ζῶμαι
Πάρ. (Λεῦκ.) βυθῶ Κύθηρ. Σύμ.—ΛΜαβίλ. Ἔργ. 67
ΓΒλαχογιάνν. Λόγ. κι Ἀντίλ. 11—ΔΣολωμ. 234 ΣΖαμπελ.
Ἄσμ. Δημοτ. 702 ΓΜαρκορ. Μικρὰ Ταξίδ. 53 βουθῶ
Κῶς γυθίζω Ρόδ. (Κάστελλ.)

Τὸ ἀρχ. βυθίζω.

1) Μετβ. ρίπτω ἢ καταβιβάζω τι εἰς τὸν βυθὸν πράγ-
ματός τινος κοιν. || Φρ. Μᾶς βύθισε 'ς τὸ χρέος. Εἴμαστε
βυθισμένοι 'ς τὸ χρέος κοιν. Ἦτο βουθισμένος 'ς τὴν
φτώδα Ἀστυπ. Μᾶς ἐβύθισε 'ς τὰ ἔξοδα Κίτ. || Ἄσμ.

Τὴν Παναγιά παρακαλοῦν διὰ νὰ βοηθήσῃ

τὸ ἐχθρικό πολεμικὸ νὰ μὴν τοῦσε βυθίσῃ

Κάσ. Καὶ ἀμτβ. καθιζάνω, βυθίζομαι, βουλιάζω Ἄνδρ.
Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.) Ζάκ. Ἠπ. Κύθηρ. Πελοπν. (Μεσο.)
Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Δωρ.)—ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν.
—ΣΖαμπελ. ἐνθ' ἄν. ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. ΛΜαβίλ. Ἔργα
ἐνθ' ἄν.: Βυθίζει τὸ νερὸ (ἀπορροφᾶται ὑπὸ τοῦ ἐδά-
φους) Ἄνδρ. Ἐβύθα τὸ νερὸ καὶ χανότανε Κύθηρ. Τί
βρουχὴ ἦταν αὐτῆς! βύθ'σ' οὐ τόπους Στρόπον. Βύθ'ζαν
τὰ παπούτσια μ' 'ς τὸν βοῦρκου κι δὲ δόρ'γα νὰ βοῦ Ἀκρ.
Φαίνεται ἀκόμα τὸ μνημα του, μὰ τὴν ἔβυθισε Ζάκ. Τὸ
ρέμα βύθ'σι Σάμ. Τρέμει καὶ κυματίζεται τὸ καραβάκι...
καὶ γέρονι καὶ βυθάει 'ς τὰ χωματένια κύματα ΓΒλαχο-
γιάνν. ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.:

Κ' ἐκεῖ ποῦ πάττει ὁ Τοσαμάδος ἐβούλλωνε τ' ἁλώνι,

κ' ἐκεῖ ποῦ πάττει τὸ παιδί ἐβούλλωνε κ' ἐβύθα.

ΣΖαμπελ. ἐνθ' ἄν. β) Δύω ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. || Ποίημ.

Τὸ χάραμα ἐπὶ τῶν ἡλίων τὸ δρόμο
καμώνας τῇ λήρα | τῇ δίκαιη 'ς τὸν ὦμο
κι ἀπό τὸν χαραζεῖ | ὡς ὅπου βυθᾷ.

2) Βυθίζομαι εἰς σκέψεις, ἀφαιροῦμαι τὸν νοῦν, βει-
βάω Ἀστυπ. Βιθυν. Κάλυμν. Κάσ. Κῶς Ρόδ. (Κάστελλ.)
Σύμ. κ. ἄ.—ΔΒουτυρ. Εἰχος. Διηγ. 57 ΓΜαρκορ. ἐνθ'
ἄν.: Βύθισ' ὁ νοῦς ἄλλοθ Βιθυν. Ἦτο βυθισμένο σὲ συλ-
λοή μὲν Κάλυμν. Τὸ βασιλόπουλλο ἦτο βυθισμένο 'ς τὸ
ἀέθρομα Ἀστυπ. Σὰ νὰ βυθίστηκε 'ς τὰ ὄνειρά του
ΔΒουτυρ. ἐνθ' ἄν. 57 || Ἄσμ.

Σκέφτομαι κι ἀπ' τὴ συλλοή εἰμ' ὅλο βυθισμένη

πὼς μ' ἔχει ἡ ἀγάπη σου καὶ ποῦθε νὰ μὲ φέρῃ

Κάρπ. || Ποίημ.

Μὴν ἔνας ποῦ βυθάει | μὲ γυρμένο κεφάλι

χαρούμενος θωραεῖ | πέρα τῆς γῆς του τ' ἀνθηρὸ ἀκρογιάλι;

ΓΜαρκορ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀποβυθίζω, βαθολογῶ

3. 3) Καταφέρομαι εἰς ὕπνον, περιπίπτω εἰς λήθαργον,
καταλαμβάνομαι ὑπὸ νάρκης, ἰδίως ἐπὶ ἀσθενοῦς Βιθυν.
Εὐβ. (Ἀκρ.) Θήρ. Κρήτ. Κύθν. Μύκ. Νάξ. (Ἐγκαρ.) Πάρ.
(Λεῦκ.) Ρόδ. Σύμ. κ. ἄ.—ΑΧριστοπούλ. Ποιήμ. 90: Δὲν
κοιμᾶται, βυθισμένος κάθεται Βιθυν. βυθίζεται ὁ ἄνθρωπος
(καταλαμβάνεται ὑπὸ νάρκης) Κύθν. Ὁ ἀρρωστος βυθίζε-
ται Ρόδ. Ὁ ἀρρωστος δὲ μὲ γνωρίζει, εἶναι βυθισμένος
(ἔχει περιπέσει εἰς λήθαργον) Μύκ. Ἐβύθισε τὸ παιδί
(ἀπεκοιμήθη) Σύμ. || Ποίημ.

Εἰς στρώμα μυρσινέμο | καὶ τριανταφυλλέμο

μεσάνυχτ' ἀπλωμένος | κοιμούμουν βυθισμένος

ΑΧριστόπουλ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀποκαρώνω **B 1**, βα-
θολογῶ 4.

βύθισι ἡ, Κρήτ. Κῶς Μύκ. Νάξ. (Ἐγκαρ.) Πάρ.
—ΔΒουτυρ. Διηγήμ. 34—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 391
Πρω.Δημητρ. βύθισ' Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βυθίζω.

Καταφορὰ εἰς ὕπνον ἢ λήθαργον ἔνεκα ἀσθενείας ἢ
λύπης, κατάστασις νάρκωσης ἐνθ' ἄν.: Ζαλιζόμενος μὲ

τοῦ νύπνου τὴν βύθισι Κῶς. Εἶχε βύθισι χτέες τὸ βράδυ τὸ παιδί Νάξ. (Ἐγκαρ.) Αὐτὸς δὲ θυμᾶται καὶ αὐτὰ ποῦ λέει θὰ τὰ εἶδε 'ς τὴ βύθισι του ΔΒουτυρ. ἔνθ' ἄν. Συνών. βύθισμα 2, βυθισμός, βύθος, βυθούρα.

βύθισμα τό, Κέρκ. Πελοπν. (Κυνουρ. Χατζ.) Ρόδ. —ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παληκάρι. 115 Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,247—Λεξ. Βλαστ. 373 καὶ 391 βύθ'σμα Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Δωρ. Λεπεν.) βύθισμα Λεξ. Βλαστ. 373. βύθ'σμα Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἐκ τοῦ ρ. βυθίζω.

1) Τόπος ὑποστάς καθίζησιν καὶ γενικῶς τόπος κοῖλος εὐρισκόμενος κάτω τῆς ἐπιφανείας τοῦ γῆρος ἐδάφους Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον.) Κέρκ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Πελοπν. (Κυνουρ. Χατζ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Δωρ. Λεπεν.): Εἶνι βύθ'σμα καὶ κρατάει νιρὸ Ἄκρ. 2) Βύθισι, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Ρόδ.—Γ'Επαχτίτ. ἔνθ' ἄν. ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.: Ἄπ' τὸν πολὺν θυρὸν ἔχ' πέδ' 'ς ἓνα βύθ'σμα καὶ δὲν ἀνουγάει τίποντι Ἄκρ. Ὁ ἄρρωστος εἶνι σὲ βύθ'σμα Καταφύγ. Ὁ ἄρρωστος βρισκόταν σὲ βύθισμα βαθὺ καὶ μόλις ἀνάσαινε ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἄν. Ἐπεσ' ἀγάλη 'ς ἓνα βύθισμα βαθὺ ποῦ δὲν καταλάβαινε πρὸς τίποτα Γ'Επαχτίτ. ἔνθ' ἄν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Βύθισμα Ἀττικ. Θεσσ. Πελοπν. (Γορτυν. Κοκκιν. Τριφυλ.) Βύθ'σμα Μακεδ. (Καταφύγ.) Βύθ'σμα Στερελλ. (Αἰτωλ. Παρνασσ.) Βυθίσματα Πελοπν. (Γορτυν. Τριφυλ.) Βουθίσματα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Βύθ'σματα Εὐβ. (Ἄκρ.)

βυθισμός ὁ, Ἄνδρ. Θήρ. Σύμ.—ΓΒλαχογιάνν. Λογ. καὶ Ἀντίλογ. 57 Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,242 βυθισμός Ἀστυπ. βυθ'μός Εὐβ. (Ἄκρ.) Τὸ μεταν. οὐς. βυθισμός.

Βύθισι, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ὁ ἄρρωστος ἔχει βυθισμό μέγαλο Ἄνδρ. Θήρ. Πέφτει σὲ βυθ'σμό Εὐβ. (Ἄκρ.) Ἡ ἀ-δερχή τως μὲ τὸν βυθισμόν τῆς λύπης τῆς ποῦ πῆσαι δὲν ἠπρόσεξε τὴν κούκλα τσαὶ πάτησέν τινε (ἐκ παραμυθ.) Ἀστυπ. Ἡ ἀδερχή τῶ δράκων ἀπὸν τὸ βυθισμόν τῆς ποῦ γροῖκα γαὶ ὁ ὤρε ἀὸ βασιλόπουλλο, ἐξήχασε γαὶ πέρασε δολ-λὺς καιρὸς νὰ κεράση (ἐκ παραμυθ.) Σύμ. Ἀκόμα δὲν ἤθελε ὁ νοῦς τῆς νὰ ξελαγαρίση ἀπὸ τὸ βυθισμό του Γ'Επαχτίτ. ἔνθ' ἄν.

βυθός ὁ, λόγ. κοιν. βύθος Νίσυρ. βύθους Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Βλάστ.) βουθός Κύπρ. βουφός Κύπρ. (Πάφ.) βύθος τό, Κυκλ. Κύπρ. Κῶς Νίσυρ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν.) Σέριφ. βύθους Μακεδ. Πληθ. ἡδυθατά, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ ἀρχ. οὐς. βυθός. Διὰ τὸν τύπ. βύθος ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 52. Ὁ τύπ. βουφός παρὰ τὸ βουθός διὰ τροπὴν τοῦ θ εἰς φ. Ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητικ. 38.

1) Τὸ βάθος, ὁ πυθμὴν τῶν βαθέων μερῶν, ιδίως ἐπὶ θαλάσσης κοιν.: Ὁ βυθός τῆς θάλασσας—τῆς λίμνης—τοῦ πηγαδιοῦ κττ. Δὲ νορεῖ ἂ πατώση ἄγουρα, ἔχει κοτζὰ βύθος Σέριφ. Τὰ βύθη τῇ θάλασσας Κυκλ. Τὸ νιρὸ ἔχει τρεῖς τέσσαρις ὀργυιὲς βύθους Μακεδ. Ὅσα ἡδυθα τῇ ἦς Ἀπύρανθ. Ὅσα ἡδυθα τῇ θάλασσας αὐτόθ. Ὅσα ἡδυθα τοῦ πηγαδιοῦ ἦτον ὁ κουβάς αὐτόθ. || Ἄσμ.

Δὲν εἶ' γρεμνὸ νὰ γρεμνιστῶ, βυθός νὰ πάω κάτω, δὲν εἶ' μαχαίρι δίκωπο νὰ κάτσω 'ς τὴ γαρδιά μου Ἀπύρανθ.

Τρεῖς ἀδερχάδες εἶμαστο καὶ οἱ τρεῖς κακογραμμένες, ἡ μιὰ ἡχτίστη 'ς τὰ Λουτρά καὶ ἡ ἄλλη 'ς τὸ Γεφύρι

καὶ ἐγὼ ἡ βαρειορρίζικη 'ς τὰ βύθη τῆς καμάρας Κῶς. 2) Μέρος βαθύ, λάκκωμα γῆς Θράκ. (Αἰν.): Ἄσμ. Χρυσὸς ἀστὸς ἐξέβαινε πομέσα πὸ τοὺς βύθους, καθημερούλλα κυνηγάει ἀηδόνια καὶ πιλπίλια (πιλπίλι=ἀηδών) 3) Πᾶσα διέξοδος ὑδάτων Μακεδ. (Βλάστ.) 4) Ἀφεδρών, πρωκτὸς Κύπρ.: Ἐβήκεν ὁ βουθός τοῦ μωροῦ μου ἀπὸ τὴν πολλὴν κίνησιν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπους Βυθός Εὐβ. Πελοπν. (Μάν.) Βυθὸ τό, Εὐβ. Ἐβυθός ὁ, Πελοπν. (Ἀχαΐα Ἡλ.) Βύθους Μακεδ.

βύθος τό, Ἄνδρ. Καππ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Μύκ. Πελοπν. (Βούρβ. Μάν.) Προπ. (Κύζ.) Ρόδ. Σίφν. Σῦρ. Χίος βύθους Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.) Λέσβ. Μακεδ. (Καστορ. Καταφύγ. Σισάν.) βούθους Ἡπ. (Ζαγόρ.) βυθός Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ρ. βυθίζομαι.

Βύθισι, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἀς τοσε μὴν τὸν ξυπνᾶς, βρίσκεται σὲ βύθος Κεφαλλ. Τοῦτος ἐπ-πεσεν εἰς μέγαλον βύθος καὶ φοοῦμαί τον Κύπρ. Ξύπνησι ἀπ' τοῦ πολὺν τοῦ βύθους Θράκ. (Αἰν.) Σὲ μέγαλο βύθος ἤπεσε Κρήτ. Δὲν αἰστάνεται, ἔχει βύθος Μύκ. Ὁ ἄρρωστος ἔπεσε σὲ βύθος Χίος Ὅστερ' ἀπὸν τὴ θέρη μ' ἐρριζι 'ς ἓνα βύθους ποῦ δὲν ξυπνοῦσα Μάδυτ. καὶ. Ἐρριζέν' το 'ς ἓνα βυθὸ Μεγίστ. || Φρ. Ποῦ ἦτανε τὸ βύθος μου! (πόσον ἤμουν ἀφρημένος!) Σίφν. Βύθους μου! (ἐπιφών. εἰς ἔκφρασιν ἀπελπισίας, συμφορὰ μου!) Μακεδ. (Καστορ.) || Ἄσμ.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἐξύπνησε λιγάκι, μὰ πάλι παραμιλητὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ χεῖλη καὶ πάλι παραῦστερα σὲ μέγα βύθος πέφτει Κρήτ.

βυθούλλας ὁ, ἀμαρτ. βουθούλλας Λεξ. Βλαστ. 373 βούθ'λλας Στερελλ. (Ἀράχ.) βούθ'λλας Πελοπν. (Ἀργολ.) βόθυλ-λας Ρόδ. βόθυλ-λάας Ρόδ. βόθυλ-λας Κύπρ. (Πάφ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐς. βυθούλλι < βυθός.

Βύθισμα γῆς, λάκκος ἐντὸς ἢ ἐκτὸς ὕδατος ἔνθ' ἄν.: Ἐχε τὸ νοῦ σ', γιατί αὐτοῦ εἶναι βούθ'λλας Στερελλ. (Ἀράχ.) Θὰ πέση κᾶνα ζῷ 'ς τὸ βούθ'λλα αὐτόθ. Ἐπεσα 'ς ἓνα βόθυλ-λαν Ρόδ. Οὐλ-λὰο βόθυλ-λὰοι εἶναι αὐτόθ. || Φρ.: Βούθ'λλας ἀμέτρητος (ἐπὶ τῶν λαιμάργων) Στερελλ. (Ἀράχ.) || Παροιμ.: Κόμπος, κόμπος βόθυλ-λὰας (συνών. φρ. φασούλι φασούλι γεμίζει τὸ σακκούλλι) Ρόδ. Συνών. βόθρος 1. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπους Βύθουλλας Ἀθῆν. Βούθουλλας Ἀθῆν. Πελοπν. (Γορτυν.) Βουθούλλοι Ἀθῆν. Μπύθουλλας Ἀθῆν. Μπούθουλλας Ἀθῆν.

βυθούρα ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βύθος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ούρα.

Βύθισι, ὁ ἰδ.

βυρσα ἡ, Δασ. βλάστ. δημῶδ. 57, 67 ΘΧελδράτχ ΣΜηλιαράκ. Δημῶδ. ὄνομ. φυτ. 21,135 ΠΓεννάδ. 216, 851 Γεωργ. Ἀνάλεκτ. 151—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 336, 474 Πρω.Δημητρ. βερσὸ τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βύρσα.

Ὁ θάμνος ροῦς ὁ βυρσοδεψικὸς (rhus coriaria) τῆς τάξεως τῶν ἀνακαρδιωδῶν (anacardiaceae), ὁ τῶν ἀρχαίων ροῦς ἢ ροῦς ὁ βυρσοδεψικός. Συνών. ρούδι, σουμακί. [**]

βύρσι τό, Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βύρσα.

Δέρμα ζώου: Ἄσμ.

Ζευγὰς ζευγάριν ἔκαμνε ἔς τοὺς κάμπους, ἔς τὸ λιβάδι,
ἄλοτρον εἶχε καρυδῆά, τὸ ζυὸς του κυπαρίσσι,
τό 'ν-νί του ἦτ' ἀτσάλενο, λουριὰ του ἀπὸ βύρσι.

βυσσινάδα ἡ, κοιν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βύσσινο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άδα (II).

Ποτὸν παρασκευαζόμενον διὰ βρασμοῦ βυσσίνου μετὰ
ζαχάρως.

βυσσινᾶτο τό, ἁμαρτ. βυσσινᾶτο Στερελλ. (Εὐρυταν.)

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. ἐπιθ. βυσσινᾶτος.

Γλύκυσμα παρασκευαζόμενον ἀπὸ βύσσινον.

βυσσινεᾶ ἡ, βυσσινεᾶ Αἰγιν. Μέγαρ. Πελοπ.
(Λεῦκτρ. Μάν.) βυσσινεᾶ Δ.Κρήτ. βυσσινεᾶ πολλαχ.
βυσσινεᾶ Α.Κρήτ. βυσσινεᾶ Εὐβ. (Ἀκρ.) Λέσβ. Μακεδ.
(Βλάστ.) Σκῦρ. Στερελλ. (Ἀράχ.) βυσσινεᾶ Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὗς. βύσσινο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-εᾶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ δένδρον κέρασος ἢ ὄξινος (cerasus acida) τῆς τά-
ξεως τῶν ροδανθῶν (rosaceae). [* *]

βυσσινεούδα ἡ, ἁμαρτ. βυσσινεούδα Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βυσσινεᾶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-οῦδα.

Ἡ μικρὴ βυσσινεᾶ.

βυσσινίς ἐπίθ. σύνηθ. βυσσινίς πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.
Θηλ. βυσσινεᾶ σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βύσσινο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίς.

Ἐκ τῆς λέξεως βύσσινο πολλαχ.: Χρῶμα βυσσινί.
Φόνεμα φονεῖται βυσσινί || Ποίημ.

Τί ὠραῖος! τὸν θυμοῦμαι, ἀστροβολοῦσε
καβάλλα ἔς τὸ φαρί του, βυσσινεᾶ
φέρμελῃ χρυσοκέντητῃ ἐφοροῦσε,
γιορτυρᾶντα ἀπὸ Βενέτικα φλουριὰ

ΜΜαλακάς. ἐν Ἀνθολογ. ΗΑποστολίδ 221.

βύσσινο τό, κοιν. βύσσ'νο Στερελλ. (Δεσφ.) Σκῦρ.
βύσσ'νον βόρ. ἰδιωμ. βύσσ'νον Λέσβ. (Πάμφιλ.) βύσ-
σινε Τσακων. βύσσινε Καπ. (Ἀραβάν.) φύσσινο Καπ.
(Σιλ.) δύσσ'νο Θάσ. φύδ'νᾶ ἢ, Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βύσσινος οὐσιαστικοποιηθέντος διὰ
τὸ σχῆμα κατ' ἐξοχήν. Ὁ τύπ. φύδ'νᾶ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ
Τουρκ. *fışın e*, ὃ ἐκ τοῦ Ἑλλην. βύσσινος. Ἰδ. GMeyer
Etym. Wört. Alb. Spr. 473 - 474.

Ὁ καρπὸς τῆς βυσσινεᾶς. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βύσσ'νο
καὶ ὡς τοπων. Μακεδ.

βυσσινοβαμμένος ἐπίθ. ΓΞενοπ. Μυστικ. Βαλέρ. ζ'

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βυσσινίς καὶ τοῦ βαμμένος, μετοχ.
τοῦ ρ. βάφω.

Ὁ βαμμένος διὰ χρώματος βυσσίνου: Ἡ σάλα εἶχε
δλόγυρα ξύλινους πάγκους βυσσινοβαμμένους.

βυσσινοκίτρινος ἐπίθ. ΓΞενοπ. Τὸ Ζακυνθ. Μαν-
τήλ. 50.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. βυσσινίς καὶ κίτρινος.

Ὁ ἔχων χρῶμα βυσσινί καὶ κίτρινον: Βυσσινοκίτρινο
στοματάκι.

βυσσινοκόκκινος ἐπίθ. ΚΠασαγιάνν. Μοσχ. 103.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. βυσσινίς καὶ κόκκινος.

Ὁ ἔχων χρῶμα βυσσινί καὶ κόκκινον: Τοῦ ἀρχιφύ-
λακα ἡ λοκαμένη μορφὴ ἐφάνηκε κάτον ἀπὸ τὸ βυσσινο-
κόκκινον φέσι του.

βυτίνα ἡ, Ἀθην. Εὐβ. (Κύμ.) Θήρ. Ἰκαρ. Κύθηρ.
Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ναύστ. Ρόδ. Σίφν. Σύμ.
Σῦρ. Τήλ. Χίος—Λεξ. Περιδ. Βυζ. Πρω.Δημητρ. β'τίνα
Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ. Φιλιπούπ.) Θράκ. (Κομοτ.) Λέσβ.
(Ἀγιάσ. Πλομάρ.) Μακεδ. (Μελέν. Σέρρ.) Σάμ. Σκόπ.
Σκῦρ. Στερελλ. (Ἀράχ. Δεσφ. Τοπόλ.) φ'τίνα Εὐβ. (Αἰδηψ.)
Θεσσ. (Αἰβάν.) Λέσβ. (Μυτιλήν. Πάμφιλ.) Μακεδ. (Ἀρν.
Χαλκιδ.) Σάμ. Σκόπ. β'κίνα Τήν. βουτίνα Εὐβ. (Κύμ.)
Ἡπ. Θεσσ. Θήρ. Ἰων. (Κρήν.) Μύκ. Πάρ. Σέριφ. Στε-
ρελλ. (Ἀμφ.)—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 287 γυτίνα Κάρπ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗς. βυτίνη Ἰδ. Ἡσυχ. ἐν λ. Πβ.
Εὐστάθ. 1163,31 «ταριχευτικὸς βίκος . . . ὃν βύτιναν οἱ
κοινολεκτοῦντές φασιν». Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Πήλινον ἀγγεῖον διαφόρου μεγέθους καὶ ποικίλου
ἀνοίγματος καὶ χωρητικότητος χρησιμεῖον πρὸς ἐναπό-
θεσιν τροφῶν ἢ ὕδατος, ἐλαίου ἢ οἶνου ἐνθ' ἄν.: Παροιμ.
φρ. Τοῖν ἐβγαναν σὰν τοὺν πουντ'κὸ ἀπ' τ' β'τίνα (τὸν συν-
ἐλαβον ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπὶ μοιχείᾳ) Ἀράχ. || Παροιμ. Μὲ
τὴν βυτίνα πό' χει στᾶρι μὴν τὰ ἄλῃς (μὴ ἐριξε πρὸς ἐκεί-
νους, τῶν ὁποίων πάντοτε ἔχεις τὴν ἀνάγκην) Ἰκαρ. Μ'λᾶ
τὸ ὁ κόλος τοῦ β'τίνας (ἐπὶ τῶν ἐπεμβαίνόντων εἰς ζη-
τήματα, διὰ τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐκφέρουν γνώ-
μην) Σκῦρ. Σκῦρ ἡκαναν οὐλα τὰ μαμούδια μέλ', ἤθιλα νὰ
χοῦ τοι γὰ' μὲν β'τίνα (ἐπὶ τῶν ἀνικάνων νὰ ἐπιτελέσουν
τι) Λέσβ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Βυτίνα
Πελοπ. (Ἀρχαῖο) Βυτίνα Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Β'τίνα Σκῦρ.

βυτινάρα ἡ, Ρόδ. βυτ'νάρα Σκῦρ. βουτ'νάρα
Μακεδ. (Χαλκιδ.)
Ἐκ τοῦ οὗς. βυτινάρι κατὰ τύπον μεγεθ.
Πήλινον ἀγγεῖον πρὸς ἐναπόθεσιν ἀλιπᾶστων. Συνών.
πασπαλερβυτινάρα.

βυτιναράκι τό, Ρόδ. βυτ'ναράκι Σκῦρ.

Ὑπόκορ. τοῦ οὗς. βυτινάρι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -άκι.

Βυτινίτσα, ὁ ἰδ.

βυτινάρι τό, Πελοπ. (Βρέσθ. Οἶν.) Ρόδ. Χίος—Λεξ.
Βλαστ. 337 Δημητρ. βυτ'νάρι Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βυτίνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρι (I).

Πήλινον ἀγγεῖον. Συνών. στάμνα.

βυτίνη τό, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βυτίνα.

Πιθοειδὲς πήλινον δοχεῖον πρὸς συντήρησιν τροφί-
μων, ὡς βουτύρου, μέλιτος κττ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ
τὸν τύπ. Βυτίνη Μακεδ. ἐξ ἐγγράφου τοῦ ἔτους 1798.

βυτινιάζω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βυτίνα.

Τοποθετῶ τι ἐντὸς τῆς βυτίνας ἢ εἰς τὴν ἄλμην ἐντὸς
οἰουδήποτε δοχείου: Ἐβυτινιάσα τὸν προσφᾶ ἔς τὸ δήλινο
(προσφᾶς=μυζήθρα).

βυτινίτσα ἡ, Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βυτίνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίτσα.

Μικρὴ πήλινη ὑδρία πρὸς μεταφορὰν ὕδατος. Συνών.
βυτιναράκι, σταμνάκι.

βῶκος ὁ, Θήρ. Θράκ. (Γέν. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Σκοπ. Τσακίλ.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Προπ. Ρόδ. — Λεξ. Δημητρ. βῶκους Θράκ. (Αἰν. Ἀνδριανούπ.) βδῶκους Θράκ. (Μάδυτ.) Θηλ. βῶ-
καινα Πόντ.

Τὸ ἀρχ. οὖς. βῶκος Πβ. Θεόκρ. 10.38 «ἡ καλὰς ἄμμι
ποιῶν ἐλελήθει βῶκος ἀοιδάς».

1) Βοῦς Θράκ. (Αἰν. Γέν. Σαρεκκλ. Σκοπ.) Προπ.:
Σὰ δὲ βῶκο εἶναι τοῦτος ὁ ἄνθρωπος (δηλ. εὐήθης) Θήρ.
Ἐκατοε σὰ δὲ βῶκο καὶ μᾶς κοίταξε (σὰν ἡλίθιος) Τσα-
κίλ. Ἀμον βῶκος εἶναι Τραπ. || Ἄσμ.

Βρίσκει ἓνα κούριον δέδρο | μέσα οὖλο χουχλουβάγιες,
χούχλου βούχλου οἱ χουχλουβάγιες, | ξέχασε ᾽ς τὸ χού-
χλου βούχλου,

ἔχασε τὸ μαῦρο βῶκο | καὶ τὸ ᾽νὶ καὶ τὸ ᾽γολέρι,
τὸ τσουβάλι πὲ τὸ σπόρο

(᾽νὶ=ὕνι, ᾽γολέρι=ζυγὸς μαζὶ μετὰ τὸ λουρί, πὲ=μετὰ) Γέν.

2) Μεταφ. εὐήθης, ἀγροῖκος Θήρ. Θράκ. (Ἀνδριανούπ. Μάδυτ. Σηλυβρ. Τσακίλ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ.: Εἶνι ὅλως διόλου βῶκος
Σηλυβρ. Ἀτὸς βῶκος ἔν, οὐτὸ ἔγροικᾷ Ὀφ.

βῶλακας ὁ, Κῶς βουλάκα ἢ, Θράκ. (Σαμακόβ. Σκοπ.)
Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βῶλαξ.

Μεγάλος βῶλος γῆς ἀποσπώμενος κατὰ τὴν ἀρσίν
ἐνθ' ἄν.: Πατοῦσε τ' ἄλτερ' καὶ σηκώνοντάς βουλάκας
Σαμακόβ. Συνών. βῶλακλος.

βωλακιάζω ΑΚαρκαβίτσ. Ζητιᾶν. 31

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλακας.

Συσπρωγνύω βῶλους χώματος: Οἱ γυναῖκες ἐξω ᾽ς τοὺς
περίγυρα κορυμνοὺς ἔβωλακιάζαν τὰ φθισικὰ ἀρατοσι-
τῆα τοῦς.

βῶλακλος ὁ, Κῶς

Μεγεθ. τοῦ οὖς. *βῶλάκλι.

Βῶλακας, ὁ ἰδ.

βωλαρέτιν τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλάρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-έτιν, περὶ ἧς ἰδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾷ 16(1904) 285.

Χωράφι με ἀρκετοὺς βῶλους χώματος. Συνών. βω-
λαρίδιν, βωλιδιαρέτιν.

βωλάρει τό, Κύθηρ. βωλάρ' Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ.)
σβωλάρει Κέρκ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὖς. βωλάρειον.

Βῶλος χώματος ἐνθ' ἄν.: Τὰ σβωλάρια πνίγουν τὰ
φυτὰ Κέρκ.

βωλαρίδιν τό, ἀμάρτ. βωλαρίν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλάρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδι.

Βωλαρέτιν, ὁ ἰδ.

βωλαρίζω ἀμάρτ. βωλαρίζω Πελοπν. (Αἰγιάλ. Ἀ-
χαῖα Καλάβρυτ. Κυνοῦρ. Λακων.) βωλαρίζου Στερελλ.
(Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλάρει. Ὁ τύπ. βωλαρίζω δι' ἀφο-
μοίωσιν.

1) Ὁμαλίζω τὸν καλλιεργημένον ἀγρὸν ἐνθ' ἄν.: Δὲν
τὸ σκάλλισες καλὰ τὸ χωράφι καὶ πρέπει νὰ τὸ βωλαρίσης
Αἰγιάλ. Ἐβωλαρίσαμε τὸ ὄργωμα Κυνοῦρ. 2) Σκάπτω
βαθέως τὴν γῆν πρὸς ἐμφύτευσιν Αἰτωλ.: Ἐβωλα ἐργά-
τις νὰ βωλαρίσῃ τοῦ χωράφ' γιὰ νὰ φ'τέψον ἀμπέλ'.

βωλάρισμα τό, ἀμάρτ. βωλάρισμα Πελοπν. (Κα-
λάβρυτ. Λακων.) βωλάρ'σμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλαρίζω, παρ' ὃ καὶ βωλαρίζω.

1) Ἡ πρᾶξις τοῦ βωλαρίζειν, ἡ ἰσοπέδωσις ἀγροῦ
μετὰ τὴν καλλιεργεῖαν Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων.) 2)
Βαθεῖα σκαφὴ γῆς πρὸς ἐμφύτευσιν Στερελλ. (Αἰτωλ.):
Ἄν θέλ' νὰ κάμ' καλαμπόκ' τοῦ χωράφ', κάμ'τον βωλάρ'σμα.

βῶλαρος (I) ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βῶλαρους Λέσβ.
βουλάρα ἢ, Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-αρος.

Μεγάλος βῶλος χώματος.

βῶλαρος (II) ὁ, ἀμάρτ. βῶλαρος Πελοπν. (Καλά-
βρυτ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλαρίζω, παρ' ὃ καὶ βωλαρίζω.

1) Σκάψιμον, ἰσοπέδωμα τῆς γῆς μετὰ τὴν φύτευσιν
τῆς ἀμπέλου Πελοπν. (Λακων.) 2) Βαθὺ σκάψιμον γῆς
Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

βωλῆ ἢ, ἀμάρτ. σβουλῆ θάσ. (Θεολόγ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῆα.
Κτύπημα διὰ βῶλου χώματος: Τοῦν ἀρχίζουμ' τ'
σβουλῆς.

βωλερός ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ερός.

Τόπος με ἀρκετοὺς βῶλους χώματος.

βῶλι τό, βῶλιν Πόντ. (Οἶν.) βῶλι Ἡπ. Πόντ.

(Ὀφ.) σβῶλ' Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. κ. ἄ.) Ἡπ. (Ζαγόρ.)
Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Βλάστ.) σβῶλι Κεφαλλ. Στερελλ.
(Ἀμφ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὖς. βωλίον ἀντὶ βωλί. Διὰ τὸν διά-
φορον τονισμόν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,400 - 401. Διὰ τὴν
προσθήκην τοῦ σ εἰς τοὺς τύπους σβῶλ', σβῶλι ἰδ.
ΧΠαντελίδ. ἐν Byz. Neugr. Jahrg. 5,427.

1) Βῶλος χώματος Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. κ. ἄ.) Ἡπ.
(Ζαγόρ.) Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. Πόντ. (Ὀφ.) Στερελλ.
(Ἀμφ.): Πέρασ' ἓνα λαγουδάκ' κ'εῖ πῶκανα χουράφ' κί
δὲν εὗρισκα πέτραις, τοῦ ζάλ'σα μὶ τὰ σβῶλια κί τό π'ιασα
Ἀκρ. Τρανὰ βῶλᾶ ἔδ' τὸ χωράφ' Ὀφ. Δὲ μπουρῶ νὰ
σκάψου τοῦ χουράφ', γιὰτὶ εἶνι γιμᾶτον ἀπὸν σβῶλῖα Ζα-
γόρ. 2) Βῶλος χιόνος Μακεδ. (Βλάστ.): Πόλιμους μὶ τὰ
σβῶλῖα. 3) Εἶδος παιδιᾶς Πόντ. (Ὀφ.)

βωλιάζω Νάξ. (Κωμιακ.) βωλ-λιάζω Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὖς. βῶλος.

Σχηματίζω βῶλους, ἐπὶ ἀγρῶν: Τὸ χωράφι βωλιάζει
Κωμιακ. Ἐβῶλ-λῖασεν ἡ γραῖα (γραῖα=κουρκοῦτι μετὰ κρι-
θινο ἀλεύρι) Κῶς.

βωλιδιαρέτιν τό, ἀμάρτ. βωλιδικαρέτιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὖς. βωλιδιάρει διὰ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. -έτιν, περὶ ἧς ἰδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾷ 16
(1904) 285.

Βωλαρέτιν, ὁ ἰδ.

βωλιδιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. βωλιδικαίρης Κύπρ. Οὐδ.
βωλιδικαίρικον.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὖς. βωλίδι, ὃ ἐκ τοῦ οὖς. βῶλος
διὰ τῆς καταλ. -ίδι, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αίρης.

Τόπος με ἀρκετοὺς βῶλους χώματος. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν
τύπ. Βωλιδικαίρης καὶ ὡς τοπων. Κύπρ. (Δαλ.)

βωλίζω Ἡπ. (Χιμάρ.) Μῆλ. σβωλίζου Θράκ. (Μάδουτ.) Προπ. σβουλίζου Β.Τήν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος.

1) Θραύω τοὺς βῶλους τῶν χωμάτων τοῦ ἀγροῦ Ἡπ. (Χιμάρ.) Θράκ. (Μαδουτ.) Προπ. Β.Τήν.: Σβουλίζου τοὺς χουράφ' Μάδουτ. Β.Τήν. Συνών. βωλοκοπῶ, βωλοσέρονω 1, βωλοσυρρίζω, βωλοτσακίζω, σβαρνίζω

β) Ἴσοπεδώνω τὸ χωμάτινον δάπεδον τῆς οἰκίας Μῆλ. 2) Ἀροτριῶ, ὀργάνω τὸν ἀγρὸν διὰ δευτέραν φοράν Ἡπ. (Χιμάρ.) Θράκ. (Μάδουτ.)

βώλισμα τό, Μῆλ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλίζω.

Ἴσοπέδωσις τοῦ χωματίνου δαπέδου τῆς οἰκίας.

βωλίτης ὁ, Θράκ. (Σιρέντζ. Στράντζ.) Κύθν. Νάξ. (Ἐγκαρ.) Σίκιν. Χίος—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. βωλίτ'ς Μύκ. βουλίτ'ς Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) βώλιτας Σέρφ. Σίφν.

Τὸ μεταγν. οὐσ. βωλίτης.

1) Εἶδος μύκητος ἐδωδίμου (boletus) τῆς τάξεως τῶν μυκήτων (fungi), βολέτος ὁ ἐδωδίμος (boletus edulus) Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) Θράκ. (Σιρέντζ. Στράντζ.) Κύθν. Σέρφ. Σίκιν. Σίφν. Χίος—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. 2) Ὁ ἀνθοφόρος καυλὸς τοῦ κρομμύου, ὁ περιέχων τὸν σπόρον Νάξ. (Ἐγκαρ.)

[* *]

βωλογυρίζω Λεξ. Πρω.Δημητρ. βωλοῦρίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. γυρίζω.

Ἀνασκάπτων βαθέως ἀντιστρέφω καὶ διαλύω τοὺς ὄγκους τοῦ χώματος κατὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐδάφους ἔνθ' ἂν: *Μὰ θρασὴ ποτιστικὴ δάμνα καὶ βωλοῦρισα σήμερον* Ἀπύρανθ.

βωλογύρισμα τό, Λεξ. Πρω.Δημητρ. βωλοῦρισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλογυρίζω.

Ἡ ἀναστροφή ὄγκων χώματος κατὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ.

βωλοδαρμὸς ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βουλونδαρμὸς Εὐβ. (Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοδέρονω.

Βωλοδάριμο, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἂν.: *ἸΙ' τοῦ βουλونδαρμὸ οὐλ' νύχτα οὔτε προσκέφαλον οὔτε σκέπασμα δὲ μέν' ἔς τ' θέσι τ' Ἀκρ.*

βωλοδαρσίδι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλοδάριμο καὶ τῆς καταλ. -ίδι.

Φθορὰ ἔνεκα μετακινήσεως: *Ἦφαι κι ὁ μπουφὲς βωλοδαρσίδι ὥσπου νὰ 'ρῇ' ἀ τὴ χώρα (ἀ=ἀπό).*

βωλοδάριμο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)—ΣΜυριβήλ. Ζωή ἐν τάφ. 290—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοδέρονω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. Γ'Χατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7(1910/11) 12 κέξ

Κακουχία, ταλαιπωρία, δεινοπάθησις ἔνθ' ἂν.: *Τοῦ βωλοδαρσιμάτου τοῦ χτεσινοῦ εἶναι κ' εἶς' ἀκόμα κουρασμένος* Ἀπύρανθ. Δὲν εἶναι δὰ γὰ νὰ βαστάξῃ πολὺ αὐτὸ τὸ βωλοδάριμο ΣΜυριβήλ. ἔνθ' ἂν. *Τὸ βωλοδάριμό τους ἄρχισε ἀπὸταν ἀπόμεναν ὀρφανὰ* Λεξ. Δημητρ. Συνών. βωλοδαρμός.

βωλοδέρονω πολλαχ. βωλοδέρονον Εὐβ. (Κουρ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) βουλونδέρονον βόρ. ἰδιώμ. γωλοδέρονω Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. δέρονω.

Βασανίζω, ταλαιπωρῶ ἔνθ' ἂν.: *Τὸν βουλونδέρον' ἡ φτώχεια* Εὐβ. Ἀκρ. Καὶ ἀμετβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. βασανίζομαι, ταλαιπωροῦμαι ἔνθ' ἂν.: *Βωλοδέρονω ὅλη τὴν ἡμέρα γὰ νὰ 'κονομήσω τὸ ψωμί πολλαχ'.* Ἐβωλόδερα μ' αὐτὸ τὸ παιδί Χίος *Ὀλημερὶς βωλοδέρομαι καὶ τίποτα δὲν κάνω* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *Ὀληνυχτὶς τῇ νύχτας βωλοδέρνει ὁ νοῦς μέσ' ἔς τὴ γεφαλὴ μου αὐτόθι.*

βωλοκόβω ἀμάρτ. σβωλοκόβω Πελοπ. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) ἀσβωλοκόβω Πελοπ. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. κόβω.

Θραύων διαλύω τοὺς βῶλους τῆς γῆς μετὰ τὴν ἄροσιν τοῦ ἀγροῦ. Συνών. βωλοκοπανίζω.

βωλοκοπανίζω ἀμάρτ. σβωλοκοπανίζω Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. κοπανίζω.

Βωλοκόβω, ὁ ἰδ.

βωλοκοπάνισμα τό, ἀμάρτ. σβωλοκοπάνισμα Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοκοπανίζω.

Βωλοκόπημα, ὁ ἰδ.

βωλοκόπημα τό, πολλαχ. βουλونκόπ'μα ἑνιαχ. βορ. ἰδιώμ. βωλοκόπισμα Ἡπ. (Χουλιαρ.) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοκοπῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπος βωλοκόπισμα κατὰ παρετυμ. πρὸς τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίω ρήμ. παραγόμενα Πβ. ἀσβωλοκόπιστος, δι' ὃ ἰδ. ἀβωλοκόπητος.

Ἡ ὑπέρβασις τῶν βῶλων χώματος εἰς τὸν ἀροτριωθέντα ἀγρὸν ἔνθ' ἂν.: *Ὅταν ἡ γῆ εἴναι σφιγτὴ, τὸ χωράφι γίνεται ὅλο βῶλους, τότε με ἐργαλεῖα κάνουμε τὴ βωλοκόπημα.* Τὰ ἐργαλεῖα αὐτὰ χτυπώντας τοὺς σβῶλους τοὺς σκορπίζουν, τοὺς θραβουλιάζουν με τὴ μηχανικὴ τους ἐνέργεια Ἡ.Αναγνωστοπ. Τὰ ὄσπρια 32. Συνών. σβάρισμα.

βωλοκόπι τό, Κάρπ. Χίος—ΓΒλαχογιάνν. ἐν Νουμᾷ 53,2—Λεξ. Πόππλετ. Περιδ. Βυζ. Μπριγκ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 295 Πρω.Δημητρ. βουλونκόπ' Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλοκόπος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Σιδηροῦν γεωργικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου συντρίβουν τοὺς βῶλους τοῦ χώματος μετὰ τὴν ἄροσιν τοῦ ἀγροῦ ἔνθ' ἂν.: *Ἐξεψε γοργὰ τὸ βωλοκόπι καὶ πάτησε καλὰ τὸ χῶμα* ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἂν. Συνών. βωλοκόπος 2, βωλοκόφτης, βωλόσυρος 1, βωλοτρίφτης, σβάρα.

βωλοκόπος ὁ, Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Πάρ. Σίφν.—Λεξ. Περιδ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. βουλونκόπος Θράκ. (Αἶν.) σβωλοκόπος Πελοπ. (Λακων.) σβουλόκόπος Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) βουλونκόπα ἡ Σάμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βωλοκόπος.

1) Ὁ ἐργάτης ὁ παρακολουθῶν τὸν ἀροτριῶντα γεωργὸν καὶ συντρίβων τοὺς βῶλους τοῦ χώματος εἰς τὸν καλλιεργούμενον ἀγρὸν Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Πάρ. Πελοπ. (Λακων.) Σάμ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχαία 2) Βωλοκόπι, ὁ ἰδ., Θράκ. (Αἶν.) Κρήτ. Σίφν.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Περιδ. Πρω.Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχαία.

βωλοκοπῶ Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. Λέρ. Πάρ. Πελοπ. (Καλάμ.) Πόντ. (Ὁφ.) Σίφν. Χίος—Λεξ. Περιδ.

Βυζ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 297 Πρω.Δημητρ. βωλοκοπάω Εὐβ. (Αἰδηψ.) σβωλοκοπῶ Τήν. σβωλοκοπάω Πελοπν. (Βασαρ. Οἶν.) σβουλοκοπάω Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)
Τὸ ἀρχ. βωλοκοπῶ.

Βωλίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Νὰ ῥθῆς νὰ πάμε 'ς τὸ ζευγάρι νὰ μοῦ βωλοκοπῆς Κρήτ. Ἐβωλοκόπεσα τὸ χωράφ' Πόντ. (᾽Οφ.) Νοικοκυρὰ 'ς τὰ χώματα ποῦ σκλάβα σβωλοκοπάει, ποῖος ξέρει πόσα χρόνια Πελοπν. (Βασαρ.) Αὐτὸ τὸ χωράφι, ἂν δὲν βωλοκοπηθῇ, δὲν θὰ κάμῃ τίποτα Εὐβ. (Αἰδηψ.) Τὸ χωράφι εἶναι βωλοκοπημένο Σίφν. Συνών. βωλοσέρνω, σβαρνίζω.

βωλοκόφτης ὁ, ἀμάρτ. σβωλοκόφτρα ἡ, Πελοπν. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) ἀσβωλοκόφτρα Πελοπν. (Λακων.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ κόφτης.
Βωλοκόπι, ὁ ἰδ.

βωλοκυλῶ ἀμάρτ. βωλοκυλῶ Κρήτ.
Ἐκ. τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. κυλῶ.
Κυλίω τινὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς βῶλον.

βωλοποτίζω ἀμάρτ. σβωλοποτίζω Ἡπ. (Κούρεντ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. ποτίζω.
Ἐμποτίζω τοὺς βῶλους τοῦ χώματος τοῦ ἀγροῦ διὰ νὰ διαλυθοῦν.

βωλοπότισμα τό, ἀμάρτ. σβωλοπότισμα Ἡπ. (Κούρεντ.)
Ἐκ τοῦ ρ. βωλοποτίζω.
Ἡ ἐμπότισις τῶν βῶλων τοῦ χώματος τοῦ ἀγροῦ, ἵνα εὐκολυνθῇ ἡ διάλυσίς των.

βωλόπυλλο τό, ἀμάρτ. σβωλόπυλλο Θράκ. (Σαχ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταπύλλου, δι' ἣν ἰδ. πούλλος.
Μικρὸς βῶλος χώματος.

βῶλος ὁ, σύνηθ. βῶνος Νάξ. (Βόθρ.) σβῶλος Εὐβ. (᾽Οφ.) Ἡπ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀνδρουσ. Γέρμ. Καλάβρυτ. Λακων. Μάν. Μεσσ. Τρίκλ.) Τήν. σβῶλους Εὐβ. (᾽Ακρ. Στρόπον. Ψαχν.) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θάσ. (Θεολόγ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ.) Προπ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) σβούλ-λος Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κουρ.) σβῶλε Τσακων. ζιβῶλε Τσακων. βούλα ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ.) γούλα Καβαρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βῶλος. Ὁ τύπ. τοῦ θηλ. βῶλο κατὰ τὸ ἀρχ. βῶλος ἡ, περὶ οὗ ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,96, ὁ δὲ τύπ. σβῶλος ἐκ τῆς αἰτ. πληθ. τοὺς βῶλους. Τὸ Τσακων. ζιβῶλε ἐκ τοῦ σβῶλος - σβῶλε δι' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγου.

1) Ὁγκος χώματος τῆς γῆς ἀποσπώμενος τοῦ ἀγροῦ κατὰ τὴν ἄροσιν σύνηθ.: Σπάω τοὺς βῶλους. Εἶναι ὅλο βῶλοι τὸ χωράφι, χρειάζονται σπάσιμο σύνηθ. Τὸ χῶμα ἐν ζιβῶλοι ζιβῶλοι, ὃ θὰ θνυτρούῃ ὁ καρπὸ (τὸ χῶμα εἶναι βῶλοι βῶλοι, δὲν θὰ φυτρῶσῃ τὸ σιτάρι) Τσακων. Ἀρπαξ' ἔνα σβῶλον π' καταῇ κι τ' τοῦ γουπά'σι 'ς τὰ μοῦτρα, παρὰ λίγον νὰ δούν στραβῶσ' Εὐβ. (᾽Ακρ.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 2) Τμήμα γῆς ἔχον καλλιεργημένους ἀγροὺς Καλαβρ. (Μπόβ.)

βωλόσερμα τό, ἀμάρτ. βωλόσερμα Κάρπ.
Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσέρνω, παρ' ὃ καὶ βωλοσύρνω, δι' ὃ ἰδ. βωλοσέρνω.
Ἡ ἐπαναληπτικὴ ὀργωσις τῆς γῆς. Συνών. διβωλιά, καλλουργιά.

βωλοσερματξά ἡ, ἀμάρτ. βωλοσερματξά Κρήτ. Σητ.) βωλοσυρματὲ Δ.Κρήτ. βωλοσυρμαδὲ Δ.Κρήτ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσερμα.

1) Τὸ πέρασμα, ἡ γραμμὴ τοῦ βωλοσύρου Κρήτ. (Σητ.) Συνών. βωλοσυρξά. 2) Τὰ ἴχνη τὰ ὁποῖα ἀφίνει ἐπὶ τῆς γῆς συρόμενόν τι ἀντικείμενον Κρήτ. (Σητ.): Φαίνεται ἡ βωλοσερματξά του Σητ. || Παροιμ. Τὸν ὄφι θωρεῖ καὶ τὴν βωλοσυρματὲ δὸν γυρεύγει (ἐπὶ τῶν ἐχόντων εἰς χεῖρας των τὸν αὐτουργὸν μιᾶς πράξεως καὶ ἀναζητούντων τὰ ἴχνη αὐτοῦ) Δ.Κρήτ.

βωλοσέρνω Ἱκαρ. Κρήτ. Κύθηρ. Μῆλ. — ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 67 βωλοσύρω Κρήτ. βωλοσύρνω Κάρπ. Α.Κρήτ. (Βιάνν. Σητ.) Κύπρ. Μῆλ. βουλοσέρνω Εὐβ. (Κάρυστ.) βουλοσύρνον Θράκ. (Αἶν.) Λῆμν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σέρνω, παρ' ὃ καὶ σύρω.
1) Βωλίζω 1, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Κάρυστ.) Θράκ. (Αἶν.) Κάρπ. Κρήτ. (Βιάνν. Σητ.) Κύπρ. Λῆμν. Μῆλ.: Βουλοσέρνον τὸ χωράφι νὰ βαστάξ' ἀνάδοσι (ἀνάδοσι = ἡ ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενη ὑγρασία) Κάρπ. || Ἄσμ.:
Τὴ γουζουλή σου κεφαλὴ φασούλια δὰ τὴ σπείρω
νὰ βάλω τὸ βωλόσυρο νὰ τήνε βωλοσύρω

Κρήτ. 2) Σύρω τινὰ ὑπτίον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔλκω τι Ἱκαρ. Κρήτ. Κύθηρ. — ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν.: Ἀφῆσ' τὸ βούδι, γὰ θὰ σὲ βωλοσύρῃ Κύθηρ. Θὰ σ' ἀρπάξω νὰ σὲ βωλοσύρῃ αὐτόθ. Πᾶρε κειανὰ τὰ ξύλα, βωλόσυρέ τα νὰ τὰ πᾶς ἐπὶ τὸ σπῖτι Α.Κρήτ. Ἀναμάζωξε τὴ ζώνη σου νὰ μὴ τὴ βωλοσέρνης Κρήτ. || Φρ. βωλοσέρνω τὴ ζώνη μου (ἐπιδιδῶκα ἐρίδα μετὰ τινος) Ἱκαρ. Κρήτ. || Ποίημ.
Τὸν Πατριάρχη πιάτουνε καὶ τότε τυραννοῦνε,
καὶ τὸν ἐβωλοσέρνανε 'ς τῆς Πόλεως τὰ σοκάκια
ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν. Καὶ ἀμείβ. καθίζω ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ σύρομαι μετὰ ὀπίσθια Α.Κρήτ.: Ὅντε μαζώνω ἑλκίς, ὅλη τὴν ὥρα βωλοσύρομαι αὐτόθ. βωλοσύρνει τὸ φισταίν σου χαμαί, μόν' ἀνεμάζωξέ το αὐτόθ. Συνών. κολοσέρνω.

βωλοσήκωμα τό, Χίος — Λεξ. Βλαστ. 297 Δημητρ.
Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσηκῶνω.
Ἡ ἐκσκαφὴ κατὰ τὸ θέρος, διὰ τῆς ὁποίας σηκώνεται τὸ χῶμα τῆς γῆς εἰς μεγάλους βῶλους ἐνθ' ἄν.: Φέτος τὸ σιτάρι μου πέτυχε, ἔκαμα τὸ χωράφι βωλοσήκωμα, κ' ὕστερα τὸ πέρασα δὐὸ ἀλέτρεα Χίος 'Σ τὸ βωλοσήκωμα ἤμουνα καὶ ἐκουράστηκα αὐτόθ. Τὸ χωράφι θέλει βωλοσήκωμα Λεξ. Δημητρ. || Φρ. Εἶναι σὰν βωλοσήκωμα (ἐπὶ ἀνθρώπων εὐτραφεστάτων) Χίος Συνών. σκάψιμο, τσάπισμα.

βωλοσηκῶνω Χίος — ΓΨυχάρ. Ταξιδ³ 149 — Λεξ. Βλαστ. 296 Δημητρ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σηκῶνω.
Σκάπτω κατὰ τὸ θέρος τὴν γῆν χωρὶς νὰ θραύω τοὺς βῶλους τοῦ χώματος ἐνθ' ἄν.: Ἐξέρω πῶς κάποτες μᾶς καταφρονοῦνε ἐμᾶς ἢ ποῦ βωλοσηκῶνομε ἢ ποῦ κάνουμε τὸν ἔμπορο ΓΨυχάρ. ἐνθ' ἄν.

βωλοσκεπάξω Κρήτ. (Βιάνν.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σκεπάξω.
Σκεπάξω μὲ βῶλους χώματος: Βωλοσκεπάζει τὸ σαρμένο.

βωλοσυρξά ἡ, ἀμάρτ. βωλοσυρξά Κρήτ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσυρος.
Βωλοσερματξά 1, ὁ ἰδ.

βωλοσκεπάξω Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. σκεπάξω.
Σκεπάξω μὲ βῶλους χώματος: Βωλοσκεπάζει τὸ σαρμένο.

βωλοσυρξά ἡ, ἀμάρτ. βωλοσυρξά Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσυρος.
Βωλοσερματξά 1, ὁ ἰδ.

βωλοσύρι τό, ἀμάρι. βουλουσὺρ' Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσυρος.

Τὸ πτηνὸν κορυδαλλὸς ὁ ἀγελαῖος (alauda arvensis) τοῦ γένους τῶν onorthura, τὸ ἄλλως λεγόμενον σιταρή-θρα ὡς διαιτώμενον εἰς τοὺς ἡροτριωμένους ἀγρούς. [**]

βωλοσυρίζω Κῶς βουλουσυρίζον Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βωλόσυρος.

Βωλίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ. ἀν.: Ἐξεψα τὰ βόδια 'ς τὸ βωλόσυρο νὰ βωλοσυρίσω τὸν κῆπ-πον Κῶς.

βωλοσύρισμα τό, Κῶς.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσυρίζω.

Ἰσοπέδωσις διὰ βωλοσύρου ὀργωθέντος κήπου ἢ ἀγροῦ.

βωλοσυρόπετρα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βωλόσυρος καὶ πέτρα.

Τεμάχιον σιδήρου ἢ λευκοῦ εἰδικοῦ λίθου χρησιμο-ποιούμενον εἰς τὸν βωλόσυρον κατὰ τὸν ἄλωνισμόν τῶν σπαρτῶν πρὸς θρυμματισμὸν αὐτῶν.

βωλόσυρος ὁ, Κρήτ. (Βιάνν. Κασιδ. Μεραμβ. Μο-νοφάτσ. Σητ. κ. ἀ.) Κῶς Λέρ. Μῆλ. Πελοπ. (Καλάμ. Λακων.) βουλόσυρους Λῆμν. βωλόσυρος Πελοπ. (Λα-κων.) βουλόσυρας Λέσβ. Λῆμν. βωλόσυρον τό, Κάρι. Κέως βωλόσυρο Μῆλ. βωλόσυρο Λεξ. Βλαστ. 295 βουλόσυρο Εὔβ. (Κάρυστ.) βουλόσυρον Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσύρωνω, δι' ὃ ἰδ. βωλοσέρωνω. Τὸ βωλόσυρος κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ σωρός.

1) Γεωργικὸν ἐργαλεῖον ἀποτελούμενον ἀπὸ πλατεῖαν σάνίδα φέρουσαν ἐνίοτε καὶ ὀδοντωτὰ ἐξοχὰς, διὰ τοῦ ὁποῖου συντρίβουν τοὺς βώλους τῆς γῆς μετὰ τὴν ἄροσιν καὶ ἰσοπεδώνουν τὸν ἀγρὸν ἐνθ' ἀν.: Νὰ βάλετε τὸ βω-λόσυρο νὰ βωλοσύρετε τὸ χωράφι, ἅμα θὰ τὸ σπείρετε Κρήτ. (Σητ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βωλοκόπι. 2) Ἀλωνι-στικὸν ὄργανον ἀποτελούμενον ἀπὸ ἐπίμηκες καὶ πλατὺ ξύλον φέρον κάτωθεν ὀδόντας εἴτε ἐκ σιδήρου εἴτε ἐκ λίθου καὶ χρησιμεῖον διὰ τὸν θρυμματισμὸν τῶν σιτηρῶν μετὰ τὸν ἄλωνισμόν Κρήτ. (Μεραμβ. Μονοφάτσ. Κασιδ.): Δὲν εἶναι καλὸς ὁ βωλόσυρός του καὶ γὰρ κεινὰ δὲν κό-βγει τ' ἀστάχια Κασιδ. Ἐμαδῆσαν οἱ πέτρες τοῦ βωλοσύ-ρου μας Κρήτ.

βωλοσυρτός ἐπίθ. Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βωλοσύρωνω, δι' ὃ ἰδ. βωλοσέρωνω.

Ὁ ἔνεκα νόσου ἢ κοπώσεως μὴ δυνάμενος εὐχερῶς νὰ κινηθῇ: Βωλοσυρτὸ ἦρθε τὸ κοπέλλι μου. Βωλοσυρτὴ ἐση-κώθηκα κ' ἤπλυνα.

βωλοτριφτης ὁ, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. βῶλος καὶ τριφτης.

Βωλοκόπι, ὁ ἰδ.

βωλοτσακίζω ἀμάρι. βωλοτσακ-κῶ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βῶλος καὶ τοῦ ρ. τσακίζω, παρ' ὃ καὶ τσακῶ.

1) Σπάζω τοὺς βώλους τοῦ χώματος. Συνών. βω-λίζω 1. 2) Προσक्रούω, σκοντάπτω εἰς τοὺς βώλους τοῦ χώματος: Ποῦ πάεις νὰ βωλοτσακῇς.

βωμός ὁ, Μύκ. Ναύστ. Πελοπ. (Βούρβουρ. Κόρινθ. Λεῦκτρ. Πλάτσ. Τρίκκ. Τρίπ.)—ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι Ἀν-τίλογ. 51.—Λεξ. Περίδ. Πρω.Δημητρ. βωμός Στερελλ. (Αἰτωλ.) γωμός Πελοπ. (Λάστ.) δωμός Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Τὸ ἀρχαῖον οὐσ. βωμός=ὑψωμένον ἔδαφος, βάθρον, θυσιαστήριον μετὰ βάσεως ἢ βαθμίδων, τύμβος.

1) Σωρός οἰωνδήποτε πραγμάτων Πελοπ. (Βούρβουρ. Λάστ. Λεῦκτρ. Πλάτσ. Τρίπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)—ΓΒλα-χογιάνν. ἐνθ' ἀν.: Βωμός ἐγιναν τὰ ροῦχα καὶ δὲν ξέρω πῶς θὰ πλύνωμε Τρίπ. Εἶναι βωμός οἱ πατάτες αὐτόθ. Πῶς νὰ ἀντιμετωπίζῃς ποῦ 'ναι τοῦτος ὁ βωμός 'ς τὴ μέση: Βούρβουρ. Φτειάσανε ἓνα βωμὸ λιθάρι καὶ τὸν ἀνα-θεματίσαν Λεῦκτρ. Πλάτσ. Ἰκεῖ 'ς τὸν πάτον 'ς τοῦ χου-ράφι μ' ἦταν ἓνας βωμός λ'θάρι Αἰτωλ. Συνών. σω-ρός. 2) Πᾶν πρᾶγμα ὀγκῶδες Μύκ. Πελοπ. (Κόρινθ. Τρίκκ.): Ἐβαλε τὸ ἔπιπλο 'ς τὴ θόρα καλλιστὰ σὰ βωμὸ Μύκ. Φρ. Ἐγινε κοτῆρ βωμός Κόρινθ. 3) Παράλ-ληλεπίπεδος βᾶσις ἐκ ποριμάχων πλίνθων, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζονται αἱ ἐσχάραι τῶν ἀτμολεβήτων, προστατεύουσα τὰ τοιχώματα τοῦ ἀτμολέβητος ἀπὸ τὰς φλόγας Ναύστ. 4) Σύλινον πρότυπον βάσεως, ἐφ' ἧς στηρίζονται αἱ ἐσχάραι τῶν λεβήτων Ναύστ.

Ἡ λ. ἀπὸ τὸν τύπ. Βωμός ὡς παρωνύμ. Στερελλ. (Ἀράχ.) καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. Βωμός ὡς τοπων. Πελοπ. (Οἶν.).

βῶτσος ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βῶξ. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918) 69.

Ὁ ἰχθὺς κωβίος ὁ μέλας (gobius niger) τῆς τάξεως τῶν κωβιωδῶν (gobioidei). [**]

Γ

Γ, γ γάμμα, τὸ τρίτον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. Ἰδ. λ. γάμμα.

γ 1) Ἀποβάλλεται **α**) Ἐν μέσῳ λέξεως μεταξὺ φωνηέντων, οἶον: ἀνώει, κατώει, λέω, μοιρολόι, ρολόι, σκυλλολόι, τρώω, φαεῖ κττ. **β**) Πρὸ τοῦ μ, οἶον: πνι-μένος, πρᾶμα, τάμα κττ. **γ**) Πρὸ τοῦ χ, οἶον: σύχρι-στος, σύχρσι, συχώρω, συχωρῶ κττ. **δ**) Διαλεκτικῶς ἐν ἀρχῇ λέξεως, οἶον: γέρως-ἔρως, γίδα-ἰδα, γυρεῦω-ὑρεῦω κττ. Ἰδ. ἈνθΠαπαδοπ. Γραμμ. βορ. ἰδιωμ. 32. 2) Τρέ-πεται εἰς χ, οἶον: παιγνίδι-παιχνίδι κττ. 3) Ἀναπτύσ-

σεται **α**) Ἐν ἀρχῇ λέξεως ἐκ συνιζήσεως (α) Τοῦ ε, οἶον: ἱατρός-γιάτρός, ὑαλί-γυαλί, υἱός-γιός κττ.

(β) Τοῦ ε, οἶον: ἐορτή-γεορτή, ἐορτάζω-γεορτάζω κττ. **β**) Μεταξὺ φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως, οἶον: ἀγέρας, ἀγουρος, ἀγῶρι, ἀκούγω, καίγω, κλαίγω, μυῖγες-μυῖγα, φταίγω, φᾶ-οὔγα κττ. **γ**) Μεταξὺ φωνηέντων ἐν συνεχφορᾷ (α) Ἐν τῇ κοινῇ, οἶον: τὰ αἵματα-τὰ γ-αἵματα καὶ ἔπειτα τὸ γαῖμα κττ. (β) Ἐν ταῖς διαλέ-κτοις, οἶον: οἱ-γ-ἀγγέλοι, οἱ-γ-ἀνέμοι, οἱ-γ-ἀνθρώ-ποι, ἡ-γ-ἀσκημη, ἡ-γ-δμορφη κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ

2,328. δ) Παρά τὸ β διαλεκτικῶς, οἶον: γυρεύω - γυρεύγω, δουλεύω - δουλεύγω, παιδεύω - παιδεύγω, σκάβω - σκάβγω κττ. καὶ καταβόδιον - καταβγόδιον, Παρασκευή - Παρασκευή κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 328 - 9. 4) Κεῖται α) Ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου σσ ἢ ττ εἰς τὰ ρήματα, τυλίσσω - τυλίγω, φυλάττω - φυλάγω κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 282. β) Ἀντὶ τοῦ β διαλεκτικῶς, οἶον: βαρυπνᾶς - γαρυπνᾶς, βάφω - γάφω, βίγλα - γίγλα, βλέπω - γλέπω, βλέφαρον - γλέφαρον, βοηθῶ - γουθῶ κττ. Ἰδ. ἈνθΠαπαδοπ. Γραμμ. βορ. ἰδιωμ. 31 καὶ ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 36. Τὸ φαινόμενον καὶ ἀρχ. Ἰδ. ἈνθΠαπαδοπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 3 (1941) 9. γ) Ἀντὶ τοῦ κ, οἶον: ἐκβαίνω - βγαίνω, ἐκβάλλω - βγάλλω, ἐκβιβάζω - βγάζω, ἐκδέρω - γδέρων, ἐκδύω - γδύνω, ἐκνήφω - γνέφω κττ.

γα μόρ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Λέξεις πεποιημένη.

Λέγεται ἡ λ. πρὸς δήλωσιν γοερᾶς κραυγῆς νηπίου: Γᾶ γᾶ κλαίει τὸ μωρόν.

γαβ μόρ. κοιν.

Λέξεις πεποιημένη.

Ἡ λ. λέγεται ἐπὶ τῆς ὑλακῆς τοῦ κυνός. Πβ. γαβγίζω. Συνών. βάβ, βάου, γάβου, γάου.

γαβάθα ἡ, γαβάτα Θράκ. (Μέτρ. Τσακίλ.) Πόντ. (Ἀμισ.) κ. ἄ. καβάτα Βιθυν. Κρήτ. Πόντ. (Οἶν.) κ. ἄ. καβάτα Βιθυν. Κρήτ. Πόντ. (Οἶν.) κ. ἄ. γαβάθα Α. Ρουμ. (Φιλιππούπ.) κ. ἄ. γκαβάθα Πελοπ. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ. καβάθα Εὐβ. (Κύμ. Στρόπον.) Θήρ. Κύθηρ. Μεγαρ. Πελοπ. (Γέρμ. Κορινθ. Κλουτσινοχ. Μάν. Σουδεν. Γρίκ.) Προπ. (Πάνορμ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) Τσακων. κ. ἄ. καβέτα Στερελλ. (Αἰτωλ.) γαβάτα Θράκ. (Μάδυτ.) Πόντ. (Ἀμισ.) κ. ἄ. γαβάθα σήνηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Χαλδ.) ἁβάθα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἁβάθα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βαβάθα Σκῦρ. Χίος (Καλαμ. Χαλκ.) βαγάθα Χίος.

Ἐκ τοῦ Λατιν. οὐς. *gavata*. Αἱ φωνητικαὶ μεταβολαὶ ὡς πρὸς τὴν τροπὴν τοῦ *g* εἰς *γ* καὶ τοῦ *t* εἰς *θ* εἶναι παλαιαί, ὡς μαρτυρεῖ τὸ παρ' Ἡσυχ. «γαβαθόν» τρυβλίον.

1) Τρυβλίον, παροψὶς ξυλίνῃ ἢ πηλίνῃ σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Χαλδ.) Τσακων. β) Λεκάνη ξυλίνῃ ἢ πηλίνῃ Εὐβ. (Αἰδηψ.) Ἰκαρ. Κρήτ. Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπ. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ. γ) Ἀγγεῖον ξύλινον ἢ πηλινον πρὸς ἐναπόθεσιν πραγμάτων Α. Ρουμ. (Φιλιππούπ.) Ζάκ. Κρήτ. Λέσβ. Πελοπ. (Γέρμ. Λακων.) Προπ. (Πάνορμ.) Πόντ. (Οἶν. κ. ἄ.) 2) Μέτρον χωρητικότητος σιτηρῶν Πελοπ. (Μάν.): Τέσσερες γαβάθες γέννημα.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Καβάθα καὶ τοπων. Κύπρ.

γαβαθάκι τό, καβαθάτοι Ἀθῆν. Εὐβ. (Κύμ.) Μέγαρ. γαβαθάκι πολλαχ. γαβαθάτοι Μύκ. κ. ἄ. ἁβαθάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βαβαθάτοι Σκῦρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. γαβάθα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκι.

Μικρὰ γαβάθα 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Αἰνιγμ.

Χίλια μύρια καβαθάτα | οὐλα μπρούμυτα γεμᾶτα (αἱ πεταλίδες) Κύμ. Ἡ λ. ἐν τῷ πληθ. Γαβαθάκια τοπων. Πελοπ. (Γύθ. Κότρ.)

γαβαθάρα ἡ, Εὐβ. (Ψαχν.) Πελοπ. (Μάν.) κ. ἄ. ἁβαθάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐς. γαβάθα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άρα.

Μεγάλη γαβάθα 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἐφασε μὲν γαβα-

θάρα φασεῖ - φασόλια κττ. Μάν. Ψαχν. Συνών. γαβαθοῦκλα.

γαβαθάς ὁ, Λεξ. Αἰν. καβαθάς Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άς.

1) Ὁ κατασκευάζων ἢ πωλὼν γαβάθας. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Στερελλ. (Ἀράχ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαβαθάς Λέσβ. Καβαθάδες Πελοπ. (Βούρβουρ.) 2) Ὁ πίνων οἶνον οἶνει μὲ τὴν γαβάθαν, μέθυσος, οἰνόφλυξ, οἰνοπότης. Συνών. γαβαθιάρις, γαβαθιασμένος.

γαβαθάτος ἐπίθ. ἀμάρτ. βαγαθάτος Χίος (Δαφν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άτος.

Ὁ ἔχων σχῆμα ἢ μέγεθος γαβάθας: Τσίκουνδα γαβαθάτα.

γαβαθῆα ἡ, Ἀμοργ. Μύκ. ἁβαθῆα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βαβαθῆα Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - εᾶ.

1) Ποσότης ὅση χωρεῖ εἰς τὴν γαβάθαν. Σκῦρ.: Μὲν βαβαθῆα ἐλαιές. β) Ποσότης χωροῦσα εἰς μεγάλην γαβάθαν Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐπὶ μὲν γαβαθῆα καφὲ Μύκ. Ἐφασε μὲν ἁβαθῆα πατάτες Ἀπύρανθ. 2) Ὁ κηρὸς ὁ ὁποῖος πηγνύται ἐντὸς γαβάθας Ἀμοργ.

γαβάθι τό, καβάθι Εὐβ. (Κύμ. Ὀρ.) Μέγαρ. Πελοπ. (Γέρμ. Λακων.) Τσακων. κ. ἄ. καβάθι Τσακων. καβάθ' Στερελλ. (Φωκ.) γαβάθι Κρήτ. Μύκ. Πελοπ. (Μάν.) Χίος κ. ἄ. γαβάθ-θι Χίος καβ-βάθι Εὐβ. (Κύμ.) ἁβάθι Νάξ. (Φιλότ.) ἁβάθι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βαγάθι Χίος (Μεστ.) βαάθ-θι Χίος βαβάθι Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθα.

Ἡ ξυλίνον ἢ πηλινον πινακίον, τρυβλίον, παροψὶς ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Ἀπὸ χλῆρ' κί ἀπὸ καβαθ' δὲν ἀδειαί' τοῦ τραπέζ' (ἡ ἀπώλεια πραγμάτων δὲν φέρει τὴν ἐρημίαν καὶ δυστυχίαν τῆς οἰκογενείας, ἀλλ' ἡ ἀπώλεια τῶν μελῶν τῆς) Φωκ. Συνών. ἀπλάδι 5. β) Μεταφ. πότος, συμπόσιον Χίος. 2) Πληθ., τὰ διαχωρίσματα τῆς πινακωτῆς Τσακων. 3) Πρόχους, οἰνοχόη Κρήτ. 4) Μέτρον χωρητικότητος σιτηρῶν Πελοπ. (Γέρμ. Λακων.)

γαβαθιάρις ἐπίθ. Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ιάρις.

Οἰνοπότης (οἶνει ὁ διὰ γαβάθας πίνων τὸν οἶνον) Συνών. γαβαθάς 2, γαβαθιασμένος.

γαβαθιασμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαβαθιασμένους Σάμ.

Μετοχ. τοῦ ἀμάρτ. ρ. γαβαθιάζω.

Γαβαθιάρις, ὁ ἰδ.

γαβαθίζω Χίος - ΑΧριστοπ. Ποιήμ. 172 - Κορ. Ἀτ. 1, 113 - Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθι.

Οἰνοποτῶ ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Δυσάρεστη ψυχὴ μου, | γαβαθίζε καὶ κοίμον,

ὁ κόσμος μὴ σὲ μέλῃ, | ἅς κάμῃ ὅ,τι θέλει

ΑΧριστόπ. ἐνθ' ἄν.

γαβάθισμα τό, Λεξ. Περίδ. Βυζ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαβαθίζω.

Οἰνοποσία.

γαβαθοβόλι τό, ἀμάρτ. ἁβαθοβόλι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβάθα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - βόλι.

Πλήθος από γαβάθες. Συνών. γαβαθοθάμα, γαβαθοθέμι, γαβαθομάνι.

γαβαθοθάμα τό, άμάρι. 'αβαθοθάμα Νάξ. ('Α-
πύρανθ.)

Έκ τών ούς. γαβάθα και θάμα. Τό β' συνθετ. έπέ-
χει θέσιν καταλ. παραγωγικής. Πβ. θάμα = μέγα πλήθος
έν Κῷ και Νάξω.

Γαβαθοβόλι, δ ιδ.

γαβαθοθέμι τό, άμάρι. 'αβαθοθέμι Νάξ. ('Απύ-
ρανθ.)

Έκ τοῦ οὔς. γαβάθα και της παραγωγικής καταλ.
-θέμι.

Γαβαθοβόλι, δ ιδ.

γαβαθομάνι τό, άμάρι. 'αβαθομάνι Νάξ. ('Απύρανθ.)

Έκ τοῦ οὔς. γαβάθα και της παραγωγικής καταλ.
-μάνι.

Γαβαθοβόλι, δ ιδ.

γαβαθούκλα ή, Πελοπν. (Μάν.) 'αβαθούκλα Νάξ.
('Απύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὔς. γαβάθα δια της παραγωγικής κα-
ταλ. -ούκλα.

Μεγάλη γαβάθα 1, δ ιδ., ένθ' άν.: Τρώει μὲ γαβα-
θούκλα 'ς τή γαθησιά του Μάν. Συνών. γαβαθάρα.

γαβαθωτά έπίρρ. ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 2 269, 31.

Έκ τοῦ έπίθ. γαβαθωτός.

Ός από γαβάθας: Παροιμ.

Σάν τά 'πινες γαβαθωτά, | άς συλλογούσουν τά κακά
(έπί τοῦ καταστρεφόμενου έξ άσωτείας) τά 'πινες ένν. τά
ποτήρια ώσαν νά ήσαν γαβάθες, δηλ. έπινες σάν από γα-
βάθες, κατά κόρον).

γαβαθωτός έπίθ. Εὔβ. (Ψαχν.) Πελοπν. (Μάν.)—Λεξ.
Μπριγκ. γαβαθωτός Μακεδ. (Καταφύγ.) Θράκ. ('Αδρια-
νούπ.) καβαθωτός Πελοπν. (Μάν.)—Λεξ. Δημητρ.

Έκ τοῦ οὔς. γαβάθα και της παραγωγικής καταλ.
-ωτός. 'Η λ και παρὰ Πορτ.

Ό κοίλος ώς γαβάθα, βαθουλλός ένθ' άν.: Πελέκης
τό ξύλο και τό 'κανε γαβαθωτό.

γαβανάκι τό, άμάρι. γαβανάξ' Θράκ. (Αὔδήμ.)

Υποκορ. τοῦ οὔς. γάβανο δια της παραγωγικής κα-
ταλ. -άκι.

Μικρόν πήλινον δοχείον.

γαβανέα ή, Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ά.)

Έκ τοῦ οὔς. γαβάνα, δι' δ ιδ. γάβανο, και της πα-
ραγωγικής καταλ. -έα, δι' ήν ιδ. -γά.

1) Τό περιεχόμενον της γαβάνας: "Εναν γαβανέαν
βούτορον. 2) Κτύπημα δια της γαβάνας.

γαβανέρι τό, άμάρι. γαβανέρ' Λήμν.

Έκ τοῦ οὔς. γαβάνι.

Γαβάνι 1, δ ιδ.

γαβάνι τό, "Ανδρ. Τήν. γαβάθ' Λέσβ. (Πλομάρ.)
γαβανί Κῷς βαβανί Σύμ.

Έκ τοῦ οὔς. γάβανο.

1) Ξύλινον δοχείον μετά πώματος πρὸς έναπόθεσιν
τροφῶν "Ανδρ. Κῷς Τήν. Συνών. γαβανέρι. 2) Ξύ-
λινον πινάκιον Λέσβ. (Πλομάρ.) Σύμ.

γάβανο τό, Εὔβ. ('Ανδρων. Αὔλωνάρ. Κουρ.) Θράκ.

(Μυριόφ.) κ. ά. γαβανὸ Σάμ. γάβανος ό, Εὔβ. ("Ορ.)
Θράκ. (Αὔδήμ. Μάλγαρ.) Πόντ. (Νικόπ.) κ. ά. γάβανους
Λέσβ. κάβανος Α.Ρουμел. (Στενήμαχ.) κάβανους Μα-
κεδ. (Βελβ.) βάβανος Σύμ. γαβανός Μακεδ. Σάμ. κα-
βανός Θράκ. (Σαμακόβ.) γάβαλος Κῷς γαβάνα ή, Μα-
κεδ. (Νάουσ.) Πόντ. ('Αμισ. Κοτύωρ. "Οφ. Τραπ. Χαλδ.)
γαβάνη Εὔβ. (Κάρυστ.) γαβάνα Μακεδ. καβάνα Μακεδ.
βαβάνα Σύμ.

Έκ τοῦ μεσν. οὔς. γάβερον. Πβ. 'Ησύχ. «γάβενα»
όξύβαφα ήτοι τρυβλία». 'Ιδ. ΦΚουκουλ. έν 'Αθηνῇ 27
(1915) Λεξικογρ. 'Αρχ. 63. 'Η τοῦ τόνου μετακίνησης εις
τό θηλ. γαβάνα κατά τό συνών. γαβάθα. 'Ο τύπ. γά-
βαλος έκ συμφύρ. πρὸς τό άρχ. γαυλός.

1) Πινάκιον, τρυβλίον Θράκ. (Μυριόφ.) 2) Δοχείον
συνήθως ξύλινον σφαιροειδές χρησιμεῦον εις έναπόθεσιν
τροφῶν πρὸς μεταφοράν Εὔβ. ('Ανδρων. Αὔλωνάρ. Κά-
ρυστ. Κουρ. "Ορ.) Θράκ. (Αὔδήμ. Μάλγαρ. Σαμακόβ.)
Μακεδ. Πόντ. ('Αμισ. Κοτύωρ. Νικόπ. "Οφ. Τραπ. Χαλδ.)
Σάμ. κ. ά. 3) Πήλινον ποτήριον Σάμ. 4) Σκάφη ζυ-
μώματος Θράκ. Σύμ. 5) 'Αγγεῖον εις τό ὅποῖον άμέλ-
γουν Κῷς. 6) Εἶδος ξυλίνου ή πηλίνου άγγείου Α.Ρου-
μел. (Στενήμαχ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βελβ.) κ. ά. 7) Χάλ-
κινον δοχείον μέγα, εις τό ὅποῖον έναποθέτουν τροφήν
διὰ τοὺς έργάτας Μακεδ. (Νάουσ.) 8) Μέγα ένώτιον Σύμ.

γαβανοκέφαλος έπίθ. Πόντ.

Έκ τών οὔς. γαβάνα, δι' δ ιδ. γάβανο, και κεφάλι.
'Ο έχων κεφαλήν καθὼς γαβάναν, χοντροκέφαλος,
άμβλυνός, δυσιαθής. Συνών. γαβρανοκέφαλος.

* **γαβανόπουλλον** τό, γαβανόπον Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ. κ. ά.)

Υποκορ. τοῦ οὔς. γαβάνα, δι' δ ιδ. γάβανο, και της
παραγωγικής καταλ. -πουλλον, δι' ήν ιδ. -πουλλος.
Μικρὸ γάβανο 2, δ ιδ.

γαβανούμαι Πόντ. (Σταυρ.)

Έκ τοῦ οὔς. γαβάνα, δι' δ ιδ. γάβανο.

Λαμβάνω τό σχήμα της γαβάνας, σκεβρώνω: 'Εγα-
βανῶθαν τά νύδα μ' (τά νύχια μου).

γαβγητό τό, σύννηθ. γαβγητό Κῷς.

Έκ τοῦ ρ. γαβγίζω κατά τά παραγόμενα έκ τών πε-
ρισπωμένων ρημάτων.

Υλακή κυνός. Συνών. ιδ. έν λ. βαβιξιά, έτι δέ
γαβγιά, γαβγιξιά, γάβγισμα, γαβγιστρέιά, γάβλισμα.

γαβγιά ή, Α.Κρήτ. γαβγέ Δ.Κρήτ.

Έκ τοῦ ρ. γαβγίζω. Τό γαβγέ κατ' άναλογ. τών
προερχομένων έκ τών εις -έα -γά.

Γαβγητό, δ ιδ.

γαβγιάρις έπίθ. Κρήτ.

Έκ τοῦ οὔς. γαβγιά και της παραγωγικής καταλ.
-ιάρις.

Ό συνηθίζων νά ύλακτῇ διαρκῶς, επί κυνός. Συνών.
γαβλισγιάρις.

γαβγίζω, γαβίζω Κωνπλ. κ. ά. γαβγίζω κοιν.
γαβγίζου βόρ. ιδιώμ. γαβγίντζω Σίφν. γαβίζω Θράκ.
(Μέτρ.) κ. ά. γκαβίζου Στερελλ. (Αίτωλ.) γαβγίζου
Μακεδ. (Σέρρ.) κ. ά. γαβγάου Θεσσ.

Τό μεσν. γαβγίζω έκ τοῦ μορ. γάβ, δ ιδ.

1) 'Υλακτῶ, επί κυνός κοιν.: Παροιμ. φρ. 'Ο σκύλ-

λος ἐκεῖ ποῦ τρώει γαβγίζει (ἐπὶ τοῦ ὑπερασπίζοντος ἐκεῖ-
νον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὠφελεῖται). Σκυλλί ποῦ γαβγίζει δὲ
δαγκάνει (οἱ φωνασκοῦντες εἶναι ἀκίνδυνοι). Συνών. ἰδ.
ἐν λ. βαβίζω 1, ἐτι δὲ γαβγομαχῶ 1, γαβλίζω 1. 2)
Ἐπὶ ἀνθρώπου, φλυαρῶ κοιν.: Ἄσ' τον νὰ γαβγίῃ ὅσο
θέλει. Συνών. γαβλίζω 2. 3) Φωνάζω Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.): Γκάβ'ξα νὰ ῥθῇ ἡ μάσσα μ' νὰ μ' φέρ' νιρό, μὰ
δὲ μ' ἄκ'σι. 4) Μετβ. ἐνοχλῶ Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μι
γκάβ'ξι καμπόσου κι πῆι 'ς τοῦ καλό τ'.

γαβγιξιὰ ἡ, ἀμάρτ. γαβικχὰ Πελοπν. (Μάν).
Ἐκ τοῦ ρ. γαβγίζω.
Γαβγητό, ὁ ἰδ.

γάβγισμα τό, κοιν. γάβγισμα Κῶς.
Ἐκ τοῦ ρ. γαβγίζω.
Γαβγητό, ὁ ἰδ.

γαβγισματάκι τό, (Ν.Ἑστ. 17, 521)
Ἵποκορ. τοῦ οὐς. γάβγισμα διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. - άκι.
Ἵλακὴ κυνὸς ἀσθενῆς: Ὁ Μοῦργος ἔβγαζε πνιχτὰ
γαβγισματάκια.

γαβγιστριὰ ἡ, ἀμάρτ. γαβγιστρά Κρήτ. (Κασιδ.
Σητ.)
Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. τύπου γαβγιστρία θηλυκοῦ τοῦ παρὰ
Σομ. γαβγιστῆς (λ. γανγιστῆς, γανγιστρια) — ὁ ὕλα-
κτῶν.

Ἵλακὴ κυνὸς: Ἐξύπνησα τὴ νύχτα ἀπὸ τοῦ γαβγιστῆ
τοῦ σκύλλου. Ὁ σκύλλος ἤσυρε δὴ γαβγιστῆς κ' ἐκοκκά-
λωσε μὲ μᾶς τὸ λαγὸ 'ς τὸ δόπο. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βα-
βίζω καὶ γαβγητό.

γαβγομαχῶ ἀμάρτ. γαβγουμαχῶ Θράκ. (Μάδυτ.)
Ἐκ τοῦ οὐς. *γαβγομάχος ἡ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ρ.
γαβγίζω κατὰ σύμφυρ. πρὸς τὴν παραγωγικὴν καταλ.
-μαχῶ.

1) Ἵλακτῶ. Συνών. γαβγίζω 1. 2) Θορυβῶ τὴν
νύχτα εἰς τὰς ὁδοὺς, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ μεθύσου.

γαβλίζω ἴος Μύκ. Πάρ. Σῦρ. Τήν. γαβλίζου Μα-
κεδ. γαβλ'ζῶ Πάρ. (Λεῦκ.) ἄβλίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.
Βόθρ.)

Λέξις πεποιημένη. Πβ. μόρ. γάβ.

1) Ἵλακτῶ ἐνθ' ἄν.: Ὁ σκύλλος γαβλίζει Μύκ. Παροιμ.
Ἐκεῖ ποῦ τρώει τὸ σκ' ἄλλι, ἐκεῖ καὶ θὰ γαβλίῃ Μύκ.
Συνών. γαβγίζω 1. 2) Φλυαρῶ Μύκ.: Μὴν δὸν συνο-
ρίζεσαι, ἄσ' τονε το' ἄς γαβλίῃ Συνών. γαβγίζω 2.

γαβλισιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄβλισιάρης Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) Οὐδ. ἄβλισιάρικο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τοῦ ρ. γαβλίζω.
Γαβγισιάρης, ὁ ἰδ.: Ἀβλισιάρης σκύλλος, κἀνὲι δὲν ἀφί-
νει νὰ περάσῃ.

γάβλισμα τό, Μύκ. ἄβλισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τοῦ ρ. γαβλίζω.
Γάβγισμα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Δὲ μ' ἐφῆκαν οἱ σκύλλοι
μὲ τὰ ἄβλισματα νὰ κοιμηθῶ Ἀπύρανθ.

γάβου μόρ. σύννηθ.

Λέξις πεποιημένη.

Λέγεται ἐπὶ τῆς ὕλακῆς τοῦ κυνός. Συνών. βάβ,
βάου, γάβ, γάου.

γαβράνα ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ. κ. ἄ.)

Ἄγνώστου ἐτύμου.

Κυψέλη μελισσῶν ἀπὸ κούφιον κορμὸν δένδρου. Συνών.
γαβράνι.

γαβράνι τό, ἀμάρτ. γαβράν' Πόντ. (Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαβράνα.

Γραβάνα, ὁ ἰδ.

γαβρανοκέφαλος ἐπίθ. Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαβράνα καὶ κεφάλι.

Μωρός, χοντροκέφαλος. Συνών. γαβρανοκέφαλος.

γαβρι τό, ἀμάρτ. γραβι Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γάβρος.

Γάβρος, ὁ ἰδ.

γάβρια ἡ, ὡς ναυτικός ὄρ. σύννηθ.

Ἄγνώστου ἐτύμου.

Συνήθως πληθ. γάβριας, οἱ ἀμειβόμενοι, δηλ. βαρουλ-
κον ἀποτελούμενον ἐκ δύο δοκῶν ἢ κεραιῶν συνδεομέ-
νων εἰς τὸ ἐν ἄκρον.

Γαβριήλης ὁ, πολλαχ. Γαβρήλης πολλαχ. Γα-
βριήλτης Μακεδ. (Βλάστ.) Πόντ. (Κοτύωρ.) Γαβρεήλτης Πόντ.
(Χαλδ.) Γαμβρέλλης Κῶς.

Ἐκ τοῦ μεταγν. Ἑβραϊκ. ὄν. Γαβριήλ.

1) Ὡς κύριον ὄν. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.):
Φρ. Ἐντῶκα τὸν Γαβριήλ' ἢ Γαβρεήλ' (ἐγευματίσα. ἐντῶκα
— ἐδεῖρα) Κοτύωρ. Χαλδ. 2) Εἰς τὴν συνθηματικὴν
γλῶσσαν, τυρὸς Μακεδ. (Βλάστ.)

γάβρος ὁ, Ἡπ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Κλου-
ταινοχ. Κορινθ. Μάν. Τρίκκ.) κ. ἄ. γάβρους Μακεδ.
Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) κ. ἄ. γάβρους Ἡπ. (Ζανόφ.
Μακεδ. Στερελλ. Εὐρυταν. Λεπεν.) κ. ἄ. γάβρος Ἡπ.
(Ἄρτ.) γάβρους Μακεδ. Πληθ. γάβρα Μακεδ.

Ἡ λ. συγγενὴς πρὸς τὸ γράβιον, γράβδιον καὶ
γράβς. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 210.

Δένδρα δασικά τῆς τάξεως τῶν κυπελλοφόρων (cupul-
liferae), ὅσον δστρεα ἢ ζυγιόφυλλος (ostrea carpinifolia),
συνών. κάρπινος, μελιδόγαβρος, σκυλλόγαβρος, ζυ-
γία ἢ σημύδα (carpinus betulus), συνών. ἀγριοτσου-
κνίδα, καὶ ζυγία ἢ δίξιφος (carpinus duinensis): Παροιμ.
φρ. Ἀπ' τοῦ γάβρου κράνα (ἐπὶ ἀνικάνου μὴ δυναμένου νὰ
κατορθώσῃ τι ὡς ὁ γάβρος δὲν ἀποδίδει καρπὸν) Μακεδ.
Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γάβρος τοπων. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλά-
βρυτ.) Γάβρους Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) [**]

γαγαγὰ μόρ. Θράκ. κ. ἄ.

Λέξις πεποιημένη.

Κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῆς φωνῆς τοῦ ὄνου.

γαγγάβα ἡ, Κάλυμν. Πάρ. κ. ἄ.—Λεξ. Ἡπίτ. γγα-
γάβα Θεσσ. Σῦρ. κ. ἄ. καγγάβα Κῶς Μεγίστ. Σύμ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαγγάμη.

1) Γαγγάμη, ὁ ἰδ., Θεσσ. Κάλυμν. Μεγίστ. Πάρ. Σῦρ.
Σύμ. κ. ἄ.—Λεξ. Ἡπίτ. 2) Πλοῖον σπογγαλιευτικὸν Σύμ.

γαγγαλᾶζω, Πόντ. (Ἄμισ. Σινώπ.) γαγγυλᾶζω Πόντ.
(Οἶν.) γαγγυλῶ Πόντ. (Οἶν.) γαγγλᾶζω Πόντ. (Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγαλίζω κατὰ τὸ συνών. χαντυλλᾶζω,
καθ' ὃ καὶ ὁ τύπ. γαγγυλᾶζω.

Γαγγαλίζω. Συνών. γαγγαλίζω.

γαγγαλίζω ἀμάρτ. γαγγαλίζω Ἀπουλ. Καλαβρ.
κουγκουλίζω Καλαβρ. (Μπόβ.) γαγγαλῶ Πόντ. (Ἄμισ.)
γαγαλῶ Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Τὸ ἀρχ. γαγγαλίω.

Γαγγαλάω, ὁ ἰδ.

γαγγάλισμα τό, ἀμάρτ. κουνγκούλιμα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγαλίω.

Γαγγάλισμα.

γαγγάμη ἡ, Κύθν. δαγγάμη Προπ. (Ἀρτάκ. Κούταλ. Πάνορμ.) γγάγγανος ὁ, Ἡπ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γαγγάμη.

Εἶδος ἀλιευτικοῦ δικτύου, διὰ τοῦ ὁποίου συρομένου εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης ἀλιεύονται διάφορα ὀστρακοειδῆ καὶ σπόγγοι. Συνών. γαγγάβα 1, γαγγάμιν.

γαγγάμιν τό, Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) γαγγάμι Πόντ. (Σινώπ.) γαγγάμ' Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπεζ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγάμη. Πβ. καὶ ἀρχ. γάγγαμον.

Γαγγάμη, ὁ ἰδ.

γάγγλα (I) ἡ, Πόντ. (Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγαλάω.

Ἐρεθισμός, γαγγάλισμα.

γάγγλα (II) ἡ, Κῶς Μεγίστ. Πελοπν. (Οἶν.) κ. ἄ. γάγλα Κρήτ. γγάγλα Θράκ. (Σηλυβρ.) Ἰων. (Κρήν.) Σαμοθρ. κ. ἄ. γάγλα Μύκ. κάγλα Σάμ. κάγλα Λέσβ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Σίφν. κ. ἄ. γάγγλα Ἡπ. (Πρέβ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. γάγλα Ἰων. (Κρήν.) βάγγλα Ρόδ. ζάγγλα Πελοπ. (Δημητσάνν. Κόκκιν. Λάστ. Παππούλ.) Τήν. κ. ἄ. ζάγλα Θεσσ. δάγγλα Πελοπν. (Οἶν.) δάγγλα Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλί κατά τύπ. μεγεθ. Ὁ τύπ. ζάγγλα ἐκ παρετυμ. πρὸς τὰ μόρ. ζίκ-ζάκ τὰ κυριολεκτούμενα ἐπὶ τῶν ἐλιγμῶν ὁδοῦ.

1) Στροφή, ἐλιγμός ὁδοῦ Ἡπ. (Πρέβ.) Ἰων. (Κρήν.) Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάνν. Κόκκιν. Λάστ. Οἶν. Παππούλ.) Σαμοθρ. Σύμ. κ. ἄ.: Ὁ δρόμος ἔχει ἢ κάνει γάγγλες Κρήτ. Στράτα με γάγγλες Ἀρκαδ. Ὁ δρόμος εἶναι δάγγλες Σύμ. Κάνει ζάγκλες μάγκλες (πηγαίνει με πολλοὺς ἐλιγμοὺς) Κόκκιν. Συνών. ἀγανξά, ἀπαγανξά. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γάγγλες καὶ τοπων. Κρήτ.

β) Συστροφὴ Ρόδ. Σάμ.: Τὸ σκοινὶ εἶναι ὅλο βάγγλες. Ρόδ. Βρῆκα ἔνα φίδ' οὐλον κάγλις Σάμ. γ) Μεταφ. δόλος Λέσβ. 2) Εἶδος κεντήματος ἐλικοειδοῦς Θράκ. (Σηλυβρ.) 3) Γραμμὴ καμπύλη, κύρτωμα Θεσσ. Κῶς Λέσβ. κ. ἄ. β) Κήλη Μύκ.: Μὲ πονεῖ ἡ γάγλα μου

4) Γωνία Πελοπν. (Οἶν.) Σίφν. κ. ἄ. 5) Πτυχὴ Ἰων. (Κρήν.) Μεγίστ. Ρόδ. Τήν. κ. ἄ.: Τὸ δεῖνα πρᾶμα εἶναι ὅλο γάγγλες Κρήν. 6) Ρυτίς Σίφν.: Ἡ μούρη τῆς εἶναι γεμάτη κάγλες κὶ αὐτὴ κάνει τὸ κοριτσάκι.

γαγγλάδα ἡ, ἀμάρτ. γαγγλάδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαγγλάδα Κρήτ. βαγγλάδα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάγγλα (III) καὶ τῆς καταλ. -άδα (III).

1) Καμπή, κύρτωσις, κύρτωμα ἔνθ' ἄν.: Ὁλο γαγγλάδες εἶν' ἡ βέργα Κρήτ. Συνών. γαγγλαδούλλα. 2) Πτυχὴ, πτύχωσις Κρήτ.: Τοίτωσε τὸ σεδόνι, γκατὶ κάνει πολλὰς γαγγλάδες.

γαγγλαδιάζω ἀμάρτ. γαγγλαδιάζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλάδα.

Συστρέφωμαι: Μὸς ἦφας τὴ βάλα, ἐγαγγλάδισε κ' ἦπεσε χάμαι (μὸς=μόλις).

γαγγλάδιασμα τό, ἀμάρτ. γαγγλάδιασμα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγλαδιάζω.

Συστροφὴ: Εἶδα τὸ γαγγλάδιασμα ποῦ 'κανε πρὶν τὰ πέση χάμαι.

γαγγλαδούλλα ἡ, ἀμάρτ. βαγγλαδούλλα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλάδα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλα κατά τύπ. ὑποκορ.

Γαγγλάδα 1, ὁ ἰδ.

γαγγλαδώνω ἀμάρτ. γαγγλαδώνω Κρήτ. γαγγλαδώνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλάδα.

1) Συστρέφω τι ἐλικοειδῶς. Καὶ ἀμτβ. συστρέφωμαι ἐλικοειδῶς: Ἡ κλωστή γαγγλαδώνει. Συνών. γαγγλῶνω 1. Μετοχ. γαγγλαδωμένος = ἐλικοειδής: Στράτα γαγγλαδωμένη. Συνών. γαγγλαδωτός, γαγγλωτός. 2) Κάμπτω τι. Καὶ ἀμτβ. κάμπτομαι. Συνών. γαγγλῶνω 2. 3) Μεταφ. δυστροπῶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως, ἀθετῶ τὸν λόγον μου. Συνών. γαγγλῶνω 3.

γαγγλαδωτός ἐπίθ. γαγγλαδωτός Κρήτ. γαγγλαδωτός Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγλαδώνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτός.

Ἐλικοειδής, ἐλικτός. Συνών. γαγγλαδωμένος (ἰδ. γαγγλαδώνω 1), γαγγλάτος, γαγγλωτός.

γαγγλάζω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. γαγγλίον. Ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 17 (1952) 56-7.

1) Ὑφίσταμαι, παθαίνω συστροφὴν τῶν νεύρων Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.): Ἐγάγγλαξεν τὸ δέρι μ'. β) Ὑφίσταμαι κοπῶσιν εἰς τοὺς κινητηρίους μῦς καὶ δυσκολεύομαι νὰ κινήσῃ Πόντ. (Κοτύωρ.) 2) Ὑφίσταμαι ἐξάρθρωσιν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.): Ἐξάρρωπα κ' ἐγάγγλαξεν τὸ ποδάρι α' Κοτύωρ. Συνών. ἀπογαγγλάζω 1, *γαγγλάζω 3. III) Αἰσθάνομαι κνησμόν, φαγούραν Πόντ. (Σινώπ.)

γάγγλασμα τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγλάζω.

1) Συστροφὴ τῶν νεύρων. Συνών. στραμπούλισμα. 2) Ἐξάρθρωσις. Συνών. ἀπογάγγλασμα, *ἀπογάγγλιασμα, γάγγλιασμα, στραμπούλισμα.

γαγγλάτος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαγγλάτος Κρήτ

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

Γαγγλαδωτός, ὁ ἰδ.: Γαγγλάτη βέργα.

γαγγλί τό, ἀμάρτ. γαγγλί Κρήτ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. γαγγλίον = «νεύρου παρὰ φύσιν συστροφὴ σωματοπεποιημένη» (ἰδ. Θησαυρόν).

1) Στροφή: Πολλὰ γαγγλιὰ κάνει ὁ ποταμός. β) Κυματοειδής ἢ σπειροειδής διασκευὴ, ἐπὶ κόμης: Γαγγλιὰ κάνει τῷ μαλλίῳ τζη καὶ πάν ὁμορφα. 2) Εἶδος κεντήματος ἐλικοειδοῦς.

* **γαγγλιάζω**, γαγγλάζω Πόντ. (Ἀμισ.) γαγγλιάζω Κρήτ. γαγγλιάζω Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλί.

1) Δίδω σχῆμα ἐλικοειδὲς Κρήτ.: Γαγγλιάζω τὴ στράτα. 2) Λαμβάνω σχῆμα κυρτὸν Μύκ.: Γαγγλιάζει τὸ ξύτζ' (ἡ κήλη λαμβάνει σχῆμα θυλάκου). 3) Γαγγλιάζω 2, ὁ ἰδ., Πόντ. (Ἀμισ.)

γάγγλιασμα τό, Μακεδ. (Θεσσαλον.) γάγγλιασμα Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γαγγλιάζω.

Γάγγλασμαν 2, δ ιδ.

γαγγλώνω ἀμάρτ. γαγλώνω Κρήτ. βαγγλώνω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάγγλα ἢ γαγγλί.

1) Δίδω σχῆμα ἐλικοειδές Κρήτ.: *Γαγλώνω τὴ στράτα*. Καὶ ἀμτβ. λαμβάνω σχῆμα ἐλικοειδές: *Ὁ ὄφις γαγλώνει*. Συνών. *γαγγλαδώνω* 1. Μετοχ. *γαγλωμένος*=σπειροειδής ἢ κυματοειδής. *Μαλλὰ γαγλωμένα*. β) Δίδω σχῆμα πτυχῆς Ρόδ.: *Βαγγλώνω τὴ φούστα* 2) *Γαγγλαδώνω* 2, δ ιδ., Κρήτ. 3) *Γαγγλαδώνω* 3, δ ιδ., Κρήτ.

γαγγλωτός ἐπίθ. ἀμάρτ. γαγλωτός Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγλώνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτός.

Γαγγλαδωτός, δ ιδ.: *Μαλλὰ γαγλωτά*. Δρόμος γαγλωτός.

γάγγρα ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γαγγριῶ.

1) Τὸ νὰ μὴ δύναται κανεὶς νὰ κινήσῃ τὰ μέλη τοῦ σώματος ἐκ παθήματός τινος, παραλυσία Πόντ. (Κοτύωρ.) Συνών. *γάγγρωμαν*. 2) Ἰσχύοτης Πόντ.

γάγγραινα ἡ, λόγ. κοιν. γάγγραινα βόρ. ἰδιώμ. γαγγραῖνα Παξ. γάγγραινα Ζάκ. Κύθηρ. καγγραῖνα Λεξ. Περίδ. γαγγράνα Τσακων. καγγράνα Μεγίστ. Πελοπ. (Λάστ.)

Τὸ μεταγν. οὐσ. γάγγραινα.

1) Τοπικὴ νέκρωσις τῶν ἰσθμῶν μέρους τινός τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ἀκολουθομένη ὑπὸ σήψως, φανερὰ δαίνα λόγ. κοιν. Συνών. *φάγουσα*. 2) Νόσος μικροβιακῆ τῆς ἀμπέλου καὶ ἄλλων φυτῶν, ἰδίᾳ τῶν καλλωπιστικῶν πολλὰ.

γαγγραινάρισμα τό, Παξ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγραινάρω.

Γαγγραινάρισμα, δ ιδ.

γαγγραινάρω Ζάκ. Παξ. κ. ἀ. γαγγραινάρω Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάγγραινα.

Γαγγραινιάζω, δ ιδ.

γαγγραινιάζω πολλαχ. γαγγραινιάζου πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. γαγγραινιάζω Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἀ. καγγραινιάζω Λεξ. Περίδ. Βυζ. καγγραινιάν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) καγγρανιάζω Κῶς Μεγίστ. καγγρανιάττω Σύμ. κακραινιάζω Ρόδ. κακραινιάζου Λέσβ. γαγγραινιῶ Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάγγραινα.

Προσβάλλομαι ἀπὸ γάγγραιναν. ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Γαγγραίνεσσαν τὰ σπλάγχνα μου ἀπὸ τὸν ἔρωτά σου, ἢ ὑπαρξί μου κρέμεται σὲ διὰ λόγια δικά σου

Δαρδαν. Συνών. γαγγραινάρω.

γαγγραίνισμα τό, πολλαχ. γαγγραίνισμα Κρήτ. Νάξ. κ. ἀ. καγγραίνισμα Λεξ. Βυζ. καγγρανίσμα Κῶς Μεγίστ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγραινιάζω.

Τὸ νὰ πάθῃ τις ἀπὸ γάγγραιναν, προσβολὴ γαγγραινῆς. Συνών. γαγγραινάρισμα.

γαγγρῖν τό, Πόντ. (Οἶν.) γαγκρῖν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαγγρός. Ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 17 (1952) 57.

1) Γάγγραινα Κύπρ. 2) Κρέας ἄπαχον, ἰσχνόν, στε-

γνόν: *Ἐξέραςεν κ' ἐγίνησεν γαγγρῖν* (ξηράθηκε κ' ἐγινε γαγγρῖν, σὰν σκελετός).

***γαγγριῶ**, γαγγριῶ Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγρῖν.

Γίνομαι ἰσχνός, ἰσχναίνομαι.

γαγγρός ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαγγλί ἀντὶ γαγγλός. Ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 17 (1952) 57.

Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ κινήσῃ τὰ μέλη τοῦ ἐκ τινος παθήματος, παραλύτος (διὰ τὴν σημ. πβ. γαγγλάζω 1 β).

γάγγρωμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγγρώνω.

Ἀκινήσια, παραλυσία τοῦ σώματος. Συνών. γάγγρα 1.

γαγγρώνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαγγρός.

1) Κάμνω τινὰ νὰ μὴ δύναται νὰ κινήται διὰ παραλύσεως μέλους τοῦ σώματος, κάμνω παραλυτικόν, παραλύω ἐνθ' ἀν.: *Ἐντῶκεν κ' ἐγάγγρωσεν τὸ δέρι μ'* (ἐκτύπησε καὶ παρέλυσε τὸ χέρι μου) Τραπ. Χαλδ. *Νὰ γαγγρών' τσε ὁ Θεός!* νὰ σὲ παραλύσῃ ὁ Θεός! ἀρά) αὐτόθ. Συνών. ἀπογαγγρώνω 1. 2) Ἐνεργ. ἀμτβ. καὶ παθ. παραλύομαι ἐνθ' ἀν.: *Ἀσ' σὸν κρῦον ἐγάγγρωσα* Οἶν. *Ἐγαγγρώθεν τὸ ποδᾶρι μ' - τὸ δέρι μ'* Χαλδ. *Νὰ γαγγροῦνταν τα ποδάρα σ' - τὰ δέρα σ'!* (νὰ παραλύσουν κτλ. ἀρά) Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. *Ἐγαγγρώθα καὶ κείμαι ἄδακὰ* (κατακείμαι ἐδῶ ἀκίνητος ἐκ παραλυσίας) αὐτόθ.

γαγκάζω Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ μορ. γὰγκ γόνον δηλοῦντος. Ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 17 (1952) 57.

Κλαίω γοερῶς, ἐπὶ νηπίων. Συνών. γαγκανίζω.

γαγκανίζω Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ μορίου γὰγκ δηλοῦντος κλαυθμόν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ανίζω, περὶ ἧς ιδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 59 κέξ.

Γαγκάζω, δ ιδ.

γαγκάνισμαν τό, Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγκανίζω.

Γάγκασμαν, δ ιδ.

γάγκασμαν τό, Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαγκάζω.

Κλαυθμός νηπίων. Συνών. γαγκάνισμαν.

γαγκλάζω Πόντ. (Ἀργυρούπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ πεποιημένου μορίου γὰγκλ φωνὴν πόνου κυνός δηλοῦντος. Ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 56 καὶ 17 (1952) 57. Πβ. καὶ ἀρχ. κλαγγάζω.

1) Φωνάζω γοερῶς, ἐπὶ κυνός τυπτομένου, κατ' ἐπέκτασιν δὲ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου ἐνθ' ἀν.: *Ἐντῶκα τὸν σκύλλον κ' ἐγάγκλαξεν* (ἐντῶκα=κτύπησα) Χαλδ. *Ἐγάγκλαξεν ἄμον τὸ σκύλλον κ' ἐψόφρυσεν* (ἔβγαλε κραυγὴν πόνου σὰν τὸν σκύλλον καὶ ἀπέθανε) αὐτόθ. *Νὰ γαγκλάης!* (ἀρά) αὐτόθ. Συνών. ἀπογαγγλάζω 2. 2) Ἀπαυδῶ, ἐξαντλοῦμαι, ἀποκάμνω κλαίων, ἐπὶ νηπίων Πόντ. (Κερασ.)

3) Στενάζω Πόντ. (Κοτύωρ.) Συνών. ἀναρροσχάζω, 2, ἀναστενάζω.

γάγκλασμαν τό, Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ά.)

Έκ του ρ. γαγκλάζω.

Η θρηνώδης φωνή του κυνός, κατ' επέκτασιν δὲ καὶ τοῦ ἀνθρώπου.

γαγουλίζω Πελοπν. (Άρκαδ.)

Λέξις πεποιημένη.

Τὸ ρήμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν ἀνάρθρων φθόγγων τῶν νηπίων αὐτονανουριζομένων.

* **γαδέλλα** ἡ, γαέλ-λα Μεγίστ. Σύμ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γάδος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - έλλα.

Ίχθυς θαλάσσιος μικρὸς ὁμοῖος πρὸς τὴν ἀθερίναν.

γαδινέλλι τό, Θήρ. Μήλ. Σίφν.

Έξ ἀγνώστου α' συνθετ. καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - έλλι.

Τὸ πτηνὸν ἀνεμογάμης 1, ὁ ἰδ. Συνών. γαδινέλλος.

γαδινέλλος ὁ, γαβινέλλος Μύκ. γαβ'νέλλος Τήν.

Έκ τοῦ οὐσ. γαδινέλλι.

Γαδινέλλι, ὁ ἰδ. ἐνθ' ἀν.: Φωνάζει σὰ γαβινέλλος (κραυγάζει ἰσχυρῶς) Μύκ.

γάζα ἡ, κοιν.

Έκ τοῦ Γαλλ. gaze.

1) Ὑφασμα λεπτότατον καὶ διαφανὲς ἐκ μετάξης, λί-νου ἢ βάμβακος κοιν. β) Λεπτοῦφαντον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν Θήρ. Κρήτ. Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

γ) Έν τῇ φαρμακευτικῇ λευκὸν ἀραιῶς ὑφασμένον παννίον ἀποστειρωμένον, τὸ ὁποῖον ὡς ἀντισηπτικὸν χρησι-μοποιεῖται ὡς ἐπίδεσμος πληγῶν κοιν. δ) Ὑφασμα λεπτὸν χρησιμοποιοῦμενον πρὸς καθαρισμόν τοῦ ἐσωτε-ρικοῦ τῶν ὀπλῶν Κάρπ. 2) Ρύπος, ἀκαθαρσία Λέσβ. Στερελλ. (Άκαρναν.) 3) Καπνιὰ σχηματιζομένη ἐντὸς τῆς καπνοδόχου Σκυρ. Συνών. ἄζα 1, καπνιά.

γαζάκι τό, σύνηθ. γαζ-ζάττι Κῶς.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαζί.

Μικρὸ γαζί 1, ὁ ἰδ. ἐνθ' ἀν.: Ὅμορφο γαζάκι κάνει ἡ μηχανή μου σύνηθ.

γαζανίζω Κρήτ.

Έκ τοῦ ἐπιθ. γαζανός.

Γίνομαι γαζανός, ὁ ἰδ.: Έγαζανίσαν τὰ σταφύλα.

γαζανός ἐπίθ. Κρήτ.

Έκ τοῦ οὐσ. γάζα καὶ τῆς καταλ. - ανός.

Ποικιλόχρους, στικτός: Μαμούνι γαζανό. Γαζανὸ στα-φύλι (τοῦ ὁποῖου ἄλλαι ράγες εἶναι ἀκόμη λευκαὶ καὶ ἄλ-λαι μισοῳριμοὶ, μαῦραι).

γαζάρις ἐπίθ. ἀμάρτ. γαζάρ'ς Λέσβ.

Έκ τοῦ οὐσ. γάζα καὶ τῆς καταλ. - άρις.

Άκάθαρτος, ρυπαρός. Συνών. γαζδάρις.

γαζέλια τά, Καππ. γαζάλα Πόντ. (Χαλδ.) γαζά-λα Καππ. (Σινασσ.)

Έκ τοῦ Τουρκ. gazei.

Τὰ κατὰ τὸ φθινόπωρον καταπίπτοντα ἐκ τῶν δέν-δρων ξηρὰ φύλλα τῶν δένδρων.

γαζέπης ἐπίθ. ἀμάρτ. καζέπης Κρήτ.

Έκ τοῦ Ἀραβ. gazar ἢ kazar.

Ἐπικίνδυνος: Δὲ διάνομαι μὲ τέτοιους ἀνθρώπους, γιατί εἶναι καζέπηδες. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Εὔβ. (Χαλκ.)

γαζέπι τό, Ἠπ. Κρήτ. Πελοπν. (Σουδεν.) κ. ά. γα-ζέπ' Ἠπ. (Άρτ. Πρέβ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ά.

Έκ τοῦ Ἀραβ. gazar ἢ kazar.

1) Ἀπροσδόκητος συμφορὰ, ὀργή Θεοῦ Ἠπ. (Άρτ. Πρέβ.) Κρήτ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ά.: Γαζέπι νὰ σοῦ ῥθῃ! (άρὰ) Κρήτ. || Φρ. Ένα γαζέπι εἶν' ὁ δεῖνα (ἐπὶ τοῦ ἀτι-θάσου, κακοῦ) αὐτόθ. Τὸν παίρνω γαζέπ' (τὸν ἔχω ὑπὸ δυσμένειαν, τὸν μισῶ καὶ ἐν καιρῷ θὰ τὸν καταστρέψω) Πρέβ. || Ἄσμ.

Εἰκοστὴν χρόνῳ ῥσαι διὰ καὶ τοῦ Θεοῦ γαζέπι

νὰ σὲ βαστῇ, πουλλάκι μου, ἃ γάθσαι καὶ ἃ στέκης

Κρήτ. β) Ἀσθένεια Κρήτ.: Δὲ γατέω εἶδα γαζέπι τότε βαστῇ. γ) Δυστυχία Κρήτ. Πελοπν. (Σουδεν.) κ. ά.: Φρ. Βρίσκεται 'ς τὸ γαζέπι (εἶναι κακομοίρης, δυστυχῆς) Σουδεν. Έχει γαζέπι αὐτόθ. 2) Θύελλα Κρήτ.: Έση-κώθηκ' ένα γαζέπι, ὁπὸν θὰ πάρῃ τὸ γόσμο. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνεμικὸς Β 1. 3) Βροχὴ ραγδαία Ἠπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Έπιασ' ένα γαζέπι Ἠπ.

γαζεπιασμένος ἐπίθ. Κρήτ.

Μετοχ. τοῦ ἀμαρτ. ρ. γαζεπιάζω.

Ὁ οἶονεὶ ἄξιος νὰ ὑποστῇ ἀπροσδόκητον συμφορὰν, ἄξιος κατάρας.

γαζέττα ἡ, κοιν.

Έκ τοῦ Ἰταλ. gazetta.

1) Νομισμα ἀπιοχαιωμένον χάλκινον δεκάλεπτον ἢ πεντάλεπτον κοιν. Γνωμ.

Ὅσο θέλ, μάθη μου νύσον | καὶ σγουρή, ξεροχτενίσον, τ' ἀσκημάδι σου δὲ θγάνεις, | μόνη σοὶ γαζέττα χάινεις Ζάκ. 2) Μετάλλινον σύρμα Πελοπν. (Άρκαδ.) III) Ἐφημερίς πόλεως.

γαζί τό, κοιν. γαζίν Πόντ. (Τραπ.) γαζ-ζι Κῶς.

Κατὰ Meyer Neugr. Stud. 4,21 ἐκ τοῦ Γαλλ. gaze καὶ κατὰ Thumb Indogerm. Forsch. 14 (1903) 356 καὶ ΣΞανθουδ. ἐν Ἀθηνᾷ 26 (1914) Λεξικογρ. Ἀρχ. 142 ἐκ τοῦ Ἀραβ. kazz = μέταξα.

1) Εἶδος ραφῆς πυκνῆς, διὰ ραπτομηχανῆς ἢ τῆς χει-ρὸς γινομένης, εἰς τὴν ὁποῖαν δὲν ἀφίνονται κενὰ δια-στήματα κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) 2) Ποίκιλμα διὰ νή-ματος Κρήτ. Τήλ.

γαζία ἡ κοιν. γατζία Κέρκ. Κεφαλλ. Ζάκ. Σίφν. γαντζία Ζάκ. Κεφαλλ.—ΠΓεννάδ. 33. ἀγαζία Νάξ. (Μέ-λαν.) ἀσαντζία Πάρ.

Έκ τοῦ Βενετ. gazia.

1) Τὸ δένδρον ἀκακία ἢ Φαρνεσιανή (acacia Farne- siana) τῆς τάξεως τῶν ψυχανθῶν (papilionaceae). Συνών. ἀμπερξά, μοσκολουλουδξά. 2) Ὄνομα ἄνθους σχή-ματος σταφυλῆς Νάξ. (Μέλαν.)

γαζιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. γαζιάρ'ς Σαμοθρ. Στερελλ. (Άκαρναν.)

Έκ τοῦ οὐσ. γάζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρης.

1) Ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρωμιάρης 1. 2) Καχεκτικός, φιλάσθενος Σαμοθρ.

γαζιλάεμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Έκ τοῦ ρ. γαζιλαεύω.

Γάζωμα, ὁ ἰδ.

γαζιλαεύω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γαζίλιν.

Ράπτω διὰ ραπτομηχανῆς (πιθανῶς ἢ λέξεις θὰ ἐσή-
μαινε κατ' ἀρχὰς ράπτω, κάμνω γαζί με τρίχας αἰγός).

γαζίλιν τό, ἀμάρτ. γαζίλ' Πόντ. (Ἱμερ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἡ τρίχα τῆς αἰγός Χαλδ. κ. ἄ. 2) Πληθ. γα-
ζιλᾶ, περικνημίδες ἀπὸ τρίχα αἰγός Ἱμερ.

γάζινος ἐπίθ. ὕδρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάζα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ινος.

Ὁ καμωμένος ἀπὸ γάζαν· Τσεμπέρι γάζινο.

γαζόκλαδο τό, ἀμάρτ. γαζ-ζόκλαδο Ἱκαρ.

Ἐκ τῶν οὗς. γαζία καὶ κλαδί.

Κλάδος γαζίας.

γάζω Πελοπν. (Βούρβουρ. Σουδεν.) Προπ. (Ἀρτάκ.
Πάνορμ.) γάζου Θράκ. (Μάδυτ.) Μακεδ.

Λέξεις πεποιημένη.

1) Φωνάζω γοερῶς, κραυγάζω Πελοπν. (Βούρβουρ.)
Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.): Φρ. Γάζω γὰ καὶ (τὸ ἐπι-
θυμῶ καθ' ὑπερβολὴν, οἷον γάζω γὰ σταφυλί, γάζει γὰ
νά ὅττη μαζί μας κττ.) Ἀρτάκ. Πάνορμ. || Αἰνιγμ.

Σκούζουν γάζουν τὰ καημένα | τὰ κεφαλοπατημένα
(οἱ βάρτραχοι) Βούρβουρ. Συνών. βάζω (1) 1, σκούζω.

2) Ἀποκάμνω ἔνεκα τοῦ πολλοῦ κλαυθμυρισμοῦ Θράκ.
(Μάδυτ.) Μακεδ.: Ἐγαζί τοῦ πιδι Μακεδ. 3) Ἐξασθενῶ,
ἐξαντλοῦμαι Πελοπν. (Σουδεν.): Ἐγαξα ἀπ' τῆ δίω - τῆ
πεινα κττ. Συνών. γανιάζω, κορυζιάζω.

γάζωμα τό, κοιν. γάζωμαν Πόντ. (Τραπ.) γάζ-
ζωμα Κῶς γάζουμα βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαζώνω.

Τὸ νὰ γαζώνη τις, νὰ ράπτῃ διὰ τῆς ραπτομηχανῆς
Συνών. γαζιλάεμαν.

γαζώνω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) γαζ-ζώνω γα-
ζώνου βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαζί.

1) Ράπτω διὰ ραπτομηχανῆς κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.)

β) Κάμνω γαζί, ψιλὴν διὰ χειρὸς ραφὴν Ζάκ. κ. ἄ.

2) Μεταφ. εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν φονεύω διὰ
πυκνῶν σφαιρῶν πολυβόλου σύνηθ.

γαζωτικός ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *γαζωτής καὶ τῆς καταλ. - ικός.

1) Ὁ διὰ γάζωμα ὠρισμένος, ἐπὶ νήματος τῆς ὑπο-
δηματοποιίας Ἀθῆν.: Κουβάρι γαζωτικό. 2) Οὐδ. πληθ.
γαζωτικά οὗς., δαπάνη, πληρωμὴ γινομένη διὰ γάζωμα
σύνηθ.

γαζωτὸς ἐπίθ. σύνηθ. βατζωτὸς Κάρπ. (Ἑλυμπ.) Τῆλ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαζώνω.

1) Ὁ ραμμένος διὰ ραπτομηχανῆς σύνηθ. 2) Ὁ ὥν
ὁμοιος πρὸς τὴν ραφὴν γαζί Σκυρ.: Βελονγὰ γαζωτή. 3)
Κεντημένος, κεντητὸς Κάρπ. Κρήτ. Τῆλ.: Πέτσα γαζωτή
(πέτσα=πετσέττα, μάκτρον) Κρήτ. || Ἄσμ.

Τὸ ποδοσφαιγάκι σου κ' ἢ βράκα ἢ γαζωτή σου,
ἐκείνῃ μ' ἐκάμανε σκλάβο καὶ δουλευτή σου

Κρήτ.

Μὲν κόρ' ἀθ-θούς ἐμάτζωνε κ' ἀθ-θούς ἐκορφολόγα

νὰ κάμῃ φούνταν βατζωτή νὰ ὠκῃ τοῦ καλοῦ της

Κάρπ.

γαϊδαράτσος ὁ, Ζάκ. Κεφαλλ. γαδαράτσος Κύπρ.

Μεγεθ. τοῦ οὗς. γαίδαρος.

1) Μέγας ὄνος Κεφαλλ. Κύπρ. 2) Μεταφ. ἀναιδὴς
ἄνθρωπος Ζάκ. Συνών. ιδ. ἐν λ. γαιδουράνθρωπος.

γαίδαρος ὁ, κοιν. γαίδαρους βόρ. ιδιῶμ. γαϊδᾶ-
ρος Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) γαίδαρος Πόντ.
(Κοτύωρ.) γαίδαρος Καλαβρ. (Μπόβ.) γάδαρος σύνηθ.
γάδαρους βόρ. ιδιῶμ. γάδαρο Ἀπουλ. (Καλημ.) γά-
δαρο Καλαβρ. (Μπόβ.) γάδαρο Καλαβρ. (Μπόβ.) γά-
δους Σαμοθρ. γάαρος Ἱκαρ. Κάλυμν. Κάρπ. Κύπρ. Κῶς
κ. ἄ. γάρος Κάσ. Ρόδ. κ. ἄ. γάραος Χίος ἄδαρος
Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δαμαρ. Κεραμ. Σκαδ. Φιλότ.) γαϊδου-
ρος Πόντ. (Ἰνέπ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) γαϊδουρος
Καππ. Θηλ. γαδάρα κοιν. καὶ Τσακων. γαδιάρα Εὐβ.
(Αὐλωνάρ. Κουρ.) Κῦθ. γαδάρα σύνηθ. γαδάρα Κα-
λαβρ. (Μπόβ.) γάρα Κύπρ. γάρα Κάσ. Ρόδ. κ. ἄ.
γαϊδαρεῖνα Πόντ. (Ἰνέπ.) Στερελλ. (Ἀράχ.) γαϊδούρα κοιν.
γαδούρα Λέσβ. (Μόλυβ. κ. ἄ.) γαδούρα σύνηθ. γαούρα
Κύπρ. γαδούρα Σαμοθρ. γαουροῦ Κύπρ. ἄδαρα Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) ἄδούρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ μεσν. οὗς. γαίδαρος, ὁ ἐκ τοῦ μεταγν. γαϊδάρι.
Πβ. Amphierst pap. 2, 153, 4 «τὰ δὲ γαϊδάρια παρασκευά-
σον δοθῆναι». Ἡ λ. κατὰ Κορ. ἐκ τοῦ οὗς. γάδος καὶ
τῆς καταλ. - αρος (πβ. Β' Ἀπάνθ. ἐπιστ. Ρώτα 230, κατὰ
δὲ ΓΧατζιδ. ξένη καὶ δὴ Ἀραβικὴ. Πβ. Γλωσσολ. Μελέτ.
214 - 235. Ὁ τύπ. γαϊδουρος κατὰ τὸ γαιδούρι.

Α) Κυριολ. 1) Ὄνος κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.)
Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.
Χαλδ.) Τσακων.: Φρ. Σὰ γαίδαρος (ἐπὶ τοῦ κατ' ἀνάγκην
πρότιτονός τι, οἷον: τὰ κῆρ τὰ πράματα ἐκεῖ τοῦ τοῦ πα-
σὰ γαίδαρος, τὰ φορτωθῆκε σὰ γαίδαρος κττ.) Ἐφαγ' ἔνα
γάδαρο (πέρα πολὺ) κοιν. Γαίδαρος ξεσαμάρωτος (ἐπὶ τοῦ
ἀγροίκου). Πετᾶει ὁ γαίδαρος; πετᾶει (ἐπὶ ἀνθρώπου οὐ-
δέποτε ἐκφράζοντος ἰδίαν γνώμην, ἀλλ' ἀποδεχομένου ἀσυ-
ζητητῆ τὴν γνώμην ἄλλου ἔστω καὶ παράλογον) σύνηθ.
Ὅταν θ' ἀνεβῇ ὁ γαίδαρος 'ς τὰ κεραμίδα (ἐπὶ τῶν ἀδυ-
νάτων πραγμάτων) Πελοπν. (Δημητσάν.) Σὰ θὰ βγάλῃ
ὁ γαίδαρος τσέρετα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μεγίστ. Ἀμον
ντὸ τρώει ὁ γαϊδᾶρον τ' ἀχάντᾶ (ὅπως τρώγει ὁ γαίδαρος
τ' ἀγκάθια, ἐπὶ τοῦ ἀηδῶς τρώγοντος) Χαλδ. || Παροιμ.
Ἔδεσε ἢ ἔχει δεμένο τὸ γαίδαρό του (ἔχει ἐξασφαλίσει τὰ
συμφέροντά του ἀπὸ πάσης ἀπόψεως). Φταίει ὁ γαίδαρος
καὶ δέρονουν τὸ σαμάρι (ἐπὶ τῶν τιμωρούντων ἀθῶν ἀντὶ
τοῦ ἐνόχου). Εἶπε ὁ γαίδαρος τὸν πετεινὸν κεφάλᾳ (ἐπὶ τοῦ
ἀποδίδοντος εἰς ἄλλον ἐλάττωμα ἐμπαικτικῶς, τὸ ὅποιον
αὐτὸς ἔχει εἰς μέγαν βαθμόν). Σ' τῇ φωνῇ κ' ὁ γαίδαρος
(σκωπτικῶς ἐπὶ τοῦ προσερχομένου ἀπροσδοκῆτως καθ'
ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ). Κάποιου
τοῦ χάριζαν γαίδαρο κ' ἐκεῖνος τοῦ κοίταξε τὰ δόντια (ἐπὶ
τοῦ εὐρίσκοντος ἐλάττωμα εἰς δῶρον, τὸ ὅποιον τοῦ προσ-
έφεραν). Τὸ χαμηλὸ γαίδαρο ὅλοι τὸν καβαλλικεύουν (ἐπὶ
ἀνθρώπου ἀνισχύρου ὑποκύπτοντος εἰς πάντας). Δὲν ξέ-
ρει νὰ μοιράσῃ δυὸ γαιδάρων ἄχυρα (ἐπὶ ἀνθρώπου ἔχον-
τος ἀμβλύν τὸν νοῦν). Δυὸ γαιδάραι μάλωναν σὲ ξένον ἄχε-
ρῶνα (ἐπὶ τῶν ἐριζόντων διὰ πράγματα ἀλλότρια) κοιν.
Καὶ τὰ βαρεὰ 'ς τὸ γαίδαρο καὶ τ' ἀλαφρεὰ 'ς τὸ γαίδαρο
(ἐπὶ μέλους οἰκογενείας διαρκῶς ἐπιφορτιζομένου μὲ δια-
φόρους ἐργασίας) Πελοπν. (Λάστ.)

Εἶναι μάννες καὶ μαννάδες, | εἶναι μάννες καὶ γαδάρες
(ἐπὶ μητέρων στοργικῶν καὶ ἐπὶ μητέρων ἀστοργῶν) Αἰ-
γιν. Ἀσ' σὸν ἀρνικὸν τὸ γαίδαρον γάλαν ἐβγάλλ' καὶ παῖρ'

(ἀπὸ τὸν ἀρσενικὸ γάϊδαρο βγάζει καὶ παίρνει γάλα, ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ δυναμένου νὰ ὠφελῇ καὶ ὀπόθεν δὲν θὰ ἥλπιζέ τις) Χαλδ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γάϊδαρος Ἀνδρ. Ζάκ. Κύθηρ. Γάδαρος Θράκ. (Σηλυβρ.) Κύθν. Σῦρ. Γάδαρους Λήμν. Γάδαρα Φολέγ. Συνών. γαϊδούρι 1, γομάρι, ὄνικος. β) Συνεκδ. φορτίον ὄνου Σῦρ.: Ἀγόρασα ἓνα γάϊδαρο ντομάτες. Συνών. γομάρι. γ) Ὑπὸ τὸν τύπ. γαϊδάρου πορδές, εἶδη μυκήτων φυομένων εἰς τὴν κόπρον ὄνου. 2) Φορεῖον διὰ τοῦ ὁποίου μεταφέρονται ὑλικά οἰκοδομῶν καὶ τὰ παρόμοια Κάρπ. Τήν. κ. ἄ.

3) Θηλ., ὑποστήριγμα σιδηροῦν ἢ ξύλινον διαφόρων σχημάτων ἀναλόγως τῆς χρήσεώς του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιτίθεται τι, ὅλον ὑποστήριγμα κλίνης, τὰ κοινῶς λεγόμενα στρίποδα, σιδηρῶν ράβδων, σωλῆνων τοῦ ἱκρίωματος τῶν οἰκοδόμων, τῶν καιομένων ἐν τῇ ἐστίᾳ ξύλων κττ. σύνθη. 4) Θηλ., ὁ δόναξ ὁ ὑπανέχων τὰς χορδὰς μουσικοῦ ὄργάνου Μακεδ. (Χαλκιδ.) Συνών. καβαλλάρις.

5) Θηλ., στῦλος πηγνυόμενος εἰς τὸ ἔδαφος ὀπισθεν φράγματος ὕδατος πρὸς στήριξίν του Ἡπ. (Ζαγόρ.) 6) Θηλ., δίκρανον τὸ ὁποῖον κρατεῖ τις πρὸ αὐτοῦ εἰς ἴσον πρὸς τὸν ὦμον ὕψος καὶ ἐπιτίθεται ξύλα πρὸς μεταφοράν, τὰ ὁποῖα στηρίζονται εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ἐν ἄκρον, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον εἰς τὸν ὦμον Μακεδ. (Χαλκιδ.) 7) Θηλ., ξύλον χονδρὸν τιθέμενον μεταξὺ τῶν δύο ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ζυγοῦ ἐξηρησμένων ἐλλειψοειδῶν λωρίων διὰ νὰ στηριχθῇ εἰς αὐτὸ τὸ ξύλον τὸ ἐγκάρσιον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἱστοβοέως τοῦ ἀρότρου Μακεδ. (Χαλκιδ.) 8) Θηλ., μέρος τοῦ ἀρότρου ὅπου προσαρμόζεται τὸ ὕνιον Θράκ. (Μάδυτ.) 9) Εἶδος σκάφης πληρουμένης μὲ λίθους καὶ φερούσης εἰς τὸ πρόσθιον μέρος μικρὸν πάσσαλον, εἰς τὸν ὁποῖον δένεται τὸ δισαίδι κατὰ τὸ τύλιγμά του εἰς τὸ ἀντίον διὰ νὰ τηρῇται τεταμένον Εὐβ.

10) Ξύλον διερχόμενον διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ ἀντίου τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ πρὸς στερέωσίν του Πελοπ. (Λακων.) 11) Ὁ μεσαῖος δάκτυλος Κύπρ. 12) Θηλ., εἶδος ἱστίου τετραγώνου Κεφαλλ. 13) Τὸ πυῶδες ἀπόστημα τοῦ βλεφάρου Πελοπ. (Μάν.) Συνών. κριθαράκι. 14) Μία τῶν πλευρῶν τοῦ ἀστραγάλου ἐν τῇ ὁμωνύμῳ παιδιᾷ Κεφαλλ. Κύπρ. Συνών. γαϊδουράκι 2. 15) Εἶδος μικροῦ δαμασκηνίου χρώματος κυανομέλανος μὲ σάρκα κιτρίνην Σαμοθρ. 16) Ἀρσεν. καὶ θηλ., εἶδη παιδιῶν Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Κεφαλλ. Κύπρ. Λέσβ. Πελοπ. (Γορτυν. Δημητσαν.) 17) Πληθ., τὰ κατὰ τὸν θερισμὸν τυχαίως ἀφινόμενα ἀθέριστα στάχυα Κρήτ. 18) Θηλ., ἐπιτυχία εἰς τὴν σκόπευσιν θηράματος γινομένη ὑπὸ δευτέρου κυνηγοῦ μετ' ἀποτυχίαν τοῦ πρώτου πυροβολήσαντος Κύθηρ.: Τοῦ ἡκάμα δύο γαϊδάρες.

Β) Μεταφ. 1) Ἀνθρωπος ὀκνός, ράθυμος Νάξ. (Γαλανᾶδ.) 2) Ἀνθρωπος εὐτελής, οὐτιδανὸς κοιν. 3) Ἀνθρωπος ἀγενής, ἀγροῖκος, ἀδιάντροπος, βάναντος κοιν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαϊδουράνθρωπος.

γαϊδαρούλλα ἢ, ἀμάρι. γααρούλλα Κάσ. Ἐκ τοῦ οὐσ. γάϊδαρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούλλα κατὰ τύπ. ὑποκορ. Θήλεια ὄνος. Συνών. γαϊδουρέλλα.

γαϊδουραγγοῦρζα ἢ, Λεξ. Δημητρ. γαϊδαρραγγοῦρζα Λεξ. ΠΓενναδ. 299 Δημητρ. Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ ἀγγοῦρζα. Τὸ γαϊδαρραγγοῦρζα κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γάϊδαρος.

Τὸ φυτὸν ἀγριαγγοῦρζα, ὁ ἰδ. Συνών. πικραγγοῦρζα.

γαϊδουράγγοῦρο τό, Λεξ. Δημητρ. γαϊδαράγγοῦρο Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ ἀγγοῦρι. Τὸ γαϊδαράγγοῦρο διὰ τὸ γάϊδαρος.

Ὁ καρπὸς τῆς γαϊδουραγγοῦρζας.

γαϊδουραγκάθα ἢ, πολλαχ. γαϊδουραγάθα Κρήτ. κ. ἄ. γαδαραγκάθα ἐνιαχ. γααρακάθ-θα Κάρπ. γαδαγκάθ-θα Ρόδ. γαδαγκάτ-τα Ρόδ. γαδαράγκαθα Σκῦρ. γαδουράγκαθας ὁ, Κύθν. γαϊδουράγαθος Θήρ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαϊδουράγκαθο. Ὁ τύπ. γαδαγκάθ-θα κατ' ἀπλολογίαν. Τὸ γαδαράγκαθα ἐτονίσθη κατὰ τὸ πρωτότυπον.

Μέγα γαϊδουράγκαθο, ὁ ἰδ.

γαϊδουράγκαθο τό, σύνθη. γαϊδ'ράγκαθου βόρ. ἰδιώμ. γαϊδουράγαθο πολλαχ. γαϊδουράγαθου πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. γαδουράγκαθ-θον Κῶς γαδουράγκαθ-θον Λυκ. (Λιβύσσ.) γαδουράγκαθο Θήρ. Λέρ. Μῆλ. Σέριφ. Σίφν. κ. ἄ. γαδ'ράγαθον Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἄδουράγαθο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαϊδαράγκαθο πολλαχ. γαϊδαράγκαθου πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. γαδαράγκαθο Λεξ. Βερ. 149 γαδαράγκαθον Θράκ. (Αἰν.) κ. ἄ. γαουράγκαθ-θον Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ ἀγκάθι. Τὸ γαϊδαράγκαθο κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γάϊδαρος.

Εἶδη ἀκανθοειδῶν φυτῶν τῆς δημόδους οἰκογενείας τῶν ἀγκάθων, προσφιλεῖς τροφή τῶν ὄνων, συνών. γομαράγκαθο. 1) Τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae), ὡς εἶδη νάρδου (nardus), εἶδη ὀνοπόρδου (onopordum) καὶ ἰδίως ὀνοπόρδον τὸ Ἰλλυρικόν (onopordum Illyricum), κατόβασις ἢ Συριακή (notobasis Syriaca), συνών. ἀνάλατος ΒΙ. γομαράγκαθο, κορυμμάγκαθο, κίρσιον τὸ Κρητικόν (cirsium Creticum), καρνίλια ἢ κορυμβανθῆς (carlina corymbosa) καὶ ἰδίως σκόλυμος ὁ Ἰσπανικὸς (scolymus Hispanicus), συνών. ἀγκάβανος. 2) Τῆς τάξεως τῶν σκιαδοφόρων (umbelliferae) ἡρύγγιον τὸ ἀρουραῖον (eryngium campestre). Συνών. ἀγκαθῆ 4, τῆς ἀγρίας τῆς βοτάνης, ἄσπαρτος 3, μοσκάγκαθο, φιδάγκαθο. [**]

γαϊδουράδα ἢ, Κρήτ. — Λεξ. Περίδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊδούρι καὶ τῆς καταλ. - ἄδα (II).

1) Ἀγένεια, ἀπρέπεια, χυδαιότης Λεξ. Περίδ. Συνών. γαϊδουριά, γαϊδουροσύνη, γαϊδουρότη. 2) Εἶδος σταφυλῆς Κρήτ.

γαϊδούρακας ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊδουράκι καὶ τῆς καταλ. - ας.

Γαϊδουράνθρωπος, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Φωσκ. Φορτουν. (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) 92.

γαϊδουράκι τό, κοιν. γαϊδ'ράκ' βόρ. ἰδιώμ. γαϊδουράτσι Μύκ. Πελοπ. (Μαντίν.) γαδουράκι Κρήτ. Ρόδ. Σίφν. κ. ἄ. γαδ'ράκ' Θράκ. (Τσακίλ.) γαδουράτσι Πάρ. κ. ἄ. γαδουράδιν Κύπρ. γαουράδιν Κύπρ. ἄδουράκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαϊδαράκ' Εὐβ. (Ἀκρ.) γαδαράκι Νάξ. Χίος κ. ἄ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαϊδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἀκι. Τὸ γαδαράκι διὰ τὸ γάδαρος. Τοῦτο καὶ παρὰ Σομ.

1) Μικρὸς ὄνος εἴτε κατὰ τὸ ἀνάστημα εἴτε κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὀνάριον κοιν.: Παροιμ. Μεγάλωσε τὸ γαϊδουράκι καὶ κόντυνε τὸ σαμαράκι (χαϊδευτικά διὰ παιδάκι, τὸ ὁποῖον μεγάλωσε καὶ δὲν τοῦ πάγει πλέον τὸ ἔνδυμα) κοιν.

Τὸ μικρὸ τὸ γαιδουράκι | εἶναι πάντα πουλαράκι (ὅτι ὁ μικρόσωμος φαίνεται πάντοτε νέος) Πάρ.—Γνωμ. Τὸ γαδουράκι 'ς τὸ βουνὸ ποφῆ, μ' ἢ ζημιὰ ἔρκεται 'ς τὸ σπῖτι Ρόδ. Συνών. γαιδουράκος, γαιδουρέλλι, γαιδουρίδι, γαιδουρίτσος, γαιδουροπούλλι, *γαιδουροπούλλον, γαιδουρούδι, γαιδουρούλλι. Πβ. γαιδουροπούλλάκι, γαιδουροπούλλ'αρο. 2) Μία τῶν πλευρῶν τοῦ ἀστραγάλου ἐν παιδιᾷ Πελοπν. (Μαντίν.) Συνών. γάιδαρος 14.

γαιδούρακλος ὁ, πολλαχ. Θηλ. γαιδουράκλα πολλαχ. γαουράκλα Κῶς.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ακλος, δι' ἣν ἰδ. - ακλας.

Μέγας ὄνος.

γαιδουράκος ὁ, πολλαχ. γαιδαράκος Εὐβ. (*Ακρ.) Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Λάστ. Μάν. Ὀλυμπ.) κ. ἄ.

*Υποκορ. τοῦ οὐσ. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκος. Τὸ γαιδαράκος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γάιδαρος.

Γαιδουράκι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Παροιμ.

*Εἶσι γελᾶν τὸ γαιδαράκο | καὶ τοῦ φοροῦν τὸ σαμαράκο Λάστ.

γαιδουράλιπας ὁ, Εὐβ. (Κουρ.)

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἄλιπας.

Γῆ ἀργιλλώδης καὶ σκληρά, ὅπου δὲν φυτρῶναι τίποτε.

γαιδουρανὰθρεμμένος ἐπίθ. σύνθη. γαυρὰθρεμ-μένος Κῶς.

*Εκ τῶν ἐπίθ. γαιδούρι καὶ ἀναθρεμμένος μετοχ. τοῦ ρ. ἀναθρέφω.

*Ὁ ἔχων ἀνατροφήν οἰονεὶ γαϊδάριον, γαιδουρανὰθρεμμένος, ὁ ἰδ.: Εὐτὸς 'ἐν εἶναι-ν-ἄθ-θρεμμένος, εἶναι-ν-γαυρὰθρεμ-μένος Κῶς.

γαιδουρανὰθρωπος ὁ, κοιν. γαιδουρανὰθροῦπος βόρ. ἰδιώμ. γαυρανὰθρωπος Κάρπ.

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀνὰθρωπος.

*Ἀνὰθρωπος χωρὶς ἀνατροφήν ἔχων βαναύσους καὶ ἀγροίκους τρόπους, σκαιός, χυδαῖος: Φρ. Εἶναι κὶ ἀνὰθρωποι βασιλὰνθρωποι, εἶναι καὶ οἱ γαιδουρανὰθρωποι ἀγν. τόπ. Συνών. γαϊδαράτσος 2, γάιδαρος Β3, γαιδούρακας, γαιδουρανὰθρεμμένος, γαιδουραράς, γαιδουράς, γαιδούρι 5.

γαιδουράπι τό, ἀμάρτ. γαιδουράπ' Πόντ. (Τραπ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄπιον.

Εἶδος μεγάλου ἀπίου (οὕτως ὀνομασθέντος διὰ τὸ μέγεθος).

γαιδουραπιδεᾶ ἡ, ἀμάρτ. γαιδαραπιδεᾶ Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀπιδεᾶ.

*Ἀπιδεᾶ παράγουσα μεγάλους καρπούς. Συνών. κολοκυνθαπιδεᾶ.

γαιδουράπιδο τό, ἀμάρτ. γαουράπιο Κύπρ. γαιδαρόπιδο *Ηπ. (Χιμάρ.)

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀπίδι.

1) *Ὁ καρπὸς τοῦ γαιδουραπιού, ὁ ἰδ., Κύπρ. 2) Μεγάλο ἀπίδι *Ηπ. (Χιμάρ.)

***γαιδουράπης** ὁ, γαουράπ-πης Κύπρ.

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ *ἄπης.

*Ἀπιδεᾶ παράγουσα εὐτελεῖ ἀπίδια.

γαιδουραπ-πάριν τό, Κύπρ. γαδουραπ-πάριν Κύπρ. *Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀπ-πάριν, δι' ὃ ἰδ. ἰπ-πάριν.

Γαιδουράπ-παρος, ὁ ἰδ.

γαιδουράπ-παρος ὁ, Κύπρ. γαουράπ-παρος Κύπρ. *Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἄπ-παρος, δι' ὃ ἰδ. ἰπ-παρος.

*Ἴππος ἐπιβήτωρ θηλείας ὄνου.

γαιδουραράς ὁ, Κρήτ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αράς.

1) Μέγας ὄνος. 2) Γαιδουρανὰθρωπος, ὁ ἰδ.

γαιδουράς ὁ, Κρήτ. Πόντ. (Κοτύωρ. κ. ἄ.) γαϊδιδράς Πόντ. γαδιδράς Θράκ. *αδουράς Νάξ. (*Ἀπύρανθ.) γάιδουρας Πόντ. (*Οφ.) Πληθ. γαιδουράντ' Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) γαϊδουράντ' Πόντ. (Σάντ.) γαϊδιδράντ' Πόντ. (Χαλδ.)

*Εκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τῆς καταλ. - ας. Τὸ γαϊδιδράς διὰ τὸ γαϊδίρι παρὰ τὸ γαιδούρι. Διὰ τὸν πληθ. γαϊδουράντ' ἐκ τοῦ γαϊδουράντοι ἰδ. ἀλογᾶς.

1) *Ὀνηλάτης Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. *Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Παροιμ. Οὗς νὰ εὐρήκωμε τὸν ἀλογᾶν, καλκεύωμε τὸν γαϊδουράν (ὥσπου νὰ βροῦμε τὸν ἀλογᾶ, καλκεύωμε τὸν γαϊδουρά, ὅτι πρέπει ν' ἀρκούμεθα εἰς ὅ, τι ἔχομεν προσπαθοῦντες πάντοτε νὰ βελτιώσωμεν τὴν τάχην) Κοτύωρ. *Ἀλογάντ' ἐστάθαν κ' οἱ γαϊδιδράντ' ἐφτέρ-νισαν (στάθηκαν οἱ ἀλογᾶδες κ' οἱ γαϊδουριάριδες ἐκάλ-παζαν, ἐπὶ τῶν παρ' ἐλπίδα ὑπερευδοκιμούντων τοὺς ὑπερέτερους των) Χαλδ. Συνών. γαϊδουριάρης, *γαϊδουρακράτης, γαϊδουρολάτης. *Η λ. καὶ παρων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαϊδουράς Κύπρ. Μύκ. Γαδουράς *Ιων. (Κρήν.) Ἀδουράς Νάξ. (*Ἀπύρανθ.) καὶ τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαϊδουράς Πελοπν. (Καλάμ.) Γαδουράς Κύπρ. Ρόδ. Γαου-ράς Κύπρ. Γαϊδαράς Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Γαδιδράς Χίος. β) Μετων. γαϊδουρανὰθρωπος, ὁ ἰδ., Νάξ. (*Ἀπύρανθ.) 3) Μέγας κοχλίας Θράκ. 4) Εἶδος σταφυλῆς Κρήτ.

γαιδουραφάνα ἡ, Πελοπν. (Μεσσ. Παππούλ. Τριφυλ.) γαϊδουροφάνα Πελοπν. (Καρ.)

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀφάνα.

Τὸ φυτὸν φλομῖς ἢ θαμνώδης (phlomis fruticosa) τοῦ γένους τῆς φλομίδος τῆς τάξεως τῶν χειλανθῶν (labiatae). Συνών. ἀγκαραθὰ 2, γαϊδουρόσφακα.

γαιδουράφτης ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ. γαδουράφτης Νάξ. (Φιλότ.) γαυρόφτης Κῶς γαυροφτας Κύπρ.

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀφτί.

1) *Ὁ ἔχων μεγάλα ὄτα Κύπρ. Κῶς — Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀφταράς 1. 2) Οὐς., τὸ ζῷον λαγός Νάξ. (Φιλότ.)

γαιδουραχηβάδα ἡ, ἀμάρτ. γαϊδουραχημάδα Κρήτ.

*Εκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἀχηβάδα.

Τὸ φυτὸν ἐχινόπους ὁ ἀκανθόκλαδος τοῦ γένους τοῦ ἐχινόποδος (genista) τῆς τάξεως τῶν ψυχανθῶν (papilionaceae), εὐχαρίστως τρωγόμενον ὑπὸ τῶν ὄνων: *Ἄσμ.

Σὲ ἀγαπῶ ὡς ἀγαπᾷ ἡ κάδια τὴ φυλλάδα, ὡς ἀγαπᾷ ὁ γάιδαρος τὴ γαϊδουραχημάδα (φυλλάδα = λάχανον) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀχινοπόδι.

γαιδουρέα ἡ, Πελοπν. (Λεῦκτρ.) Πόντ. γαϊδουρέ Δ. Κρήτ. γαδουρέα *Ἀμοργ. Θήρ. *Ἰμβρ. Λήμν. Νάξ.

Φολέγ. κ. ἄ. ἄδουρῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαουρὰ Κάμπ. Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα, δι' ἣν ἰδ. -εἶα.

1) Φορτίον ὅσον δύναται νὰ φέρῃ ὁ ὄνος Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπ. (Λεῦκτρ.) Ρόδ. κ. ἄ. Συνών. γαιδουροφόρτι. 2) Δέρμα ὄνου Δ. Κρήτ. Λήμν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. γαιδουροπέτσι, γαιδουροπροβεῖα, γαιδουροτόμαρο. 3) Κρέας ὄνου Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

4) Ὅσμὴ ὄνου Δ. Κρήτ. Πόντ. 5) Εἶδος δαιμασκῆνου μὲ χονδρὸν μελανὸν φλοιὸν Ἰμβρ. 6) Εἶδος σταφυλῆς Ἀμοργ. Θήρ. Κάμπ. Νάξ. Φολέγ. κ. ἄ.

γαιδουρέλλι τό, Θεσσ. (Πήλ.) γαιδουρέλλ' Λέσβ. (Μανταμάδ.) γαδουρέλλ' Κυδων. Λέσβ. Λήμν. γαδαρέλλι Θράκ. γαδαρέλλ' Εὐβ. (Ἀκρ.) γαδαρέλλ' Θράκ. (Αἰν. Μαρών.) γαδαῖελλ' Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι. Τὸ γαδαρέλλι - γαδαρέλλι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γάιδαρος.

Μικρὸς ὄνος, ὀνάριον ἔνθ' ἄν: Παροιμ. "Οποῖους δὲ μπουρεῖ νὰ δειρ' τοὺ γαδουρέλλ' δέρν' τοὺ σαμαρέλλ' (ἐπὶ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ τιμωρήσῃ τὸν πραγματικῶς ἔνοχον καὶ ἀντ' αὐτοῦ τιμωροῦντος ἀθῶον) Μανταμάδ. || Αἰνιγμ.

"Ἐνα μαῦρον γαδουρέλλ' | τὸν γιὰλὸ γιὰλὸ παγαίρ' (ὁ ἀχινὸς) Λήμν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουράκι.

γαιδουρέλλος ὁ, ἀμάρτ. γαδαρέλλους Εὐβ. (Ἀκρ.) Θηλ. γαδουρέλλα Λέσβ. γαδαρέλλια Θράκ. (Μαρών.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδουρέλλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ος κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

Μικρόσωμος ὄνος.

γαιδουρένιος ἐπίθ. πολλαχ. γαδαρένιος Μεγίστ. κ. ἄ. Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ εἰς ὄνον ἀρμόζων: Γαιδουρένια μοῦτρα. Πβ. γαιδουρήσιος, γαιδουρινός, γαιδουρίτικος, γαιδουρίτσινος.

γαιδουρεύω Πόντ. γαιδιεύω Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι, παρ' δ καὶ γαιδίρι.

Φέρομαι κατὰ τρόπον ἀγροῖκον, ἐπιδεικνύω βαναύσους καὶ σκαιοὺς τρόπους. Συνών. γαιδουρίζω 1, γαιδουροβαστῶ, γαιδουροφέρνω.

γαιδουρήσιος ἐπίθ. σύνηθ. γαιδουρήσιος Πελοπ. (Τρίκκ. κ. ἄ.) γαιδουρήσιους βόρ. ἰδιώμ. γαιδ'ρήσιους πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. γαδουρήσιος Νάξ. (Γαλανᾶδ.) κ. ἄ. γαδουρέσιος Πόντ. (Σινώπ.) ἄδουρήσιος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαδαρήσιος Κῶς γαουρήσιος Κῶς ἄδαρήσιος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἄδουρήσιος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήσιος. Ὁ τύπ. γαδαρήσιος ἐκ τοῦ ἀμάρτ. μεταβατικοῦ τύπ. γαδαρήσιος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γάιδαρος.

1) Ὁ ἐξ ὄνου προερχόμενος σύνηθ.: Γαιδουρήσιο γάλα - κρέας - τομάρι κττ. β) Ὁ ἐξ ὄνου γεννηθεὶς Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ.): Γαδουρήσιο μουλάρι (ἡμίονος ἐκ θηλείας ὄνου) Γαλανᾶδ. 2) Ὁ εἰς ὄνον ἀνήκων Πελοπ. (Τρίκκ.): Γαδουρήσιο φόρτωμα (ὅσον δύναται νὰ φέρῃ ὁ ὄνος). 3) Ὁ εἰς ὄνον ἀρμόζων σύνηθ. καὶ Πόντ. (Σινώπ.): Γαδουρήσιο γινάτι - πείσμα - φέρισμο κττ. Γαδουρήσιμα μούρη.

Πβ. γαιδουρένιος, γαδουρινός, γαιδουρίτικος, γαιδουρίτσινος.

γαιδούρι τό, κοιν. γαιδούρ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) γαδούρι Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) γαιδούρ' Καππ. (Ἀραβάν. Οὐλαγ.) καιδούρ' Καππ. (Ἀραβάν. Μαλακ. Φλογ.) γαιδούρ' Καππ. (Φερτ.) γαδίρι Καππ. (Φάρας.) γαιδίρ' Πόντ. (Χαλδ.) γαδίδι Καππ. (Φάρας.) γαδούριν Κύπρ. γαδούρι Ἰων. (Κρήν.) Κίμωλ. Ρόδ. κ. ἄ. γαδούρ' Θράκ. (Μαρών.) Λέσβ. Σκυρ. κ. ἄ. γαούριν Κύπρ. γαούρι Κῶς Χίος ἄδούρι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαρούδι ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 13, 179 γαρούιν Χίος γαδάρι Πελοπ. (Καλάβρυτ.) γαιδάρι Καλαβρ. (Μπόβ.) γαδάρ' Θράκ. (Αἰν.) Γενικ. γαδουροῦ Καππ. (Ἀραβάν.)

Τὸ μεσν. οὗς. γαιδούριν. Καὶ ὁ τύπ. γαδούριν μεσν. Τὸ γαρούδι κατὰ μετάθεσιν. Τὸ γαιδάρι καὶ μεταγν. Πβ. γάιδαρος.

1) Γάιδαρος 1, ὁ ἰδ., κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ἀραβάν. Μαλακ. Οὐλαγ. Φάρας. Φερτ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Φρ. Δουλεύει σὰ γαιδούρι (ἐπὶ τοῦ ἐργαζομένου ἐπιμόχθως) κοιν. || Παροιμ. Γαδούρι πῆγε, γάιδαρος γύρισε (ἐπὶ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος ἂν καὶ ἐξενιτεύθῃ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀγροῖκος) Πελοπ. (Κλουτσινοχ.) Τὸνε βάλανε 'ς τὸ γαδούρι (τὸν κατήσχυναν δημοσίᾳ) Πελοπ. Τὸν ἔχ' γαδούρ' κι ἄλογο (ἐπὶ τοῦ ἐπιφορτίζοντός τινα μὲ πᾶσαν ἐργασίαν χωρὶς καὶ νὰ τὸν ἀμείβῃ ἀναλόγως) Θράκ. Σὰ γαδούρ' μι σέλλα (ἐπὶ τοῦ φοροῦντος ἔνδυμα μὴ ἀρμόζον εἰς αὐτόν) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Τοῦ γαδούρ' ὅσον νὰ τοῦ δειρ' ἀνάγ' δὲν ἔχ' (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀναισθητοῦ καὶ ἀδιδαντοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὰς γινομένας εἰς αὐτόν παρατηρήσεις ἢ ἐπιτιμήσεις) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

2) Ὑποστήριγμα βαστάζον ἐπιτιθέμενον βάρος Σύμ. 3) Παιδί. Στερελλ. (Λαμ.) 4) Ἐπιθετικ. ἄνθρωπος εἰς τὴν νεύσιν Πελοπ. (Ἀρκαδ.): Τὸ φαεῖ εἶνα γαδούρι. 5) Μετὰ ἀνθρώπου ἀγενῆς, ἀγροῖκος, βαναύσος κοιν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαδουράνθρωπος. Ἡ λ. καὶ ὡς παρὼν Κρήτ.

γαιδουριά ἡ, κοιν. γαδουριά Ἀμοργ. Θήρ. Ἰμβρ. Κυδων. Νάξ. κ. ἄ. γαιδουριά Δ. Κρήτ. γαδουριά Κῶς Τήλ. ἄδουριά Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαουριά Κάμπ. Κάσ. γαδουριά Δ. Κρήτ. γαουριά Κύπρ. γαουριζιά Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς καταλ. ἰά. Τὸ γαιδουρέ ἐκ τοῦ τύπ. γαδουρέα, ὁ κατὰ τὰ εἰς -έα, -εἶα δηλωτικὰ φορτίου, μέτρου, πληγῆς κττ.

Ι) Ἡ κόπρος τοῦ ὄνου Κάμπ. Κάσ. Κύπρ. Κῶς Τήλ. κ. ἄ. ΙΙ) Ἀπρέπεια, βαναυσότης, χυδαιότης. Συνών. ἀγένεια, ἀνανθρωπιά, ἀρκουδιά, γαδουριλίκι, γαδουροσύνη, *γαδουρότη, γουρουνιά, χωριαιά, ἀντίθ. εὐγένεια.

* **γαδουριακός** ἐπίθ. γαδουράκος Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιακός.

1) Ὁ ἀρμόζων εἰς ὄνον, ἀπρεπής, χονδροειδής. 2) Μεγαλύτερος τοῦ συνήθους: Γαδουράκον ποταμὸν (ποδάρι) 3) Οὐδ. οὗς., μέγα πέος.

γαδουριάρις ὁ, σύνηθ. γαδουριάρ'ς βόρ. ἰδιώμ. γαδουριάρις Χίος κ. ἄ. Οὐδ. πληθ. γαδουριάρικα τά, Σκυρ. Ἐκ τοῦ οὗς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρης.

1) Ὁνηλάτης σύνηθ.: Παροιμ. Ἄλλα λογαριάζει ὁ γάιδαρος κι ἄλλα ὁ γαδουριάρις (ὅτι ὁ ὑφιστάμενος δὲν ἔχει ἰδικὴν του θέλησιν) πολλαχ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαδου-

δουρᾶς 1. 2) Οὐδ. πληθ. γαιδουρίδρια οὐς., μέρος
δπου σταθμεύουν οἱ πρὸς μίσθωσιν ὄνοι Σῦρ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαιδουρίδρις Πελοπ.
(Ἀχαΐα) Γαιδουρίδρια Σῦρ.

γαιδουρίδι τό, Τήν. γαουρίν Κύπρ. γααρίν Κύπρ.
γαρίν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδι. Τὸ γαουρίν καὶ γααρίν ἐκ τῶν διαμέσων τύπων
γαουρίν καὶ γααρίν.

1) Γαιδουράκι 1, ὁ ἰδ., Κύπρ. 2) Εἶδος σταφυ-
λῆς Τήν.

γαιδουρίζω Αἰγίν. Θήρ. Θράκ. (Μυριόφ.) Κρήτ. Πε-
λοπν. (Κλουτσινοχ. Λάστ. Λεῦκτρ. Μάν.) κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν.
Βλαστ. γαιδ'ρίζον Β.Εὔβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) γαδουρίζω
Κύθν. Ρόδ. κ. ἄ. γαδουρίζον Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι.

1) Φέρομαι ὡς ὄνος, πράττω τι ἀδιάκριτον, ἀναι-
σχυντῶ Β.Εὔβ. Θήρ. Θράκ. (Μάδυτ.) Κρήτ. Κύθν. Πελοπν.
(Κλουτσινοχ. Λεῦκτρ. Μάν.) Ρόδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.
— Λεξ. Αἰν. Βλαστ.: Γνωμ.

Ὡρες ὥρες ἀθροπίζει | κς ὥρες ὥρες γαδουρίζει
Ρόδ. Συνών.: γαδουρεύω, γαδουροβαστῶ, γαδου-
ροφέρνω. β) Ἐπιδεικνύω πείσμα Κύθν. κ. ἄ.: Ἄσμ.

Ὁ Φλεβάρης κς ἃ φλοῖση, | τοῦ καλοκαιριοῦ μυρίζει,
εἰδεμὴ καὶ γαδουρίση, | μηδὲ πάλο δὲ θ' ἀφήση
Κύθν. 2) Φαίνομαι ὡς ὄνος, ὁμοιάζω πρὸς ὄνον Αἰγίν.
Θράκ. (Μυριόφ.) Πελοπν. (Λάστ.) κ. ἄ.

* **γαιδουρίκι** τό, ἄδουρίκι Νάξ. (Ἀπυρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίκι.

Λόγος ἀπρεπῆς, χυδαῖος: Ἄδουρίκια εἶπε ὁ ἄνθρωπος ἄλ-
λονος.

γαιδουρίλα ἡ, Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβουτ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίλα.

Ὁσμὴ ὄνου.

γαιδουριλίκι τό, ἀμάρι. γαδουρ'λίξ' Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-λίκι.

Ἐλλειψις καλῆς συμπεριφορᾶς, ἀγένεια. Συνών. ἰδ.
ἐν λ. γαδουρίδα.

γαιδουρινὰ ἐπίθ. κοιν. γαδουρ'νὰ βόρ. ἰδιώμ.
γαδουρινὰ Θήρ. Κῶς Μῆλ. Σίφν. κ. ἄ. γαουρινὰ Κάρπ.
Κύπρ. γαδαρινὰ Ἰμανιάρ. Σφίγξ 32 γαδαρινὰ Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαδουρινός.

1) Κατὰ τὸν τρόπον τῶν ὄνων κοιν.: Φρ. Ἐφαγε
γαδουρινὰ (ὑπερβολικὰ) Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) || Γνωμ.
Ὅποιος πονεῖ γαδουρινὰ φωνάζει πολλαχ. Συνών. *γαδ-
ουρίσιμα. 2) Ἀπρεπῶς, ἀγενῶς κοιν.: Τοῦ φέρεται
γαδουρινὰ Συνών. γαδουρίτικα. 3) Καθὼς ἀρμό-
ζει εἰς ὄνον Μῆλ.: Φρ. Τὸνε ράβδισε γαδουρινὰ (ἀπαν-
θρώπως, σκαιῶς).

γαδουρινός ἐπίθ. κοιν. γαδουρ'νός βόρ. ἰδιώμ.
γαδουρινός Θήρ. Κῶς Μῆλ. Ρόδ. Σίφν. κ. ἄ. γαδουρ'-
νός Θράκ. (Μάδυτ.) Ἰμβρ. Κυδων. Σκῦρ. κ. ἄ. γαουρι-
νός Κάρπ. Κύπρ. Κῶς ἄδουρινός Νάξ. γαδαρινός Με-
γίστ. κ. ἄ. γαδαρ'νός Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ινός. Τὸ γαδαρινός κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γάιδαρος.

1) Ὁ προερχόμενος ἀπὸ ὄνον κοιν.: Γαδουρινὸ γάλα
-τομάρι κττ. β) Οὐδ. πληθ. γαδουρινὰ οὐς., ὄνοι Μύκ.

2) Ὁ ἀνήκων εἰς ὄνον κοιν.: Γαδουρινὸ κεφάλι. Γαδ-
ουρινὴ οὐρά. Γαδουρινὰ ποδάρια κοιν. || Παροιμ. φρ. Γαδ-
ουρινὰ μοῦτρα, ἀφεντική ζωὴ (ἐπὶ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος
μὲ τὴν ἀναιδείαν του κατορθώνει νὰ καλοπερνᾷ) πολλαχ.

3) Ὁ ἀρμόζων εἰς ὄνον κοιν.: Γαδουρινὸς τρόπος (ἐπὶ
ἀγενούς συμπεριφορᾶς). Γαδουρινὴ ὑπομονή. Γαδουρινὸ
πείσμα - φέριμο κττ.

Πβ. γαδουρένιος, γαδουρήσιος, γαδουρίτικος,
γαδουρίτσινος.

γαδουρίς ἐπίθ. ἀμάρι. Οὐδ. γαδουρί ΠΝιρβάν.
ἐν Ν.Ἐστ. 18 (1935) 1038.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίς.
Ὁ ἔχων τὸ χρώμα τοῦ ὄνου ἢ ὁ ὁμοιάζων πρὸς τὸ
χρώμα τοῦ ὄνου: Χρώμα γκριζο γαδουρί.

γαδουρίστρα ἡ, Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίστρα.

Μέρος ὑφάσματος ἔχον λανθασμένην ὑφήν. Συνών.
γαδουρίτσα 4.

γαδουρίτα ἡ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-τα φυτῶν δηλωτικῆς.

Τὸ φυτὸν γαιδουράγκαθο, ὁ ἰδ.

γαδουρίτικα ἐπίθ. ἐνιαχ. γαδουρίτ'κα Μακεδ.
γαδουρίτικα Πόντ. (Οἰν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαδουρίτικος.

Γαδουρινὰ 2, ὁ ἰδ.

γαδουρίτικος ἐπίθ. Κέρκ. Χίος κ. ἄ.—Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίτικος.

1) Γαδουρινός 1, ὁ ἰδ., Χίος κ. ἄ.—Λεξ. Μπριγκ.

2) Γαδουρινός 3, ὁ ἰδ., Κέρκ.

Πβ. γαδουρήσιος.

γαδουρίτσα ἡ, σύνθη. γαδ'ρίτσα πολλαχ. βόρ.
ἰδιώμ. γαδουρίτσα πολλαχ. γαρίτσα Ρόδ.

Ἐποκορ. τοῦ οὐς. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσα. Τὸ γαρίτσα ἐκ τοῦ γαδαρίτσα-γααρίτσα.

1) Μικρὰ θήλεια ὄνος σύνθη.: Αἰνιγμ.

Γαδουρίτσα φορτωμένη | 'ς τὴ σπηλαῖά πάει καὶ μπαίνει
(τὸ κουτάλι μὲ τὸ ὁποῖον τρώγομεν) Πελοπν. (Ἀράχ.)

2) Παιδιά καθ' ἣν οἱ παῖχται καβαλλικεύουν οἱ μὲν
τοὺς δὲ Θράκ. (Μέτρ.) 3) Ὑποστήριγμα τῶν προσαγο-
μένων εἰς τὸν τὸνον ξύλων Ναύστ. Συνών. ἀργάτης

8. 4) Γαδουρίστρα, ὁ ἰδ., Θράκ. 5) Πληθ. γαι-
δουρίτσες, δύο σχοινάκια ἀποτελοῦνται μέρος τοῦ ὑφαντι-
κοῦ ἱστοῦ Πελοπν. (Μεσσ.)

γαδουρίτσινος ἐπίθ. Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαδουρίτσα καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ινος.

Ὁ ἐκ τοῦ ὄνου προερχόμενος. Πβ. γαδουρήσιος.

γαδουρίτσος ὁ, Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὐς. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσος. Διὰ τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν -ίτσος
προελθοῦσαν ἀπὸ τὴν μεσαιωνικὴν -ίτσης πβ. τὰ ὅμοια
παραδείγματα τῆς διαλέκτου ἀγουρίτσης-ἀγουρίτσος,
ἀνθρωπίτσης-ἀνθρωπίτσος, παιδίτσης-παιδίτσος
κττ. Πβ. ΧΠαντελίδ. ἐν Κυπρ. Χρον. 2 (1924) 10.

Μικρὸς ὄνος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουράκι.

γαιδουρο - κοιν. γαιδ'ρον - βόρ. ἰδιώμ.

Θέμα τοῦ οὐς. γαιδούρι.

Δι' αὐτοῦ ὡς πρώτου συνθετικοῦ σχηματίζονται **Α)** ὀνόματα **1)** Ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀντικειμενικῶν συνθέτων, οἶον: γαιδουρογαιτρός, γαιδουροδέτης, γαιδουροκλέφτης, γαιδουροκράχτης, γαιδουρολάτης κττ. **2)** ὀνόματα δηλοῦντα τὸν ἀνήκοντα εἰς ὄνον, οἶον: γαιδουρόμαντρα, γαιδουρόσταβλος κττ. ἢ τὸν προερχόμενον ἀπὸ ὄνον, οἶον: γαιδουρόγαλα ἢ γαιδουρόγαλο, γαιδουροκαβαλλίνα, γαιδουροκαυκάλα, γαιδουροκοπριά, γαιδουρομασίλλα, γαιδουρομασελλάρα, γαιδουρόπετσο, γαιδουρόποδο, γαιδουροπροβιά, γαιδουροσάμαρο, γαιδουροτόμαρο, γαιδουρότριχα κττ. **3)** Τὸν μέγαν, οἶον: γαιδουροελαιά, γαιδουρόκασσα, γαιδουροκοράκι, γαιδουροσκελίδα, γαιδουροσκελιδάρα, γαιδουροσκελιδούκλα, γαιδουρόφωκτα. **β)** Τὸν ἐμφανιζόμενον ἐν ὑπερβολῇ ἢ ἐν βαθμῷ ὑπερτάτῳ, οἶον: γαιδουρόβηχας, γαιδουρόθερμη, γαιδουροκαλόκαιρο, γαιδουρόκρηνο, γαιδουρομαϊστρος, γαιδουροφωνάρα κττ. **4)** Τὸν ὁμοιάζοντα κατὰ τι πρὸς ὄνον, οἶον: γαιδουρολαίμης, γαιδουρομούρης, γαιδουρομούτρης, γαιδουρομούτσουρος, γαιδουροπόδης, γαιδουροπρόσωπος κττ. **5)** Τὸν ἔχοντα ἡθικὴν ὁμοιότητα πρὸς ὄνον, δηλ. τὸν ἀγενῆ, βάνανσον, χυδαῖον κττ., οἶον: γαιδουράνθρωπος, γαιδουρογυναῖκα, γαιδουροκόριτσο, γαιδουρόπαιδο κττ.

Β) Ρήματα **1)** Ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀντικειμενικῶν συνθέτων, οἶον: γαιδουρογυρεύω, γαιδουροδένω, γαιδουροζητῶ, γαιδουροκνηγῶ, γαιδουροσαμαρώνω, γαιδουροφυλάω κττ. **2)** Ρήματα σημαίνοντα μίμησιν, οἶον: γαιδουροβαστῶ, γαιδουροφέρνω κττ.

γαιδουροάγγισμα τό, ἀμάρτ. γαιδουροέγγισμα

Ἀθῆν. Πελο.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ ἀγγισμα

Ἐκζεμα βαρείας μορφῆς.

γαιδουροαπόπλυμα τό, Πελοπ. (Βασαρ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ ἀπόπλυμα.

Τὸ νερὸ ποῦ μένει, ἀφοῦ πῖνῃ ὁ ὄνος.

γαιδουροβαστῶ ἀμάρτ. ἄδουροβαστῶ Νάξ. (Ἀ-
πύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. βαστῶ.

Οἶονεἰ ἔλκω τὸ γένος ἐξ ὄνου, βαστῶ ἐξ ὄνου (πβ. βαστῶ **Β 9**), ἤτοι φέρομαι ἀγενῶς, ἀπρεπῶς, ἀγροίκως. Συνών. γαιδουρεύω, γαιδουρίζω **1**, γαιδουροφέρνω.

γαιδουρόβηχας ὁ, σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ βήχας.

1) Βῆξ ἰσχυρὸς καὶ διαρκὴς σύνηθ. Συνών. βήχα-
ρος. **2)** Ἡ νόσος κοκκίτης Θήρ.—Λεξ. Περίδ.

γαιδουροβλέπης ὁ, ἀμάρτ. γαυροβλέπης Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. βλέπω.

Ὁ ἐπιβλέπων, ὁ ἐπιτηρῶν τὸν ὄνον: Γνωμ. Παρὰ γαυροβλέπης κάλλιο γαυροδότης (προτιμότερον νὰ ἔχη τις τὸν ὄνον του δεμένον διὰ νὰ μὴ τὸν χάσῃ παρὰ λυμένον καὶ νὰ τὸν ἐπιτηρῇ καὶ γενικῶς νὰ εἶναι τις προνοητικὸς πρὸς ἀποφυγὴν ἐνοχλήσεων καὶ ταλαιπωριῶν). Πβ. γαιδουροδέτης.

γαιδουρόβολο τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *γαιδουρόβολος, ὁ ἐκ τοῦ οὐς. γαι-
δούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -βόλος. Πβ. καὶ
γυναικόβολο αὐτόθι.

Πλήθος ὄνων: Κάβοσο γαιδουρόβολο πάει πέρα.

γαιδουροβόρδιν τό, ἀμάρτ. γαυροβόρτιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδουρόβορδως.

Μικρὸς γαιδουρόβορδως, ὁ ἰδ.

γαιδουρόβορδως ὁ, Κύπρ. γαυροβόρτως Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ βόρδως.

Ἡμίονος γεννηθεὶς ἐκ θηλείας ὄνου. Συνών. γαι-
δο υρόμουλα.

γαιδουροβοσκός ὁ, Λεξ. Περίδ. Βυζ. Αἰν. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ βοσκός.

Βοσκός ὄνων.

γαιδουροβουνιά ἡ, πολλαχ. γαιδουρουβ'νιά Στε-
ρελλ. (Ἀκαρναν.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ βουνιά.

1) Ἡ κόπρος τοῦ ὄνου ἐνθ' ἄν.: Γυρίζει 'ς τὰ περι-
βόλια καὶ μαζεύει γαιδουροβουνιές Μάν. Συνών. ἰδ. ἐν
λ. γαιδουροκαβαλλίνα. **2)** Μετων. γυνή δυσειδῆς
Πελοπ. (Μάν.): Μνιά γαιδουροβουνιά πήρε, δὲν ἀξίζει τί-
ποτα ἢ γυναῖκα του.

γαιδουρογάιδαρος ὁ, Ἀθῆν. κ. ἄ. γαδαρογάδα-
ρος Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ γάιδαρος. Διὰ τὴν σύν-
θεσιν πβ. καὶ μουλαρομούλαρος.

Ὁ ἐν μεγάλῳ βαθμῷ ἀγενῆς καὶ ἀγροῖκος ἄνθρωπος.

γαιδουρόγαλα τό, σύνηθ. γαιδ'ρόγαλα βόρ. ἰδιώμ.

γαιδουρόγαλο πολλαχ. γαιδ'ρόγαλον πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ γάλα.

Τὸ γάλα τῆς ὄνου. Συνών. γομαρόγαλο.

γαιδουρογαλατσίτα ἡ, Πελοπ. (Κόρκιν. Λογγ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ γαλατσίτα, δι' ὁ ἰδ. γα-
λατσίδα.

Εἶδος ἀμανίτου. Συνών. γαιδουρογαλατσίτι.

γαιδουρογαλατσίτι τό, Πελοπ. (Παππούλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδουρογαλατσίτα.

Γαιδουρογαλατσίτα, ὁ ἰδ.

γαιδουρογενεᾶ ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ γενεᾶ.

Οἰκογένεια εὐτελής, χυδαία ἢ γένος εὐτελὲς καὶ πρόσ-
τυχον. Συνών. γαιδουρόσογο, παλαιόσογο.

γαιδουρογεννημένος ἐπίθ. σύνηθ. γαδαρογεννη-
μένος ΣΖαμπέλ. Δημοτ. Ἄσμ. 667.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαιδούρι καὶ τοῦ γεννημένος μετοχ.
τοῦ ρ. γεννῶ. Τὸ γαδαρογεννημένος διὰ τὸ γάι-
δαρος.

Ὁ καταγόμενος ἀπὸ γένος πρόστυχον καὶ χυδαῖον
σύνηθ.: Ἄσμ.

Γιουσοῦφ Ἀράπη μασκαρᾶ, γαδαρογεννημένε,
σὺν ἦσαν κλέφτες δυνατοί, τί πάγαινες κοντά τους;
ΣΖαμπέλ. ἐνθ' ἄν.

γαιδουρογαιτρός ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαιδούρι καὶ γαιτρός.

Ἰατρός ὄνων. Πβ. ἀλογογαιτρός.

γαιδουρογουστέρα ἡ, Πελοπ. (Λακων. Καλάμ.

Μεσσ. Πυλ.) κ. ἄ. γαιδουροκουστέρα Πελοπ. (Μεσσ.)

γαιδουρογουστέρα Στερελλ. γαιδ'ρουγκουστέρα Στερελλ.

(Αἰτωλ.) γαιδουρογουστέρα Πελοπ. (Ἀνδρίτσ.) γαιδου-

ρογουζέρα Κωνπλ. γαδουροκουστέρα Στερελλ. (Παρνασσ.) γαιδουρογούδετρας Πελοπν. (Παππούλ.) γαδουροκουστέρα Στερελλ. (Παρνασσ.) γαδουρογκούδετρας Πελοπν. (Περιθώρ.) γαδουρογούδετρος Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Χατζ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ γουστέρα.

Εἶδος μεγάλης κίτρινης σαύρας, συνών. κίτρινογούστέρα, πρασίνης ἐν Αἰτωλίας.

γαιδουρογύρεμα, ἡ, Ἀθῆν. Ἰων. (Σμύρν.) Πελοπν. (Ἀργ. Βασαρ. Γελίν. Τρίκκ.) κ. ἄ. γαιδαρογύρεμα Λεξ. Δημητρ. (λ. γαιδουρόδεμα) γαδαρογύριμα Λέσβ. γαροῦρεμα Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουρογυρεύω.

Ἀναζητήσις ὄνου διαφυγόντος ἢ ἀπολεσθέντος ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Κάλλιο γαιδουρόδεμα παρὰ γαιδουρογύρεμα (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαιδουρογυρεύω) Ἀθῆν. Ἀργ. Βασαρ. Γελίν. Σμύρν. Τρίκκ. κ. ἄ. Κάλλιο γαδαρόκουβους παρὰ γαδαρογύριμα (συνών. τῇ προηγουμένη) Λέσβ.

γαιδουρογυρεύω Αἰγιν. Ἡπ. (Κόνιτσ.) Κεφαλλ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πάρ. Πελοπν. (Κόκκιν. Σαραντάπ.) κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν. Δημητρ. γαιδ'ρουγ'ρεύου Ἡπ. Θεσσ. Στερελλ. γαιδαρουγ'ρεύου Μακεδ. (Βέρ.) γαδαρογυρεύω Σίφν. Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. γυρεύω.

Ἀναζητῶ διαφυγόντα ἢ ἀπολεσθέντα ὄνον ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Κάλλιο γαιδουρόδεμα παρὰ γαιδουρογύρεμα (ἐσαπροννητικὸς διὰ τὴν ἀποφύγης τλαιπωρίας ὡς ὁ ἀμείνων τὰ προσδέσει που τὸν ὄνον του καὶ ὕστερον τλαιπωρούμενος εἰς τὴν ἀνέυρεσίν του) Αἰγιν. Κεφαλλ. Πάρ. Πελοπν. (Κόκκιν. Σαραντάπ.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ. Συνών. γαιδουροζητῶ, γαιδουροκνηγῶ.

γαιδουρογυρίζω Ἀνδρ. Ἰων. (Κρήν.) γαδουρογυρίζου Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) γαδαρουγ'ρίζου Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. γυρίζω.

1) Περιφέρω τινὰ ἐνοχον ἐπὶ ὄνου πρὸς διατόμψιν Ἀνδρ. Σάμ. Συνών. γαιδουροκαθίζω 1. 2) Ἐμπαίζω, περιπαίζω Ἰων. (Κρήν.) 3) Ὑβρίζω Εὐβ. (Αὐλωνάρ.): Ἀν τὸνε βροῦ, θὰ τὸνε γαδουρογυρίσου.

γαιδουρογύρισμα τό, Σκῦρ. — Λεξ. Δημητρ. γαιδουρογύρισμα Σάμ. γαδαρογύρισμα Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουρογυρίζω.

1) Ἡ ἐπὶ ὄνου περιφορά τινος ἐνόχου πρὸς διατόμψιν ἐνθ' ἄν. Συνών. γαιδουροκάθισμα. 2) Ἐξυβρισις γινομένη δημοσίᾳ Λεξ. Δημητρ.

γαιδουρόδεμα τό, Ἀθῆν. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πελοπν. (Ἀργ. Ἀνδρίτσ. Ἀρχαδ. Βασαρ. Γελίν. Γύθ. Δημητσάν. Κυνοῦρ. Πάτρ. Πύργ. Τρίκκ.) κ. ἄ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουροδένω.

Τὸ δέσιμον ὄνου: Γνωμ. Κάλλιο γαιδουρόδεμα παρὰ γαιδουρογύρεμα (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαιδουρογυρεύω). Συνών. γαιδουροδέσιμο.

γαιδουροδένω Αἰγιν. Ἀνδρ. Ἡπ. (Κόνιτσ.) Κεφαλλ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πάρ. Πελοπν. (Κόκκιν. Σαραντάπ.) κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν. Δημητρ. γαιδ'ρουδένου Θεσσ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) γαιδαρουδένου Μακεδ. (Βέρ.) γαδαροδένω Σίφν. Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. δένω.

1) Προσδένω που τὸν ὄνον ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Κάλλιο γαιδουρόδεμα παρὰ γαιδουρογύρεμα (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαι-

δουρογυρεύω) Αἰγιν. Κεφαλλ. Πάρ. Πελοπν. (Κόκκιν. Σαραντάπ.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ. 2) Τακτοποιῶ, ἐξασφαλίζω τὴν ὑπόθεσίν μου Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Συνών. φρ. δένω τὸ γάϊδαρό μου.

γαιδουροδέσιμο τό, Κεφαλλ. Στερελλ. (Θῆβ.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ. γαροέσιμον Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουροδένω.

Γαιδουρόδεμα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Κάλλιο γαιδουροδέσιμο παρὰ γαιδουροδέσιμο (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαιδουρογυρεύω) Θῆβ. Παρὰ γαροῦρεμα καλλιὰ γαροέσιμον Κάρπ.

γαιδουροδέτης ὁ, ἀμάρτ. γαουροδέτης Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουροδένω.

Ὁ προσδένων που τὸν ὄνον: Γνωμ. Παρὰ γαουροβλέπης κάλλιο γαουροδέτης (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαιδουροβλέπης).

γαιδουροδοντάρα ἡ, ἀμάρτ. γαδαροδοντάρα Κῶς γαρογοντάρα Κῶς ἄδουροδοδάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ δοντάρα.

Μέγα δόντι ὄνου. Συνών. γαιδουροδοντούκλα.

γαιδουροδόντης ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.) ἄδουροδόδης Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Θηλ. γαιδουροδόντα Πελοπν. (Μάν.) γαιδ'ρουδόντα Εὐβ. (Ἀκρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ δόντι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

Ὁ ἔχων δόντια ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ ὄνου, δηλ. μεγάλα.

γαιδουρόδοντο τό, Πελοπν. (Μάν.) γαδαρόδοντο Κῶς γαρορόγοντο Κῶς ἄδουροδόδο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ δόντι.

Δόντι ὄνου.

γαιδουροδοντούκλα ἡ, ἀμάρτ. ἄδουροδοδούκλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαιδουρόδοντο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούκλα.

Γαιδουροδοντάρα, ὁ ἰδ.

γαιδουροελαία ἡ, Κρήτ. — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. γαιδουρολαία Βιθυν. Κέρκ. Κρήτ. Χίος κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ. γαδαρουλαία Θράκ. γαροελαία Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἐλαία.

1) Εἶδος εὐμεγέθους ἐλαίας ἐνθ' ἄν. β) Τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸν εἰρημένον καρπὸν ἐνθ' ἄν. 2) Μικρὰ ἐλαία ἀγριελαίας Θράκ.

γαιδουροέμποδο τό, ἀμάρτ. γαιδουροέδοδο Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ἔμποδο.

Τὸ ἶχνος ποδὸς ὄνου.

γαιδουροζέστη πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ζέστη.

1) Μεγάλῃ ζέστη, ὑπερβολικὸς καύσων. Συνών. γαιδουρόκαψα. 2) Γαιδουροκαλόκαιρο, ὁ ἰδ.

γαιδουροζεύγαρο τό, ἀμάρτ. γαδοροζόβγαρο Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ζευγάρι.

Ζεῦγος ἀροτήρων ὄνων.

γαιδουροζητῶ ἰδ. γαιδουρο - Β 1.

γαιδουρόθερμη ἡ, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ θέρμη.

Θέρμη δυνατή, πυρετὸς ἰσχυρὸς.

γαιδουρόθρεμμα τό, Ἴων. (Κρήν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ θρέμμα.

Παιδίον κακῆς ἀνατροφῆς.

γαιδουρόθρουμπα ἡ, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ θρούμπα.

Εἶδος ὑσσώπου, θρούμπας.

γαιδουροθύμαρο τό, Μέγαρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ θυμάρι.

Φυτόν θαμνώδες ὁμοιον πρὸς τὸ θυμάρι. Συνών. ἀγριοθύμαρο.

γαιδουρόθυμος ὁ, Κρήτ. κ. ἄ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ θυμός.

Τὸ ἄγριον φυτόν στάχυς ὁ ἀκανθώδης (stachys spinosa) τῆς τάξεως τῶν χειλανθῶν (labiatae).

γαιδουροκαβάλλα ἐπίρρ. σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καβάλλα.

Ἐπὶ ὄνου ἐποχούμενος, καβαλλικεύοντας γάιδαρο: Πάει γαιδουροκαβάλλα. Συνών. γαιδουροκαβαλλαρία β, γαιδουροκαβαλλίκα, γαιδουροκαβαλλικάδα 2.

γαιδουροκαβαλλαρία ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδουροκαβαλλάρις.

1) Τὸ νὰ καβαλλικεύη τις ὄνον. β) Παρέλασις ἀνθρώπων ἐποχουμένων ὄνων Πελοπν. (Μάν.) 2) Ἐπιρρηματ., γαιδουροκαβάλλα, ὁ ἰδ. σύνηθ.: Πήγαμε ὅλοι γαιδουροκαβαλλαρία.

γαιδουροκαβαλλάρις ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καβαλλάρις.

Ὁ ἐπιβαίνων ὄνου, ὁ καβαλλικεύων γάιδαρον.

γαιδουροκαβάλλημα τό, Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Ὁλυμπ.) γαδαροκαβάλλισμα Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καβάλλημα.

Τὸ νὰ ἐποχῇται τις ἐπὶ ὄνου ἐνθ' ἄν.: Ἐχόρτασε τὸ γαιδουροκαβάλλημα Ἀνδρίτσ. Ὁλυμπ. Συνών. γαιδουροκαβαλλίκα, γαιδουροκαβαλλικάδα.

γαιδουροκαβαλλημένη ἐπίθ. θηλ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Ὁλυμπ.)

Μετοχ. τοῦ ἀμαρτ. ρ. γαιδουροκαβαλλῶ.

Ἡ διαπομπευμένη, ὑβριστικῶς ἐπὶ γυναικὸς ὄχι ἀμέμπτων ἡθῶν (ἐκ παλαιᾶς συνηθείας νὰ διαπομπεύωνται αἱ μοιχαλίδες ἐποχούμεναι ὄνου). Συνών. γαιδουροκαθισμένη (ἰδ. γαιδουροκαθίζω).

γαιδουροκαβαλλίκα ἡ, Εὐβ. (Ἄκρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καβαλλίκα.

1) Γαιδουροκαβάλλημα, ὁ ἰδ.: Μ' ἄρεσ' ἡ γαιδουροκαβαλλίκα. 2) Ἐπιρρηματ., γαιδουροκαβάλλα, ὁ ἰδ.: Πάει γαιδουροκαβαλλίκα.

γαιδουροκαβαλλικάδα ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καβαλλικάδα.

1) Γαιδουροκαβάλλημα 1, ὁ ἰδ.: Μ' ἄρεσ' ἡ γαιδουροκαβαλλικάδα. 2) Ἐπιρρηματ., γαιδουροκαβάλλα, ὁ ἰδ.: Πήγαμε γαιδουροκαβαλλικάδα.

γαιδουροκαβαλλίνα ἡ, σύνηθ. γαιδ'ρουγκαβαλλίνα Β.Εὐβ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καβαλλίνα.

Ἡ κόπρος τοῦ ὄνου. Συνών. γαιδουροβοννιά,

γαιδουροκαβάλλο, γαιδουροκοπριά, γαιδουρόκοπρο, γαιδουροκούρελο. Πβ. *γαιδουροκαβαλλινιάστρα.

* **γαιδουροκαβαλλινιάστρα** ἡ, ἄδουροκαβαλλινιάστρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γαιδουροκαβαλλινιάζω.

Πολλὲς γαιδουροκαβαλλίνες.

γαιδουροκάβαλλο τό, πολλαχ. γαιδουρογκάβαλλο Πελοπν. (Λακεδ. Περιθώρ.) γαιδ'ρουγκάβαλλον Β.Εὐβ. Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κάβαλλο, παρ' ὃ καὶ γκάβαλλο.

Γαιδουροκαβαλλίνα, ὁ ἰδ.

γαιδουροκαθίζω Λεξ. Περιδ. Αἰν. Δημητρ. ἄδουροκαθίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μετοχ. γαιδουροκαθισμένος Λεξ. Περιδ. Θηλ. γαιδουροκαθισμέν' Θράκ. (Τσακίλ.) γαδουροκαθισμέν' Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. καθίζω.

1) Γαιδουρογυρίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Προσβάλλω, ἐξευτελίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)—Λεξ. Δημητρ.: Ἐχει φυσικὸ κί ἄδουροκαθίζει τὸ γόσμο Ἀπύρανθ. Ἐαδουρόκατσέ μ' ἄδρὸς σὲ δέκα νομάτοι αὐτόθι.

Μετοχ. γαιδουροκαθισμένος 1) Ἡτιμασμένος, ἐξευτελισμένος Λεξ. Περιδ. Δημητρ. 2) Θηλ., πόρνη ἡ μοιχαλὶς Θράκ. (Τσακίλ.)

γαιδουροκαθίσμα τό, Λεξ. Περιδ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουροκαθίζω.

Γαιδουροκαθίσμα 1, ὁ ἰδ.

γαιδουροκαίρος ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καίρος.

Καίρος ποτὶ καίος.

γαιδουροκαλόκαιρο τό, σύνηθ. γαιδ'ρουκαλόκιρον βόρ. ἰδιωμ. γαδουροκαλόκαιρο Κύθν. Σίφν. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καλοκαίρι.

Ἡ λίαν θερμὴ ἐποχὴ τοῦ φθινοπώρου: Τ' ἀγιοῦ-Δημητριοῦ τὸ γαιδουροκαλόκαιρο (αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε γίνεται ἐνίοτε ὁ καιρὸς θερμὸς) Ἀθην. κ. ἄ. Συνών. γαιδουροζέστη 2.

γαιδουρόκασσα ἡ, πολλαχ. ἄδουρόκασσα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κάσσα.

Μεγάλῃ κάσσα. Συνών. γαιδουροκασσάρα, γαιδουροκασσούκλα.

γαιδουροκασσάρα ἡ, ἀμάρτ. ἄδουροκασσάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαιδουρόκασσα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄρα, δι' ἣν ἰδ. - αρος.

Γαιδουρόκασσα, ὁ ἰδ.

γαιδουροκασσούκλα ἡ, ἀμάρτ. ἄδουροκασσούκλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαιδουρόκασσα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούκλα.

Γαιδουρόκασσα, ὁ ἰδ.

γαιδουροκατάστασι ἡ, Κρήτ. κ. ἄ. γαιδουροκατάστασ' Θράκ. (Σαρεκκλ.) γαιδ'ρουκατάστασ' Θράκ. (Ἀδριανούπ.) γαιδουροκατάστασ' Α.Ρουμελ. (Φίλιππούπ.) γαδαρονκατάστασ' Κυδων. Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κατάστασι.

Κατάστασις ἀρμόζουσα εἰς ὄνον, ἥτοι ἀσχημοσύνη, ἀγροικία, βαναυσότης, χυδαιότης κττ. ἔνθ' ἄν.: Φρ. Ἀ-
θροπία καὶ γαιδουροκατάστασι! (ἐπιφώνησις εἰρων. πρὸς
τὸν ἀσχημονοῦντα, τὸν ἀγροίκως φερόμενον) Κρήτ. Τάξ',
πρᾶξ', γαιδουροκατάσταδ' (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Φιλίπ-
πούπ. Πρᾶξ' τσαὶ τάξ' τσαὶ γαδαρουκατάσταδ' (συνών. τῇ
προηγουμένῃ) Κυδων.

γαιδουροκάτηνος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κατήνα.

Ὁ ἔχων δύσμορφον τὴν κάτω σιαγόνα καὶ γενικώτε-
ρον ἀσχημος, δυσειδής. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουρο-
μούρης.

γαιδουροκατούρημα τό, Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.)
γαδουροκατούρημα Κύθν. ἄδουροκατούρημα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
γαδαρουκατούρημα Θράκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κατούρημα.

Γαιδουροκάτουρο, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Σκόρδα ἔχω τὴν ἀγάπη σου, κρομμύδια τὴ φιλιά σου
καὶ γαιδουροκατούρημα ἔχω τὴν ἀφεδιά σου
Κρήτ.

γαιδουροκάτουρο τό, σύνηθ. γαιδ'ρουκατ'ρον βόρ.
ἰδιώμ. γαδουροκάτουρο πολλαχ. γαδαροκάτουρο πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κάτουρο.

Οὖρος ὄνου. Συνών. γαιδουροκατούρημα, γαι-
δουροκατρουλιά.

γαιδουροκατρουλιά Κῶς γαροκατρουλιά Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ κατρουλιά.

Γαιδουροκάτουρο, ὁ ἰδ.

γαιδουροκαυκαλία, ἰδ. γαιδουρο-2.

γαιδουροκαυκαλίδα ἡ, Πελοπν. (Μεσο.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ καυκαλίδα.

Τὸ φυτὸν καυκαλὶς ἡ μεγανθὴς (caucalis grandiflora)
τῆς τάξεως τῶν σκιαδανθῶν (umbelliferae).

γαιδουρόκαψα ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κάψα.

Μεγάλη κάψα, ὑπερβολικὴ ἀτμοσφαιρικὴ θερμότης.
Συνών. γαιδουροζέστη 1.

γαιδουροκέλλι τό, ἀμάρτ. γαιδουροτσέλλ' Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κέλλι.

Στάβλος ὄνου. Συνών. γαιδουρόμαντρα, γαιδου-
ρόσταβλος.

γαιδουροκεντζά ἡ, ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,234 γαρο-
κεντζά Κῶς ἄδουροκετζά Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κεντζά.

1) Κέντημα κατὰ μεγάλα, ἀραιὰ διαστήματα. Συνών.
*γαιδουροκεντούκλα. 2) Χονδρὸν καὶ δυσανάλογον
ράψιμον Κῶς.

* **γαιδουροκεντούκλα** ἡ, ἄδουροκεδούκλα Νάξ.
(Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γαιδουροκεντζά διὰ τῆς παραγω-
γικῆς καταλ. - ούκλα.

Γαιδουροκεντζά, ὁ ἰδ.

γαιδουροκεφάλα ἡ, πολλαχ. ἄδουροκεφάλα Νάξ.
(Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κεφάλα ἡ μεγεθ. τοῦ
οὐσ. γαιδουροκέφαλο.

Μεγάλη κεφαλὴ ὄνου.

γαιδουροκεφαλὴ ἡ, πολλαχ. ἄδουροκεφαλὴ Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) γαιδουροκεφάλη Ζάκ. γαιδουροτσεφαλὴ Μύκ.
γαροκεφαλὴ Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κεφαλὴ. Ὁ τόνος τοῦ
γαιδουροκεφαλὴ κατὰ τὸ ἀπλοῦν κεφάλι.

Γαιδουροκέφαλο, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τοῦ πρέπει τσαὶ τοῦ βροστινοῦ καρέγλα νὰ καθίσῃ
τσαὶ μὲν γαιδουροτσεφαλὴ νὰ τὴν ξεκοκκαλίῃ
(τοῦ βροστινοῦ=τοῦ ἐξάρχοντος τοῦ χοροῦ, τοῦ σύροντος
τὸν χορὸν) Μύκ.

γαιδουροκέφαλο τό, πολλαχ. γαιδ'ρουκέφαλου
πολλαχ. βόρ. ἰδιώμ. γαδουροκέφαλο ἐνιαχ. γαδουρον-
κέφαλου Μακεδ. (Χαλκιδ.) γαιδουροτσεφάλου Στερελλ.
(Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κεφάλι.

1) Κεφαλὴ ὄνου συνήθως ἡ γυμνὴ σαρκῶν, κρανίον
ὄνου ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τὸν στρώνου δῶ, τὸν στρώνου κεί, | τὸν στρώνου
ᾄξον 'ς τὴν αὐλή,

τὸν βάξου κὶ προυσκέφαλου | ἔνα γαδουροκέφαλου
Χαλκιδ. 2) Χάρτης διευθετημένος εἰς σχῆμα κεφαλῆς
ὄνου καὶ τιθέμενος εἰς τὴν κεφαλὴν παιδίου πρὸς τιμω-
ρίαν Λεξ. Αἰν.

γαιδουροκέφαλος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) γαιδ'ρουκέφαλος βόρ. ἰδιώμ. γαδουροκέφαλος
Νάξ. (Γαλανᾶδ.) γαουροτσεφάλος Κύπρ. ἄδουροκέφα-
λος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κεφάλι.

1) Ὁ δυσκόλως ἀντιλαμβανόμενος, δυσμαθής, δύσ-
ναος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Συνών. ἀργο-
νόητος, βαρύγνωμος 2, βαρυκέφαλος Β 1, βαρυλά-
της 3, βαρυνούσης 1, *γαιδουρόνους, κακοκέφαλος,
ξεροκέφαλος, χοντροκέφαλος. 2) Ἰσχυρογνώμων,
πείσμων Μακεδ. (Βογατο.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. Συνών.
ἄγουρος Α 2 5, ἀντούβιανος 1, αὐτοκέφαλος 2, βα-
ρύγνωμος 1, βαρυκέφαλος Β 2, πεισματάρης.

* **γαιδουρόκ-κο** τό, γαδαρόκ-κο Καπ. (Σίλ. Φά-
ρασ.) γαιριδόκ-κο Καπ. (Φάρασ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαιδούρι.

Μικρὸς ὄνος, γαιδουράκι.

γαιδουροκλέφτης ὁ, πολλαχ. γαδαρουκλέφτ'ς Θράκ.
(Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κλέφτης.

Ὁ κλέπτων ὄνους.

γαιδουροκλοτσά ἡ, πολλαχ. γαροκλοτσά Κάρπ.
Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κλοτσά.

Λάκτισμα ὄνου ἔνθ' ἄν.: Παροιμ. Μὲ γάαρων παίζεις;
γαροκλοτσάες σοῦ πρέπουν (ἐπὶ τοῦ μετ' ἀνηθίκων ἀνθρώ-
πων συναναστρεφομένου) Κάρπ.

γαιδουροκοκκάλα ἡ, πολλαχ. ἄδουροκοκκάλα Νάξ.
(Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κοκκάλα.

Μεγάλο κόκκαλο ὄνου.

γαιδουροκοκκαλούρα ἡ, ἀμάρτ. ἄδουροκοκκα-
λούρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κοκκάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούρα.

Τὸ κόκκαλα τοῦ ὄνου.

γαιδουροκοκκινούρα ἡ, ἀμάρτ. γαιδουροκοκκινούρα Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι, τοῦ ἐπιθ. κόκκινος καὶ τοῦ οὐσ. ούρα.

Πτηνόν τι κοκκινόχρουν ἀποδημητικόν.

γαιδουροκολίνα ἡ, ἀμάρτ. γαυροκολίνα Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κολίνα. Ὅσα σύνθετα ἐκ τοῦ γαιδούρι ἔχουν ὡς πρῶτον συνθετικόν τὸ γαί-δα-γαδα-γαα-κτι., ὡς γαυροκολίνα, γαδαρόκομπος, γαιδαρολάτης, γαδαροφόρτι κτι. εἶναι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ τύπου γαίδαρος.

Κολίνα ὄνου, ἥτοι ἡ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ ὄνου ζώνη, διὰ τῆς ὁποίας συγκρατεῖται τὸ σαμάρι εἰς τὴν ράχιν.

γαιδουροκολόκυνθο τό, ἀμάρτ. γαιδ'ρουκουλόκ' - θον Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κολοκύθι.

Εἶδος κολοκύνθης στρογγύλου σχήματος.

γαιδουρόκομπος ὁ, ΑΣακελλ. Ἐγχειρ. ἀρμενιστ. 59 καὶ 564 — Λεξ. Δημητρ. γαιδουρόκομπος ΛΠαλάσκ. Ὀνοματολόγ. 16 ΝΚοτσοβίλ. Ἐξαρτ. πλοίων 127 ἄδου-ρόκοδος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαδαρόκομπος Μεγίστ. γα-δαρόκουδους Ἰμβρ. Λέσβ. γαυρόκομπος Κῶς γαδαό-κουμπους Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κόμπος.

1) Κόμβος δι' οὗ δένεται ὄνος Λέσβ. Γνωμ. Κάλλα γαδαρόκουδους παρὰ γαδαροκύνθημα (διὰ τὴν σημ. πρὸ γαιδουρόδεμα) Λέσβ. 2) Ὡς ὄρος ναυτικός, στερεὸς δεσμὸς δυσκόλως λυόμενος συνενῶν δύο σχοινία Ἀθην. Μεγίστ. Πειρ. κ.ά.—ΑΣακελλαρ. ἐνθ' ἄν. ΛΠαλάσκ. ἐνθ' ἄν. ΝΚοτσοβ. ἐνθ' ἄν. 3) Εἶδος κόμβου Ἰμβρ. Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σαμοθρ.

γαιδουροκοπριά ἡ, σύννηθ. γαιδ'ρουκουπριά πολ-λαχ. βορ. ἰδιωμ. γαιδουρουκοπριά Εὐβ. (Κάρυστ.) γαι-δουροκοπρία Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κοπριά.

Γαιδουροκαβαλλίνα, ὁ ἰδ.

γαιδουρόκοπρο τό, ἀμάρτ. γαυρόκοπρο Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κόπρο.

Γαιδουροκαβαλλίνα, ὁ ἰδ.

γαιδουρόκορμο τό, Μήλ. γαδαρόκορμο Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κορμί.

Μετων. ἄνθρωπος ἀγροΐκος, βάνανσος, χυδαῖος. Συνών. παλαιόκορμο.

γαιδουροκορόμηλο τό, Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κορόμηλο.

Εἶδος κορομήλου.

γαιδουρόκοσμος ὁ, ἀμάρτ. γαιδαρόκοσμους Σάμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κόσμος.

Ἀνθρωποι ἀγενεῖς καὶ βάνανσοι, κοινωνία πρόστυχος. Συνών. παλαιόκοσμος.

γαιδουροκουβάρα ἡ, ἀμάρτ. ἄδουροκουβάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κουβάρα ἡ μεγεθ. τοῦ ἄμαρτ. οὐσ. γαιδουροκούβαρο.

Μεγάλη τολύπη νήματος, μέγα κουβάρι.

γαιδουροκουβέντα ἡ, ἀμάρτ. γαιδουροκουβέντα Κεφαλλ. γαιδαροκουβέντα Πελοπν. (Μεσσ.) γαυροκου-βέντα Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κουβέντα.

1) Λόγος περὶ ὄνων Πελοπν. (Μεσσ.) 2) Μεταφ. λό-γος αἰσχρός, ἀχρεῖος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀχρειογλωσσία.

γαιδουρόκουλε ὁ, Τσακων.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κουλε.

Γαιδουράγκαθο, ὁ ἰδ.

γαιδουροκούρελο τό, ἀμάρτ. γαιδουροκούρελο Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κουρέλι.

Γαιδουροκαβαλλίνα, ὁ ἰδ.

γαιδουροκόφινο τό, Κεφαλλ. γαυροκόφινο Κῶς κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κοφίνι.

Κόφινος εἰδικὸς διὰ φόρτωμα ὄνου.

* **γαιδουροκραχτάκι** τό, ἄδουροκραχτάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδουροκράχτης διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκι.

Μικρὸν παιδίον ὀδηγοῦν ὄνον.

γαιδουροκράχτης ὁ, ἀμάρτ. ἄδουροκράχτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἄδουροκράχτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κράχτης.

Ὁ ὀδηγὸν ὄνον ὀνηλάτης. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαι-δουράς 1.

γαιδουρόκρηνο τό, σύννηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κρηνο.

Ψεγὸς δοῦμ. Συνών. ψοφόκρηνο.

γαιδουροκυλιστὰ ἡ, Θράκ. (Κασταν. Τσακίλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κύλισι καὶ τῆς παραγωγι-κῆς καταλ. - εἶ.

Ἐκτασις τόπου μικρὰ (δηλ. ὅση ἀρκεῖ διὰ νὰ κυλι-σθῇ εἰς ὄνος): Μὲν γαιδουροκυλιστὰ τόπος.

γαιδουροκυλίστρα ἡ, σύννηθ. γαιδ'ρουκ'λίστρα βόρ. ἰδιωμ. γαιδουροκυλίστρα πολλαχ. γαιδουροκυλίστρι γα Θράκ. (Σαρεκκλ.) ἄδουροκυλίστρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαιδουροκλίστρα Κύπρ. γαιδαρουκ'λίστρα Σάμ. γαδαρο-κλίστρα Σκῦρ. γαυροκυλίστρα Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ κυλίστρα.

1) Τόπος ὅπου κυλίσονται ὄνοι σύννηθ.: Τόπος ἴσαμε γαιδουροκυλίστρα (μικρὸς) πολλαχ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαιδουροκυλίστρα Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γορτυν. Μαζαίικ. Μάν.) Γαιδουροκυλίστρες Πελοπν. (Γύθ.) Γαιδουροκλίστρα Σκῦρ. Γαιδουροκλίστρα Κύπρ. Γαυρο-κλίστρα Κάρπ. 2) Μεταφ. τόπος ἄγονος Στερελλ. (Αἰ-τωλ.)—Λεξ. Δημητρ.

γαιδουροκυνηγῶ Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. κυνηγῶ.

Ἀναζητῶ, γυρεύω ὄνον διαφυγόντα: Γνωμ. Καλύτερα γαιδουρόδεγε παρὰ γαιδουροκυνήα (διὰ τὴν σημ. ἰδ. τὸ συνών. γαιδουρογυρεύω).

γαιδουρολαίμης επίθ. ἀμάρτ. γαουρολαίμης Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ λαιμός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ης.

Ὁ ἔχων λαιμόν ὁμοιον πρὸς τὸν τοῦ ὄνου.

γαιδουρολάσι τό, Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν. Περιθώρ.) γαιδ'ρουλάσιό Εὐβ. (*Ακρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λάσι.

1) Πλήθος ὄνων Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν. Περιθώρ.)

2) Κατ'ἐπέκτ. πλήθος παιδίων ἀτακτούντων Εὐβ. (*Ακρ.)

γαιδουρολάτης ὁ, σύνηθ. γαιδ'ρουλάτ'ς πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γαιδουρολάτης Κύθηρ. γαιδουροάτα Τσακων. γαιδουρολάτης Θήρ. κ. ἄ. γαιδαρολάτης Πελοπν. (Μεσσ.) κ. ἄ. Θηλ. γαιδουρολάτισσα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λάτης. Ἡ λ. πάντως καὶ μεσν. ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐπίσης μεσν. γαιδουρολάτης. Πβ. Διήγησ. παιδιόφρ. στ. 700 (ἔκδ. Wagner 165) «καὶ ἔγραφεν καὶ ὠρίζεν πάντας γαιδουρολάτας | τοὺς ἔχοντας τὰ ὄνικα εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον». Τὸ γαιδουρολάτης ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ λατρεύω.

1) Ὁ ὁδηγῶν ὄνον, ὀνηλάτης σύνηθ. : Παροιμ. Ἄλλα λογαριάζ' ὁ γάιδαρος καὶ ἄλλα ὁ γαιδουρολάτης (ἐπὶ γεγονότων ἀντιθέτων πρὸς τὰς προσδοκίας μας καὶ ὄχι εὐχαρίστων) σύνηθ. Ἀντὶ νὰ βογγάη ὁ γάιδαρος βογγάει ὁ γαιδουρολάτης Πελοπν. (Βασαρ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουροῦ 1. 2) Μεταφ. ἄνθρωπος ἔχων ἔργον ταπεινὸν καὶ ἐξηυτελισμένον Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἄ.

γαιδουρολάχανο τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ λάχανο. Χόρτον τι προσφιλές εἰς τοὺς ὄνους.

γαιδουρολειχῆνα ἡ, ἀμάρτ. γαδαρολειχῆνα Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ λειχῆνα, παρ' ὅ καὶ ἀλειχῆνα.

Εἶδος δερματικοῦ ἐξανθήματος εὐκόλως ἐξαπλούμενου καὶ δυσκόλως θεραπευομένου. Πβ. γαιδουροφάγωμα (II) 2, γαιδουροψώρα.

* **γαιδουρολείπανο** τό, γαιδ'ρουλείπανον Σάμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ λείπανο.

Πτώμα ὄνου: Φρ. Σὰ γαιδ'ρουλείπανον (ἐπὶ ἰσχνοῦ ἀνθρώπου).

γαιδουρολίβανο τό, ἀμάρτ. γαιδ'ρουλίβανον Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ λιβάνι.

Χόρτον τι.

γαιδουρολύω ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. λύω.

Λύω τὸν ὄνον: Παροιμ. Γαιδουροδένεις, γαιδουρολύεις.

γαιδουρομάζωμα τό, ἐνιαχ. γαδαρομάζωμα Σκυρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μάζωμα.

Συνάθροισις ὄνων φορτηγῶν πρὸς μεταφορὰν ξύλων.

γαιδουρομαθημένος ἐπίθ. σύνηθ. γααρομαθημένος Κῶς κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ μαθημένος μετοχ. τοῦ ρ. μαθαίνω.

Ὁ συνηθισμένος νὰ λέγῃ καὶ νὰ πράττῃ οἶονεῖ ὡς ὄνος, ἀγροῖκος, χυδαῖος. Συνών. γαιδουροπαιδευμένος.

γαιδουρομαῖστρος ὁ, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μαῖστρος.

Ἰσχυρὸς βόρειος ἄνεμος Συνών. ἀγριοβορρῆας, ἀγριοβόρης, ἀγριοβόρι.

γαιδουρόμαντρα ἡ, πολλαχ. γαιδουρόμαδρα Κύθν. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μάντρα.

Μάνδρα ὄνου. Συνών. γαιδουροκέλλι, γαιδουροῤσταβλός. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαιδουρόμαντρα Ἀττικ. Κέως Γαιδορομαντρα Ἄνδρ. Γαδαρόμαντρα Θήρ. Σύμ. Ἀδουρομάδρες Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

γαιδουρομάραθο τό, Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μάραθο.

Εἶδος φυτοῦ. Συνών. χελωνομάραθο.

γαιδουρομασέλλα, ἰδ. γαιδουρο - Α 2.

γαιδουρομασελλάρα, ἰδ. γαιδουρο - Α 2.

γαιδουρομάσελλος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄδουρομάσελλος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μασέλλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ος ἢ τοῦ οὐσ. γαιδουρομασέλλα καὶ τοῦ - ος.

Ὁ ἔχων σιαγόνas ὁμοίας πρὸς τὰς τοῦ ὄνου, μεγάλας, ἀσχημὸς, δύσμορφος: Ἀδουρομάσελλος εἶν' εὐτός. Γυναικα ἄδουρομάσελλη. Κωπέλλι ἄδουρομάσελλο. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουρομούρης.

γαιδουρομασελλούρα ἡ, ἀμάρτ. ἄδουρομασελλούρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγέθ. τοῦ οὐσ. γαιδουρομασέλλα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούρα.

Μεγάλη σιαγὼν ὄνου.

γαιδουρομάστιχο τό, Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μαστίχι.

Φυτόν τι.

γαιδουρομηλεᾶ ἡ, ἀμάρτ. γαουρομηλεᾶ Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μηλεᾶ.

Τὸ δένδρον τὸ παράγον τὰ γαιδουρόμηλα, ὁ ἰδ.

γαιδουρόμηλον τό, Πόντ. (Τραπ.) γαουρόμηλον Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μῆλον, δι' ὃ ἰδ. μῆλο.

1) Εἶδος μήλου μεγάλου Πόντ. (Τραπ.) 2) Εἶδος μήλου κακῆς ποιότητος Κύπρ.

γαιδουρομοδίστρα ἡ, σύνηθ. εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μοδίστρα.

Εἰρων. ὁ σαγματοποιὸς τοῦ στρατοῦ.

γαιδουρόμουλα ἡ, Κύπρ. γαουρόμουλα Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μούλα.

Θήλεια ἡμίονος γεννηθεῖσα ἐκ θηλείας ὄνου. Συνών. γαιδουροβόρδως.

γαιδουρομούλαρο τό, πολλαχ. γαιδ'ρουμούλαρον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γαδουρομούλαρο Νάξ. (Γαλανᾶδ.) ἄδουρομούλαρο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαδαρομούλαρο Χίος (Καρδάμ.) γααρομούλαρο Κῶς κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μουλάρι.

1) Ἡμίονος γεννηθεῖς ἐκ θηλείας ὄνου πολλαχ. 2) Πληθ. γαιδουρομούλαρα, ὄνοι καὶ ἡμίονοι μαζὶ πολλαχ.

γαιδουρομούλιν τό, ἀμάρι. γαουρομούλιν Κύπρ.
Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. γαιδουρόμουλα.
Μικρά γαιδουρόμουλα, ὁ ἰδ.

γαιδουρομούρης ἐπίθ. πολλαχ. γαιδ'ρουμούρ'ς
πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. ἄδουρομούρης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
γαιδουρόμουρος Χίος. γααρομούρης Κῶς κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μούρη.

Ὁ ἔχων μούρη, πρόσωπον ὡς τὸ τοῦ ὄνου, ἦτοι
ἐπίμηκες πρὸς τὰ κάτω, καὶ γενικώτερον ἄσχημος, δύσ-
μορφος. Συνών. γαιδουροκάτηνος, γαιδουρομάσελ-
λος, γαιδουρομούτρης 1, γαιδουρομούτσουνος 1,
γαιδουροπρόσωπος.

γαιδουρομούτρης ἐπίθ. Ζάκ. Πελοπ. (Παππούλ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μοῦτρο ἢ ἐκ τοῦ οὐσ.
γαιδαρόμουτρο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

1) Γαιδουρομούρης, ὁ ἰδ., Ζάκ. 2) Μεταφ. ἀναι-
δής, ἀγροῖκος, ἀναισχυντος Ζάκ. Πελοπ. (Παππούλ.)
Συνών. γαιδουρομούτσουνος 2, γαιδουροπρόσωπος.
Πβ. γαιδουρόμουτρο 2.

γαιδουρόμουτρο τό, σύνθηθ. γααρόμουτρο Κῶς κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μοῦτρο.

1) Μετων. ἄνθρωπος γαιδουρομούρης, δύσμορφος.

2) Μετων. ἄνθρωπος ἀναιδής, ἀναισχυντος.

Πβ. γαιδουρομούτρης.

γαιδουρομούτσουνος ἐπίθ. Λεξ. Αἰν. γαιδ'ρου-
μούτσ'νους Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μουτσούνα.

1) Γαιδουρομούρης, ὁ ἰδ. 2) Γαιδουρομού-
τρης 2, ὁ ἰδ.

γαιδουρόμυγα ἡ, σύνθηθ. γαιδουρόμυγα πολλαχ.
ἄδουρόμυια Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαδαρόμυια Σίφν. γαα-
ρόμυια Κάρπ. γααρόμυγα Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ μυῖγα.

Ἐντομον τοῦ γένους τῶν ταβανιδῶν (tabanidae) τῆς
τάξεως τῶν διπτέρων (diptera) κεντῶν ἐνοχλητικῶς τοὺς
ὄνους ἐνθ' ἄν.: Ὡσὰ γὰρ τὸν ἤπιασε ἡ γααρόμυια καὶ κό-
φτει ἄνω κάτω (κόφτει=γυρίζει, περιφέρεται) Κάρπ.

* **γαιδουρονέρι** τό, γαουρονέρι Κάσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ νερό.

Ὑδωρ βαρυστόμαχον: Ἄσμ.

Βρέξε, Θεέ μου, χλότισε τοι ἄς εἶν' τοαὶ καλοτσαίρι
τσαὶ πρήστη-ν ἡ τσοιλία μου πὺν τὸ γαουρονέρι.

* **γαιδουρόνους** ἐπίθ. γαδαρόνους Λεξ. Πόππλετ.
γαουρονούς Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ νοῦς.

Δυσμαθής, δύσνους. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουροκέ-
φαλος 1.

γαιδουρόνυχον τό, ἀμάρι. γαιδουρόν'χον Στερελλ.
(Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ νύχι.

Τὸ νύχι, ἡ ὀπλή τοῦ ὄνου.

γαιδουρόξυγγο τό, Πελοπ. (Βαμβακ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ ξύγγι.

Τὸ λίπος τοῦ ὄνου.

γαιδουροουρά ἡ, ἀμάρι. γαιδουροουρά Πελοπ.
(Βούρβουρ.)— Λεξ. Αἰν. γαιδουροουρά Πελοπ. (Μάν.)
γαιδ'ρουνοουρά Εὐβ. (Ἀκρ.) γαουρά Κάσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ οὐρά, παρ' ὃ καὶ νοουρά.
Τὸ γαουρά καθ' ἀπλολογίαν.

Ἡ οὐρά τοῦ ὄνου.

γαιδουροπάζαρο τό, σύνθηθ. γαιδ'ρουπάζαρον βόρ.
ιδιῶμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ παζάρι.

Μέρος πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς ὄνων ἐνθ' ἄν.: Φρ. Τὸν
ἔβγαλαν 'ς τὸ γαιδουροπάζαρο (τὸν κατήσχυναν διὰ τὰς
αἰσχυρὰς πράξεις του, ἐκ μεταφ. τῶν διαπομπευομένων ἐπὶ
ὄνου) πολλαχ.

γαιδουροπαιδεμένος ἐπίθ. Μ'Εγκυκλ. (λ. γαι-
δουρο-).

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ παιδεμένος μετοχ.
τοῦ ρ. παιδεύω.

Ὁ οἶονεὶ ὡς ὄνος πεπαιδευμένος, ὡς ὄνος ἀνατεθραμ-
μένος, ἀγροῖκος, βάναντος, χυδαῖος. Συνών. γαιδου-
ρομαθημένος.

γαιδουρόπαιδον τό, Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ παιδίον, δι' ὃ ἰδ. παιδί.

Ὁ οἶονεὶ παῖς ὄνου, ὑβριστικῶς.

γαιδουροπατελλίδα ἡ, ἀμάρι. γααροπατελλίδα
Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πατελλίδα.

Εἶδος θαλάσσιου οστρακοδέρου μεγάλου καὶ σκλη-
ροῦ καὶ τραπέζιου.

γαιδουροπατινάδα ἡ, ἀμάρι. γαδαροπατ'νάδα
Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πατινάδα.

Παχὺς ὄνων.

γαιδουρόπαχον τό, Πελοπ. (Καλάβρυ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ παχύν.

Φατὴν ὄνου.

γαιδουρόπεινα ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πείνα.

Ὑπερβολικὴ πείνα. Συνών. διαβολόπεινα.

γαιδουροπέτσι ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πετσί.

Δέρμα ὄνου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουρέα 1.

γαιδουροπικρίδα ἡ, Πελοπ. (Μανιάκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πικρίδα.

Εἶδος ἀγρίου χόρτου.

γαιδουροπιλάλα ἡ, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πιλάλα.

Τρεξιμον ταχὺ ὡς τὸ τοῦ ὄνου.

γαιδουροπιστιά ἡ, ἀμάρι. γαδαουπιστ'γά Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πιστιά.

Ἡ δερματίνη λωρίς τοῦ σάγματος ὄνου ἢ καὶ ὀρι-
ζόντιον ξύλον, ἡ ὁποία περιθέουσα τὰ ὀπίσθια τῶν γλου-
τῶν του συγκρατεῖ τοῦτο εἰς τὴν ῥάχιν εἰς τὸν κατηφο-
ρικὸν δρόμον.

γαιδουροπλεύρι τό, Πελοπ. (Ἀνδρίτσ. Ὀλυμπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ πλεύρὸς ἀντὶ γαιδουρό-
πλευρο.

Τὸ ἡμιγόνιον ὄνου.

γαιδουροπόδαρο τό, Κυκλ. κ. ἄ. — Λεξ. Περίδ. Βλαστ. 434 Μπριγκ. Δημητρ. γαϊδαροπόδαρο Δαρδαν. (Ὁφρύν.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ ποδάρι.

Εἶδος θαλασσίου ὀστρακοδέρμου ὁμοιάζοντος πρὸς ὀπλὴν ὄνου. Συνών. γαιδουροπόδι.

γαιδουροπόδης ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πόδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — ης.

Ὁ ἔχων πόδας ὁμοιάζοντας πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ὄνου.

γαιδουροπόδι τό, Κεφαλλ. κ. ἄ. — Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 434 γαιδουρόποδο Ἀττικ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Ρόδ. κ. ἄ. — Λεξ. Βυζ. Αἰν. Μπριγκ. Βλαστ. 434 Δημητρ. γαδαρόποδο Πελοπν. (Πάτρ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πόδι.

Γαιδουροπόδαρο, ὁ ἰδ.

γαιδουροποντίκιος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαδουροποντικός Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδουροποντικός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — ιος.

Ὁ προερχόμενος ἀπὸ μέγαν ποντικόν: Ἄσμ.

Κ' ἐκείνου τὸ παπούτσ' ἔχει τριῶ λογιστὸν τουμάρι καὶ γάττικο καὶ σκύλλικο καὶ γαδουροποντίκιον (σκαμπτικόν).

γαιδουροποντικός ὁ, ἀμάρτ. γαδαροποντικός Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ ποντικός.

Μέγας ποντικός.

γαιδουροπόρδο τό, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πορδή.

Εἶδος λυκοπέρδου (lycoperdon), ὅπερ νομίζεται ὅτι φυτρώνει, ὅπου κοπρίση ὄνου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλεπού πορδή.

γαιδουροπούλαρο τό, Πελοπν. (Μάν. Τρίκκ.) κ. ἄ. γαδουροπούλαρο Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) γαδ'ρουπούλαρον Μακεδ. (Χαλκιδ) κ. ἄ. γαδαροπούλαρο Σκυρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πουλάρι.

Νεογνὸν ὄνου. Συνών. γαιδουράκι 1, γαιδουροπούλλάκι, γαιδουροπούλλι.

γαιδουροπούλλάκι τό, ἀμάρτ. γαιδουροπούλλάκι Πελοπν. (Κόκκιν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαιδουροπούλλι ἢ γαιδουρόπουλλο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — άκι.

Γαιδουροπούλαρο, ὁ ἰδ.

γαιδουροπούλλι τό, γαιδουροπούλλιν Πόντ. (Κερασ.) γαιδουροπούλλι πολλαχ. γαιδ'ρουπούλλ' Στερελλ. (Αἰτωλ. Ναύπακτ.) γαιδάροπούλλιν Πόντ. γαιδάροπούλλι Πόντ. γαιδουρόπουλλο Ζάκ. Πελοπν. (Βαμβακ. Μεσσ. Περιθώρ.) — Λεξ. Βλαστ. 421 γαιδουρόπ'λλον Πόντ. (Οἶν.) γαδουρόπ'λλο Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἄ. γαιδουρόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαϊδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — πουλλι — πουλλο.

Νεογνὸν ὄνου ἢ μικρὸς ὄνος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουράκι καὶ γαδαροπούλαρο.

γαιδουρόπουλλο, ἰδ. γαιδουροπούλλι.

γαιδουροπρασῖνα ἢ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πρασῖνα.

Ἡ ἀγρία φασκομηλιά.

γαιδουροπρόβατα τά, ἀμάρτ. γαδουροπρόβατα Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πρόβατα.

Ὅνοι καὶ πρόβατα ὁμοῦ.

γαιδουροπροβρά ἢ, ἐνιαχ. ἄδουροπροβρά Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ προβρά.

Δέρμα ὄνου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουρέα 2.

γαιδουροπροβέντζα ἢ, Πελοπν. (Μανιάκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ προβέντζα.

Ἴσχυρά θύελλα καὶ μεταφ. ἰσχυρά λογομαχία: Φρ. Ἡ πολλὴ κουβέντα φέρνει γαιδουροπροβέντζα.

γαιδουροπρόσωπο τό, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πρόσωπο.

Πρόσωπον ὄνου.

γαιδουροπρόσωπος ἐπίθ. Πόντ. — Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ πρόσωπο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — ος ἢ ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδουροπρόσωπο.

Γαιδουρομούτρης 2, ὁ ἰδ.

γαιδουροσάλιαγκας ὁ, ἀμάρτ. γαδαροσάλιακας

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ σάλιαγκας.

Μέγας κοχλίας μὲ μαῦρον ὄστρακον.

γαιδουροσάμαρο τό, σήνηθ. γαιδ'ρουσάμαρον βόθ. ἰδιώμ. γαδαροσάμαρο πολλαχ. γαδουροσάμαρο Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ σαμάρι, παρ' ὃ καὶ σαμαρί.

Σάγμα ὄνου. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Ἀρχαδ.)

γαιδουροσαμαρωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαιδ'ρουσαμαρωμένους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊδούρι καὶ τοῦ σαμαρωμένος μετοχ. τοῦ ρ. σαμαρώνω.

Ὁ ἔχων εἰς τὴν ράχιν τοῦ σάγμα ὄνου: Ἀνθρουπους γαιδ'ρουσαμαρωμένους (ἐκ παραδ.)

γαιδουροσέλινο τό, ἀμάρτ. γαδαουσελ'νον Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ σέλινο.

Εἶδος χόρτου ὁμοίου πρὸς τὸ σέλινον ἀλλὰ μὴ ἐδώδιμον.

γαιδουροσκελίδα, ἰδ. γαιδουρο- Α3.

γαιδουροσκελιδάρα, ἰδ. γαιδουρο- Α3.

γαιδουροσκελιδούκλα, ἰδ. γαιδουρο- Α3.

γαιδουροσκλημέος ὁ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ σκλημέος.

Γυμνὸς κοχλίας. Συνών. γυμνοσάλιαγκας.

* **γαιδουροσκοινεῖα** ἢ, γαιδουροσσοινεῖα Αἰγιν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊδούρι καὶ σκοινί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. — εἰα, δι' ἣν ἰδ. — εἰα, ἢ ἐκ τοῦ γαιδουρόσκοινο.

Μέτρον ἴσον πρὸς τὸ μῆκος τοῦ γαιδουρόσκοινο.

γαιδουρόσκοινο τό, ἀμάρτ. γαδουρόσκοινο Κίμωλ. Μῆλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ σκοινί.

Σχοινίον τὸ ὁποῖον φέρουν τὰ σάγματα τῶν ὄνων καὶ ἡμιόνων πρὸς φόρτωσιν μήκους ὀκτὼ μέχρι δέκα ὀργυῶν. Συνών. γαιδουροτριχῆά.

γαιδουροσκούτι τό, Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ σκουτί.

Μάλλινον ὕφασμα τιθέμενον εἰς τὴν ράχιν τοῦ ὄνου κατάσαρκα ὑπὸ τὸ σάγμα ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ ψύχους.

γαιδουρόσογο τό, πολλαχ. γαδουρόσοο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ σόι.

Γένος εὐτελές, οἰκογένεια χυδαία. Συνών. γαιδουρογενεῖά, μουλαρόσογο, παλαιόσογο.

γαιδουροσομιγᾶλδς ὁ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ σομιγᾶλδς.

Κοχλίας ἄνευ ὀστράκου διαιτώμενος συνήθως εἰς ὑγρὰ μέρη.

γαιδουρόσπινος ὁ, Ἀττικ. Πελοπν. (Μάν. Μεσσ.)

γαιδουρόσπινα ἡ, Πελοπν. (Λακων.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ σπίνος.

Τὸ πτηνὸν κοκκοθραύστης.

γαιδουρόσταβλος ὁ, ἀμάρτ. γαδαρόσταβλος Λεξ.

Μπριγκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ στάβλος.

Στάβλος, μάνδρα ὄνων. Συνών. γαιδουροκέλλι, γαιδουρόμαντρα.

γαιδουροστάσι ἡ, ἀμάρτ. γαιδουροστάς Στερελλ.

(Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ στάσι.

Μέρος ὅπου στεκόνται γαῖδουρια, ὀνοστάσιον.

γαιδουροσύνη ἡ, πολλαχ. γαιδ'ρουσύν' πολλαχ.

βορ. ἰδιώμ. γαιδουροσύνᾱ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γαδουροσύνῃ Κύπρ. Χίος κ. ἄ. — Λεξ. Πόππλετ. γαουροσύνῃ Κύπρ. γαιδᾶροσύνῃ Πόντ. γαιδᾶροσύνᾱ Πόντ. γαιδαροσύν' Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι.

Βάναυσος συμπεριφορὰ, χυδαιότης, ἀπρέπεια. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουράδα I καὶ γαιδουρίζα II.

γαιδουρόσφακα ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἄ. γαι-

δουροσφάκα Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. γαιδουροασφάκα Λεξ. Δημητρ. γαιδουρασφάκα ΠΓεννάδ. 999 γαιδαρόσφακα Λεξ. Δημητρ. γαιδουρόσπακα Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ σφάκα.

Τὸ φυτὸν γαιδουραφάνα, ὁ ἰδ.

γαιδουρότξονο τό, Πελοπν. (Ἀράχ. Πυλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ τξόνι.

Μεγάλο στρουθίον.

γαιδουρότῃ ἡ, ἀμάρτ. γαιδουρότε Πόντ. γαιδα-

ρότε Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι.

Γαιδουροσύνῃ, ὁ ἰδ.

γαιδουροτόμαρο τό, κοιν. γαιδ'ρουτόμαρου βόρ.

ἰδιώμ. γαδουροτόμαρο πολλαχ. γαδαροτόμαρο ἑνιαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ τομάρι.

Δέρμα ὄνου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαιδουρέα 2.

γαιδουρότοπος ὁ, Πελοπν. (Ἀρχαδ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ τόπος.

Περιφέρεια εἰς τὴν ὁποίαν γεννῶνται πολλοὶ ὄνοι.

γαιδουρότριχα ἡ, κοιν. γαιδ'ρότριχα βόρ. ἰδιώμ.

γαδουρότριχα πολλαχ. ἄδουρότριχα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

γααρότριχα Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ τρίχα.

Τρίχα ὄνου.

γαιδουροτριχῆά ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ τριχῆά.

Γαιδουροσκούτι, ὁ ἰδ.

γαιδουροτρώγομαι ἀμάρτ. γαιδουροτρώομαι Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ ρ. τρώγομαι, δι' ὃ ἰδ. τρώγω.

Μέσ. ἀλληλοπαθ. ἀλληλοὑβρίζόμεθα φιλονικούντες: "Ὁλη μέρα γαιδουροτρώονταί 'ς ἐκεῖν τὸ σπίτι. Ἐνὲς πάλε ἐγαδουροφαωθήκανε οἱ γειτόνοι μας.

γαιδουρούδι τό, ἀμάρτ. γαδ'ρούδ' Μακεδ. (Σέρρ.

Χαλκιδ.) γαουρούδι Κύπρ. γαδαρούδ' Θράκ. (Αἰν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὔδι.

Γαιδουράκι I, ὁ ἰδ.

γαιδουρούλλι τό, Βιθυν. (Προῦς.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαιδούρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὔλλι.

Γαιδουράκι I, ὁ ἰδ.

γαιδουρόφαγο τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ φαγι.

Φαγητὸν κακῆς ποιότητος.

γαιδουροφάγος ὁ, ἀμάρτ. γαιδ'ρουφάους Β.Εὔβ.

γαουροφάς Κύπρ. ἄδουροφάς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ - φάγος, ὃ ἐκ τοῦ ἔφαγα τοῦ ρ. τρώγω.

1) Ὁ τρώγων κρέας ὄνου Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. 2) Ἐκεῖνος ποῦ κακομεταχειρίζεται καὶ καταπονεῖ τοὺς ὄνους δι' ὑπερβολικῆς ἐργασίας Β.Εὔβ.

γαιδουροφάγωμα (I) τό, ἀμάρτ. γαιδουροφάωμα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαιδουροτρώγομαι.

Ἀγρία φιλονικία, καθ' ἣν ἀνταλλάσσονται χυδαῖαι ἐκφράσεις.

γαιδουροφάγωμα (II) τό, Στερελλ. (Ἀράχ.) γαιδουροφάωμα Κεφαλλ. γααροφάωμα Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαιδούρι καὶ φάγωμα.

1) Φάγωμα ὄνου, ὅταν οὗτος εἰσερχόμενος εἰς ἄμπελον καταφάγῃ τὰ κλήματα Κῶς Στερελλ. (Ἀράχ.) 2) Ἐξάνθημα τῶν χειρῶν με ἰσχυρὸν κνησμόν Κεφαλλ. Πβ. γαιδουρολεῖχηνα, γαιδουρόψωρα.

γαιδουροφαγώμενος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄδουροφαωμένος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαιδούρι καὶ τοῦ φαγώμενος μετοχ. τοῦ ρ. τρώγω.

Ὁ οἶονεῖ ὑπὸ ὄνου φαγώμενος (ἐκ μεταφ. τῶν ἀπομειναρίων τῆς τροφῆς του), ἥτοι ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἔχουν ξεσχισθῇ τὰ φορέματα.

γαιδουροφέρνω σύννηθ. γαϊδ'ρουφέρνον βόρ. ιδιώμ. γααροφέρνω Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαϊδούρι καὶ τοῦ ρ. φέρνω.

Δεικνύω συμπεριφορὰν ἀγενῆ, ἀγροῖκον, φέρομαι βαναύσως. Συνών. γαϊδουρεύω, γαϊδουρίζω **1**, γαϊδουροβαστῶ.

γαιδουροφίλητος ἐπίθ. γαδαροφίλητες Σκυρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαϊδούρι καὶ τοῦ ρ. φιλῶ.

Ὁ φιλήσας ὄνον (ἢ λ. ἐν παραμυθ.).

γαιδουροφόρτι τό, σύννηθ. γαιδουροφόρτιν Πόντ. (Οἶν.) γαιδουροφόρτ' Πόντ. (Τραπ.) γαιδουροφόρτ' Θράκ. γαϊδ'ρουφόρτ' βόρ. ιδιώμ. γαδουροφόρτι πολλαχ. γαδαροφόρτ' Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ φορτί.

Φορτίον ὄνου. Συνών. γαϊδουρέα **1**, γαϊδουροφόρτωμα.

γαιδουροφόρτωμα τό, Κεφαλλ. κ. ἀ. — Λεξ. Δημητρ. γααροφόρτωμα Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ φόρτωμα.

Γαϊδουροφόρτι, ὁ ἰδ.

γαιδουροφορτώνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαϊδούρι καὶ τοῦ ρ. φορτώνω.

Ὑβρίζω τινὰ ἀποκαλὼν αὐτὸν γάϊδαρον. Διὰ τὴν σημ. πβ. τὰ ὅμοια αὐτόθι κερατοφορτώνω, πορτάω, φορτώνω (ἀποκαλῶ τινὰ κερατᾶν κτλ.) κτ.

* **γαιδουροφτέρνης** ἐπίθ. Θηλ. γαδαροφτέρνα Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ φτέρνα.

Θηλ. ἡ ἔχουσα φτέρας πολὺ πλατείας, ὑβριστικῶς.

γαιδουροφυλάγω ἀμάρτ. γαϊδουροφύλαγον Στερελλ. (Ἀχαρναν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαϊδούρι καὶ τοῦ ρ. φυλάγω.

Ἐπιτηρῶ, ἐπιβλέπω ὄνον: Γνωμ. Κάλλιον γαϊδουροφύλαγον παρὰ γαϊδουροφύλαγι (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαϊδουρογυρεύω).

γαιδουρόφωνκία, ἰδ. γαϊδουρο- **A 3**.

γαιδουροφωνάρα ἡ, σύννηθ. γααροφωνάρα Κῶς κ. ἀ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ φωνάρα.

Μεγάλη, ἰσχυρὰ φωνὴ σύννηθ.: Ἡβκαλεν κᾶτι γααροφωνάρες! Κῶς || Ποίημ.

Καὶ νὰ ξυπνῶ τοῖς γειτονιῆς μὲ γαϊδουροφωνάρες ΓΣουρῆ Ρωμ. ἀρ. 125.

γαιδουρόφωνος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαουρόφωνος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ φωνή.

Ὁ ἔχων κακὴν φωνήν.

γαιδουροχέσιμο τό, Στερελλ. (Θῆβ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ χέσιμο.

Ἀφόδευσις οἶονεῖ ἐκ τοῦ τρόμου τῆς ἀπωλείας ὄνου: Γνωμ. Κάλλιο γαϊδουροδέσιμο παρὰ γαϊδουροχέσιμο (διὰ τὴν σημ. ἰδ. γαουδουρογυρεύω).

γαιδουρόχορτο τό, Αἰγιν. Κέρκ. Κρήτ. Μέγαρ. — Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ χόρτο.

Τὸ φυτὸν σησαμοειδὲς τὸ λευκὸν (reseda alba) τῆς τάξεως τῶν σησαμοειδῶν (resedaceae). Συνών. βρωμοῦσα **B 2 β**.

γαιδουρόχτιστος ἐπίθ. Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαϊδούρι καὶ τοῦ ἐπιθ. *χτιστός < χτίζω.

Ὁ οἶονεῖ ἔχων κατασκευὴν ὄνου, ὁ ὥς ὄνος πεπλασμένος, ὑβριστικῶς.

γαιδουρόψαρο τό, πολλαχ. γαδουρόψαρο πολλαχ. γαδαρόψαρο Κορ. Ἀτ. 5,37. γαδαρόψαρο Λεξ. Πόππλετ. γαδαρόψαρον Θεσσ.

Ὁ ἰχθύς γάδος ἢ ὀνίσκος.

γαιδουρόψωρα ἡ, Λεξ. Περίδ. Βυζ. Αἰν. γαιδουροψώρα Λεξ. Βλαστ. 396.

Ἐκ τῶν οὐς. γαϊδούρι καὶ ψώρα.

Ψώρα ἀγρία καὶ δυσκόλως θεραπευομένη. Πβ. γαϊδουρολειχήνα, γαϊδουροφάγωμα **(II) 2**.

γαῖζω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) γαγίζω Πόντ. (Κερασ.) γαῖζω Πόντ. (Κερασ.) γαῖζου Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ πεποιημένου μορ. γα κραυγὴν δηλοῦντος.

1) Φωνάζω, κραυγάζω Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸ μωρὸν γαῖζ' Χαλδ. Συνών. βάζω **(I) 1**, βατταλαλῶ **3**, βαῦζω **1**. **β)** Κρώζω, ἐπὶ κόρακος Πόντ. (Κοτύωρ.): Ἀμον κορώνα γαῖζ' (κρώζει ὡς κόραξ). **2)** Ταλαιπωροῦμαι ὑποφέρω Σαμοθρ.: Δὲν ἰγείχαμ' νιὸ κί γαῖσαμ' γούλ' μία δρασμαῖν' (δὲν εἶχαμε νερὸ καὶ ἐταλαιπωρήθημεν ὅλη μέρα διψασμένοι).

γαῖλα ἡ, Θράκ. (Σηλυβρ.) Κωνπλ. Λῆμν. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορι.) Τήν. γάιλα Προπ. γκαῖλα Ἡπ. γκάιλα Λεξ. Βλαστ. 423 καῖλα Καπλ. γάιλας ὁ Ἴμβρ. Προπ. (Ἀρτάκ.)

Ἐκ τοῦ μεσο. οὐς. γαγίλα ἢ γαγῖλα. Πβ. Δουκ. Διὰ τὸ γαῖλα πβ. Πέτρον Θεοτολάου ἐν P. G. 120, 800 ζ «Βιθινοὶ γὰρ καὶ Θράκες καὶ Λυδοὶ γαγύλας καὶ κολοῖσας καὶ τρυγόνας . . . ἐσθίουσι».

1) Τὸ πτηνὸν καρακάξα Ἡπ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Ἴμβρ. Καπλ. Κωνπλ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.): Κορώνα καὶ γαῖλα νὰ γίνεσαι! (ἀρά) Κοτύωρ. Συνών. γαῖλι **1**, γαῖλίτσι. **2)** Κόραξ Ἡπ. Λῆμν. Τήν. Συνών. γαῖλι **2**.

3) Κίσσα Λεξ. Βλαστ. **4)** Γλαυξ Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορι.) κ. ἀ.

* **γαῖλᾱτος** ἐπίθ. Θηλ. γαῖλᾱτ' ἡ, Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαῖλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾱτος. Θηλ., προβατῖνα μαύρη. Πβ. γαῖλῆς.

γαῖλῆς ἐπίθ. Ἡπ. Θηλ. γαῖλω Ἡπ. γκαῖλω Ἡπ. Οὐδ. γαῖλικο Ἡπ. γκαῖλ'κου Θεσσ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαῖλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῆς.

Ὁ ἔχων χρώμα μαῦρον (ἐκ τῆς ὁμοιότητος πρὸς τὸ χρώμα τοῦ κόρακος ἢ τῆς καρακάξας) ἐνθ' ἄν.: Γκαῖλω νὰ γένῃς! (νὰ ντυθῇς εἰς τὰ μαῦρα, νὰ χηρέψῃς! ἀρά) Ἡπ. Γαῖλικο γελάδι αὐτόθι. Γκαῖλ'κου γ'ρούν' Θεσσ. Πβ. *γαῖλᾱτος. Τὸ ἄρσεν. Γαῖλῆς καὶ ὄν. βοὸς μελανόχρου, θηλ. Γαῖλω ὄν. ἀγελάδος μελανόχρου Ἡπ. Ὑπὸ τὸν τύπ. Γκαῖλω καὶ ὡς παρων. Πελοπν. (Τεγ.)

γαῖλι τό, ἀμάρτ. γαῖλ' Θεσσ. (Ζαγορ.) γκαῖλι Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαῖλα.

1) Γαῖλα **1**, ὁ ἰδ., Ἡπ.: Φρ. Τὰ γκαῖλια 'ς τὸ ψοφίμι μαζεύονται. || Ἀσμ.

Καθὼς μαυρίζουν τὰ κλαριά, τ' ὄργωμα, τὰ προσήλια ἀπὸ τὰ μαῦρα τὰ πουλλιά, κοράκια καὶ γκαῖλια

Ἦπ. 2) Γαίλα 2, ὁ ἰδ., Ἦπ.: Μαῦρος σὰν γκαίλι. Ἦ λ. καὶ ὡς ὄν. βοὸς μέλανος Ἦπ. 3) Ὄνος Θεσσ. (Ζαγόρ.)

γαϊλίτσι τό, ἀμάρι. γαλίτσι Ἦπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαίλα ἢ γαίλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσι.

Γαίλα 1, ὁ ἰδ.

γαίσιμαν τό, Πόντ. (Κερασ.) γάισιμαν Πόντ. (Κερασ.) γάισιμαν Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαίζω.

Φωνή, κραυγή.

γαϊτανάκι τό, κοιν. γαϊτανάκ' βόρ. ἰδιώμ. γαϊτανάτσι Μεγίστ. κ. ἄ. γατανάκι Κάρι. κ. ἄ. δαχτανάκι Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) βατανάκι Ρόδ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαϊτάνι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸ ἢ λεπτὸ γαϊτάνι κοιν.: Ἄσμ.

Μήδε κι ἀπ' τὰ ροῦχα σου τὰ καθημερινά σου τὸ γατανάκι θέλω γὼ πὺ ζώνεσαι 'ς τὴ μέση

Κάρι.

Βατανάκιν μου πλεμένο, | 'ς τὴν ἀνέμη τυλιμένο

Ρόδ. Συνών. γαϊτανίτσα. 2) Χορὸς μετρημεισμένων κατὰ τὰς Ἀπόκρεω, καθ' ὃν οὗτοι κρατοῦντες ἰσαριθμούς πολυχρώμους ταινίας ἐξηρησμένας ἐκ τῆς κορυφῆς καθέτου κοντοῦ καὶ χορεύοντες περὶ αὐτὸν περιπλέκουν τεχνικῶς αὐτὰς ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἔπειτα δι' ἀντιστροφῶν κινήσεων ξεπλέκουν αὐτὰς κοιν. Συνών. γαϊτάνι 4.

γαϊτανάρι τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρι.

Ἰχθύς γαϊτάνης Β 1, ὁ ἰδ.

γαϊτανᾶς ὁ, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς.

1) Ὁ πλέκων καὶ πωλῶν γαϊτάνια σύνθηθ. 2) Ὁ κοσμῶν τὰς παρυφὰς ἢ ἄλλα μέρη τῶν ἐνδυμάτων με γαϊτάνια πολλὰ. Ἦ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἀττικ. 3) Εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν σκωπτικῶς ὁ δεκανεὺς (ὡς ἔχων ταινιώδη σήματα) σύνθηθ. 4) Ἰχθύς τις Σκιάθ. Πβ. γαϊτάνης Β 1.

γαϊτανᾶτος ἐπίθ. ἀμάρι. γαϊτανᾶτους Θράκ. δαχτανᾶτος Σίκιν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

1) Ὁ ὢν ὁμοίος πρὸς γαϊτάνι, δηλ. κανονικὸς καὶ λεπτὸς Θράκ.: Φρύδ' γαϊτανᾶτον. Συνών. γαϊτανένιος 2.

2) Ὁ ἔχων ποικιλόχρους γραμμάς τοῦ τριχώματος, ἐπὶ ζῶον Σίκιν.

γαϊτανεᾶς ἐπίθ. ἀμάρι. γατανεᾶς Κύπρ. Θηλ. γατανε Κύπρ. βατανε Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶς.

1) Ὁ ἔχων χρῶμα λευκὸν με μαύρην γραμμὴν κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἐπὶ ζῶον. Πβ. *γαϊτανέντιν. 2) Θηλ., ἡ ἔχουσα τρίχας λεπτὰς ὡς ἡ μέταξα, ἐπὶ ζῶον.

γαϊτανένιος ἐπίθ. Θράκ.—Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,230. γαϊτανένιους Ἦπ. (Ζαγόρ.) γατανένος Κάρι. γαϊτανένιος Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

1) Ὁ πεποιημένος, ὁ καμωμένος ἀπὸ γαϊτάνι Ἦπ. (Ζαγόρ.)—Γ'Επαχτίτ. ἐνθ' ἄν.: Γαϊτανένια μακρουλλὰ κουμπὰ Γ'Επαχτίτ. ἐνθ' ἄν. β) Μεταφ. ὁ λεπτὸς τοὺς τρόπους, εὐγενὴς Πελοπν. (Μάν.) 2) Γαϊτανᾶτος 1, ὁ ἰδ., Θράκ. Κάρι.: Φρύδια γαϊτανένια Θράκ.

*γαϊτανέντιν ἐπίθ. οὐδ. γατανέντιν Κύπρ.

Οὐδ. τοῦ ἐπίθ. *γαϊτανέντιος παρὰ τὸ γαϊτάνι: Διὰ τὸν τύπ. πβ. Ἀνθ'Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37(1925) 167 κέξ.

Ἐπὶ ἐριφίου, τὸ ἔχον χρῶμα λευκὸν καὶ μαύρην γραμμὴν διήκουσαν κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Πβ. γαϊτανεᾶς.

*γαϊτανετοῦ ἐπίθ. Θηλ. γατανετοῦ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. *γαϊτανέντιν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦ.

Ἡ ἔχουσα μικρὸν μέρος τοῦ σώματος κόκκινον, τὸ δὲ λοιπὸν λευκόν, ἐπὶ αἰγός.

γαϊτάνης ἐπίθ. Εὐβ. (Στρόπον.) Πελοπν. (Μεσσ.) γαϊτάν'ς Ἦπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βελβ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) γαϊτάνης Μακεδ. γαϊτάνης Πόντ. (Χαλδ.) Θηλ. γαϊτάνη Πελοπν. (Λακων.) Σῦρ. γατάνη Κύπρ. γαϊτάνον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης. Τὸ θηλ. γαϊτάνον ἐκ τοῦ ἀμαρ. τύπ. γαϊτάνω.

Α) Ἐπίθετον. 1) Ὁ ἔχων χρωματιστὰς γραμμάς εἰς διαφορὰ μέρη τοῦ σώματος, ἐπὶ ζῶον Ἦπ. (Ζαγόρ.) Κύπρ. Μακεδ. (Βελβ. κ. ἄ.) Πελοπν. (Μεσσ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.): Γίδια γαϊτάνον Αἰτωλ. β) Οὐσ., ὄνομα βοὸς Εὐβ. (Στρόπον.) Ἦπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βελβ. κ. ἄ.) Πελοπν. (Μεσσ.) Πόντ. (Χαλδ.): Παροιμ. Παίξ' κι σὺ γαϊτάν'ς (ἐπὶ τοῦ ἀνοίκεια ἀνάρμοστα πράττοντος) Ζαγόρ. Ἦ λ. καὶ ὡς ἐπών. Πελοπν. (Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Ὁ ἔχων φρύδια γαϊτανᾶτα, ὡς τὸ γαϊτάνι, ἐπὶ βοὸς Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Β) Οὐσ. 1) Ὁ ἰχθύς ἰουλὶς Πελοπν. (Λακων.) Συνών. γαϊτανάρι, γαϊτανιὰ 1, γάιτανος, γαϊτανούρι, γαϊτανοῦρος. 2) Εἶδος συκῆς Σῦρ. Συνών. γαϊτανοσυκιά.

γαϊτάνι τό, κοιν. γαϊτάν' βόρ. ἰδιώμ. γαϊτάνιν Πόντ. (Κερασ.) γαϊτάν' Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) γατάνιν Λυκ. (Διβύσσ.) γατάνι Κῶς Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ. Τηλ. κ. ἄ.—Λεξ. Μπριγκ. γατάν' Θράκ. (Μάδυτ.) Σκῦρ. κ. ἄ. γατάνι Εὐβ. (Αὐλωνάρι. Κονίστρο.) γκαϊτάνι Λευκ. καϊτ-τάνιν Κύπρ. (Λεμεσ.) ἄτάνιν Τηλ. ἄτάνι Κάρι. βατάνιν Νίσυρ. Ρόδ. βατάνι Νίσυρ. Ρόδ. Χίος δαχτάνι Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Βιζ. Μήδ. Σαμακόβ. Σηλυβρ.) κ. ἄ. δαχτάν' Θράκ. (Γέν. Σαρεκκλ.) κ. ἄ.

Τὸ μεσν. οὐσ. γαϊτάνιν, παρ' ὃ καὶ γαϊτάνι. Πβ. Λύβιστρο. καὶ Ροδάμν. Ε 1489 (ἔκδ. J Lambert) «ἔγραψα, φίλε, τὴν γραφὴν καὶ δένω τὴν γαϊτάνιν | καὶ πάλιν εἰς τὸν ἡλιακὸν τὸ ἐδόξευσα τῆς κόρης». Ἦ λ. ἐκ τοῦ Λατιν. *Gaitanus*. Πβ. Μαρκέλλ. Ἑμπειρ. De medicam. 8 «Gaitano lino» καὶ Γαλην. Θεραπευτ. μεθόδ. 13 (τόμ. 4,184) «γινγνέσθωσαν δὲ οἱ τοιοῦτοι τῶν βρόχων ἐξ ὕλης δυσσήπτου, τοιαύτη δ' ἐστὶν ἐν Ρώμῃ ἢ τῶν Γαετανῶν ὀνομαζομένων ἐκ μὲν τῆς τῶν Κελτῶν χώρας κομιζομένων, πιπρασκομένων δὲ μάλιστα κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν».

Α) Οὐσ. 1) Λεπτὸν σχοινοειδὲς πλέγμα ἀπὸ νή-

ματα μετάξης ἢ ἐρίου ἢ βάμβακος χρησιμεῖον συνήθως πρὸς κόσμησιν τῶν παρυφῶν καὶ ἄλλων μερῶν τῶν ἐνδυμάτων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.): Φρύδια σὰ γαϊτάνι (λεπτὰ καὶ κανονικὰ) κοιν. Δρόμος σὰ γαϊτάνι (εὐθύτατος) *Ηπ. || Φρ. Πλέκω γαϊτάνι (βυσσοδομῶ κακόν τι κατὰ τινος, ἐπιβουλεύομαι) πολλαχ. Κάνω γαϊτάνι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. Πίνω ἓνα γαϊτάνι (πίνω ποτὸν ἔχον ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ὕψος ὅσον τὸ πάχος γαϊτανιοῦ, δηλ. πολὺ ὀλίγον) Κύθν. κ. ἄ. || Παροιμ. Ἀπέξον ὁ χορὸς γαϊτάνιν φαίνεται (οἱ ἔξω τῶν πραγμάτων εὐρισκόμενοι νομίζουν ταῦτα εὐκόλα καὶ εἶναι ἀφειδεῖς εἰς παροχὴν ὁδηγῶν) Κερασ. || *Ἄσμ.

Τόσα καὶ τόσα Σάββατα καὶ μύριες Κυριακάδες
κόρη δαχτάνι ἐπλεκε, κόρη δαχτάνι πλέκει
Σαμακόβ.

Κόρη ἁτάνιν ἥπ-πλεε τεσσάρους πέντε χρόνους
(ἥπλεε = ἐπλεκε) Τῆλ.

Ψηλομελαχρινούλλα μου, ποῦ τὸ ἄρες τὸ μελάνι
κ' ἤβαιρες τὰ φρυδάκια σου κ' εἶναι σὰ δὲ γαϊτάνι;
Ἀπύρανθ. β) Σχοινίον μάλλινον πλεγμένον ὡς γαϊτάνι καὶ χρησιμεῖον διὰ δέσιμον σακκουλίων, σάκκων κττ. Στερελλ. (Κλών.) γ) Πλέγμα μεταξωτὸν μαῦρον χρησιμεῖον εἰς ἐξάρτησιν ὥρολογίου Παξ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ζάκ. Σαμοθρ. 2) Μετάξιον νῆμα, μετὸ ὁποῖον γίνονται τὰ κεντήματα τῶν ἀνδρικῶν γελεγκῶν Ρόδ. 3) Ἡ κεντημένη ἄκρα ἐνδύματος, παρυφὴ Στερελλ. (Καλοσχολ.)

4) Ὁ Ἀποκριτικὸς χορὸς γαϊτανάκι 2, ὁ ἰδ. Ἀθην. Ζάκ. Κεφαλλ. β) Χορὸς τῆς τρίτης ἡμέρας τοῦ Πάσχα, καθ' ὃν δύο ἡμιχόρια τραγουδῶντα συμπλέκουν εἰς ὀρισμένην στιγμὴν τὰς χεῖρας καὶ ἀποτελοῦν ἐν ὁμαίᾳ συμπλέγμα Στερελλ. (Κλών.) γ) Γαμήλιος χορὸς μετὰ βήματα συρτά Ρόδ. 5) Εἶδος μαύρου σέκου (ὁ καυκὸς τῆς συκῆς γαϊτάνι, δι' ὃ ἰδ. γαϊτάνης Β 2) Μύκ. Σκυρ.

6) Πόα τις μετ' ἐλίκας εὐαισθητοῦς Στερελλ. (Αἰτωλ.) Β) Ἐπιρρηματ. 1) Κατ' εὐθείαν γραμμὴν κοιν. Φρ. Τὸ παίρνω σκοινὶ γαϊτάνι (ἐπὶ ὀχληρᾷ ἐπαναληφθεὶς τοῦ ἰδίου πράγματος. Περὶ τῆς φρ. ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Δεξικογρ. Δελτ. 4, 122) κοιν. Πάει ὁ χορὸς γαϊτάνι ἢ ἀπλῶς χορὸς γαϊτάνι (ἐπὶ χοροῦ εὐρύθμου καὶ κανονικοῦ) σύννηθ. Σέρνω τὸ χορὸ γαϊτάνι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλαχ. Ἡρτι ἢ δ'λεῖα γαϊτάν' (εὐδωδῶθη τὸ ἔργον) Μάδυτ.

2) Ἀδιακόπως, συνεχῶς Μακεδ. (Βλαστ.): Τρανώ γαϊτάν'.

γαϊτανιά ἢ, Κρήτ. γαϊτάνια Πόντ. (*Ιμερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) Γαϊτάνης Β 1, ὁ ἰδ., Κρήτ. Ἡ λ. καὶ ὡς ὄν. κύριον Θράκ. 2) Ὄνομα ἀγελάδος Πόντ. (*Ιμερ.)

γαϊτανίζω Κρήτ.—Δασκαλογιάνν. Τραγούδ. στ. 913.
Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι.

Σχηματίζω εἰς κύκλους, ἐπὶ χοροῦ (καθὼς τὰ κυκλικὰ ποικίλματα τὰ ὁποῖα γίνονται μετὸ γαϊτάνι): Ποίημ.
Δὲ βλέπω νγεὺς μετ' ἄρματα ἀσημοκονκ' ἄλλωμένους,
ψηλοὺς καὶ λυγνομέσσηδες σὰν βιόλες στολισμένους
νά γατανίζου δὲ χορό, νὰ λέσι μαδινάδες
Δασκαλογιάνν. ἔνθ' ἄν.

γαϊτάνικας ὁ, Πόντ. (Λιβερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι.

Ὄνομα βοδὸς ἔνεκα τῶν ἰδιαζόντων χρωματιστῶν ραβδώσεων τοῦ τριχώματος.

γαϊτανίτσα ἢ, Καπ. (Σινασσ.)

Ὑποχορ. τοῦ οὐσ. γαϊτάνι διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.

1) Γαϊτανάκι 1, ὁ ἰδ. 2) Μεταφ. ἡ ὁφρὺς τοῦ ἀνθρώπου (ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ σχήματος). Συνών. φρύδι.

γαϊτάνλης ἐπίθ. ἀμάρτ. καϊτάνλης Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λής.

Ὁ πεποικιλμένος μετ' γαϊτάνι (σημ. Α 1): Καϊτάνλία ζουπούνας.

γαϊτάνλάεμαν τό, ἀμάρτ. καϊτάνλάεμαν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτάνλαεύω.

Ποικίλμα μετ' γαϊτάνι (σημ. Α 1).

γαϊτάνλαεύω ἀμάρτ. καϊτάνλαεύω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαϊτάνλης.

Ποικίλλω μετ' γαϊτάνι (σημ. Α 1).

*γαϊτανογιός ὁ, γατανογιός Ἰων. (Καράμπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊτάνι καὶ γιός.

Υἱὸς ἀσίου κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν χωρικόν: Ἄσμ.

Γατανογιέ κς ἀπόξεψε, γατανογιέ κατέβα,
νά φάς τὰ μέσα τοῦ λαγοῦ, τὰ δῶω τῆς περδίκας.

γαϊτανοζωσμένος ἐπίθ. Ἡπ. Κῶς γαϊτανοζωμένος Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τοῦ ζωσμένος μετοχ. τοῦ ρ. ζώνω.

Ὁ οἶνει ζωσμένος μετ' γαϊτάνι, ἥτοι ὁ φορῶν ἐνδύματα ζωσμένα μετ' γαϊτάνι: Ἄσμ.

Ἐχὺς παιδὶ μικρούτοικο καὶ γαϊτανοζωσμένο,
τὰ λούζουν, τὸ χτενίζουν, 'ς τὸ δάσκαλο τὸ πάνε

Ἡπ. Μωρε παιδὶ μικρούτοικο καὶ γαϊτανοζωσμένο
καὶ σ' ἐλουζαν, σ' ἐχτενίζαν, 'ς τὸ δάσκαλο σ' ἐπάγουν

Κῶς.

γαϊτανολαιμοῦσα ἐπίθ. Θηλ. Πελοπν. (Μάν.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊτάνι καὶ λαιμός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, δι' ἣν ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37(1925) 180 κῆξ.

Ἡ ἔχουσα λαιμὸν ἐπιμήκη: Ἄσμ.

Κυρὰ ψηλή, κυρὰ λυχνή καὶ γαϊτανολαιμοῦσα.

γαϊτανομμάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γαϊτανομμάτα ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαϊτάνι καὶ μάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

Γαϊτανοφρυδάτος, ὁ ἰδ.: Παροιμ. Ὅσον στραβὸ χωρὶς ἢ στραβὴ φοράδα εἶναι γαϊτανομμάτα («ἐν τυφλῶν πόλει καὶ γλαυρὸς βασιλεύει»).

γαϊτανοπεριπλεγμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γαϊτανοπεριπλεγμένη Σκυρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τοῦ περιπλεγμένος μετοχ. τοῦ ρ. περιπλέκω.

Γαϊτανοπλεγμένος, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Εἴν' ἡ μέση σου ζωσμένη, | γαϊτανοπεριπλεγμένη.

γαϊτανοπλεγμένος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.) γαϊτανοπλεγμένος Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαϊτάνι καὶ τοῦ πλεγμένος μετοχ. τοῦ ρ. πλέκω.

Ὁ οἶνει ὡς γαϊτάνι πλεγμένος, δηλ. λεπτὸς καὶ κανονικός: Ἄσμ.

Κάνει ἀρχὴ ὅς τὰ μάτια του τὰ γαλοζυμωμένα,
ὕστερα ὅς τὰ φρυδάκια του τὰ γαιτανοπλεγμένα
(μοιρολ.) Μάν.

Καμαροφρύδι ἀγλόγραφο καὶ γαιτανοπλεγμένο
Κέρκ. Συνών. γαιτανοπεριπλεγμένος.

* γαιτανοπόδας ἐπίθ. γατανοπόδας Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ πόδι καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. - ας.

Ὁ ἔχων εἰς τὸν πόδα γραμμὴν χρώματος διαφόρου
ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ σώματος.

γαιτανόρραχο τό, ἀμάρτ. γαιτανόρραχον Λήμν.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ ῥάχι.

Ἡ μαύρη γραμμὴ τοῦ τριχώματος ζώων, ἡ ὁποία ἀρ-
χίζει ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ καταλήγει διὰ τῆς σπονδυλικῆς
στήλης εἰς τὴν οὐράν.

γαιτανόρραχος ἐπίθ. ἀμάρτ. βατανόρραχος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ ῥάχι καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - ος.

Ἐπὶ ζώου, ὁ ἔχων ἐπὶ τῆς ράχεως κατὰ μῆκος τῆς
σπονδυλικῆς στήλης γραμμὴν χρώματος διαφόρου ἀπὸ τὸ
χρῶμα τοῦ λοιποῦ σώματος.

γαίτανος ὁ, ΚΠασαγιάνν. Μοσχ. 95.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαιτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ος κατὰ τύπ. μεγεθ.

Γαιτάνης Β 1, ὁ ἰδ.

γαιτανός ἐπίθ. Εὐβ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαιτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ος κατὰ τὸ καστανός, μελισσός κτ.

Ἐπὶ βοῦς ὁ ἔχων εἰς τὸ μέτωπον γραμμὴν χρωματι-
σμένην. Γαιτανό βοῦδι.

γαιτανοσυκῆ ἡ, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ συκῆ.

Εἶδος συκῆς. Συνών. γαιτάνης Β 2.

γαιτανότρουλλος ἐπίθ. ἀμάρτ. γατανότρουλ-λος
Κύπρ. Οὐδ. γατανότρούλ-λιν Κύπρ.

Ἐκ τῶν ὄν. γαιτανῆς καὶ τρουῖλλος. Διὰ τὸ οὐδ.
γαιτανότρούλ-λιν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνῶν 37(1925)
167 κέξ.

Ὁ ἔχων χρῶμα λευκὸν μὲ μαύρην γραμμὴν κατὰ μῆ-
κος τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τὰ κέρατα εὐθέα πρὸς
τὰ ἄνω, ἐπὶ αἰγῶν καὶ τράγων.

γαιτανούρι τό, Λεξ. Βλαστ. 420 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαιτάνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ούρι. Περί τῆς λέξεως ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ.
Ἀρχ. 6 (1923) 228.

Ὁ ἰχθύς Ιουλὶς ἡ τουρικικὴ (julis turicica) τῆς τά-
ξεως τῶν Ιουλιδῶν (julidae). Συνών. γαιτάνης Β 1.
[**]

γαιτανοῦρος ὁ, Πελοπν. (Μεσσ.) Θηλ. γαιτανούρα

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαιτανοῦρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ος.

Γαιτάνης Β 1, ὁ ἰδ.

γαιτανοφρυδάτος ἐπίθ. σύνηθ. γαιτανοφρυδά-
τους ἑνιαχ. βορ. ἰδιωμ. γαιτανοφρυδάτος Αἰγιν. κ. ἄ.
γατανοφρυδάτος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ φρύδι καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - ατος.

Ὁ ἔχων φρύδια κανονικὰ καὶ λεπτὰ ὡς τὸ γαιτάνι
ἐνθ' ἄν.: Φρ. Εἴπαμε ξανθὰ, σγουρὰ καὶ γαιτανοφρυδάτα
(ἐνν. λόγια, δηλ. πολλὰ καὶ διάφορα, πεπαισμένως) Πε-
λοπν. (Λακων.) || Ἄσμ.

Γιὰ πές μου πές μου, μπιστιτσέ, τὰ πρόβατα ποινοῦ ἔναι;
ποινοῦ ἔν' αὐτὸς ὁ μπιστικὸς ὁ γαιτανοφρυδάτος;
Αἰγιν.

Τοῦ Γιαννακῆ ἔναι ὁ βοσκὸς ὁ γατανοφρυδάτος
Ἀπύρανθ.

Παίρνει ὁ κοδὸς τὴν ὁμορφὴν, παίρνει ὁ κοδὸς τὴν ἄσπρη,
παίρνει ὁ κοδὸς τὴ γαλανὴ τὴ γατανοφρυδάτη
αὐτόθ.

Ἄσπρη στοργυλοπρόσωπη καὶ γαιτανοφρυδάτη,
τὴ δέτρα σκίζεις κάνεις δγὸ μὲ τὸ δεξὸ σου μάτι
Κρήτ.

Σκουλήκια τρώ δὲ μάτια του τὰ γαιτανοφρυδάτα
καὶ φίδια τὴ γλωσσίσσα του τὴν ἀηδοιολαλοῦσα
αὐτόθ. Συνών. γαιτανομάτης, γαιτανοφρύδης.
Πβ. γαιτανοφρυδοῦσα.

γαιτανοφρύδης ἐπίθ. πολλαχ. γαιτανοφρύδ'ς
πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γατανοφρύδης Ἰων. (Κρήν.) Κάρπ.
Μεγίστ. κ. ἄ. γατανοφρύδης Κῶς κ. ἄ. δαχτανοφρύδης
Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Σηλυβρ.) κ. ἄ. γαιτανόφρυ-
δος πολλαχ. γαιτανόφρυδος Κρήτ. γατανόφρυδος Κύπρ.
ἄτανόφρυδος Κάρπ. κ. ἄ. βατανόφρυδος Κύπρ. δα-
χτανοφρύδης Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θηλ. γαιτανοφρυδῆ
Σκυρ. γαιτανοφρυδοῦ Κρήτ. Σίφν. κ. ἄ. γατανοφρυδοῦ
Ἰων. (Κρήν.) Μεγίστ. κ. ἄ. δαχτανοφρυδοῦ Θράκ. (Σηλυβρ.)
Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ φρύδι καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - ης. Ἡ μετακίνησις τοῦ τόνου εἰς τὸ γαιτα-
νοφρύδ' δια μετρικὴν ἀνάγκην. ἰδ. κατωτ.

Γαιτανοφρυδάτος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.
Κυρὰ ψηλὴ, κυρὰ λυχνή, κυρὰ γαιτανοφρύδα...
βάνεις τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι ἀστήτη
καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνεις ἀγγελοφρύδι
Πελοπν.

Ἀνοῖξε πόρτα τῆς ξανθῆς, πόρτα τοῦ μαυρομμάτας,
πόρτα τοῦ γαιτανόφρυδης τῆς ἄλυσοπλεγμένης
Κρήτ.

Ρωτοῦνε καὶ ξαναρωτοῦν ποῦ νὰ ἔβρουν τέτοια κόρη,
τέτοια ξανθή, τέτοια σγουρή, τέτοια δαχτανοφρύδα,
πῶχει τὸ μάτι σὰν ἑλαῖά, τὸ φρύδι σὰ δαχτάνι

Σηλυβρ.

Ὅρκο τῆς κάνω τῆς ξανθῆς, ὅρκο τῆς μαυρομμάτας
κι ὅρκο τῆς γαιτανόφρυδης βραδεῖα νὰ μὴ τῆς λείψω
Ζάκ.

Μόνο μὲ πλούσια, μὲ ξανθή, | νὰ ἔναι τσαὶ γαιτανοφρυδῆ
Σκυρ.

γαιτανοφρύδι τό, πολλαχ. γαιτανοφρούιν Χίος
(Πυργ.) γατανοφρύδι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) δαχτανοφρύδι
Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Σαμακόβ. Σκοπ.) κ. ἄ. γαι-
τανόφρυδο πολλαχ. γατανόφρυδο Κῶς.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαιτάνι καὶ φρύδι. Διὰ τὸν τύπ. γαι-
τανόφρυδο ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,180 κέξ.

Φρύδι κανονικὸν καὶ λεπτὸν καθὼς γαιτάνι ἐνθ' ἄν.:
Ἄσμ.

Βάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήτη
καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνει γαιτανοφρύδι

Ἡπ.

Δώδεκα χρόνια δούλεψα, ὅς τὸ μάτι δὲν τὴν εἶδα,
ὅς τὸ μάτι καὶ ὅς τὸ μάγουλο καὶ ὅς τὸ γαιτανοφρύδι
Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Σώπα σώπα, κυρὰ ξαθή, τί σ' ἔχω φιλημένη
'ς τὸ στήθος καὶ 'ς τὸ μάγουλο καὶ 'ς τὸ δαχτυλοφρύδι
Σαμακόβ.

γαϊτανοφρυδοῦσα ἐπίθ. θηλ. σύννηθ. γαϊτανου-
φρυδοῦσα βόρ. ιδιῶμ. γατανοφρυδοῦσα Ἰων. (Ἐρυθρ.)
Κύπρ. Χίος κ. ἄ. γατανοβρυδοῦσα Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαϊτάνι καὶ φρύδι καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν
Ἀθηνᾶ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα φρύδια κανονικὰ καὶ λεπτὰ καθὼς γαι-
τάνι, γαϊτανοφρύδα ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Καὶ μὴ κοκκινομάγουλη καὶ γαϊτανοφρυδοῦσα
ρίχνει τὴ μπόλγα χαμηλὰ καὶ σκέπασε τὸ φρύδι
Πελοπν. (Βασαρ.)

Δὲν ἔχουν ἰδοῦν τὰ μάτια μου τέτοια μαυροματουῦσα,
τέτοια δαχτυλιδόστομη καὶ γαϊτανοφρυδοῦσα
Κέρκ.

Κόρη ξαθομαλλοῦσα μου καὶ γατανοφρυδοῦσα,
μέσα 'ς τὸν Ἄδη κείτσαι πέντε μερῶ λοχοῦσα
Ἐρυθρ.

Γιὰ σου, μηλζὰ μου κόττινη τῶα γατανοφρυδοῦσα,
τῶ' ἐσ' ὅταν ἐγεννήθηκες οὐλ-λα τὰ δέντρ' ἀθκυοῦσαν
Κύπρ. Πβ. γαϊτανοφρυδοῦσα, γαϊτανοφρύδης.

γαϊτάνωμα τό, Πελοπν. (Πάτρ.) κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν.
Δημητρ. γαϊτάνουμα Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτανώνω.

1) Διακόσμησις ἐνδύματος με γαϊτάνι ἐνθ' ἄν. 2)
Κόσμημα ἐνδύματος με γαϊτάνι ἐνθ' ἄν.: Φρ. Φρόσκα
χρόνια καὶ παλαιὰ γαϊτανώματα (ἐπὶ προσώπου ἀπροόπτως
ἐμφανιζομένου μετ' ἀπουσίαν μακροῦ χρόνου, συνών φρ.
σάν τὰ χιόνη) Πελοπν. (Πάτρ.)

γαϊτανώνω πολλαχ. γαϊτανώνου πολλαχ. βόρ. ιδιῶμ.
γαϊτανώνω Πόντ. (Κερασ. Σταυρ.) Μετοχ. καϊτανωμένος
Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαϊτάνι.

1) Ποικίλλω, κοσμῶ ἔνδυμα ἢ ἄλλο τι με γαϊτάνι
πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Σταυρ. Τραπ.): Γαϊτανώνω
τὸ φουστάνι. Μετοχ. καϊτανωμένος ὡς ἐπιθετικὸς προσ-
διορισμὸς ἀετοῦ ἄνευ ὠρισμένης σημασίας ἐν ἄσμ.

Τρεῖσοι ἀγτοί, τρεῖσοι ἀγτοί, τρεῖσοι καϊτανωμένοι,
ἔγκαν φαῖν, ἔγκαν ποτήν, κάθουν καὶ τρών καὶ πίν'νε
Πόντ. (Τραπ.) β) Παθ. πλαισιώνομαι Μακεδ. (Χαλκιδ.)
Σκῦρ. κ. ἄ.: Ἄσμ.

Ἀφόντες ἔχτιστ' ὁ οὐρανὸς τσ' ἐθεμελιώθη ὁ κόσμος
τσ' ἐγαϊτανώθη ἢ θάλασσα τριγῦρο με τὴν ἄμμο,
τότε ἀγάπα ὁ νγὸς τὴ νγὰ τσ' ἢ μάννα του δὲ θέλει
Σκῦρ. 2) Μεταφ. πείθω, καταφέρω τινὰ νὰ κάμῃ τι
πρὸς τὸ συμφέρον μου Σάμ.: Κοίταξι νὰ τοὺν γαϊτανώσης.

γαϊτανωτής ὁ, (Νέα Ἐστία 11, 5)

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτανώνω.

Ράπτης εἰδικῶς ἀσχολούμενος εἰς τὴν διακόσμησιν
ἐνδύματος με γαϊτάνι.

γαϊτανωτός ἐπίθ. πολλαχ. γαϊτανωτός Κῶς.

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτανώνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ωτός.

Ὁ κεντημένος ἢ κοσμημένος με γαϊτάνι: Γαϊτανωτὸ
φουστάνι.

γαῖττα ἡ, Ζάκ. Ἡπ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Παξ.
Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Βλαστ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gavetta* = πινάκιον ξύλινον
ἐν τῷ ὁποίῳ τρώγουν οἱ ναῦται πλοίου.

1) Μονόξυλον μικρὸν Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Πλοιά-
ριον ἀλιευτικὸν ἱστιοφόρον Ζάκ. Ἡπ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κε-
φαλλ. Παξ. — Λεξ. Βλαστ.

γαῖττιτσα ἡ, Πελοπν. (Μεσο.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖσ. γαῖττα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίτσα.

Μικρὰ γαῖττα, ὁ ἰδ. Συνών. γαῖττοπούλλα.

γαῖττομάννα ἡ, Ἰθάκ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαῖττα καὶ μάννα.

Μεγάλῃ γαῖττα, ὁ ἰδ.

γαῖττοπούλλα ἡ, Κέρκ. Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖσ. γαῖττα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -πούλλα.

Γαῖττιτσα, ὁ ἰδ.

γαλὰ ἐπιφών. Θράκ. (Μάδυτ.)

Λέξις πεποιημένη.

Λέγεται κατ' ἐπανάληψιν γαλὰ γαλὰ ὑπὸ τῶν μητέ-
ρων ὡς λέξις παιδική πρὸς τὰ τέκνα των, ὅταν θέλουν
νὰ τὰ λούσουν.

γάλα τό, κοιν. γάαλα Σέριφ. γάλαν Ἰκαρ. Κύπρ.

Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὁφ. Πλάταν. Σάντ.
Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.) Ρόδ. γάλας Ἀθῆν. (παλαιότ.) Εὔβ.
(Ἀνδρῶν. Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Ἰων. (Καρσμπ.) Κῶς Λυκ.
(Λιβύσσ.) Μέγαρ. Μεγίστ. Προπ. (Κύζ.) Σκῦρ. Σύμ. Χίος
(Καρδάμ. Πυργ.) κ. ἄ. γάλα Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Μα-
λακ.) γάνα Νάξ. (Βόθρ. Σκαῦ.) ἄνα Νάξ. (Βόθρ.)
ἰνά Νάξ. (Κορων. Φιλότ.) ἰάλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἰά
Νάξ. γά Καπ. (Φάρας.) Τσακων. βάλα Κάρπ. Γε-
νικ. τοῦ γαλάτου καὶ γαλατιοῦ κοιν. Πληθ. γάλιτα Πόντ.
(Ὁφ.) γάλ'τα Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. οὖσ. γάλα. Τὸ γάλας κατ' ἀναλογ. τοῦ κρέας
κατὰ ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 442 καὶ 462. Ὁ τύπ. καὶ μεσν.
Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 597 (ἐκδ. Wagner 161) «ἀκόμη
καὶ τὸ γάλας μου μεῖζον τοῦ ἐδικοῦ σου».

1) Τὸ ἐκ τῶν μαστῶν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν μαστο-
φόρων ζώων ἐκκρινόμενον θρεπτικὸν λευκὸν ἢ ὑποκίτρι-
νον ὑγρὸν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Μαλακ.
Φάρας.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὁφ. Σάντ.
Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἀσπρο σάν τὸ γάλα (ἐπὶ
πράγματος λευκοτάτου). Γάλα τοῦ κουτιοῦ (τὸ ἀποστειρω-
μένον καὶ συμπυκνωμένον) κοιν. || Φρ. Τὸ στόμα του μυ-
ρίζει ἀκόμα γάλα (ἐπὶ τοῦ μικροῦ τὴν ἡλικίαν καὶ ἀπεί-
ρου). Ἀρνί-μοσκάρι τοῦ γάλατος (τὸ θηλάζον ἔτι). Πο-
δαράκια τοῦ γαλάτου ἀρνῆσι (ποδαράκια μικροῦ ἀρνιοῦ).
Μέλι γάλα (ἐπὶ συμφυλίωσης ἢ ἄκρας συμπνοίας, οἶον:
ἔγιναν μέλι γάλα ἢ ἔγιναν ὅλα μέλι γάλα, εἶναι ὅλα μέλι
γάλα, τὰ βρῆκα ὅλα μέλι γάλα κττ.) Ἐφτυσα ἢ μαρτύρησα
τῆς μάννας μου τὸ γάλα (ἐταλαιπωρήθην πολὺ). Τοῦ πουλ-
λιοῦ τὸ γάλα (ἐπὶ σπανίων καὶ πολυτίμων ἐδεσμάτων,
συνών. ἀρχ. «ὀρνίθων γάλα»). Σὰν τὴ μυῖγα μέσ' 'ς τὸ γάλα
(ἐπὶ πράγματος ἀναρμόστου) κοιν. Ἀνθρώπος τοῦ γάλα-
τος (πεπαισμένως ἐπὶ ἀνθρώπου λεπτοφυοῦς, ὅχι χειρο-
δυνάμου) πολλαχ. Χοντρὸ γάλα (τὸ περιέχον πολὺ βούτυ-
ρον, τὸ παχὺ) Πελοπν. (Μαζαίικ.) Πήζω τὸ γάλα (τυρο-
κομῶ) αὐτόθ. Ἀρνί ἀπ' τοῦ γάλα (τὸ θηλάζον ἔτι) Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.) Χυμένον γάλα (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀναξίου καὶ
εὐτελοῦς) Εὔβ. (Στρώπον.) Τὸν ἔσφιξαν τὰ γάλατα (ἐπὶ τοῦ

λίαν βιαστικοῦ, ἐκ μεταφ. τῆς θηλαζούσης αἰγὸς βιαζομένης μετὰ τὴν βοσκὴν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς θηλασμόν Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν.) Ἡ θάλασσα εἶναι γάλα (ἀφρώδης ἐκ τῆς τριχυμίας) Κύθηρ. Ὡς τὰ γάλατα (εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς τυροκομίας) Αἰτωλ. Μπαίνει ὡς τὸ γάλα (ἐπὶ τοῦ συμμετέχοντος εἰς κέρδος ἐκ μεταφ. τῶν πρὸς τυροκομίαν συνεταιριζομένων ποιμένων) Κρήτ. Σινίζει τοῦ γαλάτου (ἀποπνέει ὁσμὴν ὀξίνου γάλακτος) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἀρμέγω ἓνα γάλα τὴν ἀγελάδα - τὴν κατοῖκα κττ. (ἄπαξ τῆς ἡμέρας) Σῦρ. Μοῦ κόλλησε σὰ ἀῆς μάννας μου τὸ γάλα (ἐπὶ πράγματος καταστάντος ἰσχυρῶς ἐπιθυμητοῦ) Κρήτ. Ἐγὼ ἔχου τοῦ γάλα (ἐμὲ εὐνόησεν ἡ τύχη) Λέσβ. || Παροιμ. Κάηκε ὡς τὸ γάλα, φουῶ καὶ τὸ γιανούρι (ἐπὶ ἀνθρώπου παθόντος καὶ προφυλαττομένου καὶ ὅπου οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος) κοιν. Κε ἀπὸ τῆ στέρφα γίδα βγάξει γάλα (ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ νὰ κερδίσῃ ὅθεν δὲν ἐλπίζει τις) πολλαχ. Ἀσ' σὸν ἀρνικὸν τὸ γαῖδαρον γάλαν ἐβγάλλ' καὶ παίρ' (ἀπὸ τὸν ἀρσενικὸ γαῖδαρο βγάξει καὶ παίρνει γάλα, συνών. τῇ προηγουμένῃ) Χαλδ.

Ἄλλα εἶν' τ' ἄλλα | καὶ ἄλλο τῆς Παρασκευῆς τὸ γάλα (ἐπὶ πραγμάτων καὶ περιστάσεων διαφορωτάτων) σύνηθ. || Γνωμ.

Τοῦ γάλα τρέφει τοῦ πιδι καὶ οὐ ἥλιους τοῦ μονοκάρ' καὶ τοῦ κρασί τοῦ γέρουντα τοὺν κάνει παλληκάρ' Μακεδ. (Βέρ.) || Ἄσμ.

Οἱ εἰς ἀλέθουν μὲ νερὸ καὶ οἱ εἰς μὲ τὸ γάλα καὶ ὡς τὸν ἀφρὸ τοῦ γαλατιοῦ τρία κοράσια πλένουν Πελοπν. (Πάτρ.)

Ἀσπρη ὡσαὶ σὰ δὰ γάλατα ποῦ βγάνουν οἱ προβάτες, ξεχωριστὴ ὡς, ἀγάπη μου, ἀπὸ σοῖ μαυρομμάτες

Κρήτ. || Ἐν συνεφ. μὲ τὸ ἐπίθ. γλυκὺς Κύπρ. (Λεμεσ. Πάφ.) Πόντ. (Πλάταν. Τρίπ.) Γλυκὺν γάλαν Πλάταν. Τρίπ. Γλυκὺν γάλαν Λεμεσ. Πάφ. Ὁ πληθ. Γάλατα τοπων.

Ἡπ. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. γάλαν ὄξινον τὸ κοινὸν γιανούρι Κύπρ. (Λεμεσ. Πάφ.) γ) Τὸ ὀξύγαλα, τὸ γιανούρι Θράκ. (Σιρέντζ.) Πόντ. (Πλάταν. Τρίπ.) δ) Ὑπὸ τὸν τύπ. τῆς παραμάννας τὸ γάλα, τὰ λευκὰ στίγματα τῶν ὀνύχων Θράκ. (Κασταν.) 2) Ὁ γαλακτώδης ὁπὸς φυτῶν καὶ καρπῶν κοιν. : Φρ. Εἶναι ὡς τὸ γάλα τοὺς τὰ στάρια (δὲν ἔχει πῆξει ἀκόμῃ ὁ καρπὸς) κοιν. Ἀπὸ τῆς συκῆς τὸ γάλα (ἐπὶ συγγενείας λίαν ἀπομακρυσμένης ἢ ἀνυπόφορου) πολλαχ. || Ἄσμ.

Φίδια μοῦ μαγερέψανε μὲ τῆς συκῆς τὸ γάλα γὰ νὰ τὰ φάγω ν' ἀρνηθῶ τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 3) Τὸ διάλυμα τῆς ἀσβέστου Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Τοῦ πέρασα γάλα τοῦ σπὶτ' (τὸ ἄσπρισα).

γάλα ἡ, Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα. Διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ γένους πβ. τὸ στόμα καὶ ἡ στόμα κττ.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀραβοσίτου ἐν τῇ πρώτῃ γαλακτώδει συστάσει τῆς.

γαλά ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα.

Ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἀμέλγονται τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἰγες.

γαλάγρα ἡ, Μακεδ. (Κοζ.) — Λεξ. Κομ. Μπριγκ. γαλάγρα Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) — Λεξ. Γαζ. (λ. ἐκ-πισστήριον).

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαλεάγρα = παγὶς δι' ἧς συλλαμβάνονται γαλαῖ. Διὰ τὸν παρεκτεταμένον τύπ. γαλάγραφα πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 309.

1) Ἐργαλεῖον τῶν πεταλωτῶν Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) — Λεξ. Κομ. Μπριγκ. Συνών. ντανάλια. 2) Πισστήριον τῶν βιβλιοδετῶν Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ. Κοζ.)

3) Πισστήριον ἐλαιοτριβείου Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) — Λεξ. Γαζ.

γαλάδερφος ὁ, Ἡπ. κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 412 γαλάδερφος Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀδερφός.

Ὁ υἱὸς τῆς τροφοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς γαλουχηθὲν ξένον βρέφος.

γαλαετός ὁ, Μακεδ. (Βέρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀετός.

Ὁρνεον μέγα λευκόν.

γαλαζάγκαθο τό, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

Ὁνομα ἀκάνθης μὲ ἄνθη κυανᾶ.

γαλαζγίζω Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος.

Γίνομαι ὑποκύανος : Ἐγαλάζισε νὰ κλαίῃ τὸ παιδί. Συνών. γαλαζεύω, γαλαζώνω 1 β.

γαλαζένιος ἐπίθ. ΣΜαρτζώκ. Ποιήμ. 23.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος μετασχηματισθέντος κατὰ τὰ εἰς - ἐπίθ. ἐπίθετα.

Γαλάζιος, ὁ ἰδ. : Ποιήμ.

Ἀφήσατε νὰ περάσω | τὰ γαλαζένια μάκρη, νὰ τοῦξω ἀπ' ἀκρὴ καὶ ἀκρὴ | γὰ νὰ βρῶ τὸ Θεό.

γαλαζεύω Θράκ. (Σηλυβρ. Τζετ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος.

Γαλαζγίζω, ὁ ἰδ. : Ἡ λεχοῦσα, δὲν τοσαυταῖς ἡμέραις, δὲν μπορεῖ νὰ πάσῃ ἀνάσας, γαλαζεύ'νε τὰ χεῖλη καὶ τὰ νύχια τῆς.

γαλαζοκίτρινος ἐπίθ. ΣΣκίπης ἐν Ν. Ἐστ. 19 (1936) 386. γαλαζοκίτρινος Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τῶν ἐπίθ. γαλάζιος καὶ κίτρινος.

Ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ κίτρινον ἢ ὁ ὢν κυανοῦς καὶ κίτρινος.

γαλάζιος ἐπίθ. κοιν. γαλάζιους βόρ. ἰδιώμ. γαλάζιος Κρήτ. Τήλ. κ. ἀ. — Λεξ. Δημητρ. γαλάζιους Ἡπ. (Ζαγόρ.) Σάμ. κ. ἀ. γαλαζιους Μακεδ. γαλάτζιος Σίφν. γαλαζὸς Λεξ. Βλαστ. 348.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. γαλάζιος κατ' ἀναγραμματισμὸν ἐκ τοῦ γαλαίζος παρὰ τὴν μετοχ. γαλατίζον τοῦ ρ. γαλατίζω, ὁ ἀπὸ τοῦ μεταγν. οὐσ. κάλαῖς = πολύτιμος λίθος κυανοῦ χρώματος πρασινίζοντος. Ἀχμέτ Ὀνειροκρ. κεφ. 217, 20 «οὐσίον γαλατίζον ἢ βένετον». Πβ. Δουκ. (λ. καλλάινος), Κορ. Ἑλλην. Βιβλιοθ. Πάρεργ. τόμ. 4, 131 καὶ Λεξ. Liddell - Scott - Κωνσταντινίδου (λ. κάλαῖς). Τὸ γαλάζος κατ' ἀπώλειαν οὐρανώσεως τοῦ ζ. Τὸ γαλαζιους ἐτονίσθη κατὰ τὰ χρωμάτων δηλωτικὰ ἐπίθ. κίτρινος, κόκκινος, πράσινος, τὸ δὲ γαλαζὸς κατὰ τὸ συνών. γαλανός.

1) Ὁ ἔχων τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα ἢ ὁ ὢν κυανοῦς κοιν. : Γαλάζιος οὐρανός. Γαλάζια πέτρα. Γαλάζιο αἷμα - φόρεμα - φουστάνι - χρῶμα κττ. κοιν. Γαλάζιο φῶς ΖΠαπαντων. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 332. Γαλάζιος ἡσκίος ΚΧατζοπ. Πύργ. Ἀσπροπότ. 12. Συνών. γαλανός (1) Α 1. 2) Οὐδ. οὐσ. α) Τὸ κυανοῦ χρώματος ἔνδυμα κοιν. : Ἄσμ.

*Άλλες φοροῦν τὰ κόκκινα καὶ ἄλλες φοροῦν γαλάζια, γαλάζια καταγάλαζια, λογειοῦντ' ἀρχοντοποῦλλες
*Ηπ. β) Χονδρὸν μάλλινον ὕφασμα ἐγχώριον κυανοῦ χρώματος, ἐκ τοῦ ὁποίου γίνονται ἀνδρικά καὶ γυναικεῖα ἐνδύματα *Ηπ. (Ζαγόρ.)

γαλαζοαίματος ἐπίθ. σύνηθ. γαλαζοαῖμος σύνηθ.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. αἷμα. Τὸ γαλαζοαῖμος κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.
Εἰρων. ἐκεῖνος εἰς τὰς φλέβας τοῦ ὁποίου ρέει αἷμα κυανοῦν, ὃ εὐγενοῦς καταγωγῆς, ἀριστοκρατῆς: Γαλαζοαῖμος ἀριστοκρατία.

γαλαζοβαμμένος ἐπίθ. πολλαχ.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ βαμμένος μετοχ. τοῦ ρ. βάφω.
*Ο βαμμένος μὲ χρῶμα κυανοῦν.

γαλαζοθώρητος ἐπίθ. ΙΠολέμ. Σπασμέν. μάρμαρ. 152.
*Εκ τῶν ἐπιθ. γαλάζιος καὶ θωρητός < θωρῶ.
*Ο φαινόμενος κυανοῦς: Ποίημ.
Ποῦ πάει καὶ ὅλο σηκώνεται ψηλὰ πρὸς τὰ γαλαζοθώρητα τὰ οὐράνια;

γαλαζοκίτρινος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαλαζουκίτρινος Μακεδ. (Βελβ.) κ. ἄ.
*Εκ τῶν ἐπιθ. γαλάζιος καὶ κίτρινος.
Κυανοῦς καὶ κίτρινος.

γαλαζολούλουδο τό, ΚΠαλαμ. Πενταποῦλ. 115.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. λουλούδι.
*Ανθος κυανοῦ χρώματος. Συνών. γαλαζολούλουδο.
γαλαζόμαυρος ἐπίθ. ΑΚαρκαβίτσ. Ζητάν. 73—(Λεξ. Δημητρ. Βλαστ. 348.
*Εκ τῶν ἐπιθ. γαλάζιος καὶ μαῦρος.
*Ο ἔχων χρῶμα βαθὺ κυανοῦν ἀποκλίνον πρὸς τὸ μαῦρον ἐνθ' ἄν.: Οἱ ἄγριες βουρδουλγές τοῦ ἀγᾶ ζῶντος τὸ μελαχρινὸ κορμί του μὲ ζωνάρια γαλαζόμαυρα (ἐκ διττῆς) ΑΚαρκαβίτσ. ἐνθ' ἄν.

γαλαζομμάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. γαλαζομμάτης Θήρ.
*Εκ τοῦ οὐσ. γαλάζιος, τοῦ οὐσ. μάτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.
*Ο ἔχων ὀφθαλμοὺς γαλανούς: *Ο Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπὸ γαλαζομμάτη! (πιστεύεται ὅτι οὗτος εἶναι κακὸς καὶ βάσκανος). Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαλανομμάτης.

γαλαζοντυμένος ἐπίθ. ΑΚαρκαβίτσ. Λόγ. πλώρ. 20.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ ντυμένος μετοχ. τοῦ ρ. ντύνω.
*Ο φέρων ἐνδυμασίαν κυανοῦ χρώματος. Συνών. γαλαζοφορεμένος, γαλανοφορεμένος.

γαλαζόπετρα ἡ, κοιν. γαλαζόπιτρα βόρ. ἰδιώμ. γαλαζιόπετρα Κῶς.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. πέτρα.
1) *Ο πολύτιμος λίθος κάλαῖς Λεξ. Βλαστ. 483 Δημητρ. 2) *Ο θεικὸς χαλκὸς καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ διάλυμα, δι' οὗ ραντίζουν τὰς ἀμπέλους κατὰ τοῦ περονοσπόρου κοιν. Συνών. ἀλογολίθι, ἀλογόπετρα, μαβιὰ πέτρα, πέτρα, χαλκός. 3) *Ο σχιστόλιθος ΔΛουκοπ. Αἰτωλ. οἰκῆς. 41—Λεξ. Βλαστ. 481.

γαλαζοπράσινος ἐπίθ. σύνηθ.
*Εκ τῶν ἐπιθ. γαλάζιος καὶ πράσινος.

*Ο ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ πράσινον ἢ ὁ ὢν κυανοῦς καὶ πράσινος ἐνθ' ἄν.: Μάτια - νερὰ γαλαζοπράσινα. Χρῶμα γαλαζοπράσινο σύνηθ. Γαλαζοπράσινη καταχνιὰ ΑΚαρκαβίτσ. Λόγ. πλώρ. 71. || *Ἀσμ.
Χίλοι καὶ δυὸ τὸν πλάκωσαν, χίλοι καὶ δυὸ τὸν πιάγουν οὔλοι γαλαζοπράσινοι καὶ κοκκινσκομφᾶτοι
Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.)

γαλαζούδι τό, Θράκ.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.
Τὸ φυτὸν βούγλωσσον.
γαλαζούλλα ἡ, ΠΒλαστοῦ *Αργ. 337 καὶ Λεξ. 477.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούλλα.
Φυτόν τι μὲ γαλάζια ἄνθη.

γαλαζοφέρω ΠΜελισσιώτ. Θυμιούλ. 18.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ ρ. φέρω, δι' ὃ ἰδ. φέρνω.
*Εχω χρῶμα κυανοῦν: Ποίημ.
Τὴν ἀγαπῶ τὴ θάλασσα, ὅπου γαλαζοφέρει, γιὰτὶ καὶ ἡ ἀγάπη μου γαλάζια εἶν' ντυμένη.

γαλαζοφορεμένος ἐπίθ. Στερελλ. (Παρνασσ.) γαλαζοφορεμένος Στερελλ. (Παρνασσ.) γαλαζιουφορεμένους Μακεδ. (Χαλκιδ.)
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ φορεμένος μετοχ. τοῦ ρ. φορῶ.

1) Γαλαζοντυμένος, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: *Ἀσμ.
Οὐλὰ τὰ κορίτσια τὰ εἶδα | μὲ τὰ γέλια μὲ τὰ χάρδια, μὲ γαλαζοφορεμένη | μὲ τὴν καρδίαν καημένη
Παρνασσ. 2) *Εκεῖνος ποὺ φορεῖ καλοπλεγμένα καὶ καλοσχηματισμένα ἐσώρουχα, καθαρὰ καὶ λευκά (κατὰ παρρημ. πρὸς τὸ γάλα) Στερελλ. (Παρνασσ.)

γαλαζόχορτο τό, Λεξ. Δημητρ.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. χόρτο.
Τὸ φυτὸν εὐφόρβιον ἢ λαθυρίς (euphorbium lathyris).

γαλαζόχρυσος ἐπίθ. Σκῦρ.
*Εκ τῶν ἐπιθ. γαλάζιος καὶ χρυσός.
*Ο ἔχων χρῶμα κυανοῦν χρυσίζον.

γαλαζόχρωμος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.
*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. χρῶμα.
*Ο ἔχων χρῶμα κυανοῦν.

γαλάζωμα τό, Ίκαρ. Πελοπν. (Μεσσ.)—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 363.
*Εκ τοῦ ρ. γαλαζώνω.

1) Τὸ νὰ γίνῃ τις ὑποκύανος Λεξ. Αἰν. 2) Τὸ διὰ διαλύματος θεικοῦ χαλκοῦ ράντισμα Πελοπν. (Μεσσ.)

γαλαζώνω *Ηπ. Ίκαρ. Πελοπν. (*Ανδροῦς. Μεσσ.) κ. ἄ.—ΚΧρηστομ. Κερέν. κούκλ. 6—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 348. γαλαζώνου Μακεδ. (Σίτοβ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) γαλαζιώνω ΜΦιλήντ. Θρῶλ. 15.

*Εκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος.
1) Φαίνομαι κυανοῦς ΚΧρηστομ. ἐνθ' ἄν.: Ν' ἀπλώσῃ ἓνα δυὸ ρουχαλάκια... ποῦ γαλάζωναν ἀπ' τὸ λουλάκι ἀπάνω'ς τὸ σκοινί. β) Λαμβάνω χρῶμα ὑποκύανον ἀποκλίνον πρὸς τὸ μέλαν *Ηπ. Μακεδ. (Σίτοβ.) Στερελλ. (Παρνασσ.)—Λεξ. Αἰν. Βλαστ.: Γαλάζωσαν τὰ χεῖλη του ἀπὸ τὸ κρύο Λεξ. Αἰν. || *Ἀσμ.

Τώρα νυχτώνουν τὰ -ι- βουνὰ κ' οἱ κάμποι γαλαζώνουν
Σίτοβ.
Βάζει φωτιά 'ς τὴν καλαμιά καὶ γαλαζώνει ὁ τόπος
Ἡπ. Συνών. γαλαζγίζω. 2) Προσδίδω χρώμα κυαν-
οῦν ΜΦιλήντ. ἔνθ' ἄν.: Ποίημ.
Ἔσκασ' ὁ ἥλιος, χύθηκε 'πάν' ἀπ' τὰ κορφοβούνια,
γαλάζωσε τὸν οὐρανὸ καὶ χρύσωσε τὰ γνέφη.
Συνών. γαλαζγίζω, γαλαζεύω, γαλανιάζω 1β. β)
Περνῶ ἀπὸ τὸ λουλάκι, λουλακιάζω Στερελλ. (Παρ-
νασσ.): Γαλαζωμένα ροῦχα. 3) Ραντίζω μὲ διάλυμα
θειικοῦ χαλκοῦ Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Μεσσ.): Γαλαζώνω
τ' ἀδέλι Ἀνδροῦς.

γαλαζωπίζω Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλαζωπός.

Ἔχω χρώμα κυανοῦν: Ἄσμ.

Τῇ θάλασσα τὴν ἀγαπῶ, γιατί γαλαζωπίζει
κ' ἐμένα ἡ ἀγάπη μου βαθρὰ νερὰ ἀρμενίζει.

γαλαζωπός ἐπιθ. Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλάζιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ωπός.

Ὁ ἔχων χρώμα ὑποκύανον.

γαλαθέας ἐπιθ. Πόντ. (Ἄμισ. Χαλδ.) Θηλ. γα-
λαθέα Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλαθηνός δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ
ὡς παραγωγικῆς καταλ. νομισθέντος -ηνός διὰ τοῦ
-έας καταλ. κατ' ἐξοχὴν δηλούσης τὸν ἔχοντα ἐν πλη-
σιοντῇ τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου δηλούμενον.

Γαλαθηνός 1, ὁ ἰδ.

γαλαθηνός ἐπιθ. Πόντ. (Κερασ.) γαλαθ'νός Μακεδ.
Λιγαθ'νός Εὐβ. (Κύμ.) Λιγαθ'νός Εὐβ. (Ἀκρ. Παχ.) Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ. Ἀμφ.) Λιγαθ'νός Κέρκ.

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. γαλαθηνός. Τὸ λιγαθηνός ἐκ τοῦ
μεταβατικοῦ κατ' ἀναγραμματισμὸν τύπου λαγαθηνός.

1) Ὁ ἔτι θηλάζων Μακεδ. Πόντ. (Κερασ.). Ἡ σημ.
καὶ ἀρχ. Συνών. γαλαθέας. 2) Μεταφ. α) Ἰσ-
χνός, λεπτοφυής Εὐβ. (Κύμ.) Κέρκ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀμφ.):
Ἀνθρωπος λιγαθηνός Κέρκ. Λιγαθ'νὴ γ'ναῖκα Αἰτωλ.

β) Εὐθραυστος Κέρκ.: Λιγαθ'νη ἀμύγδαλα - ξύλα κτ.

γαλακάρᾳ ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρᾳ, δι' ἣν ἰδ. -αρος.

Ἡ παρέχουσα ἄφθονον γάλα: Ἡ γίδα μας εἶναι γα-
λακάρᾳ, βγάζει μιὰ κανάτα τὴν ἀρμεκχιά. Ἔχει μιὰ γυ-
ναῖκα γαλακάρᾳ καὶ θ' ἀναστήσῃ καὶ τὰ δύο παιδιά.

*γαλακάρῃς ὁ, Θηλ. γαλακαρῆς Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρῃς.

Ἡ θηλάζουσα γυνή.

γάλακας ὁ, Χίος (Καλαμ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐς. γαλάκι (I).

Ὁ καυλὸς τοῦ κρομμύου.

γαλάκι (I) τό, Χίος.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ πρὸς φύτευσιν κρόμμυον.

γαλάκι (II) τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. γάλα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκι.

Μικρὰ ποσότης γάλακτος: Ἄσμ.

Γάλα γαλάκι | νὰ φάῃ τὸ ἀρνάκι

(λέγεται πρὸς τὰ μικρὰ παιδιά, ὅταν τοὺς δίδουν νὰ πι-
οῦν γάλα).

γαλακιάζω Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλάκι.

Ἐπὶ τοῦ σίτου, ἀρχίζω νὰ ὠριμάζω.

*γαλακιάρις ἐπιθ. Θηλ. γαλακιάρα Πελοπν. (Λα-
κων.) Οὐδ. γαλακιάρικο Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιάρῃς.

1) Γαλακτοφόρος: Γαλακιάρα γίδα - προβάτα. 2) Ὁ
ἔτι θηλάζων: Γαλακιάρικο κατσίκι. 3) Μεταφ. ὁ μὴ ρω-
μαλέος, καχεκτικός.

*γαλακοζοχός ὁ, γαλακοκιοχός Πελοπν. (Μάν.)

Εἶδος χόρτου ἐδωδίου ἐκχέοντος κατὰ τὴν κοπὴν τῆς
ρίζης γαλακτώδη ὁπὸν.

*γαλακοπρόβατο τό, γαλακοπρόβατο Πελοπν.
(Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαλάκι καὶ πρόβατο.

Εἶδος χόρτου ἐδωδίου, τοῦ ὁποῦ τὰ φύλλα κοπτό-
μενα ἐκχέουν γαλακτώδη ὁπὸν.

*γαλακοχοιρινγὰ ἡ, γαλακοχοιρινγὰ Πελοπν.
(Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐς. γαλάκι καὶ χοιρινγὰ.

Χόρτον τι ἐκχέον γαλακτώδη ὁπὸν καὶ διδόμενον ὡς
τροφὴ εἰς τοὺς χοίρους.

γαλακώμα τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλακώω.

Ἡ γλῆκα τοῦ ὑάου.

γαλακῶνω Πελοπν. (Μάν.) - ΚΠασαγιάνν. Παρα-
μῦθ. 4 καὶ 12

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλάκι.

I) Παράγω, κατεβάζω γάλα εἰς τοὺς μαστοὺς Πελοπν.
(Μάν.): Τὰ πρόβατα γαλακώσασι (οἱ μαστοὶ τοὺς ἔχουν
γάλα, ἄρα πλησιάζουν νὰ γεννήσουν). II) Μὲ καταλαμ-
βάνει γλυκεῖα διάθεσις πρὸς ὕπνον (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ
καταλαμβάνομαι ὑπὸ νάρκης ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς πο-
ταμίους ἰχθύς, οἱ ὅποιοι ναρκώνονται, ὅταν τοὺς ρίξουν
χόρτον, τοῦ ὁποῦ ὁ γαλακτώδης ὁπὸς ἔχει τοιαύτην ἐπί-
δρασιν ΚΠασαγιάνν. ἔνθ' ἄν.: Μ' ἔπαιρν' ὁ ὕπνος, γαλά-
κωσαν τὰ μάτια μου, χωνόμουν ἀποκάτου ἀπὸ τὴ βελέντζα,
ἔνθ' ἄν. 4 Γαλακωμένα μάτια ἔνθ' ἄν. 12.

γαλανάδα (I) ἡ, Κεφαλλ.—ΑΤανάγρ. Ἀγγελ. ἐξο-
λοθρ. 305—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 348.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άδα (I).

Ἡ ιδιότης τοῦ γαλανοῦ, τὸ γαλανὸν χρώμα ἔνθ' ἄν.:
Τὴ γαλανάδα τῆς λίμνης ΑΤανάγρ. ἔνθ' ἄν.

γαλανάδα (II) ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (II) καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -άδα (I).

1) Λευκότης: Γαλανάδα ὁ κόσμος ἀπὸ τὴ χιονιά! Συ-
νών. γαλανισμός 1. 2) Πελιδνότης, ὠχρότης. Συνών.
γαλανισμός 2.

γαλανεῖς ἐπιθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. γαλανέας παρὰ τὸ γαλανός

(II) και της παραγωγικής καταλ. - έας, δι' ην ιδ. - εάς.
 'Ο έχων χρώμα ώχρολευκόν. 'Η λ. και ως παρων.
 Στερελλ. (Κεφαλόβρ.)

γαλάνης επίθ. Κύθηρ. κ.ά. γαλάν'ς Εϋβ. (Στρόπον.)
 Μακεδ. (Βελβ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) Θηλ. γαλάνω Πελοπ.
 ('Αρχαδ. Κυνουρ.) γαλάνου Εϋβ. (Στρόπον.) Μακεδ.
 (Βελβ.)

'Εκ του επίθ. γαλανός (II) και της παραγωγικής
 καταλ. - ης.

1) Ξανθός Κύθηρ. κ.ά. 2) 'Αρσεν. και θηλ. ούς.,
 όνομα βοός ή ήμιόνου ή κυνός ή προβάτου (έκ του
 λευκού ή λευκοφαίου χρώματος) Εϋβ. (Στρόπον.) Μα-
 κεδ. (Βελβ.) Πελοπ. ('Αρχαδ. Κυνουρ.) Στερελλ. (Αίτωλ.).
 'Η λ. και ως έπων. Ζάκ. 'Ηπ. Κίμωλ. Κρήτ. Κύθηρ.
 Νάξ. ('Απύρανθ.) Πελοπ. (Καλάβρυτ. Μάν.) Σκυρ. Στε-
 ρελλ. (Κεφαλόβρ.) Τσακων. Πβ. γαλάνι (II).

γαλάνι (I) τό, Στερελλ. (Μεσολόγγ.)—Λεξ. Δημητρ.
 'Εκ του επίθ. γαλανός (I).

1) Χαλίκι του αίγιαλου κυανόχρουν Λεξ. Δημητρ. 2)
 Είδος άγρίας πάπιας με όφθαλμούς γαλανούς Στερελλ.
 (Μεσολόγγ.)

γαλάνι (II) τό, Πελοπ. ('Αργολ)

'Εκ του επίθ. γαλανός (II).

'Ονομα βοός (έκ του χρώματος). Πβ. γαλάνης 2.

γαλανιάζω Ρόδ. κ.ά.—ΣΜυριβήλ. Ζωή έν τάφ. 87
 και 299—Λεξ. Βλαστ. 348 και 364 γαλανιάζον Λεξ.

'Εκ του επίθ. γαλανός (I).

1) 'Αποκτώ χρώμα κυανούν Ρόδ. κ.ά.—ΣΜυριβήλ.
 ένθ' άν. 299—Λεξ. Βλαστ. Φρ. Την ώρα που γαλανιάζε
 ο ούρανός (θηλ. ξημέρωνε) ΣΜυριβήλ. ένθ' άν. Πβ. γα-
 λαζώνω 1β. β) 'Αποκτώ χρώμα κυανόμαυρον ή μαύ-
 ρον Ρόδ.: 'Ασμ.

'Ασπρος γεννᾷτ' ο κόρακας κ' ὕστερα γαλανιάζει
 και μαυρος καταστένεται και τους γονεούς του μοιάζει.
 Συνών. γαλαζώνω 1β. 2) Ξημερώνω ΣΜυριβήλ. ένθ'
 άν. 87: "Ετσι μονομιᾶς βρεθήκαμε κοντά του, τι έπιασε
 να γαλανιάζει.

γαλανίζω (I), άμάρτ. 'αλανίζω Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ του επίθ. γαλανός (I)

Σταματώ, παύω να βρέχω (θα έλέγετο κατ' άρχάς τό
 ρήμα επί του αίθριάζοντος και γαλανού καθισταμένου
 ούρανού): 'Ολημερίς τση μέρας ήβρεχε, δεν έαλάνισε μι-
 α στιγμής.

γαλανίζω (II) Κρήτ. Κύθηρ. Νίσυρ. Πελοπ. (Σπάρτ.)

'Εκ του επίθ. γαλανός (II).

1) Λάμπω έκ λευκότητος Κρήτ. Νίσυρ.: 'Ο κόσμος
 γαλάνισε από τα περισσότερα Κρήτ. Γέλανε ο 'Αράπης και
 τα δόδια του γαλανίζανε (έκ παραμυθ.) αυτόθ || 'Ασμ.

'Ω μῆλο μου Πολίτικο, 'ς τή μέση γαλανίζεις,

πολλήν αγάπην σ' αγαπῶ, μὰ σὺ δὲν τὸ γνωρίζεις

Νίσυρ. Συνών. άσπροκοπῶ. β) 'Αρχίζω να λευκαί-
 νωμαι Κύθηρ. Πελοπ. (Σπάρτ.): Γαλανίζουν τα μαλλιά
 Κύθηρ. Γαλανίζει το νερό 'ς το ποτήρι (όταν είναι μουντό
 και αρχίζει να παίρνει απόχρωσι άνοικτου κυανού ως της
 θαλάσσης ή του ούρανού) Σπάρτ. 2) 'Ωχρίω Κρήτ.:
 'Εγαλάνισε το κακορρίζικο.

* **γαλανίς** επίθ. Ούδ. γαλανί άγν. τόπ.

'Εκ του επίθ. γαλανός (I). 'Ο μεταπλασμός κατά τα

πολλά εις -ίς χρωμάτων δηλωτικά, οίον: θαλασσίς,
 καστανίς, ούρανίς κττ.

Κυανούς: Χρώμα γαλανί.

γαλανισμός (I) ό, άμάρτ. 'αλανισμός Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ του ρ. γαλανίζω (I).

Παῦσις της βροχής: 'Αλανισμό δέν είχε σήμερα ή βροχή.

γαλανισμός (II) ό, Καππ. (Σίλ.) Κρήτ.

'Εκ του ρ. γαλανίζω.

1) Λευκότης Κρήτ.: Γαλανισμό ο κόσμος από τα πε-
 ριστέρια. Συνών. ιδ. έν λ. άσπράδα 1, γαλανάδα (II)

1. 2) 'Ωχρότης Κρήτ.: Ποῦ νά 'βλεπες τὸ γαλανισμό του!
 Συνών. γαλανάδα (II) 2, χλομάδα. 3) 'Αλλοίωσης,
 άποτριβή χρωματισμού επί το λευκότερον Καππ. (Σίλ.)
 Συνών. ξεθώρεζασμα.

γαλανόβαθος επίθ. ΔΒουτυρ. Μες 'ς τους άνθρω-
 ποφ. 103.

'Εκ των επίθ. γαλανός (I) και βαθύς.

'Ο γαλανός και βαθύς: Πέρα είδε τή θάλασσα ήσυχη
 ν' άπλώνεται . . . και όλα ήτανε γαλανά και γαλανόβαθα.

γαλανόλευκος επίθ. κοιν.

'Εκ των επίθ. γαλανός (I) και λευκός.

'Ο έχων συνδυασμένα χρώματα γαλανόν και λευκόν:
 'Η γαλανόλευκη σημαία και άπλως ως ούς. ή γαλανόλευκη
 (ή 'Ελληνική σημαία). Συνών. άσπρογάλανος 2.

γαλανολούλουδο τό, ΚΠαλαμ. Πεντασύλλ. 115.

'Εκ του επίθ. γαλανός (I) και του ούς. λουλούδι.
 Γαλαζολούλουδο, ο ιδ.: Ποίημ.

'Απόπον διάβαινα | κάποια γαλάζια λούλουδα
 γαλανολούλουδα στρατός.

γαλανόμαυρος επίθ. ΓΣουρής Ρωμ. άμ. 147 ΝΧα-
 λιορ. Ύδρείκ. θρϋλ. 123 ΠΒλαστού Κριτικ. ταξίδ. 23.

'Εκ των επίθ. γαλανός (I) και μαυρος.

Βαθύς κυανούς προς το μέλαν αποκλίνων: Μάτια γα-
 λανόμαυρα ΓΣουρής ένθ' άν. Κ' ήτανε να το καμαρώνης
 [τό καράβι], καθώς τό βλεπες να σκίζη τα γαλανόμαυρα
 νερά του στενού ΝΧαλιορ. ένθ' άν. Θεόφηλα βουνά πρα-
 σινοπόρφυρα βουνά ή γαλανόμαυρα ΠΒλαστός ένθ' άν.

γαλανομμάτης επίθ. σύνηθ. γαλανομμάτ'ς βόρ.

ιδιόμ. 'αλανομμάτης Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ του επίθ. γαλανός (I), του ούς. μάτι και της
 παραγωγικής καταλ. - ης.

'Ο έχων όφθαλμούς γαλανού χρώματος, κυανόφθαλ-
 μος ένθ' άν.: Ποίημ.

Μέσα 'ς τοίς τόσες όμορφίες, μέσα 'ς τα τόσα νεᾶτα

μιὰ ξανθομάλλα λυγερή, γλυκειά γαλανομμάτα

κ' ένας λεβέντης 'μορφονγός κάθονται πλάι πλάι

ΙΠολέμ. 'Αλάβαστρ. 185. Συνών. άσπρομμάτης, βε-
 νετόμματος, γαλαζομμάτης, γαλανός (I) Α 2.

γαλανοματοῦσα επίθ. θηλ. πολλαχ. γαλανου-
 ματοῦσα Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.)

'Εκ του επίθ. γαλανός (I), του ούς. μάτι και της
 καταλ. - οῦσα ή έκ του γαλανομμάτης και του - οῦσα.

'Η έχουσα γαλανούς όφθαλμούς.

γαλανόξανθος επίθ. πολλαχ.

'Εκ των επίθ. γαλανός (I) και ξανθός.

1) 'Ο έχων γαλανούς όφθαλμούς και κόμην ξανθήν.

2) 'Ο έχων χρώμα κυανούν προς το ξανθόν αποκλι-
 νον ΑΒαλαωρ. Έργ. 2,280: Ποίημ.

Θάλασσα γαλανόξανθη, μαρμαρωμένη, κρούα

γαλανός επίθ. (I) σύνηθ. γαλανὲ Τσακων. γαανός Νάξ. (Βόθρ.) ἄλανός Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Θηλ. γαλάνα Κύμ. Σάμ.

Τὸ ἀρχ. Δωρ. επίθ. γαλανός παρὰ τὸ Ἀττ. γαλήνός. Ἰδ. Κορ. Ἀτ. 4,72.

A) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ἔχων χρώμα κυανοῦν ἀνοικτὸν (ὡς τὸ χρώμα τῆς γαλήνης ἐν αἰθρίᾳ ἐχούσης θαλάσσης) σύνηθ. καὶ Τσακων.: Γαλανός οὐρανός. Γαλανή θάλασσα. Γαλανὰ μάτια - νερά κττ. σύνηθ. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάῃ ἀπὸ γαλανὸ μάτι! (ἄνθρωπος μὲ γαλανὰ μάτια νομίζεται βάσκανος ἢ κακός) Ρόδ. || Ἄσμ.

Ἔχεις τὰ μάτια γαλανὰ σὰν τ' οὐρανοῦ τὸ χρώμα ΚΤεφαρίκ. Λιανοτράγ. 60

Γιὰ μαῦρα μάτια χάνομαι, γιὰ γαλανὰ ποθαίνω Κρήτ.

Ἄσπρους γιννιέτ' ἡ κόρακας τοὶ γαλανὸς μαλλιάζει, μαῦρους ἔς τοῦ τέλους γίνετι τοὶ τοῦ δαδὰ του μοιάζει Λέσβ. 2) Γαλανομάτης, ὁ ἰδ., σύνηθ.: Παροιμ.

Ἐδῶ σὲ θέλω, γαλανή, νὰ γίνῃς μαυρομάτα (ἐπὶ ἔργου δυσχεροῦς ἢ ἀδυνάτου) Χίος || Ἄσμ.

Τῆς ἄσπρης ἄσπρα πιάνουνε, τοῦ γαλανῆς γαλάζια καὶ τοῦ ψηλομελαχρινῆς χρονοῦ μαργαριτάρια Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Τὸ Γαλανός καὶ ὡς ἐπόν. Ἀθην. Κρήτ. κ. ἀ. Θηλ. ὡς κύριον ὄν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαλανή Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Γαλάνα Σάμ. Καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. τοῦ Γαλανοῦ Κρήτ. Ρόδ. Χίος Γαλανὸ Σῦρ. Γαλανὰ Κρήτ. Γαλανή Πελοπν. (Μάν.) Σέριφ. Τσακων.

B) Οὐσ. θηλ. γαλανή, 1) Ὄνομα δημοτικοῦ ἄσματος, ἐν ᾧ ἐπαναλαμβάνεται ἡ λέξις Πελοπν. (Βασαφ.) 2) Εἶδος σικκῆς Σίφν. Συνών. γαλανοσυγκά. 3) Ἐλαόφυτον Κάρπ. 4) Ἡ ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ ἀνθρώπινου σκέλους γεννωμένη ἐκ πυρώσεως ὑποκύανος κηλὶς Στερελλ. (Παρνασσ.) 5) Οὐδ. γαλανό, ὁ καρπὸς τῆς γαλανῆς (ἰδ. ἀνωτ.), εἶδος σύκου ἑξῶθεν βαθέος κυανοῦ πρὸς τὸ μέλαν ἀποκλίνοντος Σίφν. Συνών. γαλανόσυκο.

γαλανός επίθ. (II) Κίμωλ. Κρήτ. Λέσβ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Φιλότη.) Σαμοθρ. Σκῦρ. Στερελλ. (Λεπεν. Παρνασσ.) Χίος κ. ἀ. ἄλανός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ανός.

A) Ἐπιθετικ. 1) Λευκός ἐνθ' ἄν.: Γαλανός τράγος Κρήτ. Γαλανὸ ροῦχο - φουστάνι κττ. αὐτόθ. Γαλανὸ κατοίκι Κίμωλ. || Ἄσμ.

Ὅδες φορῆς τὰ κόκκινα, κόκκινος πύργος εἶσαι, κὶ ὅδες φορῆς τὰ γαλανὰ, καμάρι καὶ στολή ἔσαι Κρήτ.

Δὲ σοῦ πιστεύγω κὶ ἄ μοῦ λές τὸ ἄλα ἄλανό ἔναι καὶ τὸ νερό ἔς τὸ δοταμό καθάρειο κὶ ἄδολό ἔναι Ἀπύρανθ. Καὶ οὐσ. ἄρσεν. Γαλανός ὄν. λευκοῦ ὄνου, τράγου κττ. Κρήτ. Θηλ. Γαλανή ὄν. λευκῆς αἰγὸς ἢ προβατίνας ἢ ἀγελάδας Λεπεν. Φιλότη. Χίος. Οὐδ. Γαλανὸ ὄν. λευκοῦ προβάτου Βόθρ. ἢ προβάτου μαύρου, τοῦ ὁποίου ἀρχίζει νὰ ἀσπρίζη τὸ τρίχωμα Σκῦρ. β) Γαλακτώδης Λέσβ.: Γαλανὸ νερό. 2) Πελοπόν., ὡχρὸς Κρήτ.: Γαλανή ἔσαι, δά νὰ ἔσαι ἀρρωσταρά; Συνών. ἄσπρος **A 2**, χλομός. 3) Πυρρόξανθος Στερελλ. (Λεπεν. Παρνασσ.)

B) Οὐσ. 1) Ὁ πολύτιμος λίθος σάπφειρος ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918) 74. 2) Οὐσ., ἡ πήρα τῶν ἐπαιτῶν (ἐκ μεταφ. τῶν δερματίνων ἀσκῶν τῶν χρησιμοποιοιμένων εἰς μεταφορὰν γάλατος) Σαμοθρ.: Νὰ σὲ διῶ μὶ τοῦ γαλανό! (νὰ σὲ ἰδῶ νὰ ἐπαιτῆς! ἀρά).

γαλανοσυγκά ἢ, Κρήτ. Νάξ. (Φιλότη.) γαλανοσυγκά Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ οὐσ. συγκά.

Γαλανή, δι' ὁ ἰδ., γαλανός (I) **B 2**.

γαλανόσυκο τό, Θήρ. Κρήτ. Νάξ. ὀναανόσυκο Νάξ. (Φιλότη.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ οὐσ. σῦκο.

Γαλανό, δι' ὁ ἰδ. γαλανός (I) **B 5**.

γαλανούλλα ἐπίθ. Θηλ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Passow Carm. popular. 505.

Ὑποκορ. τοῦ ἐπιθ. γαλανή θηλ. τοῦ γαλανός (I) διὸ τῆς καταλ. - ούλλα.

1) Ἡ ἔχουσα γαλανὰ μάτια Passow ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ. Εἴν' ἡ μία γαλανούλλα κ' ἔχει καὶ ξανθὰ μαλλιά κ' ἡ ἄλλη μαυροματωῦσα ποῦ λυγáει σὰν τῇ λυγá.

2) Οὐσ., τὸ φυτὸν γαλατόχορτο ἢ γαλατσίδα μὲ γαλακτώδη χυμὸν Στερελλ. (Αἰτωλ.)

γαλανοφορεμένος ἐπίθ. Τηλ. — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3, 212.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ φορεμένος μετοχ. τοῦ ρ. φορῶ.

Ὁ φέρων γαλανοῦ χρώματος ἐνδύματα: Ἄσμ.

Μοσχογελιδονάκι μου γαλανοφορεμένο Τηλ.

Στὴ σκοτεινὴ τους φυλακὴ γαλανοφορεμένες ἀπλώνουν τὰ πτερόγια τους κ' ἐπάνωθεν του ἀνοίγουν βαθὺν ἀπέραντο οὐρανὸ καὶ τοῦ τὸν ἀστερώων ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. Συνών. γαλαζοντυμένος, γαλαζοφορεμένος.

γαλανοφρύδης ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή* 49.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I), τοῦ οὐσ. φρύδι καὶ τῆς καταλ. - ης.

Ὁ σίτονει ἔχων φρύδια γαλανὰ, γαλανόφθαλμος (ὁ σχηματισμὸς τῆς λ. κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γαλανομάτης): Ποίημ.

Γύρω ἀπὸ πιπτά μελίχρυσά μεθ' ἂν ξωτικές γαλανοφρύδες.

γαλανοφρυδοῦσα ἐπίθ. θηλ. Χίος.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I), τοῦ οὐσ. φρύδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οῦσα ἢ ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανοφρύδης καὶ τοῦ - οῦσα.

Ἡ οἶονει ἔχουσα γαλανὰ φρύδια, γαλανόφθαλμη (κατ' ἀναλογ. τοῦ γαλανοματωῦσα): Ἄσμ.

Παντρεύονται ἔς τὸ Γαλατᾶ, παντρεύονται ἔς τὴν Προῦσα, παντρεύομε τῷ ἐμῆς ἐδῶ τῇ γαλανοφρυδοῦσα.

γαλανοπτέρα ἢ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαλανοπτέρης.

Πτηνόν τι.

γαλανόπτερος ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην.* 9.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ οὐσ. πτερό.

Ὁ ἔχων πτερά γαλανὰ: Ποίημ.

Ἀέρα γαλανόπτερε καὶ μοσχοβολισμένε,

ὦ, ποῦ ἀγκαλᾷς πατρικὰ τὴν γῆν αὐτὴν καὶ κάνεις δλόλαμπρες τοῖς μέρες μας κὶ ἀχνόξανθες τοῖς νύχτες!

γαλανόφυλλος ἐπίθ. ΓΔροσίν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 82.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ οὐσ. φύλλο.

Ὁ ἔχων φύλλα γαλανά: Ποίημ.
Κ' οἱ γαλανόφυλλες βλαῖες | πολύκαρπες λυγρίζουν.

γαλανόφωτος ἐπίθ. ΑΠροβελ. Ποιήμ. 1,78.
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ οὐσ. φῶς.
Ὁ φεγγοβολῶν χρῶμα κυανοῦν: Ποίημ.

Καὶ ζέφυροι μονομούριζαν ἀγάλη
ἀπὸ τὰ γαλανόφωτα οὐράνια.

γαλανοχρυσωμένος ἐπίθ. ΚΠαράσχ. ἐν Ν.Ἐστ. 15 (1934) 76.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τοῦ χρυσωμένος μετοχ. τοῦ ρ. χρυσῶνω.

Ὁ ἔχων χρυσιζόν κυανοῦν χρῶμα: Προσκυνητὰρι γαλανοχρυσωμένο.

γαλατάντερο τό, ἀμάρτ. γαλατάδερο Δ.Κρήτ. γαλάδερο Α.Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἄντερο. Εἰς τὸν τύπ. γαλάδερο ἡ σύνθεσις κατ' εὐθείαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.

Τὸ ἔντερον τὸ συνεχόμενον μὲ τὸ ἀπευθυμένον ἀρνίων καὶ ἐριφίων τοῦ γάλακτος, τὰ ὅποια δὲν ἤρχισαν ἀκόμῃ νὰ βόσκουν χόρτα.

γαλάντης ἐπίθ. σύνηθ. γαλάντ'ς βόρ. ἰδιώμ. γαλάντες Κρήτ. γκαλάντης Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *galante*.

1) Κομπός, χαρίεις Θράκ. κ. ἄ. 2) Γενναϊόδωρος σύνηθ. Συνών. γαλαντόμος. 3) Εὐγενής Νάξ. 4) Οὐσ., βοῦς χρώματος ἀσπροκιτρίνου μὲ ξανθὴν κοιλίαν Μακεδ. (Βελβ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἄνδρ.

γαλαντομία ἡ σύνηθ. γαλατ-τομία Κύπρ. γαλατομία Πελοπ. (Μάν.) γαλετομία Κεφαλλ. γαλαντομία πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλαντόμος.

1) Ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία σύνηθ.: Ἡ φήμη τῆς εὐλάβειας καὶ τῆς γαλαντομίας του ποῦ ἀπλώθηκε παντοῦ τοῦ ἀνοίγει τὸ δρόμο ΚΠαροφ. Μεγάλ. παιδ. 19. 2) Φιλοφροσύνη, εὐγένεια πολλαχ.

γαλαντομίζω ἀμάρτ. γαλαντουμίζου Στερελλ. (Αἰτωλ.) γαλαντουμάου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλαντόμος.

Φέρομαι πρὸς τινα φιλοφρόνως, κολακεύω: Μὴ γαλαντουμίζ' γιὰ νὰ τ' δώκουν χρήματα. Γαλαντουμάει τὸν πιδάξ' γιὰ νὰ σουπήσ' π' κλαίει.

γαλαντόμικα ἐπίρρ. Ἀστυπ. κ. ἄ. γαλεδόμικα Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. γαλαντόμικος.

Μὲ γενναιοδωρίαν, γενναιοφρόνως ἐνθ' ἄν.: Ἐκεῖνος εἶναι ἄρθωπος καὶ μᾶσε πλερώνει γαλεδόμικα Ἀπύρανθ.

γαλαντόμισμα τό, ἀμάρτ. γαλαντόμ'σμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλαντομίζω.

Λόγος φιλόφρων καὶ κολακευτικός: Μὴ τὰ γαλαντουμίσματα πουλιμάει νὰ τοὺν καταφέρ'.

γαλαντόμος ἐπίθ. σύνηθ. γαλαντόμους βόρ. ἰδιώμ. γαλαδόμος πολλαχ. γαλατ-τόμος Κύπρ. γαλαντόμο Τσακων. γαλεδόμος Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ Βενετ. *galantom*. Πβ. καὶ Ἰταλ. *galantuomo*.

Ὁ εὐκόλως παρέχων τὰ ἑαυτοῦ, ἐλευθέριος, φιλόδωρος, γενναιοδωρος ἐνθ' ἄν.: Σοῦ εἶναι ἕνας γαλαντόμος, ποῦ πετάει ἀλύπητα τὰ χρήματά του κοιν. Συνών. καὶ ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. ἀπλοχέρης 1. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Κρήτ. (Κίσ.)

γαλανωπὸς ἐπίθ. Κρήτ. Πελοπ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλανός (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωπός.

Ὁ ἔχων χρῶμα γαλανόν πως, ὑπογάλανος.

γαλαρᾶς ὁ, Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρις, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς.

Βοσκὸς ἐγγάλων προβάτων.

γαλαρειὸ τό, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρας.

Μάνδρα ἐν τῇ ὁποίᾳ κουρεύουν τὰ γαλάρια αἰγοπρόβατα. Συνών. γαλαρομάντρι.

γαλαρεύω Ἡπ. Πελοπ. (Βούρβουρ. Κυνοῦρ. Μαζαίικ.) γαλαρεύου Β.Εὔβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρις.

1) Ἀρχίζω νὰ παράγω γάλα, ἐπὶ γαλακτοφόρων ζώων Πελοπ. (Μαζαίικ.): Ἡ γίδα γαλαρεύει. 2) Ἀποκτῶ αἰγοπρόβατα γαλάρια, παράγοντα γάλα Β.Εὔβ. 3) Ἐτοιμίζω τὸ ποιμνιοστάσιον Ἡπ. 4) Μεταφ. καθίσταμαι ἀδυνατός, ἀποβάλλω τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα, ἐπὶ ἀγρῶν (ἡ μεταφ. ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἀμελγόμενα ζῶα ἀδυνατίζουν) Πελοπ. (Κυνοῦρ.): Γαλάρειψε τὸ χωράφι.

γαλαριάρης ὁ, Δουκκα. Ποιμὴν. Ρούμει. 16 γαλαριάρης Μακεδ. Στερελλ. (Δεσφ. Καλοσκοπ. Λεπεν. Παρνασσ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλάρια πληθ. τοῦ γαλάρις, ὃ ἰδ., καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρης.

Ποιμὴν ἐγγάλων αἰγοπροβάτων.

γαλαρίζω ἀμάρτ. γαλαρίζου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλάρις.

Καταγίνομαι εἰς τὰ προϊόντα τῆς γαλακτοκομίας.

γαλάρις ἐπίθ. γαλάριος Εὔβ. (Κουρ.) Ζάκ. Κεφαλλ. γαλάριους Εὔβ. (Στρόπον.) γαλάρις σύνηθ. γαλάρ'ς πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. γαλατάρης Κύπρ. Θηλ. γαλάρσα σύνηθ. γαλαρᾶ πολλαχ. λαάρσα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ὀναάρσα Νάξ. (Φιλότ.) γαλάρσα πολλαχ. γαλαταρᾶ Μεγίστ. Οὐδ. γαλάρη σύνηθ. γαλάρη Καλαβρ. (Μπόβ.) γαλάριο σύνηθ. λαάριο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ὀναάριο Νάξ. (Φιλότ.) γαλάρικο πολλαχ. γαλατάρικο Χίος κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς. Τὸ θηλ. γαλάρσα ἐκ τοῦ ἀμαρτ. γαλαρᾶ.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ παρέχων γάλα, γαλακτοφόρος σύνηθ.: Γαλάρσα γίδα - προβατῖνα - φοράδα κττ. Γαλάρσο γίδι - πρόβατο κττ. Γαλάρια γίδια - πρόβατα κττ. σύνηθ. Ζὰ λαάρια Ἀπύρανθ. Χίλια πρόβατα κὲ ὅλα γαλάρια! (εὐχή) Πελοπ. (Λακων.) Ἐκάνι σὰ γαλάριους λύκους (ἔτρωγεν ἀπλήστως, μετὰ βουλιμίας ὡς ἡ θηλάζουσα λύκαινα) Εὔβ. (Στρόπον.) Συνών. γαλατερός Α 1, *γαλατιάρης γαλατωμένος (ἰδ. γαλατώνω Β 1), ἀντίθ. ἀγάλατος.

β) Ὁ παρέχων ἀφθονον γάλα πολλαχ.: Γαλάρσα γυναικα - παραμάννα κττ. Ἡπ. (Χιμάρ.) Πελοπ. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. Ἡ λ. οὐσ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Παναγιά

Γαλαταρκὰ Κύπρ. Παναγιά Γαλαταρὲ Δ.Κρήτ. γ) Θηλ., ἢ ἔχουσα μεγάλους μαστοὺς Στερελλ. (Ἀράχ.) 2) Ὁ εὐρισκόμενος παρὰ τὴν μαστοφόρον χώραν Ἀθῆν.: Γαλάριον κόκκαλον (τὸ μῆριαϊον ὅστων τῶν αἰγοπροβάτων, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ τὸ ἀντίστοιχον τῶν προσθίων ποδῶν). 3) Ἐκεῖνος ποῦ ἀκόμη θηλάζει Καλαβρ. (Μπόβ.) Χίος: Ρίφι γαλατάριον Χίος.

Β) Οὐσ. 1) Τὸ ἀμελγόμενον ζῷον σύνθη. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.): Τὸ καλοκαίρι βάζουν χωριστὰ τὰ γαλάρια καὶ χωριστὰ τὰ στέργα σύνθη. Ἀντίθ. ἀργὸς Α 3, ἀργουδέλλα. 2) Μάνδρα εἰς τὴν ὁποῖαν ἀποχωρίζονται τὰ ἀμελγόμενα αἰγοπρόβατα Ἡπ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Κορινθ.) κ. ἄ. β) Μάνδρα ἐν γένει τῶν αἰγοπροβάτων σύνθη.: Ἄσμ.

Μὲ τὰ κατοίκια ἔς τὴν ποδῶν καὶ τ' ἀργὰ ἔς τὰ χέρια στρουγγα σὲ στρουγγα περπατεῖ, γαλάρι σὲ γαλάρι Πελοπν.

Τὰ πρότα μῆχαν ἔς τὸ μαντρί, τὰ γίδια ἔς τὸ γαλάρι (πρότα=πρόβατα) Ἡπ. Συνών. μάντρα, μαντρί Ἡλ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον Γαλάρι Πελοπν. (Μάν.) τοῦ Λούκα τοῦ Γαλάρι Πελοπν. (Γορτυν.) τοῦ Τζουρούμη τὸ Γαλάρι αὐτόθ. τοῦ Μπάρη τὰ Γαλάρια Πελοπν. (Τριφυλ.) τοῦ Κουρκούμα τὰ Γαλάρια Πελοπν. (Γορτυν.) Γαλαχτάρια Εὐβ. (Αἰδηψ.) Γαλατάρια Θράκ. Ἀγαλάρια Πελοπν. (Πύλ.) γ) Μάνδρα αἰγοπροβάτων διὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον Πελοπν. (Γορτυν. Γέριμ. Καλάβρυτ. Κορινθ.) κ. ἄ.: Ἐπιασε τὸ κρῦν καὶ τὰ κατέβασαν τὰ πράματα ἔς τὰ γαλάρια Κορινθ. Συνών. χειμαδεῖο. δ) Μεταφ. μέρος ἀκάθαρτον καὶ βρωμερὸν Πελοπν. (Μάν.): Νὰ πλύνῃς τὸ πάτουμα, γιατί ἔναι γαλάρι. 3) Ποιμὴν ἐγγάλων αἰγοπροβάτων καὶ γενικῶς βοσκὸς Μακεδ. (Κηπουρ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Στερελλ. κ. ἄ.: Ἄσμ. Γαλάρι, ποῦ ἔν τὰ πρόβατα, γαλάρι, ποῦ ἔν τὰ γίδια καὶ ποῦ ἔν ὁ Παναγιώταρος ὁ πρῶτος στανοκόπος;

Ἀρκαδ. 4) Γαλακτοπώλης Κύπρ. Συνών. γαλᾶς, γαλατᾶς 1, γαλατζῆς. 5) Θηλ. γαλαταρῶν, εἶδος ἀγρίου χόρτου Μεγίστ. 6) Χοιρίδιον τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ θηλάζῃ Κέρκ.

γαλάρισμα τό, ἀμάρτ. γαλάρ'σμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἐκ τοῦ ρ. γαλαρίζω. Ἀπασχόλησις εἰς τὴν γαλακτοκομίαν. Συνών. γαλαροκόμισμα.

γαλαρόγιδο τό, ΧΧριστοβασ. Διηγῆμ. Στάν. 47. Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ γίδι. Αἰξ ἀμελγομένη: Ἀνέβαιναν γὰ τοῖς ἀρμεγῶνες τοὺς τὰ γαλαρόγινδα.

γαλαροκόκκαλον τό, ἀμάρτ. γαλαροκόκκαλον Στερελλ. (Ἀράχ.) Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ κόκκαλον.

Τὸ ὅστων τοῦ βραχίονος, ἢ κερκίς (διὰ τὴν σημ. πβ. γαλάρειον κόκκαλον ἐν λ. γαλάρεις Α 2).

γαλαροκόμισμα τό, Δλουκοπ. Ποιμεν. 69. Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. γαλαροκομίζω. Γαλάρισμα, ὃ ἰδ.

γαλαροκόπαδο τό, Δλουκοπ. Ποιμεν. 25 γαλαροκόπαδον Θεσσ (Αἰβάν. Καλαμπάκ.) Στερελλ. (Λεπεν.) κ. ἄ. Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ κοπάδι. Ποίμνιον ἐγγάλων αἰγοπροβάτων. Συνών. γαλαροκοπή.

γαλαροκοπή ἢ, Δλουκοπ. Ποιμεν. 37, 59, 84.—Λεξ. Βλαστ. 288 γαλαροκοπή Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ κοπή. Γαλαροκόπαδο, ὃ ἰδ.

γαλαροκούδονο τό, ἀμάρτ. γαλαροκούδ'νον Στερελλ. (Λεπεν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ κουδούνι. Ὁ κώδων τῶν αἰγοπροβάτων.

γαλαροκούρι τό, ἀμάρτ. γαλαροκούρ' Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ κουρί. Δάσος ὅπου βόσκουν ἔγγαλα αἰγοπρόβατα. Πβ. γαλαρολίβαδο.

γαλαρόκνυπρο τό, Γ'Επαχτίτ. Ἱστορ. 34 γαλαρόκνυπρο ὁ, Δλουκοπ. Ποιμεν. 80 γαλαρόκνυπρος Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Λεπεν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ κνυρί. Ὁρειχάλκινος ποιμενικὸς κώδων τῶν αἰγοπροβάτων.

γαλαρολίβαδο τό, Δλουκοπ. Ποιμεν. 100.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ λιβάδι. Λιβάδι ὅπου βόσκουν τὰ ἔγγαλα αἰγοπρόβατα. Πβ. γαλαροκούρι.

γαλαρομάντρα ἢ, Χίος κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ μάντρα. Διαμέρισμα τῆς μάνδρας, ὅπου μένουν αἱ ἀμελγόμεναι οἰσες. Πβ. γαλαρομάντρι.

γαλαρομάντρι τό, Κρήτ. κ. ἄ.—Δλουκοπ. Ποιμεν. 47—Λεξ. Βλαστ. 286 γαλαρομάντρι Θεσσ. (Αἰβάν. Καλαμπάκ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) γαλαρομάντρι Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ μαντρί. 1) Μάνδρα τῶν ἐγγάλων αἰγοπροβάτων ἐνθ' ἄν. Πβ. γαλαρόμάντρα. 2) Μάνδρα εἰς τὴν ὁποῖαν γίνεται ἡ κουρά τῶν ἐγγάλων αἰγοπροβάτων Ἡπ. Συνών. γαλαρεῖο.

γαλαρομιλζόρα ἢ, ἀμάρτ. γαλαρομιλζόρα Στερελλ. (Αἰτωλ.) γαλαρομπλζόρα Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ μιλζόρα. 1) Προβατῖνα ἔγγαλη Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Προβατῖνα διαιτῆς γεννώσα διὰ τρίτην φορὰν Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασσ.)

γαλαροπρόβατο τό, ἀμάρτ. γαλαρόπρατο ΧΧριστοβασ. Διηγ. Στάν. 47.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις, καὶ πρόβατο, παρ' ὃ καὶ πράτο.

Ἐγγαλον πρόβατον: Ἀνέβαιναν γὰ τοὺς ἀρμεγῶνες τοὺς τὰ γαλόπρατα.

γαλαροτόπι τό, Θράκ. γαλαροτόπ' Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλάρι, δι' ὃ ἰδ. γαλάρεις καὶ *τόπι <τόπος ἢ ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὐσ. γαλαρότοπος. Πβ. βοσκότοπος καὶ βοσκοτόπι, σπιτότοπος καὶ σπιτότοπι κττ.

Μέρος λιβαδίου, ὅπου βόσκουν τὰ ἔγγαλα πρόβατα.

γαλᾶς ὁ, Κωνπλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς.

Ὁ πωλῶν γάλα. Συνών. γαλάρις B 4, γαλατᾶς 1, γαλατζῆς.

γαλασπρίζω Πάρ. (Παροικ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τοῦ ρ. ἀσπρίζω.

Ἀσβεστῶνω, ἐπὶ οἰκίας (κάμνω αὐτὴν λευκὴν ὡς τὸ γάλα).

γαλαστάτες ὁ, Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. γαλοστάτης παρὰ τὸ οὐσ. γάλα καὶ τὸ κοινὸν β' συνθ. -στάτης. Πβ. λυχνοστάτης, σταμνοστάτης κτλ.

Τόπος ὅπου τίθενται τὰ πλήρη γάλακτος σκεύη.

γαλαστοιβῆ ἡ, ἀμαρτ. γαλαστοιβῆ Εὐβ. (Κάρυστ.) γαλαταστοιὰ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλαστοιβῆ κατὰ τὰ εἰς -σὰ ὀνόματα φυτῶν ἢ ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀστοιβῆ.

Τὸ φυτὸν εὐφόρβιον (euphorbia) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae). Συνών. γαλαστοιβῆ, γαλαστοιβίδα.

γαλαστοιβῆ ἡ, Σκῦρ. γαλαταστοιβῆ Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀστοιβῆ κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Γαλαστοιβῆ, ὁ ἰδ.

γαλαστοιβίδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀστοιβίδα.

Γαλαστοιβῆ, ὁ ἰδ.

γαλατάδα ἡ, Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (D). Χόρτον ἐδάδιμον φυόμενον μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου.

γαλατάδικο τό, κοιν. γαλατάδ'κου βόρ. ἰδιώμ. γαλ'τάδ'κου Θεσσ. (Καλαμπάκ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ γαλατᾶδες πληθ. τοῦ οὐσ. γαλατᾶς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικο, δι' ἦν ἰδ. -ικός.

Μέρος ὅπου πωλεῖται ἢ παρέχεται πρὸς τροφήν γάλα, γαλακτοπωλεῖον.

γαλατάκι τό, κοιν. γαλατάκ' βόρ. ἰδιώμ. γαλατάτσι Μεγίστ. κ. ἄ. γαλατσάκι Σύμ. γαλατσάι Σύμ. γαλάτσι Μέγαρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γάλα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι. Τὸ γαλάτσι κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Μικρὰ ποσότης γάλακτος: Ἦπμε τὸ παιδάκι τὸ γαλατάκι του καὶ κοιμήθηκε.

γαλαταρεῖδ τό, ἀμαρτ. γαλαταρκὸν Κύпр.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα ἢ γαλατᾶς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρεῖδ.

Μάνδρα Ἰνδιάνων, γάλλων (ἢ λ. θὰ ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς μάνδραν ἐγγάλων ζώων καὶ βραδύτερον συνετελέσθη ἢ σημασιολογικὴ ἐπέκτασις): Ἄσμ.

Πέψε του τὸ γαλαταρκὸν μὲ ἑκατὸν γαλλοῦδκια, πέψε του τὸ ὀρνιθαρκὸν μὲ ἑκατὸν πουλλοῦδκια.

γαλατᾶς ὁ, κοιν. Θηλ. γαλατοῦ κοιν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶς

1) Ὁ πωλῶν, ὁ ἐμπορευόμενος γάλα, γαλακτοπώλης κοιν. Συνών. γαλάρις B 4, γαλᾶς, γαλατζῆς. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. σύνθη. 2) Ὁ φίλος τοῦ γάλακτος, ὁ

ἀγαπῶν, ὁ τρώγων πολὺ γάλα Κρήτ. κ. ἄ. 3) Θηλ., ἡ ἀποφέρουσα, ἡ παράγουσα πολὺ γάλα Πελοπν. (Βούρ-βουρ.) κ. ἄ.

γαλατάσκι τό, Ἡπ. γαλατάσῃ' Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀσκή.

Ἀσκὸς κατάλληλος δι' ἀπόθεσιν γάλακτος. Πβ. γαλατῆα.

γαλατασκοπούλλο τό, ἀμαρτ. γαλατάσκοπ'λλο Δλουκοπ. Ποιμεν. 155.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀσκοπούλλο.

Μικρὸς ἀσκὸς κατάλληλος δι' ἐναπόθεσιν γάλακτος.

γαλαταφάνα ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀφάνα.

Εἶδος ἀφάνας, ἀκανθώδους θάμνου.

γαλατῆ (I) ἡ, γαλατέα Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) γαλατῆ Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ. κ. ἄ. γαλατῆς Κέως γαλατῆ Δ.Κρήτ. γαλέα Πόντ. (Κοτύωρ.) Πληθ. γαλατῆς Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -σά. Τὸ γαλέα κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ γάλατος ἐνθ' ἀν.: Τὸ σκεῦος μυρίζ' γαλατέαν Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. Μυρίζ' γαλατῆς Ζαγόρ. Μυρίζει γαλατῆς Σαρεκκλ. || Φρ. Τὸ στόμαν ἀτ' γαλέαν μυρίζ' (εἶναι μικρὸς τὴν ἡλικίαν) Κοτύωρ. Συνών. γαλατίλα.

γαλατῆ (II) ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -σά. Φυτὸν τοῦ γένους εὐφορβίου (euphorbia) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae) ἔχον γαλακτώδη ὀπόν.

γαλατένιος ἐπίθ. σύνθη. γαλατένιος βόρ. ἰδιώμ. Οὐδ. γαλατένεν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ, Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

1) Ὁ ἐκ γάλακτος συνιστάμενος, ἐπὶ τροφῶν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Φαεῖν γαλατένεν. 2) Ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ γάλακτος, λευκὸς σύνθη.: Γαλατένιο δέρμα - πρόσωπο κττ. Γαλατένια σάρκα. Γαλατένια μπράτσα - χέρια κττ.

γαλατερά ἐπίρρ. Ιδραγούμ. Ὅσοι ζωνταν. 56.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλατερός.

Μὲ χρῶμα λευκὸν ὡς τὸ τοῦ γάλακτος: Τὸ φεγγάρι φώτιζε γαλατερά τὸν οὐρανό.

γαλατερικὸς ἐπίθ. ἀμαρτ. Πληθ. γαλατερικά τά, Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλατερός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Πληθ. γαλατερικά, παρασκευάσματα τοῦ γάλακτος: Νὰ πῆξης τὸ γάλα, νὰ κάμης γαλατερικά (ἐξ ἐπφδ.)

γαλατερός ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) γαλατιρός βόρ. ἰδιώμ. γατερὲ Τσακων. γαλαχτερός πολλαχ. γαλαχιτός πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. γαλαφτερός Πελοπν. (Οἶν.) γαλαφτιρός Β.Εὐβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερός. Τὸ γαλαχτερός ἐκ παλαιότερου θέμ. γαλακτ - γαλαχτ.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ἔχων ἢ ὁ παρέχων ἄφθονον γάλα κοιν. καὶ Τσακων.: Γαλατερὴ ἀγέλαδα - γυναῖκα - κατσίκια κττ. Γαλατερὸ πρόβατο κοιν. Σιδερένια καὶ γαλατερὴ! (εὐχή πρὸς λεχῶνα) Πάρ. Ἀτσαλένια καὶ γαλαχτιρὴ! (συνών.

τῇ προηγουμένῃ) Σάμ. Συνών. καὶ ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. γα-
λάρις **A 1.** β) Ὁ γαλακτώδης τὴν σύστασιν, ἐπὶ σπερ-
μάτων ἐν γένει πολλαχ.: Γαλατερό στάρι (ὅταν ἀρχίζῃ νὰ
σηματίζεται ὁ γαλακτώδης χυμὸς τοῦ καρποῦ) Κέρκ.
Γαλατερά ἀμύγδαλα Κρήτ. Γαλαχτερό σπυρὶ Λεξ. Βλαστ.
445. 2) Ὁ ἐκ γάλακτος ὡς κυρίου συστατικοῦ παρα-
σκευαζόμενος, ἐπὶ ἐδωδίμων ἐν γένει κοιν. καὶ Πόντ.
(Τραπ.) Τσακων.: Φαγητὰ γαλατερά κοιν. Τὸ φαεῖν γαλα-
τερόν ἐν Τραπ. Ἐν ἀγαποῦ περ' σοῦ τὰ γατερά δομά (ἀγαπῶ
πολὺ τὰ γαλατερά φαγητά) Τσακων. 3) Ὁ ἔχων τὸ
χρῶμα τοῦ γάλακτος, γαλακτώδης πολλαχ.: Γαλατερὴ
ἄχνα (Ν. Έστ. 24, 1379). || Ἄσμ.

Γαλατερό μου πρόσωπο, στάσου, κουβέντισέ με
καὶ πές μου λόγια σπλαχνικά καὶ καλοκάρισέ με
Ἦπ.—Ποίημ.

Ποῦ 'ναι σὰν κρίνα κάτασπροι, γαλατεροὶ καὶ ἀφρατοὶ
ΣΠασαγιάνν. Ἀντίλαλ. 27. 4) Ὁ ἐτι θηλάζων Κεφαλλ.:
Γαλατερό γουρουνόπουλλο. Συνών. βυζανάρικο (ἰδ.
* βυζανάρικος 2), βυζανιάρικο (ἰδ. βυζανιάρικος 1), γα-
λαθέας, γαλαθηνός.

B) Οὖς. 1) Πληθ. γαλατερά, τὰ ἔγγαλα ζῶα Κέρκ.
κ. ἀ.—Λεξ. Βλαστ. 228. 2) Οὐδ. γαλατερόν καὶ θηλ.
γαλατερή, σκευὸς γάλακτος Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.)

3) Θηλ. γαλατερή, εἶδος ἀμυγδαλεῶς Κρήτ. 4) Οὐδ.
γαλατιρό, εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν ἀργυροῦν Τουρ-
κικὸν νόμισμα εἰκοσι γροσίων Θράκ. (Διδυμότ.)

Ἦ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν θηλ. τύπ. Γαλατερὴ
Καππ. Γαλατεροῦ Ἄνδρ. (Κόρθ.)

γαλατεύω Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. γάλα.

Πληροῦμαι τοῦς μαστοῦς γάλακτος. ἐνθ' ἄν.: Τὰ
χτήνη καλὰ βόσκονται, γὰρ τ' ἐκεῖνο ἀγαλάτιστα (αἱ ἀγελά-
δες βόσκουν καλὰ, δι' αὐτὸ περίσσεψε τὸ γάλα τους) Χαλδ.
Συνών. γαλατῶνω **B 1.**

Γαλατζανούδα ἢ, Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος Γαλατζανός παρὰ τὸ το-
πων. Γαλάτζιτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐδα.

Πηλίνη στάμνα ὕδατος κατασκευαζομένη ἐκ τοῦ ἰδαι-
τέρου τοῦ χωρίου Γαλάτζιτα πηλοῦ ἔχουσα τὴν ιδιότητα
νὰ διατηρῇ τὸ νερὸ δροσερόν.

γαλατζῆς ὁ, Θράκ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὖς. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - τζῆς
κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Γαλακτοπώλης. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαλατᾶς 1.

γαλάτη ἐπίθ. θηλ. Ἦπ. (Τσαμαντ.) Κρήτ. κ. ἀ. γα-
λάτα Ἦπ. Μακεδ. (Νάουσ.) Πόντ. (Κερασ.) Οὐδ. γαλάτο
Εὐβ. (Αἰδηψ.) Ἦπ. Μακεδ. (Καστορ.) Πελοπ. (Ἦλ. Κόκ-
κιν. Λακων. Παππούλ. Πυλ.) κ. ἀ. γαλάτου Ἦπ. (Ζαγόρ.
κ. ἀ.) Μακεδ. (Βέρ. κ. ἀ.)

Θηλ. τοῦ ἀμαρτ. ἐπίθ. γαλάτος παρὰ τὸ οὖς. γάλα
καὶ τῆς καταλ. - ἄτος.

1) Θηλ. καὶ οὐδ. ἐπὶ γαλακτοφόρου ζῴου παράγον-
τος πολὺ γάλα Εὐβ. (Αἰδηψ.) Ἦπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ. κ. ἀ.)
Πελοπ. (Ἦλ. Κόκκιν. Λακων. Παππούλ. Πυλ. κ. ἀ.):
Παροιμ. Καὶ γαλάτη καὶ μαλλάτη καὶ τ' ἀρνὶ τῆς θηλυκῆς
(ἐπὶ ἀπαιτήσεως ὑπερβολικῆς καὶ δυσαναλόγου πρὸς τὸ
προσφερόμενον ἀντάλλαγμα) Τσαμαντ. Θέλει γαλάταν καὶ
μαλλάταν καὶ τ' ἀρνὶ τῆς θηλυκῆς (συνών. τῇ προηγουμένῃ)
Ἦπ. Καὶ γαλάτα καὶ μαλλάτα καὶ ἀρσενικά τ' ἀρνιά
(συνών. τῇ προηγουμένῃ) Λακων. Κὶ γαλάτα καὶ μαλλάτα

καὶ θηλ' καὶ τ' ἀρνιά (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἦπ. 2)
Θηλ., ἡ ἔχουσα τὸ χρῶμα τοῦ γάλακτος, γαλακτόχρους,
λευκὴ Κρήτ.: Ἄσμ.

Γάμμα, γαλάτη καὶ ξαθὴ καὶ ἀγάπη μου μεγάλη,
ἄνοιξε τ' ἀγκαλάκια σου καὶ μέσα νὰ μὲ βάλης.

3) Θηλ. εἶδος λευκοῦ πτηνοῦ ὁμοίου πρὸς τὸν ἀετὸν
Πόντ. (Κερασ.)

Ἦ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαλάτα καὶ ὡς τοπων. Κύπρ.

γαλατῆρας ὁ, Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὖς. * γαλατῆρ.

Λίθος εἰς τὸν ὅποιον ἀποδίδουν τὴν μαγικὴν ιδιότητα
τῆς κανονικῆς διατηρήσεως τοῦ γάλακτος τῶν θηλαζου-
σῶν γυναικῶν.

γαλατιὰ ἢ, ἀμάρτ, γαλαθὰ Κρήτ. (Σέλιν.)

Ἐκ τοῦ οὖς. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰά.
Σκευὸς γάλακτος. Πβ. γαλατάσκι.

γαλατιάζω Ἦπ. Κέρκ.—ΧΧριστοβασ. Ἀγάπ. 2,41—
Λεξ. Αἰν. γαλατισιάζω Πελοπ. (Μάν.) Στερελλ. (Λεπεν.)
Μετοχ. γαλατισιασμένος Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. γάλα.

1) Ἀποκτῶ χυμὸν γαλακτώδη, ἐπὶ καρπῶν ἐνθ' ἄν.:
Γαλατισιάζει τὸ στάρι Ἦπ. Κέρκ. 2) Ἀναδίδω, ἐξάγω
γαλακτώδες ὑγρὸν Πελοπ. (Μάν.): Ἐρριξα πολὺ νερὸ
καὶ γαλατισιάσεν τὸ ζυμάρι. Συνών. ἀναγαλατισιάζω **A 1.**

3) Ἀποκτῶ τὸ χρῶμα τοῦ γάλακτος ΧΧριστοβασ. ἐνθ'
ἄν. Ποίημ.

Γαλάτσιας ἡ ἀνατολὴ καὶ θάμπωσαν τ' ἀστέρια.

4) Καίνω τι πολὺ χαλαρόν, μαλακὸν Πελοπ. (Μάν.):
Τὸ πολὺ νερὸ γαλατισιάζει τὸ ψωμί.

γαλατιανός ἐπίθ. ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,45—Λεξ.
Βλαστ. 347 γαλαχτιανός ΜΛελέκ. Ἐπιδόρη. 135.

Ἐκ τοῦ οὖς. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰα-
νός. Τὸ γαλαχτιανός κατὰ τὸ γαλαχτερός παρὰ τὸ
γαλατερός, β. πβ.

Ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ γάλακτος, λευκὸς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Γαλανή, γαλαχτιανή, | τίνος εἶναι τὸ παννί;

— Δικό μας εἶναι τὸ παννί, δικό μας καὶ τὸ χτένι
καὶ ἡ κόρη ποῦ τὸ ὑφαίνει

ΜΛελέκ. ἐνθ' ἄν.—Ποίημ.

Γιὰ ἰδὲς λαιμὸς γαλατιανός, λαιμὸς περιστερένιος
καὶ δροσερός σὰν κρύο νερὸ καὶ σὰν βουνήσιο χιόνι
ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν.

* **γαλατιάρικος** ἐπίθ. Θηλ. γαλατιάρια Πόντ. (Κερασ.
Κοτύωρ. Χαλδ.) γαλατιάραινα Πόντ. (Κρώμν. Ὁφ. Τραπ.
Χαλδ.) Οὐδ. γαλατιάριν Πόντ. (Κερασ.) γαλατιάρ Πόντ.
(Τραπ. Χαλδ.) γαλατιάρικον Πόντ. (Κερασ.) γαλα-
τιάρ' κον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γαλατιάρικο Πόντ. (Ὁφ.
Σούρμ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ἰάρικος.

Ὁ γαλακτοφόρος ἢ ὁ παρέχων ἄφθονον γάλα ἐνθ'
ἄν.: Γυναῖκα γαλατιάραινα Ὁφ. Τραπ. Γαλατιάρ' κον αἰῖδ'
- πρόβατον - χτήνον κτ. Τραπ. Χαλδ. Τὸ θηλ. Γαλατιάρια
καὶ ὄνομα ἀγαλάδας. Συνών. καὶ ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. γα-
λάρις **A 1.**

γαλάτσιασμα τό, Ἦπ. γαλάτσιασμα Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. γαλατισιάζω.

Ἦ γαλακτώδης σύστασις καρπῶν πρὸ τῆς πλήρους

ὁριμάνσεως: Ἐβρεξε ἀπάνω ὅς τὸ γαλάτμα τοῦ στα-
ριοῦ Ἡπ. Κέρκ.

γαλατικόν τό, Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. γαλατικός.

Προϊόν τῆς γαλακτοκομίας, ὅσον βούτυρον, τυρὸς κττ.

γαλατίλα ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Ἡ ἰδιάζουσα τοῦ γάλακτος ὁσμὴ: Τὸ μωρὸ μυρίζει
γαλατίλα τὸ στόμα του. Τὸ ποτήρι μυρίζει γαλατίλα. Συνών.
γαλατγὰ (Ι).

* **γαλατίτης** ὁ, γαλίτης Κρήτ. Χίος γαλασίτης
Κρήτ. Χίος — Λεξ. Βλαστ. 457 ἄλασίτης Ρόδ. Θηλ.
γαλατίτα Πόντ. (Κολων.) γαλασίτα Πελοπ. (Μεσσο.) χα-
λασίτα Πελοπ. (Παππούλ. Πυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτης.
Τὸ γαλίτης κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν.

1) Εἶδος μύκητος Κρήτ. Πελοπ. (Μεσσο. Παππούλ.
Πυλ.) Ρόδ. Χίος. Συνών. γαλασίτι. 2) Τὸ φυτὸν γα-
λατίτσα 2, ὁ ἰδ., Πόντ. (Κολων.)

γαλατίτσα ἡ, Παξ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ.
Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίτσα.

1) Γάλα Πόντ. (Σούρμ.) 2) Ἀγριόχορτον ἔχον γα-
λακτώδη ὁπὸν ἐνθ' ἄν. Συνών. *γαλατίτης 2, γαλα-
χτίτα, γαλαχτίτσα. Πβ. γαλασίτα. 3) Ὁ γαλα-
κτώδης καρπὸς τοῦ ἀραβοσίτου Πόντ. (Ὁφ.)

γαλατοβούτυρο τό, ἀμαρτ. γαλατόβουτ'ρα Θρακ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ βούτυρο.

Γνήσιον βούτυρον ἐκ γάλακτος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς
τὸ τεχνητὸν ἐκ λιπιδίων οὐσιῶν.

γαλατοδάμαλο τό, ἀμαρτ. ἄλατοδάμαλο Νάξ. (Ἀ-
πύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ δαμάλι.

Μόσχος τοῦ γάλακτος μικρὸς θηλάζων ἔτι.

γαλατόθρεβος ἐπίθ. ἀμαρτ. γαλατόθρεβος Πόντ.
(Ἱμερ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τοῦ ρ. θρέβω, δι' ὃ ἰδ. θρέφω.

Ὁ θρεμμένος μὲ γάλα.

γαλατόκαδη ἡ, Πελοπ. (Μαζαίικ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ κάδη, δι' ὃ ἰδ. κάδος.

Κάδος ἐντὸς τοῦ ὁποίου κτυποῦν τὸ γάλα πρὸς ἐξα-
γωγὴν τοῦ βουτύρου.

γαλατοκαλύβα ἡ, ἀμαρτ. γαλατονκάλ'βα Στερελλ.
(Ἀκαρναν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ καλύβα.

Ἡ ἐν τῷ ποιμνιοστασίῳ κατασκευαζομένη καλύβη,
εἰς τὴν ὁποίαν διαμένει ἡ τυροκόμος.

γαλατοκολόκυνθο τό, ἀμαρτ. γαλατοκολόγκυνθον
Πόντ. (Χαλδ.) γαλατοκολόγκυνθον Πόντ. (Χαλδ.) γαλο-
κολόγκυνθον Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.)
γαλοκολόγκυνθον Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ κολοκύθι, παρ' ὃ καὶ κο-
λογκύθ' καὶ κολογκύθ'. Τὸ γαλοκολόγκυνθον κατ'
εὐθείαν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν.

Φαγητὸν ἀπὸ κολοκύνθην καὶ γάλα. Συνών. γαλα-
τοφάει 2.

γαλατοκορφή ἡ, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ κορφή.

Τὸ πῖαρ τοῦ γάλακτος, τὸ ἀπὸν ἀπάνω, ἡ κορυφή.

γαλατοκουλουρίδα ἡ, ἀμαρτ. γαλατοκουλ-λδου-
ρίδα Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ κουλουρίδα.

Φαγητὸν ἀπὸ σπιτήσια μακαρονάκια καὶ γάλα.

γαλατοκούλουρο τό, Κρήτ. κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ κουλούρι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Κολούρι ζυμωμένον μὲ γάλα.

γαλατολεκανίδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ λεκανίδα.

Λεκάνη πλήρην ἀπλωτῆ, εἰς τὴν ὁποίαν τίθεται τὸ
γάλα διὰ νὰ σχηματισθῇ τὸ πῖαρ.

γαλατομανίτης ὁ, Σκυρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ μανίτης, δι' ὃ ἰδ. ἀμανίτης.

Εἶδος μύκητος λευκοῦ.

γαλατόμαντρα ἡ, Χίος.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ μάντρα.

Μάνδρα γαλακτοφόρων αἰγοπροβάτων.

γαλατομπούρικο τό, κοιν. γαλατομπούρεκο πολ-

λαχ. γαλατομπούρουκο Ζάκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ μπουρέκι.

Γλυκύσμα ἀπὸ φύλλα ζύμης, ἐντὸς τῶν ὁποίων τίθε-
ται κρέμα ἀπὸ γάλα, ἀλεύρι καὶ βούτυρο, περιχεόμενον
μὲ σιρόπι ἀπὸ ζάχαριν.

γαλατομυζήθρα ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ μυζήθρα.

Μυζήθρα παρασκευαζομένη μὲ πυτιά ἀπὸ γάλα.

γαλατόπετρα ἡ, Ἄνδρ. Κάμπ. Κῶς Σκυρ. κ. ἄ.

γαλατόσπετρα Κυκλ. Χίος ἄλατόπετρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

γαλαχτόπετρα Κεφαλλ. γαλόπετρα Θήρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ πέτρα. Διὰ τὸ γαλαχτόπε-
τρα ἰδ. γαλατερός - γαλαχτερός. Τὸ γαλόπετρα κατ'
εὐθείαν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν.

1) Εἶδος λίθου λευκοῦ ἢ ἄλλου μὲν χρώματος, ἔχον-
τος δὲ φλέβας λευκάς, τὸν ὁποῖον συνήθως ἀναρτοῦν
ἐκ τοῦ λαιμοῦ τῆς ἀρτιτόκου γυναικὸς διὰ νὰ κατε-
βάσῃ πολὺ γάλα Ἄνδρ. Θήρ. Κάμπ. Κεφαλλ. Κυκλ.
Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σκυρ. Χίος κ. ἄ. Συνών. γα-
λατοῦσα. Πβ. γαλατόχαντρα. 2) Εἶδος χάνδρας
χρώματος κυανοῦ ὑπολεύκου χρησιμοποιομένου ὡς πε-
ριάπτου κατὰ τῆς βασκανίας ἀγν. τόπ.

Γαλατόπεφτη ἡ, Κύθν. Σκυρ. Γαλατοπέφτ' Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ Πέφτη.

Ἡ ἡμέρα Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως, κατὰ τὴν ὁποίαν
εἰς μὲν τὴν Μύκονον καὶ Σκυρον οἱ ποιμένες διανέμουν
δωρεὰν τὸ ἀμελγόμενον γάλα, εἰς δὲ τὴν Κύθνον τὸ μα-
γειρεύουν καὶ παρασκευάζουν χόνδρους.

γαλατοπίθαρο τό, ἀμαρτ. γαλατοπιθαρὸν Λήμν.

Ἐκ τῶν γάλα καὶ πιθάρι.

Ὁ λέβης ἐντὸς τοῦ ὁποίου πῆζουν τὸ γάλα καὶ κά-
μνουν τυρί.

γαλατόπιττα ἡ, σύννηθ. γαλατόπ'ττα βόρ. ἰδιώμ.

γαλόπιττα πολλαχ. γαλόπ'ττα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ πίττα. Τὸ γαλόπιττα ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

- 1) Πλακοῦς ἐκ γάλακτος καὶ ῥῶν συνήθως ἐνθ' ἄν.
- 2) Μετων. νεᾶνις ἔχουσα λευκὸν δέσμα Ἦπ.

γαλατοπράσινος ἐπίθ. (Ν. Ἔστ. 12.924).

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ τοῦ ἐπίθ. πράσινος.

Ὁ ἔχων χροῖμα πράσινον καὶ λευκάζων.

γαλατοτριψιάνα ἡ, Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ τριψιάνα.

Ἐδεσμα ἐκ γάλακτος μετὰ τετριμμένου ἐν αὐτῷ ἄρτου. Συνών. γαλατοφάει 3, γαλατόψωμο.

γαλατοτύρι τό, Λεξ. Αἰν. γαλατουτύρ' Στερελλ. (Εὐρυταν. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ τυρί.

Εἶδος τυροῦ γινομένου διὰ τῆς βράσεως τοῦ γάλακτος τοῦ παραγομένου κατὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐλαττοῦται ἡ παραγωγή αὐτοῦ, τῆς πήξεως γινομένης ἄνευ πυτιάς.

γαλατούδα ἡ, Λυκ. (Διβύσσ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐδα.

Τὸ φυτὸν φλόμος (verbasum) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae).

γαλατούδι τό, ΠΓενναδ. Γεωργ. γλωσσάρ. 13 γαλατούδ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἵποκορ. τοῦ οὖσ. γάλα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐδι.

1) Ὀλίγη ποσότης γάλακτος Θράκ. (Αἰν.): Ἐβγαφ' οὐδ' μ' νὰ φὰς γλυκὸ γλυκὸ γαλατούδ' (ἐκ παραμυθ.)

2) Ἡ δευτέρα ἀποδερμάτωσις τοῦ μεταξοσκώληκος ΠΓενναδ. ἐνθ' ἄν.

γαλατούνα ἡ, Κύπρ. (Γερμασ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐνα.

Ἀγριόχορτον ἐδώδιμον. Συνών. γαλατούνη.

γαλατούνη τό, Κύπρ. (Γερμασ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐνη. Γαλατούνα, ὁ ἰδ.

γαλατουρίζω ἀμάρτ. γαλατουράου Εὐβ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ουρίζω καθὼς καὶ ἀλεθουρίζω, γγαλουρίζω, κλαουρίζω, φεγγουρίζω κτ.

Κατεβάζω, παράγω πολὺ γάλα.

γαλατούσα ἡ, Κύπρ. Κῶς Μεγίστ. Πάρ. Πόντ. (Οἶν.) Ρόδ. Σῦρ. κ. ἄ. γαλατούσσα Πόντ. (Κοτύωρ.) γαλοῦσα Κρήτ. Κύθν. Σῦρ. κ. ἄ. — Λεξ. Περίδ. Βλαστ. 392.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οῦσα. Τὸ γαλοῦσα κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς. Τὸ γαλατούσσα κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. γαλατσίδα.

1) Ἡ ἔχουσα πολὺ γάλα Κύθν. Κύπρ. Μεγίστ. Πάρ. Ρόδ. Σῦρ. κ. ἄ. — Λεξ. Περίδ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.: Ἡ δεῖνα εἶναι πολὺ γαλοῦσα καὶ χορταίνει τὸ παιδί γάλα Σῦρ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπώνυμον τῆς Παναγίας, Παναγία ἡ Γαλατούσα ἡ δι' ἐπικλήσεως τῶν γυναικῶν πληροῦσα τοὺς μαστοὺς αὐτῶν δι' ἀφθόνου γάλακτος Κύπρ. Ρόδ. Καὶ ὡς τοπων. Γαλατούσα Κύθηρ. 2) Φυτὸν παράγον γαλακτώδη ὀπὸν, γαλατσίδα Πόντ. (Κοτύωρ.) Ρόδ. 3) Ὁ νωπὸς καὶ γαλακτώδης καρπὸς τοῦ ἀραβοσίτου Πόντ. (Οἶν.) 4) Λίθος γαλακτόχρους ἡ ἔχων φλέβας γαλακτόχρους χρησιμεύων ὡς περιόπτον εἰς τὸ στηθὸς τῶν θηλαζουσῶν γυναικῶν διὰ νὰ ἔχουν ἀφθόνον γάλα Κρήτ. Κῶς. Συνών. γαλατόπετρα 1. Πβ. γαλατόχαντρα.

ναικῶν διὰ νὰ ἔχουν ἀφθόνον γάλα Κρήτ. Κῶς. Συνών. γαλατόπετρα 1. Πβ. γαλατόχαντρα.

γαλατοφάει τό, Πόντ. (Ἀμισ. Χαλδ. κ. ἄ.) γαλοφάει Πόντ. (Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ φαεῖ. Τὸ γαλοφάει κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

1) Τὸ κοινὸν ἔδεσμα ρυζόγαλο Πόντ. (Ἀμισ.) 2) Φαγητὸν παρασκευαζόμενον ἀπὸ κολοκύνθην, ἡ ὁποία βράζει μὲ γάλα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Συνών. γαλατοκολόκυθο. 3) Ἐδεσμα ἐκ γάλακτος μετὰ τριμμένου ἐν αὐτῷ ἄρτου Πόντ. (Οἶν.) Συνών. γαλατοτριψιάνα, γαλατόψωμο.

γαλατοχάβιτζον τό, Πόντ. (Ἱμερ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ χαβίτζιν.

Ἐδεσμα ἀπὸ ἀλεύρι καὶ γάλα.

γαλατόχαντρα ἡ, ἀμάρτ. γαλόχαντρα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ χάντρα. Τὸ γαλόχαντρα ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν.

Ὑαλὸς λευκὴ καὶ διάτρητος, τὴν ὁποίαν φέρουν αἱ γυναῖκες ὡς περιόπτον διὰ νὰ αὐξηθῇ τὸ γάλα τῶν. Πβ. γαλατόπετρα 1, γαλατούσα 4.

γαλατόχοιτρο τό, Ἰων. (Σμύρν.) γαλόχοιτρος ὁ, Κρήτ. (Μονοφάτ.) Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ χόντρο < χόντρος. Τὸ γαλόχοιτρος κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν.

1) Ζύμη ἐξ ἀλεύρου καὶ γάλακτος, ἥτις τριβομένη γίνεται ὁ λεγόμενος τραχανᾶς Ἰων. (Σμύρν.) β) Χονδροκομμένος σίτος ζυμωθείς μὲ γάλα Κρήτ. (Μονοφάτ.)

2) Τὸ κοινὸν ἔδεσμα ρυζόγαλο Πόντ. (Οἶν.)

γαλατόχορτο τό, γαλακτόχορτο Ἀττικ. γαλατόχορτον Κύπρ. γαλατόχορτο Σκῦρ. — ΝΠολίτ. Παραδ. 2, 647 — Λεξ. Αἰν. γαλατόχορτον Θεσσ. Στερελλ. (Παρνασσ.) γαλατόχορτο Κέρκ. κ. ἄ. — ΝΠολίτ. Ποραδ. 2, 647 — ΠΓενναδ. 218 γαλόχορτον Κύπρ. γαλόχορτο Ἦπ. — ΝΠολίτ. ἐνθ. ἄν. ΠΓενναδ. ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Βλαστ. 473 γαλόχορτον Θεσσ. Μακεδ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ χόρτο. Τὸ γαλατόχορτο διὰ τὸ γαλατσίδα. Τὸ γαλόχορτο κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Διάφορα φυτὰ ἔχοντα ὀπὸν γαλακτώδη. Πβ. γαλατσίδα.

γαλατοχυλόπιττα ἡ, ἀμάρτ. γαλοχυλόπιττα Πελοπν. (Ἀργολ. Οἶν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ χυλόπιττα. Τὸ γαλοχυλόπιττα κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Συνήθως κατὰ πληθ. γαλοχυλοπίττες, οἰκιακὸν παρασκεύασμα ἐξ ἀλεύρου, γάλακτος καὶ ἀβγῶν.

γαλατόψωμο τό, ἀμάρτ. γαλόψωμον Πόντ. (Σάντ. κ. ἄ.) γαλόψωμο Ἦπ. γαλόψωμον Ἦπ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ ψωμί. Τὸ γαλόψωμον κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς.

Γαλατοφάει 3, ὁ ἰδ.

γαλαστήθρα ἡ, Εὐβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) Νάξ. Πελοπν. (Ἀχαΐα Καλάβρυτ. Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαλατσίδα, εἰς ὃ ὑπεισῆλθεν ἡ παραγωγικὴ κατάλ. - ἡθρα ἀντὶ τῆς - ἰδα. Πβ. καὶ γαλατσῖνα καὶ γαλατσοῦδα

Τὸ φυτὸν γαλατσίδα, ὁ ἰδ.

γαλατσιάζω, ιδ. *γαλατίζω*.

γαλατσίδα ή, *γαλατίδα* Λεξ. Γαζ. (λ. *τιθύμαλος*)
γαλακίδα Πελοπν. (Μάν.) *γαλατσίδα* κοιν. *γαλαντζίδα*
 Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ.) *γαλαξίδα* Πελοπν.
 (Ἀρκαδ.) *χαλατσίδα* Εὐβ. (Κουρ.) *γαλαξ-ξίδα* Καλαβρ.
 (Μπόβ.) *γαλατσ'δ* Πάρ. (Λεῦκ.) *γαλασίδα* Ἀνδρ. Μύκ.
 Σύμ. Τήν. ἄλατσίδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἄγαλατσίδα Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλατίδα*, ὁ ἔκ τοῦ ἀρχ. *γαλακτίς*.

1) Πᾶν χόρτον ἔχον γαλακτώδη ὀπὸν (ιδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1, 7), ὅθεν ἡ πρόληψις ὅτι τινὰ τῶν φυτῶν τούτων *κατεβάξουν γάλα* εἰς τὰς θηλαζούσας γυναῖκας, συνών. *γαλατόχορτο* α) Οἱ τῶν ἀρχαίων τιθύμαλοι, οἱ νῦν κοινῶς *φλόμοι* καλούμενοι, τοῦ γένους τοῦ εὐφορβίου (*euphorbia*) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (*scrofulariaceae*), χορτώδη ἢ δενδρώδη φυτά, καὶ τούτων εἰδικώτερον τὰ μικρὰ ἐτήσια (ζιζάνια) μὲ ὀπὸν δηλητηριώδη χρήσιμα πρὸς ἄγγραν ἰχθύων, ἥτοι εὐφορβιον τὸ ἡλιοσκοπίον (*euphorbia helioscopia*), ὁ ἡλιοσκοπίος τιθύμαλος τοῦ Διοσκουρίδου, συνών. *φλόμος*, εὐφορβιον ὁ κυπαρισσίας (*euphorbia kyparissias*), εὐφορβιον ὁ χαράκας (*euphorbia characias*), ὁ ἄρρην τιθύμαλος τοῦ Διοσκουρίδου, συνών. *φλόμος*, εὐφορβιον τὸ Γεραρδιανὸν (*euphorbia Gerardiana*), εὐφορβιον ὁ παραλίας (*euphorbia paralias*), ὁ παραλίας τιθύμαλος τοῦ Διοσκουρίδου, συνών. *πελαγίδα*, εὐφορβιον ὁ πέπλος (*euphorbia perplus*), ἡ πέπλος τοῦ Διοσκουρίδου, συνών. *γαλατσίδακι* 2, εὐφορβιον τὸ χαλέππιον (*euphorbia alaternifolia*), ἡ τοῦ Διοσκουρίδου πιτυοῦσα, εὐφορβιον ὁ μυρσινίτης (*euphorbia myrsinites*), ὁ θήλυς ἢ μυρσινίτης τιθύμαλος τοῦ Διοσκουρίδου, εὐφορβιον τὸ διτταδενώδες (*euphorbia biglandulosa*), εὐφορβιον ἡ χαμαίσκη (*euphorbia hamaesce*), ἡ τοῦ Διοσκουρίδου χαμαίσκη, εὐφορβιον τὸ δενδροειδὲς (*euphorbia dendroides*), συνών. *ἀτσουμαλέα*, *ἀτσουτσούμαλ-λος*, *γαλόχορτο* (ιδ. ὁ ιδ. *γαλατόχορτο*), εὐφορβιον τὸ σιλβατικὸν (*euphorbia silvatica*), συνών. *γαλατσίδι*, ἐνθ' ἂν. β) Φυτὰ τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*), ἥτοι πικρίδιον τὸ πικροειδὲς (*picridium picroides*), συνών. *ἄγρια γαλατσίδα*, *ἄγρια πικραλίδα*, *λαγόψωμο*, εἶδη ζόχου (*sonchus*), εἶδη θριδάκος (*lactuca*), συνών. *μαρούλι*, εἶδη κιχωρίου (*cichorium*), συνών. *ραδίκι*, εἶδη κρηπίδος (*crepis*), συνών. *πικραλίδα*, ἰδίως κρηπίς ἢ Διοσκουρίδειος (*crepis Dioscoridi*) καὶ τὸ φυτὸν μελανόφυλλος ἢ ρεζεδόφυλλος (*scorzonera resedifolia*) πολλαχ. Πβ. *ἄγριοραδίκι* 3.

γ) Ἀστεροκέφαλος ἢ θαλασσία (*scabiosa maritima*) τῆς τάξεως τῶν διψακωδῶν (*dipsacaceae*) πολλαχ. δ) Τὸ φυτὸν περιπλοκάς ἢ Ἑλληνική (*periploca Graeca*) τῆς τάξεως τῶν Ἀσκληπιαδωδῶν (*Asclepiadaceae*). Συνών. *περικκοκλάδι*. 2) Αἱ τῶν ἰχθύων σπερματοθῆκαι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς φοιθήκας τῶν θηλέων ἰχθύων Σύρ. Μακεδ. κ. ἄ. [**]

γαλατσίδακι τό, Ἀθῆν. Θεσσ. Ἰων. (Κρήν.) Πελοπν. (Ναύπλ.) ἄλατσίδακι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἵποχορ. τοῦ οὐσ. *γαλατσίδα* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἀκι.

1) Μικρὰ *γαλατσίδα*, ὁ ιδ., Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 2) Τὸ φυτὸν εὐφορβιον ὁ πέπλος (*euphorbia perplus*) Ἀθῆν. Θεσσ. Ἰων. (Κρήν.) Πελοπν. (Ναύπλ.) Συνών. *γαλατσίδα* 1 α.

γαλατσίδαρα ή, ἀμάρετ. ἄλατσίδαρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *γαλατσίδα* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἀρα, δι' ἣν ιδ. - αρος.

Μεγάλη *γαλατσίδα*, ὁ ιδ.

γαλατσίδι τό, Ἀθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλατσίδα*.

Τὸ φυτὸν εὐφορβιον τὸ σιλβατικὸν (*euphorbia silvatica*). Συνών. *γαλατσίδα* 1 α.

γαλατσιδόγαλα τό, Λεξ. Βλαστ. 446.

Ἐκ τῶν οὐσ. *γαλατσίδα* καὶ *γάλα*.

Ὁ γαλακτώδης ὀπὸς τοῦ φυτοῦ *γαλατσίδα*, ὁ ιδ.

γαλατσιδοπόρριχο τό, ἀμάρετ. ἄλατσιδοπόρριχο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλατσίδα* καὶ τοῦ ἀμαρετ. οὐσ. ἀπορρίχνω 3 γ.

Ὁ βλαστὸς τοῦ φυτοῦ *γαλατσίδα*, ὁ ιδ.

γαλατσιδόχορτο τό, πολλαχ. *γαλατσ'δόχορτου* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *γαλατσίδα* καὶ *χόρτο*.

Διάφορα ἀγριόχορτα ἔχοντα γαλακτώδη ὀπὸν. Πβ. *γαλατσίδα*.

γαλατσίνα ή, Κάμπ. Σύμ. *βαλατσίνα* Κάμπ. ἄλατσίνα Κάμπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλατσίδα* δι' ὑποκαταστάσεως τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδα διὰ τῆς - ἵνα. Πβ. καὶ *γαλατσήθρα*, *γαλατσούδα*.

Τὸ φυτὸν *γαλατσίδα*, ὁ ιδ.

γαλατσίτι τό, Πελοπν. (Παππούλ. Πυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλατσίτης* ἢ *γαλατσίτα*, δι' ὃ ιδ. *γαλατίτης.

Εἶδος μύκητος. Συνών. *γαλατίτης 1.

γαλατσούδα ή, Εὐβ. (Ὁρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλατσίδα* ὑποκατασταθείσης τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδα διὰ τῆς - οὔδα. Πβ. καὶ *γαλατσήθρα* καὶ *γαλατσίνα*.

Τὸ φυτὸν *γαλατσίδα*.

γαλάτωμα τό, *γαλάχτωμα* Χίος *γαλάτωμα* Πελοπν. *γαλάτουμα* Στερελλ. *γαλάτωμα* Κῶς.

Ἐκ τοῦ ρ. *γαλατώνω*.

1) Ἡ γαλακτώδης σύστασις τῶν σιτηρῶν πρὸ τῆς πλήρους ὀριμάνσεως Κῶς Πελοπν. Στερελλ.: *Εἶναι ἀπάνω 'ς τὸ γαλάτωμα τὰ γεννήματα* Πελοπν. *Τὰ στάχυα εἶναι 'πάνω 'ς τὸ γαλάτωμα* δους Κῶς. 2) Τὸ γαλακτόχροον ἀπόπλυμα τῆς σκάφης τοῦ ζυμώματος Χίος. Συνών. *γαλαχτιά* 1, *γαλάχτης*, *γαλάχτισμα* 2. 3) Διάλυμα ἀλεύρου εἰς θερμὸν ὕδωρ παρεχόμενον ὡς τροφή εἰς τὰ ζῶα εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετὸν Χίος.

γαλατώνω, *γαλαχτώνω* Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ. (Χαλδ.) Ρόδ. Σύρ. *γαλατώνω* Κρήτ. Λέρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Καλάμ. Κλουτσινοχ. Λακων. κ. ἄ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν. *γαλατών-νω* Ρόδ. *γαλατώνου* Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. *γαλατσώνω* Κῶς Πάτρ. Σύμ. Χίος κ. ἄ. — Λεξ. Μπριγκ. *γαλατσώνου* Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάλα*.

Α) Μετβ. 1) Παρέχω γάλα Πελοπν.: *Γαλατώνω τὸ παιδί ν' ἀποκοιμηθῇ*. 2) Ἀναμειγνύω ὡς ἄρτυμα γάλα, ἐπὶ τροφῶν ἐν γένει Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Ὁφ.

Τραπ. Χαλδ.) Σῦρ.: Γαλατώνω τὰ κορασίτας Χαλδ. Γαλατώνω τῇ θιβράν (σουπάν) αὐτόθ. Γαλαχτώνω τ' ἀλεύρι καὶ κάνω τραχανᾶ Σῦρ. 3) Λερώνω, ρυπαίνω μὲ γάλα Κρήτ. Πόντ. (Ἄμισ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): Ἄσ' σὰ χορ-τάρᾱ ἐγαλακτῶσαν τὰ θέρᾱ μ' (ἀπὸ τὰ χόρτα ἀλείφθησαν μὲ γάλα τὰ χέρια μου) Χαλδ. Ἐγαλάτωσα τὰ χέρια μου καὶ βγάνουνε θρασά (δυσοσμίαν) Κρήτ. Ἐγαλάτωσαν τὰ λώματα τ' (τὰ ροῦχα του) Τραπ. Τὸ μωρὸ ἐγαλάτωσε τὰ θέρᾱ ὅτε (τὰ χέρια του) Ὁφ. 4) Ἐπιχρίω διὰ διαλελυμένης ἀσβέστου, ἀσπρίζω, ἀσβεστῶνω Λέρ. Πάτμ. Πελοπν. (Καλάμ. Λακων. κ. ἄ.) Ρόδ. Σύμ. Χίος κ. ἄ.—Λεξ. Μπριγκ.: Κάθε Λαμπρὴ γαλατσώνουν τὰ σπίτια Πάτμ. 5) Ὑπορρίπτω κατ' ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὴν ζύμην, τὴν ὁποίαν ζυμώνω Πελοπν. (Καλάβρυτ.): Γαλαχτώνω τὸ ψωμί. Β) Ἀμτβ. 1) Πληροῦμαι γάλακτος, ἐπὶ τῶν μα-στῶν γυναικῶν καὶ ζῳῶν Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσιογ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.: Ἀρχινάει νὰ γαλατώνῃ ἡ γίδα Κλουτσιογ. Γαλατώνου δὲ βυζά τζης Κρήτ. Ἐγαλάτωσε τὸ ζῷ Ὁφ. Γαλάτουναν τὰ πράματα Αἰτωλ. Γαλαχτώνουν οἱ προβατίνες Καλάβρυτ. Μετοχ. γαλατωμένος, ὁ ἀποδίδων πολὺ γάλα, ἐπὶ ζῳῶν Πόντ. (Χαλδ.): Γαλατωμένον πρό-βατον-χτήνον (ἀγελάδα). Συνών. γαλατεύω. 2) Λαμ-βάνω γαλακτώδη σύστασιν, ἐπὶ τῶν σιτηρῶν πρὸ τῆς πλήρους ὀριμάνσεως καὶ στερεοποιήσεως τοῦ καρποῦ Κῶς Μακεδ. (Καταφύγ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν.: Γαλάτωσε τὸ σπαρτὸ Καλάβρυτ. Τὰ στάχυα γαλατσώνουν Κῶς Στάχυα γαλατσωμένα αὐτόθ. Τὰ στάχυα τὸν Ἀπρίλ γαλατών'νι Αἰτωλ. 3) Ὀριμάζω Πόντ. (Χαλδ.): Τ' ἀχράδᾱ ἐρχίνεσαν νὰ γαλαχτών'νε.

γαλαύτα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλευτής ἀντὶ γαλαύτα. Ἡ τοῦ τόνου μετακινήσις πιθανῶς κατὰ τὸ λεκάνη.

Πηλίνη λεκάνη εὐρεῖα καὶ ἀβαθής. Ἐντὸς τοιούτων λεκανῶν κατανέμουν οἱ ποιμένες τὸ γάλα διὰ νὰ σχημα-τισθῇ ὁ ἐπίπαγος.

γαλαντίδι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλαύτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Πήλινον δοχεῖον χρησιμεῖον εἰς μεταφορὰν φαγητοῦ εἰς τοὺς ἔξω τοῦ χωρίου μένοντας ποιμένας.

γαλαφόρος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.) — Αἰθέρου Τραγοῦ-δια τῶν Ἑλλήνων 2(1952) 294. Θηλ. γαλαφόρα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τοῦ ρ. φέρω. Ὁ σχηματισμὸς κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀντὶ γαλατοφόρος.

1) Ὁ ἔχων πολὺ γάλα καὶ συνεκδοχικῶς ὁ ἔχων στήθη μεγάλα, ἐπὶ γυναικὸς Πόντ. (Τραπ.) — Αἰθέρος ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Νασὰν τὴ μάγναν ποῦ γεννᾷ τὰ τριάντα χρόνᾱ μίαν κ' εὐτάει υἱὸν Τραντέλλεον καὶ νύφην γαλαφόρον Τραπ.

Ποῖα εἶν' σὰν τὴ μάγνα ποῦ γεννᾷ τὰ τριάντα χρόνᾱ μία καὶ κάνει γιὸ Τριαντατέλλεον καὶ νύφη γαλαφόρο; Αἰθέρος ἔνθ' ἄν. Τὸ θηλ. Γαλαφόρα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς παραγωγῆς πολὺ γάλα καὶ ὡς ὄνομα ἀγελάδος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) 2) Ὁ λευκὸς ὡς τὸ γάλα Ποντ. (Χαλδ.): Ἄσμ.

Ἡῦρεν ἡ ψὴ μ' ντ' ἐράευσεν, ἄρ' τὴν ἀγάπ' ντ' ἐθέλ'να, κορ'τζόπον δωδεκάχρονον κὶ ἀρχοντοφανηγμένον, τρυγόναν κατατόρνευτον, ἀσπρεσαν, γαλαφόραν

(ἀρχοντοφανηγμένον = ἔχον ἀρχοντικὴν, πλουσίαν ἐμφάνι-σιν) Χαλδ.

γαλαχτάκι τό, Πελοπν. (Μάν.) γαλαχτάξ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλαχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Πόα τις τῆς τάξεως τῶν καρποφυλλωδῶν (caryophyl-laceae).

γαλαχτερίδι τό, Πελοπν. (Μάν.) γαλαχτερίδ' Στε-ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλαχτερός, δι' ὃ γαλατερός, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Ἀρνὶ τὸ ὁποῖον ἀκόμη θηλάζει. Συνών. βυζαστάρι 1, βυζασταροῦδι, βυζασταρώνι. Πβ. καὶ βυζαλι-χτέριν.

γαλάχτης ὁ, Παξ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. γαλαχτής < γαλαχτίζω.

Τὸ ἀπόπλυμα τῆς σκάφης τοῦ ζυμώματος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαλάτωμα 2.

γαλάχτι τό, Ἀθῆν. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλαχτίζω.

Τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον χύνεται εἰς τὴν μαλασσομένην ζύ-μην διὰ νὰ μαλακθῇ καλύτερα ἔνθ' ἄν.: Τὸ ψωμί θέλει πέντε ἔξι γαλάχτια γὰ νὰ γένη καλὸ Καλάβρυτ.

γαλαχτιά ἡ, Ἄνδρ. Εὔβ. (Αὐλωνάο. Κάρυστ. Κουρ.) Κῦθν. Μύκ. Σῦρ. Τήν. κ. ἄ. Ἄλαχτιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ ἐπίθ. *γαλαχτός ἢ τοῦ οὐσ. γαλάχτι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) Τὸ γαλακτοχρὸν ἀπόπλυμα τῆς σκάφης τοῦ ζυμώ-ματος Ἄνδρ. Κῦθν. Μύκ. Σῦρ. Τήν. κ. ἄ. Συνών. γα-λάτωμα 1, γαλάχτισμα 2. β) Διάλυμα ἐν ὕδατι ἀλεύ-ρον ἢ πικρῶν παρεχόμενον ὡς τροφή εἰς τοὺς χοίρους Ἄνδρ. Εὔβ. (Αὐλωνάο. Κάρυστ. Κουρ.) Κῦθν. Τήν. γ) Μυ-ζήθρα νωπὴ διαλυομένη εἰς ὕδωρ ψυχρὸν μετὰ ἡ ἄνευ

ζαχάρεως καὶ πιναμένη ὡς ποτὸν δροσιστικὸν Μύκ. 2) Διαλελυμένη εἰς ὕδωρ ἄσβεστος χρήσιμος εἰς τὸ ἄσπρι-σμα τοίχων καὶ ἄλλων ἐπιφανειῶν Ἄνδρ. Εὔβ. (Κάρυστ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) β) Τὸ διὰ διαλελυμένης ἀσβέστου ἄσπρισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 3) Ἐπίφάνεια θαλάσσης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιπλέει ἐρυθροπὸν ἀργιλλῶδες στρώμα κατόπιν χειμαρρώδους βροχῆς Σῦρ.

γαλαχτίζω πολλαχ. γαλαχτίζον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γαλαχτίζω Πάρ. (Λεῦκ.) γαλαφτίζω Πελοπν. (Κυνουρ.) ἄλαχτίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ὀυααχτίζω Νάξ. (Φιλότ.) γασαχτῶ Νάξ. (Βόθρ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. γαλακτίζω = εἶμαι λευκὸς ὡς τὸ γάλα.

1) Ἀλείφω, ἀσπρίζω ἐπιφάνειαν δι' ἀσβέστου διαλε-λυμένης ἐν ὕδατι πολλαχ.: Γαλαχτίζω τὸ σπίτι - τὸν τοῖχο - τὴν αὐλὴν κττ. Συνών. ἀλείφω Α 3, ἀσβεστῶνω 1, ἀσπρίζω Α 1, ἀσπρογειάζω, χρίω. 2) Μάσσω τὴν ζύμην ὑπορρίπτων ὕδωρ διὰ νὰ γίνῃ μαλακωτέρα καὶ κατάλληλος εἰς τὴν παρασκευὴν ἄρτων Ἀθῆν. Πελοπν. (Βυτίν. Καλάβρυτ. Κορινθ. Κυνουρ.) κ. ἄ.: Γαλάχτισα τὸ ψωμί πέντε ἔξι χέρια Κορινθ. Γαλαχτίζω τὴ ζύμη γὰ νὰ γίνῃ καλὴ Ἀθῆν.

γαλάχτισμα τό, πολλαχ. γαλάφτισμα Πελοπν. (Κυ-νουρ.) ἄλάχτισμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλαχτίζω.

1) Τὸ ἄσπρισμα ἐπιφανείας διὰ διαλελυμένης ἐν ὕδατι ἀσβέστου πολλαχ. Συνών. ἀσβεστοχύλισμα, ἀσβέ-
στωμα 1, ἀσβέστωσι, ἀσπρισιά, ἀσπρισμα 2, ἀσπρό-
γειασμα, μπατάνισμα. 2) Τὸ λευκὸν ἀπόπλυμα τῆς
σκάφης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγίνε ζύμωσις ἄρτων πολλαχ.
Συνών. γαλάτωμα 2, γαλαχτιά 1. 3) Τὸ γαλακτώδες
ὑγρὸν, ὅπερ παράγεται, ὅταν ζυμώνων τις διαβρέχῃ τὰς
χειρας ἢ χύνην ὑπὸ τὴν ζύμην ὀλίγον ὕδωρ, καὶ ὅπερ
χρησιμοποιεῖται καὶ ὡς καλλυντικὸν τοῦ προσώπου Ἀθῆν.:
Γνωμ. Νοικοκυρὰ ποῦ δὲ πλένεται μὲ γαλάχτισμα δὲν εἶναι
νοικοκυρὰ (διότι δὲν ἤξεύρει νὰ ζυμώνῃ καλά).

γαλαχτίτα ἢ, Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.
Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαλακτίτης = εἶδος λίθου, ὅστις
ὕγρανθεις καὶ τριβόμενος παράγει χυμὸν τινα γαλακτώδη.

Ἀγριόχορτον ἔχον ὁπὸν ὁμοιον πρὸς γάλα. Συνών.
ιδ. ἐν λ. γαλατίτσα 2.

γαλαχτίτσα ἢ, Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλαχτίτα δι' ὑποκαταστάσεως τῆς πα-
ραγωγικῆς καταλ. διὰ τοῦ -ίτσα.

Γαλαχτίτα, δ ιδ.

γαλαχτόμετρο τό, Ἀθῆν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ μέτρο.

Εἰδικὸν ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου διαγινώσκεται ἡ πυ-
κνότης καὶ ἡ γνησιότης τοῦ γάλακτος.

γαλαχτούρα ἢ, Εὐβ. (Κύμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλαχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούρα.

Γίδα ἢ προβατῖνα γαλακτοφόρος.

γαλγανίζω Πόντ. (Ἰμερ. Κερασ. Χαλδ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Φλέγω, καίω, ἐπὶ τοῦ ἡλίου ἐνθ' ἄν. Ὁ ἥλιος γαλ-
γανίζ' ὁσήμερον Χαλδ. Ἐγαλγάντισε μας ὁ ἥλιος αὐτοῦ.

γαλξά ἢ, γαλέα Πόντ. (Ζησιν. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ.
Σινώπ.) γαλξά Βιθυν. Θράκ. (Αἰν.) Καππ. Λέσβ. Πραπ.
(Ἀρτάκ. Πάνορμ.) κ. ἀ.—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Αἰν. ἀγαλξά
Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. Λέσβ. Χίος γαλέας ὁ, Πόντ. (Κο-
τύωρ. Ὁφ. Σαράχ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. γαλέα. Πβ. καὶ ἀρχ. γαλῆ.

1) Εἶδος ἰχθύος ὀλισθηροῦ καὶ φαιόχρου μετὰ μελα-
νῶν στιγμάτων Βιθυν. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σινώπ.)
Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) κ. ἀ.—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Αἰν.

2) Ἀγρία γαλῆ Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. Λέσβ. 3) Ἰκτίς,
ρυφίτσα Πόντ. (Ζησιν. Ὁφ. Σαράχ.) 4) Ἀράχνη Καππ.

5) Ἡ νεροκολοκυθὰ Λέσβ. 6) Ἡ ψίχα τοῦ
ἀμυγδάλου Χίος.

Τὸ ἄρσεν. Γαλέας καὶ ὡς ἐπών. Πόντ.

γαλξάγρα ἢ, Ἀθῆν. Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. (Αἰν.) Δῆμν.
Μακεδ. (Ἀρν. Βελβ. Θεσσαλον. Καταφύγ. Χαλκιδ.) Πε-
λοπν. (Μεσσ.) κ. ἀ.—Λεξ. Γαζ. (λ. πιεστήριον) Περίδ.
Βυζ. γαλξάγρια Μακεδ. (Χαλκιδ.) γαλξάγρια Μακεδ.
(Χαλκιδ.) καλξάγρα Ἀθ. Θεσσ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) γα-
λάγρια Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαλξάγρα = παγὶς πρὸς σύλληψιν
γαλῶν.

1) Κλωβίον σιδηροῦν Πελοπν. (Μεσσ.)—Λεξ. Περίδ.

2) Κοχλιῶδες πιεστήριον ἐν γένει τῶν βιβλιοδετῶν ἢ
ἄλλων ἐπαγγελματιῶν πρὸς ἐκθλίψιν ἐλαιῶν, κρηθηρῶν,

σταφυλῶν κττ. ἐνθ' ἄν. 3) Τὸ σφυρίον τοῦ πεταλωτοῦ
Ἡπ. Μακεδ. (Καταφύγ.)

γαλέος ὁ, σύννηθ. γαλγός πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαλέος. Πβ. καὶ ΓΧατζιδ. ἐν
Ἀθηνᾶ 42 (1930) 83.

1) Ὁ ἰχθύς γαλέος τῆς τάξεως τῶν σελαχοειδῶν σύ-
νηθ. 2) Τὸ σκυλλόψαρο πολλαχ. 3) Ὁ καρχαρίας

Πάρ. κ. ἀ. 4) Εἶδος πλοίου Μέγαρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαλγός ἐπών. Ἀθῆν. Κρήτ. καὶ ὡς
τοπων. Κύθν. Πάρ.

γαλξόττα ἢ, Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κάρπ. Κρήτ.
Κύπρ. Μήλ. Νάξ. Πάξ. Πάρ. Πελοπν. (Μάν.) κ. ἀ.—Λεξ.
Αἰν.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *galeotta*.

Εἶδος πλοίου μακροῦ καὶ ταχυπλόου: Ἀσμ.

Πέντε φεργάδες εἴμαστε καὶ δεκοχτὼ γαλξόττες
κ' εἴχαμε σκλάβους ὁμορφους ἔς τὴν ἄλυσσο δεμένους

γαλέρα ἢ, ὡς ναυτικὸς ὄρος πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *galera*.

Εἶδος πλοίου ταχυπλόου συνήθως πολεμικοῦ ἢ πει-
ρατικοῦ.

γαλέττα ἢ, κοιν. γαλιέττα Θράκ. (Σουφλ.) Κρήτ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *galletta*.

1) Ἀρτος διπυρίτης συνήθως σχήματος στρογγυλοῦ
καὶ πεπλατυσμένου κοιν. β) Λευκὸς μαλακὸς ἄρτος
Θράκ. (Σουφλ.) 2) Τὸ ἄκρον τοῦ ἱστοῦ πλοίου ἀπολή-
γον εἰς ῥόμβον πεπλατυσμένον ὡς ναυτικὸς ὄρος πολλαχ.

3) Πήλινον δοχεῖον κατάλληλον διὰ μεταφορὰν τρο-
φῆς Κρήτ.

γαλεττάκι τό, κοιν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαλέττα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άκι.

Μικρὰ γαλέττα. Συνών. γαλεττίτσα.

γαλεττίτσα ἢ, σύννηθ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαλέττα διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσα.

Γαλεττάκι, δ ιδ.

γαλευτήριν τό, Κύπρ. γαλευτήρι Πάρ.—ΠΓενναδ.
Γεωργ. Γλωσσάφ. 13.

Ἐκ τοῦ ρ. γαλεύω. Ἡ λ. καὶ μεσν. Ἰδ. Μαχαιρ.
(ἐκδ. R Dawkins) 1,32 καὶ 241.

1) Δοχεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἀμέλγουν τὸ γάλα Κύπρ.
Πάρ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ. ἐνθ' ἄν. 1,32 «ἐτσα-
κίστην τὸ γαλευτήριν καὶ ἐχενώθην τὸ γάλαν». 2) Γα-
λακτοκομεῖον ΠΓεννάδ. ἐνθ' ἄν.

γαλευτῆς ὁ, Κύπρ. Θηλ. γαλευτίνα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαλεύω.

Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀμέλγει. Συνών. ἀρμεγάρις 1,
ἀρμεγός 1.

γαλεύω (I) ἀμάρτ. γαλεύκω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα. Ἡ λ. καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ.
(ἐκδ. R Dawkins) 1, 32.

1) Ἀμέλγω: Πῆσιν οἱ βοδ-δοὶ νὰ γαλέψουσι τὲς κου-
έλ-λες (βοδ-δοὶ=βοσκοί, κουέλ-λες=προβατίνες). Ἡ σημ.
καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ. ἐνθ' ἄν. «ὁ ἅγιος Μάμας...ἐπιάν-
νεν τοὺς λέοντας καὶ ἐγάλευν τους καὶ ἐπολόμαν τυρίν
καὶ ἐτάγιζεν τοὺς πτωχοὺς». Συνών. ἀρμέγω 1. 2)

Μεταφ. ἐκμεταλλεύομαι τινα ὑλικῶς διὰ παντοίων μέσων: Ἐγάλεψάν τον καλὰ οἱ δικηγόροι. Ἄμα πάη 'ς τοὺς γα-
τρούς, 'εν-νὰ τὸν γαλέψουν καλὰ Συνών. ἀρμέγω 4.

γαλεύω (II) Πελοπν. (Βούρβουρ. Κυνουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλος.

1) Καθιστῶ τι ἀτροφικόν, μαραίνω, ἐπὶ καρπῶν ἐν
γένει: Ἄν ἀρχίσῃ ὁ γάλος, πάνε τὰ γεννήματα, σὰν τὰ
γαλέψη, δὲ θὰ μᾶσουμε σπυρί. 2) Ἀποβάλλω τὴν ζω-
τικὴν ἱκμάδα καὶ τὴν εὐφορίαν: Ἐγάλειρε ὁ κῆπος - τὸ
χωράφι κττ.

γαληνὰ ἐπίρρ. ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. Ζωή' 14 γαλενὰ
Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαληνός.

Ἡρέμως, γαληνίως ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Κ' ὅστερα γαληνὰ τὴν ἀγρία πάλη
σὰ χάραμα βαθεὰ τὴν εἶδα μέρας
κι ἀπὸ ξολοθρευτῆς ἔγινε πάλι πλάστης.

ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἀν.

γαληνάρω Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλήνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άρω.

Ἡρεμῶ, ἡσυχάζω: Οἱ σκύλλοι γαληνάρωσι.

γαλήνεμα τό, ΓΞενοπ. Κοσμάκ. πρωτοξύπν. 80 ΓΒλα-
χογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 70 ΘΝτόρρος ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀπο-
στολίδ. 279 γαλένεμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνεύω.

Καταπράυνσις, καθησύχασις, γαλήνη: Δὲν ἦταν ἡ συ-
νηθισμένη εὐχαρίστησι ποῦ τοῦ προξενούσαν πάντα οἱ γλυ-
κειὲς καμπάνες τῶν μεγάλων καμπαναριῶν, τὸ νανούρισμα
τὸ γαλήνεμα ΓΞενοπ. ἔνθ' ἀν. Τὸ γαλήνεμα τῶν τάφων τὸ
ἀναπαυτικὸ ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἀν. Τῆς θαλάσσης τὸ γα-
λήνεμα ΘΝτόρρος ἔνθ' ἀν. Ἄσμ.

Ὅλοι κι ἂν παρ'γορεύκουνταν, ὅλοι κι ἂν γαλενίζ'νε,
'ς σὸν Ἀέννεν τὸν Θεόλογον γαλένεμαν 'κ' ἐπέμ'νεν
(ὅλοι κι ἂν παρηγορειοῦνται, ὅλοι κι ἂν καταπραΰνουν-
ται, εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον δὲν ἀπόμεινε
γαλήνη) Τραπ. Χαλδ. Συνών. γαλήνεψι.

γαληνευτικός ἐπίθ. ΑΤραυλάντ. ἐν Ν'Εστ. 20(1936)
1643.

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνεύω.

Γαλήνιος: Εὐχάριστος καὶ τόσο γαληνευτικὸς ἐντυπώ-
σεις. Συνών. γαλήνητος.

γαληνεύω σύνηθ. γαληνεύγω πολλαχ. γαληνεύγου
Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κουρ.) γαληνέγγου Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλήνη. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Μετβ. καταπραΰνω, καθησυχάζω ἔνθ' ἀν.: Ὑπνε μου,
καλόνυπνέ μου, ὅπου μερώνεις τὰ παιδιὰ, μέρεψε καὶ γαλή-
νεψε κ' ἐμένα τὸ παιδί μου (νανούρ.) Πάρ. Καὶ ἀμτβ.
καταπραΰνομαι, γίνομαι γαλήνιος ἔνθ' ἀν.: Χοντρά δά-
κρυα κυλοῦν αὐλάκια ἀνάμεσα ἀπ' τὰ σκαμμένα μάγουλα
τοῦ γέρον, μὰ τώρα... ἔχει αὐτὸς ἄξαφνα γαληνέψει ΓΒλα-
χογιάνν. Τὰ Παλ. Παληκάρ. 48 Γαλήνεψε ὁ τσαιρός Αὐ-
λωνάρ. Κουρ. Γαλήνεψαν οἱ λύπες ΜΤσιριμ. Σονέττ. 65.
'Υποτάζομαι 'ς τὴν ἀνάγκη γαληνεύοντας Ἰδραγούμ. Στα-
μάτ. 178 Γαληνεμένη ὁδύνη ΜΤσιριμ. Ἐκ βαθ. 51. Αἰ-
στάντηκε γαληνεμένη τὴν ψυχὴν τοῦ ΓΞενοπ. Κοσμάκ. πρω-
τοξύπν. 166. Ὅσον κάμπο στέκουν τὰ τροφαντὰ τὰ στάχυα
γαληνεμένα καὶ ἡμερὰ μέσα 'ς τοῦ λοπυριοῦ τὴ γλύκα
ΚΠασαγιάνν. Μοσχ. 10. || Ποίημ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Γαλήνευες 'ς τὸ πλάι μου σὰν τὸ ἡμερο γαζέλι,
γιατὶ ἡ ψυχὴ σου γλύκανε μὲ τῆς φιλιᾶς τὸ μέλι
ΚΖερβὸς ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 97. Πβ. γαληνιάζω,
γαληνίζω.

γαλήνεψι ἡ, Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνεύω.

Καταπράυνσις. Συνών. γαλήνεμα.

γαλήνη ἡ, λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Οἶν.) γα-
λήνη Πόντ. γαλένᾱ Πόντ. γαλήνα Μεγίστ. ἀγαλήνη
Σκυρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γαλήνη.

1) Ἡ ἡσυχία τῆς ἀκυμάντου θαλάσσης λόγ. κοιν.:
'Ἡ γαλήνη τῆς θαλάσσης. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Ἡ λ. καὶ ὡς
κύριον ὄν. Πόντ. (Ἱμερ.) Συνών. γαληνιά, γαληνι-
σία, γαλήνισμα 1. 2) Τὰ ἀβαθῆ ὕδατα, τὰ τενάγη Πόντ.
(Οἶν.): Πάμε 'ς σὴ γαλήνη. 3) Μεταφ. ἡρεμία ψυχῆς,
ἀταραξία, ἡσυχίας Πόντ. — ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ.
45: Ποίημ.

Γύρο 'ς τῶν παθῶν τὴ λύσσα | ἡμουν ἡ γαλήνη ἐγὼ
καὶ ἡμουν ἡ πνοὴ ἡ καθάρεια | μέσ' 'ς τὸν ἀνακατωμὸ
ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἀν.

γαλήνητος ἐπίθ. Ζάκ. γαλήνετος Πόντ. (Ἱνέπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλήνη ἀντὶ γαληνητός.

Γαλήνιος, ἡσυχος: Ἄσμ.

Κατὰ πάντα τὰ ἐκθυμῆσαι τὴ γαλήνητη βραδεῖα
τοῦ δὲν ὑπάρχει 'ς τὸν κόσμον μὲ παραμικρὴ μιλία
Ζάκ.

Δὲ σ' ἔλεγα, ἀφρονάμι μου, τὸν Μάι μὴ κελαηδήσης,
γίνου βροχὴς γαλήνετος κ' ἡ θάλασσα γαϊτάνι
Ἱνέπ. Συνών. γαληνευτικός.

γαληνιά ἡ, Κρήτ. — ΚΠαλαμ. Τοισενγ. 46.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλήνη.

Γαλήνη I. ὁ 48, ἔνθ' ἀν.: Τὰ βλέπεις τώρα ἐδῶ,
καθὼς ἐγὼ τὰ βλέπω, ὅλα τὰ πέλαγα μὲ τοῖς φουρτοῦνες
καὶ μὲ τοῖς γαλήνις, περιγιάλια κι ἀκροτόπια καὶ λιμά-
νια καὶ πολιτεῖες καὶ ξεκινήματα κι ἀραξοβόλγια ΚΠαλαμ.
ἔνθ' ἀν.

γαληνιάζω Κάλυμν. κ. ἀ.—ΑΤανάγρ. Ἀγγελ. Ἐξο-
λοθρ. 270.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαλήνη ἢ γαληνιά.

Εἶμαι γαλήνιος, ἀκύμαντος, ἐπὶ θαλάσσης: Ἡ θά-
λασσα ἄλλοῦ φουρτουγιασμένη μὲ τὰ φουσκωμένα το' ἀφρι-
σμένα τσύματά της, ἄλλοῦ γαληνιασμένη μὲ τα ψάρζα της
Κάλυμν. Τὰ κύματα ὁρμοῦν ἐπάνω 'ς τὰ κύματα, οἱ ἀφροὶ
'ς τοὺς ἀφροὺς καὶ ἡ πρὶν γαληνιασμένη θάλασσα γίνεται
διὰ μιᾶς ἀνήμερο θηριό ΑΤανάγρ. ἔνθ' ἀν. Πβ. γαλη-
νεύω, γαληνίζω.

γαληνίζω Πόντ. (Οἶν. Σινώπ.)—Λεξ. Βυζ. γαληνί-
ζου Εὔβ. (Κύμ.) γαληνίζ-ζου Εὔβ. (Κουρ.) γαλ'νίζου
Στερελλ. (Ἀμφ.) γαλενίζω Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κο-
τύωρ. Τραπ. Χαλδ.) ἁλανίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαλη-
νάου Εὔβ. (Κουρ. Κύμ. Ὁξύλιθ.) Μετοχ. γαληνημένος
Μποῆμ Ζωγραφ. 21.

Τὸ ἀρχ. γαληνίζω. Τὸ ἁλανίζω ἐκ τοῦ ἁμαρτ. γα-
λανίζω κατ' ἐξακολουθητικὴν ἀφομοίωσιν ἢ καὶ ἐκ πα-
ρασυσχετισμοῦ πρὸς τὸ οὐσ. γάλα.

1) Γίνομαι γαλήνιος, ἡσυχάζω, ἐπὶ θαλάσσης καὶ ἐν
γένει ἐπὶ ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ.
Κοτύωρ. Οἶν. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ.)—Λεξ. Βυζ.: Ἡ θά-

ΤΟΜ. Δ' — 28

λασσα ἐρχίνεσεν νὰ γαλενίζῃ (ἤρχισε νὰ γαληνιά) ἢ ἐγαλέν-
τισεν (ἤσύχασε) Ἀμισ. Τραπ. Χαλδ. Ἐγαλήνισεν ὁ καιρὸς
Οἶν. 2) Καταπραῦνομαι, ἡμερεύω, συνήθως ἐπὶ παι-
δίου Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) — Μποῦμ ἐνθ' ἄν.: Βάλε τὸ βυζὶ νὰ γαληνίσῃ (ἐνν. τὸ παιδί) Κουρ. Κύμ.
Ἀ ταχύτερον κλαίει καὶ δὲ ἁλάνιζει Ἀπύρανθ. Τά ἔλεγε
ὅλ' αὐτὰ ἡσυχος καὶ γαληνημένος Μποῦμ ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Ὅλοι καὶ ἂν παρ'γορεύκουνταν, ὅλοι καὶ ἂν γαλενίζ'νε,
'ς σὸν Ἀέννεν τὸν Θεόλογον γαλένισμαν 'κ' ἐπέμ'νεν
Χαλδ. Καὶ μετβ. καθησυχάζω, καταπραῦνω τινὰ Εὐβ.
(Κουρ. Κύμ. Ὁξύλιθ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.)
Στερελλ. (Ἀμφ.): Γαλενίζω τὸ μωρὸν — τὸ παιδί Τραπ.
Χαλδ. Γαλήνιος τὸ παιδί ποῦ βαλάντωσε 'πὸ τὲς κλάψες
Κουρ. Τὸν ἔπηρα μὲ τὸ καλὸ καὶ τὸν γαλήνικα νὰ κοιμηθῇ,
γιατὶ ἦτανε πολὺ μεθυμένος αὐτόθι. || Παροιμ.

Μίαν καὶ ἄλλο ἂν ἀντρίζω, | θὰ ἔγρικῶ καὶ γαλενίζω
(ὑποτίθεται λέγουσα μία γυναῖκα ὅτι ἂν ὑπανδρευθῇ δευ-
τέραν φορὰν, θὰ ἔχη τὴν ἀπαιτουμένην πείραν πὼς πρέ-
πει νὰ καθησυχάζῃ τὸ κλαυθμηρίζον βρέφος) Χαλδ.

Πβ. γαληνεύω, γαληνιάζω.

γαλήνιος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. γαλένιον τό, Πόντ.
(Τραπ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. γαλήνιος.

1) Ἡσυχος, ἡρεμος λόγ. σύνηθ.: Γαλήνιος θάλασσα.
Γαλήνιος νερά. Γαλήνιος ζωή. 2) Οὐδ. οὐσ., παρηγορία
Πόντ. (Τραπ.): Ἄσμ.

Ὅλοι καὶ ἂν παρ'γορεύκουνταν, ὅλοι καὶ ἂν γαλενίζ'νε,
'ς σὸν Ἀέννεν τὸν Θεόλογον γαλένιον 'κ' ἐπέμ'νεν.
Συνών. γαλήνισμα 3.

γαλήνισι ἢ, Κρήτ. (Ἐμπαρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνίζω.
Ἡσυχία, ἡρεμία. Συνών. γαληνισμός, μερογαλη-
νισι.

γαληνισία ἢ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνίζω.

Γαλήνη θαλάσσης, νηνεμία. Συνών. γαλήνη 1, γα-
ληνιά, γαλήνισμα 1.

γαλήνισμα τό, Λεξ. Περίδ. γαλένισμαν Πόντ. (Ἀμισ.
Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνίζω.

1) Γαλήνη, ἡρεμία θαλάσσης Λεξ. Περίδ. Συνών.
ιδ. ἐν λ. γαληνισία. 2) Καθησύχασις Πόντ. (Ἀμισ.
Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Τῇ μωροῦ τὸ γαλένισμαν
Χαλδ. 3) Παρηγορία Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): Ἄσμ.

Ὅλοι καὶ ἂν παρ'γορεύκουνταν, ὅλοι καὶ ἂν γαλενίζ'νε,
'ς σὸν Ἀέννεν τὸν Θεόλογον γαλένισμαν 'κ' ἐπέμ'νεν.
Συνών. γαλένιον (ιδ. γαλήνιος 2).

γαληνισμός ὁ, ἀμάρτ. ἁλάνισμός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαληνίζω.

Γαλήνισι, ὁ ιδ.: Ἀλάνισμὸς δὲν ἔχει ἢ γλῶσσα του,
ὅλο μιλεῖ.

γαληνός ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. γαλ'νός Θεσσ. γαλε-
νός Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) γαλᾶνός Πόντ.
(Κερασ.) ἀγαληνός Ζάκ. Κωνπλ. Παξ. κ. ἄ. — Γβλαχογιάνν.
Μεγάλ. Χρόν. 69. ἀγαληνός Μακεδ. — Λεξ. Ἐλευθεροῦδ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. γαληνός. Οἱ τύπ. ἀγαληνός, ἀγα-
ληνός κατ' ἀναλογικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐπιρρ. ἀγάληα
καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀγάληος.

1) Γαλήνιος, ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ὑδάτων ἐν

γένει λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Τραπ. Χαλδ.): Γαληνὴ θάλασσα. Γαληνὰ νερά σύνηθ. Οὐ
ἀστραφτιρὸς γγάλους τοῦ πονταμοῦ ἦτανι γαλ'νός καὶ ἀτά-
ραχτους Θεσσ. Γαλενὸν ἐν' ἢ θάλασσα Κερασ. Κοτύωρ.
Τραπ. || Παροιμ.

Ἀλαλος καὶ ἀμήλαλος καὶ γαλενὸν ποτάμιν
(ἐπὶ ἀνθρώπου ὀλιγολόγου καὶ ὑπούλου) Χαλδ. || Γνωμ.
Ἀσ' σὸ γαλενὸν τὸ ποτάμ' νὰ φογᾶσαι (ἀπὸ τὸ ἡσυχο πο-
τάμι νὰ φοβᾶσαι, δηλ. ἀπὸ τὸν ἀμίλητον, ἀλλὰ ὑπουλον
ἄνθρωπον) αὐτόθι. β) Ἡσυχος, ἡρεμος, ἐπὶ ἀτμοσφαι-
ρικῶν ἐν γένει καταστάσεων Πόντ. (Κερασ.): Γαλᾶνός
ἀέρας — καιρὸς κττ. || Ἄσμ.

Ἐφύσεσεν ἀπὺς βορρᾶς καὶ γαλενός θρασκέας

γ) Ἐλαφρὸς Παξ.: Ἀκούστηκε ἓνας ἀγαληνός χτύπος
καὶ ἄνοιξε ἡ πόρτα. δ) Ἐπὶ ἡχοῦ, οὐχὶ σφοδρὸς, οὐχὶ
ἰσχυρὸς, ἀλλὰ πρᾶος Γβλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 56 καὶ
69: Τὸ ψαλιτήρι σου ὕμνο γαληνὸ τὸ κάνεις ἐνθ' ἄν. 56.
Τὸ τραγοῦδι τὸ ἡμερο, τ' ἀγαληνὸ γιὰ τῆς καρδιᾶς τοὺς
πόνους ἐνθ' ἄν. 69. 2) Ἡρεμος Πόντ. (Κερασ.): Γα-
λενὸν πρόσωπον. 3) Ὁ βραδέως βαδίζων, βραδυκίνη-
τος Ζάκ. Κωνπλ. Μακεδ. Συνών. καὶ ἀντίθ. ιδ. ἐν λ.
ἀργοκίνητος.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαληνὴ ὄν. κύριον Μακεδ. (Πάγγ.)
τοπων. Κύπρ.

* **γαληνόχλιος** ἐπίθ. Οὐδ. γαλῶχλὸν Πόντ. (Κερασ.
Τραπ.) γαλῶχλὸ Πόντ. (Ὁφ.) γαλῶχουλον Πόντ. (Κερασ.)
γαλῶχουλον Πόντ. (Ἀμισ.) γαλέχουλεν Πόντ. (Χαλδ.)
Πιθανῶς ἐκ πρώτου συνθετικοῦ τοῦ ἐπιρρ. ἀγάληα
καὶ δευτέρου τοῦ ἐπιθ. χλῖος.

Ὁ ὀλίγον θερμός, ὑπόθερμος ἐνθ' ἄν.: Νερὸν γαλῶ-
χλὸν Τραπ. Γαλέχουλεν ἐν' τὸ νερόν Χαλδ.

* **γαληνοχουλεῖμαι**, γαλεχουλεῖμαι Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαληνόχλιος.

Θερμαίνομαι ὀλίγον τι, γίνομαι ὑπόθερμος: Ἐγαλε-
χουλέθεν τὸ νερόν.

γαλιὰ ἢ, λέξις ἀμάρτ. χαρακτηρισθεῖσα ὡς αὐθύ-
παρκτος εἰς τὸ σύνθετον ἀστρογαλιὰ, φαίνεται δὲ ὅτι
ὡς β' συνθετ. τούτου ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὸ συνών. δειν-
τρογαλιὰ.

γαλιάζω Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα.

Συνηθίζω εἰς τὸ θήλασμα εἰς προχωρημένην ἡλικίαν
καὶ δυσκόλως ξεσυνηθίζω ἀπὸ τοῦ νὰ θηλάζω, ἐπὶ παι-
δίου: Γάλιασε τὸ παιδί καὶ δὲ μπορῶ νὰ τ' ἀποκόψω.
Συνών. γλυκογαλιάζω.

γαλιάντρα ἢ, σύνηθ. καλιάντρα Θράκ. (Μάδυτ.)
Μακεδ. Σάμ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *calandra*.

1) Πτηνὸν ὠδικὸν τοῦ γένους τῶν κορυδαλλῶν σύνηθ.
β) Μετων. ἄνθρωπος λάλος, φλύαρος πολλαχ. Ἡ λ.
καὶ ὡς παρωνύμ. Ἡπ. (Ἰωάνν.) Κεφαλλ. 2) Ὄνομα
κυνὸς Πελοπν. (Μεσσ.)

γαλιαντρόπουλλο τό, Πελοπν. (Οἶν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαλιάντρα καὶ πουλλί.

Τὸ νεογνόν, ὁ νεοσσὸς τῆς γαλιάντρας.

* **γαλιάρικος** ἐπίθ. Οὐδ. γαλιάρικο Χίος γα-
λᾶρ'κον Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαλδάρεις ἢ ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *αῖρικος*.

1) Τὸ εἰσέτι θηλάζον Χίος: *Ῥίφι γαλδάρικο*. 2) Τὸ παρέχον πολὺ γάλα Πόντ. (Χαλδ.): *Γαλδάρ'κον χτήνον*. Συνών. καὶ ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. *ἀγάλατος*.

γάλικος ἐπιθ. ἀμάρτ. *ἀγάλικος* Ἀθῆν. Παξ. κ. ἄ. — (Ἐφημερ. Φιλομαθ. 7, 1137).

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ικος*.

1) Ὁ εὐκόλως θραυόμενος, εὐθραυστος, ἐπὶ ἀμυγδάλων ἔνθ' ἄν.: *Ἀμύγδαλα ἀγάλικά* (Ἐφημ. Φιλομαθ. ἔνθ' ἄν.) Πβ. ἀθάσι 1. 2) Θηλ. *ἀγάλικη ἀμυγδαλῆ*, ἡ ἀμυγδαλῆ ἢ παράγουσα τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀμυγδάλων Παξ.

Γαλιλαία ἡ, Κύπρ. Πόντ. (Ἀμισ.)

Τὸ γεωγραφικὸν ὄνομα τῆς Ἀγίας Γραφῆς *Γαλιλαία*.

1) Ἡ Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ (διὰ τὴν σημ. ἰδ. *ἄγιο - *Γαλιλαίας*) Πόντ. (Ἀμισ.) 2) Ἡ Πέμπτη τῆς ἑβδομάδος τοῦ Πάσχα Κύπρ.

γαλίμα ἡ, Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ συμφύρ. τῶν ὄν. *γαλίφης* καὶ *λίμα*.

1) Λόγοι κολακευτικοὶ σκοπὸν ἔχοντες τὴν πειθῶ: *Μὲ τὴ γαλίμα ἐκατάφερες 'κειονὰ ποῦ 'θέλεις*. Ἀσ' τὴ γαλίμα, γιατί ὅ,τι κι ἂν λές, ἐγὼ δὲ σοῦ πιστεύω. 2) Μετων. ἀνθρωπος κόλαξ.: *Ἐτοῦτος εἶναι μὲ γαλίμα ποῦ ἄμα σὲ πιάσῃ, δὲ σ' ἀφίνει, μόνο νὰ τοῦ κάμῃς 'κειονὰ ποῦ θέλει*.

γαλιματίζης ἐπιθ. Κρήτ. (Σητ.) Θηλ. *γαλιματίζου* Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλίμα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ιζής*.

Περιποιητικὸς, κολακευτικὸς: *Γαλιματίζης ἄνθρωπος καὶ τὸν ἀγαποῦνε ὅλοι*. *Γαλιματίζου 'ναι καὶ τὴν ἀγαποῦνε τὰ πεθερικά τ'ζη, ἀπὸν τρελλαίνουσαι γιὰ ὀνομίς τση*. Συνών. *γαλίφης* 1.

γαλιονάκι τό, ἀμάρτ. *γαλονάκι* Τηλ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. *γαλιόνι*.

Μικρὸν *γαλιόνι*, ὁ ἰδ.: Ἀσμ.

Ποῦ 'ναι τὸ γαλονάκι μου, ποῦ 'ναι ἡ μπαλλωτιά μου;

γαλιόνι τό, ὡς ναυτικὸς ὄρ. σύννηθ. *γαλόνιν* Πόντ. (Κερσ.) *γαλ-λιόνιν* Κύπρ. *γαλιόν'* Πόντ. (Χαλδ.) *γαλόνι* Κάρπ. Κρήτ. Τηλ. Πόντ. (Σινώπ.) Σκυρ. κ. ἄ. *γαλιόν'* Λέσβ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) *γαλούνι* Κάρπ. Κορσ. Ρόδ. *γαλ-λιούνιν* Κύπρ. *γαλόνιν* Καππ. (Φάρασ.) Πόντ. (Κερσ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *galeone*.

1) Εἶδος μεγάλου πολεμικοῦ πλοίου ὡς ναυτικὸς ὄρ. σύννηθ.: Ἀσμ.

Καὶ νὰ κατέβῃς 'ς τὸ γαλό, κάτω 'ς τὸ περιγάλι, νὰ ἰδῇς καράβια νὰ 'ρχονται, γαλιόνια ν' ἀρμενίζουν Προπ. (Ἀρτάκ.)

Ἐνα γαλόνι Κρητικὸ 'ς τοῦ Τσάντι βουλτατζάρε, 'ς τοῦ Τσάντι κι Κιφαλλουνιά κι πίσου 'ς τοῦ Τσιρίγου Θράκ. (Αἰν.)

Νὰ κάμῃ ὁ μπέης κάτεργο κι Ἀλῆ πασᾶς γαλούνι, νὰ κάμῃ τ' ἀφεντάκι μου τρικάρτο καράβι Ρόδ.

Κάτεργα, π' ἀρμενίζετε, γαλόνια, ποῦ κινᾶτε; ἐλάτε 'ς τοῖς λιμνῶνες σας κι αὐριο φουρήξω θέλω Κάρπ.

Κουμπάρους εἶνι ἄξιους γαλόνια ν' ἀρματώσῃ

τοὶ τὰ κουπιά τοῦ γαλονιού νὰ τὰ μαλαματώσῃ

Λέσβ. β) Ἀτμόπλοιοι Πόντ. (Κερσ.) 2) Ναύσταθμος Πόντ. (Σινώπ.) 3) Συσκευὴ πηλίνη ἢ μετάλλινη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποτίθεται ὁ καπνὸς καὶ εἰς τὴν ὁποίαν προσαρμόζεται ἡ καπνοσύριγξ Καππ. (Φάρασ.) Κύπρ. Πόντ. (Κερσ. Χαλδ.)

γαλίτα ἡ, Πόντ. (Κολων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίτα*. Φυτὸν ἔχον γαλακτώδη ὁπὸν. Πβ. *γαλατσίδα*.

γαλίτης ὁ, Ἴων. (Κρήν.) Χίος.

Ἐξ ἀγνώστου πρώτου συνθετικοῦ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίτης*.

Ἰχθὺς τοῦ γένους τῶν σκυλλοψάρων.

γαλιφάρω ἀμάρτ. *γαλουφάρω* Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαλίφης*, παρ' ὁ καὶ *γαλούφης*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *άρω*.

Περιποιεῖμαι πολὺ, κολακεύω. Συνών. *γαλιφεύω* *γαλιφίζω*.

γαλίφεμα τό, πολλαχ. *γαλούφεμα* Παξ.

Ἐκ τοῦ ρ. *γαλιφεύω*.

Ὑπερβολικὴ περιποίησις, κολακεία. Συνών. *γαλιφιά*, *γαλίφισμα*.

γαλιφεύω Κρήν. κ. ἄ. *γαλιφεύω* Σίφν. *γαλουφεύω* Παξ Σύρ. *γαλουφεύω* Θήρ. Νάξ. (Τρίποδ.) Σίφν. *γαλίφειον* Σαμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαλίφης*, παρ' ὁ καὶ *γαλούφης*.

Περιποιεῖμαι, κολακεύω. Συνών. *γαλιφάρω*, *γαλιφίζω*.

γαλίφης ἐπιθ. σύννηθ. *γαλίφ'ς* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *γαλούφης* Κρήτ. Νάξ. Πάρ. Σύμ. κ. ἄ. *γαλίφος* σύννηθ. *γαλίφους* Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. *γαλίφο* Τσακων. *γαλούφος* Θήρ. Κέρκ. Κεφαλλ. Νάξ. (Γαλανᾶδ. Τρίποδ.) Πελοπ. (Καρδαμ. Μάν.) Σίφν. *γαλοῦφους* Θράκ. (Αἰν.) *γαλοῦχος* Θήρ. Θηλ. *γαλίφισσα* σύννηθ. *γαλίφω* πολλαχ. *γαλούφω* Παξ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gaglioffo*. Ἰδ. G Meyer Neugr. Stud. 21.

1) Ὁ μετερχόμενος μειλίχιους τρόπους καὶ λέγων μειλιχίους λόγους διὰ νὰ πείσῃ τινά, κόλαξ σύννηθ.: *Εἶν' ἕνας γαλίφης ποῦ πετυχαίνει ὅ,τι θέλει*. Συνών. *γαλιματίζης*. 2) Λαίμαργος, λίχνος Ρόδ. Σύμ.

γαλιφιά ἡ, σύννηθ. *γαλ'φιά* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *γαλιφκιά* Σίφν. κ. ἄ. *γαλουφιά* Θήρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Παξ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαλίφης*.

Ὑπερβολικὴ περιποίησις, κολακεία ἔνθ' ἄν.: *Πάντα τὰ καταφέρνει μὲ τοῖς γαλιφῆς του. Μὲ γέλασε μὲ τοῖς γαλιφῆς του*. Συνών. *γαλίφεμα*, *γαλίφισμα*.

γαλιφίζω πολλαχ. *γαλουφίζω* Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πελοπ. (Καρδαμ.) Θήρ. Κρήτ. Ρόδ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαλίφης*, παρ' ὁ καὶ *γαλούφης*.

Γαλιφάρω, ὁ ἰδ.

γαλίφικος ἐπιθ. σύννηθ. *γαλούφικος* Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαλίφης*, παρ' ὁ καὶ *γαλούφης*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ικος*.

Κολακευτικὸς: *Λόγια γαλίφικα*.

γαλίφισμα τό, Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. γαλούφισμα Κρήτ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλιφίζω, παρ' ὃ καὶ γαλουφίζου. Γαλίφισμα, ὃ ἰδ.

γαλιφοπαππαδιά ἡ, Σίφν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαλίφα, θηλ. τοῦ γαλίφης, καὶ τοῦ οὗς. παππαδιά.

Μετων. ἄνθρωπος κόλαξ: Σοῦ εἶναι μὲν γαλιφοπαππαδιά! (καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν).

γαλλάβγουλλο τό, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὗς. γάλλος (I) καὶ ἀβγούλλι.

Τὸ ὄν τοῦ γάλλου συνήθως τὸ μικρόν. Πβ. γαλλισσάβγουλλο.

γαλλάκι τό, Πελοπν. (Δημητσάν.) — Λεξ. Μπριγκ. Βλαστ. 424.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. γάλλος (I) διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Νεοσσός γάλλου, ἰνδιάνου ἐνθ' ἄν.: Φρ. Σιγὰ τὰ γαλλάκια! (προσέχετε δηλ. νὰ μὴ τὰ πατήσετε, εἰρων. πρὸς τοὺς κοιμψευομένους) Δημητσάν.

γαλλαρία ἡ, σύνηθ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *galleria*.

1) Ἐξώστης συνήθως ὑαλόφρακτος σύνηθ. 2) Ἐπιμηκες μέρος διὰ περικατητᾶς Νάξ. 3) Ὑπερφόν δεατροῦ σύνηθ. 4) Προαύλιον Ἀνδρ. Θήρ.

γάλλαρος ὁ, πολλαχ.

Μεγεθ. τοῦ οὗς. γάλλος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρος

Μεγάλος γάλλος (I).

γαλλήσιος ἐπιθ. σύνηθ. γαλήσιους βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάλλος (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἐκ γάλλου προερχόμενος: Γαλλήσιο ἀβγό - κρέας κττ. Γαλλήσιον φτερά.

γαλλί τό, σύνηθ.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. γάλλος (I).

1) Μικρὸς γάλλος καὶ ἄνευ ὑποκοριστικῆς σημ. ὁ γάλλος σύνηθ.: Φρ. Πάσι σὰν γαλλί ἢ τὸ πιστεύει σὰν γαλλί (ἐπὶ τοῦ εὐπίστου). Συνών. γαλλοπουλλάκι, γαλλοπουλίτσα, γαλλοῦδιν. 2) Μετων. ἄνθρωπος μικρόνους σύνηθ.: Δὲν τοῦ κόβει καθόλου (ἐνν. τὸ μυαλό), εἶναι γαλλί.

γαλλιᾶζω Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάλλος (I).

Ἐπφάζω, ἐπὶ τῆς ἰνδόρνιθος: Ἡ γαλλίνα γαλλιᾶζει τ' ἀβγά.

γαλλικά ἐπίρρ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. Γαλλικός.

Ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν Γάλλων: Μιλᾶω γαλλικά. Εἶναι γραμμένο τὸ βιβλίον γαλλικά.

* **γάλλικος** ἐπιθ. γάλλικο τό, Κέρκ. γαλλικό Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάλλος (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικος.

Οὐδ. οὗς., γάλλος, ἰνδόρνις Κέρκ.: Βόσκω γάλλικα. Μὲ τὰ γαλλικά του μοῦ χάλασε τὸ περβόλι. || Φρ. Φουσκῶναι σὰ γάλλικο (ὑπερηφανεύεται).

γάλλικος ὁ, Κρήτ. γάλλικο τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάλλος (II).

Κριὸς ἄκρωτος καὶ κρύψορχις. Συνών. γάλλος (II).

Γαλλικός ἐπιθ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Γάλλος ἢ τοῦ γεωγραφικοῦ ὄν. Γαλλία καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς Γάλλους, ὁ τῶν Γάλλων κοιν.: Γαλλικὴ γλῶσσα. Γαλλικά πάθη (τὰ ἀφροδισιακὰ νοσήματα). β) Πληθ. Γαλλικά οὗς., ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα κοιν.: Γράφω - μαθαίνω Γαλλικά. Μιλᾶει - ξέρει τὰ Γαλλικά σὰ Γάλλος. 2) Ὁ ἐκ Γαλλίας προερχόμενος κοιν.: Μπακαλμάρος Γαλλικός. Κεραμίδια - ὑφάσματα Γαλλικά.

γαλλισσάβγουλλο τό, Κεφαλλ. Πελοπν. (Μεσσ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὗς. γάλλισσα, δι' ὃ ἰδ. γάλλος, καὶ ἀβγούλλι. Τὸ ἀβγό τῆς ἰνδόρνιθος. Πβ. γαλλάβγουλλο.

γαλλοβοσκός ὁ, ἀμάρτ. Θηλ. γαλλοβοσκοῦ Πελοπν. (Λακεδ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γάλλος (I) καὶ βοσκός.

Ὁ βοσκὸς γάλλων. Πβ. γαλλολόγος.

γαλλολόγος ὁ, Στερελλ. (Δεσφ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γάλλος (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος.

Ὁ τρέφων γάλλους. Πβ. γαλλοβοσκός.

γαλλονᾶδος ἐπιθ. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαλλόνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶδος.

Ὁ εὐρισκόμενος ἐντὸς γαλλονιοῦ: Κρασί γαλλονᾶδο.

γαλλόνι τό, κοιν. γαλλόνων Κύπρ. γαλλόνι Κεφαλλ. γαλλόν' βόρ. ἰδιώμ. γαλλόνι Βιθυν.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gallone*.

Μέτρον χωρητικότητος ὑγρῶν διαφόρων κατὰ τόπους διαστάσεων: Ἐνα γαλλόνι βενζίνη - κρασί - λάδι κττ.

γαλλόπιττα ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μεστ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γάλλος (I) καὶ πίττα.

Πίττα ἀπὸ κρέας γάλλου.

γαλλοπούλλα ἡ, κοιν. γαλλουπούλλα βορ. ἰδιώμ. γαλλόπουλλο τό, κοιν. γαλλόπ'λλου βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάλλος (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πούλλα -πουλλο, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Ἰνδόρνις: Γαλλοπούλλα μὲ πατάτες 'ς τὸ φούρνο.

γαλλοπουλλάκι τό, κοιν. γαλλουπ'λλάξ' βόρ. ἰδιώμ.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. γαλλοπούλλα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Νεοσσός ἰνδόρνιθος, μικρὸν γαλλόπουλλον. Συνών. γαλλί 1, γαλλοπουλλάκιτσα, γαλλοῦδιν.

γαλλοπουλλίτσα ἡ, πολλαχ. γαλλοπ'λλίτσα Πελοπν. (Τριφυλ.) γαλλουπ'λλίτσα πολλαχ. βορ. ἰδιώμ.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. γαλλοπούλλα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως -ίτσα.

Μικρὰ γαλλοπούλλα.

γάλλος (I) ὁ, κοιν. γάλλους βόρ. ἰδιώμ. Θηλ. γάλλισσα σύνηθ. γάλλ'τσα Μακεδ. (Κοζ.) γαλλίνα Θήρ. Κύπρ. κ. ἄ. γάλλα Πάρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gallio*, ὃ ἐκ τοῦ Λατιν. *gallus*.

Τὸ κατοικίδιον πτηνὸν ὄρνις ὁ Ἰνδικὸς (*meleagris gallopavo*) ἐνθ' ἄν.: Φρ. Φουσκῶναι σὰ γάλλος ἢ γάλλος

φουσκωμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου παρ' ἀξίαν κομπάζοντος καὶ ἐπαιρομένου) κοιν. *Κρεμάει τὸ λειρὶ σὰν τὸ γάλλο* (φαίνεται θυμωμένος, κρατάει μοῦτρα) Πελοπν. (Κυνουρ.) || Παροιμ.

Πῶς καταντήσανε οἱ καιροὶ κ' οἱ μομπζωμένοι χρόνοι, νὰ παίζ' ὁ λύκος μὲ τ' ἀρνὶ καὶ ὁ κοῦκος μὲ τ' ἀηδόνη, νὰ πέφτουν τ' ἄσπρα τ' οὐρανοῦ νὰ τὰ τσιμποῦν οἱ γάλλοι, νὰ γίνῃ ὁ λύχνος θυμωτὸ κ' ἡ κοντισουλὰ λιβάνι (ἐπὶ νεοπλούτων ἀμαθῶν, ἀγροίκων καὶ ὑπερηφάνων) Ζάκ.

γάλλος (II) ὁ, ἀμάρτ. γάλλης Κρήτ. (Ἀνώγ. κ. ἀ.) βάλλος Κάρπ. Νίσυρ.

Τὸ μεταγν. οὐς. γάλλος. Ἰδ. ΦΚουκούλ. ἐν Ἀθηνῶ 30, 30 κέξ.

1) Κριὸς ἄνευ κεράτων καὶ κρύψορχις Κρήτ. (Ἀνώγ. κ. ἀ.) Συνών. γάλλικος. 2) Μόνορχις Κάρπ. 3) Πετεινὸς ὁ ὁποῖος δὲν φωνάζει Νίσυρ.

γαλλόσουπα ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐς. γάλλος (I) καὶ σούπα.

Σούπα παρασκευαζομένη ἀπὸ ζυμὸν κρέατος γάλλου.

γαλλούδι τό, Κύπρ. γαλλούν Κύπρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. γάλλος (I) διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐδιν, δι' ἣν ἰδ. - οὐδι.

Μικρὸς γάλλος: ἄσμ.

Πέψε μου τὸ γαλαταρκὸν μὲ ἑκατὸν γαλλούδια,

πέψε μου τὸ δριθαρκὸν μὲ ἑκατὸν πουλλούδια.

Συνών. γαλλί 1, γαλλοπουλλάκι, γαλλοπουλλίτσα.

γαλλοφέρνω πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Γάλλος καὶ τοῦ ρ. φέρνω, περὶ οὗ ὡς β' ἀνθελ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶ 22 (1910) 252.

Προσποιεῖται Γαλλικοὺς τρόπους συμπεριφορᾶς, μιμοῦμαι τοὺς Γάλλους, γαλλίζω.

γαλόαιγα ἡ, ἀμάρτ. γαλόαιγα Κρήτ. (Σέλιν.)

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ αἶγα.

Γίδα παρέχουσα γάλα, ἔγγαλος αἶξ.

γαλόδερμα τό, ἀμάρτ. γαλουδέρμα Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ δέρμα.

Ἀσκὸς πρὸς ἐναπόθεσιν ξινογάλακτος.

γαλοζυμωμένος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γάλα καὶ τοῦ ζυμωμένος μετοχ. τοῦ ρ. ζυμώνω.

Ὁ μετὰ γάλακτος ζυμωμένος καὶ μεταφ. ὁ λευκάζων ὡς τὸ γάλα: ἄσμ.

Κάνει ἀρχὴ 'ς τὰ μάτια του τὰ γαλοζυμωμένα,

ὑστερα 'ς τὰ φρυδάκια του τὰ γαϊτανοπλεγμένα

κ' ὑστερα 'ς τὴ γλωσσίτσα του τὴ ἀηδονολαλοῦσα

(μοιρολ.)

γαλοκαμένος ἐπίθ. Ἀνδρ. γαλουκαμένους Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γάλα καὶ τοῦ καμένος μετοχ. τοῦ ρ. καίω ἀντὶ γαλοκομμένος κατὰ παρετυμολογίαν πρὸς τὸ χαροκαμένος.

1) Ὁ ἀποκοπεῖς ἀπὸ τὸ θήλασμα πρωίμως, ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζῶων (οἶονεὶ ὁ καμένος, ὁ δυστυχισμένος διὰ τὴν πρῶμον παῦσιν τοῦ θηλάσματος) Ἀνδρ. 2) Ὁ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας καχεκτικὸς ὡς μὴ φαγὼν πολὺ μητρικὸν γάλα Θράκ. (Μάδυτ.)

γαλοκούλουρο τό, Ζάκ. κ. ἀ.

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ κουλούρι.

Εἶδος κουλουριοῦ ζυμωμένου μὲ γάλα. Πβ. γαλόπιττα.

καλοκούταλο τό, Κρήτ. γασσοκούταλο Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ κουτάλι.

Κοχλιάριον εἰδικῶς κατασκευαζόμενον ὑπὸ τῶν ποιμένων ἐκ ξύλου συνήθως σφενδάμου μετὰ γλυπτῶν κοσμημάτων ἐν Κρήτῃ ἢ ἐκ κέρατος βοῦς ἐν Νάξῳ, μὲ τὸ ὁποῖον οὗτοι τρώγουν τὸ γάλα. Συνών. βοσκοκούταλο 1.

γαλομάννα ἡ, Πελοπν. (Μεσσ.)—ΠΓεννάδ. 591.

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ μάννα.

Τὸ φυτὸν κωδώνιον τὸ ἀλλοιόχρουν (campanulla versicolor) τῆς τάξεως τῶν κωδωνανθῶν (campanulaceae).

γαλομάντρι τό, ἀμάρτ. γαλουμάντι Σαμοθρ.

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ μαντρί.

Μάνδρα πρόχειρος χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ ἀμέλγουν τὰ αἰγοπρόβατα.

γαλομέτρα ἡ, Πελοπν. (Βούρβουρ. Κόκκιν. Μεσσ. Οἰν. Περιθώρ. κ.ἀ.) γαλόμετρα Πελοπν. (Λακων.) γαλόμετρα Τσακων.

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ μέτρα.

Ξύλινον ἀγγεῖον ποικίλων κατὰ τόπους διαστάσεων, διὰ τοῦ ὁποῖου μετρεῖται ἡ ποσότης τοῦ γάλακτος. Συνών. μέτρο.

γαλομέτρημα τό, Ἡπ. γαλουμέτρημα Θεσσ. Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαλομετρῶ.

Ἡ καταμέτρησις τῆς ποσότητος τοῦ γάλακτος.

γαλομετρῶ Ἡπ. γαλουμετρῶ Λέσβ. Μακεδ. Σάμ. γαλομετράω Θεσσ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γάλα καὶ τοῦ ρ. μετρῶ.

1) Μετρῶ τὸ γάλα πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς ποσότητος καὶ κατανομήν μεταξὺ τῶν συνεταριζομένων ποιμένων ἐνθ' ἂν. 2) Μετρῶ τὴν ποσότητα γενικῶς ὑγροῦ Λέσβ.: *Γαλουμετρῶ τὸν κρασί.*

γαλομυζήθρα ἡ, Κρήτ. Κῶς.

Ἐκ τῶν οὐς. γάλα καὶ μυζήθρα.

Ἡ μυζήθρα ἢ παρασκευαζομένη τοὺς μῆνας Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον, ὅτε τὸ γάλα εἶναι πολὺ καὶ δὲν ξεβουτυρίζεται.

γαλονᾶς ὁ, σύνθηθ. γαλονᾶς βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλόνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς.

Ἀξιωματικὸς ἢ ὑπαξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ, τοῦ ὁποῖου ὁ βαθμὸς φαίνεται ἐκ τῶν εἰδικῶν γαλονῶν του. Πβ. γαλονᾶτος.

γαλονᾶτος ἐπίθ. σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γαλόνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶτος.

Ὁ φέρων γαλόνια, ἐπὶ βαθμοφόρου ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατοῦ.

γαλόνι τό, κοιν.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. gallon.

Ταινιοειδὲς στενὸν ὕφασμα χρυσοῦφές ἢ ἀργυροῦφές ἐπιρραπτόμενον εἰς ἱερατικὰ ἄμφια ἢ ἐνδύματα ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ πρὸς δῆλωσιν τοῦ βαθμοῦ, τὸν ὁποῖον

φέρουν ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἱεραρχίᾳ: Φρ. Πῆρε ἔνα-δυό-τρια γαλόγια (βαθμούς στρατιωτικούς). Ἔχει πλάκα τὰ γαλόγια (πολλοὺς βαθμούς). Τοῦ ξήλωσαν τὰ γαλόγια (τὸν καθήρεσαν τοῦ στρατιωτικοῦ του βαθμοῦ).

γαλόξινο τό, Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ ξινό, δι' ὃ ἰδ. ξινός.

Τὸ πεπηγὸς γάλα, τὸ γιανούρι.

γαλόπετρα ἡ, Θράκ. Κρήτ. Μύκ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ πέτρα.

Λίθος μαγικός, διὰ τὸν ὁποῖον πιστεύουν ὅτι ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ κατεβάξῃ τὸ γάλα τῶν θηλαζουσῶν γυναικῶν, ὅταν δὲν ἔχουν ἀρκετόν.

γαλόπιττα ἡ, Ἡπ. Μέγαρ. Πελοπ. (Μεσσ.) κ.ά. γαλόπ'ττα Ἡπ. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ πίττα.

Πίττα ζυμωμένη μὲ γάλα. Πβ. γαλοκούλουρο.

γαλοπότικον τό, Πόντ. (Κερασ.) γαλοπότικο Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαλοπότιν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικον, δι' ἣν ἰδ. -ικος.

Γαλοπότιν, ὃ ἰδ.

γαλοπότιν τό, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γάλα καὶ πότις.

Τὸ ἔτι θηλάζον νήπιον. Συνών. ἰδ. ἐν λ. θηλάζον, χτέριν, ἔτι δὲ γαλοπότικον.

γαλόρυζο τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ ρύζι.

Ἐδεσμα ἀπὸ ὀρυζαν καὶ γάλα. Συνών. ρυζόγαλα.

γαλός ὁ, Κύπρ. Θηλ. γαλά Κύπρ. (Πάφ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλεύω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ΣΜε-νάριδ. ἐν Ἀθηνᾶ 41, 53.

1) Τὸ ἐκθλίβειν τὸ γάλα ἐκ τῶν μαστῶν τῶν γαλακτοφόρων ζώων, ἀμελγμα: Συναξε τὲς αἶγες νὰ πάρουν ἔς τὴν μάντραν τῶν ἔν' ὥρᾳ τοῦ γαλοῦ. Συνών. ἀρμεγμα.

2) Ἡ ἐποχὴ τῆς ἀμέλξεως.

γάλος ὁ, Πελοπ. (Βούρβουρ. Κυνουρ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Θερμὸς καὶ καυστικὸς ἄνεμος ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν γεωργίαν, λίβας.

γαλοσκάμνιν τό, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ σκαμνίν, δι' ὃ ἰδ. σκαμνί.

Τὸ κάθισμα ἐφ' οὗ κάθεται ὁ ἀμέλγων.

γαλοστάτης ὁ, Κρήτ. (Σέλιν.) γαλοστάτες Πόντ. (Λιβερ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ *στάτης < στέκω.

1) Σανίδα ἐφ' ἧς τίθενται αἱ λεκάναι τοῦ γάλακτος Κρήτ. (Σέλιν.) 2) Ἰδιαίτερον διαμέρισμα τῆς οἰκίας, ὅπου τοποθετοῦνται τὰ δοχεῖα τοῦ γάλακτος Πόντ. (Λιβερ.)

γαλότριψα ἡ, Ἡπ. γαλότριψα Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ τρίψα. Τὸ γαλότριψα διὰ τὸν ἀόρ. ἔτριψα.

Ἐδεσμα ἐξ ἄρτου τετριμμένου εἰς γάλα.

γαλότσα ἡ, κοιν. γαλότζα Ἡπ. Θεσσ. γαλόσα Ζάκ. Νάξ. κ.ά. γαλέντζα πολλαχ. γολέντζα πολλαχ. γαλέτσα Θράκ. (Σαρεκκλ.) Ἰμβρ. Σίφν.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. galoscia.

1) Πρόσθετον ὑπόδημα συνήθως ἐξ ἐλαστικοῦ κόμ-μεως φορούμενον ἐπὶ τοῦ κυρίου ὑποδήματος πρὸς προ-φύλαξιν ἀπὸ τῆς ὑγρασίας, τῆς λάσπης ἢ τοῦ ψύχους κοιν. 2) Ὑπόδημα ἔχον πέλμα ξύλινον κεκαλυμμένον ὑπὸ δέρματος ἢ ὑφάσματος καὶ συγκρατούμενον εἰς τὸν πόδα διὰ δερματίνης ταινίας πολλαχ.

Πβ. γαλότσι.

γαλοτσαῖς ὁ, ἀμάρτ. γαλεντζᾶς Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαλότσα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αῖς.

Ὁ κατασκευάζων καὶ πωλὼν ξυλοπέδιλα. Συνών. γαλοτσης.

γαλοτσαῖ ἡ, ἀμάρτ. γαλεντζᾶ Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γολότσα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖα. Κτύπημα μὲ γαλότσαν.

γαλοτσης ὁ, ἀμάρτ. γαλοντζης ΝΠολίτ. Παραδ. 2, 1253.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαλότσα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ης.

Γαλοτσαῖς, ὃ ἰδ.

γαλότσι τό, Προπ. (Κύζ. Πάνορμ.) γαλότσ' Μακεδ (Κοζ.) γαλέτσ' Θράκ. (Αἰν.) γαλέτσ' Θράκ. (Ἀδρια-νούπ. Διδυμότ. Σουφλ.) γαλέτζι Κρήτ. γαρλέτσ' Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαλότσα.

1) Ὑπόδημα ἐξ ἐλαστικοῦ φορούμενον ἐπὶ τοῦ κυ-ρίου ὑποδήματος Μακεδ. (Κοζ.) 2) Ὑπόδημα ἀπὸ σιλικῆς καὶ στιλπνὸ δέρμα μετὰ πτερνιστήρος πρὸς εὐκο-λίαν τῆς ἐξαγωγῆς αὐτοῦ Προπ. (Κύζ. Πάνορμ.) 3) Εὐ-λινον πέδιλον Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Διδυμότ. Σουφλ.) Κρήτ.: ἄσμ.

Ἐν ἀνθρ. 'πάνον ἔς τὸν βουνὸν | τὰ πικρήσου μάρμαρα, | τὰ φρενίσσου τοῖς ἐννεῖς λουτροῖ | νὰ πάγῃ κόρη νὰ λουστῇ | ἢ εἰς τὰ γαλέτσα ν' ἀνιβῇ

Αἰν.

Πβ. γαλότσα.

γαλοτύρι τό, Ἡπ. Κρήτ. Πελοπ. (Σουδεν.) γα-λοτύρ' Ἡπ. (Πρέβ.) γαλουτύρ' Ἡπ. (Ζογόρ.) γαλουτύρ' Λήμν.

Ἐκ τῶν οὖσ. γάλα καὶ τυρί.

1) Εἶδος τυροῦ παρασκευαζομένου δι' αὐτομάτου πή-ξεως τοῦ γάλακτος, τὸ ὁποῖον βράζεται πρῶτον, ἀλατί-ζεται καὶ ἐναποτίθεται ἐντὸς ἀσκῶν, διὰ τῶν ὁπῶν τῶν ὁποίων διηθεῖται ὁ ὀρός αὐτοῦ Ἡπ. (Πρέβ. κ.ά.) Πε-λοπ. (Σουδεν.) 2) Τυρὶ ἀπὸ γάλα προβάτων, τὰ ὁποῖα ἀμέλγονται ἐλάχιστον Λήμν. 3) Γάλα συλλεγόμενον κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, τὸ ὁποῖον βραζόμενον πήγνυται καὶ διατηρεῖται ἐντὸς ἀσκῶν διὰ τὸν χειμῶνα Ἡπ. (Ζα-γόρ.) 4) Ἀραιὸν ὑπόλειμμα τῆς μαλάκας συλλεγόμε-μενον ἐντὸς τοῦ λέβητος καὶ σχηματιζόμενον εἰς βόλους μικροῦ σχήματος Κρήτ.

γαλουρίζω Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Πελοπ. (Ἀχαῖα Καλάβρυτ. Κορινθ. Μάν.) κ.ά. γαλουρίζω Ἰθάκ.--Λεξ. Αἰν. γαλουρίζου Λέσβ. κ.ά. γαλουρίζου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. γὰλ δηλοῦντος ψέλλι-σμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουρίζω. Πβ. καὶ γγαλουρίζω, κλασουρίζω κττ.

1) Ἀρχίζω νὰ ἐκβάλλω ἀνάρθρους φθόγγους, ἀρχίζω νὰ ψελλίζω, ἐπὶ τῶν νηπίων ἔνθ' ἂν.: Ἀρχισε νὰ γαλου-

ρίζη τὸ μωρὸ ἐδῶ κ' ἓνα μῆνα Ἀχαῖα || Φρλ. Γαλουρίζει
σὰ μικρὸ παιδί (μωρολογεῖ, φλυαρεῖ) αὐτόθ. 2) Καθη-
συχάζω βαυκαλίζων, ἐπὶ βρεφῶν Στερελλ. (Αἰτωλ.): Γα-
λιούρισι τοῦ πιδὶ νὰ ψυχούλλα νὰ πλαιάσ'. Καὶ ἀμτβ. κα-
θησυχάζω, ἀναπαύομαι Στερελλ. (Αἰτωλ.): Θὰ γαλουρί-
σου δῶ 'ς τὴν ἀγκουνούλλα. 3) Κολακεύω, θωπεύω Πε-
λοπν. (Μάν.)

γαλούρισμα τό, ἀμάρτ. γαλιούρισμα Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλουρίζω.

1) Ψέλλισμα νηπίου. 2) Καταπράυνσις, καθησύχα-
σις: Θέλ' γαλιούρισμα τοῦ μικροῦτσ' κου.

γαλόψιμος ὁ, ἥπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τοῦ ἐπιθ. ὄψιμος.

Χόρτον ἐδῶδιμον καὶ εὐγευστον φυόμενον εἰς πε-
τρῶδη ἐδάφη.

γαλύνω Χίος (Πυργ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. γαληνύνω < γαληνός καθ' ἀπλολο-
γίαν. Ἰδ. HPernot Parlers de Chio 3, 378-9.

Καταπραύνω: ἄσμ.

Μικρὴ 'σαι τσαὶ μ' ἐμάρανες, ἔλα νὰ μὲ γαλύνης,
τῆς ἐροδάφνης τὸ ζουμί καφὲ νὰ μοῦ τὸ δίνης
(ἐροδάφνη = ροδοδάφνη).

γαλωτὸς ἐπιθ. ἀμάρτ. γαλωτὸ τό, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ωτός.

Οὐδ. γαλωτὸ οὐσ., κουλούρι Πασχαλινὸν ζυμωμένον
μὲ γάλα.

γαμέτα κλητικὸν ἐπιφών. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Νικόπ. Τραπ. Χαλδ.) ἀμέτα Πόντ. (Κρώμν. Σάντ. Τραπ.
Χαλδ.) μέτα Πόντ. (Ἄμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)
Θηλ. γαμέτῃ Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν.) ἀμέτῃ Πόντ.
(Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) μέτῃ Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαμέτης = ἀνὴρ, σύζυγος. Οἱ τύπ.
'αμέτας καὶ μέτας κατ' εὐφημισμὸν. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 213.

Ἡ λέξις εἰς ὅλους τοὺς τύπους εἶναι εὐχρηστος μόνον
εἰς τὴν κλητικὴν καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς προσφώνησιν
ἀπευθυνομένην πρὸς οἰονδήποτε πρόσωπον ἄνδρα ἢ γυ-
ναῖκα, πλὴν τῶν τύπων γαμέτῃ ἀμέτῃ καὶ μέτῃ λεγο-
μένων μόνον πρὸς γυναῖκα καὶ σημαίνουσιν ὅτι καὶ τὰ
τῆς κοινῆς βρέ, καλέ, καημένε κττ. ἐνθ' ἄν.: Γαμέτα
κ' ἐσύ, ἐθάρσες κατ' ἐποῖκες (ἐνόμισες πῶς κάτι ἔκαμες)
Χαλδ. Μέτα μάννα! (ἔ μάννα!) αὐτόθ. Γαμέτῃ λάλα
(βρέ παλαβή) Κρώμν. Μέτα, ντ' εὐτάς; (τί κάνεις;) Χαλδ.
Μέτα, ἐσύ εἶσαι; αὐτόθ. Μέτα, ἄρ' ἀέτο' ποῖσον (λοιπὸν
ἔτσι κάνε) αὐτόθ. Μέτῃ, ἐσύ τιδὲν 'κ' ἐξέρτς; (δὲν ἤξεύ-
ρεις τίποτε;) αὐτόθ.

γαμηλιώτης ὁ, Θάσ. Κάσ. Κρήτ. γαμουλιώτης
Κρήτ. Κύθηρ. ἁμουλιώτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. γαμήλγος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ιώτης. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 29 (1917) Λε-
ξικογρ. Ἀρχ. 11.

Ὁ εἰς γάμον προσκεκλημένος ἐνθ' ἄν.: Οἱ γαμηλιώ-
τες κάθονται χωριστὰ τῶν γυναικῶν Κάσ. Συνών. γα-
μιανός, γαμζώτης, γαμολόγος.

γαμιανός ὁ, ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς καταλ. - ιανός.

Γαμηλιώτης, ὁ ἰδ.

γαμζώτης ὁ, Κάρε. Κύθηρ. Χίος γαμζώτ'ς Σάμ.
γαμζώτ'ς Λέσβ. Σάμ. γαμζώτα Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ιώτης.

Γαμηλιώτης, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Οἱ γαμζώτες πιράσανι
μὲ τὰ πιγνίδα Σάμ.

γαμζώτικος ἐπιθ. Ἀθην. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ιώτικος.

Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν γάμον ἢ ὁ προσριζόμενος διὰ τὸν
γάμον ἐνθ' ἄν.: Ψάγια γαμζώτικα.

γάμμα τό, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. γάμ-μα Χίος
(Πυργ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γάμμα.

Τὸ ὄνομα τοῦ τρίτου γράμματος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλ-
φαβήτου (ἢ λ. ἀπαντᾷ εἰς ἄσματα ἀλφαβητικά, ὅπου τὸ
ὄνομα τοῦ γράμματος δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐτέραν σημα-
σίαν, εἰμὴ μόνον νὰ δώσῃ μίαν σειρὰν εἰς τὰς στροφάς
των, τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα λέξις ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἴδιον
γράμμα) ἐνθ' ἄν.: ἄσμ.

Γάμμα, γιοφύρι θὰ γενοῦ τσαὶ κρουσταλλένια βρούση
νὰ σὶ πουτίζου νὰ γιγῆς ψηλὸ μου κυπαρίσσι
Σκῦρ.

Γάμμα, γὰρ γραμμένη σ' ἔχου
τσαὶ λογαριασμένη σ' ἔχου
αὐτόθ.

Γάμμα, γὰρ καὶ κοίμαθια | γὰ τὰ δυνὸ σου μαῦρα μάθια
Θῆρ.

γαμοκέρν τό, Πόντ. γαμοκέρν Πόντ.
Ἐκ τῶν οὐσ. γάμος καὶ κερν.
Κηρίον εἰδικῶς ἀποστελλόμενον εἰς πρόσωπα ὡς προσ-
κλητήριον εἰς γάμον.

γαμοκούλουρο τό, Κρήτ. (Μεσαρ. κ. ἄ.) Πελοπν.
(Ἡλ. Μάν. Πύργ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάμος καὶ κουλούρι.

Κουλούριον διδόμενον εἰς τὸν κεκλημένον εἰς γάμον
κατὰ τὴν ἀποχώρησίν του.

γαμοκύρις ὁ, Πόντ. (Κερασ.) γαμοκύρις Πόντ.
(Χαλδ.)

Ὁ ἐκ τῶν οὐσ. γάμος καὶ κύρις.

Ὁ κύριος, ὁ προεξάρχων τοῦ γάμου πατήρ ἢ πάππος
τοῦ νυμφίου.

γαμολόγος ὁ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λό-
γος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 247 κέξ.
Γαμηλιώτης, ὁ ἰδ.

γάμος ὁ, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κο-
λων. Κοτύωρ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ.) γάμους βόρ. ιδιῶμ.
γάμο Τσακων. γάμος Καπ. (Τελμ. Φλογ.) γάμους
Καπ. (Μαλακ.) ἄμος Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Φιλότ.)
Πληθ. ἁμουδοὶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γάμος. Διὰ τὸν πληθ. Ἀπυράνθου ἁμου-
δοὶ πβ. τὰ ὅμοια αὐτόθι ἀράκος - ἀράκονδοι κττ.

1) Ἡ ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ, διὰ τῆς ὁποίας καθαγια-
ζεται ἡ ἔνωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πρὸς κοινωνικὴν συμ-
βίωσιν κοιν. καὶ Καπ. (Μαλακ. Τελμ. Φλογ. κ. ἄ.) Πόντ.
(Ἄμισ. Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ.): Τσακων.:
Κάνω γάμο. Καλῶ σὲ γάμο. Τὴν πῆρε χωρὶς γάμο (χωρὶς

στέψιν). *Κλέφτικος γάμος* (ὁ δι' ἀρπαγῆς τῆς νύμφης γινόμενος) κοιν. || Φρ. *Ἦρθε ἡ κόρη σὲ γάμο* (εἰς ἡλικίαν γάμου). *Γύφτικος γάμος* (ἐπὶ ἀκόσμου εὐθυμίας καὶ ταπεινῆς καὶ εὐτελοῦς ἐπιδείξεως). *Πᾶρ' τονε ἢ φέρ' τονε* 'ς τὸ γάμο σου νὰ σοῦ πῇ καὶ τοῦ χρόνου (ἐπὶ τοῦ ἀναρμόστως εὐχομένου, δηλ. τοῦ ἀγροίκου εὐχομένου εἰς τὸν νυμφευόμενον νὰ κάμῃ γάμον καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος). *Ὅλα μας ἀνάποδα κι ὁ γάμος τὴν Τετάρτη* (ἐπὶ συσσωρεύσεως ἀντιξίων περιστάσεων) κοιν.

Γάμος καὶ τσουκάλι | *θέλ' ἀνάγκασι μεγάλη* (ὅτι ὠρισμένοι ἐργασίαι ἔχουν ἀνάγκην μεγάλης ἐνεργητικότητος καὶ δραστηριότητος) Κεφαλλ. *Με τὴν μὲν του θυγατέραν πέντε γάμους ἤκαμε* (ἐπὶ τῶν ὑποσχομένων εἰς πολλοὺς ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα) Κάρπ. *Τὰ τοῦ γάμου πρὶν τοῦ γάμου* (ὅτι ἐγκαίρως πρέπει νὰ μεριμνήσῃ τις περὶ τῶν ὧσων μέλει νὰ πράξῃ) Ἡπ. || Γνωμ. *Ὁ πρῶτος γάμος τοῦ Θεοῦ, ὁ δεύτερος τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ τρίτος τοῦ δαιμόνου* (κοινωνική ἀντίληψις περὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τῶν τριῶν ἐπιτρεπομένων ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας γάμων) Κεφαλλ. Συνών. *ἄρμα (1) 1, ἄρμασία 1, ἄρμασμα 1, χαρά. 2) Ἡ γαμήλιος πομπή* Κεφαλλ. Πελοπ. (Κορινθ.) Θεσσ. Μακεδ. Πόντ. (Χαλδ.) Τσακων. κ. ἄ.: *Περνάει ὁ γάμος Κεφαλλ.* *Ἐρχεται - ξεκίνησε ὁ γάμος Κορινθ.* *Ἡ γάμους πααίρ' 'ς σ' ἐκκλησὰ κι σιφανώνοντι κ' ὕστιρα πααίρ' νι μὴ τὰ βιουλὰ 'ς σ' ἄγουρὰ κι χουρεύουνι Θεσσ.* *Γάμους ποῦ δὲ φαίνιτι τῶρα τῶρα ἔρχιτι Μακεδ.* *3) Ἀποκρεάτικη συνοδεία μασκαρεμένων κατ' ἀπομίμησιν γαμήλιου πομπῆς ἐχούσης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τοὺς μελλονύμφους ἐστεμμένους μὲ κρομμύδια καὶ περὶβλημένους ράκη Ἀθῆν.* *3) Ἡ μετὰ τὴν στέψιν ἀκολουθοῦσα εὐωχία, τὸ γαμήλιον συμπόσιον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.):* *Εἶμαι καλεσμένος σὲ γάμο. Ἐκαμὲ ὁ δεῖνα γάμο καλὸ κοιν. Τὴν πῆρε χωρὶς γάμο ἄγν. τοπ. Γάμον κ' ἐποίησεν (δὲν ἔκαμε) Χαλδ. Ψωμί γὰ γάμον (ἄρτος εἰδικῶς παρασκευαζόμενος διὰ τὸ τραπέζι τοῦ γάμου) Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Φρ.*

Ἀπὸ τὸ γάμο ἔρχομαι καὶ τρέμω ἅπ' τὴν πείνα (ἐπὶ τῶν φιλαργύρων, οἱ ὅποιοι παραθέτουν γεῦμα εὐτελές καὶ ἀνεπαρκές) πολλαχ. *Ἐφαγα γάμον* (παρεκάθισα εἰς γαμήλιον τράπεζαν) Σάμ. *Ἡ νύφ' ἔχ' γάμον* (διασκεδασιν συνήθως τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου) Θεσσ. *Δὲν ἔφαγαν οὔτε τοῦ γάμου τὰ κομμάτια* (ἐπὶ συζύγων ταχέως ἐρχομένων εἰς ρῆξιν) ἄγν. τοπ. *Γάμος χοίρου* (κατ' ἀντίφρ. τὰ χοιροσφάγια, καθ' ἃ γίνεται οἰκογενειακὴ συγκέντρωσις καὶ εὐωχία) Ἀνδρ. Τήν. || Γνωμ. *Γάμος χωρὶς κριάρι καὶ πανηγύρι χωρὶς βιολὶ δὲ γίνεται πολλαχ. || Παροιμ. Οὔτε γάμος ἄκλαντος οὔτε νεκρὸς ἀγέλαστος* (ὅτι θὰ τύχῃ καὶ κατὰ τὴν γαμήλιον εὐωχίαν νὰ προκληθοῦν θρῆνοι καὶ κατὰ τὴν κηδείαν γέλωτες) πολλαχ.

Ὅπου γάμους κι χαρὰ | τρέχα, Γιάννη, μασκαρὰ (ἐπὶ τῶν ἀπροσκήτως προσερχομένων εἰς συμπόσια καὶ διὰ τοῦτο γινομένων ὀχληρῶν) Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Ὅπου γάμος καὶ κλητὸν | κι Ἀζαρέας μὲ τὸ τζιμπόν' (συνών. τῇ προηγουμένῃ. *κλητὸν* = καλεσμένοι, *τζιμπόν'* = ἄσκαυλος) Χαλδ.

Ἀγάλη ἀγάλη τὰ τούμπανα κ' εἶναι φτωχὸς ὁ γάμος (ἐπὶ γάμου πενιχροῦ, κατὰ τὸν ὅποιον δὲν ἀρμόζουν αἱ ἐπιδείξεις) Πελοπ. *4) Διανομή ἄρτου εἰς τοὺς καλεσμένους τοῦ γάμου ἐμποτισμένου εἰς καρυδέλαιον ἢ φουντουκέλαιον Πόντ. (Κερασ.) 5) Ἡ οἰκία τοῦ γαμβροῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς τελέσεως τοῦ γάμου Πόντ. (Κερασ.) 6) Ἡ οἰκία τῆς νύμφης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς*

τελέσεως τοῦ γάμου Σκυρ.: *Πῆα νὰ δοῦ το' ἐγὼ τὸ γάμο τοαὶ λιμπόστηκα τὴν τάξι ποῦ 'χε τὸ κάθε πρᾶμα. Τό 'καμε τὸ σπῖτι σὰ γάμο* (εὐπρεπές, καθαρὸν).

γαμοστόλι τό, Πόντ. (Νικόπ.) **γαμοστόλ'** Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. **γαμοστόλος**.

Γαμοστόλος, ὁ ἰδ.

γαμοστόλος ὁ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) **γαμόστολος** Πόντ. (Κοτύωρ.)

Τὸ ἀρχ. οὗσ. **γαμοστόλος** = ὁ ἐτοιμάζων τὰ τοῦ γάμου. Περὶ τῆς λ. πβ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. 1 (1939) 26.

Ἡ γαμήλιος πομπή ἐνθ' ἄν.: Ἀσμ.

Ῥβασον, πετεινέ, Ῥβασον τὴ μέραν πέντε πέντε νὰ τρώῃ ἢ νύφε κι ὁ γαμπρὸν κι οὐλον ὁ γαμοστόλος (σχωπτικόν) Χαλδ.

Ὁξέαν ξύλον ἔκοψεν, τὴ δάφνης τὴν καρδίαν, ταμπούραν ἐκατώρθωνεν, ταμπούραν κατορθώνει... πῆγεν κι' αὐτὸς ἐπέζεψεν ἀπέσ' 'ς σὸν γαμοστόλον αὐτόθ. Συνών. **γαμοστόλι**, **νυφροστόλος**.

γαμούσοι οἱ, Χίος.

Πληθ. τοῦ ἀμαρτ. οὗσ. **γαμούσις**, ὁ ἐκ τοῦ οὗσ. **γάμος** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐσίς < οὐσίος. ἰδ. Κ' Ἀμαντ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 11.

1) Οἱ νεόνυμφοι. 2) Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν γαμήλιον πομπὴν καὶ συντρώγοντες κατὰ τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου. Πβ. **γαμοφόροι**.

γαμοφόροι οἱ, Πόντ. (Οἰν.) Χίος

Πληθ. τοῦ ἀμαρτ. οὗσ. **γαμοφόρος**, ὁ ἐκ τοῦ οὗσ. **γάμος** καὶ τοῦ ο. - φέρω. Πβ. Κ' Ἀμαντ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 11.

Πάντες οἱ προσκεκλημένοι εἰς γάμον. Πβ. **γαμούσοι**.

γαμόψωμο τό, ἀμαρτ. **γαμόψωμου** Θάσ.

Ἐκ τῶν οὗσ. **γάμος** καὶ **ψωμί**.

Τὸ ψωμί τὸ ὅποιον κόπτουν ὑπερθεῖν τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης καθ' ἣν ὥραν ἐνδύεται τὴν γαμήλιον στολήν.

γάμπα ἡ, κοιν. **γάδα** πολλαχ. **γάμπα** Θράκ. κ. ἄ. **γάδα** Κύθν. Μύκ. Σῦρ. **ἄδα** Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gamba*, ὁ ἐκ τοῦ Ἑλλήν. *καμπή*. ἰδ. *AMaidhof Neugr. Rückwand*, 8.

1) Τὸ ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τοῦ ἀστραγάλου μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, κνήμη κοιν. Συνών. *ἀρίδα 3, γαμπούνι*. 2) Μέγα ὑψηλὸν καλαπόδι διὰ τὰ μεγάλα ὑποδήματα Ἀθῆν. 3) Φύλλον ψάθας ἐμβαλλόμενον πρὸς ἔμφραξιν ρωγμῆς βαρελλίου εἴτε μεταξὺ βαρελλοσανίδων Ἀθῆν. Ναύστ.

γαμπαδάκι τό, Κρήτ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗσ. **γαμπᾶς** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἀκι.

Χειμερινὸν μάλλινον ἐπανωφόριον μὲ κουκούλλαν.

γαμπαδάτος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ θέμ. **γαμπᾶδες** πληθ. τοῦ οὗσ. **γαμπᾶς** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄτος.

Ὁ φορῶν ἐπανωφόριον, **γαμπᾶν**.

γαμπαλάκι τό, Ἀθῆν.

Ὑποκορ. τοῦ οὗσ. **γαμπάλι** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἀκι.

Μικρὸν **γαμπάλι**, ὁ ἰδ.

γαμπάλι

γαμπάλι τό, Ἀθῆν. Κύθν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμπα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄλι.

1) Εἶδος καλαποδίου, τὸ ὁποῖον εἰσάγεται εἰς ὑπόδημα πρὸς διατήρησιν τοῦ σχήματός του Ἀθῆν. 2) Ξύλινος σκελετὸς δι' ὑποδήματα Κύθν.

Πβ. γαμπαλάκι.

γαμπαροῦ ἐπίθ. θηλ. ἀμαρτ. γαδαροῦ Πάρ.

Θηλ. τοῦ ἀμαρτ. ἐπίθ. γαμπαρᾶς < ἀμαρτ. γαμπάρα < γάμπα.

Ἡ ἔχουσα χονδράς κνήμας. Πβ. ἐπίθ. γαμπᾶς.

γαμπᾶς ἐπίθ. Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμπα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς.

Ἄδων χονδράς κνήμας. Συνών. γαμπουνᾶτος. Πβ. γαμπαροῦ.

γαμπᾶς ὁ, ΝΠολίτ. Παροιμ. 2, 662 γαδᾶς Ζάκ. Κεφαλ. Κρήτ. Κύθν. Νάξ. κ. ἄ. καμπᾶς Ἰκαρ. γαμπᾶς Πελοπν. (Μεγαλόπ.) ἄβᾶς Νάξ. (Βόθρ.)

Ἐκ τοῦ Βενετ. *gaban*. Πβ. καὶ Ἰταλ. *gaban*ο.

Ἐπανωφόριον ἀπὸ χονδρὸν μάλλινον ὕφασμα οὐχὶ καλῶς κατεργασμένον ἐνθ' ἄν.: Παίρνω τὸ γαμπᾶ μου καὶ πάω καλεῖά μου Μεγαλόπ. || Φρ. Τοῦ μάζωξαν τὸ γαδᾶ (ἐπὶ αὐθάδους περιοριζομένου ὑπὸ ἰσχυροτέρου) Ζάκ. Ἐκώστισε ὁ γαδᾶς γὰρ φένο ῥάσο (ἐπὶ πράγματος στοιχίζοντος περισσότερο τοῦ δέοντος) Ζάκ. Ἐχει ψεῖρες ὁ γαμπᾶς του (ἐπὶ τοῦ κακοπαθοῦντος ἕνεκα τῆς ἰδίας ἀνοίας) ΝΠολίτ. ἐνθ' ἄν. || Γνωμ. "Ὅθεν εἶν' εὐγιά, βάστα τὸ γαδᾶ σου, κὶ ὅδε βρέχη, ἔξ᾿ σου (ὅτι πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς πάντοτε προνοητικός. εὐγιά = εὐδία, ἔξ᾿ = ἐξουσία) Κρήτ. || Ἄσμ.

Ἄχτι τὸ κακορρίζικο, χωρὶς γαδᾶ καὶ ῥάσο καὶ χωρὶς ἀγαπητικὸ πῶς θὰ ξεχειμωνιάσω; Κρήτ.

Ἀπόψε μ' ἐσυρρίγησε τὸ ἀγάπης ἡ κορυγώτη, μουνδὲ γαδᾶς μ' ἐξέστανε μουνδὲ ἡ παντέρμη νεότη αὐτόθι. Συνών. ἀμπᾶς 2.

γάμπια ἡ, ὡς ναυτικὸς ὄρ. κοιν. γάδια πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gabbia*.

1) Μικρὸν προφραῖον ἱστίον, ὁ ἀρχ. δόλων κοιν.: Φρ. Θέλει καράβια μὲ γάβιες (ἐπὶ ἀπλήστου) Μεγίστ. β) Τὸ δεύτερον κατὰ σειρὰν ἐκ τῶν ἄνω ἱστίων Κρήτ. 2) Ἡ ἀντένα τοῦ ἱστιοφόρου πλοίου Προπ. (Κύζ.) 3) Τὸ καρχήσιον τοῦ ἱστιοφόρου πλοίου Νάξ. κ. ἄ. 4) Τὸ θωράκιον τοῦ πλοίου Κυκλ. Μακεδ. κ. ἄ.

γαμπίτσα ἡ, σύννηθ.

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. γάμπα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἴτσα.

Μικρὰ γάμπα, ὁ ἰδ.: Νὰ κ' εἶνα κονκλάκι μὲ σπιθαμὴ μὲ καὶ γαμπίτσες ψιλοῦλλες σὰν τὰ καλαμάκια ΚΧρηστομ. Κερέν. κούκλ. 79. Συνών. γαμπούλλα.

γαμπούλλα ἡ, σύννηθ.

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. γάμπα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούλλα.

Γαμπίτσα, ὁ ἰδ.

γαμπουνᾶτος ἐπίθ. Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπούνι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶτος.

Ἄδων παχείας κνήμας. Συνών. γαμπᾶς. Πβ. γαμπαροῦ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

γαμπρίκειος

γαμπούνι τό, Θήρ. Κέως Σίκιν. γαδούνι Σέριφ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμπα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούνι.

1) Ἡ κνήμη Θήρ. Κέως. Συνών. ἀρίδα 3, γάμπα 1.

2) Τὸ περὶ τὴν κνήμην μέρος τῆς κάλτσας Θήρ. 3) Πᾶς μικρὸς βλαστὸς Σίκιν.

γαμπουνιάζω Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπούνι.

Πλέκω τὸ περὶ τὴν κνήμην μέρος τῆς κάλτσας. Μετοχ. γαμπουνιασμένος, ὁ φορῶν τοῖς κάλτσες ἕως ἄνω, μέχρι τῆς κνήμης.

γαμπρήσιος ἐπίθ. ἀμαρτ. γαμπρήσου Κυδων.

Πληθ. οὐδ. γαμπρέδᾱ Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῆσιος. Τὸ γαμπρέδᾱ ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐδ. ἐπίθ. γαμπρέδιν.

Ἄδων ἐκ τῆς γαμβρὸν ἐνθ' ἄν.: Φρ. Καὶ γαμπρέδᾱ (εὐχὴ διὰ καινουργίᾳ ροῦχα) Κοτύωρ. Συνών. γαμπριᾶτικός 1, γαμπρικᾶτος, γαμπρίκειος 1, γαμπρικός, γάμπρινος, γαμπρίτικος.

γαμπριᾶς ὁ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῖας.

Ἐμπαικτικὸς ὁ γαμβρός. Συνών. γαμπρίκας, γαμπροσυλλᾶς.

γαμπριᾶτικός ἐπίθ. σύννηθ. γαμπριᾶτικούς βόρ. ἰδιωμ. γαμπριᾶτικός πολλαχ. γαμπριᾶτικός πολλαχ. βόρ. ἰδιωμ. γαμπριᾶτικούς πολλαχ. βόρ. ἰδιωμ. γαμπριᾶτικούς Κυδων. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῖατικός.

1) Ὁ ἄνθρωπος εἰς γαμβρὸν σύννηθ.: Φορεσιὰ γαμπριᾶτικῆ ροῦχα γαμπριᾶτικα Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαμπρήσιος.

2) Πληθ. γαμπριᾶτ'κα οὐσ., τὰ ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὴν νύμφην πρὸ τῆς στέψεως προσφερόμενα δῶρα Μακεδ. (Χαλκιδ.)

γαμπρίζω Δαρδαν. Πελοπν. (Κορινθ. κ. ἄ.) γαμπρίζον Μακεδ. γαμπρίζον Κυδων. Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός.

1) Ἐπιδεικνύομαι, φέρομαι ὡς γαμβρός ἐπιθυμῶν νὰ νυμφευθῶ Κυδων. Λέσβ. Μακεδ. Πελοπν. (Κορινθ. κ. ἄ.): Εἶναι καιρὸς τώρα ποῦ γαμπρίζει Κορινθ. γαμπρολογῶ Β 3. 2) Ἐρωτοτροπῶ Δαρδαν.: Ὁ δεῖνα γαμπρίζει μὲ τὴ δεῖνα.

γαμπρίκας ὁ, Ἡπ. γάμπρικας Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῖκας.

Εἰρων. ὁ γαμβρός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαμπριᾶς.

γαμπρικᾶτος ἐπίθ. Κῶς κ. ἄ. γαμπρικᾶτος Κεφαλ. Παξ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαμπρικός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶτος.

Ἄδων ἐκ τῆς γαμβρὸν ἐνθ' ἄν.: Ροῦχα γαμπρικᾶτα Κῶς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαμπρήσιος.

γαμπρίκειος ἐπίθ. πολλαχ. γαμπρίκειος Θράκ. Κρήτ. κ. ἄ. γαμπρίσειος Κάρπ. ἄμπρίσειος Κάρπ. Οὐδ. γαμπρίκιν Πόντ. (Κερασ.) γαμπρίκ' Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.)

ΤΟΜ. Δ' — 29

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαμπρικός κατά τὸ ἀντρέκειος καὶ γυναικείος.

1) Γαμπρήσιος, ὁ ἰδ., πολλαχ.: Γαμπρικήια ροῦχα πολλαχ. 2) Τὰ εἰς τὴν νύμφην διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἶδη ἐπενδύσεως, νυμφοστόλια Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ.) 3) Ἡ εἰς τὸν γαμβρόν διδομένη προγαμία δωρεὰ Κάρι.

γαμπρικός ἐπιθ. Θήρ. ἄμπρικός Κάρι.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Γαμπρήσιος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Φορέματα γαμπρικά Θήρ. || Ἄσμ.

Ὁ Πολυχρόνης ἤφνε τὸ ἐπῆε νὰ ψουνίσῃ τσαὶ γὰ νὰ μῆνα τσαὶ γὰ δὴ δόσω νὰ ὑρίσῃ τὸ εἶπε νὰ ἐτοιμάσωμε τὰ ἄμπρικά του ὅλα, γιὰτ' ἤθιλε νὰ παντρευτῇ ἐφέτι τὸ χειμῶνα Κάρι.

γάμπρινος ἐπιθ. Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς καταλ. -ινος.

Γαμπρήσιος, ὁ ἰδ.: Γάμπρινα πονκάμισα - σκουτὰ κτ.

γαμπρίτικος ἐπιθ. Δαρδαν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικος.

Γαμπρήσιος, ὁ ἰδ.: Γαμπρίτικα παπούτσια.

γαμπρογυρεύω ἄμαρτ. γαδρουγυρεύω Λέσβ. (Ἀγιάσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τοῦ ρ. γυρεύω.

Ζητῶ, ἐπιδιώκω γαμβρόν διὰ νὰ ὑπανδρευθῶ.

γαμπροκάλεσμα τό, Πόντ. (Σούρμ.) γαμπροκάλεσμα Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαμπρός καὶ κάλεσμα.

1) Ἡ κατά τὴν ἐβδόμην μετὰ τὸν γάμον ἡμέραν πρόσκλησις τῶν νεονύμφων εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων τῆς νύμφης Σούρμ. 2) Ἡ μετὰ τοὺς ἀρραβῶνας πρόσκλησις ὑπὸ τῶν γονέων τῆς μνηστῆς τοῦ μνηστήρος καὶ τῶν γονέων καὶ πλησιεστέρων συγγενῶν του εἰς εὐωχίαν Πόντ. Συνών. γαμπρολάλεμαν, γαμπρολάλιν.

γαμπροκαμένος ὁ, ἄμαρτ. γαδροκαμένος Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τοῦ καμένος μετοχ. τοῦ ρ. καίω.

Ὁ γαμβρός ποῦ εἶθε νὰ καῖ, νὰ καταστραφῇ: Πῶς βγήκες τέτοια μέρα, γιαγιά, καὶ δὲ φοβήθηκες τὸ κρύο; —τί νὰ κάμω, παιδάκι μου, ὁ γαδροκαμένος μ' με ξεπόρτισε μέσ' τὰ χιόνια γιὰ νὰ με ξεφορτωθῇ!

γαμπρολάλεμαν τό, Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γαμπρός καὶ λάλεμαν, δι' ὁ ἰδ. λάλημα.

Γαμπροκάλεσμα 2, ὁ ἰδ.

γαμπρολάλιν τό, ἄμαρτ. Πληθ. γαμπρολάλιν Πόντ. (Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τοῦ ρ. λαλῶ.

Πληθ., γαμπροκάλεσμα 2, ὁ ἰδ.

γαμπρολόγι τό, Θράκ. (Μάλγαρ.) Κάλυμν. Κῶς Πάτμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαμπρολογῶ.

1) Συνήθως κατά πληθ. γαμπρολόγια, οἱ ἀρραβῶνες Κάλυμν. Κῶς Πάτμ. 2) Ὁ γαμβρός καὶ οἱ συνοδεύοντες παράνυμφοι Θράκ. (Μάλγαρ.): Πλησιάζουν τὰ γαμπρολόγια κ' ἐρχονται μέτωπο με μέτωπο με τὴ νύφη.

γαμπρολογῶ ἄμαρτ. γαμπρολογῶ Κῶς Νίσυρ. κ. ἄ. γαμπρολογῶ Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μέσ. γαμπρολογεῖμαι σύνηθ. γαδρολογεῖμαι Κέρκ. κ. ἄ. γαμπρολοοῦμαι Πάτμ. Σύμ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λογῶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247 κέξ.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἀρραβωνιάζω Κῶς. 2) Ὑπανδρεύω Κῶς Νίσυρ. κ. ἄ.: Ὁ δεῖνα γαμπρολογᾷ τὴν κόρη του Κῶς Νίσυρ. || Ἄσμ.

Νὰ σὲ γαμπρολογήσωμε 'ς τ' Ἀθῆναι τὸ περιόλι με τοῦ Πισσάρι τὸν νύγρον ποῦ 'σαι μοναχοκόρη (μοιρολ.) Νίσυρ.

Β) Μέσ. 1) Εἶμαι εἰς ὥραν γάμου καὶ ζητῶ νὰ νυμφευθῶ, ἐπὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς σύνηθ. Μετοχ. γαμπρολοημένος, ἀρραβωνιασμένος Πάτμ. Σύμ. 2) Ἐπιδεικνύομαι, κομψεύομαι ὡς ὑποψήφιος γαμβρός σύνηθ. Συνών. γαμπρίζω 1.

γαμπρός ὁ, κοιν. καὶ Καπ. (Σίλ. Φάρας. κ. ἄ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) γαμπρό Πόντ. (Ὁφ. Σούρμ.) γαμπρὲ Τσακων. γαμπρὲς Σκυρ. γαμβρός πολλαχ. γαμπρός Καπ. (Μαλακοπ.) γαμπρό Ἀπουλ. Καλαβρ. γαμπρός Λέσβ. γαδός Λέσβ. κραιμπό Ἀπουλ. γαμπουός Σαμοθρ. ἄμπρός Χίος ἄδρός Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ὄναδρός Νάξ. (Κορων.) Θηλ. γαμπρή Μυκόντ. Γλωσσογν. 3,16 γραμπή Ἀπουλ. Καλαβρ. γραμπή Καλαβρ. κραιμπή Ἀπουλ. Πληθ. γαμπροῦδ' Πόντ. γαδρηδες Πάρ. γαβρ'δὲς Πάρ. (Λεῦκ.) γαμπροῖς Καπ. (Ἀραβάν.) γαμπροῦδ' τά, Πόντ. (Ὁφ.) Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαμβρός. Ὁ τύπ. γαδρηδες κατά τὰ εἰς -ηδες ἐν τῷ πληθ. ὀνόματα.

1) Ὁ σύζυγος γυναικὸς ἐν σχέσει πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς αὐτῆς κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καπ. (Ἀραβάν. Μαλακοπ. Σίλ. Φάρας. κ. ἄ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ἐναν καλὸ γαμπρό! (εὐχὴ πρὸς νέαν) κοιν. || Γνωμ.

Γαμπρός νύγρος δὲ γίνεται καὶ νύφη θυγατέρα (ὅτι παρ' ὅλον τὸν στενὸν δεσμόν τοῦ γάμου ὁ γαμβρός καὶ ἡ νύφη δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἴσοι πρὸς γνήσια τέκνα) κοιν. || Παροιμ.

Ὁ μουρλὸς γαμπρός | περιμένει 'ς τοῦ πεθεροῦ τὸ βίος (ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπολογίζῃ τις εἰς τὴν περιουσίαν τῶν γονέων τῆς συζύγου) Πελοπ. (Λάστ.)

Ἀνάθεμα γονεὺς γονεὺς καὶ μερικὲς μητέρες, ποῦ δὲ διαλέγουν τοὺς γαμπροὺς ὡσὰν τοῖς θυγατέρες (ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ δίδεται ὀλιγωτέρα προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀπόκτησιν γαμπροῦ ἢ νύμφης) ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 391. Ὁπ' δὲν ἔχει γαμπρό, δὲν ἔχει γάδαρο (ὅτι ἡ θέσις τοῦ γαμβροῦ πλησίον τῶν πεθερικῶν του εἶναι κάπως μειονεκτικὴ) Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Μὲ τὴ μιά μου θυγατέρα | τέσσερους γαμπροὺς ἐπῆρα (ἐπὶ τοῦ ὑποσχομένου εἰς πολλοὺς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα) Πάρ. β) Ὁ μελλονύμφος ἢ ὁ νυμφίος κοιν.: Καμαρώνει - κορδώνειται - στέκεται σὰ γαμπρός. Καὶ γαμπρός! (εὐχὴ πρὸς νέον) κοιν. || Παροιμ. φρ. Ὁρ'σε, γαμπρέ, κουφέττα (ἐπὶ τοῦ ἀκαίρως ποιουντός τι ὡς ὁ κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου προσφέρων κουφέττα εἰς αὐτὸν τὸν γαμβρόν, ἐνῶ ταῦτα κατ' ἔθος προσφέρονται εἰς τοὺς ξεκλημένους) πολλαχ. || Παροιμ.

Σὰ θέλ' ἡ νύφη κί ὁ γαμπρός, | τύφλα νὰ 'χῃ ὁ πεθερός (ὅταν ὁ νέος καὶ ἡ νέα ἀγαπῶνται, δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐνωσιν ἢ ἄρνησις τῶν γονέων τῶν. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. 6, 68) κοιν.

Τὸ μῆνα ἔχει ὁ γαμπρός καὶ τὴ βδομάδα ἡ νύφη (ὁ γαμβρός ὀρίζει τὸν μῆνα τοῦ γάμου καὶ ἡ νύφη τὴν ἐβδομάδα, ἵνα μὴ συμπέσῃ ἡ ἔμμηνος ροή) Πελοπ. (Γορτυν.) Ἐδιάκα γὰρ γαμπρός καὶ βρέθηκα κοννιάδος (ἐπὶ τοῦ παρὰ προσδοκίαν ἀντὶ ἀγαθοῦ εὐρίσκοντος κακὸν) αὐτόθ.

Νά 'χα τοῦ γαδρου τοῦ χάρι | καὶ τῆς νύφης τὸ καμάρι (εὐτυχὴς ὁ γαμβρός διὰ τὴν χάριν τοῦ νὰ τὸν κολακεύουν καὶ περιποιῶνται ὅλοι, ἡ δὲ νύφη διὰ τὸ καμάρι ποῦ ἐπιδεικνύει, ἐνῶ ὅλοι προσπαθοῦν νὰ τὴν ἀναδείξουν ὡραίαν) Κεφαλλ. γ) Ὁ ἀνὴρ ὁ ἐγκαταλείπων τὴν οἰκογένειάν του καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς συζύγου, ἐσώγαμβρος πολλαχ.: Ἐχει μοναχοκόρη καὶ θὰ πάρῃ γαμπρό. Τὸ θηλ. γαμπρή, ἡ νύμφη Ἀπουλ. Καλαβρ. — ΜΦιλῆντ. ἐνθ' ἀν. 2) Ἐνα μέλος τῆς ὁμάδος τῶν μετῃμφισμένων Θεσσ. 3) Πληθ. γαμπροί, εἶδος παιδιᾶς οἰκογενειακῆς Σάμ.

γαμπροσκάμνιν τό, Πόντ. γαμπροσκάμν' Πόντ. γαμπροσκάμ' Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γαμπρός καὶ σκαμνί. Τὸ γαμπροσκάμ', καθὼς καὶ βασιλοκοσκάμν' καὶ βασιλοσκάμ', καθ' ἀπλολογίαν.

Κάθισμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου κάθεται ὁ νεόνυμφος διὰ νὰ τὸν ξυρίσουν. Συνών. νεογαμοσκάμνιν.

γαμπροστόλι τό, Θράκ. (Κασταν. Σηλυβρ.) γαμπροστόλ' Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαμπροστολίζω.

Ἡ γαμήλιος πομπὴ τῆς νύμφης ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Χορεύει ἡ νύφη καὶ ὁ γαμπρός, χορεύ' τὸ γαμπροστόλι, καὶ τοὺς ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ παντρευτοῦντε ὅλοι Κασταν.

γαμπροστολίζω Ἡπ. γαμπροστολουρίζω Θράκ. (Καλλιπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τοῦ ρ. στολίζω.

Ἐνδύω τὸν γαμβρόν τὴν γαμήλιον στολήν: Ἄσμ.

Καθὼς μὲ γαμπροστολίσαν, νὰ μὲ νεκροστολίσουν Ἡπ.

Οὐραῖους εἶσ' ἀνάλλαγους, λιβέντης ἀλλαμένους καὶ οὐντας γαμπροστολουλίστηκες, σὰν ἄγγιλους γραμμένους Καλλιπ.

γαμπροστόλιστος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) γαμπροστόλιγος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαμπροστολίζω.

Ὁ στολισμένος, ἐνδεδυμένος ὡς γαμβρός.

γαμπρούδι τό, Ἰων. (Κάτω Παναγ. Κρήν.) γαμπρούδι Ἡπ. (Χιμάρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐδι.

1) Θωπευτικῶς ὁ γαμβρός: Ἄσμ.

Καλῶς το τὸ γαμπρούδι μου, καλῶς τον τὸ γαμπρό μου, εἶντα χαμπάρια μοῦ 'φερεις ἀπὸ τὴ μονοκόρη;

Κάτω Παναγ. Συνών. γαμπρουλλάκις, γαμπρουλλάκος, γαμπρούλλης, γαμπρούτσικος 2) Πληθ. γαμπρούδα, ὁ γαμβρός καὶ ἡ νύμφη μαζί.

γαμπρουλλάκις ὁ, ἀμάρτ. γαμπρουλλάξ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Οὐδ. γαμπαουλλάκι τό, Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρούλλης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκις.

Γαμπρούδι 1, ὁ ἰδ.

γαμπρουλλάκος ὁ, Πελοπ. (Κορινθ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρούλλης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκος.

Γαμπρούδι 1, ὁ ἰδ.: Νὰ τὸν χαίρεσαι, νὰ σοῦ ζήσῃ ὁ γαμπρουλλάκος! (εὐχή).

γαμπρουλλάς ὁ, Στερελλ. (Δεσφ. Καλοσκοπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρούλλης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άς.

Εἰρων. ὁ γαμβρός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαμπριᾶς.

γαμπρούλλης ὁ, σύνθηθ. γαμπρούλλ'ς σύνθηθ. βορ. ἰδιώμ. Οὐδ. γαμπρούλλι τό, Κῶς Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐλλης.

Γαμπρούδι 1, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γαμπρούλλ'ς Στερελλ. (Ἀράχ.) Ἀπρούλλης Νάξ. Ἀπύρανθ.) Τὸ οὐδ. περιφρονητικῶς ἐπὶ τοῦ μικροσώμου γαμβροῦ.

γαμπρουλλιά ἡ, Ἀθῆν. Πειρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρούλλης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῖα.

Ὁ πρῶτος μετὰ τὸν γάμον χρόνος, ὁ κοινῶς λεγόμενος μὴν τοῦ μέλιτος: Πέρασε τὴ γαμπρουλλιά του 'ς τὸ δεῖνα μέρος. Γύρισε ἀπὸ τὴ γαμπρουλλιά του. Ἀπάνω 'ς τὴ γαμπρουλλιά του ἀφρόσπητος ἡ γυναῖκα του.

γαμπρούτσικος ὁ, Στερελλ. (Φθιώτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαμπρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὐτσίκος.

Γαμπρούδι 1, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Τῶν μέρων γαμπρούτσικος δώδεκα χρόνους ἀκλάβος, ποτὲ μὲν δὲ 'νέοσύντηκα 'ς τὸν ἕβδομο ποὺ κοιμώμασιν καὶ ἀπὸ τῶν εἰδῶν 'ς τὸν ἕβδομο μὲν παντρεύει ἡ γυναῖκα μ'.

γαμῶ κοιν. καὶ Πόντ. γαμοῦ Ἡπ. 'αμῶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) μῶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) γαμίζω Κάρπ.

Τὸ ἀρχ. γαμῶ = λαμβάνω γυναῖκα, νυμφεύομαι. Οἱ τύπ. 'αμῶ καὶ μῶ κατ' εὐφημισμὸν.

1) Συνέρχομαι γυναικί, βινῶ κοιν. καὶ Πόντ. 2) Οἱ τύποι 'αμῶ καὶ μῶ μόνον ἐπιφωνηματικῶς εἰς δήλωσιν θαυμασμοῦ, ἐκπλήξεως κττ.: Μῶ σε, πότε ἔρθεις; (ἦρθεις) Τραπ. Χαλδ. Μῶ σε, πτό παλαλὸς ἐν'! (βρέ, τί παλαβὸς ποῦ εἶναι!) αὐτόθ.

γάνα ἡ, πολλαχ. δάνα Κύπρ. δάνη Κύπρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Α) Κυριολ. 1) Ἡ πρασίνη σκωρία τῶν ἀγανῶτων χαλκίνων σκευῶν πολλαχ. **β)** Μετων. ἄνθρωπος φορτικὸς Λέσβ.: Αὐτὸς εἶνι γάνα, δὲ ξικουλλῆ. 2) Ἡ κολλώδης πρασίνη ὕλη ἡ σχηματιζομένη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν στασίμων λιμναίων ὑδάτων Κάρπ. Λέσβ. 3) Ὑλὴ μέλαινα σχηματιζομένη εἰς τὰ ἀγγεῖα τὰ ἐπιτιθέμενα εἰς πυρὰν πολλαχ.: Ὁ φοῦρνος δὲ φοβᾶται ἀπὸ γάνες (ὁ ἔχων κακὴν φήμην δὲν φοβεῖται τὴν φήμην νέας κακῆς του πράξεως) Κεφαλλ. Νά 'χι ὁ γάιδαρος ἀνάγξ' ἀπὸ βροσιμὲς καὶ οὐ φοῦρνους ἀπὸ γάνις (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Στερελλ. (Αἰτωλ.) **β)** Κηλὶς οἰαδήποτε πολλαχ.: Ἐχει γάνες 'ς τὰ μοῦτρα του Ἡπ. Τοὺν γάνουσαν μὲ γάνα 'ς τοῦ μοῦτρου τ' Αἰτωλ. || Φρ. Βάνου γάνα 'ς τοῦ πρόσσουπου μ' (προσάπτω ἐμαυτῷ κατασχύνην) Ἡπ. Βγάζου τοὶ γάνις ἀπ' τοῦ πρόσσουπου μ' (ἀπαλλάττομαι τῆς κατασχύνης) Αἰτωλ. Συνών. μουντζούρα. γ) Μεταφ. αἰσχύνη,

καταισχύνη πολλαχ.: Φρ. "Ανθρωπος τῆς πομπῆς καὶ τῆς γάνας. Γυναῖκα τῆς πομπῆς καὶ τῆς γάνας || Ἄσμ.

Κοδὴ γυναῖκα πέριδικα, ψηλὴ καραμαδάνα,
ψηλὸς ἄδρας σὰν ἄγγελος, κοδὸς βοδὴ καὶ γάνα

Μάν. 5) Μετων. ἄνθρωπος πρόστιχος, ἄξιος πομπεύσεως Ζάκ. Λευκ. κ. ἄ. 4) Τὸ λευκάζον ἐπίχρισμα τῆς γλώσσης τὸ σχηματιζόμενον ἀπὸ ἀσθένειαν ἢ ὑπερβολικὴν δίψαν πολλαχ.: "Εβγαλε γάνα ἢ γλώσσα μου. β) Τὸ καθ' ὑπερβολὴν ἄλμυρόν φαγητὸν τὸ προκαλοῦν δίψαν Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἄ. 5) Ἡ ἄλμη Θράκ. (Σαρεκκλ.): Φρ. Τὸ φαεῖ ἔγινε γάνα (πολὺ ἄλμυρόν).

β) Μεταφ. 1) Θυμὸς Θράκ. (Σαρεκκλ.): "Απ' τὴ γάνα τ'ς τό 'καμε Σαρεκκλ. 2) Ἀσχολία, φροντίς Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λέσβ. Μέγαρ. κ. ἄ.: "Οἱ μούρα, ἔχ' γάνις κὶ φαρμάσια Λέσβ.

Πβ. γανάδα, γανάδι, γανιά (I), γανιάδα, γανίλα, γάνος (II).

γανάδα ἢ, σύνηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γάνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (I).

Α) Κυριολ. 1) Γάνα I, ὁ ἰδ., σύνηθ.: Τὸ καζάνι βγάνει γανάδα. β) Ἡ χυμικὴ δηλητηριώδης ἀλλοίωσις φαγητοῦ ἐκ τῆς ὀξειδώσεως χαλκίνου σκεύους Εὐβ. Χίος κ. ἄ.: Δὲ γάνωσα τὸ χαράνι κ' ἔβγαλε γανάδα τὸ φαεῖ Εὐβ. Χίος. 2) Κηλὶς, σκωρία μετάλλου ἐν γένει Σάμ. 3) Γάνα 4, ὁ ἰδ., σύνηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.): "Εχει ἢ γλώσσα μου γανάδα. "Εχω γανάδα 'ς τὸ στόμα. β) Μεγάλη, ὑπερβολικὴ δίψα Δαρδαν. γ) Ὁ ἐκ ψύξεως προκαλούμενος ἐρεθισμὸς τοῦ λάρυγγος καὶ ἡ ἀλλοίωσις τῆς φωνῆς πολλαχ.: Ὁ λαιμὸς μου ἔχει γανάδα (ὀμλῶ βραχνά). 4) Ὁ ἐν περιπτώσει πλήρους γαλήνης τῆς θαλάσσης προκαλούμενος ὑπὸ ἐλαφρᾶς πνοῆς ἀνεμωδίαφορος χρωματισμὸς εἰς τι μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἠπ. 5) Τὸ ἐνεκὰ ὁμίχλης πρασινωπὸν χρῶμα τοῦ οὐρίζοντος Μεγίστ.

β) Μεταφ. 1) Γάνα B1, ὁ ἰδ., Θράκ. (Σουφλ.): "Απ' τὴ γανάδα δὲν ἤξιρι τί ἔκανι. || Φρ. "Ηρετὶ γανάδα φουρτουμένους. 2) Γάνα B2, ὁ ἰδ., Εὐβ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Σηλυβρ.) Μακεδ.: Παροιμ. φρ. "Οἱ ἢ γανάδα μ' τ' ἀντροῦ μ' οὐ θάνατους (διὰ τοὺς ἀδιαφοροῦντας διὰ ζήμιαν τινά) Αἰν. 3) Κόπωσης Μακεδ.

Πβ. γάνα, γανάδι, γανιά (I), γανιάδα, γανίλα.

γανάδι τό, ἀμάρτ. γανάδ' Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδι.

Ἡ πίκρα τοῦ στόματος ἢ προερχομένη ἀπὸ ἀσιτία ἢ ἄλλην αἰτίαν. Πβ. γάνα, γανάδα, γανιά (I), γανιάδα, γανίλα, γάνος (II).

γάνι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. γάνος.

Λίπος: Τὸ φαεῖ δὲν ἔχει γάνι. Συνών. γάνος (I).

γανὶ τό, Ἰων. (Κρήν.)

Λέξις πεποιημένη.

1) Τὸ ἀκαταπαύστως κλαυθυρίζον νήπιον. 2) Τὸ ἰσχνὸν καὶ καχεκτικὸν παιδίον.

γάνια ἢ, Ἠπ. γάνια Ἠπ.

Λέξις πεποιημένη.

1) Τὸ νὰ κλαίῃ τις μεγαλοφώνως: Κακὴ γάνια νὰ σὲ μάση! (ἀρά). 2) Στενοχωρία Θράκ. (Σηλυβρ.)

γανιά (I) ἢ, Κέρκ. (Ἀργυροῦδ. κ. ἄ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) γαν-γιά Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὗς. γάνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά.

1) Γάνα I, ὁ ἰδ., Κῶς Μακεδ. (Καταφύγ.) 2) Ἡ μελανὴ ἀσβόλη τοῦ φούρνου Κέρκ. (Ἀργυροῦδ.) 3) Μελανὴ κηλὶς, μελανιά Κέρκ.: Πήγαινε νὰ πλυθῇς ποῦ εἰσαι γεμάτος γανιές. 4) Μεταφ. αἰσχος, ὄνειδος Κέρκ.

Πβ. γάνα, γανάδα, γανάδι, γανιάδα, γανίλα, γάνος (II).

γανιά (II) ἢ, Πελοπ. (Ἀνδρουῖς. Μάν. Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. γάνος = ἡ δροσιστικὴ καὶ ζωογό-νος ιδιότης τοῦ ὕδατος.

Τὸ παχὺ καὶ εὐφορὸν χῶμα παραποταμίου γῆς: Σπέρνω τὴ γανιά Ἀνδρουῖς. || Παροιμ. φρ. "Αμα φτυχήσουν οἱ γανιές του, τὸ γιομίζει τὸ δουφεκοσίδερο καλαδόκι (εἰρων. ἐπὶ πτωχοῦ) αὐτόθ.

γανιάδα ἢ, Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) Θράκ. (Αἰν. Σουφλ.) γανιάδ' Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γανιά (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (I).

Α) Κυριολ. 1) Ἡ σκωρία τῶν χαλκίνων σκευῶν Εὐβ. (Κύμ.) β) Ἡ σκωρία ἐν γένει τῶν μετάλλων Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) γ) Μαυρίλα ἐκ τριψίματος ἀκασσιτερώ-του σκεύους Εὐβ. (Κουρ.): Τὸ κουρέλι ἔπιασε γανιάδα. 2) Κηλὶς Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.)

β) Μεταφ. 1) Καταισχύνη, ὄνειδος Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) 2) Θυμὸς Θράκ. (Αἰν. Σουφλ.) 3) Φροντίς Ἰμβρ.

Πβ. γάνα, γανάδα, γανάδι, γανιά (I), γανίλα, γάνος (II).

γανιάζω (I) πολλαχ. γανιάζου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γανιάζω Ἠπ. κ. ἄ. γανιάζου Ἠπ. γανιάζου Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γανία.

1) Φωνάζω δυνατὰ, θορυῶ, κλαίω γοερώς καὶ ἐνεκὰ τούτου μοῦ γεννᾶται αἰσθημα κόπου, ἀγωνίας, πνιγμοῦ κττ. συνήθως ἐπὶ μικρῶν παιδίων πολλαχ.: Γάνιασε τὸ παιδί ἢ γάνιασε τὸ παιδί νὰ κλαίῃ πολλαχ. Ἐγάνιασα νὰ σοῦ φωνάζω κ' ἐσὺ δὲν ἀκούς Χίος κ. ἄ. 2) Αἰσθάνομαι βραχνάδα εἰς τὴν φωνὴν Μακεδ.: Κάνιασι τοῦ μικροῦ ἀπ' τὰ κλάματα. Συνών. βραχνιάζω. 3) Ἀγωνιῶ, ἀσχάλλω πολλαχ.: Βάνω ἔννοιες καὶ γανιάζω Θράκ. Γάνιασα νὰ τὸ τελειώσω αὐτόθ. Γάνιασ' ἢ καρδούλλα μ' Θεοσ. Γάνιασα νὰ σὲ ἔβρου Ἰμβρ. Γανιάζω γιὰ νὰ οἰκονομήσω λίγα χρήματα Ἠπ. Πὸ τὸ πρῶι ὡς τὸ βράδυ μὲ τοῦνα τὰ παιδιὰ γανιάζω Μέγαρ. || Φρ. Γάνιασα καὶ πάθιασα (ὑπό-φερα πολὺ) Προπ. (Κύζ.) Γάνιακα καὶ πάθιακα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σκυρ. Καὶ μετβ. κάμνω τινὰ νὰ ὑποφέρῃ, ν' ἀγωνιᾷ, ν' ἀσχάλλῃ πολλαχ.: Μὴ γάνιασι οὐ πι-κραμένους οὐ ἄντρας μ' μὲ τοῖς ἀναπουδγῆς τ' Μακεδ. Πάλι θὰ μὲ γανιάσης! Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) || Ἄσμ.

Θάλασσα, μὴ φουρτουγιάζης | κὶ τοῦ γμιτξῇ γανιάζης Θράκ. (Αὐδήμ.) 4) Συστέλλομαι Πελοπ. (Καλάβρυτ.)

5) Ἐξασθενῶ, ἐξαντλοῦμαι ἀγν. τόπ. Συνών. γάζω 3.

γανιάζω (II) σύνηθ. γανιάζου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. ἀγανιάζω Ἠπ. Χίος ἀγανιάζου Ἠπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) γανιάν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) γανιάζω Ζάκ. Ἠπ. Κύθν. Πελοπ. (Βυτίν. Καλάβρυτ.) κ. ἄ. γανιάζου Θεοσ. Θράκ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) γανιάζω Πελοπ. (Κορινθ.) γανιά-ζου Λῆμν.

Ἐκ τοῦ οὗς. γανιά (I).

1) Καλύπτομαι ὑπὸ σκωρίας, ὀξειδοῦμαι, ἐπὶ μεταλλί-νων ἀντικειμένων σύνηθ.: Γάνιασε ὁ τέντζερης κττ. Γάνιασαν τὰ κοντάλια κττ. β) Ἀλλοιοῦμαι χυμικῶς προσ-

λαμβάνων δηλητηριώδη ιδιότητα, ἐπὶ φαγητῶν ἐντὸς ὀξιδωμένων χαλκίνων σκευῶν Πελοπν. (Βαμβακ. Γέρμ. Κυ-
νουρ. κ. ἀ.): *Γάνισσε τὸ φαεῖ Βαμβακ.* *Γάνισσε τὸ νερὸ Γέρμ.* *Νερὸ γανισμένο αὐτόθ.* γ) Ἀποκτῶ ἢ ἔχω τὴν γεῦσιν τοῦ μετάλλου Λυκ. (Λιβύσσ.) 2) Καθι-
στῶ τι ρυπαρόν, μαυρίζω, ρυπαίνω Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.)
Κεφαλλ. Ἡπ. Ἰθάκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν. κ. ἀ.) Χίος
κ. ἀ.: *Ἀγάνισαι τὰ σκοιντὰ Ζαγόρ.* Καὶ ἀμτβ. ἀμαροῦ-
μαι, ρυπαίνομαι σύννηθ.: *Γάνισσε τὸ παννί.* *Γάνισσαν τὰ ροῦχα μέσ' ἑς τὴν σκάφη.* *Γανισμένο παννί - σεντόνι κττ.*
Γανισμένη πετσέτα. β) Συννεφιάζω Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.) Σάμ.: *Γανιάζει ὁ καιρὸς Γέρμ.* *Εἶναι γανισμένος ὁ οὐρανὸς καὶ θὰ βρέξῃ Μάν.* 3) Ἐχω τὴν γλῶσσαν ἐπι-
κεχρισμένην διὰ λευκοῦ ἐπιχρίσματος ἀπὸ ὑπερβολικὴν δίσαν ἢ ἀλμυρὰν τροφήν ἢ συνεχῇ καὶ κοπιώδῃ ὁμιλίαν καταλήγουσαν εἰς ἀθυμίαν καὶ στενοχωρίαν σύννηθ.: *Γάνισσε τὸ στόμα μου - ἢ γλῶσσα μου ἀπὸ τὰ ἀρμυρὰ ποῦ φαγα - νὰ τὸ λέω - νὰ μιλῶ κττ.* *Στόμα γανισμένο.* *Γλῶσσα γανισμένη.* Μετοχ. *γανισμένος, παστωμένος, ἀλίπαστος* Θράκ. (Σαρεκκλ.): *Παλαμύδες γανισμένες ἑς τ' ἀλάτι.*
β) Διψῶ Χίος κ. ἀ. Συνών. *ἀγαναχτῶ Α 4.* γ) *Στενοχωροῦμαι, ἀδημονῶ* σύννηθως ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕδα-
τος σύννηθ.: *Γανιάζω γιὰ νερὸ - ἀπὸ τὴ δίσαν κττ.* *πολλαχ.* *Εἶναι γανισμένου τοῦ μ'λάρ' ἀπ' τὴ δίσαν Αἰτωλ.* *Εἶναι γανισμένη ἢ γῆ τὴν ἕνα καλονκαίρ', θ' ἐλ' βροχὴ αὐτόθ.*
4) Πληροῦμαι ἀπὸ ἰστούς ἀράχνης Λήμν.: *Δεῖψαμι ἕνα μῆνα ἀπ' τοῦ σπῆτ' κι κάνισαι ἢ σκιπὴ παντοῦ.*

γανιάρεις ἐπίθ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γανιὰ (I)* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ιάρεις.*

Ἐξ ὧν ῥόπος εἰς τὸ πρόσωπον. Πβ. *γανιός.*

γανισμα τό, Ἡπ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γανιάζω (I).*

1) Τὸ νὰ φωνάζῃ τις γοερῶς Ἡπ. 2) Τὸ νὰ ὑπο-
στείλῃ τις ἑαυτὸν, νὰ κρύπτεται Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

γανιδιὰ ἢ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γανίδι* κατὰ τὸ *σκοιντὰ*.

Ἡ χυμικὴ οὐσία ἢ προερχομένη ἐκ τῆς ὀξιδώσεως χαλκίνου σκεύους: *Κάνει σὰν γανιδιὰν τὸ φαεῖ* (ἔχει γεῦ-
σιν ὀξιδώσεως).

γανιδιάζω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γανιδιά.*

Ἐξίσταμαι ὀξιδῶσιν, ἐπὶ χαλκίνου σκεύους.

γανίδι τό, Πόντ. (Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάννα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίδι.*

Μετων. ἄνθρωπος κατάμαυρος (θὰ ἐσθίμηναι κατ' ἀρ-
χὰς τὴν μαύρην σκωρίαν τῆς ὀξιδώσεως).

γανίζω (I) Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Πελοπν. (Γορτυν.)

Σάμ. Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάννα.*

1) Αἰσθάνομαι κόπῳσιν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ συνεχῶν
κραυγῶν ἐνθ' ἄν.: *Γάνιξι τοῦ πιδὶ Καλοσκοπ.* *Γάν'σα*
νὰ σὶ φουνάζου Σάμ. *Ἐγάνιξα φωνάζοντας Γορτυν.* 2)
Δοκιμάζω αἶσθημα ἀνησυχίας Θράκ. (Σαρεκκλ.)

γανίζω (II) Ἀθῆν. Θεσσ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κύθηρ.

Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπν. (Γορτυν. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γανιὰ (I).*

1) Ἐξίσταμαι ὀξιδῶσιν Πελοπν. 2) Αἰσθάνομαι

ἀηδὴ γεῦσιν πρὸ πάντων ἔνεκα τῆς γεύσεως ἀλμυρῶν τρο-
φῶν ἐνθ' ἄν.: *Γάνισσε τὸ στόμα μ' - ἢ γλῶσσα μ' Σαρεκκλ.*

γανίλα ἢ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάννα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίλα.*

1) Ἡ ὀξιδώσις τῶν χαλκίνων σκευῶν σύννηθ.: *Ἡ κα-
τσαρόλα - ὁ τέντζερεις ἔχει γανίλα.* 2) Ἡ ἐκ στομαχικῶν
διαταράξεων προερχομένη γλισχρότης τοῦ στόματος πολ-
λαχ.: *Τὸ στόμα μου ἔχει μὲ γανίλα.* 3) Ἡ πυκνὴ καὶ
σκοτεινὴ νέφωσις τοῦ οὐρανοῦ πολλαχ.: *Ἐχει μὲ γανίλα*
ὁ οὐρανὸς καὶ θὰ βρέξῃ. Συνών. *μαυρίλα.*

Πβ. *γάννα, γανάδα, γανάδι, γανιὰ (I), γανιάδα,*
γάνος (II).

γανιός ἐπίθ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάννα.*

Ἐξ ὧν πρόσωπον μέλαν. Πβ. *γανιάρεις.*

γανίτης ὁ, Ρόδ. Σύμ. Χάλκ.

Ἀγνώστου ἐτύμου. Ἡ λ. καὶ ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 18ου αἰῶ-
νος «τῆς δίδουν προῖκα λουλᾶν καὶ με γανίτες πέντε».

Μέγας πίθος.

Γανίτικος ἐπίθ. Θράκ. (Σαμακόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Γανίτης*, ὁ ἐκ τοῦ τοπων. *Γά-
νος*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίτικος.*

Ἐκ τῆς γλῶσσης ἔχων τὴν γένεσιν: *Σταφύλια Γανίτικα*
(εἶδος σταφυλῶν).

γανίτσα ἢ Κεφ.

Ἐξίσταται τοῦ οὐσ. *γάννα* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

- *ίτσα.*

Κηλὶς μελανή, κομπιζαλιά, μουτζούρα.

γάνος ὁ, Προπ. (Πάνορμ.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Πτηνὸν θαλάσσιον τῆς τάξεως τῶν στεγανοπόδων
μεγέθους χηνός Προπ. (Πάνορμ.) 2) Εἶδος ἰχθύος τῆς
τάξεως τῶν σαλαχίων Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

γάνος (I) τό, Κρήτ. Χίος.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *γάνος* = λαμπρότης, στιλπνότης.

Λίπος, πάχος ἐνθ' ἄν.: *Τὸ γάλα ἔχει γάνος Κρήτ.* *Τὸ*
φαεῖ δὲν ἔχει γάνος αὐτόθ. Συνών. *γάνι.*

γάνος (II) τό, Εὐβ. (Κύμ.) Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γανιάζω.*

1) Ὁ ἰός, ἢ σκωρία τοῦ χαλκοῦ Εὐβ. (Κύμ.) Χίος
(Καρδάμ.) 2) Τὸ λευκὸν ἐπίχρισμα τῆς γλώσσης προ-
ερχόμενον ἐκ τῆς ξηρότητος αὐτῆς Χίος (Καρδάμ.): *Τὸ*
στόμα του ἦταν ὀλόασπρον μέσα ἀπ' τὸ γάνος.

Πβ. *γάννα, γανάδα, γανάδι, γανιὰ (I), γανιάδα,*
γανίλα.

γάνος ἐπίθ. Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάνος (II).*

Ἀσπρος, λευκός (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ λευκοῦ ἐπιχρί-
σματος τῆς γλώσσης): Ἀσμ.

Ἐπῆρα τὰ σκυλλάκια μου τὸ γάνο καὶ τὸ μαῦρο
καὶ σὲ βουνὸ ἀνέβηκα λαγούς, περδίκια νὰ βρῶ.

γάνου ἐπίρρ. Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γάνος (II).*

Διὰ λευκοῦ ἀραιοῦ ἐπιστρώματος (διὰ τὴν σημ. ἰδ.
ἐπίθ. *γάνος*): *Ἐκαμε χιόνι γάνου γάνου* (ἐχίονισε πολὺ
ὀλίγον, μόλις ἄσπρισεν ἢ γῆ).

γανούδα ἡ, Β. Εὔβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνος (Π) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούδα.

Ἀραιὸν λευκὸν στρώμα, ἐπὶ χιόνος: Ἐκαμε ἴσα ἴσα νῖὰ γανούδα.

γανοχειλιάζω Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ. Φιλιπούπ.) Μύκ. γανουχ'λιάζον Θεσσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάνος (Π) καὶ χεῖλη.

1) Ἐχω τὰ χεῖλη λευκὰ (ὡς ἡ γλῶσσα ἡ ἔχουσα ἐπίχρισμα λευκὸν) Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Θεσσ. 2) Στενοχωροῦμαι Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) 3) Ἀπαυδῶ, κουράζομαι Μύκ.: Ἀπ' τὸ μίλ'σε μίλ'σε γανοχειλιάσει.

γανοχειλιάσι ἡ, ἀμάρτ. γανοχειλιάσι Μύκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γανοχειλιάζω.

1) Ὑπερβολικὴ δίψα. 2) Ὑπερβολικὴ κόπωση. Συνών. γανοχειλιάσμα.

γανοχειλιάσμα τό, Μύκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γανοχειλιάζω.

Γανοχειλιάσι 2, ὁ ἰδ.

Γανοχωρίτικος ὁ, Λεξ. Βλαστ. 415.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Γανοχωρίτης, ὁ ἐκ τοῦ τοπων. Γανόχωρα.

Εἶδος χοροῦ, ὁ ὁποῖος συνηθίζεται εἰς τὰ Γανόχωρα τῆς Θράκης.

γαντένιος ἐπίθ. Ἀθῆν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ένιος.

Ὁ ἐκ λευκοῦ λεπτοῦ δέρματος κατεσκευασμένος (ἐξ οὗ συνηθὼς γίνονται τὰ γάντια). Στέφανα ἢ σιτάφανα γαντένια. Συνών. γαντίνος.

γάντζα ἡ, πολλαχ. γκάντζα Θράκ. (Σαρεκκλ.) γάντζα Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σκοπ.)—Λεξ. Περίδ. Βυζ. γάντζα Σκόπ. γάντζα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γάντζα Πόντ. (Κολων). σγάντζα Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κύμ. Στρόπον.) γάντζα Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Μακεδ (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος, παρ' ὁ καὶ σγάντζος.

1) Ἀγκιστρον πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κολων. Τραπ. Χαλδ.) β) Ἀρπάγη, ἄγκυρα λέμβου Λεξ. Περίδ. Βυζ.

γ) Ράβδος ἀγκυλωτὴ εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον κατάλληλος διὰ νὰ συλλάβῃ καὶ ἔλκῃ τι πρὸς ἑαυτὴν Λεξ. Αἰν.

δ) Κοντὸς μετὰ σιδηροῦ ἀγκυλίου εἰς τὸ ἐν ἄκρον εὐχρηστος εἰς τὰ πλοῖα πρὸς συγκράτησιν ἐξ ἄλλων πλοίων ἢ ἐκ τῆς ξηρᾶς Λεξ. Αἰν. 2) Ταινία ἐξ ὑφάσματος ἔχουσα εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον ἄγκιστρον μετάλλινον, διὰ τοῦ ὁποῖου συγκρατοῦνται ἐνδύματα κατὰ τὴν ραφὴν Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σαρεκκλ.) Πόντ. (Τραπ.) 3) Προεξέχουσα τοῦ τοίχου σανὶς πρὸς στήριξιν ἀντικειμένων Πάρ. 4) Ἀκανθωτός τις θάμνος, τοῦ ὁποῖου οἱ κλώνοι ὁμοιάζουν μὲ ἄγκιστρα Εὔβ. (Κύμ. Στρόπον.) 5) Ἀγρία ἐλαία Εὔβ. (Αὐλωνάρ.)

γαντζάκι τό, σύννηθ. γαντζάκι Κρήτ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) γαντζάσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γάντζος.

Μικρὰ ἀρπάγη, μικρὸν ἄγκιστρον.

γάντζαρος ὁ, πολλαχ. γάντζαρους πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γάντζαρος Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γάντζος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αρος.

1) Μεγάλῃ ἀρπάγῃ, μέγα ἄγκιστρον πολλαχ. 2) Φόβητρον τῶν μικρῶν παιδίων Μακεδ. (Βλάστ.)

γαντζάρω ἀμάρτ. Μέσ. ἀγαντζάρομαι Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος.

Μέσ. πιάνομαι ἀπὸ τινος πράγματος: Εἶναι π' ἀγαντζάστηκε ἀπὸ 'να κλαρί, ἄλλῃθ' θά 'πεφτε κάτω. Συνών. γαντζαρώνω.

γαντζαρώνω Νάξ.

Ἐκ συμφύρ. τῶν ρ. γαντζάρω καὶ γαντζώνω.

Γαντζάρω, ὁ ἰδ.: Σὰν τὸν ὄφι γαντζαρώνει ἀπάνω μου.

γαντζέλλι τό, ἀμάρτ. γαντζέλλι Κρήτ. γαντζέλλι Κῶς γαντζέλλ' Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - έλλι.

1) Ἀγκιστροειδὲς ὄργανον, ἐξ οὗ ἀναρτοῦν πράγματα Κρήτ. Λέσβ. 2) Νύχι Κῶς. 3) Νύχι τοῦ ἱέρακος Κρήτ.

γαντζέρνω ἀμάρτ. γαντζέρνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος.

Συλλαμβάνω διὰ γάντζου. Συνών. γαντζώνω Α 1

γαντζερός ἐπίθ. ἀμάρτ. σγαντζερός Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος, παρ' ὁ καὶ σγάντζος, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ερός.

Ὁ ἔχων ἀγκύλας, ἀγκιστροειδής.

γάντζι τό, ἀμάρτ. γάντζ' Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος.

Εἰσάστημα τοῦ ἀρότρου κρεμάμενον ἐκ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἀροτωμένου ζώου.

γαντζί τό, Πόντ. (Ὁφ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Κνήμη, σκέλος, Πβ. ἀγαντζίζω.

γαντζίδι τό, ἀμάρτ. γαντζίδ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰδι.

Ἐδώδιμόν τι χόρτον ὀνομασθὲν οὕτω προφανῶς ἐκ τῆς ὁμοιότητός του πρὸς ἄγκιστρον.

γαντζινέλλι τό, ἀμάρτ. γαντζινέλλι Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γαντζίνι < γάντζος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - έλλι.

Ἀγκιστρον, ἀρπάγη πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ἀντλητηρίων τῶν φρεάτων.

γαντζομούστακος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄτζομούστακος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάντζος καὶ μουστάκι.

Ὁ ἔχων μύστακα ἀγκιστροειδῆ.

γάντζος ὁ, σύννηθ. γάντζους βόρ. ἰδιωμ. γάντζος Σῦρ. γάντζους Ἡπ. Μακεδ. γάντζος πολλαχ. γάντζος πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γάντζος Θήρ. Κῶς Μύκ. γάντζος Σύμ. κ. ἄ. σγάντζος πολλαχ. ἄτζος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γκάντζος Εὔβ. (Κάρυστ.) γκάντζους Θράκ. γάντζος Ἡπ. γάντζος Ἡπ. γάντζος Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) γάντζο τό, πολλαχ. γάντζο πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Βενετ. ganzo καὶ τοῦ Ἰταλ. ganzio. Τὸ σγάντζος ἐκ τοῦ πληθ. τοὺς γάντζους κατὰ πλημμελῆ χωρισμόν.

1) Πᾶν ὄργανον ἀγκιστροειδὲς χρησιμεῖον εἰς τὴν

ανάρτησιν ἢ ἐξάρτησιν ἢ συγκράτησιν διαφόρων πραγμάτων σύνηθ. : Κρέμασε 'ς τὸ γάντζο τὸ κρέας - τὸ ψάρι - τὸ φόρεμα κττ. Πάνομαι ἀπὸ τοῦ γάντζο σύνηθ. β) Πληθ., οἱ ὄνυχες τῆς γαλῆς Σάμ. : Οὐ γάττους μὲ τσαγκούρησι μὲ τὰ γάτζα τ'. 2) ἸΚοντός ξύλινος φέρων εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον ἀγκύλην σιδηρᾶν, διὰ τῆς ὁποίας συγκρατοῦνται πλοιάρια πρὸς ἄλληλα ἢ πρὸς τὴν ξηρὰν σύνηθ. 3) Ἐργαλεῖον διὰ βαθείας αὐλακώσεις καὶ ἐγκοπᾶς Ναύστ. 4) Ἐνώτιον Θήρ. Συνών. σκουλαρίκι. 5) Εἶδος σταφυλῆς (ἐκ τοῦ σχήματος τῆς ραγὸς) Ἡπ.

γαντζούδι τό, γαντζούδι Κύπρ. γαντζούδι πολλαχ. γαντζούδ' πολλαχ. βορ. ιδιωμ. σγαντζούδι Πελοπν. (Λάστ.) σγατζούδ' Εὐβ. (Στρόπον.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος, παρ' ὃ καὶ σγάντζος, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὔδι.

1) Πᾶς μικρὸς γάντζος (ιδ. σημ. 1) ἐνθ' ἄν. 2) Ἀγκιστροειδὲς ἀργυροῦν κόσμημα τῆς γυναικείας ἀμφιέσεως, ἀργυροῦν θηλυκωτήριον Εὐβ. (Στρόπον.) κ. ἄ. 3) Εἶδος ἀργυρᾶς πόρπης, τὴν ὁποίαν οἱ φουστανελλοφόροι φέρουν εἰς τὴν ζώνην καὶ συνήθως εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς ὀσφύος Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. 4) Ἀργυροῦν κόσμημα τῶν τσαρουχίων Πελοπν. (Λάστ.) κ. ἄ.

γαντζούνα ἡ, ἀμάρτ. γατζούνα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὔνα.

1) Μέγας γάντζος, μέγα ἄγκιστρον. 2) Μακρὸς ξύλινος κοντὸς φέρων εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον σιδηρᾶν ἀγκύλην, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκόπτοντες καταβιάζονται τοὺς καρποὺς τῶν ὑψηλὰ εὐρισκομένων κλάδων.

γαντζουνᾶς ὁ, Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαντζούνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς. Σύμμα ἀγκύλων εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον, διὰ τοῦ ὁποίου πλέκουν.

γαντζούνι τό, Τήν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - οὔνι.

Πᾶν ἄγκιστροειδὲς ὄργανον. Συνών. γάντζος 1.

γαντζουνιάζω ἀμάρτ. γατζουνιάζω Τήλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαντζούνι.

Μέσ. ἀναρριχῶμαι. Συνών. σκαρφαλώνω.

γαντζουνωτὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. γατζουνωτὸς Κρήτ.

(Σέλιν.) γαζ-ζουνωτὸς Κῶς.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαντζούνα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ωτὸς.

Ὁ ἀγκύλος κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον : Ραβδί γατζουνωτό.

γάντζωμα τό, σύνηθ. γάντζουμα βόρ. ιδιωμ. γάντζωμα πολλαχ. γάντζουμα πολλαχ. βορ. ιδιωμ. γαντζωμαν Πόντ. ἄτζωμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαντζώνω.

1) Ἀνάρτησις ἢ ἐξάρτησις πραγμάτων τινος δι' ἀγκίστρον σύνηθ. 2) Μεταφ. στενὴ ἐπαφή, προσκόλλησις σύνηθ. : Τοῦ 'καμε ἓνα γάντζωμα, ποῦ δὲ μποροῦσε νὰ τὸν ξεκολλήσῃ ἀποπάνω του.

γαντζώνυχος ἐπίθ. Κύν. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάντζος καὶ νύχι.

Ὁ ἔχων γαμψοὺς ὄνυχας, γαμψώνυχος.

γαντζώνω σύνηθ. γαντζώνου βόρ. ιδιωμ. γαντζώνω πολλαχ. γαντζώνου πολλαχ. βορ. ιδιωμ. γαν-

τζώνω Ἡπ. γαντζώνου Ἡπ. γαντζώνω Κῶς. γαντζώνω Σύμ. γαντζώνω Πόντ. γαντζώνω Ἀμοργ. γαντζώνω Παξ. σγαντζώνω Κύπρ. Πελοπν. (Μάν. Παππούλ.) σγατζώνω Λευκ. ἄτζώνω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος, παρ' ὃ καὶ σγάντζος.

Α) Ἐνεργ. 1) Συγκρατῶ, συλλαμβάνω τι δι' ἀγκίστρον σύνηθ. : Γαντζώνω καὶ δὲν πέφτει. Γαντζώθηκε τὸ ψάρι. Μετοχ. γαντζωμένος, στενωὺς συνημμένος, συγκεκρατημένος διὰ γάντζου ἢ ὡς διὰ γάντζου. Καὶ ἀμτβ. προσκολλῶμαι πρὸς σύνηθ. : Γάντζωσε τὸ τσεγκέλι καὶ δὲ ξεκολλάει. Γάντζωσε τὸ ροῦχο 'ς τὸ βάτο. || Φρ. Γαντζώνω σὲ κάποιον (προσκολλῶμαι εἰς τινα, ἔχομαί τινος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν θέλω ν' ἀπομακρυνθῶ). Συνών. γαντζέρω. 2) Κομβώνω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Τὸνε γάντζωσα (τοῦ κούμβωσα τὸ ροῦχο).

Β) Μέσ. 1) Ἀγκιστρώνομαι, προσκολλῶμαι ὡς ἄγκιστρον πολλαχ. : Τὰ νύχια τῆς γάτας γάντζωσαν 'ς τὸ χέρι μου. 2) Ἀναρριχῶμαι, ἀνέρπω πολλαχ. : Γαντζώθηκε 'ς τὸν τοῖχο. Συνών. γαντζουνιάζω, σκαρφαλώνω.

γαντζωτὸς ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντζος καὶ τῆς καταλ. - ωτὸς.

Ἀγκιστροειδής : Γαντζωτὸς μακαρᾶς.

γάντι τό, κοιν.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *gant*. Παρὰ Σομ. γουάντι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἰταλ. *guanto*.

1) Χειρόκτιον κοιν. : Γάντια μάλλινα - πάνινα - πέτσινα κττ. || Φρ. Φερίται μὲ τὸ γάντι (εὐγενῶς). Τοῦ μιλάει μὲ τὸ γάντι (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Τοῦ πέταξε - τοῦ ῥοιφετὸ γάντι (τὸν προσεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν, ἐκ παλαιότερας συνήθειας) κοιν. Εἶναι κουμπὶ καὶ γάντι (ἀψώγος ἐν δευτέρῳ) Σύμ. || Παροιμ. Γάντις μὲ γάντι ποταμὸς δὲν πλάνει (ἐπὶ τοῦ δεσμευμένου καὶ μὴ δυναμένου νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του) (Ἀνατ. Ἐπιθ. 1,451). β) Οἰονδηποῖτε κάλυμμα τῆς χειρὸς χρησιμεῖον εἰς προφύλαξιν (Λεσβ. (Μυτιλήν.) 2) Εἶδος μαλακοῦ δέρματος χρησιμευόντος εἰς κατασκευὴν ὑποδημάτων πολυτελῶν Ἀθῆν.

γάντινος ἐπίθ. Ἀθῆν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ινος. Γαντένιος, ὁ ιδ.

γαντοφορεμένος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάντι καὶ τοῦ φορεμένος μετοχ. τοῦ ρ. φορῶ.

Ὁ φορῶν χειρόκτια : Πάντα τὸν βλέπει κάνεις γαντοφορεμένο. Χέρι γαντοφορεμένο.

γάνωμα (1) τό, κοιν. γάνουμα βόρ. ιδιωμ. καὶ Τσακων. γάνωμαν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἄγάνωμα Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (1).

1) Ἡ διὰ κασιτέρου ἐπάλειψις χαλκίνου σκεύους, κασιτέρωσις κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Τὸ καζάνι - ὁ τέντζερης θέλει γάνωμα. β) Ἡ ἐπάλειψις πηλίνου ἀγγείου δι' ἰδιαιτέρας ὕλης πρὸς κλείσιν τῶν πόρων καὶ στίλβωσιν Πόντ. (Τραπ.) γ) Λάμψις, λευκότης Θράκ. (Μάδυτ. κ. ἄ.) 2) Πληθ. γανώματα, τὰ χάλκινα ἐν γένει σκεύη Εὐβ. (Ὁρ.) Θράκ. - ΠΠαπαχριστοδ. Θράκ. Ἡθογρ. 4, 11. : Ἡ νύφη δὲν ἔχει πάρει τὰ γανώματά της Ὁρ. Ἀστραφταν οἱ πόρτες καὶ τὰ πατώματα καὶ τὰ γανώματα τῆς κουζίνας ΠΠαπαχριστοδ. ἐνθ' ἄν.

γάνωμα (II) τό, Καππ. (Ἀραβάν.) Λευκ. Παξ. γάνουμα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (II).

1) Ἡ ρύπανσις δι' αἰθάλης συνήθως μαγειρικοῦ σκεύους, μουντζούρωμα Ἡπ. (Ζαγόρ.) Λευκ. Παξ.: Φρ. Ἐπαθε γάνωμα (ὑπέστη ἠθικὸν στίγμα, ἠθικὴν ἀτίμωσιν) Παξ. 2) Δίψα Καππ. (Ἀραβάν.)

γανωμάρις ὁ, ἀμάρτ. γανουμάρις Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνωμα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αῖρις.

Ὁ κασσιτερωτὴς τῶν χαλκίνων σκευῶν. Συνών. γανωματᾶς, γανωματῆς, *γανώσης, γανωτᾶς, γανωτζῆς 1, γανωτῆς 1.

γανωματάδικο τό, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γανωματᾶς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. γανωματᾶδες.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ γανωματᾶ. Συνών. γανωτζήδικο.

γανωματᾶς ὁ, σύνθηθ. γανουματᾶς πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνωμα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αῖς.

Γανωμάρις, ὁ ἰδ.

γανωματῆς ὁ, πολλαχ. γανουματῆς πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γάνωμα (I).

Γανωμάρις, ὁ ἰδ.

γανώνᾱ τά, Πόντ. (Χαλδ.)

Πληθ. τοῦ ἀμάρτ. οὐδ. ἐπιθ. γανώνει, ὁ ἐκ τοῦ ρ. γανώνω. Περὶ τῆς λ. ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 14 (1949) 4-5.

Τὰ πρὸ τῆς στέψεως ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ ἀποστελλόμενα εἰς τὴν μνηστὴν γαμήλια δῶρα.

γανώνω (I) κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) γανώνου βορ. ιδιωμ. γανών-νω Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) γανούζου Τσακων. ἀγανώνω Πελοπν. (Κορινθ. Μεσσ. Τρίκκ. Τριφυλ. κ. ἄ.) ἀγανώνου Μακεδ. (Κοζ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. γανόω = λαμπρύνω, στιλβώνω.

1) Ἐπαλείφω διὰ τετηγμένου κασσιτέρου χάλκινον σκεῦος, κασσιτερῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Γανώνω τὸ καζάνι - τὸ ταψί - τὰ χαλκώματα κττ. κοιν. Φρ. Τοῦ γανώνω τὸ κεφάλι - τὸ μυαλό (τὸν ζαλίζω, τὸν συγχύζω, τὸν τυραννῶ, τοῦ φέρω πολλὰς δυσκολίας κττ.) σύνθηθ. Τοῦ γανώνω τὸ κέρατο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μεσσ.) || Αἰνιγμ.

Διὸ τασέλλια γανουμένα | πᾶν ᾿ς τὸν τοῖχον κουλλημένα (οἱ ὀφθαλμοὶ) Λέσβ. Μετοχ. γανωμένος, μεταφ. μεθυσμένος Κυκλ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. Εὐστάθ. 362 «τὸ δὲ γανουσθαι λαβοῦσα ἐξ Ὁμήρου καὶ ἡ χυδαία γλῶσσα ἐπιλέγει αὐτὸ χαλκώμασιν, ἃ κασσίτερος ἀλείφων χρώζει πρὸς ἀργυρωμάτων ὑπόκρισιν» καὶ Μαχαιρ. (ἐκ. R Dawkins) 1,400 «καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἑναν χαρκίν καὶ ἑναν χαρκόπουλον εἰς τὸ χέριν τοῦ λαλῶντα πᾶν ἄν τὸ γανώση». Καὶ ἀμτβ. γανώνομαι Σύμ.: Φρ. Ἐγανώσεν ἡ γιστέρα (μόλις ἐκαλύφθη ὁ πυθμὴν τῆς ὑπὸ ὕδατος). 2) Ἐπαλείφω πῆλινον ἀγγεῖον διὰ πίσεως διαλελυμένης ἢ δι' ἄλλης εἰδικῆς συσκευασίας καθιστῶν τοῦτο ἀδιαπέραστον εἰς τοὺς πόρους ἢ κατάληλον διὰ

τὴν βράσιν φαγητοῦ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): Γανώνω τὸ πουλούλ' (πίθον) Κωτύωρ. Τραπ. Χαλδ. Γανώνω τὸ τζάπ' (πήλινη χύτρα) Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. || Φρ. Ἐγανώθεν ἡ κοιλία μ' ἄσ' σὸ κρασί (γανώθηκε ἡ κοιλία μου ἀπὸ τὸ κρασί, ἦτοι τὸ συνήθισα καὶ δὲν μὲ βλάπτει πλέον) Κερασ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. β) Ἐπαλείφω τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀλωνίου διὰ λεπτοῦ στρώματος ὕδαροῦς πηλοῦ, ὥστε νὰ καταστῇ αὕτη λεία καὶ ὁμαλὴ Πόντ. (Χαλδ.): Γανώνω τ' ἁλόν'. 3) Θέτω εἰς χρῆσιν οἰκιακὸν σκεῦος Πόντ. (Ὁφ.): Θὰ γανώνωμε τὸ τουλούμ' (ἀσκόν).

β) Μεταφ. 1) Παραλείθω, ἐξαπατῶ τινὰ Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σέρρ.): Μὲ στράωσεν τῶν μὲ γανώσεν τῶν μοῦ τὸ πούλησεν Κύπρ. β) Ὑπεξαίρω ἐπιτηδείως τὰ χρήματά τινος Μακεδ. (Σέρρ.) 2) Διεγείρω, ἐξερεθίζω τινὰ Ρόδ.

γανώνω (II) Ἡπ. Λευκ. Παξ. Σαλαμ. γανώνου Ἡπ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μετοχ. γανωμένος Καππ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνα ἢ γανῶ (I).

1) Καθιστῶ τι μέλαν δι' αἰθάλης, μουντζουρώνω Ἡπ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Λευκ. Παξ.: Γάνουσε ὁ δάσκαλος τὸ παιδί Ἡπ. Γάνωσε τὴ μύτη τῆς αὐτόθ. Ἐπῆσαι τοῦ τ' γάν' κί γανώθ' κί ὅλους αὐτόθ. Γανώθ' κα ᾿ς τὰ χέρμα αὐτόθ.

|| Γνωμ. Τὸ ἀκάλεστον ᾿ς τὸ γάμο τοὺς γανώνουνε Λευκ.

β) Μεταφ. προσβάλλω ἠθικῶς Ἡπ. Λευκ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μᾶς γάνουσε αὕτη ὅλο τὸ χωρὶ καὶ δὲν ἔχουμε αὐτῶς νὰ δοῦμε τὸν κόσμο Ἡπ. Μετοχ. γανωμένος, ἠθικῶς προσβεβλημένος Παξ. κ. ἄ. 2) Ἀμτβ. ἀλλοιοῦμαι εἰς τὸ χρώμα Σαλαμ.: Τοῦ γάνωσε τὸ πρόσωπο. 3) Μετοχ. γανωμένος, ὁ ὑποφέρων ἀπὸ ὑπερβολικῆς δίψας Καππ. Ἄσμ.

Πῆγεν εὗρεν τὸν Κώσταντα ᾿ς τοὺς τάφους ἀπλωμένο, τὸν ἀνοιξε καὶ τράνησε, τὰ μάτια κουπωμένα, τὸν ἐκλινε κ' ἐφίλησε, τὰ δεῖλμα τ' γανωμένα.

γανώνω (III) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνος.

Παχύνομαι τρεφόμενος καλά: Ἐγάνωσε κομμάτι τὸ μουλάρι. Νὰ γανώση λιγάκι τὸ ζῷ νὰ τὸ σφάξωμε.

* γανώσης ὁ, γανώση Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I).

Ὁ κασσιτερωτῆς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γανωμάρις.

γανωσιᾶ ἡ, ἀμάρτ. γανωσᾶ Λευκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (II).

Μελανὴ κηλὶς, μαύρισμα, μουντζούρωμα.

γανωτᾶς ὁ, Μακεδ. (Θεσσαλον.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γανωτῆς κατὰ τὰ εἰς - αῖς ἐπαγγέλματος δηλωτικὰ, οἷον γαλατᾶς, βουτυρᾶς, ψωμᾶς κττ. Γανωμάρις, ὁ ἰδ.

γανωτζήδικο τό, πολλαχ. γανωτζήδικο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ γανωτζῆδες πληθ. τοῦ γανωτζῆς.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ κασσιτερωτοῦ. Συνών. γανωματάδικο.

γανωτζῆς ὁ, πολλαχ. γανουτζῆς πολλαχ. βορ. ιδιωμ. γανωτζῆς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - τζῆς.

1) Γανωμάρις, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Εἶδος παιδιᾶς Σάμ.

γανωτήρα ή, Ναύστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γανωτήρας ἡ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I).

Ἡ λεκάνη ἡ περιέχουσα τὸν πρὸς κασσιτέρωσιν χαλκίνων σκευῶν κασσίτερον.

γανωτής ὁ, σύνηθ. γανουτής βόρ. ιδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I).

1) Ὁ ἔχων ἐπάγγελμα νὰ γανώνῃ διὰ κασσιτέρου σκεύη, κασσιτερωτής. Συνών. ιδ. ἐν λ. γανωμάρις.

2) Ἐπιτήδειος ἐκμεταλλευτῆς Μακεδ. (Σέρρ. κ. ἀ.)

γανωτικό τό, Κρήτ. γανουτ'κό Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πληθ. γανωτικά τά, σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γανωτικός. Διὰ τὸν πληθ. γανωτικά πβ. τὰ ὅμοια ἀργατικά, πλεχτικά, πλυστικά, ραφτικά, φκειαχτικά, ψηστικά κτλ.

Ἡ ἀντιμισθία τοῦ κασσιτερωτοῦ.

γάου μόρ. κοιν.

Λέξις πεποιημένη.

Ἡ λ. λέγεται εἰς δήλωσιν τῆς ὑλακῆς τοῦ κυνός. Συνών. βάβ, βάου, γάβ, γάβου.

γάους ὁ, Σάμ.

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. γάου.

Ὁ κύων εἰς τὴν παιδικὴν γλῶσσαν.

γάρ σύνδ. σύνηθ. γάρες Πελοπ. (Βούρβουρ.)

Ὁ ἀρχ. αἰτιολογικὸς σύνδ. γάρ.

1) Εὐχρηστος ἡ λ. αἰτιολογικῶς μόνον εἰς φράσεις ἀρχαίας ἀπολύτως χρησιμοποιομένη καὶ ἄνευ αἰτιολογουμένης προτάσεως. Οὐ γὰρ οἶδαι τί ποιῶσι. Ὁ γὰρ θάνατός σου ζωὴ μου ἐστὶ. Ἐννοεῖται καὶ γάρ. || Γνωμ. Τα γὰρ κατὰ μαθήματα φέρουσι καὶ τὰ χεῖρη. 2) Ὡς ἀπορηματικὸν μόριον μετὰ τὴν σημασίαν τοῦ μήπως Πελοπ. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κόκκιν. Μάναρ. Παππούλ. Σουδεν. Στεμνίτσ. κ. ἀ.): Γὰρ ἐμὲ γεροκόμησε; Γὰρ ἔχω τίποτε νὰ σοῦ δώσω; Δημητσάν. Γάρες ἤξερα πῶς ἤσουν ἄρρωστος νὰ ῥθω νὰ σὲ δῶ; || Ἄσμ.

Γὰρ εἶσαι μῆλο νὰ σὲ φάω, κυδῶνι νὰ σὲ κρύψω; εἶσαι ντερβίσης ξακουστός, ἔς τὴν Πόλιν ξακουσμένος Μάναρ.

Γὰρ εἶμαι δέντρο νὰ κοπῶ, ἐλαῖα καὶ νὰ λυγίσω; γὰρ εἶμαι καὶ παλαιάνθρωπος γιὰ νὰ τὸ μαρτυρήσω; Στεμνίτσ.

Πβ. μηγάρις, τιγάρις.

γαραλαῖα ή, Πόντ. (Χαλδ.) γαραλαγία Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) γαραλαγία Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ περιφραστικοῦ γὰρ ἡ λαλία < Τουρκ. καρά = μαῦρος, ἄγριος, ἀπαίσιος καὶ Ἑλλην. λαλία = λαλιά, ὅπερ μετεπλάσθη οὕτω ἡ διὰ τῆς κατ' ἀνομοίωσιν ἀποβολῆς τοῦ ἐτέρου λ ἡ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ σημασιολογικῶς συγγενεύοντος ρ. γαραλαῖζω.

Τὸ νὰ φωνάζῃ κἀνείς δυνατά, ἰσχυρὰ κραυγὴ. Συνών. γαραλαῖσμα.

γαραλαῖζω Πόντ. (Ἄμισ. Ἱμερ. Ὁφ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) γαραλαγίζω Πόντ. (Κερασ.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ μορ. γαράλ ἰσχυρὸν κρότον δηλοῦντος. Περί τῶν μιμητῶν ἐν γένει ρημάτων τῆς διαλέκτου ιδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 55-58. Τὸ ρῆμα δύναται νὰ ἐτυμολογηθῇ καὶ ἀπὸ τοῦ οὐσ. γαραλαῖα.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Φωνάζω δυνατά, κραυγάζω γοερῶς ἐνθ' ἄν.: Ἐγαρ-
λαῖξεν ἄσ' σὰ ξυλῆας (ἀπὸ τοῖς ξυλῆς) Χαλδ. Τὸ μωρὸν
γαραλαῖζ' κ' ἡ μάνα θε' κ' ἀκούει ἀτο (δὲν τὸ ἀκούει)
αὐτόθ.

γαραλαῖσμα τό, Πόντ. (Ὁφ. Σούρμ. κ. ἀ.) γαρα-
λαῖσμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) γαραλάγισμαν Πόντ.
(Κερασ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαραλαῖζω.

Γαραλαῖα, ὁ ιδ., ἐνθ' ἄν.: Ἀσ' σὸ πολλὰ τὸ γαρα-
λαῖσμαν ἐκόπεν ἡ λαλία μ' (κόπηκε ἡ φωνή μου) Χαλδ.
Ἐξέγκεν τρανὰ γαραλαῖας, ἅμα κἀνείς κ' ἔκ'σεν ἀτον (ἐξέ-
βαλε μεγάλας κραυγὰς, ἀλλὰ κἀνείς δὲν τὸν ἤκουσεν) αὐτόθ.

γαραμψέα ή, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάραμψον καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-έα, δι' ἣν ιδ. -εά.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ γάραμψου, τοῦ μακεδονησίου: Γαραμ-
ψέαν μυρίζει τὸ φαῖν.

γάραμψον τό, Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) γάραμψο Πόντ. (Ὁφ.) γάραμσον Πόντ.
(Κερασ.) γάραμσο Πόντ. (Σούρμ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν πετροσέλινον τὸ ἡμερον (petroselinum sa-
tivum) τῆς τάξεως τῶν σκιαδανθῶν (umbelliferae), μακε-
δονήσιον ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τ' ὀμμάτ' ἔς ἄμον γάραμψον, τ' ὀφρύδ' ἀ παραφούλ' α,
τὸ στόμα ἄς ἄμον καυκίν, νασάν ποῦ βάλλ' καὶ πίνει
(τὰ μάτια τῆς ὥσιν μαῖντανός, τὰ φρύδια μοσκοκάρφια,
τὸ στόμα τῆς ὥσιν ποτήρι, χαρὰ σ' ἐκείνον ποῦ βάζει
καὶ πίνει) Κερασ. Συνών. μαῖντανός.

γαραμψόσπορον τό, Πόντ. (Τραπ.) γαραμψόσπορο
Πόντ. (Ὁφ. Σαραχ. Σούρμ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάραμψον καὶ σπόρον, δι' ὃ ιδ.
σπόρος.

Ὁ σπόρος τοῦ μακεδονησίου, τοῦ πετροσελίνου ἐνθ'
ἄν.: Ἐπειρὰ γαραμψόσπορα καὶ κ' ἐφύτρωσαν. Συνών.
μαῖντανόσπορος.

γαράντρα ή, Κεφαλλ.

Ἐκ τῆς ρήσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης «καλῶς εἶπας
ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω, πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες καὶ νῦν ὃν
ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ» (Ἰωάνν. 3, 17-18). Ἰδ. Πλο-
ρεντζ. ἐν Ἀθηνῶν 16 (1904) 213-4.

Γυνὴ ἀνήθικος, παλλακίς.

γαράτος ἐπίθ. Κωνπλ. Νικομήδ. Σκυρ. Χίος κ. ἀ.
—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Αἰν. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ.
279 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

1) Ὁ μεθ' ἄλλης παρεσκευασμένος ἡ ὁ ἐντὸς ἄλλης
διατηρούμενος, ιδίως ἐπὶ ἰχθύων παστῶν ἐνθ' ἄν.: Σκουμ-
πρὶ γαράτο, ψάρι γαράτο κττ. β) Ἀλμυρὸς Νικομήδ.

2) Ὁ ἐντὸς ὄξους διατηρούμενος, ιδίως ἐπὶ λαχανικῶν
Σκυρ. Συνών. τουρσί.

γαργαζάνι τό, Θράκ. (Σουφλ.) γαργαζάν' Θράκ.
(Σουφλ.) γαργαζάν' Ἀθην.

Λέξις πεποιημένη.

Φάρυγξ ἐνθ' ἄν.: Στάθ' κ' ἡ ἰλαῖα ἔς τὸν γαργαζάνι μ'
Σουφλ.

γαργαζουλεά ή, Κεφαλλ. κ. ἀ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ.
Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 463 Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργαζούλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ζά.

Τὸ φυτὸν λωτὸς ὁ ἐδώδιμος (lotus edulis) τῆς τάξεως τῶν ἐλλοβοκάρπων (leguminosae). Συνών. μοσκοκερατσά.

γαργαζούλι τό, Κεφαλλ. κ. ἄ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Ὁ καρπὸς τῆς γαργαζουλῆς.

γαργάλα ἡ, Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν.) Ἡπ. Θεσσ. (Ἄλμυρ.) Κεφαλλ. γαργάρα Ἡπ. Θεσσ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλίζω. Τὸ γαργάρα κατ' ἐξακολουθητικὴν ἀφομοίωσιν ἢ ἐξ ἀμαρτύρου τύπου γαργαρίζω τοῦ γαργαλίζω, ὁ ἰδ.

1) Τὸ νὰ ἐρεθίζῃ τίς τινα διὰ γαργαλισμοῦ Ἡπ. Θεσσ. (Ἄλμυρ. κ. ἄ.): Ἄσμ.

Ὅποιος πίνει γάλα, | τοῦ κολλάει γαργάλα (παιδικόν) Ἄλμυρ. Συνών. γαργαλέα, γαργάλεμα, γαργαλητό, γαργαλίκεμα, γαργαλίκεμα, γαργαλισμα 1, γαργαλισμός. 2) Τὸ ἔντομον μυῖα ἢ ἱππόβοσκος ἢ ἱππειος (hippobosca equina) τοῦ γένους οἰστρων (oestridae), παράσιτον μὲ κεντήματα ἐνοχλητικὰ ἐπὶ τῶν ἵππων, ὄνων καὶ ἡμιόνων Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν.) Συνών. ἀλογόμυιγα, βοιδόμυιγα. 3) Μικρὸν οἰδημα τῆς ἐπιδερμίδος προερχόμενον ἐξ ἐρεθισμοῦ Κεφαλλ.

γαργαλέα ἡ, Πελοπν. (Λεῦκτρ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλε μεταπλασθέντος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως -έα, δι' ἣν ἰδ. -ζά, τῆς κατ' ἐροχὴν πληγῶν δηλωτικῆς.

Γαργάλα 1, ὁ ἰδ.

γαργαλέλλι τό, ἁμάρ. γαργαλέλλι Ζαχ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλε καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι. Ἡ τροπὴ τοῦ λ εἰς γ κατ' ἀνομοίωσιν.

Ἡ σκανδάλη τοῦ πυροβόλου ὄπλου. Συνών. γαργαλέττο 1, γαργάλε 1, γαργαλίδι 2, γαργαλίκι 2, γαργαλίσος, γαργαλιστήρι 2.

γαργάλεμα τό, σύννηθ. γαργάλ-λεμα Σύμ. γαργάλεμα βόρ. ἰδιωμ. γαργάλεμαν Πόντ. (Οἶν.) γαργάλεμα Μεγίστ. γαργάλεμαν Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλεύω.

1) Γαργάλα 1, ὁ ἰδ., σύννηθ. 2) Εὐσίμον, σκάλισμα Πόντ. (Οἶν.)

γαργαλέττο τό, Καππ. (Ἀραβάν.) Κρήτ. Μῆλ. Σῦρ. γαργαλέτσο Κίμωλ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλε καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έττο.

1) Γαργαλέλλι, ὁ ἰδ., Κρήτ. Σῦρ. 2) Εὐλὸν διὰ τοῦ ὁποίου σκαλίζων τις ἐρευνᾷ Καππ. (Ἀραβάν.) 3) Εἶδος χρυσοῦ περιδεραίου Μῆλ. 4) Μεταφ. ἐλατήριον, κίνητρον Κίμωλ.: Ἐχει γαργαλέττο μέσα του (δρᾶ, ἐνεργεῖ).

γαργαλεύω πολλαχ. καὶ Καππ. (Ἀραβάν. Σινασσ.) γαργαλεῖον πολλαχ. βόρ. ἰδιωμ. γαργαλεύγω Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κάμπ. κ. ἄ. γαργαλ-λεύγω Σύμ. κ. ἄ. γαργουλεύω Καππ. (Ἀραβάν.) γαργαλεύω Πόντ. (Οἶν. Σινώπ.) ἄργαλεύω Ἡπ. γαργαλεύω Κύπρ. γαργαλ-λεύγω Μεγίστ. γαργαλ-λεύγω Κάμπ. Τῆλ. γαργαλ-λεύγω Ρόδ. γαργαλ-λεύγω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλα.

1) Γαργαλίζω Α 1, πολλαχ. καὶ Καππ. (Σινασσ.): Παροιμ.

Κουφοῦ καμπάνα καὶ ἂν χτυπᾷς, νεκρὸν καὶ ἂν γαργαλεύῃς καὶ μεθυσμένον ἂν κερνᾷς, ὅλα χαμένα πάνε

(ἐπὶ ματαιοπονίας) Ἀθῆν. β) Ἐνεργῶ ψαῦσιν προκλητικὴν ἀφροδισίου ἐρεθισμοῦ Λεξ. Δημητρ. γ) Διεγείρω τὸν πόθον τινὸς διὰ πράξεως ἢ λόγου Λεξ. Δημητρ.

δ) Θωπεύω Κάμπ. 2) Ψηλαφῶ, ἐρευνῶ, ψάχνω Θράκ. (Τσακίλ.) Καππ. (Ἀραβάν.) Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Οἶν. Σινώπ.): Ἐκεῖ π' τὸν γαργάλευσ, τὸνε τζιῖδ'σε Τσακίλ. Γαργαλεύω τῇ ροδᾷ (ψάχνω μεταξὺ τῶν κλώνων πρὸς εὗρεσιν καρπῶν) Πελοπν. (Μάν.) 3) Κινῶ, σείω Θράκ. (Σαρεκκλ.): Τὸν γαργαλεύω λίγο γὰ νὰ ξυπνήσῃ. Καὶ ἀμτβ. κινουμαι, σαλεύω Θράκ. (Γέν. Σαρεκκλ. Τσακίλ.): Ὁ δράκως, ἅμα ἢ φλόγα ἀρχίνεψε ν' ἀνάβ', ἀρχίνεψε καὶ αὐτὸς νὰ γαργαλεύῃ (ἐκ παραμυθ.) Σαρεκκλ. || Φρ. Δὲ γαργαλεύει (ἐπὶ ἀνθρώπου ἢ ζώου οὐδὲν σημεῖον δεικνύοντος) αὐτόθ. 4) Σκαλίζω Καππ. (Ἀραβάν.): Γαργαλεύει τὰ δόντια του. 5) Ὁμαλίζω τὸ ἐσκαμμένον μέρος, ὅπου μέλλει νὰ γίνῃ σπορὰ Καππ. (Ἀραβάν.) 6) Παράγω κρότον Θράκ. (Σαρεκκλ.): Κάποιος ποδ'κός γαργαλεύει.

γαργαλήθρα ἡ, Κῶς κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλεύω.

1) Ἡ κλειτορίς τοῦ γυναικείου αἰδοίου Κῶς. Συνών. γαργάλε 2. 2) Ἐξόγκωμα ἀγν. τόπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀργαλίθι 2.

γαργαλητό τό, Πελοπν. (Ἀρκαδ.) — Γβλαχογιάνν. τὰ γαργαλητά. 11—Λεξ. Βλαστ. 389 Δημητρ. γαργαληταὶ Μύκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλῶ, δι' ὃ ἰδ. γαργαλίζω.

Γαργάλα 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἂν: Οἱ κλέφτες... γοῦσαν ἕνα γαργαλητό τόσο ξινό μέσ' εἰς τὸ λαγύγγι, ποὺ σφίγγαν τὰ σαγόνια τους μὴ σκάσουνε τὰ γέλια Γβλαχογιάνν. ἐνθ' ἂν: Ἐκάμαμε γαργαλητεῖο, μαθὲ ἐγαργαλειόμεστα συναμεταξύ μας Μύκ.

γαργάλε τό, σύννηθ. γαργάλ' πολλαχ. βόρ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλίζω.

1) Γαργαλέλλι, ὁ ἰδ., σύννηθ. 2) Γαργαλήθρα 1, ὁ ἰδ., σύννηθ. 3) Φυτὸν τι ὅπερ τιθέμενον ἐπὶ τοῦ μεταξοσκώληκος συντελεῖ εἰς τὴν ταχείαν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἴων. (Κρήν.)

γαργαλιάρης ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ. Σουδεν.) κ. ἄ.—(Ν'Εστ. 20, 1054).

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρης.

1) Ὁ εὐκόλως γαργαλιζόμενος ἐνθ' ἂν. 2) Μεταφ. ὁ ἀρεσκόμενος εἰς ἐρωτικὰς ἐπαφάς, ἐρωτύλος (Ν'Εστ. ἐνθ' ἂν.): Ποίημ.

Λεβεντιγὲς καὶ χάρες | καὶ οἱ μικροῦλλες γαργαλιάρης.

γαργαλίδα ἡ, πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) γαργαλ-λίδα Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗς. γαργαλήθρα, εἰς ὃ ὑποκατεστάθη ἡ κατάλ. -ήθρα ὑπὸ τῆς -ίδα, ἢ ἐκ τοῦ οὗς. γαργαλεῶνας, δι' ὃ ἰδ. γαργαλεῶνας, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Πβ. Κορ. Ἱπποκρ. ἀρχ. ἱατρ. 172, ὅπου ἡ λ. συνδυάζεται πρὸς τὸ ἀρχ. γαργαλεῶν.

1) Ἀδὴν ἐν γένει Χίος κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 387. β) Πληθ., οἱ ἀδένες τοῦ λαιμοῦ, αἱ ἀμυγδαλαὶ πολλαχ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλίδι 1β. γ) Πᾶν ἐν γένει ἐκ-

φυμα ἢ ἐξόγκωμα δερματικὸν ἀνθρώπων καὶ ζώων πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν.): *Ἐβγαλι τοῦ πιδὶ θυὸ γαργαλίδις κί δὲν ξέρον πῶς νὰ τοῖς γατρεύουν* Ἰμβρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγολίθι 2. 2) Ἡ νόσος ἀδενίτις ἢ παρωτίτις Πόντ. (Κερασ.) 3) Ἐσωτερικὸς πόνος τοῦ λαιμοῦ Λέσβ.: *Γαργαλίδα νὰ σὶ κόψ'!* (ἀρά). 4) Ἡ νόσος κοκκύτης Λέσβ.

γαργαλιδαῖω Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γαργαλιδῶ Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαργαλίδα. Ὁ τύπος γαργαλιδῶ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ μεταβατικοῦ γαργαλιδῖω.

Γεννῶνται ἐκφύματα ἢ ἐξογκώματα εἰς οἰονδήποτε μέρος τοῦ σώματός μου ἐνθ' ἀν.: *Ἐγαργαλιδαῖον ἢ γλῶσσα μ' - τὸ κιφάλι μ'* κττ. Τραπ. *Ἐγαργαλιδαῖον ἢ ῥάδα μ'* (ἢ ῥάχης μου) Χαλδ.

γαργαλιδαῖσιμον τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλιδαῖω.

Ἡ ἐκφυσις ἐξογκωμάτων εἰς τὸ σῶμα. Συνών. γαργαλιδῶσαν.

γαργαλιδῶσαν τό, Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλιδαῖω.

Γαργαλιδαῖσιμον, ὁ ἰδ.

γαργαλιδέας ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαργαλίδα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έας, δι' ἣν ἰδ. -εάς.

Ὁ ἔχων πολλὰ ἐκφύματα ἢ ἐξογκώματα εἰς τὸ σῶμα.

γαργαλίδι τό, Κρήτ. — Λεξ. Δημητρ. γαργαλίδ' Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαργάλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. ἰδ. ἢ ἐκ τοῦ οὖσ. γαργαλίδα

1) Πᾶν σκληρὸν καρδιοειδὲς ἐξόγκωμα τοῦ σώματος Πόντ. (Ὁφ. Τραπ.) β) Ἡ ἀμυγδαλὴ τοῦ λαιμοῦ Πόντ. (Κοτύωρ.): *Τῇ γαργαλίδι τὸ πρέσιμον.* Συνών. γαργαλίδα 1 β, γαργάλωνας 1, γαργαλώνι 1, γαργαρήθρα 2. 2) Ἡ σκανδάλη τοῦ ὅπλου Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλέλλι. 3) Εἶδος κυνὸς Κρήτ.

γαργαλιδομμάτης ἐπίθ. Πόντ. (Ὁφ.) γαργαλιδομμάτ'ς Πόντ. (Τραπ.) Θηλ. γαργαλιδομμάταινα Πόντ. (Ὁφ. Τραπ.) Οὐδ. γαργαλιδομμάτ'κον Πόντ. (Τραπ.) γαργαλιδομμάτικο Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. γαργαλίδι καὶ μάτι.

Ὁ ἔχων μεγάλους καὶ ἐξογκωμένους τοὺς βολβοὺς τῶν ὀφθαλμῶν. Συνών. γαργαλομμάτης, γρυλλομμάτης, πεταχτομμάτης.

γαργαλίζω κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. κ. ἀ.) γαργαλίζου βόρ. ἰδιώμ. γαργαλίζω παλλαχ. καρκαλίζω Κύπρ. γαργαλίζω Μακεδ. (Καταφύγ.) γαργαλῶ σύννηθ. γαργαλῶ Θεσσ. γαργαλοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γαργαλάω σύννηθ. γαργαλάου σύννηθ. βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Λεντεκ.) γαργαλειῶ Κρήτ. καρκαλειῶ Κύπρ. καρκαλῶ Κύπρ. Πάθ. γαργαλίζομαι κοιν. γαργαλίζομαι βόρ. ἰδιώμ. γαργαλειῶμαι σύννηθ. γαργαλειῶμαι πολλαχ. γαργαλειῶμι Εὐβ. (Στρώπον.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Εὐρυταν.) γαργαλνεῖομαι Μακεδ. καρκαλειῶμαι Α.Ρουμ. (Φιλιππούπ.) Κύπρ. κ. ἀ.

Τὸ ἀρχ. γαργαλίζω. Τὸ γαργαλῶ διὰ τὴν σύμπτωσιν τῶν καταλ. -ισα καὶ -ησα ἀδιαφόρων ἐν τῇ προφορᾷ τῶν εἰς -ίζω καὶ -ῶ ρημάτων. Τὸ γαργαλειῶ διὰ τὸν παθητικὸν τύπ. γαργαλειῶμαι. Τὸ γαργαλῶ καὶ μεσν. Πβ. Περί γέροντ. (ἐκδ. G.Wagner σ.

110) «τὰ μέλη σου νὰ γαργαλοῦν, νὰ δριάμης καὶ νὰ πιάση, | νὰ δροσιστῇ ἡ καρδούλλα σου, ὅλη νὰ ἀγαλλιάση».

A) Κυριολ. 1) Ψαύω τινὰ διὰ τῶν δακτύλων ἢ ἄλλου πράγματος εἰς τὰ εὐκίσητα μέρη τοῦ σώματος, ὥστε νὰ προκληθῇ σύσπασις τῶν γελαστικῶν μυῶν πολλαχὺς δυσήρεστος κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. κ. ἀ.): *Τὸν γαργάλισα τόσο πολὺ ποῦ λύθηκε ἀπ' τὰ γέλια ἢ κόντευε νὰ μείνῃ* κττ. *Τὸν γαργάλισα λιγάκι 'ς τὸ πόδι καὶ ξύπνησε ἀμέσως.* Δὲ μπορεῖ νὰ τὸν ἀγγίξῃ κανεὶς, γιὰτὶ γαργαλειῖται πολὺ κοιν. || Αἰνιγμ. *Ὅντ' ἐμπάινῃ, γαργαλίζ' κί ὄντ' ἐβγαίνῃ, στάζ' ἢ μὲν' δον* (ἢ γραφίς) Θράκ. (Γέν.) || Παροιμ. φρ. *Τὸ νεκρὸ κί ἂν γαργαλίζῃς, | ὅλα χαμένα τὰ 'χεις* (ἐπὶ ματαιοπονίας. Ἡ φρ. ἐν παραλλαγαῖς πολλαχ.) Θράκ.

2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. αἰσθάνομαι κνησμὸν εἰς μέρος τοῦ σώματος πολλαχ.: *Μὲ γαργαλίζει ὁ λαιμός. Γαργαλειῶμαι 'ς τὴν πλάτη.* 3) Θωπεύω ἐρωτικῶς πολλαχ.: *Τῇ νύχτᾳ σηκώνετ' ὁ Χόδρος, πάει κοδὰ 'ς τὴν κωπελλιάς καὶ τὴν ἐγαργάλεινε* (ἐκ παραμυθ.) Κρήτ. (Ἡράκλ.) 4) Σκάπτω, σκαλίζω Ἡπ.: Παροιμ. φρ. *Ἡ κόττα γαργαλίζοντας τὰ μάτια τῆς θὰ βγάλῃ.* 5) Μέσ. ἐκρήγνυμαι εἰς γέλωτα Μακεδ.

B) Μεταφ. 1) Παρορμῶ, κεντῶ τὴν ἐπιθυμίαν τινὸς σύννηθ.: *Τὸν γαργαλεῖ τ' ἀχλάδι - τὸ μῆλο - τὸ σταφύλι καὶ θέλει νὰ τὸ φάῃ.* Τοῦ γαργαλεῖ τὴν ὄρεξι ἢ μυρωδιά τοῦ φαγέτω σύννηθ. || Ποίημ.

Τὸ φλὸν τὸ τοῦφέκι μου, τὸ λυγερὸ μ' ἀηδόνι τὸ γαργαλεῖ, τὸν κεντῶ τὴν ὄρεξι ν' ἀρχίσῃ ΣΠερσιστῶν. Χορ. Ζαλόγγ 3. 2) Μέσ. μου γεννᾶται ἐπιθυμία σύννηθ. ἐρωτικῇ πολλαχ.: *Βλέπει τὸ κορίτσι καὶ γαργαλειῖται.*

Πβ. γαργαλειῶ, γαργαλικεύω, γαργαλικεύω, γαργαλικῶ, γαργαλικῶ.

γαργαλικεῖα τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλικεύω.

Ὁ ἐρεθισμὸς μέρους εὐερεθίστου τοῦ σώματος διὰ γαργαλισμοῦ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργάλα 1.

γαργαλικεύω Πελοπν. (Καλάβρυτ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαργαλικῶ.

Προξενῶ γαργαλισμὸν εἰς τὸ σῶμα. Συνών. γαργαλίζω A 1, ὁ ἰδ.

γαργαλικήμα τό, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλικῶ.

Γαργάλα 1, ὁ ἰδ.

γαργαλίκι τό, Κέρκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαργάλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκι.

1) Γαργάλισμα 1, ὁ ἰδ., Κέρκ. 2) Ἡ σκανδάλη τοῦ πυροβόλου ὅπλου Κεφαλλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλέλλι.

γαργαλικιάζω Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαργαλίκι.

1) Γαργαλίζω A 1, ὁ ἰδ. 2) Καταλαμβάνομαι ὑπὸ τινος ἐπιθυμίας, ἢ ὅποια μὲ γαργαλίζει καὶ μὲ παρορμᾷ εἰς ἐκπλήρωσίν της.

γαργαλικῖασμα τό, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλικιάζω.

1) Γαργάλισμα 1, ὁ ἰδ. 2) Ἐπιθυμία πράγματός τινος.

γαργαλικῶ ἀμάρτ. γαργαλικῶ Κέρκ. Κεφαλλ. ἀργαλικῶ Κεφαλλ. Μέσ. γαργαλικειῶμαι Κεφαλλ.
Ἐκ τοῦ οὗς. γαργαλίκι.

1) Γαργαλίζω Α 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Μέσ. εἶμαι εὐαίσθητος εἰς τὸν γαργαλισμόν, δὲν ἀνέχομαι τὸν γαργαλισμόν.

γαργαλίδος ὁ, ἀμάρτ. καρκαλ-λὸς Κύπρ.
Ἐλ τοῦ οὗς. γαργάλι.
Ἡ σκανδάλη τοῦ ὄπλου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλέλλι.

γαργάλισμα τό, κοιν. γαργάλ'σμα βόρ. ἰδιώμ. γαρκάλισμα Μακεδ. (Κοζ.) γαρκάλισμαν Κύπρ. γαρκάλημαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλίζω, παρ' ὃ καὶ καρκαλεῖω καὶ καρκαλῶ, ὅθεν ὁ τύπος γαρκάλημαν. Ἡ λ. καὶ μεσν.

1) Τὸ νὰ γαργαλίζῃ τίς τινα κοιν.: Δὲ δέχομαι γαργάλισμα. 2) Γέλως ἰσχυρὸς Μακεδ. (Κοζ.): Εἴχαμι μὲ αὐτὸν γέλωτα καὶ γαργάλισματα. Συνών. χάχανο.

Πβ. γαργάλα, γαργαλέα, γαργάλεμα, γαργαλητό, γαργαλίκεμα, γαργαλίκεμα, γαργαλίκεμα, γαργαλίκεμα 1, γαργαλίκεμα, γαργαλισμός.

γαργαλισμός ὁ, πολλαχ.
Τὸ ἀρχ. οὗς. γαργαλισμός.
Γαργάλισμα 1, ὁ ἰδ.: Γαργαλισμούς καὶ τέτοια ἀντιῶ δὲν τὰ δέχεται.

γαργαλιστὰ ἐπίρρ. πολλαχ.
Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπίρρ. γαργαλιστός.
Μὲ ἐλαφρὰς ἐπαφὰς, μὲ γαργαλισμούς: Προχωροῦσε τὸ χεῖρ τοῦ γαργαλιστὰ γαργαλιστὰ 'ς τὸ λαιμὸ τοῦ παιδιοῦ.

γαργαλιστήρι τό, Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Πάρ. Σύμ. κ. ἄ.
Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλίζω.
1) Πᾶν πρᾶγμα προξενοῦν γαργαλισμόν Πάρ. κ. ἄ.
2) Ἡ σκανδάλη τοῦ ὄπλου Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Σύμ. Ἐσσερα τὸ γαργαλιστήρι κ' ἔπαρ' τον κάτω τὸ λαγὸ Κρήτ. || Ἄσμ.

Γαργαλιστήρια σέρνουνε καὶ παίζουν δον 'ς τὸ βέτη καὶ σέρνει ὁ σκύλλος μὲ φωνή καὶ ἀποθαμένος πέφτει αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλέλλι.

γαργαλιστικός ἐπίρρ. σύνηθ.
Ἐκ τοῦ οὗς. *γαργαλιστής καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ρ. γαργαλίζω ἀναλογικῶς πρὸς ἄλλα, καθὼς μυρίζω - μυριστικός κτ.
Ὁ προκαλὼν τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὀρεξίν, συνήθως ἐπὶ ἐδεσμάτων: Φαεῖ γαργαλιστικό. Μυρωδὶὰ γαργαλιστική.

γάργαλ-λο τό, Σύμ. κ. ἄ.
Ἀγνώστου ἐτύμου.
1) Δίνη θαλάσσης προερχομένη ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν κυμάτων πρὸς τὴν ἀκτὴν. 2) Θαλασσοταραχὴ ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα συγκρούσεως κυμάτων ἀντιθέτου φορᾶς. Συνών. ἀντιμάμαλο 1 καὶ 2.

γάργαλο τό, Κρήτ. — Λεξ. Βλαστ. 387.
Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλι. Ὁ μεταπλασμός συνετελέσθη κατὰ τὸ συνών. σκάνδαλο.
1) Ἀδὴν Λεξ. Βλαστ. 2) Μεταφ. ραδιουργία, σκάνδαλον || Φρ. Βάνω γάργαλα (ραδιουργῶ, διαβάλλω, συνών. φρ. βάζω σκάνδαλα).

γαργαλομμάτης ἐπίρρ. Πόντ.
Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. γάργαλος καὶ τοῦ οὗς. μάτι.
Γαργαλιδομμάτης, ὁ ἰδ.

γάργαλος ἐπίρρ. Πόντ. (Σινώπ. κ. ἄ.)
Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλι.
Ὁ ἔχων διόγκωσιν, ἐξωθηκώς, ἐξωγκωμένος: Γάργαλα ὀμμάτῃ.

γάργαλος ὁ, Χίος.
Ἐκ τοῦ οὗς. γάργαλο.
Ἡ ψεῖρα τῆς αἰγός. Συνών. γιδόψειρα. Πβ. προβατόψειρα.

γαργαλούδι τό, Ἰων. (Σόκ.) Κῶς κ. ἄ. γαργαλούι Κῶς γαργαλούδ' Σάμ. κ. ἄ.
Ἐκ τοῦ οὗς. γαργάλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

1) Ξυλάριον λήγον εἰς ὀξύ, διὰ τοῦ ὁποίου κεντοῦν τὰ ζῶα διὰ νὰ βαδίζουν ταχέως Κῶς κ. ἄ. Συνών. κεντρί, σουβλί. 2) Εἶδος θάμνου Ἰων. (Σόκ.) Σάμ.

γαργάλωμα τό, Πόντ. (Οἰν.) γαργάλωμαν Πόντ. (Κερσ. Οἰν.)
Ἐκ τοῦ ρ. γαργαλῶνω.
Μέγα ἄνοιγμα, μεγάλη διαστολὴ τῶν ὀφθαλμῶν.

γαργάλωνας ὁ, Κύθν. Μύκ. Σίκιν.
Μεγεθ. τοῦ οὗς. γάργαλο. Παρὰ Σομ. σελ. 191 καὶ Κορ. Ἰπποκρ. ἀρχ. ἱατρ. 172. Ὑπάρχει καὶ τύπος γαργάλωνας.

1) Ἀδὴν τοῦ λαιμοῦ, ἀμυγδαλὴ Κύθν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλίδι 1 β. 2) Πᾶν ἐξόγκωμα ἀδενοειδὲς γεννώμενον ὁπουδήποτε τοῦ σώματος Μύκ. Σίκιν. Πβ. γάργαλο, γαργαλῶνας.

γαργαλώνι τό, Ἄνδρ. Θράκ. (Ἐπιβάτ. Σηλυβρ. Σκοπ. κ. ἄ.) Κέως Πελοπν. (Μάν.) Σίφν. γαργαλῶν' Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.).
Ἐκ τοῦ οὗς. γάργαλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώνι.

1) Ἀδὴν τοῦ λαιμοῦ, ἀμυγδαλὴ Πελοπν. (Μάν): Πο- νᾶνε τὰ γαργαλώνια μου. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλίδι 1 β. β) Οἰονδήποτε δερματικὸν ἢ ὑποδερματικὸν ἐξόγκωμα τοῦ σώματος Ἄνδρ. Σίφν. 2) Ποταμὶα χελώνη Θράκ. (Ἐπιβάτ.) 3) Μία ἀπὸ τὰς μεταμορφώσεις τοῦ βατράχου Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἄ.) β) Βάτραχος Θράκ. (Σκοπ. κ. ἄ.) 4) Εἶδος παιδιᾶς Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.)

γαργαλωνιάζω Ἄνδρ. Μύκ.
Ἐκ τοῦ οὗς. γαργαλῶνι.
Πάσχω ἀπὸ οἰδήματα ἢ ἐξογκώματα εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος: Ἐγαργαλωνιάσεν ὁ λαιμός μου Ἄνδρ. Ἐγαργαλωνιάσεν τὸ βυζί της αὐτόθ. Εἶναι γαργαλωνια- σμένος Μύκ.

γαργαλῶνω Πόντ. (Ἄμισ. Κερσ. Οἰν.)
Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. γάργαλος.
Ἐχω διεσταλμένους τοὺς ὀφθαλμούς, ἰδίως ἐπὶ τοῦ ψυχορραγούντος ἢ τοῦ ἀπαγχονιζομένου ἐνθ' ἄν.: Ἐγαργαλῶσεν τ' ὀμμάτῃ κ' ἐπεκεῖ ἐξῆβεν ἡ ψὴ αὐτ' (ἐγούρλωσε τὰ μάτια κ' ἔπειτα βγήκε ἡ ψυχὴ του) Κερσ.

γαργάρα ἡ, κοιν. γαργάλα Εὐβ. (Κύμ.) Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ.
Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ ἐπαναλαμβανομένου μορίου

γὰρ γὰρ τοῦ δηλοῦντος τὸν ἦχον τοῦ γαργαρισμοῦ. Ὁ τύπος γαργάλα κατ' ἀνομοίωσιν.

1) Ὁ ἀνακογχυλισμὸς οἰονδήποτε ὑγροῦ εἰς τὸν φάρυγγα πρὸς θεραπείαν νοσήματός τινος αὐτοῦ κοιν.: Κάνω γαργάρα ἢ γαργάρες μὲ ἀλατόνερο - μὲ λεμόνι - μὲ χαμομήλι κττ. Συνών. γαργαρητό. β) Ὁ ἦχος τῆς γαργάρας ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2, 92: Ποίημ.

Ἀνοιγοκλοῦς ὁ λάρυγγας, μαῦρο πετὴ τὸ γαῖμα καὶ μέσ' ἔς τὸν κόκκινόν του ἀφρό, μέσ' ἔς τὴ βρα-
[χνή γαργάρα
μισοκομμέν' ἀκούονται τοῦ τραγουδιοῦ τὰ λόγια.

γ) Κραυγή, θόρυβος Θράκ.: Φωνές καὶ γαργάρες εἴχατε χτές. Σήμερα τὸ πῆγε ὅλο φωνές καὶ γαργάρες. 2) Τὸ πρὸς γαργαρισμὸν χρησιμοποιούμενον ὑγρὸν πολλαχ.

3) Χειροκίνητος φυσητὴρ σιδηρουργείου Θράκ.: Γυρίζω τὴ γαργάρα καὶ φυσῶ γὰρ νὰ ξεστάνω τὸ σίδερο. 4) Τὸ πτηνὸν ἀκανθυλλίς (διὰ τοὺς λαρυγγισμοὺς τοῦ κεληδηήματος) Κεφαλλ. 5) Παιδιά καθ' ἣν διὰ τῆς τεχνητῆς ταχείας περιστροφῆς ἀντικειμένου τινὸς παράγεται ἦχος Ἡπ. Μακεδ. κ. ἀ. Συνών. σβούρα. 6) Πρᾶγμα λίαν καθαρὸν (ὡς ὁ καθαριζόμενος διὰ τῆς γαργάρας λαιμὸς) Θεσσ. Μακεδ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἀ.: Ἐπλυνά τὸ ποτήρι καὶ τὸ κάμα γαργάρα Βούρβουρ. 7) Πρᾶγμα συντελοῦν εἰς τὸν καθαρισμὸν Πελοπν. (Βούρβουρ.): Εἴχαμε ἀέρα γαργάρα γὰρ τὸ λίχνισμα.

γαργαρένιος ἐπίθ. Θεσσ. (Ἄλμυρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γάργαρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ένος.

Ὁ πολὺν καθαρὸς καὶ διαυγής: Γαργαρένιο νερό. Γαργαρένιο βρούσι.

γαργαρεύωνας ὁ, ἀμάρ. γαργαλιώνας Νάξ. (Κορων. - Λεξ. Δημητρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. γαργαρεύων. Εἰς τὸν τύπον γαργαλιώνας τὸ λ παρὰ τὸ ρ κατ' ἀνομοίωσιν.

1) Ὁ σταφυλίτης τῆς ὑπερφίας ἐν τῷ στόματι Λεξ. Δημητρ. 2) Ἀδὴν καὶ μάλιστα ὁ βουβωνικὸς Νάξ. (Κορων.): Πρήστηκε ὁ γαργαλιώνας μου. 3) Πᾶν ἀδενώδες συγκρότημα τῶν κλειδώσεων τοῦ σώματος Νάξ. (Κορων.)

γαργαρήθρα ἢ, Μακεδ. κ. ἀ. γαργαλήθρα Ἀθῆν. Κύθηρ. - Λεξ. Περιδ. Βυζ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαρῶ, δι' ὃ ἰδ. γαργαρίζω. Τὸ γαργαλήθρα κατ' ἀνομοίωσιν.

1) Τὸ ἐξόγκωμα τοῦ λάρυγγος, τὸ μῆλον τοῦ Ἀδάμ Μακεδ. κ. ἀ. 2) Ἀδὴν τοῦ λαιμοῦ καὶ κυρίως ἡ ἀμυγδαλὴ Κύθηρ. - Λεξ. Περιδ. Βυζ. Αἰν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαργαλίδι 1 β. III) Φυσαλὶς ὕδατος Ἀθῆν.

γαργαρητό τό, Λεξ. Βλαστ. 389.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαρῶ, δι' ὃ ἰδ. γαργαρίζω. Γαργάρα 1, ὃ ἰδ.

γαργάρι τό, Πελοπν. (Ἀνδρουσ. Μεσσ.) Χίος κ. ἀ. - Λεξ. Βλαστ. 438.

Κατὰ Κορ. Ἀτ. 4, 68 ἐκ τοῦ Ἰταλ. gorgoglio, ὃ ἐκ τοῦ Λατιν. circulio ἢ gurgulio συγγενοῦς τοῦ Ἑλλήν. γαργαρεύων. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Εἶδος κανθάρου ἀγν. τόπ. 2) Μικρὸς λευκὸς σκώληξ ζῶν ἰδίως ἐντὸς τοῦ ξηροῦ στελέχους τοῦ ἀσφοδέλου Πελοπν. (Ἀνδρουσ.) 3) Σκώληξ κοπρίτης Πελοπν. (Μεσσ.) 4) Τρώξ, σιτόψαιρα Κορ. ἐνθ' ἀν. Συνών.

γαργαρίτσα. 5) Τὸ ἔντομον σῆς, σκόρος Λεξ. Βλαστ. ἐνθ' ἀν.

γαργάρι ἐπίθ. οὐδ. ἀμάρ. γαργάρ' Εὐβ. (Ἀκρ. Σιρόπον.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γάργαρος. Περί τοῦ σχηματισμοῦ οὐδετέρων ἐπιθέτων εἰς -ι ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 167 κέξ.

1) Καθαρόν, διαυγὲς ἐνθ' ἀν.: Νερό γαργάρ'. 2) Οὐς, πρᾶγμα καθαρὸν ἐνθ' ἀν.: Σαστέρουσι οὐ οὐρανός, ἔγινε γαργάρ'.

γαργαρίζω (I) πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) γαργαρίζου Σαμοθρ. γαργαλίζω Νίσυρ. γαργαρῶ πολλαχ.

Τὸ ἀρχ. γαργαρίζω. Ὁ τύπος γαργαλίζω ἐπλάσθη κατ' ἀνομοίωσιν.

1) Κάμνω γαργαρισμὸν, ἀνακογχυλιάζω οἰονδήποτε ὑγρὸν εἰς τὸν φάρυγγα πρὸς καθαρισμὸν αὐτοῦ πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Βάλεν ἔς σὸ στόμα σ' νερόν καὶ γαργάρτσον (βάλε εἰς τὸ στόμα σου νερό καὶ γαργάρισε) Χαλδ. β) Ἀναταράσσω ὑγρὸν εἰς τὸ στόμα Ρόδ. γ) Ὁμιλῶ διὰ ἡχου ὁμοίου πρὸς γαργαρισμὸν ΔΣολωμ 22: Ποίημ.

Καὶ τὸ ρεῦμα γαργαρίζει | τὲς βλασφήμες τοῦ θυμοῦ.

2) Ἀναβράζω ἐλαφρῶς (ἢ σημ. ἐκ τοῦ ἡχου τοῦ παραινόμενου κατὰ τὴν βράσιν) Πελοπν. (Βούρβουρ.): Ἀρχήσῃ καὶ γαργαρίζει ἡ τέττερη. 3) Φυσῶ ἐλαφρῶς, ἐπὶ τῆς πνοῆς ἀνέμου Πελοπν. (Βούρβουρ.): Γαργαρίζει λιγάκι ἔνας χαμαράκος. 4) Παράγω κρότον πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἀ.): Ἐγαργάρησεν ποντικὸς ἔς τὰ κορφαῖα Σὺμ. || Ἄσμ.

Ὁ Γάγγης ἐπεπλήσεν καὶ ἔς τὸ νερόν ἐπῆεν, γαργαρίζει ἡ μαστραπὰ καὶ ἐγνέφισεν ὁ δράκων (ὁ Γ. σηκώθηκε λίαν πρῶι καὶ πῆγε ἔς τὸ νερό, ἐκρότησεν ἡ μαστραπὰ, χάλκινον σκεῦος, καὶ ξύπνησεν ὁ δράκων). β) Παράγω κρότον ὀλισθαίνων ἐπὶ κατωφερείας ἐπὶ σανίδας καθήμενος (τοῦτο γίνεται συνήθως εἰς τὰς παιδιὰς παγοδρομιῶν ἢ χιονοδρομιῶν) Πόντ. (Κερασ.)

5) Θρηνῶ γοερῶς, ὀλοφύρομαι Σαμοθρ.: Ἀπόψι τὰ μισάνυχτα γαργαρίζαν, τ' ἀκούσ'τι; (ἐπὶ τῶν κραυγῶν τῶν οἰκείων ἀποθανόντος, οἱ ὁποῖοι ἐξερχόμενοι εἰς τὴν θύραν ἀναγγέλλουν οὕτω εἰς τοὺς συγχωριανοὺς τὸν θάνατον). β) Μετβ. προξενῶ θλίψιν Χίος: Ἄσμ.

Ἔτο' εἰν' ὁ κόσμος, ὁ νιουνγᾶς, ὁ κόσμος ποῦ ψεντίζει, κόσμος ὁ ἀκατέργαστος ποῦ μόνον γαργαρίζει.

6) Γίνομαι βραχνὸς Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.): Ἐγαργάρτσεν ἡ λαλία μ' ἀσ' σὸ πολλὰ τὸ τραγώδεμαν (ἐβράχνιασε ἢ φωνή μου ἀπὸ τὸ πολὺ τραγοῦδι). 7) Παράγω φλοῖσβον, ἐπὶ ρέοντος ὕδατος πολλαχ.: Γαργαρίζει τὸ νερό τῆς βρύσης.

γαργαρίζω (II) Πελοπν.

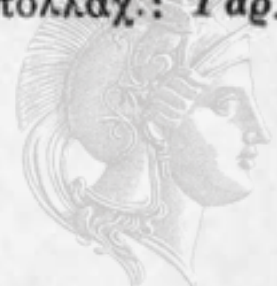
Ἐκ τοῦ οὐς. γαργάρι.

Προσβάλλομαι ἀπὸ τὴν σιτόψαιραν: Γαργάρισε τὸ γέννημα.

γαργαρίζω (III) πολλαχ. γαργαρίζω Χίος γαργαλίζω Βιθυν. γαργαλίζου Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γάργαρος. Ὁ τύπος γαργαλίζω παρήχθη κατ' ἀνομοίωσιν.

1) Εἶμαι διαυγής, ἐπὶ τοῦ ὕδατος Βιθυν. Πελοπν.: Τὸ νερό γαργαρίζει ἢ γαργαλίζει Βιθυν. 2) Μαρμαίρω, ἀκτινοβολῶ, ἐπὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων πολλαχ.: Γαρ-

γαρίζει ὁ οὐρανός - τὸ φεγγάρι - τ' ἄστρα. || Αἰνιγμ.

Τὸ φίδι τρώ' τὴ θάλασσα τσ' ἢ θάλασσα τὸ φίδι
το' εἰς τοῦ φιδιοῦ τὴν τσεφαλὴ ὁ ἥλιος γαργαρίζει
(ἢ θρυαλλίς τοῦ λύχνου) Σάμ. 3) Ἀπαστράπτω ἐκ λευ-
κότητος Κύθηρ. Πελοπ. (Λάστ.) Χίος κ. ἄ. 4) Καίω
Θράκ. Χίος: Γαργαρίζει τὸ κάμα Χίος.

γαργάρισμα τό, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαρίζω (I).

1) Τὸ νὰ κάμνῃ τις γαργαρισμούς σύνηθ.: Μὲ τὰ
πολλὰ γαργαρίσματα καθάρισε ὁ λαιμός μου. 2) Τὸ πρὸς
πλύσιν τοῦ στόματος χρησιμοποιοῦμενον ὑγρὸν πολλαχ.

3) Ὁ φλοῖσβος τοῦ ρέοντος ὕδατος πολλαχ. 4) Ὁ
κρότος ὁ παραγόμενος κατὰ παιδιάν, καθ' ἣν ὀλισθαίνουν
καθήμενοι ἐπὶ σανίδος εἰς μέρος πρηνές (τοῦτο συμβαί-
νει ἐν χιονοδρομίαις ἢ παγοδρομίαις) Πόντ. (Κερασ.)

γαργαριστός (I) ἐπίθ. Πελοπ. (Βούρβουρ.) Οὐδ.
γαργαριστὸ Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαρίζω (I).

1) Ὁ παράγων φλοῖσβον, ἐπὶ τοῦ ἀναβρύοντος ὕδα-
τος Λεξ. Δημητρ. 2) Ἀἴρ ἐλαφρῶς πνέων κατάλληλος
διὰ λίχνισμα Πελοπ. (Βούρβουρ.): Εἴχαμε ἀέρα γαργα-
ριστὸ καὶ γὰρ αὐτὸ τελειώσαμε γρήγορα.

γαργαριστός (II) ἐπίθ. Πελοπ. (Βούρβουρ.) κ. ἄ.
Στερελλ. (Παρνασσ.) - Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 258
γαργαλιστός Πελοπ.

Ἐκ τοῦ ρ. γαργαρίζω (III), παρ' ὃ καὶ γαργα-
λίζω, ὅθεν ὁ τύπος γαργαλιστός.

1) Διαυγής, ἐπὶ ὕδατος Πελοπ. Στερελλ. (Παρνασσ.):
Γαργαριστὸ βγαί' τοῦ νιρὸ Παρνασσ. Νερὸ γαργαλιστὸ
Πελοπ. 2) Ἀμειγνός, καθάρος Πελοπ. (Βούρβουρ.):
Τὸ κανε γαργαριστὸ τὸ γέννημα (τὸ καθάρισε καλὰ ἀπο-
χωρίσας ὅλας τὰς ἀχρήστους ὕλας). 3) Κρυστάλλινος,
ἀργυρόχρος, ἐπὶ φωνῆς Στερελλ. (Παρνασσ.): Γαργαριστὴ
βγαί' ἢ φωνή τ'. 4) Ἥχηρός, βροντώδης Γ'Επαχτίτ.
ἐνθ' ἄν.: Βρόντησε γαργαριστὴ ἢ φωνάρατον μέσα 'ς τὴ Μίνα.
Πβ. γάργαρος.

γαργαρίτσα ἢ, Πελοπ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γαργάρι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίτσα.

Γαργάρι 4, ὁ ἰδ.

γαργαρολαιμοῦσα ἐπίθ. θηλ. Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γαργαρολαίμης καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. Ἀνθ' Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ
37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα ἀπαστράπτοντα, λευκὸν λαιμὸν (διὰ τὴν
σημασίαν πβ. γαργαρίζω (III) 3=ἀπαστράπτω ἐκ λευ-
κότητος): Ἀσμ.

Εἰς τὰ ξένα γκεζεροῦσα καὶ τοῖς ὁμορφες κοιτοῦσα,
ποιὰ ἦταν ἄσπρη, ποιὰ ἦταν ροῦσσα, ποιὰ ἦταν γαρ-
[γαρολαιμοῦσα.

γαργαρομαχῶ ἀμάρτ. γαργαρουμαχῶ θάσσ.

Ἐκ τοῦ ὀνόματος *γαργαρομάχος ἢ ἐκ τοῦ ρ. γαρ-
γαρίζω (III) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως. -μαχῶ,
περὶ ἧς ἰδ. Γ'Χατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 251.

Λάμπω ὑπερβαλόντως, λάμπω πολὺ, συνήθως ἐπὶ τῆς
σελήνης (διὰ τὴν σημασίαν πβ. γαργαρίζω (III) 3).
Συνών. ἀστραποκοπῶ, ἀστραφτογυγαλοκοπῶ, ἀστρα-
φτομαχῶ.

γαργαρομιλοῦσα ἢ, ἐπίθ. θηλ. Μακεδ. (Φλόρ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. γαργαρομιλῶ καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. γαργαρολαιμοῦσα.

Ἡ ἔχουσα μεταλλικὴν καὶ καθαρὰν φωνήν: Ἀσμ.

Γεῖά σου, νεραντζομάγουλη καὶ γαργαρομιλοῦσα,
κατέβα κάτω καὶ ἀνοίξε τοῖς μαρμαρένις πόρτες,
σοῦ φέρνω χαιρετίσματα ἀπὸ τὸ μπράτιμό σου,
λουλούδασαν οἱ κλειδωνιές, χορτάρισαν οἱ στράτες.

γαργαρομμάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. γαργαρουμμάτ'ς Στε-
ρελλ. (Παρνασσ.).

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γάργαρος καὶ τοῦ οὐσ. μάτι.

Ὁ ἔχων λάμποντας ὀφθαλμούς (διὰ τὴν σημασίαν πβ.
γάργαρον μάτ' ἐν λ. γάργαρος A 1 β).

γαργαρόνερος ἐπίθ. ΓΔροσίν. Θὰ βραδυάζ. 76.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γάργαρος καὶ τοῦ οὐσ. νερό.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῦ τοῦ ὕδατος ῥέει διαυγές: Νεροσυρ-
μὲς γαργαρόνερες.

γάργαρος ἐπίθ. σύνηθ. γάργαρος βόρ. ἰδιώμ.

γαργαρός Καππ. (Σινασσ.) Λευκ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Στε-
ρελλ. (Μεσολόγγ.) - Λεξ. Αἰν. γάργαρος Χίος γάρκα-
ρος Χίος Θηλ. γαργαρή ΝΠολίτ. Παροιμ. 4, 498.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαργάρα=πρᾶγμα κατακάθαρον ἐκκλη-
φθέντος ὡς ἐπιθέτου θηλυκοῦ γένους. Κατὰ Κορ. Ἀτ.
4, 76-7 ἡ λέξις ἐτυμολογικῶς σχετίζεται πρὸς τὸ παρ'
Ἡσυχίω «γαργαίρειν» [λάμπειν], πληθύνειν [κινεῖσθαι,
σπταίρειν].

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ λάμπων, παμφαής, συνήθως
ἐπὶ τῆς σελήνης Ἰων. (Κρήν.) Θήρ. Λέσβ. Μακεδ. (Σισάν.)
Χίος κ. ἄ.: Γάργαρο φεγγάρι Θήρ. Χίος Τὸν φεγγάρι εἶναι
γάργαρον Λέσβ. β) Ἐν γένει ὁ λάμπων Στερελλ. (Παρ-
νασσ.): Γάργαρον μάτ'. Πβ. γαργαρομμάτης. 2) Λίαν
θερμός, καυστικός Χίος: Γάργαρο μεσημέρι. 3) Ἀνέ-
φελος, καθάρος, ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ Ἡπ.: Γάργαρος οὐρα-
νός. 4) Καθάρως, ἐπὶ χρώματος Ἡπ. - ΚΚρυστάλλ.
Ἔργα 2, 59: Γάργαρο χρώματα ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν.

5) Διαυγής, ἐπὶ ρέοντος ὕδατος σύνηθ.: Γάργαρο νερὸ
σύνηθ. || Παροιμ. Γὰ τὸ διψασμένο γαργαρή εἶν' ἢ μού-
τουλη (ὅτι ὁ ἐν μεγίστῃ ἀνάγκῃ εὐρισκόμενος μεταχειρί-
ζεται οἰαδήποτε μέσα ἡθικὰ ἢ ἀνῆθικα πρὸς σωτηρίαν.
μούτουλη=βόρβορος) ΝΠολίτ. ἐνθ' ἄν. || Ἀσμ.

Καὶ μὰ λαφίνα ταπεινὴ δὲν πάει μαζί μὲ τ' ἄλλα...
καὶ ὅπ' εὖρη γάργαρο νερό, θολώνει καὶ τὸ πίνει
πολλαχ. || Ποίημ.

Καὶ μέσ' 'ς τὰ γάργαρο νερὰ καὶ μέσ' 'ς τὲς κρύες
[βρύσες

νεράιδες νὰ μᾶς νίβουνε, φιλεῖα νὰ μᾶς χορταίνουν
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1, 224. Συνών. γαργαριστός (II) 1.

6) Κρυστάλλινος, μετάλλινος, ἐπὶ φωνῆς πολλαχ.:
Γάργαρη φωνή. Γάργαρο γέλιο. Συνών. γαργαριστός
(II) 3.

Β) Οὐσ. 1) Ἡ ἔξοχος λαμπρότης, τὸ ἅπλετον φῶς
Νάξ. κ. ἄ.: Ἐντύνονται μὲ ροῦχα ἄσπρα κάτασπρα σὰν τὰ
γάργαρο τοῦ νήλιου Νάξ. 2) Δυνατὴ θερμότης ἡλιακή,
καύσων ἀτμοσφαιρικός Ἰων. (Κρήν.) Νάξ. Χίος κ. ἄ.
- Λεξ. Βλαστ. 361: Ἦταν ἀσπροφόρες ὅλες καὶ μέσ' 'ς τὸ
κάργαρο τοῦ μεσημεριοῦ ἐβαστούσανε σειρὰ Χίος Ἡρτε
μέσ' 'ς τὸ γάργαρο τοῦ ἡλίου Κρήν. 3) Μεσημβρία Χίος:
Γάργαρον σοῦ λῶ εἶν' το' ἄντ' ἂ φάωμεν (λῶ=λέγω ἐγώ,
λέγω). Συνών. μεσημέρι.

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ. 49 β στίχ. 37 ἀντὶ θρύψαλλο γράφε θρύψαλο. | **δουρογαλασίτα** διορθωτέον ὥδε: Ἐκ τῶν οὖσ. γαι-
Σελ. 189 β τὸ ἐτυμολογικὸν μέρος τοῦ ἄρθρου γαι- | **δούρι** καὶ γαλασίτα, δι' ὃ ἰδ. *γαλατίτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

